

การศึกษาอิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ: กรณี
โรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะรัฐประศาสนศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2564

การศึกษาอิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ: กรณี

โรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

เชมภักดิ์ ห้วยลึก

คณะรัฐประศาสนศาสตร์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.จันทรานูช มหากาญจนนะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนพันธ์ ไส้ประกอบทรัพย์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จันทรานูช มหากาญจนนะ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ภาวิณี ช่วยประคอง)

..... คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญอนันต์ พิณภัทรชัย)

____ / ____ / ____

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์	การศึกษาอิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ: กรณีโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่
ชื่อผู้เขียน	เขมภักดิ์ ห้วยลึก
ชื่อปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2564

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการนโยบายสาธารณะ พลวัตของนโยบายสาธารณะ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและวิธีการสร้างอิทธิพลของกลุ่มต่าง ๆ ต่อโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ซึ่งมีวิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ในพื้นที่จังหวัดกระบี่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งที่จังหวัดกระบี่และกรุงเทพฯ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบให้กับวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ถูกกำหนดโดยหน่วยงานส่วนกลางผ่านคณะกรรมการพยานกรรมและจัดทำแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศและคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย และลงมติเห็นชอบโดยคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ซึ่งมีลักษณะเป็นการกำหนดนโยบายแบบชนชั้นนำ แต่เมื่อเกิดการต่อสู้ของกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างอิทธิพลในกระบวนการนโยบาย รูปแบบการกำหนดนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีลักษณะตามตัวแบบกลุ่มเป็นผลให้จุดสมดุลของนโยบายมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้นโยบายคำนึงถึงผลประโยชน์หรือความต้องการของกลุ่มต่อต้านถ่านหินมากขึ้น การสร้างอิทธิพลของกลุ่มต่าง ๆ มีความแตกต่างกัน โดย กฟผ. ในฐานะหน่วยงานของรัฐก็มีอำนาจที่จะส่งผู้แทนเป็นคณะกรรมการฯ และคณะกรรมการต่าง ๆ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายผ่านระบบราชการและผู้นำในท้องถิ่นเพราะสร้างความเข้าใจเรื่องโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ และการอุดหนุนงบประมาณในกิจกรรมหรือโครงการของท้องถิ่น รวมไปถึงการขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหาร ส่วนบริษัทเอกชนนอกจากการสนับสนุนเงินให้กลุ่มต่อต้านถ่านหินเพื่อเป็นค่าเดินทางและอาหารแล้วกลุ่มธุรกิจเอกชนในจังหวัดกระบี่มีการรวมกลุ่มกันแถลงการณ์และลงนามเพื่อส่งสัญญาณแก่รัฐบาลในฐานะผู้กำหนดนโยบาย อีกทั้งยังสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคส่วนต่าง ๆ ประชาชนที่เห็นด้วยกับโรงไฟฟ้าถ่านหินก็ได้กลายเป็นเครือข่ายของ กฟผ. ส่วนประชาชนที่ต่อต้านถ่านหินได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายของกลุ่มต่อต้านถ่านหินและจัดกิจกรรมชุมนุม แสดงออกเชิงสัญลักษณ์ทั้งในพื้นที่และที่กรุงเทพฯ นักการเมืองระดับชาติมีพรรคประชาธิปัตย์

ABSTRACT

Title of Thesis	Stakeholders Influence on Public Policy Process in Thailand: A Case study of Krabi Coal Power Plant.
Author	Kamemaphat Huailuek
Degree	Master of Public Administration
Year	2021

The research's purpose is to study stakeholders and how to influence the different groups on the Krabi Coal Power Plant Project. This research is the qualitative study.

The results showed that each group struggled for influencing on the policy process. They were different in terms of the group dimension and the dimensions of coal support and opposition. EGAT is authorized to send representatives to the subcommittee and other committees from the drafting process of the PDP and listening to the opinions of the public. Moreover, EGAT builds a network through the bureaucracy and subsidize budget for local activities or projects. Most private sector in Krabi, in addition to influencing on the indirect policy process by providing money to the anti-coal gathering for a travel and food expenses. Moreover, they have the statement, signing and sending a letter to the Prime Minister. It also communicates directly with the lobby and authorities in various sectors.

Citizens and local politicians who support coal-fired power plants have become EGAT's network. Through visiting with EGAT and posting support signs at their

homes. As well as participating in activities supported and organized by EGAT. For people and many local politicians who oppose the use of coal in electricity production, they supported coal behind the scene and joined the coalition of anti-coal groups, led by NGOs. National Democrat Party politicians who occupied the majority vote in area, they have announced a statement of objections and proposals for alternative ways of generating electricity. Furthermore, the influence of the media, it was found that even though there is a lot of pressure from government agencies, the media was trying to present all sides of the news. However, the media confronted with the restrictions, especially in the purchase of advertising from relevant agencies. It appeared that there are public media and secondary streams that offer news is more various than the mainstream media.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเนื่องจากข้าพเจ้าได้รับความช่วยเหลือ เสนอแนะ แนะนำ ชี้แนะแนวทาง การดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. จันทรานูช มหากาญจนนะ ที่เสียสละเวลาในการชี้แนะแนวทางหลายครั้งตั้งแต่ต้นจนจบ ขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่เสียสละเวลาให้ข้าพเจ้าเข้าสัมภาษณ์ พุดคุย จนข้าพเจ้าได้รับข้อมูลมากพอสามารถนำข้อมูลมาเรียบเรียงได้เป็นวิทยานิพนธ์เล่มนี้ นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณทุกแรงบันดาลใจที่ทำให้ข้าพเจ้ามีแนวคิดหรือปรัชญาอย่างที่ยึดถืออยู่ตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งส่งเสริมให้ข้าพเจ้ามีแนวทางในการดำรงชีวิต ตลอดจนการกระทำทุกอย่างของข้าพเจ้า ในท้ายที่สุดนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณบุคคลต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมที่เคยได้ช่วยเหลือข้าพเจ้ามา ซึ่งข้าพเจ้าไม่สามารถกล่าวถึงได้ทั้งหมดในที่นี้ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในความช่วยเหลือจากทุก ๆ ท่าน ขอขอบคุณไว้ในโอกาสนี้

เชมภักดิ์ ห้วยลึก
ตุลาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....ค	ค
ABSTRACT.....จ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....ช	ช
สารบัญ.....ช	ช
สารบัญตาราง.....ฉ	ฉ
สารบัญภาพ.....ฐ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....1	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....1	1
1.2 คำถามการวิจัย.....4	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....4	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....4	4
1.5 ขอบเขตการศึกษา.....5	5
1.5.1 ด้านเนื้อหา กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา.....5	5
1.5.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่.....5	5
1.5.3 ด้านเวลา.....6	6
1.6 นิยามศัพท์.....6	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....7	7
2.1 แนวคิดกระบวนการนโยบายสาธารณะ.....7	7
2.1.1 ความหมายของกระบวนการนโยบายสาธารณะ.....7	7
2.1.2 กระบวนการและขั้นตอนนโยบายสาธารณะ.....10	10
2.1.3 ตัวแบบนโยบายสาธารณะ.....18	18

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์.....	26
2.2.1 ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์	26
2.2.2 ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์	27
2.2.3 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์	29
2.2.4 หน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์.....	31
2.2.5 ระบบของกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups System)	31
2.2.6 ช่องทางการสื่อสารหรือสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบาย.....	32
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.....	33
2.3.1 ความหมายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	34
2.3.2 ความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.....	35
2.3.3 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกระบวนการนโยบาย	35
2.3.4 ประเภทความเกี่ยวข้องและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	35
2.3.5 บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อกระบวนการนโยบาย.....	36
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับภาคประชาสังคม (Civil Society).....	37
2.4.1 ความหมายของภาคประชาสังคม.....	37
2.4.2 ลักษณะองค์ประกอบของประชาสังคม	40
2.4.3 วิธีการหรือปฏิบัติการในการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคม	44
2.4.4 ทฤษฎีการระดมทรัพยากร (Resource Mobilization).....	46
2.4.5 ทฤษฎีขบวนการทางสังคมใหม่ (New Social Movement Theory)	48
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคั้งนี้	50
2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นกระบวนการนโยบาย.....	50
2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม	52
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	56
3.1 วิธีการศึกษา.....	56

3.2	กรอบแนวคิด	59
3.3	ประเด็นที่ใช้ในการศึกษา.....	59
3.4	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
3.5	การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอการวิจัย.....	60
บทที่ 4	ผลการศึกษา	61
4.1	กระบวนการนโยบายสาธารณะของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) ทั่วประเทศ.....	62
4.2	กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและวิธีการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) ทั่วประเทศ	152
4.2.1	หน่วยงานภาครัฐ.....	152
4.2.2	ประชาชน.....	155
4.2.3	หน่วยงานเอกชน.....	160
4.2.4	นักการเมือง.....	166
4.2.5	กลุ่มภาคประชาสังคมและนักวิชาการ.....	169
4.2.6	สื่อมวลชน	173
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	175
5.1	สรุปผลการศึกษา.....	175
5.2	อภิปรายผลการศึกษา.....	209
5.3	ข้อเสนอแนะ	211
5.3.1	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	211
5.3.2	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	211
บรรณานุกรม	213
ภาคผนวก	227
ภาคผนวก ก	ชุดคำถามสัมภาษณ์	228
ภาคผนวก ข	ประวัติโรงไฟฟ้าประวัติและความเป็นมาของโรงไฟฟ้าทั่วประเทศ.....	238

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1	ตารางสรุปผู้ให้สัมภาษณ์.....	57
ตารางที่ 4.1	คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย..	62
ตารางที่ 4.2	คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ชุดที่ 1 พ.ศ. 2551-2554.....	63
ตารางที่ 4.3	คณะกรรมการกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.)	64
ตารางที่ 4.4	คณะกรรมการสรรหากรรมการกำกับกิจการพลังงาน	67
ตารางที่ 4.5	คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ชุดที่ 2 พ.ศ. 2554-2557.....	68
ตารางที่ 4.6	คณะกรรมการกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 54/2557	77
ตารางที่ 4.7	คณะกรรมการกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ตามคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 2/2558	78
ตารางที่ 4.8	คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ชุดที่ 3 พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน	79
ตารางที่ 4.9	คณะกรรมการผู้ชำนาญ (คชก.) ในการพิจารณา EIA ทำเรือถ้ำถ่านหินคลองรั้ว	84
ตารางที่ 4.10	คณะกรรมการศึกษาการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่ (ไตรภาคี).....	100
ตารางที่ 4.11	คณะกรรมการศึกษาการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่ (ไตรภาคี).....	140
ตารางที่ 4.12	รายชื่อ 21 องค์กรเอกชนร่วมแสดงเจตนารมณ์ส่งจดหมายเปิดผนึกถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน.....	144
ตารางที่ 4.13	รายชื่อคณะกรรมการกำกับการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับพื้นที่จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้ ชุดคำสั่งกระทรวงพลังงาน ที่ 11/2561	147
ตารางที่ 5.1	สรุปเส้นเวลา (Timeline) ของการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย.....	181

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1	ตัวแบบชนชั้นนำ.....	19
ภาพที่ 2.2	ตัวแบบกลุ่ม (The Group Model)	21
ภาพที่ 2.3	ตัวแบบสถาบัน	22
ภาพที่ 2.4	ตัวแบบระบบ.....	23
ภาพที่ 2.5	ตัวแบบกระบวนการ	25
ภาพที่ 2.6	สรุปแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
ภาพที่ 3.1	กรอบแนวคิดงานวิจัย.....	59
ภาพที่ 4.1	แผนภาพสรุปกระบวนการและพลวัตรของกระบวนการนโยบายสาธารณะของโครงการ โรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่.....	151
ภาพที่ 5.1	ลักษณะของกระบวนการนโยบายรูปแบบชนชั้นนำของกระบวนการนโยบายโรงไฟฟ้า พลังความร้อน.....	179
ภาพที่ 5.2	ลักษณะของกระบวนการนโยบายรูปแบบกลุ่ม	180
ภาพที่ 5.3	สรุปผลการศึกษา.....	208

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ประวัติศาสตร์ของพลังงานไฟฟ้าเริ่มเมื่อแพทย์ชาวมุสลิมได้จัดบันทึกเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าที่เกิดจากปลาไหลไฟฟ้าในสมัยอียิปต์โบราณซึ่งพบข้อความจารึกในช่วงประมาณ 2750 ปีก่อนคริสต์ศักราช กล่าวได้ว่า พลังงานไฟฟ้าในช่วงดังกล่าวเป็นเพียงความแปลกใหม่และความอยากรู้อยากเห็นทางปัญญามาโดยตลอด จนกระทั่งถึงปี 1646 ที่ โรมัส บราวน์ ได้กล่าวถึงคำศัพท์ 2 คำคือ Electric และ Electricity ในรายงาน Pseudodoxia Epidemica พลังงานไฟฟ้าก็เริ่มกลายเป็นแนวคิดทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น จนถึงต้นศตวรรษที่ 19 วิทยาศาสตร์ไฟฟ้าหรือวิศวกรรมไฟฟ้ามีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วจากผลงานของบุคคล อาทิ โทมัส อัลวา แอนเดอสัน, อเล็กซานเดอร์ เกรแฮม เบลล์, วิลเลียม ทอมสัน บารอนเคลวินที่ 1, นิโคลาส เทสลา นับตั้งแต่นั้นมาพลังงานไฟฟ้าไม่ได้เป็นเพียงความแปลกใหม่และความอยากรู้อยากเห็นทางปัญญาอีกต่อไปแต่มันกลายเป็นเครื่องมือ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในโลกสมัยใหม่ของมนุษย์และมันยังเป็นแรงขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมของโลกใบนี้อีกด้วย ถือได้ว่าพลังงานไฟฟ้าเป็นหนึ่งสิ่งที่เป็นต่อโลกมากขึ้นทุกวัน รวมถึงจำเป็นต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เป็นอย่างมาก เพราะมนุษย์ใช้ประโยชน์จากมันเพื่อสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมที่ต้องการพลังงานไฟฟ้าเพื่อการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่การปฏิบัติอุตสาหกรรม และพลังงานไฟฟ้าก็เป็นอีกหนึ่งแรงขับเคลื่อนของการปฏิบัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 2 นอกจากภาคอุตสาหกรรมแล้วพลังงานไฟฟ้านั้นจำเป็นอย่างมากต่อภาคบริการ ภาคครัวเรือน และส่วนราชการเพราะล้วนแต่ต้องการใช้พลังงานเพื่อประกอบกิจกรรมของตนเองทั้งสิ้น คงไม่มีใครตั้งคำถามหรือปฏิเสธว่าพลังงานไฟฟ้านั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญต่อโลกใบนี้ นอกจากความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าในภาคส่วนต่าง ๆ แล้วนวัตกรรมใหม่ ๆ ก็ล้วนแต่ต้องการหรือพึ่งพาพลังงานไฟฟ้าแทบทั้งสิ้น อาทิ รถยนต์พลังงานไฟฟ้า รถไฟฟ้าชนิดต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นรถไฟฟ้ารางเบาหรือรถไฟฟ้าความเร็วสูง

ความจำเป็นในการใช้พลังงานไฟฟ้าที่ได้กล่าวมาข้างต้น เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ปริมาณการใช้ไฟฟ้าทั้งต่างประเทศและในประเทศมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นในทุก ๆ ปี อัตราการเพิ่มขึ้นของกำลังผลิต

ไฟฟ้าในทวีปต่าง ๆ จะมีความแตกต่างกันเป็นผลมาจากอัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจด้วย โดยทวีปเอเชียจะมีอัตราการผลิตไฟฟ้าเพิ่มขึ้นสูงสุด เนื่องจากประเทศในทวีปเอเชียส่วนใหญ่เป็นประเทศที่กำลังพัฒนาจึงมีความต้องการใช้ไฟฟ้าสูง ในขณะที่ประเทศในทวีปยุโรปซึ่งเป็นประเทศที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ดีและประชาชนมีการดำรงชีวิตที่สูงกว่ามาตรฐานนั้นจะมีอัตราการใช้พลังงานค่อนข้างคงที่ หากดูปริมาณการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยจะพบว่าปริมาณตัวเลขการผลิตและการใช้ไฟฟ้านั้นเพิ่มขึ้นทุกปีโดยส่วนใหญ่แล้วไฟฟ้าในประเทศไทยมาจากการซื้อจากต่างประเทศ คือ ประเทศลาว พม่า และมาเลเซีย โดยในปี 2557 ประเทศไทยผลิตไฟฟ้าได้ 180,945 กิกะวัตต์ชั่วโมง ในปีเดียวกันประเทศไทยใช้ไฟฟ้าไปทั้งสิ้น 168,620 กิกะวัตต์ชั่วโมง ส่วนในปี 2558 ประเทศไทยผลิตไฟฟ้า จำนวน 192,189 กิกะวัตต์ชั่วโมง ซึ่งปริมาณการผลิตไฟฟ้าของไทยในปี 2558 เพิ่มขึ้นจากปี 2557 ร้อยละ 3.3 โดยปี 2558 ประเทศไทยใช้ไฟฟ้าไปทั้งสิ้น 174,833 กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 เมื่อเทียบกับปี 2557

ความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปีตามสถิติมีความต้องการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละร้อยละ 3-4 และเพื่อตอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะภาคใต้ที่มีการขยายตัวด้านการบริการ และด้านการท่องเที่ยวอย่างก้าวกระโดด ส่วนการผลิตพลังงานไฟฟ้านั้นในด้านเทคนิคการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าบางส่วนต้องเดินเครื่องไม่ถึงหรือไม่ได้เต็มค่าพิกัดสูงสุดเพราะต้องเผื่อไว้หากเกิดกรณีฉุกเฉิน (Spinning Reserve) ให้สามารถจ่ายไฟฟ้าเพิ่มขึ้นได้ทันท่วงที รวมถึงการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าในภาคใต้ในแต่ละช่วงเวลาจะมีกำหนดการหยุดเดินเครื่องเพื่อซ่อมบำรุงตามแผนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ กำหนดไว้ ทำให้ผลิตไฟฟ้าได้น้อยลง รวมทั้งช่วงฤดูร้อนที่เขื่อนผลิตไฟฟ้าได้น้อยลงเช่นกัน หากพิจารณาปริมาณการผลิตไฟฟ้าของภาคใต้ ปี 2557 การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าในภาคใต้ผลิตไฟฟ้าได้ 3,059 เมกะวัตต์ซึ่งส่วนใหญ่มาจาก โรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมจะนะทั้งชุดที่ 1 และชุดที่ 2 รวมกัน 1,476 เมกะวัตต์ ส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าของภาคใต้สูงสุดในปี 2557 อยู่ที่ 2,467 เมกะวัตต์ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยต้องการเพิ่มการผลิตไฟฟ้าตามแผน PDP2010 ซึ่งมาการปรับปรุงแผนดังกล่าวถึง 3 ครั้ง ซึ่งในแผนฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3 (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน, 2555) ได้ระบุให้ภาคใต้มีโรงไฟฟ้าถ่านหินเพิ่มขึ้น 4 แห่งรวมกำลังผลิตติดตั้ง 4,000 เมกะวัตต์ โดย 1 ใน 4 แห่งนั้นคือโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ เหตุผลที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เลือกที่จะใช้ถ่านหินเป็นพลังงานในการผลิตไฟฟ้าเพราะว่าในปัจจุบันถ่านหินยังเป็นพลังงานหลักของโลกในการผลิตไฟฟ้า ถึงร้อยละ 40 และเนื่องจากถ่านหินมีปริมาณสำรองจำนวนมากสามารถใช้ได้ถึง 200 ปี รวมถึงราคาถ่านหินมีเสถียรภาพและราคาไม่สูง ซึ่งจะส่งผลให้ราคาค่าไฟฟ้าเฉลี่ยของประเทศไทยไม่สูงเกินไป และการมีเทคโนโลยีถ่านหินสะอาดจากประเทศญี่ปุ่นที่สามารถทำ

ให้ลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ลง ร้อยละ 33 หากเทียบกับโรงไฟฟ้าถ่านหินเทคโนโลยีเดิม (Subcritical Technology)

เมื่อการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ประกาศแผน PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3 (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน, 2555) รวมถึงรายละเอียดในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่และโครงการทำเทียบเรือคลองรั้วซึ่งจะเป็นจุดรับถ่านหินที่มาจากต่างประเทศโดยการขนส่งทางเรือ สิ่งที่มีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่ถูกประชาชนวิพากษ์วิจารณ์ตั้งแต่เรื่องของเส้นทางขนส่งถ่านหินด้วยเรือที่ต้องมีการขุดร่องน้ำลึกเพื่อสร้างเส้นทางเดินเรือที่ถูกมองว่าเป็นการทำลายตั้งแต่บริเวณเกาะลันตาเป็นจุดดำน้ำที่สำคัญระดับโลกที่ติดระดับ Top 10 ในเอเชีย และแหล่งอาหารของพญูนที่มีมากินหญ้าทะเลในบริเวณเกาะศรีบอยาตลอดจนถึงขั้นตอนการเผาไหม้ถ่านหินเพื่อผลิตไฟฟ้าที่ทำให้เกิดปรอทและโลหะหนัก ซึ่งมีผลการวิจัยก็ชี้ชัดว่าการสูดดมมาก ๆ จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประชาชนใกล้เคียงและภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของกระบี่โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศแถบแอฟริกาตะวันออกในทวีปเอเชียที่อ่อนไหวต่อประเด็นสิ่งแวดล้อมอย่างมาก รวมถึงพื้นที่ชุ่มน้ำบริเวณปากน้ำกระบี่ได้รับการรับรองเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศจากอนุสัญญาแรมซาร์ (Ramsar Convention) ที่จัดขึ้นที่เมืองแรมซาร์ ประเทศอิหร่าน ในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514 ด้วยเหตุผลดังกล่าวที่กล่าวมาทำให้เกิดการรวมตัวกันของประชาชนคนกระบี่โดยเฉพาะประชาชนในชุมชนที่คาดว่าจะได้ผลกระทบจากโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน อาทิ ประชาชนคนเกาะลันตา ประชาชนชาวเกาะศรีบอยา ประชาชนชาวคลองรั้ว อำเภอเหนือคลอง ซึ่งประชาชนในชุมชนเหล่านี้รวมตัวกันในชื่อ เครือข่ายภาคประชาชนปกป้องอันดามันจากถ่านหิน และได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในชุมชน ในตัวจังหวัดและหน่วยงานราชการในกรุงเทพฯ รวมถึงการออกมาแสดงความคิดเห็นของทั้งนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองระดับท้องถิ่น และนักวิชาการซึ่งผู้วิจัยมองว่าทุกกลุ่มล้วนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการนโยบายสาธารณะของโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน กระบี่ ทั้งสิ้น

การเคลื่อนไหวต่าง ๆ นำไปสู่การตัดสินใจของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีให้ยกเลิกการทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และการประเมินวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) และหยุดการก่อสร้างโรงไฟฟ้าเอาไว้ 3 ปี เพราะเชื่อว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่มีปัญหา อย่างไรก็ตามการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้เริ่มกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน ครั้งที่ 1 (ค.1) อีกครั้งในวันที่ 29 มกราคม 2561 ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขนาน อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ การเริ่มต้นกระบวนการของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยครั้งนี้ทำให้เกิดการชุมนุม รอบทำเนียบรัฐบาลและบริเวณหน้าสหประชาชาติประจำประเทศไทยของกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยกับการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ การชุมนุมครั้งนี้

นำไปสู่การลงนามในบันทึกข้อตกลงความเข้าใจที่ตรงกัน หรือ MOU ระหว่าง นายศิริ จิระพงษ์พันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ออกมาชุมนุม เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 ซึ่งใน MOU ระบุว่าจะยุติกระบวนการทั้งหมดที่เกี่ยวกับโรงไฟฟ้าถ่านหินในพื้นที่กระบี่และ เทพา รวมไปถึงให้มีการจัดทำรายงานผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์ (SEA)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาอิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อกระบวนการ นโยบาย กรณีโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ โดยมีคำถามการวิจัยดังนี้

1.2 คำถามการวิจัย

- 1) ที่มาหรือขั้นตอนของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่มีที่มาเป็นอย่างไร
- 2) กระบวนการกำหนดนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่มีความเปลี่ยนแปลงในลักษณะใด
- 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีกลุ่มใดบ้าง และแต่ละกลุ่มมีการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการ นโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษากระบวนการและพลวัตของกระบวนการนโยบายสาธารณะของโครงการ โรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่
- 2) เพื่อศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและวิเคราะห์บทบาทในการสร้างอิทธิพลของกลุ่มต่าง ๆ ที่มี ต่อโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้เห็นกระบวนการที่มาและความเปลี่ยนแปลงหรือพลวัตของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ซึ่งจะทำให้เราเข้าใจความเป็นมาและการดำเนินนโยบายทั้งกระบวนการของ โครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ตลอดจนนำไปเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการแสวงหาแนวทางเพื่อขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น รวมถึงนำไปเป็นบทเรียนในกระบวนการนโยบาย อื่น หรือนโยบายในอนาคตได้ และนำไปเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินกระบวนการนโยบายอื่น ๆ ต่อไป

2) ได้ทราบถึงกลุ่มคนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่ามีกลุ่มใดบ้างและวิธีการสร้างอิทธิพลของแต่ละกลุ่มต่อกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจบทบาทและวิธีการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายของกลุ่มต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นตัวอย่างให้แก่พื้นที่อื่น ๆ ในการพยายามต่อรองหรือมีบทบาทในกระบวนการนโยบายสาธารณะ

1.5 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ 3 ด้านดังนี้

1.5.1 ด้านเนื้อหา กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา

แบ่งออกเป็น 4 ประการดังนี้

- 1) กระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่
- 2) พลวัตรของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่
- 3) กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่
- 4) การสร้างอิทธิพลของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่

1.5.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

แบ่งได้เป็น 6 กลุ่มดังนี้

- 1) หน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- 2) ประชาชน ในพื้นที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบผู้วิจัยได้แบ่งพื้นที่เป็น 2 ลักษณะ คือ
 - (1) ตำบลรอบโรงไฟฟ้ากระบี่
 - (1.1) ตำบลคลองขนาน
 - (1.2) ตำบลตลิ่งชัน
 - (1.3) ตำบลเกาะศรีบอยา
 - (1.4) ตำบลปกาสัย
 - (2) ตำบลที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการเดินเรือขนส่งถ่านหิน ซึ่งมีพื้นที่

ดังต่อไปนี้

- (2.1) ตำบลเกาะลันตาใหญ่
- (2.2) ตำบลศาลาด่าน
- (2.3) ตำบลเกาะลันตาน้อย
- (3) หน่วยงานเอกชน

- (3.1) บริษัท ทีมคอนซัลติ้ง เอนจิเนียริง แอนด์แมเนจเม้นท์ จำกัด
- (3.2) กลุ่มธุรกิจเอกชนในจังหวัดกระบี่
- (4) นักการเมือง ทั้งนักการเมืองระดับชาติและนักการเมืองท้องถิ่น
- (5) กลุ่มเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมและนักวิชาการ ซึ่งมีทั้งกลุ่มที่เห็นด้วยและต่อต้านถ่านหิน ได้แก่

- (5.1) กลุ่มเครือข่าย 4 ตำบลรอบโรงไฟฟ้ากระบี่
- (5.2) กลุ่มเครือข่ายภาคประชาชนปกป้องอันตามันจากถ่านหิน
- (5.3) กลุ่มพิทักษ์ป่าสาย จ.กระบี่
- (5.4) นักวิชาการ
- (6) สื่อมวลชน ในฐานะสื่อมวลชนที่ให้ความสนใจประเด็นถ่านหินกระบี่

1.5.3 ด้านเวลา

ผู้วิจัยศึกษาตั้งแต่เริ่มกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนกระบี่คือ สิงหาคม 2555 จนถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับพื้นที่จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้ และจำกัดเวลาในการเตรียมการวิจัยรวบรวมข้อมูล สรุปผลวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงานการศึกษาทั้งหมด 10 เดือน ตั้งแต่ ตุลาคม 2560 – กรกฎาคม 2561

1.6 นิยามศัพท์

- 1) อิทธิพล คือ ลักษณะการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะในที่นี้คือโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่
- 2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบหรือมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการนโยบายสาธารณะ (โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งแบ่งไปเป็น 6 กลุ่ม คือ 1) หน่วยงานราชการ 2) ประชาชน 3) เอกชน 4) นักการเมือง 5) กลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมและนักวิชาการ และ 6) สื่อมวลชน
- 3) พลวัต คือ ความเปลี่ยนแปลงของกระบวนการนโยบายโครงการโรงไฟฟ้าฯ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดจากเหตุผลหลายประการ เช่น การสั่งการของผู้มีอำนาจ แรงกดดันจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาอิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากระบวนการพลวัตของกระบวนการนโยบายสาธารณะ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและวิธีการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

ในบทนี้เป็นการสำรวจแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาอธิบายในงานวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่” ซึ่งมีแนวคิดทฤษฎีดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดกระบวนการนโยบายสาธารณะ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับภาคประชาสังคม
- 2.5 ประวัติและความเป็นมาของโรงไฟฟ้ากระบี่
- 2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดกระบวนการนโยบายสาธารณะ

2.1.1 ความหมายของกระบวนการนโยบายสาธารณะ

การอธิบายและทำความเข้าใจกระบวนการนโยบายสาธารณะนั้นจำเป็นต้องทำความเข้าใจและอธิบายถึงความหมายของกระบวนการนโยบายสาธารณะ ซึ่งกล่าวถึงกระบวนการนโยบายสาธารณะ ว่าเป็นความสัมพันธ์ ระหว่างองค์การของรัฐกับสิ่งแวดล้อมขององค์การ ซึ่งเป็นความหมายที่ค่อนข้างกว้างและเข้าใจได้ยากถึงความหมายที่แท้จริง เพราะสิ่งแวดล้อมขององค์การอาจหมายถึงสิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ส่วนองค์การของรัฐอาจมีความหมายครอบคลุมองค์การทั้งหมดของรัฐที่มี ส่วนลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างองค์การของรัฐกับสิ่งแวดล้อมขององค์การก็อาจมีในรูปแบบที่หลากหลายลักษณะ ส่วนกล่าวถึงกระบวนการนโยบายสาธารณะนั้นมีข้อ

สมมติเบื้องต้นว่าการกำหนดนโยบายสาธารณะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐศาสตร์ด้วย กระบวนการนโยบายสาธารณะเป็นกระบวนการการเมือง (Political Process) กล่าวคือ กระบวนการนโยบายสาธารณะมีลักษณะพิเศษว่ากระบวนการการเมืองอื่น ๆ ก็คือกิจกรรมของการเมืองในชั้นต่าง ๆ ในกระบวนการนโยบายสาธารณะมีลักษณะของ “การเมือง” (Politics) ในรูปของการใช้อิทธิพลและอำนาจ การต่อสู้แข่งขัน การประนีประนอมการต่อรอง การขัดแย้ง และการปรึกษาหารือ ระหว่างบุคคล และกลุ่มต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจกำหนดนโยบายสาธารณะ นอกจากนี้ Lindblom (1980) ได้ชี้ให้เห็นว่า “การกำหนดนโยบายสาธารณะเป็นการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความขัดแย้ง” กล่าวโดยสรุปกระบวนการนโยบายสาธารณะของ Lindblom สนใจมิติของพฤติกรรมการใช้ อำนาจและอิทธิพลและวิธีการต่าง ๆ ของบุคคล/กลุ่มบุคคลในการกำหนดนโยบาย และเป็นกระบวนการการเมืองที่แสดงถึงการขัดแย้ง การประนีประนอมและการต่อรองระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในระบบการเมืองเช่นเดียวกับ ได้เสนอว่าการกำหนดนโยบายสาธารณะเป็นกระบวนการทางการเมืองซึ่งเป็นการต่อรองการประนีประนอมกันระหว่างกลุ่มอิทธิพล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือศูนย์รวมอำนาจต่าง ๆ ในระบบการเมือง ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในรายงานการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ว่าหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น

ดังนั้น การกำหนดนโยบายสาธารณะจึงเกี่ยวข้องกับการเมือง เศรษฐกิจสังคมและการบริหาร ตลอดจนการประยุกต์ใช้เทคนิคทางวิชาการเพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ในการตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีที่สุดหรือสิ่งที่สร้างความพึงพอใจให้แก่สังคมการกำหนดนโยบายสาธารณะจึงควรมองให้ครอบคลุมรายละเอียดเริ่มตั้งแต่ การระบุปัญหา การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการวิเคราะห์ปัญหาการเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาการเสนอร่างนโยบายและการอนุมัติประกาศเป็นนโยบาย และกล่าวถึงกระบวนการนโยบายสาธารณะว่าเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีส่วนการจัดสรรสิ่งที่คุณค่าต่าง ๆ เพื่อสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับอำนาจการตัดสินใจ อิทธิพลของกลุ่มต่าง ๆ ผลประโยชน์ การต่อรองอำนาจ ในขั้นตอนการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการเจรจาต่อรอง อิทธิพล ผลประโยชน์ของฝ่ายหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่นโยบายนั้นต้องการแก้ไข การกำหนดนโยบายหนึ่ง ๆ อาจจะมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนนโยบายทางการเมืองของกลุ่มอำนาจหรือความอยู่รอดของรัฐบาลหรือเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มหนึ่ง ส่วนได้กล่าวว่านโยบายสาธารณะที่หยิบเอาความรู้ด้านรัฐศาสตร์เข้ามาบูรณาการนั้นสนใจกระบวนการนโยบายสาธารณะที่

เน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายแต่ละนโยบาย หน่วยงาน องค์กรและผู้มีบทบาทหรือพฤติกรรม ในกระบวนการนโยบายสาธารณะ และความเป็นไปได้ทางด้านการเมืองและการบริหารของการ ดำเนินการตามนโยบายต่าง ๆ รวมถึงมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น ปัญหาด้าน สิ่งแวดล้อม ปัญหาความยากจน ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น นอกจากนี้สquires ได้กล่าวอ้างถึงคำพูด ของ Easton (1969) ว่ากระบวนการนโยบายสาธารณะมีส่วนสำคัญคือการตัดสินใจนโยบายซึ่งเป็นการ ตัดสินใจทางการเมืองของกลุ่มการเมืองด้วย และได้กล่าวถึงนิยามกระบวนการนโยบายสาธารณะของ ศุภชัย ยาวะประภาส (2533) ว่าเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมาในอดีต รวมถึงกิจกรรมที่ ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน และกิจกรรมการคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่นเดียวกับบางครั้งกระบวนการ นโยบายสาธารณะก็เป็นเหตุผลทางการเมือง คือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ควรมีบทบาทหน้าที่ที่ช่วย เสนอมาตรการเกี่ยวกับเป้าหมายของนโยบายที่ดีกว่าต่อรัฐบาล เพื่อเป็นหลักประกันว่ารัฐบาลจะ ตัดสินนโยบายที่ถูกต้องเหมาะสมและตัดสินใจนโยบายที่มีโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ด้วย ซึ่งจุมพล กล่าวด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ กระบวนการนโยบายสาธารณะหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมและการเมือง ไม่ได้นั่นเอง

ณัฐภา วิจิณัยภาค (2555) ได้กล่าวถึงนโยบายสาธารณะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ 2 ประการ 1) นโยบายสาธารณะคือแนวทางในการปฏิบัติของรัฐบาล 2) นโยบายสาธารณะคือโครงการที่สำคัญ ๆ ซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้องจัดให้มีขึ้น ด้วยการกำหนดเป้าหมายรวมถึงวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุสิ่งดังกล่าว นั้น ส่วนกล่าวถึง นโยบายสาธารณะนั้นจะต้องเป็นกิจกรรม ที่กระทำโดยรัฐบาล การตัดสินใจเลือกที่ จะกระทำของรัฐบาลต้องคำนึงถึงคุณค่าของสังคมเป็นเกณฑ์โดย มุ่งที่จะตอบสนองความต้องการของ ประชาชนเป็นหลัก

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2543) ได้กล่าวถึงนโยบายสาธารณะเป็นผลจากการประสาน ผลประโยชน์และความต้องการของภาครัฐและหน่วยงานเอกชนที่มีได้แสวงหา กำไร และมีได้สังกัดใน ภาครัฐบาล โดยรัฐบาลเป็นแกนนำในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ซึ่งมีการบ่งถึงแนวทางในการ ปฏิบัติงานหรือโครงการ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย (และ/หรือปัญหาในสังคม) แลวิธีการเพื่อให้ บรรลุผล ทั้งนี้เพื่อรัฐจะได้จัดสรรคุณค่าต่าง ๆ ให้แก่สังคมโดยส่วนรวม ในขณะที่เดียวกันองค์การที่มีได้ แสวงหากำไรและมีได้สังกัดกับรัฐบาลก็จะช่วย รัฐบาลปฏิบัติงานเพื่อสาธารณประโยชน์ด้วย

โดยสรุปความหมายของกระบวนการนโยบายสาธารณะนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการเมือง เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจ ความพยายามคานอำนาจ ประนีประนอมผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ ใน สังคม อาจกล่าวได้ว่ากระบวนการนโยบายสาธารณะเป็นการต่อสู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในนโยบาย ต่าง ๆ นั่นเอง

2.1.2 กระบวนการและขั้นตอนนโยบายสาธารณะ

ในส่วนแรกได้ทบทวนความหมายของกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งนักวิชาการต่างประเทศ และนักวิชาการในประเทศ ในส่วนที่ 2 นี้เราจะมาทบทวนกระบวนการและขั้นตอนนโยบาย หรือที่ สมบัติ จักรธัญวงศ์ (2556) เรียกว่า วงจรนโยบายสาธารณะ (Public Policy Cycle) ซึ่ง Anderson (1975) มีกรอบแนวคิดในกระบวนการนโยบายสาธารณะไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1) Problem Formation การก่อตัวของปัญหา นโยบาย (Policy Problem) ปัญหานั้นเป็นปัญหาสาธารณะหรือไม่ ปัญหานั้นเป็นวาระของรัฐบาลที่ต้องกระทำหรือไม่ (Policy Agenda) โดยคำว่าปัญหา ต้องพิจารณาว่าเป็นปัญหาจริงหรือไม่ เพราะบางครั้งสิ่งที่เราคิดว่าเป็นปัญหา ความจริงอาจไม่เป็นปัญหาก็ได้

2) Formulation การก่อรูปนโยบาย ขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดทางเลือกของนโยบาย (Policy Alternatives) ว่ามีทางเลือกใดบ้างในการแก้ปัญหา และใครเป็นผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย หากทางเลือกมีหลายทางเลือกก็ต้องวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือกด้วย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลประโยชน์ (Cost-benefit Analysis)

3) Adoption การตัดสินใจนโยบาย ในขั้นตอนนี้เป็นการตัดสินใจว่าทางเลือกต่าง ๆ ที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้วจะตัดสินใจเลือกทางเลือกใดหรือนำทางเลือกใดไปบังคับใช้ และเป็นสิ่งที่ต้องการให้เป็น และใครจะเป็นผู้ตัดสินใจนโยบาย

4) Implementation การนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อได้ตัดสินใจเลือกนโยบายที่เห็นว่าดีที่สุดแล้ว ก็นำนโยบายที่เลือกแล้วไปปฏิบัติให้บรรลุผล และมีอะไรเป็นผลกระทบต่อเนื้อหาของนโยบาย

5) Evaluation การประเมินผลนโยบาย โดยการวัดว่านโยบายมีประสิทธิผลหรือผลกระทบต่ออย่างไรหลังจากนำนโยบายนั้นไปสู่ การปฏิบัติ และใครจะเป็นผู้ประเมินผลนโยบาย อะไรคือ ผลที่ตามมาของนโยบายจากการประเมินผล

นอกจาก Anderson แล้วยังมีนักคิดคนสำคัญที่ได้สร้างข้อเสนอเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายสาธารณะคือ Dye (2013) สร้างข้อเสนอไว้ว่าการศึกษากระบวนการนโยบายสาธารณะบ่อยครั้งมุ่งเน้นไปคู่ว่านโยบายเกิดขึ้นได้อย่างไร มากกว่าคู่อุณหภูมิหรือสาเหตุและผลที่ตามมาของนโยบาย ในการศึกษาว่านโยบายต่าง ๆ เกิดขึ้นได้อย่างไร โดยทั่วไปจะพิจารณาชุดของกิจกรรมหรือกระบวนการที่เกิดขึ้นในระบบการเมือง (Political System) ตามนัยของตัวแบบกระบวนการ (Process Model) ก็คือ การกำหนดนโยบาย (Policy Making) เกิดขึ้นโดยสามารถระบุขั้นตอนและแต่ละขั้นตอนสามารถแยกส่วนกันในการตรวจสอบได้ซึ่งกระบวนการเหล่านี้โดยปกติจะมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นตอนที่ 1 Identification การระบุปัญหา นโยบาย ที่เรียกร้องให้รัฐบาลต้องปฏิบัติซึ่งส่วนใหญ่ นโยบายมักเกิดจากความคิดเห็นของประชาชนที่มีอิทธิพลต่อนโยบายของรัฐ แต่บางนโยบายก็เกิดจากความคิดของผู้นำที่ให้การสนับสนุนให้เกิดนโยบายนั้น
- 2) ขั้นตอนที่ 2 Agenda Setting การกำหนดเป็นวาระหรือการเน้นให้ความสนใจไปยังกลุ่มสื่อมวลชนและข้าราชการใน ปัญหาสาธารณะที่ตกลงกันเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจการกำหนดวาระนี้เป็นการระบุถึงปัญหาของสังคมและกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการกำหนดนโยบาย ซึ่งบีบบังคับให้รัฐบาลต้องตัดสินใจกระทำ หรือรัฐบาลอาจไม่ตัดสินใจกระทำตามก็ได้ ในขั้นตอนนี้จะมีการระดมความคิดเห็นจากสื่อมวลชนด้วยโดยใช้โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ เพื่อสื่อสารให้คนส่วนใหญ่ทราบถึงนโยบาย
- 3) ขั้นตอนที่ 3 Formulation การก่อรูปนโยบาย ก็คือ การที่ทางเลือกของนโยบายที่เกี่ยวกับปัญหาได้พัฒนาไปเป็นวาระของรัฐบาล การก่อรูปของนโยบายมักจะมาจากการริเริ่มและมีการพัฒนานโยบายที่เกิดจากระบบราชการ คณะกรรมการตามกฎหมาย การประชุมของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ องค์กรที่ทำหน้าที่วางแผนด้านนโยบาย กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ประธานาธิบดีและรัฐสภา โดยรายละเอียดของนโยบายที่ก่อตัวขึ้นปกติจะมาจากระดับเจ้าหน้าที่ (Staff Members) มากกว่าจะเกิดจากระดับผู้นำ (Bosses) แต่ระดับเจ้าหน้าที่ก็มักจะถูกขึ้นซึ่งเขารู้ว่าผู้นำต้องการ
- 4) ขั้นตอนที่ 4 Legitimation นโยบายที่เกิดขึ้นโดยความชอบธรรมตามกฎหมาย เป็นการกระทำทางการเมืองโดยผ่านพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ประธานาธิบดีและรัฐสภา
- 5) ขั้นตอนที่ 5 Implementation การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นความต่อเนื่องทางการเมือง การกำหนดนโยบายไม่ได้จบลงที่การออกเป็นกฎหมายโดยรัฐสภา และการลงนามโดยประธานาธิบดี จะต้องนำนโยบายไปสู่หน่วยงานของระบบราชการ เพื่อให้ข้าราชการปฏิบัติตามนโยบายนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความเกี่ยวเนื่องกับทุกกิจกรรม เช่น การจัดองค์กรงานใหม่ การมีหน่วยงานหรือตัวแทนรับผิดชอบ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การนำนโยบายไปปฏิบัติยังต้องมีรูปแบบและกฎระเบียบเพื่อให้ข้าราชการถือปฏิบัติด้วย
- 6) ขั้นตอนที่ 6 Evaluation การประเมินผลนโยบาย เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการกำหนดนโยบาย เพื่อค้นหว่านโยบายประสบความสำเร็จตามเป้าหมายเพียงใด ต้นทุนที่ใช้และผลที่ได้รับเป็นอย่างไร เป็นไปตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่เป็นไปตามที่ตั้งใจไว้ การประเมินผลจะทำโดยตัวแทนของรัฐบาลเอง ที่ปรึกษาภายนอก สื่อสิ่งพิมพ์ และสาธารณชน

นอกจาก Dye (2013) แล้วนักวิชาการคนไทยหลายคนก็ได้กล่าวถึงขั้นตอนหรือกระบวนการนโยบายสาธารณะในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน พรรณิฉัย นิติโรจน์ (2551) ได้แบ่งกระบวนการสาธารณะเป็น 2 กระบวนการใหญ่ ๆ ดังนี้

กระบวนการที่ 1 เป็นแนวคิดกระแสหลักคือได้ยึดการแบ่งกระบวนการนโยบายออกเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งมีได้ให้ความสำคัญต่อปฏิริยาโต้ตอบระหว่างขั้นตอนแต่ละขั้นตอน โดยส่วนใหญ่จะแบ่งกระบวนการออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

- 1) ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดนโยบายปรากฏในรูปของกฎหมาย พระราชบัญญัติ มติคณะรัฐมนตรี พระราชกำหนด เป็นต้น
- 2) ขั้นตอนที่ 2 การแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติซึ่งมักจะเป็นการดำเนินโดยหน่วยงานของรัฐ
- 3) ขั้นตอนที่ 3 การปรับเปลี่ยนนโยบายโดยผลของการดำเนินนโยบายหรือเหตุผลอื่นที่ทำให้กระบวนการทางนโยบายมีการปรับเปลี่ยน

นอกจากที่กล่าวมาในกระบวนการแรกนี้ยังรวมไปถึงทฤษฎีของ Dale (1965) ที่ได้แบ่งกระบวนการนโยบายออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นตอนที่ 1 การก่อตัวของนโยบาย (Policy Formation)
- 2) ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมนโยบาย และการเสนอร่างนโยบาย (Policy Formulation)
- 3) ขั้นตอนที่ 3 การอนุมัติ และการประกาศเป็นนโยบาย (Policy Adoption)
- 4) ขั้นตอนที่ 4 การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy Implementation)
- 5) ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation)
- 6) ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงแก้ไขหรือการยกเลิกนโยบาย (Policy Revision หรือ Termination)

กระบวนการที่ 2 เป็นกระบวนการที่เห็นแย้งกับกระบวนการที่ 1 คือไม่เห็นด้วยกับการแยกเป็นขั้นตอน ซึ่งกลุ่มนี้เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์กับขั้นตอนอื่น ๆ ตลอดเวลาโดยเฉพาะเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของนโยบายและแนวทางการนำไปดำเนินการมักจะมีการปรับเปลี่ยนเพื่อประนีประนอมกับความเห็นและผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

อุทัย เลาหวิเชียร (2545) ได้เสนอกระบวนการนโยบายสาธารณะ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) การกำหนดปัญหา นโยบายสาธารณะจะมีได้ต่อเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก่อน และปัญหาจะเกิดขึ้นได้ก็เพราะมีคนเป็นจำนวนมากไม่พอใจในเหตุการณ์ อย่างใดอย่างหนึ่ง การที่คนส่วน

ใหญ่เห็นเป็นปัญหา ควรจะให้กลุ่มคนที่ทำหน้าที่รับผิดชอบและกลุ่มอื่น ๆ เห็นว่าเป็นปัญหาด้วย การที่คนหลายฝ่ายเห็นปัญหาอันหนึ่งอย่างเดียวกันและได้มีการเรียกร้องให้ แก้ไขปัญหาดังกล่าว ปัญหานั้นก็จะกลายเป็นนโยบายสาธารณะ ดังนั้นในขั้นของการกำหนดปัญหาจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับหน้าที่ของการกำหนดนโยบาย เพราะปัญหาจะนำไปสู่การกำหนดนโยบาย จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นขั้นตอนเดียวกันกับเรื่องของการกำหนดนโยบาย

2) การวิเคราะห์หาทางเลือก เมื่อทราบปัญหาและได้กำหนดเป็นเป้าหมายจากนั้นก็ทำการวิเคราะห์หาทางเลือก เพื่อการบรรลุเป้าหมายในการหาทางเลือก ผู้ที่ตัดสินใจจะต้องคำนึงถึงเป้าหมายและค่านิยมให้ชัดเจนแล้วจึงแสวงหาทางเลือกเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งควรคิดว่าทางเลือกใดดีด้วย รวมทั้งการคำนวณเพื่อหาต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ ต่อมาจึงมาเปรียบเทียบถึงผลของทุกทางเลือก ซึ่งในที่สุดผู้ตัดสินใจก็จะเลือกทางเลือกที่บรรลุเป้าหมายและค่านิยมที่ดีที่สุด การวิเคราะห์หาทางเลือกดังกล่าว เรียกว่า “The Rational Comprehensive Theory” เป็นวิธีที่อาศัยหลักเหตุผล ซึ่งมีการศึกษาอย่างละเอียด แต่มีข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่

(1) ประการที่ 1 เป็นการยากที่จะได้ข้อมูลทั้งหมดที่จำเป็นต้องทราบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนาหรือประเทศล้าหลัง ซึ่งมีวิธีการเก็บสถิติที่เชื่อถือได้ยาก การหาข้อมูลยิ่งยากขึ้นเป็นทวีคูณ

(2) ประการที่ 2 นักบริหารไม่มีเวลาที่จะศึกษาทุกทางเลือกมาเปรียบเทียบก่อนตัดสินใจ โดยปกตินักบริหารต้องตัดสินใจในเวลาที่มีข้อจำกัด

(3) ประการที่ 3 เป็นการสิ้นเปลืองมากที่จะใช้วิธีการศึกษาแบบใช้เหตุผลดังกล่าว โดยปกติหน่วยงานราชการมักจะไม่มียงบประมาณเพียงพอสำหรับใช้ในกิจกรรมประเภทนี้

(4) ประการที่ 4 วิธีการศึกษาแบบนี้เชื่อว่านักบริหารจะเลือกตัดสินใจเฉพาะทางเลือกที่ดีที่สุด การที่จะทราบว่าเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดก็หมายความว่า มีเป้าหมายที่ตกลงกันได้ อย่างชัดเจน และมีหนทางที่จะบรรลุเป้าหมาย แต่ทางปฏิบัติการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะเป็นการยากที่จะทราบว่ามีเป้าหมายใดที่ได้มีการตกลงกัน

(5) ประการที่ 5 การศึกษาโดยอาศัยหลักเหตุผล เหมาะกับเรื่องที่ไม่สลับซับซ้อนสามารถคิดคำนวณเป็นตัวเลขได้ โดยมีค่านิยมของมนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้องน้อยที่สุด แต่ในโลกแห่งความเป็นจริง หลายกิจกรรมหรือ อาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ไม่สามารถจะอธิบายโดยการใช้ตัวเลขแต่ประการเดียว และค่านิยมก็เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก

(6) ประการที่ 6 ก็คือการตัดสินใจเป็นเรื่องที่ต้องขึ้นกับปัจจัยทางจิตวิทยาด้วย นักบริหารจะตัดสินใจไปตามสถานภาพทางสังคมของนักบริหารผู้นั้น นั่นก็คือการตัดสินใจมักจะสอดคล้องกับตำแหน่งหน้าที่การงานของนักบริหาร สถานภาพของหน่วยงานนั้นในสังคม และกลุ่มที่

บุคคลนั้นสังกัดอยู่ อีกประการหนึ่ง นักการเมืองมักมองปัญหาแบบง่าย ๆ และหาวิธีการแก้ไขที่ง่าย ซึ่งมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามนักการเมืองเพราะไม่มีทางเลือกอย่างอื่น

(7) ประการที่ 7 การตัดสินใจโดยอาศัยหลักเหตุผลจะถือความต้องการของผู้บริโภคเป็นปัจจัยสำคัญ ในการกำหนดนโยบาย ซึ่งผู้บริโภคเป็นคำของนักเศรษฐศาสตร์ ในระบบการเมืองหมายถึงผู้รับบริการ โดยปกติมีความเชื่ออยู่ว่าสิ่งใดที่ผู้รับบริการปรารถนานักการเมืองก็ต้องสนองตอบ แต่บ่อยครั้งจะพบว่า ประชาชนหรือผู้รับบริการไม่ทราบว่าต้องการนโยบายอะไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในประเทศที่กำลังพัฒนาหรือล้าหลัง มักจะอยู่ในสภาพที่ช่วยตัวเองไม่ได้ หรือในบางกรณีจะมีปัจจัยของจริยธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง นักการเมืองหรือนักบริหารที่คำนึงถึงหลักจริยธรรมเป็นสำคัญจะตัดสินใจตรงกันข้ามกับประชาชน ถ้าสิ่งที่ประชาชนหรือผู้รับบริการต้องการเป็นเรื่องที่เสียหายต่อส่วนรวม เมื่อมีการคำนึงโดยรอบคอบแล้ว นักการเมืองและนักบริหารอาจตัดสินใจแตกต่างไปจากความต้องการของประชาชนได้

จากข้อจำกัดทั้งหลายของการตัดสินใจโดยอาศัยหลักเหตุผล ทำให้มีการเสนอให้ใช้การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไปหรือตัดสินใจเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้น (Incremental) โดยถือว่านโยบายเดิมที่ได้ตัดสินใจทำไว้แล้วมีความถูกต้องและเหมาะสมแล้วจะเพิ่มหรือลดหรือจะเปลี่ยนแปลงก็เพียงเล็กน้อย ต่อมาก็มีผู้เห็นว่า การตัดสินใจโดยอาศัยหลักเหตุผล และการตัดสินใจเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้น อาจไม่เหมาะสม ควรมีการใช้การตัดสินใจแบบผสมผสานกัน (Mixed Scanning) เพื่อให้การตัดสินใจนโยบายมีความถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น

3) การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ในขั้นของการวิเคราะห์หาทางเลือกก็เพื่อจะได้นโยบายสาธารณะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ขั้นของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะนโยบายสาธารณะก็คือ แผนกระดาษแผ่นหนึ่งจะเป็นความจริงได้ก็ต่อเมื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4) การประเมินผลนโยบาย ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการนโยบายสาธารณะก็คือ การประเมินผลนโยบาย ซึ่งปัจจุบันเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในเกือบทุกประเทศ ความหมายของการประเมินผลก็คือ การที่จะตรวจสอบว่าได้มีการบรรลุเป้าหมายของโครงการแค่ไหน และเพียงใด การประเมินผลต้องอาศัยความรู้ทาง การวิจัย แต่ก็มีคนเป็นจำนวนมากน้อยได้ประเมินผลโดยอาศัยหลักการเข้าใจข้อเท็จจริง โดยปราศจากเหตุผล (Intuition) การคาดคะเนหรือการเดา

จุมพล หนิมพานิช (2549) ได้กล่าวถึง Quade (1981) และ Dunn (1982) ที่ได้แบ่งกระบวนการหรือขั้นตอนนโยบายสาธารณะเป็น 10 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นตอนที่ 1 การระบุปัญหา (Clarifying the Problem) เป็นขั้นตอนการระบุปัญหาให้ชัดเจนว่าปัญหาคืออะไร เกิดจากอะไร เกิดกับใคร และมีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร

บ้าง มีความเร่งด่วนแค่ไหน ซึ่งการระบุปัญหาชัดเจนเท่าไรย่อมส่งผลให้การดำเนินงานขั้นต่อ ๆ ไป จะได้ละเอียดรอบคอบมากยิ่งขึ้น โดยจุมพลได้กล่าวต่อไปว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการก่อตัวของนโยบาย (Policy-formation) คือวัฒนธรรมการเมือง (Political Culture) ที่ถูกส่งต่อผ่านแบบรุ่นต่อรุ่น

2) ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Determining Objective) ในขั้นตอนนี้ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของการแก้ไขปัญหาให้ชัดเจน ซึ่งต้องสอดคล้องกับปัญหา สมเหตุสมผล และสามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นจริงได้

3) ขั้นตอนที่ 3 การแสวงหาและการออกแบบทางเลือก (Searching and Designing) ในขั้นตอนนี้ต้องพยายามค้นแสวงหาทางเลือกหลาย ๆ ทางที่เป็นไปได้เพื่อประโยชน์ใน การเปรียบเทียบทางเลือกต่าง ๆ ก่อนที่จะตัดสินใจ

4) ขั้นตอนที่ 4 การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร (Collecting Data and Information) เมื่อแสวงหาและออกแบบทางเลือกแล้ว จำเป็นต้องรวบรวมข้อมูล ข่าวสารที่ชัดเจน จำเป็นต่อ ทางเลือกแต่ละทาง รวมถึงจุดเด่น จุดด้อย ข้อจำกัดแต่ละทางเลือก และความสามารถที่จะนำไป ปฏิบัติได้จริง เพื่อการเปรียบเทียบที่ดี การวิเคราะห์ในขั้นนี้ต้องคำนึงถึงด้านเศรษฐกิจ สังคม และ การเมือง

5) ขั้นตอนที่ 5 การสร้างและทดสอบตัวแบบ (Building and Testing Models) เมื่อมีการเปรียบเทียบแต่ละทางเลือกแล้ว ก็นำทางเลือกแต่ละทางมาทำเป็นตัวแบบ เพื่อนำไป ทดสอบว่าแต่ละทางเลือกมีความเป็นไปได้ และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ที่ดำเนินการไว้มากน้อย เพียงใด ทั้งนี้เพื่อให้เหลือทางเลือกน้อยที่สุด

6) ขั้นตอนที่ 6 การทดสอบทางเลือกที่เป็นไปได้ (Examining Alternatives for Feasibility) เป็นการทดสอบดูว่าในแต่ละทางเลือกมีแนวโน้มจะได้รับการสนับสนุนจากประชาชน และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยนำมาจัดลำดับความสำคัญไว้

7) ขั้นตอนที่ 7 การประเมินต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายและประสิทธิผล (Evaluating Costs and Effectiveness) เมื่อได้ทางเลือกที่เหมาะสมแล้ว จำเป็นต้องทำการประเมินต้นทุนที่ จะต้องจ่ายไปสำหรับการนำทางเลือกไปปฏิบัติ รวมทั้งประเมินถึงประสิทธิผลหรือผลการบรรลุ นโยบายของแต่ละทางเลือกให้ชัดเจน การวิเคราะห์ต้นทุนและประสิทธิผลนั้นทำให้สามารถเปรียบเทียบ ทางเลือกที่เหมาะสมได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

8) ขั้นตอนที่ 8 การตีความผลลัพธ์ (Interpreting Results) เมื่อผ่านการตัดสินใจ นโยบายไม่ว่าจากผู้มีอำนาจตัดสินใจเลือกหรือวิธีการใด ๆ ก็ตาม นโยบายก็ถูกนำไปปฏิบัติใน ขั้นตอนนี้ ต้องมีการประเมินผลที่เกิดจากการปฏิบัตินโยบายว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ รวมถึง ในการปฏิบัติตามนโยบายมีปัญหาอุปสรรคประการใดบ้าง

9) ขั้นตอนที่ 9 การทบทวนฐานคติ (Questioning Assumptions) เมื่อทำการประเมินผลนโยบายที่ปฏิบัติแล้ว จำเป็นต้องนำผลดังกล่าวมาทบทวนฐานคติให้ชัดเจนว่าในกรณีที่ผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นั้นเกิดจากสาเหตุใด ซึ่งในกรณีที่ร้ายแรงที่สุดอาจเกิดจากการมีฐานคติในการกำหนดทางเลือกนโยบายไม่ถูกต้อง หรือเป็นปัญหาการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ไม่ชัดเจน หรือปัญหาอยู่ที่ผู้ปฏิบัติงาน เป็นต้น

10) ขั้นตอนที่ 10 การกำหนดทางเลือกใหม่ (Opening New Alternative) หากการนำนโยบายไปปฏิบัติสร้างผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ตัดสินใจอาจตัดสินใจปฏิบัติต่อไปอย่างต่อเนื่อง แต่อาจจะให้มีการปรับปรุงนโยบายบางส่วนให้เหมาะสมขึ้น แต่ในกรณีที่ผลลัพธ์จากการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องหาว่าสาเหตุใดที่นโยบายที่ไม่ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งนี้เพื่อจะได้นำสาเหตุที่ค้นหาตรวจสอบและทำการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่อาจเหมาะสมกว่า

ท้ายที่สุดในการบวนการนโยบายสาธารณะนั้นไม่ควรรวบรัดกำหนดนโยบายสาธารณะโดย ‘ผู้รู้’ เพียงไม่กี่คนจำเป็นต้องมีบทบาทของฝ่ายต่าง ๆ ซึ่ง ประเวศ วะสี (2541) ได้กล่าวถึงฝ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีอย่างน้อย 8 ฝ่าย ดังนี้

1) ประชาชนและองค์การพัฒนาเอกชน โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายสาธารณะมากที่สุดหรือประชาชนที่รวมเป็นกลุ่มซึ่งเรียกว่าองค์การพัฒนาเอกชน ซึ่งอาจรวมตัวเป็นเครือข่าย เป็นต้น

2) สื่อมวลชน เป็นตัวกลางที่เชื่อมความรู้สึคนึกคิดของสังคมเปรียบเสมือนระบบประสาทรับรู้ของสังคม สื่อมวลชนจึงเป็นหนึ่งในฝ่ายที่สำคัญสำหรับกระบวนการนโยบายสาธารณะ ซึ่งอาจจะมีบทวิเคราะห์ของตนเอง นำเสนอเปรียบเทียบกับต่างประเทศ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชน

3) นักวิชาการ ประชาชนอาจจะเข้าถึงข้อมูลหรือมีอุปสรรคในการทำความเข้าใจนโยบายต่าง ๆ จำเป็นหน้าที่ของนักวิชาการที่จะนำเสนอข้อมูล งานวิจัย การวิเคราะห์จากนักวิชาการ รวมถึงการพยายามทำความเข้าใจด้วยภาษาง่าย ๆ ที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย

4) องค์กรสนับสนุนการวิจัยนโยบาย เช่น สภาวิจัย สกว. สวรส. สสส. สปสช. มสช. ซึ่งจะช่วยเหลือความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายที่ผ่านการวิจัยหรือกำลังวิจัยซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อเสนอหรือสังเคราะห์ให้เป็นนโยบายสาธารณะได้

5) ภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งมีความสำคัญต่อสาธารณะไม่น้อย จึงจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อทำให้นโยบายสาธารณะมีความรัดกุมมากยิ่งขึ้น

6) องค์กรทำงานนโยบาย คือหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เช่น กระทรวง กรม และ รัฐวิสาหกิจ ซึ่งจะเกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินนโยบายสาธารณะ ดังนั้นในกระบวนการนโยบายสาธารณะจำเป็นต้องมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง

7) ฝ่ายการเมือง เช่น นักการเมือง รัฐบาล รัฐสภา เป็นต้น ซึ่งผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ส่วนกลางของอำนาจ ซึ่งฝ่ายนี้มีอำนาจทั้งการตัดสินใจ การเสนอข้อคิดเห็น และเป็นปากเสียงแทน ประชาชนและหลายครั้งการตัดสินใจทางนโยบายก็เกิดจากฝ่ายการเมืองจึงเป็นอีกหนึ่งฝ่ายที่สำคัญ ต่อกระบวนการนโยบาย

8) ผู้แทนองค์กรอิสระ เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สภาที่ปรึกษา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่หลายครั้งก็ช่วยส่งเสียงหรือช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายสาธารณะ

จากที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมพบว่ากระบวนการหรือขั้นตอนของนโยบายสาธารณะมี นักวิชาการแบ่งเป็นหลากหลายอย่างมาก แต่โดยความเห็นส่วนตัวของผู้วิจัยมองว่ากระบวนการ นโยบายมีขั้นตอนดังนี้

1) การระบุปัญหาของสาธารณะ เพราะนโยบายหนึ่ง ๆ ต้องมีเพื่อแก้ไขปัญหาของ สังคมดังนั้นในขั้นตอนแรกควรมีการระบุปัญหาของสาธารณะว่ามีปัญหาอะไรบ้าง

2) การเลือกปัญหาของสาธารณะเพื่อกำหนดนโยบาย โดยทั่วไปในสังคมหนึ่ง ๆ มีปัญหาสาธารณะที่เยอะมาก และไม่สามารถแก้ไขหรือสร้างนโยบายที่แก้ไขปัญหาได้ครบทุกปัญหา ทางเลือกที่ดีที่สุดคือการเลือกปัญหาที่สำคัญ เร่งด่วน กระทบต่อคนจำนวนมากำหนดนโยบายก่อน

3) การสร้างทางเลือกของนโยบาย ในขั้นตอนนี้ควรเป็นการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในปัญหานั้น ๆ เราควรมีนโยบายเช่นใด ในกระบวนการอาจกล่าวได้ ว่าเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นเพื่อสร้างการยอมรับในตัวนโยบายนั่นเอง

4) การเลือกนโยบาย เป็นการเลือกนโยบายที่ผลกระทบน้อยที่สุดและสร้าง คุณประโยชน์สูงสุดซึ่งในการเลือกนี้แม้ผู้มีอำนาจจะเป็นผู้ตัดสินใจ แต่ผู้มีอำนาจตัดสินใจก็ควรรับฟัง ประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อที่จะเกิดการยอมรับนโยบายนั้น ๆ ด้วย

5) การนำนโยบายไปปฏิบัติ ในส่วนนี้เกี่ยวข้องกับระบบราชการหรือหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงประชาชนด้วย

6) การประเมินผลนโยบายที่นำไปปฏิบัติว่าเกิดผลกระทบอย่างไรบ้าง ทั้งผลกระทบเชิงบวกและผลกระทบเชิงลบ และหากนโยบายควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข หรือ เปลี่ยนแปลงก็ควรที่จะแก้ไข เปลี่ยนแปลงด้วย

2.1.3 ตัวแบบนโยบายสาธารณะ

ในส่วนที่ 3 นี้จะเป็นการทบทวนตัวแบบนโยบายสาธารณะซึ่งจากการค้นคว้า พบว่าในอดีต ตัวแบบที่ใช้อธิบายในการกำหนดนโยบายสาธารณะมากที่สุดคือ ตัวแบบชนชั้นนำ (Elite Model) โดยส่วนใหญ่นักวิชาการในไทยได้อ้างอิงแนวคิดของดาย (Dye, 1987) และของไซเกอร์ (Zeigler, 1981) ซึ่งสุรสิทธิ์ วชิรขจร (2549) กล่าวว่าตัวแบบชนชั้นนำหรือ The Elite Model วางอยู่บนสมมติฐานที่ว่า นโยบายสาธารณะเป็นผลที่เกิดจากความต้องการคือค่านิยมของผู้นำทางการเมือง ซึ่งดายและไซเกอร์ได้สรุปลักษณะสำคัญของตัวแบบชนชั้นนำไว้ดังนี้

- 1) ชนชั้นนำคือคนกลุ่มน้อยที่ถือครองอำนาจอยู่ส่วนคนกลุ่มใหญ่ไม่มีอำนาจ ผลคือคนกลุ่มน้อยที่มีอำนาจจะเป็นผู้กำหนดนโยบายโดยคนกลุ่มใหญ่ที่ไม่มีอำนาจก็ไม่บทบาทในการตัดสินใจ
- 2) มีความแตกต่างระหว่างชนชั้นปกครองที่ถือครองอำนาจกับคนกลุ่มใหญ่ที่ถูกปกครอง กล่าวคือกลุ่มปกครองล้วนมาจากผู้ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจสังคมที่สูง
- 3) การเคลื่อนไหวทางการเมืองของคนส่วนใหญ่จะเชิงช้ำเน้นการสร้างเสถียรภาพของระบบ และหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงเชิงปฏิวัติ และกลุ่มคนได้ปกครองจะเข้าไปสู่วงจรของผู้มีอำนาจได้นั้นจะต้องยอมรับในกติกาพื้นฐานที่ชนชั้นนำกำหนดขึ้นเท่านั้น
- 4) ชนชั้นนำเป็นผู้กำหนดแนวทางพฤติกรรม และค่านิยมพื้นฐานในสังคมเพื่อการคงอยู่ของระบบ
- 5) นโยบายสาธารณะจะไม่ใช่ว่าเป็นการสะท้อนความต้องการของคนส่วนใหญ่ในสังคม แต่จะสะท้อนความต้องการของชนชั้นนำเป็นสำคัญ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายสาธารณะจะมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปมากกว่าเป็นลักษณะรื้อถอน
- 6) คนส่วนใหญ่มักจะเฉื่อยชาไม่สามารถสร้างอิทธิพลเหนือผู้ปกครองได้ และในการกลับกันกลุ่มผู้ปกครองจะเป็นผู้สร้างอิทธิพลเหนือคนส่วนใหญ่
- 7) ทิศทางของนโยบายสาธารณะจะเป็นลักษณะที่กำหนดจากบนลงล่างไม่ใช่ล่างขึ้นบน

ธีรทร วัฒนกุล (2549) กล่าวว่าตัวแบบชนชั้นนำ สะท้อนให้เห็นว่านโยบายสาธารณะถูกกำหนดโดยความต้องการและค่านิยมของผู้นำที่ปกครองประเทศ (Policy as Elite Preference) โดยเห็นว่าประชาชนไม่ค่อยสนใจและเมินเฉยเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ผู้นำจึงแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายเสียเองมากกว่าที่นโยบายจะเกิดจากประชาชนส่วนใหญ่ในสังคม ส่วนข้าราชการก็มีหน้าที่เพียงนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้นำ ส่วน ธันยวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2546) กล่าวว่าตัวแบบชนชั้นนำจะมีคุณสมบัติ ดังนี้

1) เป็นที่นิยมในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบอำนาจนิยมหรือระบอบเผด็จการ รวมถึงในประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย แต่ในประเทศที่มีการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยก็มักจะมีดีกรีการใช้ตัวแบบชนชั้นนำน้อยกว่าประเทศที่ปกครองด้วยระบอบอำนาจนิยมหรือระบอบเผด็จการ

2) ตัวแบบชนชั้นนำจะให้ความสำคัญกับบทบาทหรืออิทธิพลของชนชั้นนำที่มีอำนาจในการตัดสินใจนโยบายสาธารณะอย่างเด็ดขาด และชนชั้นนำจะยึดความพึงพอใจและค่านิยมของตนเองเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ

3) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนใจหรือถูกทำให้ไม่สนใจกิจกรรมทางการเมือง ประชาชนไม่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ความคิดเห็นของประชาชนถูกจำกัดด้วยความคิดเห็นของผู้ปกครอง

4) ข้าราชการเป็นเพียงผู้นำนโยบายจากชนชั้นปกครองไปปฏิบัติกับประชาชนเท่านั้น ซึ่งทิศทางการกำหนดนโยบายจึงเป็นทิศทางแนวดิ่ง (Vertical) จากชนชั้นปกครองสู่ประชาชน

ภาพที่ 2.1 ตัวแบบชนชั้นนำ

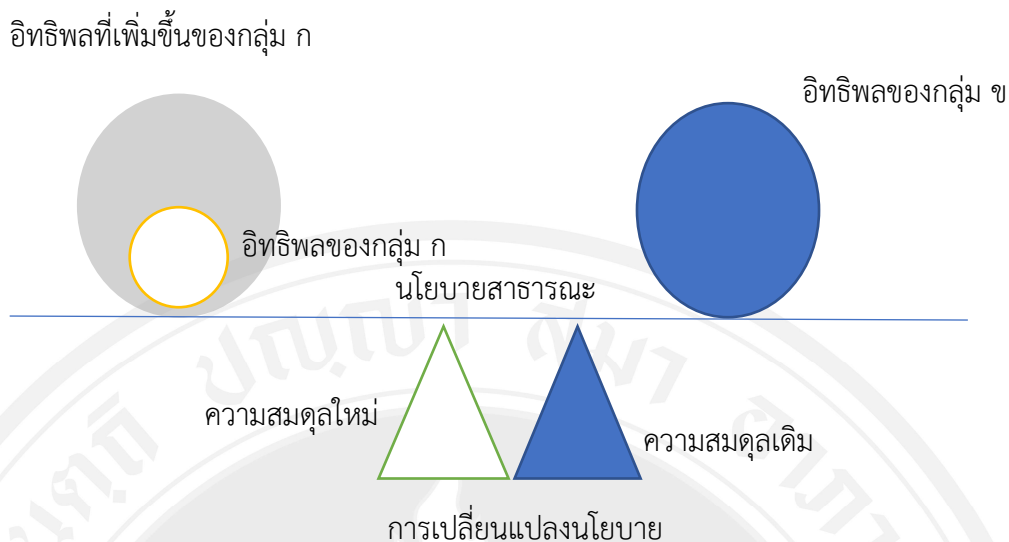
แหล่งที่มา: ดัดแปลงจาก Dye, 1984; Lester, and Stewart, 2000.

เจตทท์ ดวงสงค์ (2549) ได้กล่าวถึงจุดเด่นและจุดอ่อนของตัวแบบชนชั้นนำไว้ ซึ่งจุดเด่นของตัวแบบชนชั้นนำ สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นจริงของสังคมในปัจจุบันหลายประการ เช่น ประเทศปกครองโดยชนกลุ่มน้อย มิใช่การปกครองโดยคนกลุ่มใหญ่ นอกจากนี้ยังมักปรากฏว่านโยบายที่ผู้นำบ่อยครั้งมักกำหนดมาเพื่อตอบสนองความต้องการของชนชั้นผู้นำเอง หรือกลุ่มที่สนับสนุนผู้นำ จุดอ่อนของตัวแบบผู้นำ ได้แก่ การละเลยความสำคัญของการมีส่วนร่วมใน

กระบวนการกำหนดนโยบายของข้าราชการและประชาชน ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า ข้าราชการประจำแม้จะไม่มีอำนาจในการตัดสินใจปัญหา นโยบาย แต่ก็มิบทบาทในการริเริ่มหรือเสนอ และนโยบาย โดยเฉพาะนโยบายที่เป็นเรื่องเทคนิคซึ่งข้าราชการประจำมีความเชี่ยวชาญมากกว่าผู้ กำหนดนโยบาย

มยรี อนุมานราชธน (2556) กล่าวถึงนักทฤษฎีการเมืองที่มีชื่อเสียง คือ Bentley (1949, pp. 211, 215) และ Truman (1971, p. 37) ซึ่งนักทฤษฎีทั้ง 2 ท่านได้กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ เป็นผลลัพธ์ของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมืองแบบพหุสังคม ประชาธิปไตย ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มการเมืองจำนวนมากโดยกลุ่ม เหล่านี้ทำหน้าที่เป็นเสมือนตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับรัฐบาลในการกำหนดนโยบายที่มีเนื้อหา สาระสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ได้ก่อเกิดเป็นตัวแบบกลุ่ม (The Group Model) การศึกษานโยบายด้วยตัวแบบนี้เกี่ยวข้องกับประเด็นว่าใครเป็นผู้ริเริ่มมีส่วนผลักดัน นโยบายนั้นอย่างไร ใครได้รับการจัดสรรทรัพยากรเพื่อทำการตัดสินใจกำหนดนโยบาย ทำไมนโยบาย ต้องมีลักษณะเนื้อหาสาระดังที่กำหนด อะไรเป็นผลลัพธ์ของนโยบายจากการนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับแล้วอาจรวมถึงผลข้างเคียงที่ตามมาโดยไม่ได้คาดหวัง จุมพล หนิม พานิช (2549) กล่าวว่าตามตัวแบบกลุ่มนี้มองนโยบายสาธารณะเป็นผลจากบุคคลที่มีผลประโยชน์ ร่วมกันมารวมตัวเรียกร้องผลประโยชน์จากรัฐบาล Truman (1951) กล่าวว่านโยบายสาธารณะเป็น การหาจุดร่วมกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ปัจเจกบุคคลจะมีความสำคัญในทางการเมืองก็ต่อเมื่อได้ ดำเนินการในนามกลุ่ม และทำให้กลุ่มเป็นตัวเชื่อมระหว่างปัจเจกกับรัฐบาล หากมองตามตัวแบบกลุ่ม นี้จะเห็นได้ว่ากระบวนการนโยบายเป็นการเมืองที่เป็นการต่อสู้ระหว่างกลุ่มและเพื่อมีอิทธิพลต่อการ กำหนดนโยบายสาธารณะ ดังนั้นหน้าที่ของระบบการเมืองจึงมีหน้าที่จัดการกับความขัดแย้งระหว่าง กลุ่มต่าง ๆ โดย 1) สร้างกฎเกณฑ์ กติกาการต่อสู้ระหว่างกลุ่มให้มีความยุติธรรม 2) ประนีประนอม และจัดสรรผลประโยชน์ให้กับกลุ่มต่าง ๆ 3) การประนีประนอม จัดสรรผลให้กับกลุ่มต่าง ๆ ในรูป ของการให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย 4) ได้มีการนำนโยบายที่เกิดจากการประนีประนอมไป ปฏิบัติให้บรรลุ

ในแง่ที่กล่าวมา นโยบายสาธารณะเป็นดุลยภาพ (Equilibrium) ที่เกิดจากการต่อสู้ระหว่าง กลุ่ม ซึ่งในโลกแห่งความเป็นจริงดุลยภาพมักจะเอนเอียงไปที่กลุ่มที่มีอิทธิพลมาก เอนเอียงไปตามการ เรียกร้องของกลุ่มที่มีอิทธิพลมากกว่า

ภาพที่ 2.2 ตัวแบบกลุ่ม (The Group Model)

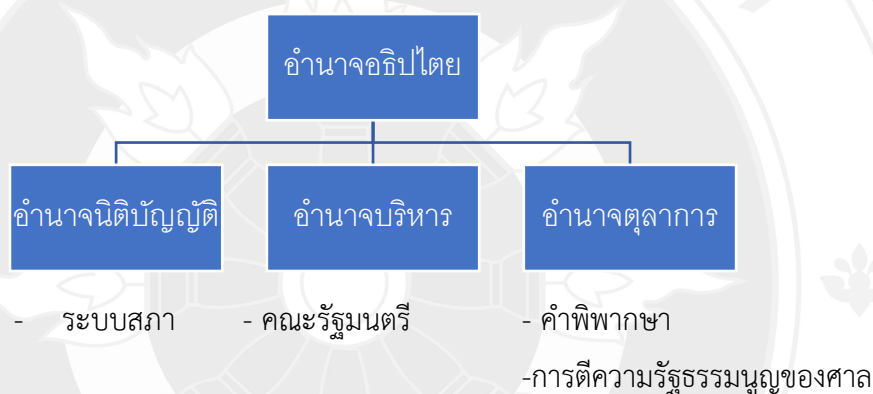
แหล่งที่มา: Dye, 1984.

จากที่กล่าวมา กลุ่มใดมีอิทธิพลมากก็สามารถทำให้นโยบายเอนเอียงไปตามข้อเรียกร้องของกลุ่มนั้น ๆ จากภาพที่ 2.2 พบว่ากลุ่ม ข มีอิทธิพลมากกว่ากลุ่ม ก กลุ่ม ข จึงสามารถต่อรองผลประโยชน์จากนโยบายสาธารณะได้มากกว่ากลุ่ม ก และนโยบายสาธารณะจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ถ้ากลุ่ม ก มีอำนาจ/อิทธิพลมากขึ้น อิทธิพลของกลุ่มอาจขึ้นอยู่กับเงินทุน สถานภาพทางสังคมของผู้นำกลุ่ม ภาวะผู้นำกลุ่ม จำนวนสมาชิกหรือขนาดของกลุ่ม เป้าหมาย ความเหนียวแน่น การประนีประนอมหรือต่อรองอำนาจ นโยบายสาธารณะจึงเป็นผลผลิตที่สะท้อนดุลยภาพที่เกิดจากปฏิกริยาระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งทำให้นโยบายสาธารณะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

เจตทท์ ดวงสงค์ (2549) กล่าวถึงจุดเด่นของตัวแบบกลุ่มไว้ว่า เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงโลกของความเป็นจริงของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่กลุ่มต่าง ๆ ในสังคม และระบบการเมืองได้พยายามที่จะเข้ามามีอิทธิพลเหนือการกำหนดนโยบายสาธารณะ กลุ่มพยายามแสวงหาหนทางเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจของกลุ่ม เพื่อให้นโยบายสาธารณะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของตนมากที่สุด สำหรับจุดอ่อนของทฤษฎีกลุ่มคือ การถือว่านโยบายสาธารณะเป็นผลมาจากการต่อรองของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ นั้นเท่ากับมองข้ามความสำคัญของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจนโยบายไป ซึ่งบ่อยครั้งที่รัฐบาลอาจตัดสินใจในนโยบายโดยอาจไม่ได้เป็นผลมาจากการต่อรองของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมก็ได้

ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิงษ์ (2540) กล่าวว่า หลายครั้งนโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตที่ไม่ได้เกิดจากการประนีประนอมระหว่างกลุ่มแต่อาจเกิดจากการผลิตของสถาบันซึ่งเป็นองค์กรที่มีความสถานภาพ และมีอำนาจหรือความชอบธรรมในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

ซึ่งลักษณะแบบนี้มีชื่อว่า ตัวแบบสถาบันที่มุ่งสนใจว่าสถาบันของรัฐสถาบันใดที่มีอำนาจกำหนดนโยบายสาธารณะ และกำหนดนโยบายเรื่องใด มยุรี อนุমানราชชน (2556) กล่าวว่าสถาบันหลักของรัฐต้องประกอบไปด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ 1) มีอำนาจโดยชอบธรรมในการกำหนดนโยบาย 2) นโยบายสามารถบังคับประชาชนให้ปฏิบัติตาม 3) สามารถลงโทษผู้ฝ่าฝืนได้ นโยบายสาธารณะซึ่งสถาบันของรัฐกำหนดรูปแบบเชิงโครงสร้างของพฤติกรรมของคนหรือกลุ่มคน ซึ่งรูปแบบพฤติกรรมจะดำรงอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งอาจจะเอื้ออำนวยหรือขัดขวางผลลัพธ์ของนโยบายก็ได้ นโยบายสาธารณะที่กำหนดโดยสถาบันต่าง ๆ ของรัฐอาจอยู่ในรูปของกฎหมาย พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง มติคณะรัฐมนตรี คำพิพากษาของศาล การตีความกฎหมายรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

ภาพที่ 2.3 ตัวแบบสถาบัน

แหล่งที่มา: ดัดแปลงจาก มยุรี อนุমানราชชน, 2556.

ในความเป็นจริงแล้วสถาบันของรัฐมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะน้อย แต่ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ตัวแบบสถาบันนี้ยังคงนำมามองสังคมในปัจจุบันได้อยู่ อีกตัวแบบที่มองว่านโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตของระบบการเมือง กลุ่มของการกระทำที่สัมพันธ์กันหรือกลุ่มขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงพึ่งพาซึ่งกันและกันคือ ตัวแบบระบบ (System Model) ซึ่ง พงศทิสาณ ชุมพล (2547) มองว่าสิ่งสำคัญของตัวแบบระบบนี้คือขอบเขตของระบบและสภาพแวดล้อมของระบบ โดยสรุปตัวแบบระบบเป็นกระบวนการที่เป็นวัฏจักรหมุนเวียนต่อไปเรื่อย ๆ ส่วนสภาพแวดล้อมคือส่วนที่อยู่นอกขอบเขตของระบบการเมือง และมีอิทธิพลต่อการทำงานของระบบ ดังนั้นระบบคือชุดของสถาบันและกิจกรรมในสังคม ซึ่งทำหน้าที่แปรสภาพปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ ให้เป็นการตัดสินใจ ซึ่งต้องการการสนับสนุนจากสังคม ตัวแบบระบบใช้พิจารณาการดำเนินงานของระบบ การเคลื่อนไหวของระบบ และการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของระบบ การวิเคราะห์ระบบจึงมุ่ง

พิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยนำเข้ากับระบบการเมืองก่อนที่จะออกมาเป็นปัจจัยนำออกหรือนโยบายสาธารณะนั่นเอง

ภาพที่ 2.4 ตัวแบบระบบ

แหล่งที่มา: ดัดแปลงจาก มยุรี อนุมานราชชน, 2556.

ปัจจัยนำเข้ามี 2 ประเภทคือการเรียกร้องและการสนับสนุน การเรียกร้องอาจเกิดขึ้นในระบบการเมืองหรือสภาพแวดล้อมก็ได้ไม่ว่าจะเกิดจากส่วนใด การเรียกร้องก็เป็นผลมาจากสภาพสิ่งที่มีคุณค่าที่เป็นที่ต้องการของประชาชนที่เกิดจากข้อจำกัดคือไม่สามารถจัดสรรให้ทุกคนพอใจได้ จึงเกิดเป็นการเรียกร้อง ไม่ใช่ทุกการเรียกร้องจะพัฒนามาเป็นประเด็นทางการเมืองหรือตอบสนองทางนโยบายได้ เพราะทุก ๆ ข้อเรียกร้องมีปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง อาทิ อำนาจทางการเมืองที่ผู้เรียกร้องมีความชำนาญในการเรียกร้อง ช่วงเวลาในการเรียกร้อง จำนวนคน ขนาดและทรัพยากรในช่วงเวลาเรียกร้อง ความมีเหตุมีผลของการเรียกร้อง รวมถึงความคิดเห็นที่สอดคล้องของผู้มีอำนาจและประชาชนทั่วไป ข้อเรียกร้องเข้าสู่ระบบการเมืองโดยผ่านนักการเมือง รัฐสภา กลุ่มผลประโยชน์ สื่อมวลชน ผ่านรัฐบาล โดยต้องมีกลุ่มคั่นกลาง (Intermediate Groups) ได้แก่ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มอิทธิพล เป็นตัวเชื่อมระหว่างสถาบันของรัฐที่ทำหน้าที่ตัดสินใจกับประชาชน โดยกลุ่มคั่นกลางนี้จะทำหน้าที่จัดการหรือรวบรวมข้อเรียกร้องเพื่อให้สถาบันของรัฐจะพิจารณา (มยุรี อนุมานราชชน, 2556)

การสนับสนุนคือการที่สมาชิกในสังคมขัดขวางการดำเนินงานของระบบน้อยกว่าการสนับสนุน ซึ่งมี 2 แบบคือการสนับสนุนที่ชัดเจนและการสนับสนุนที่ไม่ชัดเจน โดยการสนับสนุนนี้ได้รับอิทธิพลจากทัศนคติและค่านิยมที่ได้รับการขัดเกลามา

ระบบการเมืองคือการที่บุคคลสนับสนุนระบบการเมือง โดยมีเหตุผลมาจาก 1) รัฐบาลเป็นสถาบันที่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญหรือตามรูปแบบการปกครองที่เกิดสัญญาประชาคมร่วมกัน 2) เห็นด้วยกับการตัดสินใจในกรณีเฉพาะเรื่องบางเรื่องแต่อาจไม่สนับสนุนในเรื่องอื่น ๆ 3) กลัวการใช้กำลัง

บังคับทำให้ไม่กล้าแสดงออกหรือเรียกร้อง การสนับสนุนระบบการเมืองอาจพิจารณาโดยแบ่งระดับของระบบการเมืองได้ 3 ระดับได้แก่

- 1) ประชาคมการเมือง เป็นระบบการเมืองพื้นฐานที่สมาชิกในสังคมนั้น ๆ ยอมอยู่ร่วมกัน ยอมรับว่าเป็นพวกเดียวกันซึ่งจำเป็นต่อการอยู่รอดของระบบการเมือง
- 2) ระบบการเมือง การสนับสนุนที่สมาชิกให้แก่ระบบการเมืองขึ้นอยู่กับความสามารถของระบบการเมืองที่สร้างกติกาให้สมาชิกในสังคมยอมรับกันทั่วไป ซึ่งอาจจะเป็นระบบการเมืองแบบใดแบบหนึ่ง เช่น ประชาธิปไตย เผด็จการ เป็นต้น
- 3) รัฐบาลหรือผู้มีอำนาจทางการเมือง การสนับสนุนที่สมาชิกให้แก่คณะบุคคลที่เข้ามาทำหน้าที่เป็นรัฐบาลขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพและความสามารถของรัฐบาลที่จะทำประโยชน์ให้แก่ประชาชนและชาติ

ปัจจัยนำออก คือนโยบายหรือผลการตัดสินใจที่ผ่านออกจากระบบการเมืองที่อาจมาจากฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายตุลาการ

ผลสะท้อนกลับ คือปฏิกริยาที่มีต่อการตัดสินใจของระบบการเมืองที่เกี่ยวกับข้อเรียกร้องบางอย่างซึ่งกระทบต่อผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งปกติที่ผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ จะขัดกันไม่มากนักน้อย จึงต้องมีการประนีประนอมหาจุดที่ทุกกลุ่มพอใจและยอมรับได้ แต่หากหาจุดที่ยอมรับไม่ได้จะต้องมีกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีปฏิกริยาตอบโต้และอาจกลายมาเป็นปัจจัยนำเข้าสู่ระบบการเมืองในช่วงเวลาต่อไปอีก

ตัวแบบระบบมองว่านโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตของระบบการเมืองแต่ มยุรี อนุมานราชธน (2556) มองว่าการที่นโยบายสาธารณะเป็นกิจกรรมทางการเมืองโดยมีจุดสนใจคือกระบวนการและพฤติกรรมทางการเมือง เรียกว่า ตัวแบบกระบวนการ ในช่วงแรกตัวแบบนี้ศึกษากิจกรรมของผู้มีสิทธิ์ออกเสียง กลุ่มผลประโยชน์ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ข้าราชการ ผู้พิพากษา เป็นต้น ต่อมาก็ศึกษากลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับนโยบายสาธารณะ และสรุปว่ากระบวนการนโยบายประกอบด้วย 5 กิจกรรม ต่อไปนี้

ภาพที่ 2.5 ตัวแบบกระบวนการ

แหล่งที่มา: ดัดแปลงจาก มยุรี อนุมานราชชน, 2556.

- 1) การชี้ประเด็นปัญหา คือการแสดงออกถึงข้อเรียกร้องบางประการต่อผู้มีอำนาจ เพื่อให้ผู้มีอำนาจได้แสดงออกถึงการกระทำบางอย่างหรืองดเว้นการกระทำบางอย่าง
- 2) การจัดข้อเสนอของนโยบาย คือการกำหนดนโยบายเป็นวาระขึ้นมาเพื่อให้เกิดการอภิปรายของประชาชนในประเด็นการจัดทำนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหา
- 3) การทำให้นโยบายนั้นมีความถูกต้อง คือสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากการจัดข้อเสนอของนโยบายให้เป็นการคัดเลือกข้อเสนอหรือร่างนโยบายตามกฎหมาย โดยความสำคัญอยู่ที่การสร้างการสนับสนุนทางการเมืองสำหรับข้อเสนอหรือร่างนโยบายดังกล่าว รวมไปถึงการพิจารณาข้อเสนอและร่างนโยบายที่ได้รับการยอมรับทางการเมืองให้เป็นกฎหมาย
- 4) การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือการจัดองค์การในระบบราชการทั้งระบบโดยเฉพาะระบบราชการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายที่จะนำไปปฏิบัติ รวมถึงการจ่ายเงินเดือนพนักงาน การจัดหาบริการต่าง ๆ และการเก็บภาษีอย่างเป็นธรรมด้วย
- 5) การประเมินนโยบาย คือการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของนโยบาย การรายงานผลลัพธ์ของนโยบายที่ได้ปฏิบัติไปแล้วรวมถึงการประเมินเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายต่อกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มที่ไม่ใช่เป้าหมาย ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงการเสนอแนะให้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงนโยบายอีกด้วย

ในการศึกษากระบวนการนโยบายเป็นการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองทั้ง 5 กิจกรรมเพื่อทราบว่าในการกำหนดนโยบายหนึ่ง ๆ เป็นไปเช่นไร กิจกรรมในกระบวนการนั้นมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร โดยไม่สนใจเนื้อหาสาระของตัวนโยบายถึงแม้ว่าเนื้อหาสาระของนโยบายอาจส่งผลต่อวิธีการกำหนดนโยบายอยู่แต่อาจปรากฏว่าเงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อผู้กำหนดนโยบายมาก ไม่ว่านโยบายนั้นจะมีกระบวนการอย่างไร เช่น กระบวนการกำหนดนโยบายอยู่ในระบบ

การเมืองเปิดหรือปิด มีการแข่งขันหรือไม่มีการแข่งขัน อยู่ในสังคมพหุสังคมหรือชนชั้นนำ เนื้อหาสาระของนโยบายอาจแตกต่างกันน้อยหรือมีแตกต่างกันเลย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์

2.2.1 ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups หรือ Pressure Groups) ถูกมองว่าเป็นกลุ่มใด ๆ ที่ต้องการประโยชน์ของตน หรือต้องการที่จะขยายผลประโยชน์ที่มีอยู่แล้วให้กว้างขวางออกไป หรือปรารถนาที่จะหาหลักประกันให้กับผลประโยชน์ของตน หรือประสงค์จะให้มีการสนับสนุนเพิ่มพูนประโยชน์ของตนให้มากยิ่งขึ้น หรืออาจเป็นกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันโดยสมัครใจ เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้นโยบายสาธารณะหรือการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าของสังคม เป็นไปในทิศทางที่ตนต้องการ ตามความหมายนี้กลุ่มผลประโยชน์อาจมีชื่อต่าง ๆ กันได้ เช่น กลุ่มอิทธิพล (Pressure Groups) กลุ่มพลังการเมืองหรือกลุ่มพลัง เป็นต้น หรือกลุ่มที่มีความคิดเห็นในนโยบายพื้นฐานชีวิตฐานะในสังคมเชื้อชาติ ฯลฯ ที่เหมือนกัน หรือคล้ายกันมารวมกัน เพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งในทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม (จันทรานุช มหากาญจนะ, 2559)

กลุ่มผลประโยชน์เป็นองค์การหรือกลุ่มที่เป็นอิสระจากรัฐหรือพรรคการเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันหรือสร้างอิทธิพลในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ซึ่งกลุ่มเหล่านี้มักจะเรียกร่อง ต่อต้าน ผลักดันประเด็นหนึ่ง ๆ ที่เป็นผลประโยชน์ร่วม ความต้องการหรือความเชื่อของกลุ่มตนเองซึ่งกลุ่มผลประโยชน์แสวงหาช่องทางในการแสดงถึงความต้องการผ่านกระบวนการในการสื่อสารความต้องการของกลุ่ม (Interest Articulation) (จันทรานุช มหากาญจนะ, 2559)

จากความหมายข้างต้นเห็นได้ชัดว่ากลุ่มผลประโยชน์ไม่ได้มีเป้าหมายที่จะเข้าไปใช้อำนาจรัฐโดยตรงด้วยการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างพรรคการเมือง แต่กลุ่มผลประโยชน์มีเจตจำนงที่จะแสดงบทบาทในด้านการมีอิทธิพลเหนือผู้มีอำนาจทางการเมืองด้วยเรียกร่อง ต่อต้าน ผลักดันประเด็นที่กลุ่มเห็นว่า เป็นประโยชน์ ในสังคมประชาธิปไตยการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของกลุ่มผลประโยชน์มีความสำคัญต่อคุณภาพของระบอบการเมืองเพราะการเมืองคือการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและการใช้อำนาจนั้นเพื่อการจัดสรรผลประโยชน์ในสังคมและการจัดสรรทรัพยากรให้ทั่วถึงนั้นเป็นไปด้วยความยากลำบากเพราะทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด กลุ่มผลประโยชน์จึงมีบทบาทหรือหน้าที่ในการถ่วงดุลรัฐบาลเพื่อไม่ให้ผลประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นไปตกอยู่ในมือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะจึงก่อเกิดกลุ่มประโยชน์ขึ้น

2.2.2 ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์

จันทรานูช มหากาญจนะ (2559) และกล่าวว่า อัลมอนต์ พาวเวลล์ สตรอม และดาลตัน (2006) ได้แบ่งกลุ่มผลประโยชน์ออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1) กลุ่มผลประโยชน์ที่จัดตั้งอย่างเป็นทางการ (Associational Groups) เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่มองออกอย่างง่ายที่สุดโดยมักจะเป็นรวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์กรอย่างเป็นทางการ มีสมาชิกที่แน่นอน และมีสำนักงาน เจ้าหน้าที่ และมีการติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้มีการจัดการที่เป็นระบบเกิดจากการรวมตัวของตัวแทนผลประโยชน์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น สภาก่อการค้า สหภาพแรงงาน สมาคมผู้ส่งออกข้าว สมาคมคนพิการหรือกลุ่มที่ตั้งขึ้นเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น กลุ่มผลประโยชน์ที่จัดตั้งอย่างเป็นทางการนี้มีกิจกรรมและแผนการเข้าไปมีบทบาทต่อกระบวนการนโยบายอย่างต่อเนื่อง เช่น การพยายามออกแถลงการณ์หรือแสดงความคิดเห็นต่อร่างกฎหมาย ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้มักจะได้รับการยอมรับในกระบวนการนโยบายจากทั้งประชาชนด้วยตนเองและหน่วยงานภาครัฐ เพราะเป็นตัวแทนของผลประโยชน์ของคนกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ของสังคม กลุ่มองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์สังคม ปกป้องผู้ด้อยโอกาส รักษาสภาพแวดล้อม และแบ่งเบาภาระหน้าที่ของภาครัฐซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของแนวคิดประชาสังคม

2) กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ (Non-Associational Groups) เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีโครงสร้างการรวมตัวที่แน่นอน ไม่ได้มีการพบปะพูดคุยอย่างสม่ำเสมอ แต่มีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกันเพราะวางอยู่ฐานผลประโยชน์ อัตลักษณ์ของกลุ่มด้านเชื้อชาติ เขตภูมิภาค ศาสนา หรืออาชีพรวมกันซึ่งผลประโยชน์ที่เรียกร้องมักจะเกี่ยวกับประเด็นทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย ๆ คือ 1) กลุ่มที่มีขนาดใหญ่ เช่น กลุ่มเชื้อชาติ กลุ่มอาชีพ ถึงแม้ว่ากลุ่มจะมีมุมมองและความต้องการเดียวกันแต่ด้วยลักษณะที่มีขนาดใหญ่จึงเกิดการรวมตัวกันได้ยาก ประกอบกับไม่มีการวางแผนและดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นระบบส่งผลให้การเรียกร้อง ต่อต้าน ผลักดันเป็นไปอย่างค่อนข้างยาก 2) กลุ่มที่อยู่ในระดับจุลภาคคือสมาชิกรู้จักและมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เช่น คนในระแวกเดียวกัน หรือองค์กรขนาดเล็ก ซึ่งกลุ่มขนาดจุลภาคนี้ย่อยต่อการรวมกลุ่มมากกว่าแบบแรก และไม่เป็นทางการที่มีอยู่จะเอื้อต่อการทำกิจกรรมและมักจะประสบความสำเร็จมากกว่ากลุ่มใหญ่

3) กลุ่มผลประโยชน์เชิงสถาบัน (Institutional Groups) ระบบราชการทั่วไปมีกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นสถาบันทางการเมืองดำรงอยู่ เช่น พรรคการเมือง กองทัพ กระทรวง กรม เป็นต้น ซึ่งทำหน้าที่เรียกร้องผลประโยชน์เพื่อคนในสังกัดหรือให้การสนับสนุนกลุ่มการเมืองกลุ่มหนึ่ง หรือจัดให้มีหน่วยงานย่อยเพื่อดูแลผลประโยชน์ของกลุ่มเนื่องจากผลประโยชน์นั้น ๆ เป็นผลประโยชน์ของคนส่วนมากหรือเป็นผลประโยชน์ของผู้ที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจ กลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้มีสูงมาก

ในประเทศกำลังพัฒนาเพราะมีกลุ่มผลประโยชน์ที่จัดตั้งเป็นทางการน้อยทำให้กลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้มีบทบาทและอิทธิพลทางการเมืองสูง

4) กลุ่มผลประโยชน์ที่ไร้บรรทัดฐาน (Anomic Groups) เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เกิดจากการรวมกลุ่มอย่างกระตือรือร้นที่เกิดจากอารมณ์หรือความรู้สึก ผิดกับปัญหา ความผิดหวัง ความไม่พอใจในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง คือไม่มีการวางแผน โครงสร้างและไม่มีผู้นำที่ชัดเจน เพื่อแสดงจุดปฏิกิริยาให้รัฐบาลหรือผู้มีอำนาจในทางการเมืองได้รับรู้ ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นชั่วคราว ไม่ยึดเยื้อ อาจเป็นการรวมตัวกันบนท้องถนน การรวมตัวนั้นเต็มไปด้วยความรู้สึกที่รุนแรงมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงซึ่งในประเทศอย่างฝรั่งเศสมีการรวมตัวในลักษณะนี้เป็นเรื่องปกติ

นอกจากการแบ่งประเภทของกลุ่มผลประโยชน์แบบอัลมอนต์ พาวเวลล์ สตรอม และดาลตัน แล้วก็ยังมี การแบ่งประเภทของกลุ่มผลประโยชน์แบบ อีธิดจ์และแฮนเดลแมน (Ethridge & Handelman, 2004, pp. 134-137) ได้แบ่งประเภทของกลุ่มผลประโยชน์โดยได้ใช้ลักษณะของสมาชิกเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ดังนี้

1) สหภาพแรงงาน (Labour Unions) เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เรียกร้องความต้องการของตนทั้งจากรัฐบาลและนายจ้าง ซึ่งประเด็นในการเรียกร้องเช่น อัตราค่าจ้างที่เป็นธรรม สวัสดิการต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอดในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจซึ่งสหภาพแรงงานมีในภาครัฐและเอกชน

2) สมาคมธุรกิจ (Business Organizations) กลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้พยายามที่จะมีอิทธิพลต่อรัฐบาลตลอดเวลาเพื่อให้รัฐบาลออกกฎหมายที่เอื้อต่อการทำธุรกิจหรือไม่กระทบต่อธุรกิจซึ่งในทางทฤษฎีมักจะอยู่ตรงข้ามกับสหภาพแรงงาน ในหลายประเทศทั้งประเทศที่กำลังพัฒนาและพัฒนาแล้วสมาคมธุรกิจมักจะมีอำนาจอิทธิพลเหนือรัฐบาลเนื่องจากความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นการเป็นทุนในการเลือกตั้งและความสัมพันธ์จากการเล่าเรียนในสถาบันเดียวกันหรือการแต่งงานระหว่างครอบครัวนักธุรกิจและผู้มีอำนาจ

3) กลุ่มเพศ ศาสนา เชื้อชาติ และวัย (Gender, Religious, Ethnic and Age Groups) ด้วยกระแสการสร้างความเท่าเทียมทางเพศทำให้ประเทศตะวันตกมีกลุ่มสตรีที่มีบทบาทสูงมากในการพยายามเรียกร้องและสร้างความเท่าเทียมระหว่างเพศ รวมถึงองค์กรทางศาสนาที่มีเพิ่มและหลากหลายมากขึ้นเพื่อสร้างเครือข่าย ให้ข้อมูลและกดดันให้รัฐบาลยอมรับในความคิด ความเชื่อของกลุ่มตน ส่วนกลุ่มเชื้อชาติในประเทศที่เป็นประเทศโลกที่ 1 เช่น สหรัฐฯ ประเทศในยุโรปที่มีผู้อพยพเพิ่มมากขึ้นกลุ่มเชื้อชาติมาเพิ่มมากขึ้นโดยการรวมตัวกลุ่มเชื้อชาตินั้นนอกจากเป็นไปเพื่อการแสดงตัวตนว่าพวกเขามีตัวตนแล้วยังเป็นไปเพื่อการเรียกร้องการยอมรับจากสังคมและผลประโยชน์จากรัฐในฐานะมนุษย์ด้วย

4) กลุ่มผลประโยชน์เพื่อสาธารณะ (Public Interest Groups) เป็นกลุ่มที่อาจแตกต่างจากกลุ่มที่กล่าวมาเพราะกลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้เรียกร้องสิ่งที่มีมากกว่าเป็นผลประโยชน์ของกลุ่ม แต่เป็นผลประโยชน์ของคนทั่วไปที่อาจไม่ได้สนใจในประเด็นดังกล่าวด้วย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาสังคมเช่น ขมรมเมาไม่ขับ หรือความพยายามกดดันรัฐบาลในประเด็นสิ่งแวดล้อมหรือการพัฒนาที่มีผลกระทบต่อคนชายขอบหรือเกี่ยวข้องกับประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ เช่น กลุ่มกรีนพีซ (Green Peace)

5) สมาคมวิชาชีพ (Professional Associations and Occupational Groups) เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มคนที่มีอาชีพเดียวกัน ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก เช่น สภานายความ แพทยสภา สมาคมสถาปนิก เป็นต้น ซึ่งสมาคมวิชาชีพเหล่านี้มักจะกดดัน เรียกร้องรัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ ใบอนุญาต ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการประกอบอาชีพ นอกจากนี้กลุ่มผลสมาคมวิชาชีพก็ยังมีตรวจสอบกันเองเพื่อรักษาจรรยาบรรณวิชาชีพด้วย

2.2.3 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์มักวางอยู่บนแนวคิด 3 ประการคือ พหุนิยมและพหุนิยมใหม่ (Pluralism and Neo-Pluralism) ชนชั้นนำนิยม (Elitism) และการแลกเปลี่ยน (Transaction Cost) (Truman, 1951; Schattschneider, 1960; Salisbury, 1969) มีรายละเอียดดังนี้

1) พหุนิยมและพหุนิยมใหม่(Pluralism and Neo-Pluralism) เป็นแนวคิดหลักของพหุนิยมเชื่อว่าอำนาจไม่กระจุกตัวแต่กระจายอยู่ตามอาณาบริเวณเชิงนโยบายต่าง ๆ ดังนั้นโครงสร้างของอำนาจในสังคมจึงมีลักษณะสลับซับซ้อนจนผู้คนไม่สามารถหาตนสายปลายเหตุได้ ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐาน 5 ประการ 1) กระบวนการกำหนดนโยบายจะมีลักษณะไหลลื่นไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวละครที่เกี่ยวข้อง 2) อำนาจมีความซับซ้อน 3) กระบวนการกำหนดนโยบายมีการแบ่งอำนาจบริเวณ 4) ผลประโยชน์มีลักษณะเป็นการเฉพาะของชุมชนกลุ่มผลประโยชน์ 5) กระบวนการกำหนดนโยบายเป็นลักษณะลื่นไหลปรับเปลี่ยนไปตามความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มที่ล้าลึก

การตั้งกลุ่มผลประโยชน์ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อสภาวะความไม่สมดุลที่เกิดจากการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งอาจกระทบต่อชีวิตประจำวันหรือผลประโยชน์ของตน ครอบครัว หรือความขัดแย้งในสังคมซึ่งมาจากความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ ดังนั้นการจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์จึงเป็นเรื่องธรรมชาติเพราะคนมักจะตอบสนองต่อความผันผวนด้วยด้วยการรวมกลุ่ม ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ที่เกิดจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีวัฏจักร คือเมื่อมีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาจากความไม่สมดุลและเรียกร้องบางอย่างและเมื่อการเรียกร้องประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบ

ความสำเร็จหรือระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคมกลับสู่สภาวะปกติกลุ่มผลประโยชน์ก็จะยุติบทบาทไป แต่เมื่อเกิดความไม่สมดุลใหม่อีกครั้งก็จะเกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาอีกครั้ง รวมไปถึงกลุ่มผลประโยชน์ที่มีลักษณะเฉพาะทางและมีบทบาทในบางพื้นที่เชิงนโยบาย (Policy Area) เพื่อให้สาธารณชนได้รับรู้ถึงการมีอยู่ของกลุ่มตนและการเข้าถึงทรัพยากร

ปัจจัยหลายอย่างได้กำหนดบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ต่อกระบวนการการกำหนดนโยบายสาธารณะ 1) กลุ่มผลประโยชน์เนนการคงไว้ขององค์กร (Interest Groups Sustainers) โดยผู้นำกลุ่มผลประโยชน์มีหน้าที่ในการแสวงหาทรัพยากรและผลักดันประเด็นเชิงนโยบายเพื่อรักษาสถานภาพและการยอมรับของกลุ่มผลประโยชน์ หรือความพยายามแสวงหาเครือข่ายจากประเด็นนโยบายสาธารณะ 2) บทบาทของรัฐ (State Autonomy): ในช่วงหลัง ๆ มีการให้ความสำคัญกับรัฐมากขึ้นเพราะเชื่อว่ารัฐเป็นตัวละครสำคัญในการกำหนดกฎเกณฑ์ให้กลุ่มผลประโยชน์ได้มีบทบาท 3) กลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement): นักคิดในกลุ่มนี้มองว่ากลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการการกำหนดนโยบายซึ่งกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมมีบทบาทในการปรับเปลี่ยนนโยบายสาธารณะอย่างมากในปัจจุบัน

2) ชนชั้นนำ กลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะนี้เชื่อว่าผู้นำกลุ่มหรือผู้ก่อตั้งกลุ่มเป็น “เจ้าของ” กลุ่มผลประโยชน์โดยแท้จริงและมีอำนาจในการกำหนดทิศทางของกลุ่ม ส่วนสมาชิกเป็นเพียงผู้ตาม ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะนี้มีลักษณะเป็นคณาธิปไตยมิใช่พหุนิยม ซึ่งจะมีลักษณะคือ 1) กลุ่มผลประโยชน์เป็นการจัดตั้งโดยกลุ่มผู้นำมากกว่าเป็นการรวมตัวกันของประชาชนคนธรรมดา Schattschneider (1960) มองว่าเป็นการมองกลุ่มผลประโยชน์ที่สวองามเกินไปหากมองว่าสมาชิกทุกคนมีความเท่าเทียมกัน เพราะสมาชิกในกลุ่มไม่มีความเท่าเทียมกันและการเคลื่อนไหวของกลุ่มมาจากการควบคุมของผู้นำ กลุ่มผลประโยชน์ไม่ได้มีกำเนิดมาจากธรรมชาติแต่เป็นการจัดตั้งโดยผู้นำที่มีเหตุมีผลซึ่งมีอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ 2) กลุ่มผลประโยชน์มีอำนาจซึ่งสามารถผลักดันเป้าหมายเชิงนโยบายให้สาธารณะรับทราบได้และความขัดแย้งระหว่างกลุ่มจะนำไปสู่การถกเถียงในเวทีสาธารณะ ซึ่งเมื่อไปสู่เวทีสาธารณะก็จะมีสื่อมวลชนที่โน้มเอียงนำเสนอประเด็นของกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มที่ตัวเองเชื่อและมักจะไม่นำเสนอข่าวด้านลบ ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ที่มีทรัพยากรมากจะสามารถผลักดันประเด็นของตนเองได้มากกว่า ซึ่งสะท้อนความกลุ่มผลประโยชน์แต่ละกลุ่มไม่ได้เท่าเทียมกัน

3) การแลกเปลี่ยน มีนักคิดคนสำคัญ คือ Salisbury (1969) มองว่าภายในกลุ่มผลประโยชน์มีความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนกันเพื่อความอยู่รอดอยู่กลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนนั้นเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้นำกับสมาชิก รวมถึงการโน้มน้าวสมาชิกในกลุ่มด้วย

2.2.4 หน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์

ชาญชัย คุ่มปัญญา (2560) กล่าวว่า กลุ่มผลประโยชน์มักเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movements) เพื่อแสดงจุดยืน ความต้องการ บ่อยครั้งทำหน้าที่เป็นผู้แสดงความคิดเห็นคัดค้านหรือสนับสนุนต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นปากเสียงแทนประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย หน้าที่สำคัญของกลุ่มผลประโยชน์ต่อระบอบการปกครอง ได้แก่

1) แสดงข้อคิดเห็นและผลักดันความต้องการของกลุ่ม เกี่ยวข้องกับการวิพากษ์วิจารณ์ ให้รัฐบาล สังคมทราบปัญหาหรือประเด็นที่เกิดขึ้น เช่น กลุ่มชาวนา ชาวสวนรวมตัวกันประกาศปัญหาที่พวกตนกำลังเผชิญ พร้อมกับแสดงความต้องการของกลุ่มให้ผู้ปกครองทราบ การเรียกร้องให้รัฐตอบสนองความต้องการของกลุ่มมิได้หมายความว่าต้องสอดคล้องกับผลประโยชน์ภาพรวมของประเทศ บางครั้งขัดแย้งด้วยซ้ำ ดังนั้น ถ้าพิจารณาโดยหลักเหตุผลจึงไม่ใช่เรื่องที่จะต้องตอบสนองความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์เสมอไป บ่อยครั้งจึงเป็นการประนีประนอมโดยยึดหลักผลประโยชน์ของหลายฝ่ายหลายด้าน

2) ทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชนเพียงคนเดียวอยากที่จะต่อกรกับอำนาจรัฐ หรืออำนาจนอกระบบ หนทางเดียวที่ช่วยได้คือการร่วมกลุ่ม รวมพลัง การรวมพลังเป็นกลุ่มผลประโยชน์ การเคลื่อนไหวเป็นกลุ่มเป็นองค์กรได้ประโยชน์มากกว่า

3) ถ่วงดุลกลุ่มผลประโยชน์ด้วยกันเอง ในกรณีที่คนในสังคมมีความเห็นตรงข้ามกัน หรือแตกต่างกัน กลุ่มผลประโยชน์ก็ต้องคอยถ่วงดุล หรือนำเสนอข้อเห็นต่าง ๆ เช่น กรณีการทำเหมืองกลุ่มผลประโยชน์ที่เห็นด้วยได้อ้างถึงการสร้างงาน สร้างอาชีพ ส่วนกลุ่มผลประโยชน์อีกฝ่ายเห็นมากกว่ามีเหมืองในท้องถิ่นจะสร้างมลพิษ เป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนในท้องถิ่น ในลักษณะแบบนี้กลุ่มผลประโยชน์จึงเป็นกลุ่มที่ถ่วงดุล นำเสนอข้อมูลให้รอบด้านนั่นเอง

2.2.5 ระบบของกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups System)

ระบบของกลุ่มผลประโยชน์คือลักษณะความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจในการกำหนดหรือตัดสินใจนโยบายสาธารณะ โดยรูปแบบความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันก็จะส่งผลให้ระบบของกลุ่มผลประโยชน์นั้นแตกต่างกันด้วยซึ่ง จันทรานุช มหากาญจนะ (2559) กล่าวถึง อัลมอนต์ พาวเวลล์ สตรอม และดอลตัน (2006) ได้แบ่งรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับสถาบันทางการเมืองไว้ทั้งหมด 3 รูปแบบ

1) ระบบความสัมพันธ์แบบพหุสัมพันธ์ (Pluralist Interest Group System) เป็นลักษณะที่ผลประโยชน์หนึ่ง ๆ ได้รับความสนใจและถูกผลักดันโดยกลุ่มผลประโยชน์หลายกลุ่มทำหน้าที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งกลุ่มเหล่านี้จะแข่งขันกันเองในกระบวนการนโยบาย

และการสร้างอิทธิพลต่อนโยบายหรือการตัดสินใจของรัฐบาล รัฐบาลเป็นแสดงบทบาทเป็นเพียงกรรมการที่จะตัดสินใจการต่อรองผลประโยชน์อย่างไรและผลประโยชน์ของกลุ่มไหนสำคัญมากน้อย และมีอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายเพียงใด โครงสร้างจะเป็นแบบหลวม ๆ เน้นการกระจายอำนาจ มีการแยกกันอย่างชัดเจนระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับภาครัฐ ซึ่งประเทศที่มีระบบความสัมพันธ์แบบนี้ก็คือ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เป็นต้น

2) ระบบความสัมพันธ์แบบเป็นระบบ (Democratic Corporatist Interest Group System) เป็นระบบที่มีการจัดการผลประโยชน์ที่ชัดเจนกว่าแบบแรก มักจะมีกลุ่มผลประโยชน์ระดับสูงหลัก ๆ ในสังคมซึ่งมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจประสานงานกับสมาชิกโดยตรง โดยความเป็นสมาชิกเป็นลักษณะเชิงบังคับ เช่น กลุ่มวิชาชีพ ซึ่งกลุ่มเหล่านี้เข้าไปมีอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายอย่างเป็นระบบ โดลกลุ่มผลประโยชน์หลัก ๆ ในระบบความสัมพันธ์แบบนี้จะมีความสำคัญเท่า ๆ กัน ในกระบวนการนโยบายโดยจะทำงานร่วมกับระบบราชการหรือพรรคการเมืองในฐานะหุ้นส่วนหรือผู้ร่วมงาน ซึ่งนำไปสู่การจ้างงานอย่างยั่งยืน ควบคุมอัตราเงินเฟ้อ และเพิ่มรายจ่ายสาธารณะได้มากกว่าสังคมที่มีระบบความสัมพันธ์แบบแรก ประเทศที่มีระบบความสัมพันธ์แบบนี้มีค่านิยมที่เน้นการสร้างความเท่าเทียมผ่านนโยบายสาธารณะ เช่น ประเทศแถบสแกนดิเนเวีย ออสเตรเลีย เยอรมัน เป็นต้น

3) ระบบความสัมพันธ์แบบจำกัดหรือคับแคบ (Controlled Interest Group System) เป็นระบบที่กลุ่มผลประโยชน์มีจำนวนจำกัดและอยู่ในวงแคบ ถูกจำกัดพฤติกรรมและถูกควบคุมโดยรัฐบาลหรือตัวแทนรัฐบาล เพื่อบังคับให้กลุ่มผลประโยชน์นั้นสนับสนุนรัฐและควบคุมสังคม ซึ่งพบมากในประเทศที่เป็นคอมมิวนิสต์ พรรคการเมืองหลักจะแทรกซึมอยู่ในอนุของสังคม ควบคุมกิจกรรมของกลุ่มผลประโยชน์อย่างใกล้ชิด เช่น เกาหลีเหนือ คิวบา เป็นต้น

2.2.6 ช่องทางการสื่อสารหรือสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบาย

เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของกลุ่มผลประโยชน์คือการเข้าไปมีบทบาทหรืออิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะซึ่งโดยภาพรวมแล้วมี 2 ช่องทางที่สามารถสื่อสารความต้องการหรือสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบาย (บูฆอริ ยีหมะ, 2558) คือ

1) ช่องทางที่มีความชอบธรรมตามกรอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นแนวทางที่มีการยอมรับกันซึ่งมีด้วยกับหลายวิธีการหรือหลายกลยุทธ์ เช่น การลobbี ซึ่งเป็นการโน้มน้าวใจผู้ที่มีอำนาจให้รับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอของกลุ่มผลประโยชน์ การใช้เครือข่าย ที่กลุ่มมีเช่น เครือข่ายเพื่อนจากการจบสถาบันการศึกษาเดียวกันหรือกลุ่มทางสังคมที่มี การพบกันตัวต่อตัวกับผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจนโยบายนั้นเป็นเรื่องที่ดีที่จะสื่อสารปัญหาและความต้องการได้โดยตรง นอกจากนี้ก็ยังมี การสื่อสารผ่านสื่อมวลชนทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น การใช้สื่อเหล่านี้จะสร้างแรง

สนับสนุนหรือมติดมหาชนให้แก่กลุ่มผลประโยชน์เพื่อเป็นแรงกดดันหรือผลักดันให้ผู้มีอำนาจรับรู้สิ่งสำคัญที่สุดสำหรับช่องทางสื่อมวลชนคือสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนที่จำเป็นต้องมีเพื่อเปิดพื้นที่สื่อให้แก่กลุ่มผลประโยชน์นั่นเอง ในกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่ได้รู้จักหรือมีความสนิทกับสื่อมวลชน การทำให้สื่อมวลชนสนใจก็คือ การประท้วง ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ เช่นการอดอาหาร การออกมาชุมนุม การเดินขบวน ซึ่งการประท้วงจะทำให้สื่อมวลชนหันมาสนใจกลุ่มผลประโยชน์มากขึ้น ช่องทางการสื่อสารผ่านพรรคการเมือง ซึ่งเป็นไปตามครรลองประชาธิปไตยซึ่งพรรคการเมืองจำเป็นต้องอาศัยแรงสนับสนุนจากกลุ่มผลประโยชน์เพื่อการระดมทุนและสร้างฐานเสียง ซึ่งการสื่อสารผ่านพรรคการเมืองก็มีตั้งแต่การบริจาคเงินสนับสนุนพรรคหรือการเข้าร่วมการประชุมพรรค หรือการยื่นข้อเสนอผ่านพรรคการเมือง พรรคการเมืองจึงได้แสดงบทบาทตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ อย่างเป็นทางการในระบบการเมืองด้วย รวมถึง การสื่อสารผ่านโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ คือการชี้แจงในคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ในสภา การสื่อสารผ่านโครงสร้างฝ่ายตุลาการ อาจเป็นการฟ้องร้องให้ศาลช่วยระงับหรือชะลอบางนโยบายซึ่งอาจช่วยสื่อสารถึงผู้มีอำนาจได้ และช่องทางระบบราชการ ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะระบบราชการเป็นกลไกหลักในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ให้แก่รัฐบาลหากบุคลากรในระบบราชการมีความเห็นอกเห็นใจกลุ่มผลประโยชน์แล้วนโยบายสาธารณะต่าง ๆ ย่อมเอื้อให้แก่กลุ่มผลประโยชน์ได้

2) ช่องทางที่มีลักษณะของการใช้กำลังข่มขู่ มักเป็นทางเลือกสุดท้ายที่กลุ่มผลประโยชน์เลือกใช้เมื่อเกิดความอัดอั้นตันใจ ไม่พอใจและหมดหนทางในการสื่อสารต่อผู้มีอำนาจซึ่งช่องทางนี้อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตหรือทรัพย์สิน และอีกหนึ่งช่องทางที่ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญคือการให้สินบนหรือเอื้อประโยชน์บางอย่างแก่ข้าราชการ นักการเมือง หรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจนโยบายสาธารณะ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ในกระบวนการนโยบายสาธารณะนอกจากสถาบันหลักซึ่งได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย ซึ่งอาจเรียกกลุ่มนี้ได้ว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดนโยบายที่เป็นทางการ (ธันยวัฒน์ รัตนศักดิ์, 2546) ก็ยังมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดนโยบายสาธารณะที่ไม่เป็นทางการอีกด้วย ซึ่งได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมืองและนักการเมือง องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (NGOs) และประชาชนทั่วไป ซึ่งไม่ได้มีอำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการในการตัดสินใจกำหนดนโยบายแต่ก็เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้กระบวนการนโยบายหนึ่ง ๆ จะประสบผลสำเร็จ ซึ่งในการทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้จะพูดถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์

ฐานคติที่สำคัญของแนวคิดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือการยอมรับในนโยบายและแผนของผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ใช่ผลของนโยบาย กล่าวคือ สิ่งที่เกี่ยวข้องในนโยบายที่สำคัญ ๆ ของแนวคิดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือ มุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องในตัวนโยบายซึ่งสำคัญกว่าผลจากนโยบาย การรับรู้ (Perception) หรือความคาดหวังของคน (Human Expectation) สำคัญกว่าความจริงหรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นด้วย จากฐานคติดังกล่าวแนวคิดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงเน้นการคำนึงถึงว่าทางเลือกใดที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทและอิทธิพลมากที่สุดถึงแม้ทางเลือกนั้นไม่ได้นำไปสู่ผลที่ดีที่สุดก็ตาม (ปิยะพงษ์ บุชบงก์, 2563)

2.3.1 ความหมายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคล องค์กร สถาบัน หรือชุมชนที่เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบจากการตัดสินใจหรือจากการที่มีโครงการหรือนโยบายนั้น นอกจากนี้ยังมีความหมายครอบคลุมถึงผู้ไม่เกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจด้วย เช่น องค์กรระดับชาติ สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) รัฐบาลท้องถิ่น เป็นต้น (นายคุณภาพ, นามปากกา, 2552) โดยอาจจำแนกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง หรือ Primary Stakeholders คือ บุคคลหรือกลุ่มผู้ได้รับผลจากโครงการโดยตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการ ไม่ว่าจะเป็ผลกระทบทางบวกหรือทางลบ เช่น ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากโครงการ

2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอง หรือ Secondary Stakeholders คือ บุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโครงการ ซึ่งอาจแบ่งเป็นเกี่ยวข้องโดยเงินทุน (เป็นผู้ออกทุน เช่น บริษัทคู่สัญญาที่ได้รับสัมปทาน) หรือเกี่ยวข้องโดยเป็นหน่วยงานผู้ดำเนินการ (เช่น กระทรวง ที่มีอำนาจหน้าที่) หรือเกี่ยวข้องโดยเป็นหน่วยงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เจ้าของโครงการโดยตรงแต่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของโครงการ หรือเกี่ยวข้องโดยเป็นผู้ติดตามเรื่องนั้นโดยตลอด เช่น บุคคล หรือ NGOs หรือสถาบันการศึกษาที่ติดตามทำวิจัยเรื่องนั้นมาโดยเฉพาะ หรืออาจเป็นกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ เช่น นักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำทางศาสนา ฯลฯ ผู้ที่เป็นอาจมีบทบาทอำนาจในการเป็นผู้นำความคิด เป็นต้น

3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก หรือ Key Stakeholders คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความสำคัญ (Importance) หรือมีบทบาทอำนาจ (Influence) ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการ

2.3.2 ความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ธนพันธ์ โล่ประกอบทรัพย์ (2559) กล่าวว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียล้วนแต่มีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดและการดำเนินนโยบายสาธารณะทั้งในต่างประเทศและประเทศไทย นโยบายสาธารณะหลายฉบับสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของกลุ่มเหล่านี้ที่ต้องการการสนับสนุนจากรัฐบาล ซึ่งสะท้อนให้เห็นอิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจจึงมีความสำคัญ

ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการนโยบายสาธารณะนั้นจะสร้างฉันทานุมัติทางการเมือง (Consent) อุปสรรคประการหนึ่งที่ทำให้ระบอบประชาธิปไตยไม่เป็นผลดีเท่าที่ควรคือการกีดกันผู้มีส่วนได้ส่วนเสียออกจากกระบวนการนโยบายสาธารณะ ขนชั้นจึงเข้าควบคุมอำนาจทางการเมืองได้โดยง่าย ระบบการเมืองไม่ตอบสนองความต้องการและผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ (ชาญชัย คุ่มปัญญา, 2560)

2.3.3 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกระบวนการนโยบาย

ในการกำหนดนโยบาย ระบบนโยบาย คือ ผลผลิตอัตวิสัยของมนุษย์ที่ถูกสร้างขึ้นโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับนโยบาย และระบบนโยบายก็เป็นวัตถุวิสัย ที่สังเกตได้จากการกระทำและผลที่เกิดขึ้น ศศิชา สืบแสง (2550) กล่าวว่า สิ่งสำคัญประกอบได้ 3 ปัจจัย คือ

- 1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับนโยบาย หมายถึง ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสียกับนโยบายสาธารณะทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในลักษณะของผู้ส่งผลกระทบและผู้ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจของรัฐบาล
- 2) สิ่งแวดล้อมนโยบาย หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่นำไปสู่การก่อรูปนโยบาย หรือได้รับผลกระทบจากนโยบายสาธารณะและจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับนโยบาย
- 3) นโยบายสาธารณะ หมายถึง ชุดของการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของรัฐบาล โดยได้รับอิทธิพลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับนโยบายและสิ่งแวดล้อม

2.3.4 ประเภทความเกี่ยวข้องและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- 1) ผลประโยชน์ (An Interest) บุคคลหรือกลุ่มที่มีผลกระทบต่อ การตัดสินใจ มีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เช่น การตัดสินใจปิดโรงงานมีผลต่อชุมชน
- 2) สิทธิ (Right) สิทธิตามกฎหมาย บุคคลหรือกลุ่มมีสิทธิเรียกร้องหรือป้องกันสิทธิได้ตามกฎหมาย เช่น สิทธิในการได้รับค่าตอบแทนของลูกจ้าง Moral Right สิทธิในอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเกิดจากความคิดในตนเองเดียวกันของคนหรือกลุ่มคน ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับกฎหมาย เช่น ความยุติธรรม ความเสมอภาค

3) ความเป็นเจ้าของ (Ownership) บุคคลหรือกลุ่มที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือสินทรัพย์ตามกฎหมาย เช่น เจ้าของบริษัท เจ้าของกิจการ เป็นต้น

2.3.5 บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อกระบวนการนโยบาย

1) กลุ่มผลประโยชน์ คือกลุ่มคนที่มีแนวคิด พื้นฐานชีวิต ฐานะทางสังคมที่คล้ายคลึงกันหรือมีอาชีพเหมือนกันมีสมาชิกมารวมตัวกันเป็นครั้งคราวหรือสม่ำเสมอ เพื่อเรียกร้องและปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่ม เนื่องด้วยความสำคัญของการประสานประโยชน์จึงจำเป็นต้องมีการรวมกลุ่มกัน กลุ่มผลประโยชน์จะกลายเป็นกลุ่มกดดันหรือกลุ่มอิทธิพล (Pressure Group) เมื่อเรียกร้องผลประโยชน์ของกลุ่มจากสถาบันทางการเมือง หรือเมื่อมีการเรียกร้องให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจให้ตัดสินใจเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ในทุกประเทศไม่ว่าจะมีรัฐบาลประชาธิปไตยหรือเผด็จการ ประเทศพัฒนาแล้วหรือประเทศกำลังพัฒนากลุ่มผลประโยชน์จะมีบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบาย แต่อำนาจมีอยู่ประกอบและความชอบธรรมหรือการได้รับการยอมรับที่แตกต่างกันไป เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาหรืออังกฤษกลุ่มผลประโยชน์เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง มีอิทธิพลในการดำเนินงานมากกว่าหากเปรียบเทียบกับกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศกำลังพัฒนา กลุ่มผลประโยชน์นอกจากจะดำเนินการเรียกร้องประโยชน์ของกลุ่มต่อผู้มีอำนาจแล้วในหลายครั้งกลุ่มผลประโยชน์ก็ทำหน้าที่นำเสนอข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงเสนอทางเลือกใหม่หรือการปรับปรุงทางเลือกให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อการนำไปสู่การกำหนดนโยบายที่สมเหตุสมผล

มยรี อนุมานราชธน (2556) กล่าวว่าในสังคมพหุสังคมที่มีความหลากหลายของกลุ่มผลประโยชน์จะมีจำนวนมากและแตกต่างกันในหลายมิติ เช่น ขนาดของกลุ่ม การจัดการองค์การ รูปแบบการดำเนินงาน และผลประโยชน์ของกลุ่ม ซึ่งอาจมีผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มที่ขัดแย้งกันทำให้เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องตัดสินใจเพื่อผลประโยชน์แก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือหลายครั้งก็เกิดการประนีประนอมกันระหว่างกลุ่ม และในความเป็นจริงแล้วจะมีกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อผู้มีอำนาจที่จะชี้้นำในการตัดสินใจนโยบายที่มากกว่าอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งตรงนี้กลุ่มผลประโยชน์จะกลายเป็นกลุ่มอิทธิพลทันที ซึ่งอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์หนึ่งที่มีอิทธิพลต่อเรื่องหนึ่งมากกว่าอีกกลุ่มแต่ก็ไม่ได้เป็นอย่างนั้นเสมอไป เพราะกลุ่มหนึ่งอาจมีอิทธิพลเยอะกว่าในประเด็นหนึ่ง ๆ เท่านั้น เช่นในเรื่องเศรษฐกิจหอการค้าอาจจะมีอิทธิพลต่อกลุ่มเพศทางเลือก ในทางกลับกันหากเป็นเรื่องของสิทธิมนุษยชนกลุ่มเพศทางเลือกอาจมีอิทธิพลต่อผู้มีอำนาจกำหนดนโยบายมากกว่าหอการค้า

2) พรรคการเมืองและนักการเมือง เป็นกลุ่มที่ประสานประโยชน์ของสมาชิกพรรคและแสวงหาอำนาจทางการเมืองตามวิถีทางที่รัฐธรรมนูญกำหนด ในทุก ๆ ระบบ พรรคการเมืองมีหน้าที่และความสำคัญแตกต่างกันไป ได้แก่ เป็นหนึ่งช่องทางที่ให้ประชาชนแสดงออกและรวบรวมข้อเสนอต่าง ๆ เพื่อเข้าสู่ระบบ เป็นตัวการในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมือง เสริมสร้าง

พฤติกรรมของประชาชนด้วยคุณค่าใหม่ ๆ เช่น ความยุติธรรม ความเสมอภาค พรรคการเมืองและนักการเมืองมีหน้าที่ที่จะกลั่นกรองและรวบรวมผลประโยชน์ โดยแปรเปลี่ยนข้อเรียกร้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้กลายเป็นทางเลือกนโยบาย และนำเสนอทางเลือกของนโยบายเพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหาสังคม และสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งพรรคการเมืองและนักการเมืองต้องรับผิดชอบแสวงหาการสนับสนุนต่อประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง โดยมีเป้าหมายคือเข้าไปใช้อำนาจรัฐในการปกครองและจัดตั้งรัฐบาลหรือสร้างอิทธิพลต่อสถาบันทั้ง 3 ที่มีอำนาจตัดสินใจ โดยทั่วไปพรรคการเมืองและนักการเมืองมักจะทำหน้าที่เป็นนายหน้ามากกว่าเป็นผู้สนับสนุนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเฉพาะเจาะจง

3) ประชาชนทั่วไป ในกระบวนการการกำหนดนโยบายสาธารณะประชาชนทั่วไปมักจะไม่ได้ได้รับความสำคัญให้เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งตามหลักการเป็นหน้าที่ที่มอบหมายให้ภาครัฐรับผิดชอบแต่ในปัจจุบันกระบวนการนโยบายมีพัฒนาการที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้มากขึ้นทั้งการออกความคิดเห็นในการชี้ให้เห็นถึงปัญหา การออกความคิดเห็นถึงข้อเสนอ ทางเลือกของนโยบาย การตัดสินใจนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งก็ได้เห็นกระบวนการนโยบายสาธารณะที่ออกโดยภาคประชาชนและกำหนดโดยประชาชนทั่วไปมากขึ้น เช่น นโยบายการควบคุมยาฆ่าแมลงในหลายประเทศ นโยบายการขับซีรถอย่างปลอดภัย นโยบายสิทธิมนุษยชนหลายอย่างก็ออกจากภาคประชาชนที่ไม่ได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับภาคประชาสังคม (Civil Society)

2.4.1 ความหมายของภาคประชาสังคม

คำว่าประชาสังคมหรือ Civil Society มีการให้ความหมายที่หลากหลายทั้งนักวิชาการในต่างประเทศและในประเทศไทย โดยในต่างประเทศการให้ความหมายของคำว่าภาคประชาสังคม Diamond (1994) ที่เสนอว่าประชาสังคมคือ เวทีแห่งชีวิตทางสังคมที่มีการจัดตั้งขึ้นเองเป็นเอกเทศจากภาครัฐ และนอกภาคการเมืองที่เป็นพื้นที่ที่กลุ่มและผู้กระทำการทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจที่หลากหลายมาร่วมกันแสดงตน เพื่อและเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลและความคิด สร้างเอกลักษณ์และความผูกพันและความเชื่อร่วมกัน โดยมีมุ่งสู่จุดมุ่งหมายและพิทักษ์หรือเพิ่มพูนผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมของพวกเขา ส่วน Perez-Diaz (จาเมรี เชียงทอง และอานันท์ กาญจนพันธุ์, 2543) ได้แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มด้วยกัน คือ 1) การให้ความหมายแบบกว้าง ๆ คือสังคมที่ประกอบไปด้วยสถาบันทางการเมืองที่เน้นการใช้กฎหมายเป็นสิ่งสูงสุดเพื่อควบคุมสังคม มีการใช้อำนาจบริหารที่จำกัดและโปร่งใส 2) กลุ่มนี้ได้ให้ความหมายของคำว่าภาคประชาสังคมว่าเป็นการจัดองค์การทางสังคมทั้งหมดที่ไม่ใช่รัฐ เน้นความเข้มแข็งทางสังคมและการจัดองค์การทางสังคม 3) มอง

ภาคประชาสังคมเป็นสิ่งที่อยู่เหนือรัฐและตลาด เป็นองค์กรสัมพันธ์กับสังคมซึ่งผสมผสานระหว่างกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement) และความเป็นสาธารณะ

นักวิชาการในประเทศไทยผู้ที่บุกเบิกเรื่องของประชาสังคมคือ ประเวศ วะสี (2539) ได้ให้ความหมายภาคประชาสังคมไว้คือการที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมี วัตถุประสงค์ร่วมกัน มีอุดมคติร่วมกันหรือมีความเชื่อร่วมกันในบางเรื่อง มีการติดต่อสื่อสารกัน หรือมีการรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความรัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการ ปฏิบัติบางสิ่งบางอย่างและมีระบบการจัดการในระดับกลุ่ม เห็นได้ชัดว่าการให้ความหมายหรือความสำคัญของประชาสังคมของ ประเวศ วะสี (2541) นั้น ไม่ได้หมายถึงการปฏิเสธรัฐ สอดคล้องกับอเนก เหล่าธรรมทัศน์ (2545) ที่ให้ความหมายของ ประชาสังคม ว่าเป็น “อารยสังคม” ซึ่งได้มีความหมายครอบคลุมทุกคนชั้นของสังคม (ไม่ได้จำกัดเพียงแค่ชนชั้นล่าง ชายขอบ หรือคนในชนบท) โดยประชาสังคมต้องเน้นเรื่องความสมานฉันท์ ความกลมกลืนในภาคประชาสังคมมากกว่าการดูที่ความแตกต่างหรือความแตกแยกภายใน อย่างไรก็ตามมุมมองของอเนก เหล่าธรรมทัศน์ ได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษกับประเด็นของ คนชั้นกลาง การมีส่วนร่วม ความผูกพัน และสำนึกของความเป็นพลเมือง กล่าวโดยสรุป ประชาสังคมของอเนก เหล่าธรรมทัศน์ ไม่ได้หมายถึงความเป็นชุมชนของสังคมชนบทเท่านั้นแต่หมายรวมถึงความเป็นชนชั้นกลางในเมืองที่ไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเป็นเครือญาติที่มีความคุ้นเคยและมีความผูกพันทางใจแบบคนชนบท แต่เป็นการอยู่ร่วมกันของคนที่หลากหลายบนพื้นฐานแห่งความร่วมมือและการแสวงหาการมีส่วนร่วม และด้วยสำนึกที่มีต่อความเป็นพลเมือง ส่วน ธีรยุทธ บุญมี (2536) มองว่าประชาสังคมต้องมีส่วนในการแก้ไขปัญหา พื้นฐานทางสังคมนั้นควรให้ความสำคัญกับ “พลังที่สาม” หรือพลังของสังคม ภาคประชาสังคมขับเคลื่อนสังคมโดยเปิดโอกาสให้นักธุรกิจ นักวิชาชีพ นักศึกษา ปัญญาชนชาวบ้าน สามารถร่วมแรงร่วมใจกันผลักดันสังคม แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐาน พลังทางสังคมที่มาจากทุกส่วนทุกวิชาชีพทุกระดับ รายได้ ทุกภูมิภาคของประเทศ คล้ายคลึงกับโกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ (2546) กล่าวว่าองค์กรประชาสังคมไม่ได้หมายถึงองค์กรพัฒนาเอกชนเสมอไป แต่หมายถึง องค์กรหรือชุมชนทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว ชุมชน เพื่อนบ้าน ชมรม กลุ่มปฐมนุฎิต่าง ๆ สหกรณ์ มูลนิธิ สมาคม องค์กรวิชาชีพ ฯลฯ ที่มีการจัดการความสัมพันธ์ทางสังคมที่สะท้อนจิตสำนึกประชาสังคม บางองค์กรแม้จะเป็นองค์กรในภาครัฐ หรือธุรกิจเอกชนที่แสวงหากำไร แต่มีกิจกรรมหรือโครงการที่ถือเป็นกิจกรรมประชาสังคม หรือบุคลากรภาครัฐหรือภาคธุรกิจที่มีสำนึกพลเมืองและรวมตัวกันนอกเวลาทำงาน หรือในเวลาทำงาน ก็ถือว่าเป็นองค์กรประชาสังคมเช่นกันซึ่งเป็นการ

ส่วนใหญ่แล้วนักวิชาการไทยจะให้ความหมายของคำว่าประชาสังคมในลักษณะที่เน้นภาคประชาชน ที่ไม่ใช่ภาครัฐซึ่งแตกต่างอย่างมากกับชัยอนันต์ สมุทวณิช (2530) ที่กล่าวว่าประชาสังคมหมายถึงทุก ๆ ส่วนของสังคม ซึ่งหมายรวมถึงภาครัฐและภาคประชาชนด้วย ถือว่าทั้งหมด (ทั้งภาครัฐ

และภาคประชาชน) เป็นประชาสังคม ซึ่งนอกจากแตกต่างจากนักวิชาการไทยคนอื่น ๆ แล้วยังแตกต่างจากความหมายแบบตะวันตกที่แยกออกมาจากภาครัฐ หรือนอกภาครัฐ แต่หมายถึงทุกฝ่ายเข้ามาเป็น Partnership กัน เช่นเดียวกับถวัลย์รัฐ วรเทพพิทักษ์ (2540) ที่ได้กล่าวถึงประชาสังคมว่าหมายถึง การที่ผู้คนในสังคม เห็นวิกฤตการณ์หรือพบเจอสภาพปัญหาหนึ่ง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนยากที่จะแก้ไข ซึ่งภาคประชาสังคมจำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่งนำไปสู่การก่อจิตสำนึก (Civic Consciousness) ร่วมกัน มารวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร (Civic Group) ไม่ว่าจะภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาคสังคม (ประชาชน) ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาหรือมุ่งกระทำการบางอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ ด้วยความรัก ความสมานฉันท์ความเอื้ออาทรต่อกันภายใต้ระบบการจัดการโดยมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย (Civic Network) ซึ่งภาคประชาสังคมในประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันขบวนการประชาสังคมของไทย ได้มีพัฒนาการและความเข้มแข็งเชื่อมโยงเครือข่ายกันมากพอสมควร โดยเฉพาะเครือข่ายของชาวบ้านและเครือข่ายขององค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ ที่กำลังมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการแสวงหาทางเลือกเพื่อการแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ ของสังคม เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเอตส์ ปัญหาสาธารณสุข การทำเกษตรทางเลือก เป็นต้น แตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับความหมายของเกษียร เตชะพีระ (2540) ที่มองว่า ประชาสังคมคือสถาบันที่มีความเป็นอิสระ ที่อยู่นอกรัฐ แต่สถาบันอิสระที่อยู่นอกรัฐนั้นไม่ใช่ของประชาชนทั้งหมด มีที่เป็นของเอกชนด้วย ธุรกิจด้วย รวมอยู่ด้วยกัน รากเหง้าหรือที่มาของคำนี้ขอให้เป็นสถาบันที่อยู่นอกรัฐก็ถือเป็นประชาสังคม ซึ่งความหมายของเกษียร เตชะพีระสอดคล้องกับ ชาตศิลา ฌ เชียงใหม่ (2533) ที่ให้คำอธิบายว่าประชาสังคม คือ กลุ่มองค์กรที่เป็นพลังนอกระบบรัฐ รวมตัวกันโดยไม่หวังกำไร หรือถ้าหวังก็ต้องการมีบทบาทร่วมกับรัฐบาลในการจัดระเบียบการปกครองในการดูแลทุกข์สุขของตนเองและของสังคมส่วนรวม ส่วน ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (2540) ได้ให้ความหมายของ ประชาสังคม ว่าหมายถึง สังคมที่ประชาชนทั่วไป ต่างมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของประชาชนโดยอาศัยองค์กร กลไก กระบวนการ และกิจกรรมอันหลากหลาย ที่ประชาชนจัดขึ้น โดยนัยยะของความหลากหลาย ขององค์กรนี้ไม่ว่าจะเป็น กลุ่ม องค์กร ชมรม สมาคม ซึ่งล้วนแต่มีบทบาทสำคัญต่อการผลักดันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งสิ้น ประชาสังคมนั้นเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ที่ไม่ใช่ภาครัฐซึ่งดำเนินงานโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายและก็ไม่ใช่ภาคธุรกิจซึ่งดำเนินงานโดยมุ่งหวังผลกำไรเป็นสำคัญ

2.4.2 ลักษณะองค์ประกอบของประชาสังคม

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2540) อธิบายถึงลักษณะของประชาสังคมว่าเป็นกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวกันซึ่งรัฐเข้าไปมีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อม อาจจะผ่านกฎหมายซึ่งเป็นกลไกหลักของรัฐ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) เป็นการรวมตัวโดยมีสถานะทางกฎหมายที่ชัดเจน นั่นคือมีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามรูปแบบที่กฎหมายรองรับเอาไว้ ซึ่งอาจจะเป็นสมาคม มูลนิธิ หรืออาจเป็นสหภาพหรือสหกรณ์ก็ได้ การมีฐานะเป็นนิติบุคคลนั้นในด้านหนึ่งย่อมมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับรัฐ การจัดตั้งกรรมการย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างใกล้ชิดจากรัฐ แต่อีกด้านหนึ่งการมีสถานะตามกฎหมายก็ทำให้ได้รับการสนับสนุนจากรัฐง่ายมากขึ้น

2) เป็นการรวมตัวโดยมีสถานะทางกฎหมายที่ไม่ชัดเจนนั่นก็คือ เป็นการรวมตัวที่ไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแต่ประการใด เช่น สมัชชาคนจน สมัชชาเกษตรกรรายย่อย ฯลฯ ประชาสังคมรูปแบบนี้จึงไม่ได้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับรัฐ การจัดตั้งเป็นไปตามเจตนารมณ์ร่วมกันของประชาคมเป็นหลัก การดำเนินการมีความคล่องตัว แต่มีข้อเสียในแง่ที่ไม่สามารถขอความร่วมมือจากรัฐในทางที่เป็นเงิน หรือเครื่องมือเครื่องมือต่าง ๆ ได้

ณัฐรัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน (2556) ได้กล่าวว่าภาคประชาสังคมจำเป็นต้องประกอบไปด้วย

1) ความหลากหลาย (Diversity) ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของสังคมในปัจจุบัน เพราะสังคมใดขาดความหลากหลายก็จะเป็นสังคมที่ขาดการเรียนรู้ ขาดจินตนาการ และไม่มีสิ่งที่จะเป็นแรงผลักดันการพัฒนา ความหลากหลายในประชาสังคมทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมาก เพื่อให้ได้รู้จักและเข้าใจความต้องการของกันและกัน ความหลากหลายแบ่งได้หลายประเภท ดังนี้

(1) ความหลากหลายของการกำหนดพื้นที่ เช่น อำเภอ ตำบล ชุมชน เขต ละแวกบ้าน

(2) ความหลากหลายของภูมินิเวศ เช่น ลุ่มน้ำ สายน้ำ คลอง เขตเศรษฐกิจ เขต นิคมอุตสาหกรรม เขตพื้นที่ชายฝั่ง

(3) ความหลากหลายของลักษณะการรวมตัว เช่น กลุ่ม ชมรม องค์กร สมาคม สถาบัน มูลนิธิ สภา สมาพันธ์ สหกรณ์ คณะกรรมการ

(4) ความหลากหลายของกลุ่มคนที่มารวมตัว เช่น ต่างวัย อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ การศึกษา ฐานะ อาชีพ ความพิการ ความด้อยโอกาส ฯลฯ

(5) ความหลากหลายของกิจกรรมซึ่งโดยทั่วไปมักเป็นไปตามความถนัดและความสนใจของกลุ่มองค์กรที่รวมตัวกัน เช่น กลุ่มที่ให้ความสนใจในการรณรงค์ เผยแพร่ ก็อาจจะมี

รูปแบบของกิจกรรมด้านสื่อและการสื่อสาร กลุ่มที่สนใจด้านการศึกษาหาความรู้ ก็อาจจะมีรูปแบบกิจกรรมด้านการศึกษา วิจัย เป็นต้น

(6) ความหลากหลายของประเด็น/ปัญหา/ความสนใจ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการรวมกลุ่มกัน อันทำให้เกิดกลุ่มหลากหลายในสังคม เช่น กลุ่มที่สนใจด้านการออมทรัพย์ กลุ่มที่สนใจด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย กลุ่มที่ทำงานเชิงประเด็นป่าชุมชน เป็นต้น

2) ความเป็นชุมชนที่แท้จริง (True Community) ความเป็นชุมชนที่เป็นประชาสังคมอาจเกิดขึ้นจากวิกฤตการณ์ที่สังคมถูกกดดันอย่างหนักและเป็นเวลานาน จนทำให้ผู้คนหันหน้าเข้าหากันเพื่อเผชิญกับปัญหา หรือความเป็นชุมชนก็อาจเกิดขึ้นได้ด้วยความตั้งใจ หรือความปรารถนา ร่วมกันของคนในสังคมที่กำหนดความต้องการว่าจะให้ชุมชนเป็นอย่างไร หรือการออกแบบชุมชนที่พึงปรารถนา จะด้วยเหตุใดก็ตาม ความเป็นชุมชนที่แท้จริงต้องดำเนินไปบนค่านิยมและบรรทัดฐานของชุมชน (Norm) ที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ 1) ความไว้วางใจและเชื่อถือกัน (Trust) 2) การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (Reciprocity) 3) ความอดทนอดกลั้นต่อความขัดแย้ง (Tolerance) 4) การเปิดกว้างยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย (Inclusion) ซึ่งทั้ง 4 องค์ประกอบที่กล่าวมาทำให้เกิดความร่วมมือในรูปแบบที่หลากหลาย ค่านิยมและบรรทัดฐานที่กล่าวมา คือจิตสำนึกทางสังคม หรือสำนึกสาธารณะหรือจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม จะเห็นได้ว่า ความเป็นชุมชนที่แท้จริงนั้นมีความแตกต่างจากการสร้างภาพลวงของชุมชนที่เข้มแข็ง (Pseudo Community) เช่น การออกแบบกิจกรรมให้ผู้คนมากมายเข้าร่วม แต่เป็นลักษณะ “พาไปกันตาเขาวา” ที่ไม่มีความผูกพัน ไม่มีความเข้าใจ หรือไม่มีความสำนึกร่วมสู่เป้าหมายที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันแต่อย่างใด

3) สำนึกสาธารณะหรือจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม (Public Consciousness) จิตวิญญาณที่ตื่นรู้และรับผิดชอบ (Strong Spirit, Active Citizen & Responsibility) หรืออาจใช้คำว่า “จิตสำนึกประชาสังคม” (Civic Consciousness) ซึ่งหมายถึง ความตื่นตัวของสังคม และการยอมรับของสาธารณชนถึงความสำคัญของคุณธรรมแห่งประชาสังคม (Civic Virtue) โดยการเห็นความสำคัญ และเคารพในคุณค่าของความคิดริเริ่มอิสระของปัจเจกบุคคลที่จะทำงานเพื่อสังคมส่วนรวม ไม่ต้องอยู่ใต้อาณัติของอำนาจการเมืองที่เป็นทางการ (Official Political Authority) และเน้นการมีส่วนร่วมโดยสมัครใจในการสร้างสรรค์สังคม โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแตกต่างจากการมองเรื่องนโยบายสาธารณะหรือการเมืองเป็นเรื่องของรัฐบาลและนักการเมืองเท่านั้น

ในแนวคิดและวิถีประชาสังคม การเมืองมีความหมายเป็น “การเมืองภาคประชาชน” หรือ Public Politics ที่พลเมืองแสดงบทบาทอย่างแข็งขันในการกำหนดอนาคตของตนเอง ด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการรับรู้และการตัดสินใจร่วมกัน ก่อนการร่วมมือปฏิบัติ

การเมืองในความหมาย “การเมืองภาคประชาชน” มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะในประเด็นที่เป็นความขัดแย้ง ที่จำเป็นต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม รวมทั้งการใช้สติปัญญาและเหตุผล อันเป็นจุดเริ่มของกระบวนการพัฒนาสำนึกสาธารณะ หรือความรู้สึกเกี่ยวข้องและเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยประเด็นหรือปัญหานั้น จะถูกยกระดับเป็นประเด็นสาธารณะ ที่ต้องมีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ (Public Dialogue) เพื่อนำไปสู่การไตร่ตรองอย่างรอบด้าน (Public Deliberation) ก่อนการตัดสินใจหรือเลือกทางออกที่ดีที่สุด ที่ยอมรับร่วมกันได้ และรับผิดชอบร่วมกันในการปฏิบัติหรือลงมือกระทำ และรับผลจากการกระทำนั้น (Public Responsibility) ประชาสังคม จึงเป็นกระบวนการในการกำหนดและค้นหา ประเด็น หรือปัญหาสาธารณะ ที่ไม่ตายตัว ไม่หยุดนิ่ง มีความตื่นตัวของกระบวนการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จึงสร้างทักษะของการขบคิดที่นำไปสู่การพัฒนาวาทกรรมเกี่ยวกับประเด็นสาธารณะ (Public Discourse) และกระบวนการประชาสังคม อย่างต่อเนื่อง

สำนึกสาธารณะหรือจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เป็นคุณลักษณะสำคัญของประชาสังคม เพราะเป็นสิ่งสร้างพลัง ความมุ่งมั่น ในการร่วมผลักดันเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม ในบ้านเรามีกลุ่มประชาสังคมมากมาย ทั้งกลุ่มกดดัน กลุ่มความสนใจร่วม กลุ่มอาสาสมัคร ฯลฯ แต่น่าเสียดายที่ส่วนใหญ่ มักไม่มีความเข้มแข็ง ไม่มีพลัง ในขณะที่กลุ่มองค์กรที่มีพลัง และความเข้มแข็ง คือ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มองค์กรทางการปกครอง ไม่ใช่กลุ่มสังคมประชาหรือประชาสังคม อย่างไรก็ตาม ประชาสังคมต้องเกิดจากสำนึกของพลเมือง บนพื้นฐานของการพัฒนาหรือเติบโตอย่างเป็นธรรมชาติของวิถีชุมชน ไม่ใช่โดยคำสั่ง โดยการจัดตั้ง หรือโดยการแต่งตั้งจากกลไก และอำนาจของภาครัฐ เพราะจะมีผลต่อความเป็นอิสระของการดำเนินกิจกรรม และในที่สุดก็จะไม่ต่อเนื่องและยั่งยืน เพราะขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนหรือสั่งการจากภายนอก ในขณะที่การเกิดและเติบโตอย่างเป็นธรรมชาติย่อมจะเป็น เครื่องพิสูจน์ถึงระดับแห่งสำนึกของความเป็นพลเมือง (Civic Consciousness) ว่าจะสามารถแสดงศักยภาพในการร่วมกันแก้ปัญหาที่ซับซ้อนของชุมชนหรือท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใด

4) สร้างองค์ความรู้ควบคู่กับการลงมือทำ (Interactive Learning Through Actions) นอกเหนือจากกระบวนการกลุ่มที่หลากหลายรวมตัวกันด้วยความเอื้ออาทรและสมานฉันท์แล้ว ยังจำเป็นต้องมีการผลักดันให้เกิดการกระทำหรือมีกิจกรรมขึ้นร่วมกัน เพราะสิ่งสำคัญของความเป็นประชาสังคมคือ กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันที่ยึดแนวทางที่เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนคือทรัพยากรที่ล้ำค่า เป็นหลักนำที่มองชุมชนว่าเป็นองค์กรร่วมแห่งศักยภาพของปัจเจกชน ที่มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาสังคม ยิ่งในสภาวะที่สังคมมีความเป็นพลวัตสูงมาก มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การทำงานทางสังคมก็ต้องอาศัยนวัตกรรม และความรู้ที่หลากหลายจากปัจเจกและกลุ่มที่หลากหลาย เช่นกัน การแสวงหาหรือการสร้างองค์ความรู้จึงจำเป็นต้องดำเนินไปควบคู่กับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งความจำเป็นในการพัฒนาทักษะในการตั้งคำถาม การทำ

ความเข้าใจสังคม ว่าสังคมข้างหน้าจะเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ปรับตัวได้ทัน และเป็นฝ่ายรุกไปข้างหน้ามากกว่าจะเป็นฝ่ายโต้ตอบกับสถานการณ์เฉพาะหน้า หรือมีปฏิกิริยาต่อเมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้วเท่านั้น

5) การมีโครงสร้างชัดเจนของกลุ่มหรือองค์กรประชาสังคม (Structures of Association Life) เพื่อให้ได้รับการยอมรับและเอื้อต่อการแสดงออกทางสังคม รูปแบบองค์กรที่พบบ่อยที่สุด คือ องค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์และองค์กรอาสาสมัครต่าง ๆ ซึ่งอาจมี ลักษณะ ขนาด ความสนใจ แตกต่างกันไป แต่สิ่งสำคัญ คือ เป็นการรวมกลุ่มด้วยจิตสำนึกประชาสังคม ประกอบด้วย ปัจเจกที่มีสำนึกพลเมือง (Civic Mind) มีกิจกรรมประชาสังคม (Civic Action)

6) โครงสร้างการสื่อสารสาธารณะและเครือข่ายประชาสังคม (Civic Network and Communications) โครงสร้างการสื่อสารสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาสังคม เมื่อกล่าวถึงเรื่องนี้ส่วนใหญ่จะหมายถึง โครงสร้างที่เอื้ออำนวยต่อการเชื่อมโยงองค์กรสาธารณประโยชน์และปัจเจกชนเข้าด้วยกัน เช่น ช่องทางการติดต่อสื่อสารต่าง ๆ บนพื้นที่สาธารณะ (Public Space) ที่ทำให้เครือข่ายกลุ่มองค์กรประชาสังคมเชื่อมโยงกันได้ และยังหมายรวมถึงการจัดดำเนินการให้ผู้คนมีโอกาสมาพบปะ พูดคุยกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมที่เป็นสภาพวิถีชีวิต หรือกิจกรรมที่ไม่ได้ออกแบบอย่างเป็นทางการ เช่น สภากาแฟ งานเทศกาล การแข่งขันกีฬาในชุมชน เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมที่มีการออกแบบ เพื่อให้ผู้คนเข้ามามีส่วนรับรู้ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำ เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์กิจกรรม หรือออกแบบสังคมที่ต้องการร่วมกัน โดยลักษณะการทำงานต้องเป็นระบบเปิด คือเปิดโอกาสให้คนทั่วไปที่สนใจเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ดังนั้น การมีพื้นที่สาธารณะจึงเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงในระยะเริ่มต้นของการสร้างสรรค์ประชาสังคม ผนวกด้วยความต่อเนื่องของกิจกรรม และระบบการสื่อสารแลกเปลี่ยน ข้อมูล ความคิดเห็น ตลอดจนการสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ (Communication & Learning Network)

นอกจากนั้น ต้องมีการดำเนินการสื่อสารให้ถึงสาธารณะ เพื่อแพร่ขยายการรับรู้เรื่องประชาสังคมและยกระดับสำนึกสาธารณะในสังคม เพื่อให้เกิดการตื่นรู้และตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบต่อส่วนรวมร่วมกัน โดยเฉพาะการทำให้ประเด็นปัญหา ยกระดับสู่สาธารณะ ดังนั้น ลักษณะสำคัญของประชาสังคมอีกประการ คือ การใช้และการพัฒนาช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย สำหรับให้กลุ่มประชาสังคมได้ติดต่อสื่อสารกับคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม ด้วยวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่กำหนด ซึ่งการสื่อสารสู่สาธารณะนั้นอาจผ่านสื่อมวลชนที่เป็นพันธมิตรหรือมีแนวโน้มจะเชื่อในกลุ่ม รวมไปถึงช่องทางออนไลน์ด้วย

7) มีการคิดค้นมาตรการและแนวทางในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยสาธารณะ (Public Participation In Evaluation) ความสัมพันธ์เชิงสาธารณะก็เหมือนกับ

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในรูปแบบอื่น ๆ กล่าวคือ ความสัมพันธ์ถูกสร้างขึ้นได้และก็ถูกทำลายล้างได้ หากไม่มีการบำรุงรักษาอย่างดี ที่สำคัญ “ความสัมพันธ์เชิงสาธารณะ” มักถูกทำลายด้วยการประเมินผลแบบดั้งเดิมที่มักดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และวิธีการเชิงปริมาณ ที่มุ่งวัดเฉพาะสิ่งที่จับต้องได้ ในขณะที่ กิจกรรมประชาสังคม เน้นคุณค่าของการมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับกระบวนการเช่นเดียวกับผลหรือเป้าหมาย ดังนั้น แม้การประเมินผลจะเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมสาธารณะ แต่วิธีการและรูปแบบที่แนะนำคือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมที่ดำเนินการในชุมชน เพื่อให้เขาเป็นผู้ตัดสินว่า ความพยายามหรือกิจกรรมที่ดำเนินการมีประโยชน์ หรือมีคุณค่าอย่างไรต่อชุมชนของเขา

ส่วน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2540) ได้อธิบายถึงลักษณะของขบวนการเคลื่อนไหวประชาสังคมในต่างประเทศ แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1) ประชาสังคมในรูปของกลุ่มหรือองค์กรอาสาสมัคร เป็นรากฐานของประชาสังคมและระบอบประชาธิปไตยเสรีนิยมในอดีตที่ผ่านมา ของสหรัฐอเมริกาและอังกฤษที่ถือกันว่าเป็นแม่แบบในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่ปัจจุบันกลุ่มเหล่านี้กำลังลดบทบาทและความสำคัญลงไปซึ่งมองรัฐในแง่ดี ในฐานะที่เป็นกรรมการกลางคอยตอบสนองความต้องการ หรือข้อเรียกร้องของประชาชน ทำให้มีแนวโน้มที่จะขยายอำนาจรัฐให้กว้างออกไป รวมถึงมีภาพของสิ่งที่เรียกว่าประชาสังคมคับแคบกว่าอีกประเภทโดยมีชุมชนเป็นฐาน และมีภาพของความเป็นพลเมือง ในลักษณะที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนหรือท้องถิ่น

2) ประชาสังคมในรูปของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ เป็นพัฒนาการที่สำคัญในต่างประเทศปัจจุบัน ซึ่งประเภทที่ 2 นี้มักตั้งข้อสงสัยในเรื่องของความเป็นกลางและความสามารถของรัฐ ในการตอบสนองต่อข้อเรียกร้องและความต้องการต่าง ๆ ของประชาชนจึงเป็นความพยายามที่จะท้าทายหรือสร้างขีดจำกัดให้กับอำนาจรัฐ รวมถึงมีภาพของสิ่งที่เรียกว่าประชาสังคมที่กว้างกว่าโดยมีพื้นที่หรืออาณาบริเวณสาธารณะเป็นฐาน และมีภาพของความเป็นพลเมือง ในแบบที่สนใจในตัว และมีจิตสำนึกสูงทางการเมือง

2.4.3 วิธีการหรือปฏิบัติการในการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคม

วิธีการหรือการปฏิบัติการในการเคลื่อนไหวถือเป็นกิจกรรมหนึ่ง ๆ ที่ภาคประชาสังคมควรมี เพื่อสร้างความรับรู้ให้เกิดขึ้นจากทั้งประชาชน สาธารณะ สื่อมวลชน และเป้าหมายของกิจกรรมเคลื่อนไหวนี้ก็คือการส่งสารให้รัฐบาลหรือผู้มีอำนาจทราบถึงความต้องการเจตจำนงของภาคประชาสังคม โดยจากการสำรวจและศึกษาวิธีการหรือปฏิบัติการในการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาสังคม Chantana Banpasirichote (2001) กล่าวว่าวิธีการหรือปฏิบัติการในการเคลื่อนไหวของภาคประชา

สังคมนั้นมีสองแนวปฏิบัติแตกต่างกันไปตามพื้นฐานโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ ความเชื่อประเพณี และวัฒนธรรม คือ

1) รูปแบบการสร้างสมานฉันท์ ไม่มีความซับซ้อนนักเพราะเป็นไปตามที่ราชการกำหนดเป็นการกระทำที่ยอมรับและการสนับสนุนรัฐหรือเห็นด้วยกับอำนาจรัฐหรือฝ่ายการเมือง เป็นการดำเนินงานเสริมสร้างหรือไปด้วยกันได้ดีกับกิจกรรม แนวทางการปฏิบัติของรัฐหรือหน่วยงานราชการ หรืออาจจะหมายถึงปฏิสัมพันธ์เชิงประสาน

2) ลักษณะการเผชิญหน้า เป็นการไม่เชื่อรัฐหรือการไม่ยอมรับอำนาจของฝ่ายการเมืองหรืออาจจะหมายถึงปฏิสัมพันธ์เชิงปะทะจึงเป็นลักษณะการกระทำหรือปฏิบัติการที่ร้าวร้อน อาจจะคู่ขนานและปฏิพากษ์กับรัฐ ไม่ตรงหรือลงตัวกับกฎหมาย นโยบายกิจกรรมหรือแนวทางของรัฐหรือราชการกำหนดขึ้น รูปแบบนี้ในปัจจุบันมีบทบาทมากขึ้นในท่ามกลางการ จรรโลงประชาธิปไตย นั่นคือ รูปแบบการกระทำหรือการเคลื่อนไหวที่ไม่เป็นไปตามที่รัฐหรืออำนาจการเมืองกำหนดขึ้น เป็นรูปแบบตอบโต้ในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับกฎหมาย นโยบาย กิจกรรมหรือแนวทางของรัฐ ซึ่งรูปแบบนี้ไม่ได้จำกัดแค่การใช้ความรุนแรงแต่รวมไปถึงการอารยะขัดขืน (Civil Disobedience) อีกด้วย ซึ่งอาจดูเหมือนเป็นปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับรัฐหรือราชการ แต่ในบางครั้งบางคราวหรือบางกรณีอาจจะตรงกันข้ามกัน โดยมีรูปแบบจึงแสดงออกในลักษณะเป็นการท้าทายหรือต่อต้าน ขัดขวาง ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์เชิงลบหรือคัดค้านต่อรัฐหรือผู้มีอำนาจ

ณรงค์ บุญสวยขวัญ (2550) ได้แบ่งรูปแบบวิธีการหรือปฏิบัติการการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1) การกดดัน (Pressure) ต่อผู้มีอำนาจโดยมีรูปแบบที่แสดงออกอย่างหลากหลาย เช่น การชักจูง การแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ การประสานงานผ่านบุคคลที่เป็นตัวเชื่อมกับรัฐหรือราชการเพื่อดำเนินงานหรือโน้มน้าวหรือแสดงออกให้เห็นถึงความไม่ชอบหรือความไม่พอใจของกลุ่ม

2) การเผชิญหน้า (Confrontation) มาจากเหตุปัจจัยที่ผู้มีอำนาจไม่ตอบสนองเป้าหมายที่ออกมาในรูปแบบของกฎหมายและนโยบายที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่เหมาะสม เป้าหมายการกระทำจึงคาดหวังเพื่อให้เปลี่ยนแปลงกฎหมาย นโยบายของรัฐเสียใหม่ รูปแบบการแสดงออก จึงเป็นการแสดงออกของพลังมวลชน อาจจะมีจำนวนมากน้อยตามแต่ระดับความรุนแรงหรือความต้องการ ในแต่ละประเด็นแต่เป็นการแสดงออกที่เปิดเผย ร่วมด้วยรูปแบบของการชุมนุม ประท้วงหรือ การเดินขบวน เสนอผลการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การกระทำที่เพิกถอนความร่วมมือ หรือการไม่ให้ความร่วมมือ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการไม่ให้ความร่วมมือทางด้านการปกครองการเมือง

3) การต่อต้าน ขัดขวาง (Resistance) เป็นการทำทุกวิธีการที่จะให้การบริหารหรือการจัดการหรือปฏิบัติการของกฎหมายและนโยบายกลายเป็นเรื่องที่สุดุญเสียความชอบธรรม สิ้นเปลือง ไม่เหมาะสมและไม่อาจจะเป็นไปได้ซึ่งต้องการสร้างผลสะท้อนหรือส่งผลกระทบต่อสถานภาพของ

ฝ่ายการเมือง เป็นการลดประสิทธิผลของกฎหมาย ระเบียบที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นธรรมหรือตั้งคำถามต่อนโยบาย การปฏิบัติการจึงมีลักษณะเปิดเผยและตั้งใจหรือมีเจตนาที่แน่วแน่หรือปฏิบัติด้วยโมโนธรรมสำนึกที่จะทำการยับยั้งหรือ ขัดขวางการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ ขัดขวางหน่วยงานนี้ยวเจ้าหน้าที่ของรัฐ ขัดขวางในเชิงทางกายภาพเพื่อไม่ให้เข้าถึงศูนย์กลาง ให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาหรือรณรงค์เพื่อปฏิบัติการ ไม่เชื่อฟัง หรือรณรงค์ไม่ให้เชื่อถือกฎหมายที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นธรรม

2.4.4 ทฤษฎีการระดมทรัพยากร (Resource Mobilization)

ผาสุก พงษ์ไพจิตร (อ้างถึงใน ประภาส ปันตบแต่ง, 2540) กล่าวว่า ทฤษฎีการระดมทรัพยากรมุ่งสนใจที่การทำความเข้าใจกับวิธีการ/ยุทธศาสตร์หรือปฏิบัติการการเคลื่อนไหวของขบวนการ อธิบายว่าเหตุใดบางขบวนการจึงประสบความสำเร็จมากกว่าบางขบวนการ ความสำเร็จนี้ดูจากความสัมฤทธิ์ผลในการเปลี่ยนนโยบายรัฐ หรือในการให้รัฐออกกฎหมายใหม่ ๆ เพื่อสนับสนุนจุดมุ่งหมายของข้อเรียกร้อง ทฤษฎีพยายามแสดงให้เห็นว่า ความสำเร็จของขบวนการเรียกร้องขึ้นอยู่กับกำลังทรัพยากรและทรัพยากรต่าง ๆ ที่ขบวนการจะมีและนำมาใช้ได้ ทรัพยากรอาจได้จากการจูงใจให้มีส่วนร่วมขบวนการได้มาก ๆ และช่วยกันอุดหนุนด้านค่าใช้จ่าย ปัจเจกบุคคลเข้าร่วมขบวนการก็เพราะได้ตรงต่อแล้วเห็นว่า จะได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมจึงร่วม และผลประโยชน์นี้จูงใจให้ร่วมลงทุนด้านต้นทุนต่าง ๆ นอกจากนี้ความสำเร็จยังขึ้นอยู่กับว่าขบวนการดังกล่าวสามารถสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับขบวนการหรือกลุ่มอื่น ๆ ให้ช่วยการรณรงค์ได้ดีเพียงไรด้วย

ดังนั้น ทฤษฎีการระดมทรัพยากรจึงมีจุดเน้นอยู่ที่ “ยุทธศาสตร์ของขบวนการ” เพื่อความสำเร็จในรูปของการเรียกร้องให้เปลี่ยนนโยบายรัฐ หรือให้ออกนโยบายใหม่ ด้วยเหตุนี้เอง จึงมีนักวิเคราะห์จัดทฤษฎีนี้ว่า มุ่งไปที่การเปลี่ยนการเมือง (Political Action) มากกว่าจะเป็นการมุ่งไปที่การเปลี่ยนหรือสร้างสังคมประชา (Civil Society)

ทฤษฎีการระดมทรัพยากรแตกแนวออกมาเป็นอีกสำนักหนึ่งเรียกว่า Political Process Approach สำนักนี้ มองว่าขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นรูปแบบหนึ่งของ “การเมืองมวลชน” (Mass Politics) กล่าวคือเน้นวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างขบวนการทางสังคมกับรัฐ ทฤษฎีนี้มีสมมติฐานว่าโอกาสที่ขบวนการฯ จะประสบความสำเร็จนั้นถูกกำหนดโดย “โอกาสทางการเมือง” ที่จะเอื้ออำนวยมากน้อยเพียงใด หรือในทางกลับกันภาวะที่สภาพการเมืองไม่เปิดโอกาสหรือไม่เอื้ออำนวย ถ้าหากรัฐบาลในขณะนั้นแข็งและจงใจจะกดขี่ควบคุมขบวนการทางสังคมต่าง ๆ โอกาสที่ขบวนการฯ จะประสบความสำเร็จก็เป็นไปได้ยาก แต่ถ้ารัฐบาลในขณะนั้นอ่อน อาจจะทำให้เกิด “โอกาสทางการเมือง” เอื้ออำนวยให้ขบวนการเห็นช่องทางเรียกร้องได้สำเร็จง่ายกว่า นักวิชาการในสำนักทฤษฎีนี้ ไม่ค่อยให้ความสนใจประเด็นเรื่อง Resource Mobilization พวกเขาเน้นไปที่ปฏิสัมพันธ์

ระหว่างขบวนการฯ กับรัฐ และวิถีทางที่ระบบการเมืองต่าง ๆ จะส่งผลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของขบวนการมากกว่า

วรวรรณ ทาระธรรม (2554) กล่าวว่า ฐานของทฤษฎีการระดมทรัพยากรมีแกนหลักอยู่ที่งานชื่อ “Theory of Collective Action” ของ Olson (1965) ซึ่งอธิบายถึง ปัจเจกที่มีเหตุผลจะเข้าร่วมกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่ง “ผลประโยชน์ร่วมของกลุ่ม” (Collective Goods) ถ้าต้นทุนของการเข้าไปมีส่วนร่วมของปัจเจกไม่มากไปกว่าผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคล จึงอยู่ที่การคิดคำนวณผลได้ผลเสียของการเข้ามีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล McCarthy ได้พัฒนา ทฤษฎีนี้จากฐานคิดของ Olson ที่ว่าการกระทำร่วมต้องการแรงกระตุ้นส่วนบุคคลและโครงสร้างหรือกลไกที่จะทำให้เกิดการลดต้นทุน การวิเคราะห์ขบวนการทางสังคมจึงเกี่ยวข้องกับองค์การเคลื่อนไหว (Social Movement Organization-SMO) เพราะองค์การการเคลื่อนไหวจะเข้ามาทำหน้าที่ในการรวบรวมทรัพยากร ได้แก่ เงิน แรงงาน ความสมานฉันท์ และสร้างกิจกรรมในการระดมทรัพยากร ดังนั้น ความสำเร็จล้มเหลว หรือการสร้างผลสะท้อนโดยการเคลื่อนไหวต่อสู้ของขบวนการทางสังคมจึงขึ้นอยู่กับผู้คนและองค์กรที่อยู่ภายนอก นอกจากนี้องค์การการเคลื่อนไหวยังให้ความสำคัญด้านยุทธวิธีการต่อสู้ ได้แก่ วิธีการระดมผู้สนับสนุน ปฏิบัติการการดึงสาธารณชน เมื่อกระทำการภายใต้บริบททางสังคม ทฤษฎีการระดมทรัพยากรจึงมองว่า ขบวนการทางสังคมสามารถสร้างและใช้ประโยชน์จากบริบทหรือสภาพแวดล้อมดังกล่าวนี้ได้ เช่น พื้นที่สื่อ หรือเครือข่ายทางสังคมที่ดำรงอยู่ สถาบันทางสังคมบางอย่าง เป็นต้น ประภาส ปิ่นตบแต่ง (2552) กล่าวอ้างถึงกรอบการวิเคราะห์ขบวนการทางสังคมของสำนักทฤษฎีการระดมทรัพยากรให้ความสำคัญต่อประเด็นคำถามเรื่ององค์การการเคลื่อนไหว มิติด้านทรัพยากร ผู้นำและยุทธวิธีเคลื่อนไหว รวมทั้งการวิเคราะห์โครงสร้างโอกาสที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการกระทำของขบวนการทางสังคม

หัวใจสำคัญของทฤษฎีการระดมทรัพยากรคือการอธิบายการเกิดและการพัฒนาขบวนการทางสังคมไปสู่ความเข้มแข็ง ตลอดจนความสำเร็จของขบวนการทางสังคมด้วย “เงื่อนไขที่เพียงพอ (Sufficiency Condition)” ซึ่งประกอบไปด้วย

1) องค์การการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement Organization-SMO) เพื่อทำหน้าที่ให้บรรลุจุดหมายของขบวนการโดยมีบทบาทและหน้าที่สำคัญ ในการระดมคนและทรัพยากรการจัดสรรทรัพยากรให้กับกิจกรรมการเคลื่อนไหวของขบวนการ ทำการแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อแย่งชิงทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการปรับเป้าหมายและยุทธวิธีให้เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อการดำรงอยู่ต่อไปของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

2) การระดมทรัพยากร คือ เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ขบวนการทางสังคมสามารถพัฒนา เติบโต หรือนำไปสู่การถดถอยและความล้มเหลวได้ เพื่อการสร้างการดำเนินกิจกรรมตามเป้าหมายได้โดยผู้ที่เป็นเจ้าของ และครอบครองทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับองค์การการเคลื่อนไหวทาง

สังคม คือ ปัจเจกบุคคล และกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งสามารถแบ่งได้หลากหลาย เช่น สมาชิกผู้ร่วมจุดหมายเดียวกัน (Adherent) สมาชิกผู้สนับสนุน (Constituent) สาธารณชนผู้เฝ้ามอง (Bystander Public) ฝ่ายตรงข้าม (Opponent) การแบ่งแบบนี้ก็เพื่อที่จะไปสู่การวิเคราะห์กระบวนการระดมทรัพยากรของ องค์กรเคลื่อนไหวทางสังคม เนื่องจากความเกี่ยวข้องของผู้ถือครองทรัพยากรประเภทต่าง ๆ กับองค์กรเคลื่อนไหวทางสังคมสามารถนำมาคำนวณได้ว่ากลุ่มใดที่สามารถทำให้ขบวนการฯ ประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว

3) ปฏิบัติการในการเคลื่อนไหว เป็นวิธีหลักในการเคลื่อนไหวเพื่อบรรลุจุดหมาย เป้าประสงค์ ผลประโยชน์หรือความต้องการของขบวนการทางสังคม คือการใช้การกระทำรวมหมู่ (Collective Action) ด้วยยุทธวิธีขัดขวางระบบปกติอัน ได้แก่การกระทำ การระดมมวลชนและผู้สนับสนุน (Mass Mobilization) การสร้างอัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) ของผู้ที่อยู่ในในขบวนการหรือการสร้างเหตุการณ์การชุมนุมประท้วง ฯลฯ การสร้างอำนาจและอิทธิพลผ่านวิธีการดังกล่าวนี้ให้เกิดขึ้น ภายนอกพื้นที่ที่ระบบการเมืองปกติและมีลักษณะการเคลื่อนไหวที่ขัดแย้งหรือต่อต้านโครงสร้างสถาบันที่มีรากฐานในสังคม ดังนั้น ฐานทรัพยากรสำหรับการเคลื่อนไหวจึงอยู่ที่การระดมผู้คนเพราะขบวนการทางสังคมไม่สามารถเข้าถึง/ครอบครองและใช้ประโยชน์ทรัพยากรในระบบการเมืองปกติได้

2.4.5 ทฤษฎีขบวนการทางสังคมใหม่ (New Social Movement Theory)

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2554) ได้กล่าวถึงทฤษฎีขบวนการทางสังคมใหม่ (New Social Movement Theory) ว่าเป็นการเกิดขึ้นของการเคลื่อนไหวในสังคมหลังยุคอุตสาหกรรมหรือหลังสมัยใหม่ เป็นความขัดแย้งและเคลื่อนไหวในลักษณะที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เช่น ขบวนการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศสหรัฐอเมริกา ขบวนการสิทธิสตรีในบังคลาเทศและอินเดีย ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิของคนพื้นเมืองดั้งเดิม (คนอินเดียน) ในละตินอเมริกาจึงทำให้เกิดการตื่นตัวของนักวิชาการในการให้ความสนใจขบวนการเหล่านี้ จนมีการให้ความหมายหรือคำนิยามในทฤษฎีนี้ไว้หลายอย่าง ซึ่งได้อ้างอิง Lyman (1955, อ้างถึงใน วิเชียร บุราณรักษ์, 2548) ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม หมายความว่า กระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตบรรทัดฐานของสังคมเพื่อบรรลุเป้าหมายไม่เฉพาะการปฏิรูปทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองเท่านั้น แต่ยังมีมุ่งหวังที่จะบรรลุเป้าหมายในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิทธิส่วนบุคคล แต่ไม่อาจเป็นไปได้ในขณะนี้ ภายใต้บริบทการบริหารบ้านเมืองตามทัศนคติและบรรทัดฐานแบบดั้งเดิมอยู่ รวมถึง Turner and Killian (1957) ซึ่งสรุปได้ว่ากระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นการรวมกลุ่มปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปลี่ยนแปลงหรือยับยั้งการเปลี่ยนแปลงสังคม หรือในกลุ่มที่ตนเองมีส่วนร่วม ส่วนไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2554) ได้ให้สรุปเกี่ยวกับทฤษฎีขบวนการทางสังคมใหม่ (New

Social Movement Theory) ว่าเป็นขบวนการเคลื่อนไหวเรียกร้องของประชาชนธรรมดาทั่วไป โดยที่

- 1) ไม่ใช่ขบวนการเคลื่อนไหวบนฐานของชนชั้นใดเพียงชนชั้นเดียว
- 2) เป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่มีได้เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
- 3) เป็นขบวนการเคลื่อนไหวที่ไม่ผ่านกลไกทางการเมืองที่ดำรงอยู่อย่าง เช่น พรรคการเมืองหรือนักการศึกษาท้องถิ่นและไม่ได้หวังพึ่งกลไกของรัฐแต่อย่างใด แต่เป็นขบวนการที่เคลื่อนไหวเรียกร้องด้วยตนเอง เนื่องจากไม่เชื่อในความเป็นตัวแทนของระบบพรรคการเมืองและไม่เชื่อมั่นศรัทธาในความสามารถและความจริงใจของภาครัฐ

4) เป้าหมายของการเคลื่อนไหวไม่ใช่เพื่อต้องการช่วงชิงอำนาจรัฐแต่ต้องการสร้างกติกาสถาหรือนโยบายสาธารณะใหม่

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2540) ได้แบ่งองค์ประกอบสำคัญของขบวนการทางสังคมใหม่สามารถแบ่งได้ 3 ประการคือ

- 1) ขบวนการเหล่านี้ไม่ได้ตั้งอยู่บนฐานของชนชั้นเดียว เหมือนในอดีตแต่เป็นการตอบโต้กับปัญหาและความขัดแย้งใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งวางอยู่บนฐานหลากหลายชนชั้น
- 2) เป็นขบวนการเคลื่อนไหวเรียกร้องที่ไม่ผ่านกลไกทางการเมืองที่ดำรงอยู่ เช่น พรรคการเมือง นักการเมือง หรือหวังพึ่งกลไกของรัฐ เนื่องจากความขัดแย้งใหม่เหล่านี้ มีความซับซ้อนเกินกว่าที่สถาบันทางการเมืองในระบบจะจัดการได้
- 3) ไม่ได้ เป็นเรียกร้องผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม เหมือนทฤษฎีกลุ่มผลประโยชน์ แต่ขบวนการทางสังคมใหม่ต้องการสร้าง “กติกาสถาหรือกฎเกณฑ์ชุดใหม่ในการดำรงชีวิต” อันเป็นการช่วงชิงการนำในการสร้างค่านิยม/ความหมายชุดใหม่ให้กับสิ่งที่ต่อสู้ หรือเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อสร้างวาทกรรมชุดใหม่ในเรื่องนั้น ๆ

พฤทธิสาด ชุมพล (2547) ได้สรุปให้เห็นลักษณะสำคัญซึ่งเป็นความ “ใหม่” ของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ไว้ 3 ประการ คือ

- 1) เป็นขบวนการทางสังคมมากกว่าที่จะเป็นขบวนการทางการเมือง เพราะให้ความสนใจในเรื่องค่านิยมและวิถีชีวิตหรือเรื่องเชิงวัฒนธรรมมากกว่าและไม่ได้มุ่งที่จะเข้าไปมีส่วนในอำนาจรัฐหรือครองอำนาจรัฐ
- 2) มีฐานที่มั่นอยู่ในสังคมประชา โดยเน้นไปที่ลักษณะการอ้อมรัฐ (Bypass the State) หรือเรียกได้ว่าไม่สนใจติดต่อหรือท้าทายอำนาจรัฐโดยตรง จึงมีลักษณะการทำกิจกรรมและลักษณะอุดมการณ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic) เป็นหลัก

3) มีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงสังคม ทั้งโดยเปลี่ยนแปลงค่านิยม และโดยการพัฒนาวถีชีวิต ขึ้นมาเป็นทางเลือก (Alternative Life-Styles) หรือเป็นการสร้างสรรค์วิถีชีวิตใหม่โดยการท้าทายค่านิยมแบบเดิม ๆ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้

การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยเลือกทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนโยบาย และขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม ซึ่งมีดังต่อไปนี้

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นกระบวนการนโยบาย

งานของสุรศักดิ์ บุญเทียน (2555) เรื่อง รูปแบบการสร้างนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ มุ่งศึกษาความหมาย กลไกการทำงาน กระบวนการ และรูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่

ผลการศึกษาพบว่า 1) กลไกการทำงานสามารถแบ่งได้ 2 กลุ่มหลัก ๆ ได้แก่ กลไกหลัก มีโครงสร้างแบบเครือข่ายหลวม ๆ ประกอบด้วยคณะทำงานแบบพหุภาคี ทำหน้าที่ประสานเอื้ออำนวยอำนวยความสะดวก (Facilitator) และกลไกหนุนเสริม มีคณะทำงานต่าง ๆ ในภาพรวมมีคณะทำงานที่มีความเฉพาะตามความถนัด เช่นคณะทำงานวิชาการ คณะทำงานสื่อสารสาธารณะ และกลุ่มองค์กรเครือข่าย เจ้าของประเด็นที่ร่วมกันเป็นคณะทำงานผลักดันนโยบายแต่ยังคงมีความยืดหยุ่น สูงในการดำเนินงาน 2) กระบวนการสร้างนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของ สมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ การสร้างนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่สามารถแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ (1) ขั้นการพัฒนาประเด็นสาธารณะ เสมือนเป็นของการเตรียมความพร้อมในทุกด้าน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลเครือข่าย เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดประเด็นสาธารณะ มีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในเชิงนโยบายที่ชัดเจน ในบางพื้นที่มีการวางยุทธศาสตร์ในการทำงานไปพร้อมกัน จากนั้นมีการออกแบบกลไก การทำงานที่เหมาะสม มีการจัดวางเครือข่าย องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการออกแบบกระบวนการทำงานที่สอดคล้องกับทุนทางสังคมต่าง ๆ ที่มีในพื้นที่ และมีการเตรียมช่องทางการสื่อสารกับสังคม (2) ขั้นจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยภาพรวมพบว่าในขั้นจัด สมัชชาสุขภาพมีลักษณะร่วมคือ เป็นการจัดเวทีใหญ่ที่เชิญกลุ่มแกนนำ เครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในเวที (เรียกว่า เวทีสมัชชาสุขภาพจังหวัดหรือเวที สาธารณะอื่น ๆ จะมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็น และมีนิทรรศการทางด้าน วิชาการมานำเสนอ รวมถึงการจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ปรีกษา ทารือและถกแถลงผ่านข้อมูลและความคิดเห็นต่าง ๆ ในรูปแบบของการประชุม

ทั้งการประชุมกลุ่มใหญ่และการประชุมกลุ่มย่อยตามประเด็นย่อย เพื่อจัดทำ ข้อเสนอเชิงนโยบาย (ข้อเสนอต่อแก่นำเครือข่ายภาคประชาชน ข้อเสนอ หน่วยงานงานรัฐในระดับจังหวัด และในระดับท้องถิ่น) และมีการส่งมอบข้อเสนอ ต่อผู้แทนหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อรับไปพิจารณากำหนด เป็นนโยบายของ หน่วยงานและองค์กรต่อไป หากพิจารณาในชั้นการจัดเวทีสมัชชาสุขภาพ จะเห็นว่า มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ กล่าวคือการจัดทำข้อเสนอหรือทางเลือกในเชิงนโยบาย ที่มาจากการ แลกเปลี่ยน ปรัชญาหรือ ถกแถลงร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผลักดันของเสนอ เชิงนโยบายในลักษณะของการสร้างพันธสัญญา ระหว่างกลุ่มองค์กรเครือข่ายต่าง ๆ กับหน่วยงาน ของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3) ขั้นตอนติดตามผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยภาพรวมจะเป็นการ จัดเวทีสาธารณะเพื่อติดตามผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายของคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพและ กลุ่มองค์กรเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดการตัดสินใจกำหนด นโยบายของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

งานของชนกกาญจน์ พันธุ์เดิมนวงศ์ (2559) เรื่อง กระบวนการและการมีส่วนร่วมในการ ขับเคลื่อนนโยบาย สาธารณะด้านที่อยู่อาศัยของเครือข่ายสลัมสี่ภาค มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาให้ เห็นถึงกระบวนการขับเคลื่อน นโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยของเครือข่ายสลัมสี่ภาค 2) ศึกษาให้ เห็นถึงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายสลัมสี่ภาคต่อการขับเคลื่อนนโยบาย สาธารณะด้านที่ อยู่อาศัย

ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะของเครือข่ายสลัมสี่ภาค มีแนวทางดังนี้ 1) รวมกลุ่มเพื่อต่อรองเชิงนโยบาย คือ การประสานชุมชนต่าง ๆ ของเครือข่ายสลัมสี่ ภาคเพื่อเปิดการเจรจาต่อรองทางนโยบายกับฝ่ายการเมือง หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมี รูปแบบที่สำคัญ คือ ใช้การรวมตัวกัน จัดการประชุม เติมนโยบาย ยื่นข้อเรียกร้อง เพื่อให้เกิดการแก้ไข ปัญหา โดยมีข้อเสนอคือจัดตั้งเป็นคณะทำงานขึ้นมาร่วมกันระหว่างตัวแทนเครือข่ายฯ ภาครัฐ และ ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการติดตามและให้มีการแก้ไขปัญหา 2) การทำโครงการรูปธรรมเพื่อเสนอ แนวทางเลือกใหม่ให้รัฐ 3) การสร้างพื้นที่ทางสาธารณะ 4) เข้าร่วมกับขบวนการภาคประชาชน รณรงค์ในประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งนโยบายสาธารณะที่สำคัญ ด้านระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก เครือข่าย สลัมสี่ภาคต่อการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยพบว่าระดับการมี ส่วนร่วม ของสมาชิกเครือข่ายสลัมสี่ภาคต่อการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านที่ อยู่อาศัยในภาพรวมอยู่ใน ระดับมากซึ่งสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อไปพิจารณาเป็นรายชั้นและรายข้อ คือ เมื่อ พิจารณาในรายชั้นพบว่า ชั้นที่กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ชั้นพัฒนาประเด็น สาธารณะ รองลงมา คือ ชั้นติดตามการผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติ และชั้นที่กลุ่ม ตัวอย่าง มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ชั้นจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย สำหรับในรายข้อ พบว่าข้อ ที่เครือข่ายสลัมสี่ภาคมีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือนำเสนอประเด็นปัญหาด้านที่อยู่อาศัยใน

ชุมชนของตัวเอง การเข้าร่วมประชุมเพื่อหาข้อสรุปใน นโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยที่สมควร ผลักดัน และการเข้าร่วมเคลื่อนไหว ชุมนุมเพื่อนำเสนอข้อเรียกร้องและติดตามการแก้ปัญหา

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

กรองกาญจน์ การเนตร และสุรางค์รัตน์ จำเนียรพล (2558) ศึกษาเรื่อง การต่อสู้ของ ขบวนการเคลื่อนไหวคัดค้านโครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือผ่านวาทกรรมการพัฒนา ต.กลายเป็น อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช ซึ่งมีวัตถุประสงค์คือ ทำความเข้าใจการต่อสู้ทางวาทกรรมเรื่องการพัฒนาของขบวนการเคลื่อนไหวคัดค้านโครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือ ตำบลกลายเป็น อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการศึกษาพบว่า 1) มีการปฏิบัติการทางวาทกรรมในระดับพื้นที่ โดยการพยายามแย้งชิง การนิยามความหมายของคำว่าพัฒนาระหว่างขบวนการคัดค้านโครงการและบริษัทเจ้าของ โครงการ อีกทั้งยังพบว่าขบวนการมีปฏิบัติการเพื่อลดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของโครงการและ บริษัทเจ้าของโครงการ และปฏิบัติการลดความชอบธรรมของกระบวนการประเมินผลกระทบทาง สิ่งแวดล้อมของโครงการ ด้วยการสถาปนาวาทกรรม “อ่าวทองคำ” ขึ้น นอกจากนี้ ขบวนการ เคลื่อนไหว ยังได้ผลิตและใช้วาทกรรมว่าด้วยเรื่องผลกระทบจากโครงการเพื่อลดทอนความเชื่อมั่นใน การพัฒนาโครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือ ขบวนการได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบการก่อสร้าง ท่าเทียบ เรือ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องจากรายงานการประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อม เช่น การขุด ลอกร่องน้ำ แอ่งกลับเรือ และการขนทิ้งตะกอน ดินจากการขุดลอก แล้วทำการวิเคราะห์ถึงผลที่อาจ เกิดขึ้นแล้วกระทบ ต่อชาวบ้านในท้องถิ่น ข้อมูลที่นำเสนออยู่นี้นอกเหนือไปจากการคาดการณ์ใน รายงานอีไอเอของโครงการ จากข้อมูลดังกล่าวชี้ว่ามีความ เป็นไปได้ว่าจะเกิดความรุนแรงของ ผลกระทบที่เกิดจากการก่อสร้างท่า เทียบเรือมากกว่าที่ทางโครงการนำเสนอ เช่น ผลกระทบจากการ เดินเรือต่ออาชีพประมงพื้นบ้าน 2) ปฏิบัติการทางวาทกรรมในระดับนโยบายสาธารณะ จากนโยบาย ของรัฐที่เน้นเอื้อประโยชน์ต่อการขยายตัวของภาคธุรกิจซึ่งทำให้เกิดที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และพื้นที่ ใกล้เคียง รวมทั้งระบุพื้นที่สำหรับพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีเพิ่มเติม คือ อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอใกล้เคียงที่อยู่ใน พื้นที่สะพานเศรษฐกิจ และใกล้กับถนนสาย 44 (กระบี่-ขนอม) ซึ่งได้สร้างปัญหามากมายแก่ประชาชนในพื้นที่ ทำให้ในเวทีรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชน ที่เกิดขึ้นในวันที่ 19 มกราคม 2552 ณ อำเภอสิชล ได้มีการพูดถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เกิดการพัฒนาโดยรัฐทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับข้อมูลด้านผลของนโยบายที่เกิดขึ้นไปแล้ว อย่างไรก็ตาม ดิวาทกรรมเรื่องนิคมอุตสาหกรรมนี้ถูกใช้บ่อยครั้ง โดยเฉพาะในช่วงแรกของการเคลื่อนไหว เนื่องจาก ขบวนการมีข้อจำกัดในเรื่องความสามารถในการระดมมวลชนเข้าร่วม เพราะเป็นประเด็นที่ไม่อยู่ใน ความสนใจของชาวบ้านในพื้นที่

ชัยณรงค์ เครือนวน (2559) ศึกษาเรื่อง การเคลื่อนไหวสังคมของเครือข่ายขบวนที่ดินและที่อยู่อาศัย ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มุ่งศึกษา 1) รูปแบบการเคลื่อนไหวสังคมของเครือข่ายขบวนที่ดินและที่อยู่อาศัย ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 2) ผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการเคลื่อนไหวสังคมของเครือข่าย ขบวนที่ดินและที่อยู่อาศัยตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ผลศึกษาปรากฏว่า รูปแบบการเคลื่อนไหวสังคมของเครือข่ายขบวนที่ดินและที่อยู่อาศัย ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วแสดงออกให้เห็นหลากหลายมิติ ได้แก่ 1) การสร้างอัตลักษณ์ทางการเมืองโดยการเข้าไปทำงาน ในองค์กรภาคประชาสังคมที่ถูกจัดตั้งโดยรัฐของเครือข่ายขบวนที่ดินและที่อยู่อาศัยตำบลคลองหินปูนเพื่อทำการเคลื่อนไหวสังคมนั้น ทำให้กระบวนการทำงานของเครือข่ายฯ เป็นไปในลักษณะของการทำงานที่หันมาสร้างความร่วมมือกับรัฐมากขึ้นไม่ใช่การทำงานเพื่อต่อต้านรัฐอย่างขบวนการเคลื่อนไหวสังคมในอดีต ด้วยเหตุนี้จึงก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empower) ในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง 2) การสร้างเครือข่ายนโยบายกับกลไกรัฐและภาคประชาสังคม ได้แก่ การสร้างเครือข่ายกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เพื่อตั้งทรัพยากรโดยเฉพะงบประมาณ รวมถึงการสร้างเครือข่ายกับชนชั้นนำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อสร้างหลักประกันในการขับเคลื่อนการทำงานว่าจะไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคจากกลุ่มผู้มีอำนาจในตำบล อีกมิติหนึ่งก็เพื่อใช้อำนาจที่เป็นทางการและชอบธรรมโดยกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริมการทำงานของเครือข่ายฯ ในบางมิติ และการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภาคประชาสังคม เช่น การเข้าเป็นสมาชิกของเครือข่ายที่ดินแนวใหม่ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองแห่งชาติ (คทช.) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การแก้ไขปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัยกับภาคประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทยและนำความรู้หรือประสบการณ์จากพื้นที่เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในตำบลคลองหินปูน 3) ปฏิบัติการด้านการสื่อสารพยายาม พูดคุย สื่อสารผ่านการจัดเวทีสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการทำงานด้านที่ดินได้เข้าใจถึงการทำงานของเครือข่ายฯ โดยปฏิบัติการด้านการสื่อสารที่เกิดขึ้นเป็นไปในลักษณะ “การจับเข้าคุย” เพื่อ “ปรับทุกข์และรับฟัง” ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ มากกว่าจะเป็นการอภิปรายโต้แย้ง หักล้างเพื่อหาข้อสรุปด้วยเหตุผลที่แต่ละฝ่ายมี

นอกจากนี้การดำเนินงานขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนในพื้นที่ ตำบลคลองหินปูนของเครือข่ายขบวนที่ดินและที่อยู่อาศัยนั้นก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและความเดือดร้อนให้กับประชาชน ดังนี้ 1) เกิดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้กับประชาชน ในพื้นที่ตำบลคลองหินปูน โดยการจัดตั้งกองทุนที่ดินฯ ก่อให้เกิดการซื้อและไถ่ถอนที่ดินกว่า 35 ไร่จัดสรรให้แก่สมาชิก 37 ราย และการจัดตั้งกองทุนที่อยู่อาศัยฯ ทำให้สมาชิกสามารถ

กู้เงินเพื่อซ่อมแซมบ้านเรือนของตนเองได้ 2) เกิดความพยายามในการเสริมสร้างประสิทธิภาพและศักยภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยเกิดความพยายามในการจัดตั้งสหกรณ์ระดับตำบล ซึ่งมีการตั้งโรงสีชุมชนขึ้น และจัดตั้งกองทุนปลัดหินขึ้นอีกด้วย 3) เกิดการขยายเครือข่ายการแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัยไปสู่ระดับจังหวัด

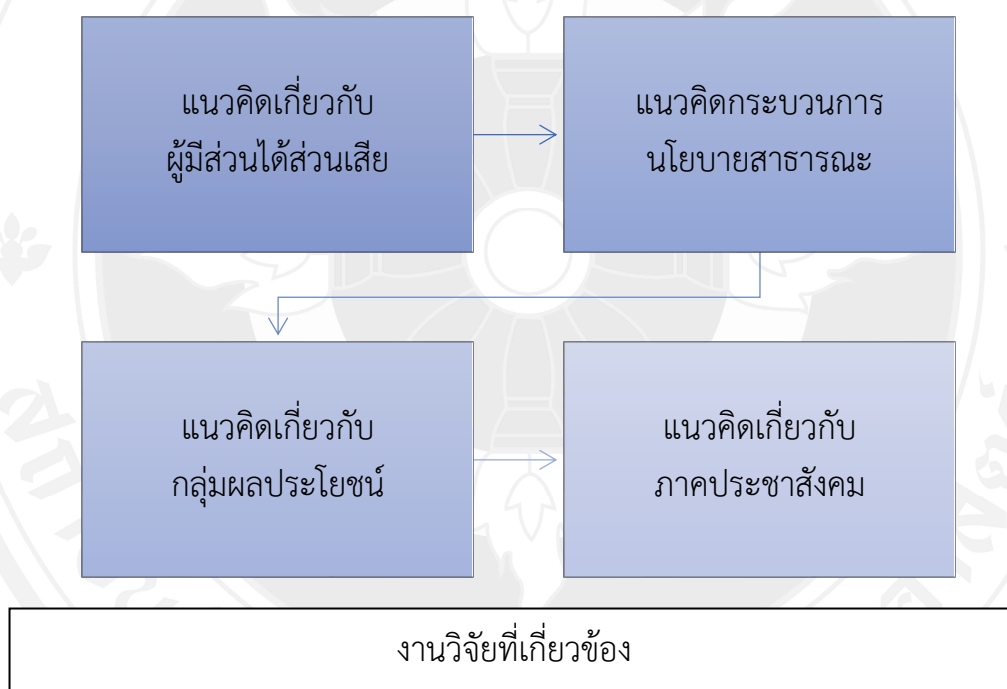
งานของวิเชียร บุราณรักษ์ (2548) ที่ศึกษา ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชน ศึกษากรณี: กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดอุดรธานี ซึ่งมุ่งศึกษา 1) แนวทางการเคลื่อนไหวของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดอุดรธานี 2) วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดอุดรธานี

ผลการศึกษาพบว่า มีแนวทางการเคลื่อนไหวที่หลากหลาย ได้แก่ การยึดพื้นที่ทางการเมือง การใช้ชุมชนนิยมหรือวัฒนธรรมชุมชนในการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ การสื่อสารทางการเมือง การต่อสู้ในระบบผ่านการเมืองท้องถิ่น การต่อสู้ทางกฎหมายและนโยบายต่อภาครัฐ การแสวงหาเครือข่ายและพันธมิตร ส่วนปัญหาของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดอุดรธานี แบ่งได้เป็นปัญหาภายในซึ่งประกอบไปด้วย 1) การขาดผู้นำและแกนนำ รวมถึงสมาชิกที่ยังไม่มีพลังที่มากพอและอุดมการณ์ร่วมกันยังไม่มากพอ 2) ขาดเป้าหมายและกระบวนการดำเนินการของขบวนการที่ชัดเจน 3) การบริหารจัดการและการขยายพลังมวลชนที่ยังไม่มีแบบแผนที่ชัดเจน ส่วนปัญหาภายนอก ได้แก่ 1) การเมืองแบบปิดทำให้ไม่เอื้อต่อการเกิดขบวนการฯ รวมถึงการเน้นประชาธิปไตยแบบตัวแทนมากกว่าการลงมือทำของประชาชนโดยตรง เน้นการพัฒนาการเมืองผ่านกระบวนการพรรคการเมืองมากเกินไป 2) ปัญหาเชิงโครงสร้างทางอำนาจของประเทศ ไทย ที่โครงสร้างทางอำนาจมองว่าประชาชนเป็นราษฎรไม่ใช่พลเมือง ทำให้การเรียกร้องสิทธิเป็นการกระทำที่ไม่พอเพียง ทำอะไรที่เกินกว่าตัว โลกมาก 3) ระบบการเมืองแบบตัวแทนล้มเหลวคือตัวแทนของประชาชนไม่สามารถเข้ามาช่วยเหลือประชาชนได้ 4) ฝ่ายต่อต้านกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดอุดรธานีมีวิธีการการตอบโต้ที่แข็งแกร่งกว่า รวมไปถึงการมีทรัพยากรที่มากกว่า 5) การสื่อสารสู่สาธารณะรวมไปถึงการทำให้ข้อมูลไปยังมือสื่อเป็นไปในวงแคบทำให้ประชาชนหรือสื่อระดับชาติไม่ให้ความสนใจ

งานของจิรวัดน์ ศรีเรือง (2562) ศึกษาเรื่อง โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่: พลวัตและสาเหตุแห่งความขัดแย้ง มุ่งศึกษา 1) เพื่อศึกษาสาเหตุความขัดแย้งจากการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และ 2) เพื่อศึกษาพัฒนาการและรูปแบบการเคลื่อนไหวภาคประชาสังคมของเครือข่ายปกป้องอันตม้านจากถ่านหิน

ผลการศึกษาพบว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเกิดจากความไม่สอดคล้องกันของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ความบกพร่องของรัฐในการวางแผนนโยบายด้านพลังงานที่ไม่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วม ความไม่เชื่อมั่นในแนว

ทางการพัฒนาและข้อเท็จจริงเชิงเทคนิคเกี่ยวกับการเสนอทางเลือกของเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า ระหว่างการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยที่สนับสนุนถ่านหินและเครื่องช่วยปกป้องอันตรายจากถ่านหินที่สนับสนุนพลังงานหมุนเวียน ทั้งยังเกิดความไม่ไว้วางใจในขั้นตอนการดำเนินโครงการของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จนนำไปสู่การเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนในท้องถิ่นที่คัดค้านโครงการ ต่อมาได้รวบรวมเครื่องช่วยจากภาคการเกษตร ประมง และท่องเที่ยว การรวมกลุ่มของภาคประชาชนเป็นไปในลักษณะแนวระนาบซึ่งไม่มีกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง สถาปนาอำนาจในขบวนการต่อสู้ รูปแบบการต่อสู้เป็นลักษณะสันติวิธีโดยการแสดงเชิงสัญลักษณ์ การจัดเวทีเผยแพร่ข้อเท็จจริง การประท้วงด้วยวิธีทางกฎหมายและฝ่าฝืนกฎหมายภายใต้สถานการณ์พิเศษ จนนำไปสู่การยอมอ่อนข้อของรัฐด้วยการยุติกระบวนการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ภาคประชาชนมองว่าไม่มีความชอบธรรม

ภาพที่ 2.6 สรุปแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการนโยบายของโรงไฟฟ้าถ่านหิน กระบี่” เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นเชิงลึก และการต้องการข้อมูลที่เป็นองค์รวม และมุ่งเน้นหาความจริงที่เกิดขึ้นในสภาพธรรมชาติ ผู้ศึกษาจึงใช้กระบวนการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษา ดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษา 2 วิธี ดังต่อไปนี้ คือ

วิธีที่หนึ่ง การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) แหล่งข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารของส่วนราชการต่าง ๆ เอกสารสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ของบริษัทเอกชนและกลุ่มประชาสังคมต่าง ๆ รวมถึงเอกสารการแสดงความความคิดเห็นของนักวิชาการและนักการเมืองด้วย เพื่อใช้ประกอบในการการวิจัยครั้งนี้ และใช้อ้างอิงในการเขียนรายงานการวิจัย

วิธีที่สอง ได้แก่ การสัมภาษณ์ (Interview) โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นหลัก ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน กระบี่ ทั้งหมด 29 คน ซึ่งแบ่งได้เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

- 1) หน่วยงานของรัฐ
- 2) ประชาชนในพื้นที่ 9 ตำบล
- 3) หน่วยงานเอกชน
- 4) นักการเมือง ทั้งนักการเมืองระดับชาติและนักการเมืองระดับท้องถิ่น
- 5) องค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและนักวิชาการ
- 6) สื่อมวลชน

ตารางที่ 3.1 ตารางสรุปผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับ	หน่วยงาน	บุคคลที่ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
1	หน่วยงานของรัฐ - การไฟฟ้าฝ่ายผลิต แห่งประเทศไทย (กระบี่)	ตัวแทนจาก กฟผ.กระบี่	วิศวกรระดับ 11 กฟผ. กระบี่	ผู้ได้รับมอบหมาย ให้รับผิดชอบ โครงการฯ
2	ประชาชน ในพื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับ ผลประโยชน์จาก โครงการฯ	ประชาชนไม่ประสงค์ออก นามอีก 17 คน	ประชาชนใน 9 ตำบล*	ประชาชนที่เคยเข้า ร่วมชุมนุมและ ประชาชนที่พบเจอ โดยบังเอิญในตำบล นั้น ๆ
3	หน่วยงานเอกชน - บริษัท ทีมคอน ซัลติง เอนจิเนียริ่ง แอนด์แมเนจเม้นท์ จำกัด - ผู้ประกอบการ โรงแรมที่เกาะลันตา	ตัวแทนจากบริษัท ทีมา เจ้าของธุรกิจโรงแรมในเกาะ ลันตา	คณะกรรมการบริษัท ทีมคอนซัลติง เอนจิ เนียริ่ง แอนด์แมเนจ เม้นท์จำกัด เจ้าของธุรกิจเอกชน	บริษัทผู้จัดทำ EIA/EHIA เป็นเอกชนที่เข้า ร่วมกับการต่อต้าน ถ่านหิน
4	นักการเมือง - นักการเมือง ท้องถิ่น	นาย กิตติชัย เอ่งฉ้วน ผู้บริหารในพื้นที่รอบ โรงไฟฟ้า นักการเมืองท่านหนึ่งใน พื้นที่เกาะลันตา	รองนายก อบจ.กระบี่ ผู้บริหาร อปท.ในพื้นที่ รอบโรงไฟฟ้า นักการเมืองในพื้นที่ที่ คาดว่าจะได้รับกระทบ	นักการเมืองที่เข้า ร่วมการต่อต้าน ถ่านหิน นายกอบต.ในพื้นที่ ที่มีความขัดแย้งสูง นักการเมืองเข้าร่วม การต่อต้านถ่านหิน
5	องค์กรพัฒนาเอกชน ด้านสิ่งแวดล้อมและ นักวิชาการ - กลุ่มเครือข่าย 4 ตำบลรอบโรงไฟฟ้า กระบี่	แกนนำกลุ่มท่านหนึ่ง	แกนนำ	กลุ่มที่เห็นด้วยกับ การใช้ถ่านหิน

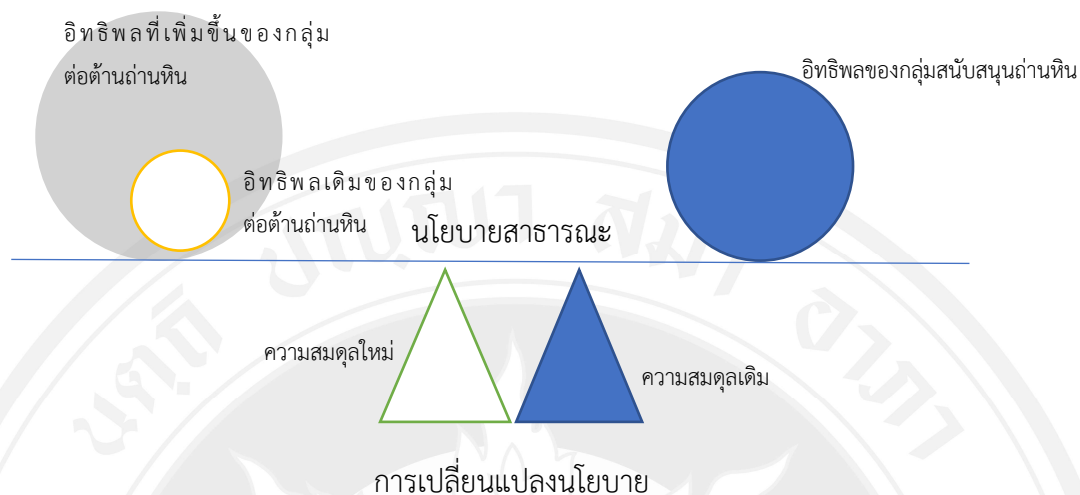
ลำดับ	หน่วยงาน	บุคคลที่ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
	- กลุ่มเครือข่ายภาคประชาชนปกป้องอันดามันจากถ่านหิน	นาย อัครเดช ฉากจินดา นาย ประสิทธิ์ชัย หนูนวล	แกนนำกลุ่มฯ แกนนำกลุ่มฯ	กลุ่มที่ต่อต้านถ่านหิน หิน
	- กลุ่มพิทักษ์ปกาสัยจ.กระบี่	แกนนำกลุ่มท่านหนึ่ง	แกนนำกลุ่มฯ	กลุ่มต่อต้านถ่านหิน
6	สื่อมวลชน**			
	- บรรณาธิการสื่อออนไลน์ฉบับหนึ่ง	บรรณาธิการไม่ประสงค์ออกนามสื่อออนไลน์ฉบับหนึ่ง	บรรณาธิการ	เป็นสื่อมวลชนที่นำเสนอข่าวเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าฯ
	- อดีตผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ช่องหนึ่ง	อดีตผู้สื่อข่าวสิ่งแวดล้อมของโทรทัศน์ช่องหนึ่ง	อดีตผู้สื่อข่าว	อย่างสม่ำเสมอ

หมายเหตุ: * เขตพื้นที่คาดว่าได้รับผลกระทบซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งพื้นที่เป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) กลุ่มตำบลที่ใกล้โรงไฟฟ้ากระบี่ มีดังต่อไปนี้
 - ตำบลคลองขนาน - ตำบลเกาะศรีบอยา
 - ตำบลตลิ่งชัน - ตำบลปกาสัย
- 2) กลุ่มที่คาดว่าได้รับผลกระทบจากการเดินเรือขนส่งถ่านหิน ซึ่งมีพื้นที่ดังต่อไปนี้
 - ตำบลเกาะลันตาใหญ่- ตำบลศาลาด่าน
 - ตำบลเกาะลันตาน้อย- ตำบลคลองยาง
 - ตำบลเกาะกลาง

** การเลือกสื่อมวลชนของผู้วิจัยเลือกจากการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวกับประเด็นถ่านหินกระบี่อย่างสม่ำเสมอซึ่งเกิดจากการทบทวนวรรณกรรมของผู้วิจัยเอง

3.2 กรอบแนวคิด

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

3.3 ประเด็นที่ใช้ในการศึกษา

ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งหมด 6 กลุ่ม โดยประเด็นในการสัมภาษณ์มีดังนี้

- 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2) คำถามเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าฯ
- 3) คำถามเกี่ยวกับบทบาทของแต่ละกลุ่มต่อโครงการโรงไฟฟ้าฯ

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีการเก็บข้อมูล 3 รูปแบบคือ

1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ (Documentary Research) โดยเก็บข้อมูลจากหนังสือ บทความวิชาการ วารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์และข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยส่วนใหญ่จะผ่านทางสื่อออนไลน์ รวมไปถึงสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ทั้งของกลุ่มที่เคลื่อนไหวและสื่อสิ่งพิมพ์จากหน่วยงานราชการ

2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ซึ่งมีการเตรียมหัวข้อสัมภาษณ์และเตรียมขั้นตอนการสัมภาษณ์ล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์จริง ด้วยความจำเป็นในการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึก ถึงแม้การสัมภาษณ์จะมีโครงสร้างไว้แต่ในขณะ

สัมภาษณ์ได้เป็นลักษณะเป็นแบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการสอบถามที่มีการเจาะลึกในรายละเอียดและคำตอบอย่างถี่ถ้วนพร้อมทั้งต้องการสอบถามถึงเหตุผลและต้องการคำอธิบายอีกด้วย กล่าวคือการสัมภาษณ์เป็นชวนคุยผสมกับการถามคำถามที่ผู้วิจัยได้เตรียมไว้ไปด้วย โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ทั้งหมด 29 คน ซึ่งทั้งหมดรับทราบและยินยอมให้ผู้วิจัยเปิดเผยข้อมูลรายชื่อ ตำแหน่ง และความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ได้

3) การศึกษาจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participation Observation) เป็นการสังเกตอยู่ห่าง ๆ ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีทั้งแบบที่ผู้ถูกสังเกตรู้ตัวและไม่รู้ตัว โดยส่วนใหญ่ที่มีการเข้าไปสังเกตคือการประชุม รับฟังความคิดเห็นในศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม โรงไฟฟ้า ถ่านหินกระบี่ โดยผู้วิจัยไม่ได้ออกไปแสดงความคิดเห็นแต่อย่างใด รวมไปถึงการเข้าร่วมสังเกตการประชุมมรณกรรมของกลุ่มเคลื่อนไหวต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และข้อมูลจากการสังเกตโดยผู้วิจัยเอง นำเสนอเรียบเรียงประเด็นที่ใช้ในการศึกษา และวิเคราะห์โดยการอธิบายพรรณนา ซึ่งมีการเทียบเคียงกับแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนในบทที่ 2 แล้วจึงเขียนรายงานต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดหลักการทำวิจัยคือ บรรยายข้อมูลแบบเรียงง่าย ตรงประเด็น และละเอียดรอบคอบ ซึ่งจะนำเสนอในบทที่ 4 และบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ 1) เอกสารต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม ข่าว เอกสารแถลงการณ์ และเอกสารแถลงจุดยืนขององค์กรต่าง ๆ 2) การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการนโยบายของโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 29 คน และ 3) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมทั้งกระบวนการรับฟังความคิดเห็น การชุมนุมของประชาชนที่ต่อต้านถ่านหิน และตำบลคลองขนานและตำบลปกาสัย ซึ่งเป็นตำบลที่อยู่บริเวณโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ รวมถึงตำบลลิ้งชันซึ่งเป็นตำบลที่อยู่ในที่จะก่อสร้างท่าเทียบเรือขนถ่ายถ่านหิน และตำบลเกาะลันตาใหญ่ที่อยู่ใกล้เส้นทางการเดินเรือขนส่งถ่านหิน

โดยผลการศึกษาผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาเป็น 2 ประเด็น คือ

4.1 กระบวนการและพลวัตรของกระบวนการนโยบายสาธารณะของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ซึ่งจะกล่าวถึงที่มา รูปแบบของการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ตั้งแต่แผน PDP2010 ฉบับที่ 1 จนถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับพื้นที่จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้ ครั้งที่ 2

4.2 กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและวิธีการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดของแต่ละกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย 1) หน่วยงานภาครัฐ 2) ประชาชน 3) หน่วยงานเอกชน 4) นักการเมือง 5) กลุ่มภาคประชาสังคมและนักวิชาการ 6) สื่อมวลชน และกล่าวถึงวิธีการการสร้างอิทธิพลของแต่ละกลุ่มต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ กรณีโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

4.1 กระบวนการนโยบายสาธารณะของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

โครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ถึงความต้องการใช้ไฟฟ้าภายในประเทศเพื่อให้มีกำลังผลิตเพิ่มขึ้นในระบบไฟฟ้าในเวลาที่เหมาะสม เพื่อสนองความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นให้เพียงพอสำหรับอนาคต 20 ปีข้างหน้า ซึ่งแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (Power Development Plan: PDP) เกิดขึ้นจากการจัดทำโดยคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยตามคำสั่งคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน (กพข.) ที่ 8/2552 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย จำนวน 17 ตำแหน่ง (ดูตารางที่ 4.1) ลงนามแต่งตั้งโดยนายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ในฐานะประธานการบริหารนโยบายพลังงานในขณะนั้น

ตารางที่ 4.1 คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย

ลำดับ	คณะกรรมการฯ โดยตำแหน่ง	ตำแหน่งในคณะกรรมการฯ
1.	ปลัดกระทรวงพลังงานหรือรองปลัดกระทรวงฯ ที่ได้รับมอบหมาย	ประธานอนุกรรมการ
2.	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพลังงาน	รองประธานอนุกรรมการ
3.	ผู้แทนกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	อนุกรรมการ
4.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
5.	กรรมการกำกับกิจการพลังงาน หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
6.	ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
7.	ผู้แทนบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	อนุกรรมการ
8.	ผู้แทนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
9.	ผู้แทนการไฟฟ้านครหลวง	อนุกรรมการ
10.	ผู้แทนการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	อนุกรรมการ
11.	ผู้แทนสมาคมผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชน	อนุกรรมการ
12.	ดร. พรายพล คุ่มทรัพย์	อนุกรรมการ

ลำดับ	คณะกรรมการฯ โดยตำแหน่ง	ตำแหน่งในคณะกรรมการฯ
13.	ศ.ดร. บัณฑิต เอื้ออาภรณ์	อนุกรรมการ
14.	ดร. เดชรัตน์ สุขกำเนิด	อนุกรรมการ
15.	รศ.ดร. บัณฑิต พึ่งธรรมสาร	อนุกรรมการ
16.	ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	อนุกรรมการและเลขานุการ
17.	ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

แหล่งที่มา: คำสั่งคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน ที่ 8/2552, 2560.

เมื่อคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยจัดทำแผน PDP แล้วเสร็จจะต้องส่ง ร่างแผน PDP ให้คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (ดูตารางที่ 4.2) พิจารณาขั้นต้น ซึ่งคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน มาจากการแต่งตั้งตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551 โดยมี พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรีขณะนั้นเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ตารางที่ 4.2 คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ชุดที่ 1 พ.ศ. 2551-2554

ลำดับ	คณะกรรมการฯ โดยตำแหน่ง	ตำแหน่งในคณะกรรมการฯ
1.	ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ดิเรก ลาวัญย์ศิริ	ประธานกรรมการ
2.	นายนภดล มั่นทะจิตร	กรรมการ
3.	นายชลิต เรืองวิเศษ	กรรมการ
4.	ดร.พัลลภา เรืองรอง	กรรมการ
5.	นายจงเจตน์ บุญเกิด	กรรมการ
6.	ร.ท.ทักษิณ ลิมสุวรรณ์	กรรมการ
7.	ดร.ศุภิชัย ตั้งใจตรง	กรรมการ

แหล่งที่มา: คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน, 2560.

หลังจากผ่านการพิจารณาขั้นต้นโดยคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน แผน PDP ต้องผ่านการอนุมัติโดยคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มี 19 ตำแหน่ง (ดูตารางที่ 4.3) หลังจากแผน PDP ผ่านการอนุมัติโดย กพช.แล้วในขั้นสุดท้ายก่อนการประกาศใช้ แผน PDP ต้องได้รับความเห็นชอบโดยคณะรัฐมนตรี

ตารางที่ 4.3 คณะกรรมการกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.)

ลำดับ	คณะกรรมการฯ โดยตำแหน่ง	ตำแหน่งในคณะกรรมการฯ
1.	นายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
2.	รองนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย	กรรมการ
3.	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย	กรรมการ
4.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
5.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	กรรมการ
6.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
7.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
8.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
9.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
10.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน	กรรมการ
11.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
12.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
13.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
14.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
15.	ปลัดกระทรวงพลังงาน	กรรมการ
16.	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
17.	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
18.	ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
19.	ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	กรรมการและเลขานุการ

แหล่งที่มา: สำนักงานนโยบายพลังงานและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน, 2560.

การจัดทำแผน PDP2010 เริ่มต้นเมื่อ นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล รัฐมนตรีกระทรวงพลังงาน แต่งตั้งรองปลัดกระทรวงพลังงาน นายณอคุณ สิทธิพงศ์ เป็นประธานอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยเป็นผู้จัดทำแผน PDP2010 ผ่านมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2553 (ครั้งที่ 130) เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2553 และผ่านมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ 23 มีนาคม 2553 โดยแผน PDP2010 มีเนื้อหาสาระที่สำคัญคือการเน้นเรื่องความมั่นคงของกำลังการผลิตไฟฟ้าควบคู่ไปกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการกระจายแหล่งเชื้อเพลิงที่ใช้ผลิตไฟฟ้า กำหนดกำลังการผลิตไฟฟ้าสำรองของประเทศอยู่ในระดับที่เหมาะสม ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของโรงไฟฟ้าใหม่ที่จะเขาระบบ ส่งเสริมให้มีการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี และส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบ Cogeneration กล่าวโดยสรุปแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (Power Development Plan: PDP) 2010 มุ่งเน้น 3 ประการ ดังนี้

- 1) ความมั่นคงของกำลังการผลิตไฟฟ้าควบคู่ไปกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
- 2) การส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี
- 3) การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบผลิตไฟฟ้าและความร้อนร่วม (Cogeneration) (ระบบ Cogeneration คือ ระบบที่ให้การกำเนิดพลังงานไฟฟ้าหรือพลังงานกล และมีการใช้ประโยชน์จากพลังความร้อนในขณะเดียวกัน โดยอาศัยเชื้อเพลิงแหล่งเดียวกัน ซึ่งมี 3 รูปแบบคือ 1) รูปแบบระบบโคเจนเนอเรชันชนิดกังหันไอน้ำ 2) รูปแบบระบบโคเจนเนอเรชันชนิดกังหันก๊าซ 3) ระบบโคเจนเนอเรชันชนิดเครื่องยนต์เผาไหม้ภายใน (ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) วารสารธุรกิจสีเขียว ฉบับที่ 4 เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2549)

นอกจากนี้แผน PDP2010 ยังกล่าวถึงกำลังการผลิตไฟฟ้าสำรองของประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 ทั้งนี้ หากพิจารณาสถานการณ์ความเสี่ยงในการจัดหาก๊าซธรรมชาติฝั่งตะวันตก ระดับกำลังผลิตไฟฟ้าสำรองที่เหมาะสมของประเทศอาจสูงกว่าร้อยละ 20 และการใช้เชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าที่หลากหลายเพื่อลดการพึ่งพาก๊าซธรรมชาติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1) การผลิตไฟฟ้าต้องผลิตจากพลังงานหมุนเวียน ภายในปี 2573 ประเทศจะมีการจัดหาไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ดังนั้น กำลังผลิตไฟฟ้าที่ได้จากพลังงานหมุนเวียนปี 2553-2573 ในแผน PDP2010 เท่ากับ 4,617 เมกะวัตต์
- 2) การรับซื้อไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ต้องบรรจุโครงการที่มีความชัดเจนในอนาคตที่มีการลงนาม Tariff MOU เช่น โครงการหงสาลีกไนต์ โครงการมายก ก โครงการน้ำจิม 3

และในอนาคตกำหนดให้มีการรับซื้อไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้าน (2 ประเทศ) ในสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 25 ของกำลังผลิตทั้งหมด

3) การจัดหาไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ พิจารณากำหนดให้มีการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานนิวเคลียร์ในสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 10 ของกำลังผลิตทั้งหมดในระบบ เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตไฟฟ้าต่ำและไม่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกซึ่งใช้เป็นตัวแปรในการลดก๊าซเรือนกระจก

4) การจัดหาไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าถ่านหิน พิจารณาให้มีการผลิตไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าถ่านหินเท่าที่จำเป็นหลังจากมีการพิจารณาทางเลือกเชื้อเพลิงอื่นดังกล่าวข้างต้นแล้ว ทั้งนี้ กำหนดให้เป็นโรงไฟฟ้าถ่านหินในอนาคตเป็นโรงไฟฟ้าที่ใช้เทคโนโลยีถ่านหินสะอาด (Clean Coal Technology) เพื่อช่วยลดภาวะที่เกิดจากการเผาไหม้ ลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก

ในแผน PDP2010 ฉบับแรกนี้มีการกล่าวถึงการจัดหาไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าถ่านหินไว้ในตอนท้ายของแผนคือให้มีเท่าที่จำเป็น และให้ศึกษาหลังจากมีการพิจารณาทางเลือกอื่น ๆ แล้ว “การจัดหาไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าถ่านหิน พิจารณาให้มีการผลิตไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าถ่านหินเท่าที่จำเป็นหลังจากมีการพิจารณาทางเลือกเชื้อเพลิงอื่นดังกล่าวข้างต้นแล้ว ทั้งนี้ กำหนดให้เป็นโรงไฟฟ้าถ่านหินในอนาคตเป็นโรงไฟฟ้าที่ใช้เทคโนโลยีถ่านหินสะอาด (Clean Coal Technology) เพื่อช่วยลดภาวะที่เกิดจากการเผาไหม้ ลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก”

อย่างไรก็ตามการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2553 มีมติเห็นชอบตามมติ กพช. เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2553 ที่มี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) และนายวีระพล จิรประดิษฐกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพลังงาน ในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ได้เห็นชอบแผนแก้ไขปัญหาระยะสั้น (ปี 2554-2562) เพื่อรองรับความต้องการไฟฟ้าที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าที่ พยากรณ์ไว้ตามแผน PDP2010 และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งปัญหาความล่าช้าของโรงไฟฟ้าเอกชน (IPP) ที่เลื่อนกำหนดแล้วเสร็จออกไปโดยเฉพาะโรงไฟฟ้าสยามเอนเนอร์ยี ซึ่งใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงเลื่อนการแล้วเสร็จออกไป 2 ปี โรงไฟฟ้าเนชั่นแนล พาวเวอร์ ซัพพลาย ซึ่งใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงเลื่อนกำหนดแล้วเสร็จออกไป 3 ปี ทำให้ความสมดุลของความต้องการใช้ไฟฟ้าและแผนการสนองความต้องการไฟฟ้าเปลี่ยนแปลงไปจากแผน PDP2010 เดิมอย่างมาก ในปี 2557 กำลังผลิตไฟฟ้าสำรองของระบบไฟฟ้าจะลดต่ำลงอยู่ที่ ร้อยละ 9.7 ซึ่ง กพช. กล่าวว่ามีความเสี่ยงต่อความมั่นคงของระบบไฟฟ้าในระยะสั้น 10 ปีข้างหน้า จึงได้มีการปรับปรุงแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2573 (PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1) (คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน, 2556) ซึ่งมีเนื้อหาที่สำคัญดังนี้

1) เร่งดำเนินการพัฒนาโรงไฟฟ้าพระนครเหนือชุดที่ 2 (800 เมกะวัตต์) ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

2) ปรับแผนการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กด้วยระบบผลิตไฟฟ้าและความร้อนร่วมกัน (SPP Cogeneration) โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ กฟผ. ดำเนินโครงการขยายระบบส่ง ไฟฟ้าฯ แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาในปี 2558

3) ปรับแผนให้มีการเร่งโครงการโรงไฟฟ้าวังน้อยหน่วยที่ 4 (800 เมกะวัตต์) และโครงการโรงไฟฟ้าจะนะ หน่วยที่ 2 (800 เมกะวัตต์) ของ กฟผ. ให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นจากแผนเดิมอีก 3 เดือน เพราะแนวโน้มความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงสุดและผลกระทบจากความล่าช้าของโรงไฟฟ้าเอกชน (IPP)

เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2554 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่กระทรวงพลังงานเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหากรรมการกำกับกิจการพลังงาน (ดูตาราง 4.4) เมื่อการประชุมวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มาตรา 17 วรรคสอง ที่กำหนดให้กรรมการในวาระเริ่มแรกดังกล่าว จะต้องออกจากตำแหน่งตามวาระโดยการจับสลากออก จำนวน 3 ราย เมื่อครบกำหนด 3 ปี และคณะกรรมการสรรหาฯ ได้คัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการกำกับกิจการพลังงานแทนตำแหน่งที่ว่าง ซึ่งเป็นคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ชุดที่ 2 (ดูตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.4 คณะกรรมการสรรหากรรมการกำกับกิจการพลังงาน

ลำดับ	คณะกรรมการฯ	ตำแหน่ง
1.	นายเชิดพงษ์ สิริวิชัย	ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงพลังงาน
2.	นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์	ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงการคลัง
3.	นายมนู เลียวไพโรจน์	ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
4.	นายอำพน กิตติอำพน	ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
5.	นายพูนศักดิ์ ชาติสุทธิผล	ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
6.	นายทวี บุตรสุนทร	ผู้แทนสมาชิกร
7.	นายประสาธ สืบคำ	ผู้แทนของอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
8.	นายชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์	ผู้แทนสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
9.	นายไกรชาติ ตันตระการอาภา	ผู้แทนองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ

แหล่งที่มา: คณะกรรมการสรรหากรรมการกำกับกิจการพลังงาน, 2560.

ตารางที่ 4.5 คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ชุดที่ 2 พ.ศ. 2554-2557

ลำดับ	คณะกรรมการฯ โดยตำแหน่ง	ตำแหน่งในคณะกรรมการฯ
1.	ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ดิเรก ลาวัณย์ศิริ	ประธานกรรมการ
2.	นายณกมล มัณฑะจิตร	กรรมการ
3.	ดร.พัลลภา เรืองรอง	กรรมการ
4.	ร.ท.ทักษิณ ลิมสุวรรณ์	กรรมการ
5.	นายบุญส่ง เกิดกลาง	กรรมการ
6.	นายพิสิษฐ์ สุทธิรัตน์	กรรมการ
7.	นายสรร วิเศษพงษ์	กรรมการ

แหล่งที่มา: สำนักงานกำกับกิจการพลังงาน, 2560.

แผน PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 ได้ถูกยกเลิกโดยที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2554 มีมติเห็นชอบตามมติ กพข. เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2554 ที่มี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ประธานประธานคณะกรรมการกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) และ นายบุญส่ง เกิดกลาง ผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงาน รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพลังงาน ในฐานะกรรมการและเลขานุการ กพข. ได้เห็นชอบแผนการปรับเสถียรโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ออกไป 3 ปี เพื่อทบทวนมาตรการด้านความปลอดภัยภายหลังเกิดอุบัติเหตุในโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ฟูกูชิม่า ซึ่งส่งผลต่อการยอมรับของประชาชนในหลายประเทศ จึงได้มีการปรับปรุงแผน PDP2010 อีกครั้ง โดยครั้งนี้ถูกเรียกว่า แผน PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2 มีสาระสำคัญดังนี้

1) ปรับเปลี่ยนกำหนดการเข้าระบบของโครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ออกไปอีก 3 ปี ทำให้มีโครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์บรรจุในแผนรวมทั้งสิ้น 4 โรง และเลื่อนกำหนดจ่ายไฟฟ้าโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงเข้ามาทดแทนตามแผน PDP2010 เดิม ให้เร็วขึ้นจากปี 2565 เลื่อนมาเป็นปี 2563

2) การดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลให้ความต้องการใช้ก๊าซธรรมชาติเพิ่มขึ้น ดังนั้น กระทรวงพลังงานจึงมอบหมายให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ไปพิจารณาปรับแผนการจัดหาก๊าซธรรมชาติและเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับความต้องการก๊าซธรรมชาติที่เพิ่มขึ้นให้เหมาะสมต่อไป

เมื่อมีการเลือกตั้งใหม่ที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 และประเทศไทยมีรัฐบาล ซึ่งมีนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี แผน PDP2010 ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงอีกครั้งซึ่งครั้งนี้ได้สร้างความชัดเจนมากยิ่งขึ้นในเรื่องโรงไฟฟ้าที่ใช้เชื้อเพลิงถ่านหิน โดยที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2554 รัฐบาลของนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีมติเห็นชอบตามมติ กพข. ที่มีการประชุมเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2554 โดยมี นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง รองนายกรัฐมนตรี รองประธานกรรมการ เป็นประธานที่ประชุม และนายสุเทพ เหลี่ยมศิริเจริญ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน เป็นกรรมการและเลขานุการ (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, 2554) ในวันดังกล่าวนั้น กพข. มีมติเห็นชอบแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2573 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3 (PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3) (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน, 2555) ที่จัดทำขึ้นโดยกระทรวงพลังงาน กระทรวงพลังงานได้ให้เหตุผลในการปรับปรุงแผน PDP ในครั้งนี้ไว้ว่า จากการที่รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้แถลงนโยบายการดำเนินการพัฒนาประเทศ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2554 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทิศทางนโยบายเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต กระทรวงพลังงานจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแผน PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2 กพผ. จึงได้พิจารณาการกระจายแหล่งเชื้อเพลิงตามนโยบายของกระทรวงพลังงาน โดยการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินเทคโนโลยีสะอาด ซึ่งมีกำลังการผลิตติดตั้งประมาณ 870 เมกะวัตต์ (ขนาดกำลังการผลิตสุทธิ 800 เมกะวัตต์) โดยใช้ถ่านหินนำเข้าเพื่อเป็นเชื้อเพลิงเป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินเทคโนโลยีสะอาด เพื่อสนองความต้องการใช้ไฟฟ้าของประเทศและเสริมความมั่นคงของระบบไฟฟ้าในภาคใต้ อีกทั้งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการกระจายสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิง แผน PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3 (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน, 2555) นี้ได้กำหนดกำลังผลิตไฟฟ้าใหม่ ในช่วงปี 2555-2573 เฉพาะโรงไฟฟ้าพลังความร้อน 8,623 เมกะวัตต์ ซึ่งผลิตจากถ่านหินสูงถึง 4,4000 เมกะวัตต์

หลังจากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแผน PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3 แล้ว กพผ.ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการผลิตไฟฟ้าร่วมกับบริษัท เออร์เซฟ จำกัด มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เริ่มสำรวจและความเป็นไปได้ของโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่และท่าเรือน้ำลึกสำหรับการขนถ่ายถ่านหิน รวมทั้งเริ่มเปิดเวทีรับฟังความเห็นจากประชาชน ที่มีชื่อเรียกว่าเวทีรับฟังความคิดเห็น หรือเวที ค.1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในขั้นตอนการดำเนินการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) โครงการขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่ เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2555 ที่หอประชุมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 2 ต.โคกยาง อ.เหนือคลอง จ.กระบี่ซึ่งมีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 638 คน แต่สำนักข่าว TCU รายงานว่ามีผู้เข้าร่วมประมาณ 400 คน กพผ.ได้อธิบายบนเวทีให้ประชาชนฟังว่าตามแผนของกพผ. โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่จะมีกำลังการผลิตสุทธิไม่ต่ำกว่า 800 เมกะวัตต์ (ขนาดกำลังผลิตติดตั้ง 870 เมกะวัตต์) ใช้เชื้อเพลิงถ่านหินคุณภาพดีมีค่ากำมะถันไม่

เกิน 1% ประเภทถ่านหินซับบิทูมินัสหรือบิทูมินัสประมาณ 7,260 ตันต่อวัน นำเข้าจากประเทศ อินโดนีเซียหรือออสเตรเลีย และหากเสร็จสิ้นกระบวนการทั้งหมดตามที่กฎหมายกำหนดและเริ่มก่อสร้างได้ตามแผนที่กำหนดไว้คือช่วงปี 2558 ก็จะสามารถจ่ายไฟฟ้าเชิงพาณิชย์ได้ประมาณช่วง ธันวาคม พ.ศ. 2562 นายวิชาญ ชูศรี สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลปกาสัย หมู่ 4 ต.ปกาสัย กล่าวว่

ที่ผ่านมา กฟผ. ไม่เคยให้ข้อมูลผลกระทบจากโรงไฟฟ้าถ่านหินจ.กระบี่ กับชาวบ้าน อ.เหนือคลอง อ.คลองท่อม และไม่ชี้แจงผลกระทบจากกระบวนการขนส่งถ่านหิน กับชาวบ้าน อ.เกาะลันตา ชาวบ้านยังไม่รู้ข้อมูลอะไรเลย การขนส่งถ่านหินปลายแหลมทราย เกาะศรีบอยา บริเวณนั้นน้ำตื้นต้องขุดลอกคลอง ระเบิดหินโสโครก จะส่งผลกระทบต่อประมงพื้นบ้าน ขนาดไหน ล่าสุดที่บ้านแหลมกรวด เรือบรรทุกน้ำมันรั่ว ถ้ามาน้ำมันเตาใน จ.กระบี่ มีโรงงานไหนใช้บ้าง นอกจากโรงไฟฟ้ากระบี่เท่านั้น ผมคนหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยกับโรงไฟฟ้าถ่านหิน โฆษณาว่า อากาศที่แม่เกาะดีอย่างโน้นอย่างนี้ ทั้งที่ยังมีปัญหาเรือรั่วอยู่ กฟผ.จะสร้างโรงไฟฟ้าที่ชุมพร นครศรีธรรมราช ตรัง แต่ถูกต่อต้านอย่างหนัก อย่าคิดว่าคนกระบี่อ่อนแอ ไม่เข้มแข็ง ไม่ลุกขึ้นมาต่อต้านเต็มรูปแบบได้

เมื่อ กฟผ. พบว่ามีประชาชนเริ่มต่อต้าน ‘ถ่านหิน’ กฟผ. ก็ได้เปลี่ยนชื่อโครงการจากเดิมใช้ชื่อโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินจังหวัดกระบี่ แต่ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโครงการขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่ นายชลิต สุขุ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลปกาสัย หมู่ 1 ต.ปกาสัย กล่าวว่

การเปลี่ยนชื่อเป็นการสับขาหลอกชาวบ้าน ชาวบ้านที่ปกาสัยได้รับผลกระทบโดยตรง ตนนยืนยันคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินร้อยเปอร์เซ็นต์ วันนี้ผมมาฟังข้อมูลดู ทั้งที่คนปกาสัยสามารถจัดเวทีคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินคู่ขนานกับเวทีนี้ได้ แต่เราไม่ทำ อยากให้กฟผ. บอกข้อมูลให้รอบด้าน ไม่เช่นนั้นจะฟ้องศาลปกครองให้สั่งหยุดโครงการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ ผมถามถึงบริษัทที่ปรึกษา และมหาวิทยาลัยที่มาร่วมทำวิจัยว่า ความเป็นกลางมากน้อยแค่ไหน

กฟผ. ได้อธิบายเพิ่มเติมว่ามีเหตุผลที่ กฟผ. เลือกใช้ถ่านหินในการผลิตไฟฟ้ามีเหตุผล 3 ประการ ด้วยกันได้แก่

1) เรื่องความมั่นคงทางพลังงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดโดยเรื่องความมั่นคงทางพลังงานมี 3 ประเด็นคือ

(1) ความมั่นคงเรื่องระยะเวลาต่อจากนี้อีก 20 ปี คร้วเรือนเพิ่มมากขึ้น อุตสาหกรรมทั้งการท่องเที่ยว โรงแรม โรงงานเพิ่มมากขึ้นเยอะมาก ประเทศต้องมีไฟฟ้ารองรับ รวมถึงระยะเวลาการก่อสร้างที่ใช้เวลานานต้องวางแผน 10-20 ปี

(2) ความหลากหลายของเชื้อเพลิงพลังงาน เพื่อป้องกันปัญหาทางเทคนิค เช่น หาเชื้อเพลิงไม่ได้ หาเชื้อเพลิงไม่ทัน เป็นต้น เราจำเป็นต้องมีเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าที่หลากหลาย จะไปเน้นที่แก๊สอย่างเดียวก็ไม่ควรทำอย่างมากเพราะแก๊สในอ่าวไทยก็กำลังจะหมด เน้นน้ำมันก็ไม่ควรทำเช่นเดียวกันเพราะน้ำมันมีความผันผวนทั้งการผลิตและราคา เน้นพลังงานสีเขียว ซึ่งได้ชื่อว่า เป็นพลังงานทางเลือกมาเป็นพลังงานหลักก็ยอมไม่ควร ซึ่งเรื่องแบบนี้เป็นเรื่องที่ทั่วโลกก็ทำกัน

(3) การไม่ต้องพึ่งพาต่างชาติ มากจนเกินไป เพราะที่ผ่านมาการพึ่งพาต่างชาติ มากจนเกินไปจะสร้างความไม่มั่นคงไม่การจ่ายไฟฟ้าให้ประชาชน ทั้งในเวลาที่แตกต่างกันปิดปรับปรุง ระบบ วันหยุดยาวในวันสำคัญ ๆ ของประเทศเพื่อนบ้าน ลความขัดแย้ง เป็นต้น

2) เรื่องราคาค่าไฟ กฟผ.จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าโดยเฉพาะในเรื่องค่าไฟฟ้า ที่ต้องไม่สูงเกินไป แหล่งเชื้อเพลิงจากถ่านหินก็จะทำให้ราคาค่าไฟฟ้าไม่สูงเกินไปจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมาก (3.78 บาท/หน่วย) แต่พลังงานอื่น ๆ อาจจะทำให้ค่าไฟฟ้าเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อประชาชนแน่นอน

3) เรื่องสิ่งแวดล้อม โรงไฟฟ้าจากถ่านหินอาจได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์หนักในเรื่องสิ่งที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทาง กฟผ. วิศวกรระดับ 10 คนเดิมได้ยืนยันอย่างหนักแน่นว่าโรงไฟฟ้าถ่านหินสะอาดในปัจจุบันมันไม่เหมือนกับโรงไฟฟ้าถ่านหินเมื่อ 40 ปีก่อน กฟผ.มั่นใจในเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีการพัฒนาไปมากแล้ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีถ่านหินสะอาด ดักกรองหลายอย่างมาก อยากให้ประชาชนมั่นใจในเทคโนโลยี

ในวันเดียวกันและสถานที่เดียวกัน กฟผ.ยังจัดรับฟังความคิดเห็นกรณีที่จะมีการสร้างท่าเทียบเรือ เพื่อขนถ่ายถ่านหินที่ซื้อจากประเทศอินโดนีเซียมายังจุดขนถ่ายถ่านหินกลางทะเล บริเวณเกาะป้อ อำเภอกะลาสินดา จากนั้นขนถ่ายถ่านหินจากเรือใหญ่ลงสู่เรือบาร์จ (เรือขนส่งสินค้าชายฝั่ง-เรือขนส่งสินค้าชายฝั่งหรือเรือบาร์จ คือ เรือท้องแบนที่ใช้ในการขนส่งสินค้าทั่วไป แต่กินน้ำน้อยกว่า ทำให้เกิดความคล่องตัวสามารถเข้าไปรับส่งสินค้าในลำน้ำที่อยู่ลึกลงไปในพื้นที่) โดยมีอัตราการขนถ่ายประมาณวันละ 1,200 ตัน ตามเส้นทางเกาะป้อ-แหลมหิน-คลัง น้ำมันบ้านคลองรั้ว-แหลมกรวด-คลองเพขลา-คลองปกาสัย-ท่าเทียบเรือบริเวณโรงไฟฟ้า ซึ่งจะต้องขุดลอกใต้ทะเลเป็นร่องน้ำลึกส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลเป็นอย่างมาก โดยมีชาวบ้านจาก อ.เกาะสินดา อ.เหนือคลอง อ.คลองคลองท่อม และอำเภอกัลยเจียง จ.กระบี่ เข้าร่วมประมาณ 300 คน นายชลิต สุขโข กล่าววว่า

กฟผ.มีโครงการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน สร้างท่าเทียบเรือขนส่งถ่านหิน ทั้งที่โรงไฟฟ้าน้ำมันเตาก่อปัญหาให้กับคนปกาไสยยังไม่ได้รับการแก้ไข ตนและชาวบ้านปกาไสยตั้งใจว่า จะต่อต้านไม่ให้เกิดโรงไฟฟ้าถ่านหินเด็ดขาด แม้ว่ากฟผ. ตั้งธงก่อสร้างก็ตาม ตนจะกลับไปเผยแพร่ข้อมูลให้กับชาวบ้าน และหาแนวร่วมพื้นที่อื่น ๆ ลูกขึ้นต้านให้ได้

นอกจากประชาชนบริเวณรอบโรงไฟฟ้ากระบี่แล้วยังมีประชาชนจากเกาะลันตามาแสดงความคิดเห็นในเวทีนี้ด้วย เพราะบริเวณเกาะลันตาซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดกระบี่ จะกลายเป็นแหล่งถ่านหินกลางทะเล โดยนายอดุลย์ ซอปรีน ชาวบ้านบ้านหัวแหลม เกาะลันตา กล่าวว่า

ขณะนี้ที่เกาะปอ ต.เกาะลันตาใหญ่ มีเรือบรรทุกปูนซิเมนต์ ของบริษัท เอสซีจี ซีเมนต์ จำกัด แออัดอยู่แล้ว หากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีการขนถ่ายถ่านหินอีก จะทำให้ปริมาณเรือเพิ่มมากขึ้น อาจทำให้ชาวประมงพื้นบ้านไม่มีอาชีพอีกต่อไป ขนาดเรือบรรทุกปูนซิเมนต์ยังส่งผลกระทบแล้ว หากเป็นถ่านหินย่อมอันตรายกว่าปูนซิเมนต์อยู่แล้ว ตนและชาวบ้านเกาะปอ แหลมทราย หัวแหลม ไม่เห็นด้วยกับการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน

นอกจากประชาชนจากหลายหลายพื้นที่ที่กลัวผลกระทบจะเกิดขึ้นทั้งการขนส่งถ่านหินและโรงไฟฟ้ากระบี่แล้วยังมีนักวิชาการอิสระเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย นายพิบูลย์ สาระวาริ ที่ปรึกษาองค์กรชุมชนภาคพลเมืองจังหวัดกระบี่ กล่าวว่า

ตนเองได้ติดตามการทำงานของกฟผ. เกี่ยวกับโรงไฟฟ้าถ่านหิน รวมถึงการรับงานของบริษัทที่ปรึกษา และมหาวิทยาลัย พบข้อพิรุศคือ มีการโฆษณาชวนเชื่อจากสถานีวิทย์เชิงข่มขู่ชาวบ้านว่า หากโรงไฟฟ้าถ่านหินไม่ได้สร้าง ชาวบ้านจะไม่มีไฟฟ้าใช้ อีกทั้ง กฟผ. ไม่เคยเปิดเผยข้อมูลรอบด้านทั้งข้อดี ข้อเสีย แถมยังมีการนำกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่นไปดูงานที่ประเทศญี่ปุ่น เพื่อลอบบี้ให้มีการสนับสนุนโรงไฟฟ้าด้วย เรือขนส่งถ่านหินเดินทางจากอินโดนีเซีย ผ่านเกาะตะรุเตา ทะเลสตูล ทะเลตรัง ผ่านเกาะปอ เกาะยาว แหลมกรวดวันละ 12 เที่ยว ทางเดินเรือเป็นน้ำตื้นถ้าจะเดินเรือต้องขุดลอก และระเบิดหินโสโครกใต้น้ำ 3 จุด ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรทะเลของชาวประมงพื้นบ้าน ของชาวบ้าน ต.เกาะศรีบอยา ต.ตลิ่งชันนี้ขนาดเรือบรรทุกน้ำมันเตารั่ว ยังแก้ไขปัญหาไม่ได้เลย

หลังจากการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนครั้งที่ 1 (เวที ค.1) เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2555 แล้ว กฟผ.รับรู้ได้ถึงความไม่พอใจและการไม่ให้ความร่วมมือของประชาชน หลังจากนั้น กฟผ.มีแผนการลงพื้นที่ทำความเข้าใจกับประชาชนมากขึ้น โดยเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2555 กฟผ.ได้จัดงาน

สัมมนาสื่อมวลชนกับคนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโครงการขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวของจังหวัด และพื้นที่ชายฝั่งอันดามัน จัดขึ้นที่ห้องประชุมโรงแรมมารีไทม์ พาร์ค แอนด์ สเปา รีสอร์ท จังหวัดกระบี่ โดยมีนายชาติรัฐ วัชรเจริญ ผู้อำนวยการฝ่ายสื่อสารองค์กร การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นประธานฯ ร่วมกับสื่อมวลชน และอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน (อปม.) จังหวัดกระบี่ พร้อมด้วยผู้บริหาร กฟผ. คณะทำงานศูนย์ข้อมูลพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจังหวัดกระบี่ และผู้ปฏิบัติงาน กฟผ. เข้าร่วม โดยการจัดสัมมนาครั้งนี้ มีเพื่อ “สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสื่อมวลชนกับผู้ปฏิบัติงาน” กฟผ.และเป็นการพบปะพูดคุยเรื่องขั้นตอนการศึกษาและจัดทำรายการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โครงการขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่หรือรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ 2 (ค. 2) ที่กำลังจะเกิดขึ้นในช่วงปลายปี 2555 รวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสื่อมวลชนกับผู้บริหารการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เพื่อทางการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ จะได้นำข้อมูลต่าง ๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบ จากการทำโครงการขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่ ที่ได้รับการสะท้อนจากสื่อมวลชนไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน

เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2555-2 ธันวาคม 2555 กฟผ.ร่วมกับบริษัทแอร์เซฟจำกัดลงพื้นที่หมู่บ้านรอบโรงไฟฟ้าโดยการสัมภาษณ์รายบุคคล นอกจากนี้ยังมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสนทนากลุ่มย่อยอีก 3 ครั้ง คือ เมื่อวันที่ 10-15 พฤศจิกายน 2555 ที่ชุมชนในแนวเส้นทางขนส่ง เมื่อ 24-25 พฤศจิกายน 2555 ที่โรงเรียนเหนือคลองประชาบำรุง และเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2555 ที่โรงเรียนวัดเกาะลันตา ซึ่งโดยสรุปการรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ 2 เวที ค.2 เมื่อวันที่ 10-26 พฤศจิกายน 2555 มีผู้เข้าร่วมประชุม 903 คน และหลังจากเวที ค.2 ผ่านพ้นไปทั้ง ๆ ที่การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของประชาชนในพื้นที่ยังไม่ทั่วถึง และมีกลุ่มประชาชนที่ไม่เห็นด้วยออกมาเคลื่อนไหวคัดค้านโครงการในนามกลุ่ม “พิทักษ์ปกาสัย” และ “กลุ่มรักษ์ลันตา” ซึ่งการคัดค้านในช่วงปี 2555 เป็นการเคลื่อนไหวในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ นอกจากการเคลื่อนไหวในชุมชนแล้วกลุ่มพิทักษ์ปกาสัยได้พยายามหาเคลื่อนไหวติดต่อกับตัว NGO ในจังหวัดกระบี่ที่เคยมีบทบาทในการคัดค้านโครงการของรัฐสำเร็จโดยกลุ่มพิทักษ์ปกาสัยโดย นายสมนึก กรดเสื่อ แกนนากลุ่มฯ ได้ทาบทาม นายอัครเดช ฉากจินดา ซึ่งในตอนนั้นประสบความสำเร็จจากการคัดค้านโครงการรถรางเลียบทางแม่น้ำกระบี่ของเทศบาลเมืองกระบี่ ให้มาช่วยคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่

ตอนปี 55 ที่กลับมากระบี่เพราะมาคัดค้านโครงการของเทศบาลที่จะทำเส้นทางรถรางเลียบแม่น้ำ ซึ่งบังวิวกระบี่ และโครงการสมอเรือที่ลานบูดา พี่ต๋อสู้งานโครงการล้มไป พี่สมนึกจากปกาสัยก็มาทาบทามให้ช่วยต่อสู้อีกหน่อย พี่ไปฟังพี่สมนึกพูดพี่ก็ตัดสินใจเข้าร่วมการต่อสู้เลย เพราะผลกระทบมันน่ากลัวจริง ๆ

เมื่อเดือนมิถุนายน 2556 ภาครัฐและภาคธุรกิจในจังหวัดกระบี่ได้ร่วมลงนามในปฏิญญาการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ สู่ความยั่งยืนจนนำมาสู่ยุทธศาสตร์ กระบี่ Go Green ที่ไม่ได้แค่มองเรื่องพลังงานแต่เพียงอย่างเดียว แต่หัวใจก็คือ เรื่องของฐานรากทั้งในเรื่องของการเกษตร ประมง และวิถีชุมชน นำมาสู่ข้อเสนอต่อภาครัฐที่ต้องการให้กระบี่พิสูจน์ว่าสามารถใช้พลังงานทดแทนจากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่โดยไม่ต้องพึ่งพาพลังงานจากถ่านหิน มีนายอัจฉริยะ นพรัตน์ ประธานคัลส์เตอร์อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มจังหวัดกระบี่ มองว่า การสนับสนุนพลังงานหมุนเวียนจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคเกษตรกรรม สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า และยังคงควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ด้านนายธีระพงษ์ กษิรวัดณ์ นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะลันตา จ.กระบี่ มองว่า ที่ผ่านมาทิศทางการพัฒนาทุกอย่างของกระบี่ ยึดในหลักของกระบี่ Go Green มาโดยตลอด ซึ่งหากมีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวชื่อดังของโลก ปัจจุบันไม่ใช่เพียงจากกลุ่มสแกนดิเนเวีย และยุโรปเท่านั้น แต่นักท่องเที่ยวจากทั่วโลก ให้ความห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมีธุรกิจโรงแรมในกระบี่ที่เข้าร่วมยุทธศาสตร์กระบี่ Go Green กว่า 400 แห่ง ซึ่งมีมาตรการลดใช้พลังงานไฟฟ้า ส่งเสริมการแยกขยะ และใช้พลังงานหมุนเวียน โดยมีเกาะลันตาเป็นพื้นที่แรก ที่มีเป้าหมายให้เป็น กรีนไอส์แลนด์ ที่ส่งเสริมให้ผู้คนบนเกาะลันตาดำเนินชีวิตและธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการรวมตัวกันเป็น กระบี่กรีนเน็ตเวิร์ค เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนด้วยการประหยัดพลังงาน และรักษาสิ่งแวดล้อม ความพยายามที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืนของพวกเขา กำลังถูกท้าทายด้วยโครงการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงถ่านหิน รายได้จากการท่องเที่ยวมูลค่าเกือบ 6,000 ล้านบาทต่อปี อาจได้รับผลกระทบจากการถูกลดทอนความเชื่อมั่นเพราะมลพิษจากโรงไฟฟ้าถ่านหิน

หลังจากนั้น กฟผ.ก็มีการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในส่วนของโครงการท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้วครั้งที่ 1 (เวที ค.1 ท่าเรือ) ที่อาคารอเนกประสงค์โรงเรียนบ้านคลองรั้ว อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2557 โดยมีนายฤช รังสีเสนา รอง ผวจ.กระบี่ เป็นประธานการประชุม ในเอกสารของ กฟผ. รายงานว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 940 คน โดยกลุ่มผู้ไม่เห็นด้วยกับการสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่แถลงการณ์คัดค้านว่ากระบวนการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ (EIA/EHIA) โครงการท่าเทียบเรือถ่านหินบ้านคลองรั้ว และโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ “ไม่ชอบด้วยกฎหมาย” และ “ไม่ชอบธรรม” เพราะการประเมินขอบเขตผู้ได้รับผลกระทบไม่ครอบคลุมถึงกลุ่มท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ โดยกลุ่มผู้คัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่กล่าวว่า “หากกระบวนการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ยังเป็นแบบเดิมการกำหนดขอบเขตของผู้ได้รับผลกระทบยังไม่ครอบคลุมผู้ที่ได้รับผลกระทบโครงการนี้ไม่มีวันเป็นที่ยอมรับของสังคม” และในเวทีการรับฟังความคิดเห็น ค.1 ครั้งนี้เกิดเหตุการณ์ข่มขู่ผู้คัดค้าน และใช้ความรุนแรงที่เป็นการละเมิด

สิทธิชุมชนอย่างรุนแรง สำนักข่าว TCJ ให้คำนิยามว่า เป็นการรับฟังความคิดเห็นที่เป็นกระบวนการที่ล้มเหลว ขาดความชอบธรรม และละเมิดสิทธิประชาชน แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการก็ยังดำเนินการต่อจนเสร็จสิ้นและกฟผ.กล่าวว่าได้รับฟังความเห็นครบทุกขั้นตอนดำเนินการอย่างครบถ้วนแล้ว

เหตุการณ์ในวันที่ 9 มีนาคม 2557 มีกลุ่มคนรักสัตว์และกลุ่มพิทักษ์ป่าสาย ได้เดินขบวนแสดงจุดยืนในการคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินในเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมีการเดินขบวนโดยมีรถนำขบวนไปยังสถานที่จัดการประชุม และผู้ชุมนุม 4 คนได้เดินถือป้ายประท้วงเข้าไปยังหน้าเวทีที่มีการประชุมอยู่หลังจากนั้น นายอนันต์ สันหาท กำนัน ต.คลองขนาน อ.เหนือคลอง เข้ามาขัดขวาง โดยใช้ความรุนแรงทั้งทางวาจา และทางกาย มีการข่มขู่ว่าจะปิดถนนไม่ให้กลุ่มคัดค้านกลับบ้าน มีการแย่งไมโครโฟนไม่ให้กลุ่มคัดค้านนำเสนอ มีการขว้างปาเก้าอี้ ตลอดจนทำร้ายร่างกายผู้คัดค้านซึ่งมีการอัดคลิปวิดีโอไว้ได้ ซึ่งมี Account ชื่อว่า ได้โพสต์คลิปความรุนแรงในเวทีดังกล่าวเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2557 ทาง YouTube มีชื่อว่า “เวที ค 1 โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย” และ “กำนัน กร่างจัดหนักฝรั่ง” หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจและอส.ได้เข้าควบคุมความรุนแรงที่เกิดขึ้น นายกฤษ รังสีเสนา รอง ผวจ.กระบี่ ได้ขึ้นกล่าวบนเวทีว่า “ขอให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีด้วยหลักเหตุและผล อย่าใช้อารมณ์ ผมจะอยู่กับพี่น้องตรงนี้ เป็นสักขีพยานเพื่อให้พี่น้องสบายใจว่าทางราชการ ทางจังหวัดยินดีเคียงข้างพี่น้องประชาชน”

หลังจากเหตุการณ์ดังกล่าวกระแสการตื่นตัวที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มของคนในพื้นที่ในชื่อ พิกษปกาสัย ที่แสดงจุดยืนไม่เอาโรงไฟฟ้าถ่านหิน ต่อมาได้มีการปรากฏขึ้นของกลุ่มชุมชนลักษณะเดียวกันหลายพื้นที่ในจังหวัด กระทั่งมีการรวมตัวของเครือข่ายชุมชนหลายชุมชน ได้แก่ ปกาสัย คลองรั้ว แหลมหิน เกาะลันตา และเมืองกระบี่ ที่แสดงเจตนารมณ์ไม่เอาโรงไฟฟ้าถ่านหิน จนนำมาสู่การทำงานร่วมกันและขยาย แนวร่วมไปสู่ภาคธุรกิจ ท้องเที่ยว ประมงพื้นบ้าน ภาคการเกษตร โดยมีภาควิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) เข้าติดอาวุธทางความคิดและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การต่อสู้ภายใต้ขบวนการ “ปกป้องกระบี่จากถ่านหิน” อย่างไรก็ตามเครือข่ายปกป้องกระบี่จากถ่านหิน ออกแถลงการณ์ถึงกรณีดังกล่าวเมื่อวันที่ 25 มีนาคม ซึ่งกล่าวว่าการจัดทำกระบวนการ ค.1 มีการละเมิดสิทธิประชาชน ย้ำว่าการชุมนุมของประชาชนเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ และเจ้าของโครงการและบริษัทที่ปรึกษาได้ละเมิดหรือปฏิบัติตามกฎหมาย

เอกสารประกอบการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียในขั้นตอนการประเมิน ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ค.2) โครงการท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้ว เขียนว่าเมื่อวันที่ 28 เมษายน-23 พฤษภาคม 2557 เป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ กฟผ.ร่วมกับบริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริง แอนด์ แมเนจเม้นท์ จำกัด (มหาชน) แต่ในเอกสารชี้แจงโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ตอบคำถามทุกข้อสงสัย (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2560) เขียนว่า

เวที ค.2 ของท่าเทียบเรือฯ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 28 เมษายน-22 สิงหาคม 2557 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่ตรงกัน มีผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น 332 คน โดยแบ่งเป็น วันที่ 28 เมษายน-23 พฤษภาคม 2557 มีกิจกรรมการสัมภาษณ์รายบุคคลของหน่วยงานราชการ ผู้นำทางการและไม่เป็นทางการ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรเอกชน ผู้แทนสถานศึกษา และกลุ่มครัวเรือน ที่หน่วยงานต่าง ๆ และหมู่บ้าน โดยรอบพื้นที่โครงการ ในวันที่ 28 เมษายน-5 พฤษภาคม 2557 มีการสนทนากลุ่ม ในพื้นที่ 3 ตำบลของอำเภอเหนือคลอง และ 5 ตำบลของ อำเภอเกาะลันตา กลุ่มผู้แทนทางศาสนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ อำเภอเหนือคลอง และอำเภอเกาะลันตา กลุ่มประมงและกลุ่มท่องเที่ยวในอำเภอเกาะลันตา และสื่อมวลชน รวมถึงการประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย เมื่อวันที่ 6-9 พฤษภาคม 2557 ที่ห้องประชุมอบต.ในพื้นที่ โดยมีนายก ประธานสภา และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานสมาคม/กลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มประมง อสม. และผู้นำไม่เป็นทางการ ของตำบลลิงชัน ตำบลคลองขนาน และตำบลเกาะศรีบอยา

วันที่ 8 พฤษภาคม 2557 ในการลงพื้นที่ของ กฟผ.พร้อมทีมสำรวจและกำนันตำบลคลองขนานในครั้งนี้ได้เข้าชุดเจาะและสำรวจพื้นที่บ้านคลองรั้ว ซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการท่าเทียบเรือสำหรับขนถ่ายถ่านหิน ชาวบ้านแหลมหินซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้ท่าเทียบเรือและใกล้เส้นทางขนส่งถ่านหินมากที่สุดราว 100 คน นำเรือจำนวน 80 ลำ เข้าขัดขวางจนทีมสำรวจต้องถอยร่นออกไป หลังจากนั้นไม่นานชาวบ้านได้ยื่นเสียงยื่นข่มขู่ตั้งขึ้น 3 นัด ในขณะที่การเคลื่อนไหวต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินมีขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้ง ในระดับชุมชน จังหวัด และขยายแนวร่วมไปสู่การจัดตั้ง “เครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน” ซึ่งเป็นกระแสนี้ตัวได้ถูกจุดติดและขยายอาณาบริเวณออกไปไม่เพียงแต่คนกระบี่ที่ออกมาปกป้องทรัพยากรท้องถิ่นของตน แต่กระแสนี้ดังกล่าวยังถูกทำให้เห็นว่าการเกิดขึ้นของโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ คือหายนะร่วมของคนอันดามัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นมิได้ถูกจำกัดอยู่เพียงชุมชนในรัศมี 5 กิโลเมตรรอบโรงไฟฟ้าดังที่ปรากฏอยู่ใน รายงาน EIA/EHIA แต่มลภาวะทางอากาศ เส้นทางเดินเรือ หรืออุบัติเหตุที่อันจะเกิดขึ้นการกระบวนการณ์ขนส่งและขนถ่ายถ่านหินจะส่งผลกระทบต่อประชาชนและวงจรธุรกิจของคนอันดามัน จุดยุทธวิธีสร้างเครือข่ายในระดับภูมิภาค แสวงหากลุ่มและองค์กรที่มีอุดมการณ์และ ผลประโยชน์ร่วมเข้าร่วมต่อสู้และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ “ปกป้องอันดามันจากถ่านหิน”

หลังการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลเป็นรัฐบาลของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ถึง 2 ครั้ง ครั้งแรกมีการเปลี่ยนแปลงโดยคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 54/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ซึ่งลดจำนวนกพช. ลงเหลือเพียง 18 ตำแหน่ง (ดูตารางที่ 4.6) การเปลี่ยนแปลง กพช. ครั้งที่สองเปลี่ยนแปลงตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 2/2558 เรื่อง เปลี่ยนแปลง

องค์ประกอบคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 54/2557 ทำให้ กพช. ในปัจจุบันมีทั้งหมด 20 ตำแหน่ง (ดูตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.6 คณะกรรมการกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 54/2557

ลำดับ	คณะกรรมการฯ โดยตำแหน่ง	ตำแหน่งใน คณะกรรมการฯ
1.	หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ	ประธานกรรมการ
2.	รองหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (หัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ)	รองประธานกรรมการ
3.	รองหัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ	กรรมการ
4.	ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
5.	ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
6.	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
7.	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
8.	ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
9.	ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
10.	ปลัดกระทรวงพลังงาน	กรรมการ
11.	ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
12.	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
13.	ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
14.	ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
15.	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
16.	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ	กรรมการ
17.	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
18.	ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	กรรมการและเลขานุการ

หมายเหตุ: คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 54/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

ตารางที่ 4.7 คณะกรรมการกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 2/2558

ลำดับ	คณะกรรมการฯ โดยตำแหน่ง	ตำแหน่งในคณะกรรมการฯ
1.	นายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
2.	รองนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย	กรรมการ
3.	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย	กรรมการ
4.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
5.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	กรรมการ
6.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
7.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
8.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
9.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
10.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน	กรรมการ
11.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
12.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
13.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
14.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
15.	เลขาธิการนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
16.	ปลัดกระทรวงพลังงาน	กรรมการ
17.	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
18.	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
19.	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
20.	ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	กรรมการและเลขานุการ

หมายเหตุ: คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 2/2558 เรื่อง เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

นอกจากนี้ คสช. ยังมีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 95/2557 เรื่อง การให้ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานพ้นจากตำแหน่งและการแต่งตั้ง คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ประกาศ ณ วันที่ 17 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 ซึ่งให้นายก วิน ทังสุพานิช พ้นจากตำแหน่ง เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ให้กรรมการ กำกับกิจการพลังงานที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ พ้นจากตำแหน่ง และแต่งตั้ง คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานจำนวน 7 คน (ดูตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ชุดที่ 3 พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน

ลำดับ	คณะกรรมการฯ โดยตำแหน่ง	ตำแหน่งในคณะกรรมการฯ
1.	นายพรเทพ ธัญญพงศ์ชัย	ประธานกรรมการ
2.	นายไกรสิทธิ์ วรรณสุด	กรรมการ
3.	นางดวงมณี โกมารทัต	กรรมการ
4.	นางปัจฉิมา ธนสันติ	กรรมการ
5.	นายวัชร คุณาวัดนาวุฒิ	กรรมการ
6.	นางสาววิไลพร ลีวเกษมศานต์	กรรมการ
7.	นายวีระพล จิระประดิษฐกุล	กรรมการ

แหล่งที่มา: สำนักงานกำกับกิจการพลังงาน, 2560.

วันที่ 19 สิงหาคม 2557 รายงานว่า เครือข่ายชาห์นปฏิรูปพลังงานจาก 14 จังหวัดภาคใต้ พร้อมด้วยเครือข่ายศิลปินเพื่อชีวิตภาคใต้รวมตัวกันบริเวณหน้าหอนาฬิกาหาดใหญ่เทศบาลนคร หาดใหญ่ ประกาศเจตนารมณ์ในกิจกรรมเดินวันละโยชน์ เพื่อประโยชน์คนทั้งชาติ ซึ่งเป็นการเดินเท้า จากในพื้นที่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ไปยังกรุงเทพมหานคร เป็นระยะทางโดยรวมประมาณ 1,400 กิโลเมตร โดยระหว่างทางจะมีการให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับการปฏิรูปพลังงาน และรวมทั้ง แผนพัฒนาภาคใต้ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อแหล่งที่อยู่อาศัย และแหล่งผลิตอาหารในอนาคต โดย ตัวแทนเครือข่ายของจังหวัดต่าง ๆ ได้สลับกันขึ้นมากล่าวแสดงเจตนารมณ์ในการปฏิรูปพลังงานครั้งนี้ โดย นายประสิทธิ์ชัย หนูนวล ผู้ประสานงาน ชาห์นปฏิรูปพลังงาน กล่าวว่า กิจกรรมการเดินครั้งนี้ เพื่อจะนำเสนอสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพลังงานใหม่ โดยเฉพาะปิโตรเลียม ทั้งระบบอยู่ 5 ประเด็นหลักด้วยกันคือ

- 1) เพื่อให้ประเทศไทยได้ประโยชน์สูงสุด ขอให้เปลี่ยนระบบสัมปทานปิโตรเลียมเป็นระบบแบ่งปันผลผลิต ซึ่งได้พิสูจน์จากนานาชาติว่า จะทำให้ประเทศไทยได้ความเป็นเจ้าของปิโตรเลียมคืนมา
- 2) ขอให้จัดตั้งบริษัทน้ำมันแห่งชาติ เพื่อควบคุมปิโตรเลียมให้ประชาชนใช้ก่อนในราคาที่เป็นธรรม และให้มีการแบ่งพื้นที่ปิโตรเลียม
- 3) ขอให้มีการแบ่งพื้นที่ปิโตรเลียมและพื้นที่ผลิตอาหาร/การท่องเที่ยวอย่างชัดเจน เพื่อการพัฒนาที่สมดุล
- 4) เพื่อการพัฒนาที่สมดุล เพื่อความมั่นคงทางพลังงาน สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ขอให้ปลดโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินออกจากแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าและเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพตั้งที่นานาประเทศกำลังปฏิบัติ
- 5) เพื่อความมั่นคงด้านพลังงานไฟฟ้า ประชาชนทั่วไปสามารถเป็นเจ้าของการผลิตไฟฟ้าได้ขอให้ผลักดันกฎหมาย พ.ร.บ.พลังงานหมุนเวียนที่เป็นธรรมโดยเร็ว กิจกรรมการเดินทางครั้งนี้มุ่งหมายเพื่อแสดงเจตนารมณ์ปฏิรูปพลังงานเท่านั้นไม่มีจุดประสงค์ด้านการเมือง ก่อความขัดแย้งหรือกระทำการเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะแต่อย่างใด

วันที่ 20 สิงหาคม 2557 ซึ่งเป็นการเดินขบวนวันที่ 2 ของกลุ่มฯ หุ่นพลังงาน รายงานว่า เมื่อเวลา 12.00 น. ระหว่างที่ขบวนเดินเท้าหยุดพักรับประทานอาหารกลางวันในปั้มน้ำมันพีแอนด์ปิโตรเลียม ได้มีนายทหาร ตำรวจ ข้าราชการพลเรือน ประมาณ 20 คน ทั้งระดับผู้บังคับบัญชา อาทิ พ.อ.วรพล วรพันธ์ เสนาธิการมณฑลทหารบกที่ 42 อำเภอดำรงวิทยุ จังหวัดสงขลา นายสัมพันธ์ เนตตกุล นายอำเภอรัตภูมิ เดินทางมาพบคณะเดินเท้า โดย พ.อ.วรพล ได้สั่งการให้ขบวนเดินเท้ายุติการเดินทาง โดยให้เหตุผลว่าเป็นการทำผิดกฎหมายที่ห้ามชุมนุมเกิน 5 คน และหลังจากเจรจากันประมาณ 1 ชั่วโมงก็มีการควบคุมตัวผู้เข้าร่วมเดินทั้งหมดไปยังประมาณ 15 คน ไปค่ายเสนาณรงค์ แต่ทางกลุ่มฯ หุ่นพลังงานก็ได้เดินเท้าเข้าสู่วันที่ 7 คือวันที่ 25 สิงหาคม 2557 ทางเฟซบุ๊ก “ฯ หุ่นปฏิรูปพลังงาน” ได้โพสต์เฟซบุ๊กว่า เวลา 21.30 น. ทหารได้มาเจรจาให้หยุดเดิน โดยกลุ่มฯ หุ่นปฏิรูปพลังงานยืนยันจะเดิน 4 คน เพราะไม่ผิดกฎหมายแต่ทหารไม่ยอมโดยทหารให้ยุติการเดินทางสู่กรุงเทพฯ ซึ่งทางกลุ่มฯ หุ่นพลังงานจึงยุติการเดินทางลงเพราะทนแรงกดดันจากตำรวจและทหารไม่ไหว

วันที่ 8 กันยายน 2557 นายสมนึก กรดเสื่อ ตัวแทนชาวบ้านตำบลปกาสัย อ.เหนือคลอง จ.กระบี่ เดินทางไปยื่นหนังสือต่อเลขาธิการสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่งสำเนาเอกสารไปถึงผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีกระทรวงพลังงาน คณะกรรมการกิจการพลังงาน และคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เพื่อขอให้ระงับการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น ค.3 โครงการท่าเรือถ่านหินบ้านคลองรี้ว และการสร้างโรงไฟฟ้า

พลังงานถ่านหินขนาด 800 เมกะวัตต์ ในวันที่ 28 กันยายน 2577 และ 12 ตุลาคม 2557 นายกสมนึกกล่าวว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และบริษัทที่ปรึกษา ได้กำหนดจัดทำความคิดเห็นครั้งที่ 3 หรือ ค.3 ซึ่งไม่เป็นไปตามวิธีการและขั้นตอน ตามเจตนารมณ์ของประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2552 เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบ และแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบและสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกฟผ.ไม่ได้นำข้อห่วงกังวลที่ประชาชน ชาวบ้านได้มีการเสนอไปประกอบการรับฟังความคิดเห็นเลย ทั้ง ๆ ที่ความคิดเห็นของประชาชนมีความสำคัญต่อโครงการ จึงขอให้มีการทบทวนการจัดทำ ค.3

ในวันที่ 16 กันยายน 2557 กฟผ.และผู้บริหารบริษัทที่ปรึกษา ร่วมประชุมหารือและเตรียมการที่ห้องดำเสา ฝ่ายปฏิบัติการภาคใต้ อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ สำหรับการเตรียมความพร้อมในการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น ครั้งที่ 3 (ค.3) ของโครงการท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้ว ที่จะจัดขึ้นในวันที่ 28 กันยายน 2557

วันที่ 26 กันยายน 2557 นายศรีสุวรรณ จรรยา นายกสมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อนพร้อมด้วยตัวแทนชุมชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินและท่าเทียบเรือถ่านหินกระบี่เดินทางมายังศาลปกครองเพื่อยื่นฟ้องการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) โดยเรียกร้องความเป็นธรรมตามสิทธิเสรีภาพที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 ของรัฐธรรมนูญชั่วคราว 2557 ในการปกป้องกระบี่จากถ่านหิน

วันที่ 28 กันยายน 2557 กฟผ.ร่วมกับบริษัทที่ปรึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเวทีมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนครั้งที่ 3 โครงการท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้ว (ค.3) ศาลาประชาคมอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ มีประชาชนเข้าร่วมกว่า 1,505 คนซึ่งในการเปิดเวทีครั้งนี้ กฟผ.ให้เหตุผลว่าเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียในการทบทวนร่างรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อลดความวิตกกังวลของประชาชนและนำข้อเสนอแนะและข้อห่วงกังวลเสนอผู้บริหารเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป เพราะตามกฎหมายไม่จำเป็นต้องมีเวที ค.3 แล้วก็ได้ ว่าที่พันตรี ดร. อนุชาติ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายสิ่งแวดล้อมโครงการ-วิชาการ (ช.อสค-ว)) กล่าวว่า

โครงการท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้วนั้น ไม่ได้ถูกจัดให้เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่มีความรุนแรง (EHIA) ซึ่งตามกฎหมายไม่จำเป็นต้องทำการจัดรับฟังความคิดเห็นถึง 3 ครั้ง แต่ด้วย กฟผ. คำนึงถึงการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญจึงดำเนินการทำการศึกษาโครงการตามแนวทางการทำ EHIA เพื่อให้ประชาชนคลายความกังวลและมีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อโครงการ

ในวันที่ 28 กันยายน 2557 นายกริช รังสีเสนา ณ อยุธยา รองผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ เป็นประธานการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อทบทวนร่างรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (Public Review) ครั้งที่ 3 (ค.3) โครงการทำเทียบเรือบ้านคลองรั้ว จังหวัดกระบี่ ณ ศาลาประชาคม อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ นอกจากนี้มีเจ้าหน้าที่ของกฟผ. และบริษัทที่มฯ แล้วในการจัดเวทีครั้งนี้มีนายประดิษฐ์ สุคนธสวัสดิ์ อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยและที่ปรึกษาของกฟผ. ว่าที่ร้อยตรีวิกรม จากที่ นายอำเภอเหนือคลอง บนเวทีมีการอธิบายเรื่องเรือขนาด 10,000 ตันที่จะขนส่งถ่านหินและมีการแจ้งว่ามีการยกเลิกการถ่ายถ่านหินกลางทะเลที่เดิมเคยมีแผนว่าจะมีการถ่ายถ่านหินที่บริเวณเกาะปอ อำเภอเกาะลันตาลงเรือบาร์จ ในครั้งนี้มีการแจ้งว่าเรือระบบปิดที่มีความยาว 120 เมตร กว้าง 30 เมตร กินน้ำลึก 4.5 เมตร ใช้เส้นทางเดียวกับเรือขนส่งน้ำมันเตาขนาด 6,000 ตัน ที่ใช้ขนส่งน้ำมันเตาเข้ามายังท่าเรือบ้านคลองรั้ว ทุกเดือน เรือบรรทุกถ่านหินจะเดินเรือเฉพาะกลางวัน ความเร็วไม่เกิน 20 ก.ม./ชม. และไม่เกินวันละ 2 ลำ ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบต่อการกวนตะกอนและคลื่นชายฝั่ง ที่เวทีการรับฟังความคิดเห็นครั้งนี้มีกลุ่มผู้คัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าจังหวัดกระบี่กว่า 300 คน นำโดยธีรพจน์ กษิรวัฒน์ นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวเกาะลันตา มาชุมนุมคัดค้าน ชูป้ายไม่เอาถ่านหินมาเป็นพลังเชื้อเพลิง จนตำรวจชุดควบคุมฝูงชนต้องมาตั้งด่านสกัดกั้นไม่ให้เข้าไปในเวทีแสดงความคิดเห็น ซึ่งกฟผ.มีการจัดเตรียมกำลังพลเจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจ อาสาสมัคร และชุดควบคุมฝูงชน ร่วม 500 นายมาปิดกั้นไม่ให้ผู้คัดค้านเข้าไปในที่ประชุม ทำให้ผู้ชุมนุมคัดค้านถ่านหินได้นั่งคัดค้าน พร้อมมีผ้าปิดปาก ที่บริเวณหน้าเวทีว่าการอำเภอเหนือคลอง ระหว่างการจัดการประชุม ซึ่งผู้นำชุมนุมกล่าวว่า กระบวนการจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโครงการทำเทียบเรือขนถ่ายถ่านหินบ้านคลองรั้วไม่มีความชอบธรรม เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลสาระสำคัญในรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยมีได้มีการจัดประชุม ค.1 ใหม่เพื่อแจ้งอย่างเป็นทางการให้กับชุมชนให้รับทราบ นายพิบูลย์ สาระวารี ที่ปรึกษาองค์กรชุมชนภาคพลเมืองจังหวัดกระบี่ กล่าวว่า

การเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น ของ กฟผ.ในครั้งนี้ ได้นำกำลังเจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจ อาสาสมัคร และชุดควบคุมฝูงชน ร่วม 500 นาย มาควบคุมสถานการณ์ภายในเวที ค.3 และมีการตั้งด่านตรวจตามจุดต่างอีกหลายจุด และเปิดให้ประชาชนเข้าออกเพียงทางเดียว ซึ่งไม่เคยมีในประเทศนี้ ดูแล้วคล้ายกับประเทศที่มีการทำสงคราม หรือการยึดอำนาจ และไม่ยอมให้กลุ่มชาวบ้านที่ไม่เห็นด้วยเข้าไปในเวทีเพื่อได้แสดงความคิดเห็น โดยให้ชาวบ้านที่เป็นคนของการไฟฟ้าเท่านั้นได้เข้าไปนั่งฟัง ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนอย่างเห็นได้ชัด

วันที่ 12 ตุลาคม 2557 กฟผ. ร่วมกับบริษัทที่ปรึกษา ม.มหิตล และ ม.เกษตรฯ นำเสนอผลวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โดยมีนายสมควร ชื่นเงินปลัดจังหวัดกระบี่ ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่เป็นประธานในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ในการทบทวนร่างรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (ค.3) โครงการขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่ ที่ศาลาประชาคม อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ โดยมีนายประดิษฐ์ สุคนธ์สวัสดิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน รองศาสตราจารย์ นพ.ดร.วิจิตร พึ่งถัดดา หัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์สังคมและสิ่งแวดล้อม คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล ดร.ศราวุธ เจ๊ะโสะ ผู้แทนศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จังหวัดกระบี่ นางมีนา พิทยโสภณกิจ ผู้แทน บริษัท แอร์เซฟ จำกัด ที่ปรึกษาการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ พร้อมด้วยประชาชนผู้สนใจร่วมรับฟังความคิดเห็นจำนวน 1,636 คน โดยบนเวทีมีการพูดถึงมาตรการป้องกันแก้ไขและติดตามตรวจสอบระบบเผาไหม้ถ่านหินจากบุคคลที่กฟผ.เชิญมาให้ข้อมูล ส่วนบริเวณนอกหอประชุม มีกลุ่มชาวบ้านที่คัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินและท่าเรือขนส่งถ่านหินมาชุมนุมเกือบ 1,000 คน แต่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในภายในท่ามกลางเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจชุดปราบจลาจล หลายร้อยนาย โดยหน้าหอประชุมมีการตั้งเครื่องตรวจอาวุธ พร้อมทั้งตรวจบัตรประชาชนผู้ที่เข้าไปร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นด้วย อย่างไรก็ตามสื่อมวลชนที่เข้าไปร่วมได้เฉพาะที่กฟผ.อนุญาตหรือมีชื่อเชิญมาเท่านั้น ซึ่งกระบวนการหลังจากการรับฟังความคิดเห็นทั้ง 2 โครงการคือการก่อสร้างโรงไฟฟ้าและท่าเทียบเรือขนถ่ายถ่านหินที่บ้านคลองรั้ว ครบ 3 ครั้งแล้ว บริษัทที่ปรึกษาจะรวบรวมความคิดเห็นทั้งหมดมาจัดทำเป็นรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) เสนอต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็น และนำเสนอต่อองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพและหน่วยงานผู้อนุญาตเพื่อพิจารณาให้ความเห็นตามลำดับจากนั้นจะนำเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อประกอบการอนุมัติโครงการจากคณะรัฐมนตรีต่อไป

การต่อสู้ของประชาชนคนต่อต้านถ่านหินกระบี่ตั้งแต่ปี 2555 ถึง ปี 2557 เป็นการต่อสู้ของกลุ่มชุมชนทั้งปกาไสยและเกาะลันตาและได้ยกระดับการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย “ปกป้องกระบี่จากถ่านหิน” ซึ่งนอกจากการเดินขบวนประท้วงไปยังเวทีการรับฟังความคิดเห็นที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว เมื่อวันที่ 18 และ 19 มกราคม 2558 สมาชิกเครือข่ายปกป้องกระบี่จากถ่านหินแสดงสัญลักษณ์เรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกโรงไฟฟ้าถ่านหิน และเรียกร้องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ออกแถลงการณ์ปกป้องการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่และอันดามันจากโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน หลังจากรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโรงไฟฟ้าถ่านหินที่อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ คืบหน้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) ซึ่งการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ในครั้งนี้นายประสิทธิ์ชัย หนูนวน นายศักดิ์กมล แสงดารา และนายอัครเดช ฉากจินดา ได้

รวมตัวกันประท้วงโดยจำลองเหตุการณ์คนนอน 1 คน ส่วนอีก 2 คนนั่งชูป้ายข้อความ คัดค้าน โรงไฟฟ้าถ่านหิน พร้อมออกแถลงการณ์จุดยืนของเครือข่ายเรื่อง “ท่องเที่ยวน้ำท่วมถ่านหินกำลังจะตายไปกับโรงไฟฟ้าถ่านหิน” หลังจากนั้นมีนายชาญวิทย์ ผลชีวิน ผู้ตรวจราชการกระทรวงท่องเที่ยวฯ และเจ้าหน้าที่ในกระทรวงเข้ามาพูดคุย และพยายามขอรับเรื่องไว้แทนรัฐมนตรีกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา และขอให้ยุติการนั่งแสดงออกเชิงสัญลักษณ์เพื่อภาพลักษณ์ของประเทศ

3 มีนาคม 2558 รายงานว่าเครือข่ายปกป้องกระบี่จากถ่านหิน จำนวน 5 คน เดินทางรงค์ไปยังหน่วยงานรัฐและสถาบันอุดมศึกษาที่ คณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) สังกัดอยู่เพื่อฝากความหวังให้คณะคชก. ทั้ง 8 ท่าน (ดูตารางที่ 4.9) มาจากการแต่งตั้งของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งเป็นคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณา EIA ทำเรื่องถ่ายถ่านหินคลองรั้ว และจะประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นต่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ของโครงการทำเทียบเรือขนถ่ายถ่านหินคลองรั้ว ในวันศุกร์ที่ 6 มีนาคม 2558

ตารางที่ 4.9 คณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) ในการพิจารณา EIA ทำเรื่องถ่ายถ่านหินคลองรั้ว

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
1.	รศ. ดร. พูลศักดิ์ เพียรสุสม	รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ด้านวิศวกรรมโครงสร้าง วิศวกรรมสะพาน การซ่อมแซมและเสริม กำลังโครงสร้าง การสันเสเทือนของ โครงสร้าง
2.	รศ. ดร. วิญญู รัตนปิติกรณ	รองศาสตราจารย์ ภาควิชา วิศวกรรมและเทคโนโลยีโยธา (CET) สถาบันเทคโนโลยี นานาชาติสิรินธร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต	ด้านวิศวกรรมชายฝั่ง
3.	นายเถลิงศักดิ์ เพ็ชรสุวรรณ	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการ จัดการคุณภาพอากาศและ เสียง กรมควบคุมมลพิษ	ด้านคุณภาพอากาศและ เสียง
4.	นายสุวิทย์ ชุมนุมศิริวัฒน์	อาจารย์ที่ปรึกษาประจำ	ด้านน้ำเสียและการระบาย

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
		ภาควิชาวิศวกรรมสุขาภิบาล คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	น้ำ
5.	นายปิ่นสักก์ สุรัสวดี	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและ พัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน	ด้านทรัพยากรทางทะเล
6.	ดร.วัฒนสิทธิ์ ศิริวงศ์	อาจารย์วิทยาลัยวิทยาศาสตร์ สาธารณสุข และผู้ช่วยคณบดี ส่วนการศึกษา วิทยาลัย วิทยาศาสตร์สาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ด้านสุขภาพ
7.	นาวาเอกเทวีญ สุจริตวงศานนท์	ผู้อำนวยการกองวิทยาการ กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ ผู้อำนวยการฝึกผสมร่วม คอบร้าโกลด์ 2015	ด้านอาชีวอนามัย
8.	ดร.คนางค์ คันธมธูรพจน์	อาจารย์สังกัดภาควิชา สังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และ มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	ด้านเศรษฐกิจ-สังคม และ การวิเคราะห์ผลกระทบ ทางสังคมในการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

แหล่งที่มา: กรีนพีซประเทศไทย, 2560.

กลุ่มเครือข่ายปกป้องกระบี่จากถ่านหินได้เดินทางไปพบ คชก. ทั้งหมด 4 ท่าน คือ นายเถลิงศักดิ์ เพ็ชรสุวรรณ นายสุวิทย์ ชูมนุมศิริวัฒน์ นายวัฒนสิทธิ์ ศิริวงศ์ และรศ. ดร. พูลศักดิ์ เพียรสูสม ทั้ง 5 คนออกเดินทางเริ่มจากกรมควบคุมมลพิษไปยังคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล แล้วมุ่งสู่ย่านสยามสแควร์ เพื่อไปยังจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม ธาธา บัวคำศรี ผู้อำนวยการประจำประเทศไทย กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้หนึ่งในผู้ร่วมเดินทางในครั้งนี้ได้กล่าวว่า ประเทศไทยต้องเร่งปฏิรูประบบ E(H)IA ทั้งระบบอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อเสนอให้มีกำกับดูแลจากหน่วยงานอิสระด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่แยกจาก สผ.

เพื่อให้กระบวนการจัดทำรายงาน E(H)IA เป็นไปตามหลักการทางวิชาการอย่างแท้จริง มีความยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ ขณะเดียวกัน ผู้กำหนดนโยบายพลังงานระดับชาติต้องมีวิสัยทัศน์และเจตจำนงทางการเมืองที่มุ่งมั่นต่อระบบพลังงานหมุนเวียน ผสมผสานและกระจายศูนย์ที่เป็นความมั่นคงด้านพลังงานที่แท้จริง มิใช่การเสพติด “ถ่านหิน” ซึ่งไม่มีอนาคตในสังคมที่ยั่งยืนและปลอดภัย

นอกจากนี้ นายสมนึก กรดเสือดัวแทนเครือข่ายปกป้องกระบี่จากถ่านหิน หนึ่งในผู้ร่วมเดินกล่าวว่า

ดุลยพินิจและความกล้าหาญทางจริยธรรมของ คชก. ทั้ง 8 ท่าน จะกำหนดอนาคตของกระบี่ว่าจะเป็นมรดกแห่งอันดามันหรือตกอยู่ใต้เงามืดของถ่านหิน กระบวนการ EIA ของโครงการทำเทียบเรือถ่านหินที่คลองรั้วนี้ได้รับความชอบธรรมตั้งแต่ต้น นอกจากนี้ไม่คำนึงถึงข้อโต้แย้งของทุกฝ่าย ตลอดจนผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงแล้วยังละเลยถึงความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำปากแม่น้ำกระบี่ (Krabi River Estuary) ในฐานะเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติเป็นศูนย์กลางของความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นที่ทำมาหากิน การผลิตอาหารและฐานทรัพยากรของชุมชนในพื้นที่ อีกทั้งเป็นฐานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืนที่ทำรายได้มหาศาลให้กับประเทศอีกด้วย

ในวันเดียวกันนี้เองที่เป็นที่มีการรวมกลุ่มกันอย่างชัดเจนภายใต้ชื่อเครือข่ายปกป้องกระบี่จากถ่านหินประกอบไปด้วย 1) กลุ่มรักกันตา 2) กลุ่มพิทักษ์ปกาสัย 3) สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวกันตา 4) สมาคมผู้ประกอบการโรงแรมเกาะกันตา 5) มูลนิธิอันดามัน 6) ศูนย์สร้างเสริมจิตสำนึกนิเวศวิทยา 7) กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 8) สมาคมสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านแห่งประเทศไทย 9) คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคใต้ (กปอพช) 10) โครงการปกป้องพื้นที่ผลิตอาหารชายฝั่งภาคใต้ 11) กลุ่มรักตรังปกป้องตรัง 12) กลุ่มรักษ์อันดามัน 13) กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมปกาสัยจังหวัดกระบี่ 14) กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดกระบี่ 15) เครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดกระบี่ 16) องค์กรความร่วมมือเพื่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอันดามัน 17) เครือข่ายชาวประมงพื้นบ้านอ่าวพังงา อันดามัน 18) เครือข่ายสิทธิผู้ป่วยแม่เกาะ 19) เครือข่ายติดตามผลกระทบจากโรงไฟฟ้าถ่านหิน ตำบลเขาหินซ้อน 20) เครือข่ายถ่านหินประเทศไทย Thailand Coal Network 21) เครือข่ายถ่านหินเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ Southeast Asia Coal Network 22) มูลนิธินโยบายสุขภาวะ 23) เครือข่ายนักวิชาการ EIA EHIA Watch Thailand 24) สมาคมคนรักทะเลกระบี่ 25) มูลนิธิพื้นที่ชุ่มน้ำไทย 26) กลุ่มรักษ์สิ่งแวดล้อมบ้านเกาะกลาง จ.กระบี่

วันที่ 6 มีนาคม 2558 เป็นวันที่คณะกรรมการผู้ชำนาญ (คชก.) ในการพิจารณา EIA ทำเรื่อง ถ่ายถ่านหินคลองรี้วประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นต่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ของโครงการทำเทียบเรือขนถ่ายถ่านหินคลองรี้ว ที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ที่บริเวณหน้าตึกสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เครือข่ายปกป้องกระบี่จากถ่านหิน นอนเรียงกันบนพื้นผ้าขาวคลุมร่าง ปลายเท้าของทุกคนมีอักษรเขียนไว้ว่า 'No Coal' เป็นการแสดงเชิงสัญลักษณ์เพื่อคัดค้านกระบวนการ EIA โครงการทำเทียบเรือคลองรี้ว และเรียกร้องให้มีการปฏิรูปกระบวนการ EHIA พร้อมแนบรายชื่อกว่า 47,000 ราย

ผลการพิจารณาใน คชก. ครั้งที่ 5/2558 คชก.มีมติให้กฟผ.ปรับปรุงและเพิ่มเติมรายละเอียดในการโครงการทำเทียบเรือคลองรี้วโดยนางปิยนันท์ โสภณคณาภรณ์ ผอ.สำนักวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม มีหนังสือแจ้งมติประชุมส่งกลับไปยัง กฟผ. โดยให้กฟผ.ปรับปรุงและเพิ่มเติมรายละเอียดในการโครงการทำเทียบเรือคลองรี้ว รวม 12 ประเด็นใหญ่ 160 ประเด็นย่อย รวมเอกสารจำนวน 16 หน้า ประเด็นหลักที่ถูกตั้งคำถามจาก คชก.มากที่สุดได้แก่ ด้านการจัดการน้ำทิ้งและการระบายน้ำ มีจำนวน 25 ข้อย่อย เช่นการประเมินว่าโครงการขวางการระบายน้ำตามธรรมชาติหรือไม่ ผลกระทบจากน้ำทะเลท่วมถึง อาคารเก็บถ่านหินสำรองขนาด 50,000 ตัน โดยใช้น้ำรดกองถ่านหินวันละ 90 ลบ.ม. ประเด็นรองคือด้านสิ่งแวดล้อมวิทยาชายฝั่ง สมุทรศาสตร์ และการแพร่กระจายของตะกอน จำนวน 24 ประเด็นย่อย เช่น แสดงระดับความลึกของร่องน้ำบริเวณหน้าทำเทียบเรือ และแนวเส้นทางเดินเรือ ตั้งแต่ปากร่องน้ำลึกรีบอโยธา จ.กระบี่ จนถึงบริเวณทำเทียบเรือ ทบทวนความลาดชันและกำแพงป้องกันการกัดเซาะ ผลการเทียบแบบจำลอง และข้อมูลการวัดทุ่นสมุทรศาสตร์ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งและการประเมินกรณีเกิดธรณีพิบัติภัยหรือสึนามิ และด้านรายละเอียดโครงการมี 19 ประเด็นย่อย เช่น ให้พิจารณาตรวจสอบว่ากิจกรรมโครงการทำเทียบเรือขัดต่อร่างประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในท้องที่ อ.อ่าวลึก อ.เมืองกระบี่ อ.เหนือคลอง อ.คลองท่อม อ.เกาะลันตา จ.กระบี่ หรือไม่ เนื่องจากร่างฉบับนี้คณะรัฐมนตรี เห็นชอบในหลักการแล้ว

นอกจากนี้ยังมีประเด็นพื้นที่โครงการตั้งอยู่ในพื้นที่ชุ่มน้ำปากแม่น้ำกระบี่ ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ หรือแรมซ่าไซด์ รวมทั้งให้สรุปทางเลือกวิธีการก่อสร้างระบบลำเลียงถ่านหิน และแสดงวิธีการก่อสร้าง การใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่มีแนวสายพานลำเลียงถ่านหินพาดผ่าน ให้เพิ่มเติมรายละเอียดกำแพงป้องกันการกัดเซาะความชัดเจนในวิธีการลำเลียงถ่านหิน ระยะเวลาเทกองถ่านหินและให้คำนึงถึงการปลูกติดไฟได้เอง เป็นต้น

หลังจากคชก. มีมติให้กฟผ.ปรับปรุงและเพิ่มเติมรายละเอียดในการโครงการทำเทียบเรือคลองรั้ว ตัวแทนผู้บริหารบริษัทอื่นๆ ให้สัมภาษณ์กับผู้ศึกษาว่าบริษัทยังไม่ได้แก้ไข EIA/EHIA โครงการทำเทียบเรือคลองรั้วเพื่อให้ คชก. พิจารณาอีกครั้งแต่ก็ถูกนายกรัฐมนตรียกเลิกไปก่อน

15 พฤษภาคม 2558 รายงานว่านายสุนชัย คำณูณเศรษฐ์ ผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เดินทางมาดูพื้นที่ที่จะก่อสร้างท่าเรือขนถ่านหิน และโรงไฟฟ้าถ่านหิน ที่บ้านคลองรั้ว ตำบลลี้ชั้น อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ โดยมีผู้แทนชาวบ้านบางส่วนได้ยื่นข้อเสนอต่อ กฟผ. ให้พิจารณาข้อกังวลของชุมชน 3 ข้อ คือ 1) ปริมาณไฟฟ้าปัจจุบันมีเพียงพอหรือไม่ ทำไมจึงต้องมีการสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้น 2) การใช้ถ่านหินจะสร้างความมั่นคงพลังงานอย่างไร และ 3) เสนอให้ กฟผ. จัดเวทีสาธารณะอีก 1 ครั้ง เนื่องจากกระบวนการมีส่วนร่วมของ กฟผ. มีหลายกลุ่มที่ยังไม่ได้ร่วม

จากการรวมกลุ่มในนามเครือข่ายปกป้องกระบี่จากถ่านหินได้พัฒนาเป็นกลุ่มเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหินเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2558 โดย Facebook หยุดถ่านหินกระบี่ มีการโพสต์ มีการโพสต์เปิดตัวกลุ่มเครือข่ายฯ โดยมีนายอมฤต ศิริพรจุฑาทกุล ประธานสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่ ดำรงตำแหน่งประธานเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน และได้ออกแถลงการณ์เครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหินฉบับที่ 1 ขอให้รัฐบาลมีคำสั่งยกเลิกแผนการดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินในพื้นที่อันดามัน โดยมีเนื้อสรุป คือ

1) ความรุนแรงของของสารพิษจากถ่านหิน โดยเฉพาะการเผาไหม้จะสร้างมลพิษที่ครอบคลุมพื้นที่อันดามันและบริเวณใกล้เคียงในรัศมี 15-30 ไมล์ และเมื่อระยะเวลาผ่านไปอาจแพร่กระจายไปไกลถึง 100-1,000 ไมล์

2) ถ่านหินจะทำลายฐานอาชีพของคนอันดามันที่ทำการท่องเที่ยวและเกษตรเป็นหลักซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ของคนในบริเวณอันดามันและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของฝั่งอันดามันในที่สุด

3) มีการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวโดยมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ต่อการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินจำนวน 624 คน จาก 37 ประเทศ พบว่า 88% เห็นว่าโรงไฟฟ้าถ่านหินเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม และ 85% ตอบว่าถ้าโรงไฟฟ้าถ่านหินสร้างขึ้นจะไม่กลับมาเที่ยวที่จังหวัดกระบี่อีก

4) ทางกลุ่มได้เสนอทางออกของความมั่นคงทางพลังงาน คือ การใช้พลังงานหมุนเวียน ซึ่งภาคใต้จะสามารถผลิตไฟฟ้าได้อีกจำนวนมาก

วันที่ 26 มีนาคม 2558 กฟผ.ได้ออกประกาศเรื่องประกวดราคาเลขที่ EGAT 5/2558-KBTP ซึ่งมีความประสงค์จะจัดซื้อและจ้างก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ โดยใช้งบประมาณของ กฟผ. ราคากลางอยู่ที่ 49,500 ล้านบาท ลงนามโดย นางนิภาพรรณ สีหิรัญวงศ์ เมื่อกฟผ.ออกประกาศ

ดังกล่าวทำให้เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2558 ตัวแทนเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหินเดินทางไปสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยยื่นหนังสือขอขอบคุณต่อประเทศสหรัฐอเมริกาที่เล็งเห็น พิชัยของโรงไฟฟ้าถ่านหินและเผยแพร่งานวิจัยที่ทำให้ทั่วโลกเห็นถึงผลกระทบของโรงไฟฟ้าถ่านหินทั้งต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และได้พูดคุยกับผู้แทนเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย พร้อมด้วยคุณทาทา วอส เจ้าหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อม, วิทยาศาสตร์, เทคโนโลยี, และสุขภาพ ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในฐานะผู้แทนของท่านเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย ซึ่งทางเครือข่ายปกป้องฯ ได้พูดคุยเรื่องนโยบายพลังงานและการท่องเที่ยว โดยท่านทูตและคุณทาทาชี้ชัดให้เห็นว่าประเทศสหรัฐอเมริกามีนโยบายในการลด ละ เลิกการใช้ถ่านหินและประเด็นหลักคือ นโยบายที่พยายามจะผลักดันให้เกิดการใช้พลังงานหมุนเวียนถึง 80% ในปี ค.ศ. 2030 และเพิ่มเป็น 100% ในปี ค.ศ. 2050 โดยทางสหรัฐอเมริกาเองก็ได้ติดตามนโยบายพลังงานของประเทศไทยอย่างใกล้ชิด ทั้งข่าวแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า (แผนพีดีพี 2015) ที่รัฐบาลเพิ่งอนุมัติและได้ติดตามข่าวโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินและท่าเทียบเรือถ่านหินกระบี่เช่นกัน และสนับสนุนอย่างเต็มที่ให้เกิดการใช้พลังงานหมุนเวียนในประเทศไทย โดยท่านทูตได้สอบถามทางเครือข่ายทั้งในประเด็นที่จะมีการประมูลการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินในวันที่ 22 กรกฎาคมนี้ รายงานผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้วใช่หรือไม่ ทางเครือข่ายฯ ได้ตอบท่านทูตว่า รายงานทั้งสองยังไม่ผ่านการอนุมัติ และกระบวนการดังกล่าวยังขาดธรรมาภิบาลและความโปร่งใส นอกจากนี้ท่านทูตได้กล่าวถึงเรื่องพื้นที่กระบี่แรมซ่าไซด์ และกรณีที่บ้านสงจดหมายไปยัง ท่านเลขาธิการแรมซ่าไซด์ และท่านอดีตเลขาฯ ก็ได้เดินทางมายังพื้นที่และพูดคุยกับชาวบ้านในพื้นที่ ซึ่งคำตอบของชาวบ้านในด้านการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนทำให้ท่านอดีตเลขาฯ ได้กล่าวชื่นชมในศักยภาพของชาวบ้านที่นี่ว่าสุดยอด พร้อมชื่นชมให้เจ้าหน้าที่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ ติดตามลงพื้นที่ด้วย

วันที่ 10 กรกฎาคม 2558 เครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหินนำโดย นาย ประสิทธิ์ชัย หนูนวล และ นายอัครเดช ฉากจินดา ได้ประท้วงรัฐบาลโดยการนั่งอดอาหารเพื่อแสดงออกถึงอารยะขัดขืนเรียกร้องให้รัฐบาลจะยุติโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน กระบี่ โดยได้มีการอ่านแถลงการณ์ต่อหน้าสื่อมวลชนด้วย ในช่วงเที่ยงวันเดียวกัน นายสุธรรม เดชดี ผอ.สำนักทะเบียนกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีการท่องเที่ยวและกีฬา ออกมาพูดคุยกับเครือข่ายฯ โดยกล่าวว่า “ทำไม่ไปนั่งกันหน้า ทำเนียบรัฐบาล ไปบอกนายกฯ เลย พวกเราไม่มีอำนาจอะไรไปบอกเขา” อย่างไรก็ตามเครือข่ายฯ ก็ยังคงนั่งประท้วงแสดงสัญลักษณ์หน้ากระทรวงการท่องเที่ยวฯ ต่อไป ตามในแถลงการณ์ระบุ

พวกเราขอประกาศว่า หากท่านไม่ยอมยกเลิกโรงไฟฟ้าถ่านหินอันดามัน เราจะอดอาหารจนชีวิตจะตายไป เราไม่มีเจตนากดดันอะไรท่าน แต่เราขอเรียนว่าได้ทำทุกวิถีทางแล้ว แต่การ

ไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยยังคงตั้งต้นตลอดมา วิธีนี้เป็นวิธีเดียวที่ประชาชนอย่างเราพึงกระทำได้ด้วยการเอาชีวิตเข้ามา เป็นเดิมพันแลกกับชีวิตและธุรกิจท่องเที่ยวที่พึ่งเจริญเติบโตต่อไปอย่างสวยงามของอันดามัน ตลอด 3 ปี เสียงของประชาชนนั้นว่างเปล่า การส่งเสียงเพื่อรักษาแผ่นดินอันดามันไว้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของ ประเทศและของโลกไม่เคยได้ยิน โดยไม่อาจเอาชีวิตของคนนับแสน ธุรกิจนับร้อย การเกษตร การประมง มาแลกกับกำไรทางธุรกิจของบริษัทถ่านหินซึ่งได้กำไรจากซากปรักหักพังของ อันดามัน ขณะที่กระทรวงพลังงานล่าหลังอย่างน่าอาย แม้รัฐบาลประกาศการปฏิรูปแต่กลับดำเนินการตรงกันข้าม เพราะทั่วโลกประกาศปิดโรงงานไฟฟ้าถ่านหินและสร้างพลังงานสะอาดมาทดแทน แต่ประเทศไทยกลับดำเนินการเอาใจพ่อค้าถ่านหินถือว่าเป็นการตั้งใจทำลายคน อันดามันให้ประสบหายนะ หายนะการท่องเที่ยวและธุรกิจต่อเนื่องจะกระทบนับ 100 ในขณะที่รัฐบาลประกาศว่ารายได้จากการท่องเที่ยวจะกลายเป็นรายได้หลักของ ประเทศ แต่กลับไม่ทำอะไรเลยกับกระทรวงพลังงานที่ประกาศสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ทั้ง ๆ ที่มีทางออกด้านพลังงานไฟฟ้าอีกมากมาย

วันที่ 13 กรกฎาคม 2558 มีนักวิชาการ ประชาชนเข้าร่วมชุมนุมมากขึ้น และที่ชุมนุมมีการเสวนาวิชาการ แลกจุดยืนคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ และเรียกร้องให้รัฐบาลต้องล้มเลิกโครงการนี้ทันที เครือข่ายปกป้องอันดามันฯ มั่นใจว่า แม้ไม่มีโรงไฟฟ้าถ่านหิน ชาวกระบี่ก็ยังมีไฟฟ้าใช้เพียงพอ โดยอ้างอิงจากข้อมูลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ที่ระบุถึงกำลังการผลิตไฟฟ้าที่ทำได้ในปัจจุบันของภาคใต้อยู่ที่ 3,887.7 เมกะวัตต์ โดยค่าการใช้ไฟฟ้าสูงสุด ณ วันที่ 26 เมษายน 2557 อยู่ที่ 2,467.7 เมกะวัตต์ หมายความว่า ยังมีไฟฟ้าเหลือใช้อีกกว่า 1,400 เมกะวัตต์ ส่วนพลังงานทดแทนจากป่าลมและน้ำเสียจากโรงงานป่าลม ที่นำไปสู่กระบวนการผลิตไฟฟ้าขณะนี้ทั้ง 11 แห่ง ในจ.กระบี่ สามารถผลิตไฟฟ้าได้ถึงกว่าร้อยละ 47 จากปริมาณการใช้ไฟฟ้าทั้งจังหวัดกว่า 120 เมกะวัตต์ อีกทั้งโรงไฟฟ้าจากน้ำมันเตาของ กฟผ.เดิมก็มีกำลังการผลิตถึง 350 เมกะวัตต์ สถานการณ์การใช้ไฟฟ้ารวมถึงภาพรวมของพลังงานทดแทนนี้เอง ทำให้เครือข่ายปกป้องอันดามันฯ ขอเวลา 3 ปี พิสูจน์ให้รัฐบาลเห็นถึงแนวทางการใช้พลังงานทดแทนอย่างยั่งยืน สำหรับความพยายามของกฟผ.ในการตั้งราคากลาง ในการเปิดให้เอกชน ยื่นซองประกวดราคาไว้ที่ 49,500 ล้านบาทนั้นถูกมองว่าเป็นการดำเนินการทั้งที่กระบวนการรายงาน EIA และ EHIA ยังไม่ครอบคลุมและไม่สมบูรณ์เพียงพอ และงานวิจัยของเครือข่ายปกป้องอันดามันยังพบด้วยว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 87 จะไม่กลับมาเที่ยว จ.กระบี่ หากมีโรงไฟฟ้าถ่านหินเกิดขึ้น ซึ่งคาดการณ์ว่าจะกระทบการท่องเที่ยวฝั่งอันดามันที่สร้างรายได้เข้าประเทศปีละกว่า 300,000 ล้านบาท ซึ่งในวันเดียวกันนาย

วัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะตัวแทนรัฐบาลยืนยันว่า นายกรัฐมนตรี เป็นห่วงการออกมาคัดค้านของเครือข่ายฯ และพร้อมนำข้อเสนอต่าง ๆ ส่งถึงนายกรัฐมนตรีทันที

วันที่ 16 กรกฎาคม 2558 ตัวแทนเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน ยังคงนั่งอดอาหาร เพื่อเรียกร้องให้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีคำสั่งให้ยกเลิกโครงการก่อสร้าง โรงไฟฟ้าพลังงานถ่านหินในพื้นที่ จ.กระบี่ เนื่องจากจะกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตชุมชน และการท่องเที่ยว นายศักดิ์กมล แสงดารา เครือข่ายป้องกันอันดามันจากถ่านหิน เปิดเผยว่าภายหลัง นายประสิทธิชัย หนูนวล และนายอัครเดช ฉากจินดา อดอาหารเป็นเวลา 7 วัน ส่งผลให้สภาพ ร่างกายอ่อนเพลียและมีไข้ แต่ทั้ง 2 คนยืนยันที่จะอดอาหารไปจนกว่ารัฐบาลจะตอบรับข้อเรียกร้อง ส่วนก่อนหน้านี้ นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ในฐานะตัวแทน รัฐบาล ได้มารับหนังสือและยืนยันจะหารือกับนายกรัฐมนตรีในวันที่ 13 กรกฎาคม 2558 แต่ขณะนี้ ยังไม่มีความคืบหน้า และหากนายกรัฐมนตรีไม่มีคำสั่งให้ กพฟ. ยุติการเปิดยื่นซองประกวดราคาสร้าง โรงไฟฟ้าถ่านหินในวันที่ 22 กรกฎาคม จะถือเป็นการเดินหน้าสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน โดยไม่ฟังเสียง ของประชาชนในพื้นที่ และหากไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจนจากรัฐบาลก่อนวันที่ 22 กรกฎาคม จะมี มาตรการเรียกร้องที่เข้มข้นขึ้น

วันที่ 17 กรกฎาคม 2558 กพฟ.ได้ออกประกาศยืนยันว่าจะมีการประมูลการก่อสร้าง โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่และท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้วแต่ได้เลื่อนการประมูลก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน กระบี่ จากเดิม 22 กรกฎาคม เป็นวันที่ 5 สิงหาคม 2558 โดยนายสุนชัย คำอุดมเศรษฐ์ ผู้ว่าการการ ไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเปิดเผยว่า การเลื่อนกำหนดการเปิดการประมูลยื่นซองเนื่องจากมี เอกชนได้สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมและบางรายยังเตรียมเอกสารไม่พร้อม ซึ่งการเลื่อนประมูลยืนยันว่า ไม่เกี่ยวกับกบกรณีการประท้วงแต่อย่างใด

วันที่ 19 กรกฎาคม 2558 มีการออกแถลงการณ์ร่วมของ 51 องค์กรเครือข่ายภาคประชา สังคมด้านสิ่งแวดล้อม เรื่อง “คัดค้านโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่และการเปิดประมูลโครงการ” ซึ่งในแถลงการณ์ได้กล่าวสนับสนุนการแสดงออกของเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหินและมีความ เห็นข้อเรียกร้องร่วมกัน ดังนี้

- 1) การแสดงออกของเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน เป็นการแสดงความ คิดเห็นตามหลักประชาธิปไตย และมีได้มีการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยแต่อย่างใด
- 2) พื้นที่ก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่และท่าเทียบเรือเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญ ต่อระบบนิเวศ และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติหรือ แรมซาร์ไซต์ (Ramsar Sites) เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของนก โลมา วาฬ และพะยูน ซึ่งเป็นสัตว์ป่า คุ่มครองและสัตว์ป่าสงวนของไทย และอยู่ระหว่างการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก พื้นที่ชุ่มน้ำ และชายฝั่งทะเลอันดามัน ทั้งยังเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประชาชนท้องถิ่น ทั้งในด้านการประมง

และการท่องเที่ยว จึงเป็นการไม่เหมาะสมอย่างยิ่งที่รัฐบาลจะอนุญาตให้ก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในพื้นที่ที่มีความสำคัญและความอ่อนไหวทางธรรมชาติแห่งนี้

3) การเปิดประมูลการก่อสร้างโรงไฟฟ้าในวันที่ 5 สิงหาคมนี้ ทั้งที่โครงการยังอยู่ระหว่างการศึกษาและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) ยังไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (คชก.) และยังไม่ได้รับการอนุมัติโครงการจากคณะรัฐมนตรี โดยอ้างว่าเป็นการดำเนินการ “คู่ขนาน” ถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และขัดกับหลัก “ธรรมาภิบาล” ไม่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม สุขภาพ สิทธิชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

4) ขอให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยยุติแผนการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่และยกเลิกการเปิดประมูลการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่โดยทันที

ช่วงเช้าของวันที่ 20 กรกฎาคม 2558 นายอัครเดช ฉากจินดา และนายประสิทธิชัย หนูนวล แกนนำเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน พร้อมด้วยชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ เดินเท้าจากหน้ากระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มาถึงประตู 1 ทำเนียบรัฐบาล เพื่อยื่นแถลงการณ์เครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน และข้อเสนอยกเลิกโครงการไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ ฉบับที่ 8 ต่อนายกรัฐมนตรี โดยย้ำจุดยืนเดิมคือให้ยกเลิกโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ ภายในวันที่ 21 กรกฎาคมนี้ และขอเวลา 3 ปี เพื่อพิสูจน์ว่าสามารถใช้พลังงานทดแทนหมุนเวียนแทนการก่อสร้างโรงไฟฟ้าได้ ซึ่งได้ยื่นข้อเรียกร้องอีกครั้งจำนวน 3 ข้อ คือ

- 1) ให้รัฐบาลหยุดกระบวนการการรายงานการทำผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)
- 2) เสนอให้เลื่อนการประมูลที่จะมีขึ้นในวันที่ 5 สิงหาคม ออกไปก่อนโดยไม่มีกำหนด

3) ให้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อพิจารณาข้อเรียกร้องของเครือข่ายฯ โดยมีตัวแทนจากกระทรวงพลังงาน ตัวแทนภาคธุรกิจในจังหวัดกระบี่ และตัวแทนประชาชน

นายวัลลภ ตังคณานุก์ธนา สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้มาหารือกับกลุ่มเครือข่ายปกป้องอันดามันฯ โดยนายวัลลภ ได้อาสาเป็นผู้ประสานงานระหว่างกลุ่มและรัฐบาล และจะเป็นคนไปยื่นหนังสือและข้อเสนอจากกลุ่มต่อนายกรัฐมนตรี หลังจากนั้นก็มีเจ้าหน้าที่จากที่ทำเนียบรัฐบาลยื่นรักษาความปลอดภัยอยู่รอบ ๆ บริเวณ ทั้งนี้ นายสาธิต สุทธิเสริม เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการประชาชน ได้เข้ามาเจรจากับตัวแทนเครือข่ายปกป้องอันดามันฯ เพื่อให้ย้ายไปที่ศูนย์บริการประชาชนซึ่งตั้งอยู่ที่สำนักงาน กุมภภาพันธุ์ โดยทางกลุ่มเครือข่ายปกป้องอันดามันฯ ยืนยันจะอดอาหารจนกว่าจะได้คำตอบที่ชัดเจนจากรัฐบาล พร้อมทั้งได้ย้ายการชุมนุมจากประตู 1 ทำเนียบรัฐบาลไปที่ศูนย์บริการประชาชน

วันที่ 21 กรกฎาคม 2558 เป็นวันที่ 2 ของเครือข่ายปกป้องฯ พร้อมกับเครือข่ายนักวิชาการหลายคนรวมตัวกันหน้าทำเนียบรัฐบาล เพื่อกดดันให้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ออกมาตอบข้อเรียกร้องให้ยกเลิกรายงาน EHIA และยุติโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ทันที โดยมีกลุ่มนักวิชาการมาร่วมยื่นเอกสารและรายชื่อคัดค้านการตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในพื้นที่กระบี่กว่า 27,000 รายชื่อ โดยทางกลุ่มยืนยันว่าไม่ได้คัดค้านโรงไฟฟ้าแต่ต้องการให้รัฐบาลกลับไปพิจารณาพลังงานหมุนเวียนทางเลือกอื่น เช่น ไบโอดีเซล พลังงานไฟฟ้าจากน้ำมันปาล์ม เป็นต้น ในวันที่นี้ทางเครือข่ายได้ยื่นหนังสือต่อ พล.ท.สกล ชื่นตระกูล ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ในวันเดียวกันทางกลุ่มกรีนพีซได้ออกแถลงการณ์วิพากษ์ กฟผ. ที่ที่เดินหน้าเปิดประมูลโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ โดยเพิกเฉยต่อเสียงเรียกร้องของประชาชนและกระบวนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม (อีเอชไอเอ) ที่ยังเต็มไปด้วยข้อบกพร่อง รวมถึงสนับสนุนข้อเรียกร้องของเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหินที่มีต่อรัฐบาลคือ 1) ยุติกระบวนการพิจารณาอนุมัติรายงาน EHIA/EIA ของโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินและท่าเรือถ่านหินที่กระบี่ 2) หยุดการเปิดประมูลโครงการโรงไฟฟ้าออกไปอย่างไม่มีกำหนด และ 3) แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอของเครือข่ายประเด็นศักยภาพพลังงานหมุนเวียนเต็มร้อยที่จังหวัดกระบี่ที่ประกอบด้วยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ในวันนี้เป็นวันที่คณะรัฐมนตรีมีการประชุม พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กล่าวถึงกลุ่มคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ หลังการประชุมค.ร.ม. ระบุว่า “ตนจะส่งคนไปดูว่าอดข้าวจริงหรือไม่” ทั้งนี้ในเฟซบุ๊กवासนา นาน่วม ได้โพสต์ข้อความระบุว่า

ต้องอดให้จริงนะ ผมพร้อมช่วยเรื่องโรงพยาบาล อดจริงหรือเปล่าไม่รู้ กลางคืนแอบกินหรือเปล่า สมัยก่อนเคยมีขูดรูข้างล่าง แต่นี้อาจจะอดจริงก็ได้ แต่ก็รู้กันดี อดข้าวอดน้ำ 3 วันตายแล้ว อย่่าต่อต้านการใช้พลังงานทดแทน ต่อจากนี้จะขอความร่วมมือสภาปฏิรูปแห่งชาติสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งจะมีการผ่านกฎหมายอีกหลายฉบับ นอกจากนี้รัฐยังต้องชี้แจงผลกระทบด้านต่าง ๆ อยู่แล้ว ทั้งเรื่องมลภาวะ ถ้ายังไม่มาทดแทน อีกไม่นาน ราคาไฟฟ้าสูงแน่ แต่ตอนนี้ราคาน้ำมันยังไม่ขึ้นเลยยังอยู่ได้

วันที่ 22 กรกฎาคม 2558 สถานการณ์การชุมนุมตึงเครียดขึ้น และมีชาวบ้าน จ.กระบี่ และพื้นที่ภาคใต้เดินทางมาสมทบกับผู้ชุมนุม หลังนายกรัฐมนตรี้ แสดงความเห็นช่วงบ่ายวันที่ 21 กรกฎาคม 2558 นอกจากนี้ นายณรงค์ชัย อัครเศรณี รมว.พลังงาน เปิดเผยถึงกรณีมีกลุ่มผู้ชุมนุมต่อต้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ กดดันให้รัฐบาลยกเลิกโครงการนั้น กระทรวงพลังงานยังยืนยันที่จะเดินหน้าโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากภาคใต้มีความเสี่ยงด้านพลังงาน จำเป็นต้องมีโรงไฟฟ้าที่เป็นเชื้อเพลิงหลักเพื่อผลิตไฟฟ้ารองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้น และคงไม่สามารถพึ่งพาพลังงานทดแทนอย่างเดียวได้ อีกทั้งเร่งทำความเข้าใจกับประชาชนที่ไม่เห็นด้วย

ตามที่นายกรัฐมนตรีขอ นายณรงค์ชัยกล่าวว่า “การคัดค้านที่เกิดขึ้นทางกระทรวงต้องชี้แจงไปเรื่อย ๆ ถ้ามามากก็ตอบไป ส่วนจะมีการตั้งเวทีกลางขึ้นมาคุยร่วมกันอย่างเป็นทางการนั้น ผมว่าควรจะคุยกันในพื้นที่มากกว่า เพราะคนกทม. ไม่ได้เกี่ยวข้องอะไรด้วย”

วันที่ 23 กรกฎาคม 2558 กลุ่มเครือข่ายปกป้องอันดามัน ที่เรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกโครงการไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ ซึ่งชุมนุมมาเป็นเวลา 13 วันว่า ยังคงชุมนุมอยู่รอบนอกทำเนียบรัฐบาล โดยเมื่อคืนวันพุธ 22 กรกฎาคมที่ผ่านมา ทางกลุ่มได้ใช้ตึก 80 ปีสมเด็จพระวันรัตวัดโสมนัสวรวิหาร ซึ่งอยู่ตรงข้ามทำเนียบรัฐบาลใช้เป็นสถานที่ค้างแรม และในวันนี้เดิมทีมีกำหนดการที่จะนัดแสดงพลังคล้องแขนล้อมทำเนียบรัฐบาล แต่ พล.อ.จีระศักดิ์ ชมประสพ ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี เป็นตัวแทนรัฐบาล มาพบเครือข่ายขอให้ยุติกิจกรรมไปก่อน เนื่องจากภายในทำเนียบรัฐบาลมีงานสำคัญในการต้อนรับคณะนายกรัฐมนตรีเวียดนาม โดยผู้ชุมนุมได้ยื่นข้อเรียกร้อง 3 ข้อกับที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีผ่านไปยังนายกรัฐมนตรี และขอให้กลับมาให้คำตอบในเวลา 15.00 น.วันเดียวกันนี้ หากไม่รับข้อเสนอจะมีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะได้คำตอบตามแนวทางสันติวิธี ซึ่งมีนายกิตติชัย เอ่งฉ้วน รองนายก อบจ.กระบี่ ร่วมพูดคุย

เมื่อช่วงเช้าที่ผ่านมา พล.อ. จีระศักดิ์ ชมประสพ เข้าพูดคุยกับเครือข่าย พร้อมระบุว่า นายกรัฐมนตรีรับข้อเรียกร้องของกลุ่มเครือข่ายทั้ง 3 ข้อไปพิจารณา และจะให้คำตอบในเวลา 15.00 น. ภายในวันนี้ ตนขอยืนยันว่า จังหวัดกระบี่มีศักยภาพ สามารถผลิตปาล์ม น้ำมันเพื่อป้อนให้กับโรงผลิตไฟฟ้าได้ แต่ยังมีข้อจำกัดที่ไม่มีสายส่งสัญญาณ เนื่องจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ (กฟผ.) ไม่ได้เพิ่มสายส่งสัญญาณมาให้

หลังจากนั้นในช่วง 19.00 น. ที่ที่ประตู 3 ทำเนียบรัฐบาล บริเวณถนนพิษณุโลก แกนนำเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหินฯ เปิดเผยภายหลังจากการยื่นข้อเสนอผ่านที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีไป ยังพล.อ.ประยุทธ์ 3 ข้อ เกี่ยวกับยกเลิกโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานถ่านหินในจังหวัดกระบี่ ปรากฏว่าพล.อ.ประยุทธ์ มีบัญชาให้รับข้อเสนอของเครือข่ายฯ ในการตั้งคณะกรรมการร่วมฯ จึงทำให้กระบวนการทั้งหมดต้องหยุดไว้ก่อน ดังนั้นจากนี้ไปกระบวนการทั้งหมดต้องยุติลง แต่อย่างไรก็ตามแกนนำเครือข่ายฯ กล่าวว่า “แม้พล.อ.ประยุทธ์จะมีบัญชาออกมาแบบนี้ แต่เครือข่ายก็ยังไม่ไว้วางใจราชการและหน่วยงานที่จะไม่ปฏิบัติตามบัญชา ซึ่งอาจทำให้กระบวนการอื่นไม่ยุติจริง ดังนั้นทางเครือข่ายจึงจำเป็นต้องได้รับเอกสาร ที่เป็นลายลักษณ์อักษรยืนยันจากหน่วยงาน รวมทั้งข้อเสนอด้วย คือ 1) เรื่องของการหยุดกระบวนการสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบทางสุขภาพ 2) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีระบุว่า การประมูลจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ แต่เครือข่ายฯ ก็ยังไม่มั่นใจเช่นกันจึงจำเป็นต้องได้รับการยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษร”

แกนนำเครือข่ายฯ คนดังกล่าวได้กล่าวต่อไปอีกว่า “ในวันศุกร์ที่ 24 กรกฎาคมนี้ เวลา 09.00 น. ที่ห้องประชุมชั้น 2 สำนักงาน กุมภาพันธุ์. (ตรงข้ามทำเนียบรัฐบาล) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี นัดหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และกระทรวงพลังงานมารับทราบคำบัญชาของนายกรัฐมนตรี และเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเครือข่ายว่ากระบวนการทุกอย่างจะหยุดจริงตามที่ตกลง” หลังจากนั้นแกนนำได้ประกาศ ให้ประชาชนที่มาจากจังหวัดกระบี่ กลับไปเก็บเสื้อผ้าที่วัดโสมนัสวรวิหาร เพื่อเดินทางกลับจังหวัดกระบี่ในคืนนี้ (23 กรกฎาคม) เพื่อไปรอฟังข่าวการได้ออกสารยืนยันจากรัฐบาล และขอเชิญไปรวมกันที่ศาลากลางจังหวัดกระบี่ ในวันศุกร์ที่ 24 กรกฎาคม ซึ่งหอการค้าจังหวัดกระบี่ ภาคธุรกิจกระบี่ จะร่วมกันแถลงข่าวแสดงท่าทีด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามหากรัฐบาลเบี่ยงหรือไม่ดำเนินการตามที่ตกลง ทางเครือข่ายฯ จะกลับขึ้นมาชุมนุมที่กทผ.ใหม่ และจะมีจำนวนมากกว่าเดิม และจากนั้นทั้งหมดก็สลายการชุมนุมในทันที

วันที่ 24 กรกฎาคม 2558 กลุ่มต่าง ๆ มารวมตัวกันที่ ชั้น 2 อาคารสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กมร.พ.) ถนนพิษณุโลก ซึ่งหลังจากการพูดคุยได้มีข้อสรุปว่าทาง กฟผ. และ สผ. จะยุติกระบวนการจัดทำรายงาน EIA และ EHIA ของโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินจังหวัดกระบี่ และเพื่อหารือในการตั้งคณะกรรมการไตรภาคี ซึ่งจะประกอบไปด้วย กระทรวงพลังงานกับกฟผ. สถาปนิกผู้รับจ้างที่ปรึกษานิติบัญญัติแห่งชาติ และฝ่ายประชาชนชาวจังหวัดกระบี่กับนักวิชาการ โดยจะแต่งตั้งให้เร็วที่สุด ส่วนประเด็นเรื่องการเปิดข้อซองประกวดราคาก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินจังหวัดกระบี่ มูลค่าเริ่มต้น 49,500 ล้านบาท ทาง กฟผ.บอกว่าจะมีความจำเป็นต้องให้กระบวนการนี้ดำเนินต่อไป เนื่องจากที่ผ่านมาประสานกับบริษัทต่างชาติไว้แล้วจึงไม่อยากให้ยกเลิกแต่ตัวแทน กฟผ.ยืนยันว่ากระบวนการที่จะเกิดขึ้นในวันที่ 5 สิงหาคมนี้ จะไม่มีผลเกี่ยวเนื่องทางกฎหมาย ประเด็นนี้ทำให้เครือข่ายฯ ไม่เห็นด้วย เพราะเห็นว่าจะทำให้รัฐเสียหายจากการเปิดให้ข้อซองประกวดราคาก่อสร้างทั้งที่กระบวนการต่าง ๆ ต้องยุติไปแล้ว

วันที่ 5 สิงหาคม 2558 ที่สำนักงานใหญ่ บางกอก การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) มีการเปิดประมูลด้านเทคนิคเพื่อก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ขนาดกำลังการผลิต 800 เมกะวัตต์ มูลค่าก่อสร้างประมาณ 49,000 ล้านบาท มีผู้ซื้อประมูลเพียง 2 ราย ประกอบด้วย 1. กิจการร่วมค้าบริษัท อัลสตอม เพาเวอร์ ซิสเต็ม บริษัท อัลสตอม (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัท มารูเบนิ จำกัด และ 2. กิจการร่วมค้า พาวเวอร์ คอนสตรัคชั่น คอร์ปอเรชั่น ออฟ ไชนา และบริษัท อิตาเลียน-ไทย ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด อย่างไรก็ตาม กลุ่มซีเมนและมิตซูบิชิ คอร์ปอเรชั่น ซึ่งได้แจ้งว่าจะมาลงทะเบียนแต่ที่สุดไม่ได้ยื่นและพบมิตซูบิชิมาสังเกตการณ์เท่านั้น ทั้งนี้ นายรัตนชัย นามวงศ์ รองผู้ว่า กฟผ. เผยว่า กฟผ. จะพิจารณาคุณสมบัติ รายละเอียดด้านเทคโนโลยีของทั้งกลุ่มภายในระยะเวลา 3 เดือน จากนั้นจะใช้เวลาอีก 1 เดือนในการพิจารณาด้านราคาในการคัดเลือกผู้ชนะการประมูลดังกล่าว

นายอัศวพงศ์ วสุวรรณธก รองประธานกรรมการหน่วยโรงงานอุตสาหกรรม บริษัท อิตาเลียน ไทยดิเวลลอปเมนต์ กล่าวว่า

มั่นใจว่าจะชนะการประมูลก่อสร้าง ส่วนกรณีก็ยังมีปัญหาการคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินนั้น เรื่องนี้อยู่ที่ภาครัฐและประชาชนจะตัดสินใจในการมองความจำเป็นของประเทศ ประชาชนน่าจะตัดสินใจมากกว่า เราใช้เทคโนโลยีที่กำจัดมลพิษที่มั่นใจว่าทำได้ อุปกรณ์หลัก ๆ ก็ใช้กันทั่วโลกและการผลิตเทคโนโลยีที่สูงก็ไม่มีที่ร้าย ผมเองก็เห็นด้วยกับรัฐบาลในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน เราเข้าประมูลก็เสนอตามหน้าที่การตัดสินใจเทคนิคก็อยู่ที่กฟผ.

ในวันเดียว นายมนูญ ศิริวรรณ สมาชิกสภาปฏิรูป ได้เขียนคอลัมน์ พลังงานเพื่อความยั่งยืน หัวข้อ ทำไม่ต้องถ่านหิน ในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ กล่าวโจมตีข้อเรียกร้องของกลุ่มเครือข่ายประชาชนปกป้องอันตรายจากถ่านหิน ได้มีการเรียกร้องให้ยุติการทำไอเอและอีเอชไอเอ ซึ่งจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับรู้ว่า โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินที่กระป๋องนั้น มีความเหมาะสมที่จะก่อสร้างและจะสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขอนามัยต่อชุมชน และวิถีชีวิตของประชาชนอย่างไรหรือไม่ ข้อเรียกร้องนี้จึงเปรียบเสมือนกับการ “ฆ่าตัดตอน” โรงไฟฟ้าถ่านหินที่กระป๋องเสียตั้งแต่แรก โดยไม่เปิดโอกาสให้มีการทำการศึกษาด้านความเหมาะสม หรือผลกระทบตามหลักวิชาการก่อนแต่อย่างใด ข้อเรียกร้องดังกล่าว จึงมีอาจกล่าวได้ว่าเป็นข้อเรียกร้องตามระบอบประชาธิปไตย หรือเป็นการใช้สิทธิของชุมชน โดยชอบตามรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นข้อเรียกร้องในเชิงบังคับให้รัฐบาลต้องทำตามสิ่งที่กลุ่มบุคคลดังกล่าว เชื้อหรือต้องการโดยไม่มีทางเลือก (Demanding Request) และยังมีการกดดันรัฐบาลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น มีการประท้วงโดยการอดอาหาร ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งไม่ใช่การประท้วงหรือคัดค้านให้มีการพูดคุยกันโดยใช้เหตุและผล และได้ทราบว่า ทางกระทรวงพลังงานและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ไปแล้วรวมทั้งสิ้น 6 ครั้งด้วยกัน ซึ่งปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วย มีเพียง 2 หมู่บ้านเท่านั้นที่ไม่เห็นด้วย และมีบางส่วนเป็นคนนอกพื้นที่ เข้าไปเป็นแกนนำในการชักชวนคนในพื้นที่ให้ต่อต้านโรงไฟฟ้า และได้ตั้งคำถามทิ้งท้ายไว้ว่า การประท้วงหรือการคัดค้านครั้งนี้อาจจะมีคนหรือทุนสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง

นอกจากนี้ กลุ่มคณะทำงานโลกเย็นที่เป็นธรรมหรือ Thai Climate Justice Working Group ซึ่งมีที่ทำการอยู่ที่สถาบันวิจัยสังคม อาคารวิศิษฐ์-ประจวบเหมาะ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ออกจดหมายเปิดผนึก: ทางออกเฉพาะหน้ากรณีความขัดแย้งโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระป๋อง-เทพา ซึ่งในจดหมายเปิดผนึกมีการกล่าวถึงข้อมูลเรื่องกำลังผลิตไฟฟ้าสำรองตามแผน PDP2015 ในกรณีที่มีและไม่มีโรงไฟฟ้ากระป๋องและเทพา ที่มีกำลังไฟฟ้าสำรองจะมีสัดส่วนอยู่ที่ 25-39% ซึ่งเกินจากระดับมาตรฐาน (15%) ไปสูงมาก และทั้ง 2 โครงการอาจไม่ใช่โครงการที่จำเป็นต้องก่อสร้างขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว และสามารถเลื่อนโครงการออกไปได้อย่างน้อย 12 ปีโดยไม่กระทบต่อความมั่นคง

พลังงานไฟฟ้าแต่อย่างใด พร้อมทั้งเรียกร้องให้ชะลอการเปิดประมูลก่อสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่ จนกว่า รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะแล้วเสร็จและยกเลิกผลการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น (เวที ค.1 ถึง ค.3) โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพา และให้มีการจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนใหม่ตั้งแต่เริ่มต้น ภายใต้กระบวนการที่โปร่งใสและยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งท้ายจดหมาย เปิดผนึกได้แนบรายชื่อทั้งหมด 44 องค์กร 55 รายชื่อบุคคล

ในวันที่ 25 สิงหาคม 2558 ที่หน้าศาลากลางจังหวัดกระบี่ กลุ่มเครือข่ายประชาชนจังหวัด กระบี่ และกลุ่มเครือข่าย 4 ตำบลรอบโรงไฟฟ้ากระบี่ พร้อมด้วยผู้นำท้องถิ่นที่เห็นด้วยกับโครงการ การก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินของ กฟผ. นำโดยนายไพโรจน์ บุตรเขียน ประธานชมรมอนุรักษ์ป่าชาย เลน และสิ่งแวดล้อมตำบลปกาสัย นายอนันต์ สันหาท กำนันตำบลคลองขนาน อ.เหนือคลอง และ ชาวบ้านประมาณ 50 คน เดินทางมาชุมนุม เพื่อเรียกร้องให้ กฟผ. ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้า ถ่านหิน พร้อมขอให้กระบวนการพิจารณารายงาน EHIA และ EIA ดำเนินการต่อไป โดยประชาชน ฝ่ายสนับสนุนโครงการยืนยันว่า “ประชาชนได้มีส่วนร่วมในรายงานทั้ง 2 ฉบับแล้ว” และยืนยันให้มีการ สร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ เพื่อประเทศชาติ

วันที่ 7 กันยายน 2558 ที่กระทรวงพลังงาน มีเครือข่ายประชาชนที่ได้รับผลกระทบจาก แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย 18 องค์กร จากหลายพื้นที่ อาทิ จังหวัดกระบี่ อำเภอ เทพา จังหวัดสงขลา กลุ่มน้ำสาละวิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดอุบลราชธานี รวมกลุ่มกันยื่นหนังสือ เปิดผนึกถึงนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน คัดค้านแผน PDP2015 ที่ผ่านความ เห็นชอบจาก กพข. เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2558 และคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2558

วันที่ 10 กันยายน 2558 ที่หอประชุม กฟผ.1 อาคารประชาสัมพันธ์ ฝ่ายสื่อสารองค์กร กฟผ. ได้จัดเสวนาเรื่อง “โรงไฟฟ้าถ่านหิน ฆ่าอันตามัน...จริงหรือ?” เพื่อกระตุ้นการรับรู้ สร้างความ เข้าใจและการมีส่วนร่วมต่อประเด็นปัญหาการพัฒนาโรงไฟฟ้าใหม่ รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ ผู้ปฏิบัติงาน กฟผ. ได้รับทราบข้อมูลเชิงลึก เพื่อนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน อย่างเป็นทางการและ ทิศทางเดียวกัน โดยมี นายรัตนชัย นามวงศ์ รองผู้ว่าการพัฒนาโรงไฟฟ้า (รวพฟ.) ว่าที่ พ.ต.ดร. อนุชาต ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา ผู้อำนวยการฝ่ายสิ่งแวดล้อมโครงการ (อสค.) ศ.ดร. ธราพงษ์ วิทิต ศานต์ รองอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคุณจิรพร มรกตจินดา ผู้สื่อข่าวอาวุโส ด้านพลังงาน จากสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ทีวี ร่วมเสวนา ซึ่งในวงเสวนามีการพูดของหลาย ๆ ท่าน ดังนี้

นายรัตนชัย นามวงศ์ รองผู้ว่าการพัฒนาโรงไฟฟ้า (รวพฟ.) กล่าวว่า

ตามที่มีกระแสข่าวในสังคมออนไลน์ที่บอกว่าทำไมประเทศไทยจึงยังต้องสร้างโรงไฟฟ้าถ่าน หิน ทั้ง ๆ ที่ทั่วโลกเตรียมจะยกเลิกโรงไฟฟ้าถ่านหินกันหมดแล้ว ซึ่งความจริงแล้วต้องศึกษา

ให้ละเอียดเพราะในต่างประเทศมีการยกเลิกโรงไฟฟ้าถ่านหินจริง แต่เป็นโรงเก่าที่ไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถควบคุมมลพิษได้ตามที่กฎหมายกำหนด และการยกเลิกก็เพื่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินใหม่ทดแทน โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ ซึ่งสามารถลดมลพิษที่ปล่อยจากโรงไฟฟ้าให้ดีกว่าหรือเท่ากับที่กฎหมายกำหนดเหมือนกับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ และโรงไฟฟ้าถ่านหินของ BSCP ในประเทศไทย หากเปรียบเทียบกับรถยนต์ ถ้ามว่าควันรถยนต์สะอาดไม่มีมลพิษเลยหรือไม่ ก็ต้องตอบว่าควันรถยนต์ยังมีมลพิษอยู่แต่อยู่ในมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดเช่นกัน

คุณจิรพร มรกตจินดา ผู้สื่อข่าวอาวุโส ด้านพลังงาน จากสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี กล่าวว่

ที่มาวันนี้ไม่ได้เป็นตัวแทนของสื่อมวลชนเพราะสื่อมวลชนแต่ละที่ย่อมมีความคิดแตกต่างกันไป ซึ่งสิ่งที่ทั้งผู้บริหาร กฟผ. และอาจารย์พูดมานั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกำจัดมลพิษ เรื่องส่งผลให้ค่าไฟราคาถูกลง แต่หากถามว่าจะให้โรงไฟฟ้าถ่านหินมาตั้งใกล้บ้านท่าน ทุกท่านจะคิดอย่างไร บางท่านอาจจะมีความกังวลเหมือนที่คนบางกลุ่มที่กำลังคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน กฟผ. ต้องนำเสนอความจริงทั้งด้านบวกและลบ ในฐานะสื่อมวลชนต้องนำเสนอทั้งด้านบวกและด้านลบเช่นกัน ซึ่งปัจจุบันมีช่องทางนำเสนอมากมายทั้งสื่อหลัก อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์ อาทิ เฟซบุ๊ก ที่มีอิทธิพลต่อสังคมเป็นอย่างมาก กฟผ. ต้องหาวิธีที่จะสร้างความเข้าใจ หาก กฟผ. มั่นใจในข้อมูลว่าเป็นความจริง เป็นโจทย์ที่ กฟผ. ต้องแก้ไขให้ได้

ว่าที่ พ.ต. ดร.อนุชาต ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา ผู้อำนวยการฝ่ายสิ่งแวดล้อมโครงการ (อสค.) กล่าวว่

คำว่า “โรงไฟฟ้าถ่านหิน ฆ่าอันตราย” เป็นคำพูดที่เกิดขึ้นในโลกสังคมออนไลน์ และมีการแชร์ต่อ ๆ กัน ต้องพิจารณาว่าคำพูดดังกล่าวนี้เป็นความจริงหรือเป็นเพียงวาจากรรม ที่สร้างขึ้นอย่างบิดเบือน เพราะเส้นทางเดินเรือถ่านหินเป็นเส้นทางเดียวกับเส้นทางเดินเรือน้ำมันของโรงไฟฟ้ากระบี่ปัจจุบัน ซึ่ง กฟผ. ได้มีการวิจัยและสำรวจพบว่าตลอดระยะเวลาการเดินทางเดินเรือน้ำมันที่ผ่านมาไม่กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ซึ่ง กฟผ. ได้ส่งรายงาน ERIA ของโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่และท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้วฉบับสมบูรณ์ให้แก่ สผ. แล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่างขั้นตอนของการจัดตั้งคณะกรรมการไตรภาคี ตามที่รัฐบาลสั่งให้ดำเนินการเพื่อสร้างความเข้าใจ และหาข้อสรุปของทุกฝ่าย รายงาน ERIA โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ได้ส่งให้ สผ. เมื่อเดือนธันวาคม 2557 และได้ส่งต่อให้ คชก. พิจารณา

ถือเป็นการพิจารณาครั้งที่ 1 ซึ่ง คชก. ยังไม่เห็นชอบและได้ส่งรายงานกลับมาให้ กฟผ. แก้ไข และศึกษาเพิ่มเติม โดย กฟผ. ได้แก้ไขรายงานของโรงไฟฟ้าแล้วเสร็จและส่งให้ สผ. อีกครั้ง ในวันที่ 9 กรกฎาคม 2558 ซึ่งได้มีเหตุการณ์ประท้วงเกิดขึ้น จึงมีการชะลอการส่งรายงาน และตอนนี้อยู่ในขั้นตอนของการรอแต่งตั้งคณะกรรมการไตรภาคี ประกอบด้วย 1. กลุ่มที่มีความเห็นต่าง 7 คน 2. ภาครัฐรวมถึง กฟผ. 7 คน และ 3. ผู้แทนจากสถานนิติบัญญัติ แห่งชาติ (สนช.) 7 คน การพิจารณาแก้ไขรายงานจึงต้องรอข้อสรุปจากคณะกรรมการไตรภาคีนี้ก่อน

ศ.ดร. ธารพงษ์ วิทิตสานต์ รองอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า ของบางอย่างที่คนไม่รู้ว่าเป็นอะไร คนย่อมกลัวเพราะฉะนั้นความรู้ย่อมทำให้ความกลัวหายไป การนำถ่านหินมาผลิตไฟฟ้ามีมาเป็น 100 ปี ซึ่งปัจจุบันร้อยละ 70 ของไฟฟ้าที่ใช้อยู่ทั่วโลก มาจากถ่านหิน และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 5-7 ต่อปี เพราะโลกของเรายังมีถ่านหิน ปริมาณมาก ไม่เหมือนน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่มีแนวโน้มจะลดลงอย่างเห็นได้ชัด ส่วนตัวมองว่าประเทศไทยเสียโอกาสที่ไม่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงผลิตไฟฟ้า แต่ปล่อยให้ทั่วโลกใช้ ซึ่งถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงที่มีราคาถูก ส่งผลให้ค่าไฟฟ้าไม่แพง แต่ยังมีคนกลัวมลพิษ อยากให้ประชาชนเชื่อมั่นในเทคโนโลยี Clean Coal Technologyที่สามารถกำจัดมลพิษและโลหะหนักได้เป็นอย่างดี ต่างจากกรณีของโรงไฟฟ้าแม่เมาะที่เมื่อก่อนปล่อยมลพิษ ผมก็เป็นประชาชนคนหนึ่งที่เคยรอดู และอยากให้โรงไฟฟ้าถ่านหินเกิดขึ้นในประเทศไทย ขอ ยกตัวอย่างแนวคิดของประเทศญี่ปุ่น ที่ผู้บริหารประเทศญี่ปุ่นมองว่า พลังงานเป็นเรื่องสำคัญ ประเทศญี่ปุ่นต้องมีโรงไฟฟ้าเพื่อความพอเพียงในการใช้พลังงาน รวมทั้งต้องดูแลสิ่งแวดล้อม ให้ดีควบคู่กันไปด้วย เพราะฉะนั้นประเทศไทยก็สามารถทำเหมือนกับประเทศญี่ปุ่นได้เช่นกัน ผมเชื่อในคำพูดของผู้นำญี่ปุ่น และผมก็เลือกแล้วว่า ผมเอาถ่านหิน ผมอยากให้โรงไฟฟ้า และผมก็ต้องการให้โรงไฟฟ้ารักษาสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน

วันที่ 19 ธันวาคม 2558 พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการศึกษาการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ ซึ่ง เป็นไปตามข้อเรียกร้องของ เครือข่ายปกป้องอันตรายจากถ่านหิน ภายหลังกลุ่มเครือข่ายนำโดย นายประสิทธิ์ชัย หนูนวน และ นายอัครเดช ฉากจินดา ออกอาหารคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าตั้งแต่วันที่ 10 กรกฎาคม-23 กรกฎาคม ที่ผ่านมา ซึ่งใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้น 5 เดือน จึงมีการดำเนินการคณะกรรมการไตรภาคี ประกอบไปด้วย 29 คน (ดูตารางที่ 4.10) โดยเป็นตัวแทนจาก 3 ฝ่าย ประกอบด้วยฝ่ายราชการ ฝ่าย นิติบัญญัติ และฝ่ายประชาชน มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษานโยบายและมาตรการในการแก้ไขปัญหา

ตามข้อเรียกร้องของเครือข่ายปกป้องอันตรายจากถ่านหิน รวมถึงเร่งรัดและติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4.10 คณะกรรมการศึกษาการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่ (ไตรภาคี)

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง
1	พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์	ประธานกรรมการ
2	ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เขตตรวจราชการที่ 7	กรรมการ
3	นายสมนึก บำรุงสาลี ผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงาน	กรรมการ
4	ผู้ตรวจราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการ
5	อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	กรรมการ
6	นางปิยนันทน์ ไศภณคณาภรณ์ รองเลขาธิการสำนักนโยบาย และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
7	ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่	กรรมการ
8	ผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	กรรมการ
9	พลเอก อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์	กรรมการ
10	พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล	กรรมการ
11	พลอากาศเอก อติศักดิ์ กลั่นเสนาะ	กรรมการ
12	นายพลเดช ปิ่นประทีป	กรรมการ
13	นายสุนทร คุณชัยมั่ง	กรรมการ
14	นายสุรพงษ์ พรหมเท้า	กรรมการ
15	รองศาสตราจารย์ภิญโญ มีชำนะ	กรรมการ
16	รองศาสตราจารย์เรณู เวชรัตน์พิมล	กรรมการ
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสาธ มีแต่้ม	กรรมการ
18	นายเดชรัตน์ สุขกำเนิด	กรรมการ
19	นายสวาสดี เถาว์กลอย	กรรมการ
20	นายอมฤต ศิริพรจุฑากุล	กรรมการ
21	นายกิตติชัย เอ่งฉ้วน	กรรมการ
22	นายอิทธิราช คำดี	กรรมการ
23	นายสมศักดิ์ นบหนอง	กรรมการ

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง
24	นายธนพล เพ็ญรัตน์	กรรมการ
25	ผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและเลขานุการร่วม
26	ผู้แทนกระทรวงพลังงาน ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและเลขานุการร่วม
27	เจ้าหน้าที่กระทรวงพลังงาน ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
28	เจ้าหน้าที่สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
29	เจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

แหล่งที่มา: การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2561.

นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการเพิ่มเติมอีก 3 ชุด คือ อนุกรรมการศึกษารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม อนุกรรมการการรับฟังความคิดเห็นประชาชน และอนุกรรมการพิจารณาศักยภาพการทำงานพลังงานหมุนเวียน ซึ่งทำงานควบคู่กับคณะกรรมการชุดดังกล่าว

23 กุมภาพันธ์ 2559 บริเวณตลาดเหนือคลอง อ.เหนือคลอง จ.กระบี่ กลุ่มเครือข่ายประชาชนในจังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนรอบโรงไฟฟ้ากระบี่ จำนวนกว่า 150 นำโดย นายอนันต์ สันหาท กำนันตำบลคลองขนาน อ.เหนือคลอง จ.กระบี่ นายไพโรจน์ บุตรเทียน ประธานเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและป่าชายเลน. ต.ปกาสัย อ.เหนือคลอง นายกิจจา ทองทิพย์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 ต.ปกาสัย อ.เหนือคลอง และนายเที่ยง บุญเลิศ ประชมรมชมรมผู้อาวุโสฯ จ.กระบี่ ได้รวมตัวกันถือป้ายและเดินรณรงค์สนับสนุนโรงไฟฟ้ากระบี่ในบริเวณตลาดเหนือคลอง ก่อนที่จะนำขบวนเดินทางไปยังศาลากลางจังหวัดกระบี่ เพื่อยื่นหนังสือถึงพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เพื่อทวงถามความคืบหน้าถึงหนังสือสนับสนุนโครงการโรงไฟฟ้ากระบี่ที่เครือข่ายประชาชนในจังหวัดกระบี่ยื่นไปเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2558 ผ่านนายพินิจ บุญเลิศ ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ โดยการเดินขบวนครั้งดังกล่าวนอกจากมีผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่รองรับหนังสือจากกลุ่มประชาชนแล้วยังมีนายชัยยศ หาญอมร หัวหน้าโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย

นายชัยศ หาญอมร หัวหน้าโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่กล่าว
ว่า

ที่ผ่านมาโครงการได้เผยแพร่ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะการดูแลสิ่งแวดล้อม การป้องกันผลกระทบต่อวิถีชีวิต และอาชีพ นอกจากนี้ ยังมี กฟผ. ยังมีโครงการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการ พัฒนา สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ในระยะยาว สำหรับ ผู้แทนชุมชนที่ยื่นหนังสือในวันนี้ คงต้องการเห็นการพัฒนาในพื้นที่ ซึ่ง กฟผ. พร้อมจะร่วมมือกับชุมชนกับชุมชนในทุก ๆ ด้านต่อไปในอนาคต

นายพินิจ บุญเลิศ ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ กล่าวว่า

จะรับหนังสือฉบับนี้เพื่อนำเรียนท่านนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานต่อไป ในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเป็นกลางและรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย และยินดีที่การเดินทางมายื่นหนังสือในวันนี้เป็นการหันหน้าพูดคุยกันโดยไม่ใช้ความรุนแรง และจะนำ การยื่นหนังสือในวันนี้ไปพูดคุยในเวทีการประชุมคณะกรรมการศึกษาการดำเนินโครงการ โรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ ในวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2559 ต่อไป

นายอนันต์ สันหาต กำนันตำบลคลองขนาน กล่าวว่า

กลุ่มเครือข่ายประชาชนในจังหวัดกระบี่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและชุมชนรอบโรงไฟฟ้ากระบี่เห็น ด้วยและพร้อมสนับสนุนโรงไฟฟ้ากระบี่ตลอดมา เนื่องจากเห็นความสำคัญของความมั่นคง ด้านพลังงานไฟฟ้าของภาคใต้ในอนาคต และชุมชนมีความเชื่อมั่นถึงขั้นตอนการผลิตไฟฟ้า ตลอดจนการดูแลสิ่งแวดล้อมชุมชนและสังคม รอบโรงไฟฟ้าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การ รวมกันในวันนี้เพื่อขอให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ได้นำหนังสือทวงถามถึงความคืบหน้า ของหนังสือสนับสนุนโครงการโรงไฟฟ้ากระบี่เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2558 ต่อ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน

ที่ผ่านมาในโลกออนไลน์ฝ่ายต่อต้านถ่านหินมีบทบาทสูงมาก ซึ่งถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ของกลุ่มต่อต้านถ่านหินกระบี่ โดยในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2559 ได้เกิดเพจ เครือข่ายชุมชนโรงไฟฟ้า ลิกไนต์และท่าเรือคลองรั้วกระบี่ ซึ่งเป็นการโพสต์และแชร์ข้อมูลพื้นฐาน ประวัติของโรงไฟฟ้ากระบี่ โดยข้อมูลถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2561 มีคนกดถูกใจ 806 คน และกดติดตาม 858 คน ส่วนเพจหยุด ถ่านหินกระบี่ ซึ่งเป็นเพจของกลุ่มต่อต้านถ่านหินกระบี่ ในวันที่ 31 กรกฎาคม 2561 มีคนถูกใจ 20,678 คน และกดติดตาม 21,241 คน

วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2559 คณะของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) กว่า 20 คน นำโดยนาย พิระศักดิ์ พอจิต รองประธานสนช. คนที่ 2 นายกล้าณรงค์ จันทิก พล.อ.อกนิษฐ์ หมั่นสวัสดิ์ พล.ท. ชัยยุทธ พร้อมสุข นายอนุมัติ আহมัด พล.ต.กลชัย สุวรรณบุรณ์ ร่วมกับหัวหน้าผู้ตรวจสำนัก นายกรัฐมนตรีร่วมด้วย ลงพื้นที่จังหวัดกระบี่เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนภายใต้โครงการ สนช.พบประชาชน โดยมีการหารือกับส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดโดยมีนายพินิจ บุญเลิศ ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ให้การต้อนรับ โดยในช่วงบ่ายที่ห้องประชุมข้างฝือก อบจ.กระบี่ มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วม โดยมีการแสดงความคิดเห็นให้ภาครัฐทบทวนการนำ เชื้อเพลิงถ่านหินมาผลิตไฟฟ้า ไม่อยากให้เร่งการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ภาคประชาชนต้องการให้ รอที่ประชุมไตรภาคีให้พิจารณาเรื่องนี้อย่างครบถ้วนก่อน และภาคประชาชนที่คัดค้านได้แสดง ความบริสุทธิ์ใจการคัดค้าน นอกจากนี้ยังมีประชาชนที่เห็นด้วยกับการใช้ถ่านหินผลิตไฟฟ้ากล่าวในที่ ประชุมว่า มั่นใจเทคโนโลยีที่ทำให้ถ่านหินสะอาดและควรเร่งการก่อสร้างให้แล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด บริเวณด้านนอกมีกลุ่มคัดค้านจำนวน 20 คน นำโดย นางปิยพร กลดเสื่อ ยืนถือป้ายผ้าคัดค้าน โรงไฟฟ้าถ่านหิน

หลังจากนั้นแทบไม่มีการเคลื่อนไหวของทั้ง 2 ฝ่ายเพราะในช่วงเวลานี้มีการประชุมหารือ ของคณะไตรภาคีที่ได้รับการแต่งตั้งจากนายกรัฐมนตรี จนเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2559 นายกรัฐมนตรีก็ได้มีบัญชาให้คณะกรรมการไตรภาคี ศึกษาเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของพลังงาน หมุนเวียนกับพลังงานหลักในมิติต่าง ๆ รวมถึงต้นทุนและความคุ้มค่าเพื่อประกอบการตัดสินใจทำให้อุณหภูมิการพิจารณาศึกษาภาพการทำงานพลังงานหมุนเวียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการ ไตรภาคีได้เริ่มศึกษาความเป็นไปได้ของการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานสะอาดในจังหวัดกระบี่ และวันที่ 30 มิถุนายน 2559 นายกรศิษฏ์ ภัคโชตานนท์ รับผิดชอบผู้ว่าการ กฟผ. แถลงนโยบายการ ดำเนินงานต่อสื่อมวลชน เขามุ่งมั่นจะผลักดัน กฟผ. ให้พัฒนาพลังงานหมุนเวียนควบคู่กับโรงไฟฟ้า ถ่านหิน เพราะถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงหลักในปัจจุบันที่มีปริมาณสำรองมาก สามารถควบคุมต้นทุนค่า ไฟฟ้าไม่ให้สูงเกินไป ช่วยสร้างความมั่นคงในระบบไฟฟ้าได้ และ กฟผ. จะทำให้โรงไฟฟ้ากระบี่และ โรงไฟฟ้าเทพาเป็นที่ยอมรับของประชาชน โดยยึดแนวทาง “โรงไฟฟ้าอยู่ที่ใด สังคมอยู่ดีมีสุข”

วันที่ 4 กรกฎาคม 2559 กฟผ. ได้จัดให้มีการเปิดซองประกวดราคา (Bid Opening Date) โดย มีนายพานิช จันทะสิม หัวหน้ากองวิศวกรรมเครื่องกลพลังงานหมุนเวียน ฝ่ายวิศวกรรมเครื่องกล (อวค.) ทำหน้าที่แทน นายอรรถพร ชูโต ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิศวกรรมเครื่องกล เป็นประธานรับ และเปิดซองประกวดราคางานจัดซื้อและจ้างก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินจังหวัดกระบี่ สำหรับโครงการ โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ณ โถงอาคารประชาสัมพันธ์ ชั้น 1 อาคาร ท.031 โดยมีนายทงรักษ์ แสง วัฒนะชัย ผู้ช่วยผู้ว่าการวิศวกรรมโรงไฟฟ้า (ชพพว.) ร่วมสังเกตการณ์ผู้เข้าร่วมการเปิดซองประกวด ราคา โดยในวันนี้เป็นการเปิดเฉพาะซองด้านราคา หากผู้ยื่นประกวดราคาผ่านคุณสมบัติด้านราคา

กฟผ. จะมีการพิจารณาในขั้นตอนต่อไปซึ่งการยื่นเปิดประกวดราคาในวันนี้ ยังไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย โดย กฟผ.ได้ระบุในเงื่อนไขการสงวนสิทธิ์การออกเอกสารสนองรับราคา (Letter of Intent-LOI) ไว้อย่างชัดเจนว่า จะออกเอกสารสนองรับราคาเมื่อโครงการฯ ได้รับความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) จากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนด รวมถึงได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการจากรัฐบาลครบถ้วนแล้ว

สำหรับผู้ยื่นเอกสารประกวดราคา มีจำนวนทั้งสิ้น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กิจการร่วม บริษัท อัลสตอม เพาเวอร์ ซิสเต็ม, บริษัท อัลสตอม (ประเทศไทย) จำกัด และมารูเบนิ คอร์ปอเรชั่น (The Consortium Consisting of ALSTOM Power Systems, ALSTOM (Thailand) Ltd. And Marubeni Corporation) และ 2) กิจการร่วม พาวเวอร์ คอนสตรัคชั่น คอร์ปอเรชั่น ออฟไชน่า และ บริษัท อิตาลีเลียน-ไทย ดีเวลอปเมนต์ จำกัด (มหาชน) (Consortium of Power Construction Corporation of China and Italian-Thai Development Public Company Limited) ทั้งนี้ การเปิดซองด้านเทคนิคได้ดำเนินการไปแล้ว เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2558

การเปิดซองประกวดราคาในครั้งนี้ กฟผ. จะดำเนินการจัดหาผู้รับเหมาเพื่อออกแบบ จัดทำอุปกรณ์ และก่อสร้างโรงไฟฟ้า คู่ขนานไปกับขั้นตอนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) เพื่อให้การก่อสร้าง โรงไฟฟ้ากระบี่ดำเนินการได้ตามแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า หรือ PDP2015 ซึ่งกระบวนการคัดเลือกผู้รับเหมา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ 1) กฟผ. จัดทำเอกสารประกวดราคา 2) ผู้รับเหมาซื้อซองประกวดราคาและจัดทำข้อเสนอ 3) กฟผ. พิจารณาข้อเสนอและคัดเลือกผู้รับเหมา ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะใช้เวลาประมาณ 6 เดือน รวมเวลาทั้งหมดประมาณ 1.5-2 ปี จากนั้นจึงเป็นช่วงของการก่อสร้างโรงไฟฟ้า ซึ่งใช้เวลาประมาณ 4 ปี สำหรับโรงไฟฟ้าประเภทพลังความร้อน ทั้งนี้ กฟผ. จะออกเอกสารสนองรับราคาเมื่อโครงการฯ ได้รับความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) จากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนด รวมถึงได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการจากรัฐบาลครบถ้วนแล้วเท่านั้น หนึ่งเดือนต่อมากลุ่มเครือข่ายปกป้อง ถ่านหินจากอันดามัน ออกแถลงการณ์ค้านการเปิดประมูลราคางานจัดซื้อและจ้างก่อสร้างโรงไฟฟ้า ถ่านหิน โดยกลุ่มต่อต้านฯ ถือว่าเป็นการละเมิดข้อตกลงที่นายกรัฐมนตรีลงนามจากข้อเรียกร้องของเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน 3 ประการ คือ 1) ให้ยุติกระบวนการ EIA และ EHIA 2) ให้ยุติการประมูล และ 3) ให้พิสูจน์การใช้พลังงานหมุนเวียน 3 ปี โดย 2 ประการแรกได้รับการปฏิบัติทันที แต่ประการที่ 3 ให้ตั้งกรรมการ 3 ฝ่ายขึ้นมาพิจารณาหาแนวทางการดำเนินการ ซึ่งกรรมการ 3 ฝ่าย ยังไม่มีข้อยุติ แต่ กฟผ.ได้ละเมิดข้อตกลงด้วยการประกาศผลการประมูล นอกจากนี้ในการดำเนินการของกรรมการ 3 ฝ่าย ไม่เกิดความจริงจังในการดำเนินการ ไม่พยายามหาทางออก แต่พยายามทุก

วิถีทางในการนำไปสู่การสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน แต่ก็ยังเป็นผลอะไรเพราะในวันที่ 5 สิงหาคม 2559 นายถาวร งามกนกวรรณ รองผู้ว่าการเชื้อเพลิง กฟผ.ได้ออกมายืนยันการประกวดราคาโครงการโรงไฟฟ้ากระบี่ขนาดกำลังผลิต 800 เมกะวัตต์ เป็นไปตามขั้นตอนและสามารถทำไปพร้อมกันหรือคู่ขนานกับขั้นตอนการพิจารณารายงาน EHA เพื่อให้ระยะเวลาการดำเนินโครงการฯ เป็นไปตามแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศ (PDP2015) ตามที่กำหนดไว้ โดยจะต้องนำเข้าถ่านหิน 2.7 ล้านตัน/ปี มูลค่าปัจจุบันจะไม่ต่ำกว่า 3 หมื่นล้านบาทต่อปี ซึ่งเป็นวงเงินที่สูงมาก ดังนั้น การเตรียมพร้อมศึกษารูปแบบเพื่อเปิดประมูลนำเข้าจึงต้องทำให้ดีที่สุด นอกจากนี้จะเป็นสัญญานำเข้าถ่านหินเป็นสัญญาแรกแรกของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งก็ต้องส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานอัยการสูงสุดช่วยพิจารณาด้วย

น.ส.สมพร เพ็งคำ ออนุกรรมการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ กล่าวว่

การประชุมที่ผ่านมา ยังไม่มีความคืบหน้าที่ชัดเจนจาก กฟผ. เนื่องจากการทำงานของอนุกรรมการชุดนี้ ต้องรวบรวมข้อมูลทางวิชาการด้านผลกระทบสิ่งแวดล้อม และข้อมูลจากภาคประชาชนมารวมจัดทำเป็นข้อสรุปให้คณะกรรมการไตรภาคี เพื่อเสนอต่อรัฐบาล แต่ กฟผ.ยังคงยืนยันไม่ถอนรายงาน EIA ทำเทียบเรือคลองรี้ว การเข้ามาเป็นอนุกรรมการของภาคประชาชน จึงกลายเป็นตรายางที่สร้างความชอบธรรมให้กับรายงาน EIA ชุดนี้ ที่มีคณะผู้ชำนาญการพิจารณาไปแล้ว จึงเป็นที่มาของการลาออก เพราะที่ผ่านมภาคประชาชนเรียกร้องให้ กฟผ.ถอนรายงานทั้ง 2 ฉบับออกหลายครั้ง แต่ กฟผ.กลับอ้างว่ากระบวนการพิจารณา EIA ได้ยุติ แม้รายงาน EIA ทำเทียบเรือคลองรี้วจะยุติการพิจารณา แต่ตัวรายการยังคงอยู่ที่ สผ. ซึ่งคาดว่าพร้อมเดินหน้าต่อแน่นอน หากคณะกรรมการไตรภาคีมีข้อสรุปและเสนอไปยัง สผ. กฟผ.ควรถอนรายงานดังกล่าวก่อน เพื่อนำข้อมูลของภาคประชาชนมาจัดทำกระบวนการใหม่ทั้งหมด จึงจะทำให้การทำงานของคณะกรรมการไตรภาคีจึงจะสมบูรณ์และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

นายถาวร งามกนกวรรณ รองผู้ว่าการเชื้อเพลิง กฟผ. กล่าวว่

ถ่านหินสำหรับโรงไฟฟ้ากระบี่จะมีต้นทุนสูงกว่าเทพา เพราะร่อนน้ำตื้นกว่า เรือขนส่งเป็นเรือระบบปิดลำเล็ก โดยโรงไฟฟ้าถ่านหินทุกขั้นตอนใช้เทคโนโลยีที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ทั้งตัวโรงไฟฟ้าและระบบขนส่งถ่านหิน ในขณะนี้ก๊าซในอ่าวไทยลดน้อยลงและมีความเสี่ยงเรื่องการประมูลสัมปทานปิโตรเลียมที่หมดอายุ การสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินจะเป็นทางเลือกลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาการนำเข้าก๊าซแอลเอ็นจีเพียงอย่างเดียว ซึ่ง กฟผ.ก็ต้องศึกษาแนวทางไว้รองรับและพร้อมจะเป็น Coal Center

การประชุมคณะกรรมการศึกษาการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ หรือ คณะกรรมการไตรภาคี ครั้งที่ 4 เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2559 ยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนถึง แนวทางการศึกษาศักยภาพพลังงานทดแทน และพลังงานทางเลือกจากที่ประชุม แม้คณะอนุกรรมการศึกษาการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกของจังหวัด จะยืนยันว่า ภายใน 3 ปีภาคพลังงานหมุนเวียนที่มีอยู่ในพื้นที่สามารถผลิตไฟฟ้าได้เพียงพอกับความต้องการใช้ อย่างแน่นอน และเสนอที่ประชุมใหญ่ผลักดันการพัฒนาพลังงานหมุนเวียนไปพร้อมกับการศึกษาศักยภาพ โดยนายเดชรัต สุขกำเนิด กล่าวว่าทุกครั้งที่มีการประชุมใหญ่ ยังไม่มีความชัดเจนในทาง ปฏิบัติ และยังมีความเป็นไปได้สูงกว่าการทำงานของคณะกรรมการชุดนี้อาจจะล้มเหลวในที่สุด เนื่องจากฝ่ายรัฐบาลที่มาจากกระทรวงพลังงาน และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ยังคง เดินหน้าโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน ทั้งที่ควรจะมีข้อสรุปจากคณะกรรมการไตรภาคีศึกษาการ ดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ก่อน โดยการประชุมแต่ละครั้งจะเป็นการชี้แจงข้อมูลการ ทำงานของคณะอนุกรรมการจากฝ่ายต่าง ๆ โดย กฟผ.ได้ชี้แจงก่อนหน้านี้ว่าได้ออกรายงาน EHA โรงไฟฟ้ากระบี่ จาก สผ.แล้ว แต่ก็ได้รับการยืนยันจาก สผ.ว่า กฟผ.ยังไม่ได้ขอถอดการพิจารณา รายการ EHA อย่างไรก็ดี และยังเดินหน้าประมวลโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ โดยอ้างว่าต้องการให้เป็นไป ตามแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศ และตามที่ชี้แจงต่อที่ประชุมว่าไม่ได้ละเมิดข้อตกลง ของคณะกรรมการไตรภาคี เนื่องจากคณะกรรมการไตรภาคียังไม่มีข้อสรุป นายเดชรัต สุขกำเนิด กล่าวว่า

ที่ผ่านมาภาคประชาชน ยอมที่จะเข้าร่วมเป็นคณะทำงานเพราะว่า การพูดคุยและใช้เหตุผล ในการเดินหน้าขับเคลื่อนด้านพลังงานน่าจะเป็นทางออกที่ดี แต่ปรากฏว่าหลังมีการตั้ง คณะกรรมการชุดนี้ กฟผ.รวมถึงกระทรวงพลังงาน ก็ยังเฉยใจ ไม่มีความจริงจังที่จะศึกษาศักยภาพพลังงานทางเลือกอย่างแท้จริง และยังคงพยายามผลักดันสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ทั้งที่มีการตั้งคณะกรรมการชุดนี้มาก ทำให้ภาคประชาชนเองพิจารณาว่าหากการทำงานของ คณะกรรมการไตรภาคี ไม่สามารถทำให้เกิดการเดินหน้าพลังงานทางเลือกได้ตามที่ได้เสนอ ไปก็จะจะถอดตัว เพราะถือว่าเป็นเพียงการตั้งขึ้นมาบังหน้าเท่านั้น

หลังจากนั้นก็มีความพยายามประนีประนอมของคณะกรรมการ 3 ฝ่าย แต่อย่างไรก็ตาม คณะอนุกรรมการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่มี พล.อ.วัลลภ เกิดผล เป็นประธานอนุกรรมการ ภายใต้คณะกรรมการไตรภาคี เรียกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุม พิจารณาติดตามรายงานการ วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งด้านคุณภาพ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHA) โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ สิ่งแวดล้อม โครงการทำเทียบเรือบ้านคลองรั้ว อ.เหนือคลอง จ.กระบี่ น.ส.สมพร เพ็งคำ อนุกรรม

การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ ส่วนภาคประชาชนเปิดเผยภายหลังการประชุมว่า อนุกรรมการส่วนภาคประชาชนขอลาออกกลางห้องประชุม เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับกระบวนการทำงานของคณะอนุกรรมการในส่วนของภาครัฐ หลังการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ไม่ทำตามข้อตกลงในการถอนรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) จากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) โดยกระบวนการ EIA ขาดการมีส่วนร่วมภาคประชาชน และไม่มีความชอบธรรมตั้งแต่ต้น ตั้งแต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับฟังความคิดเห็น และขอบเขตในการศึกษาที่ไม่ครอบคลุมถึงระบบนิเวศวิทยาและชุมชน

วันที่ 8 กันยายน 2559 นายกรศิษฏ์ ภัคโชตานนท์ ผู้ว่าการ กฟผ. กล่าวถึงความคืบหน้าโครงการโรงไฟฟ้ากระบี่ อยู่ระหว่างการดำเนินงานของคณะกรรมการไตรภาคี เพื่อหาข้อสรุปนำเสนอ นายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการต่อไป สำหรับโครงการโรงไฟฟ้าเทพา เป็นไปตามแผนงานอยู่ในระหว่างการศึกษาของ คชก. ซึ่งทั้ง 2 โครงการ มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าในภาคใต้และของประเทศ ในวันที่ 9 กันยายน 2559 พล.อ.อนันตพร กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน กล่าวในงานสัมมนา Energy Symposium 2016 ว่า แนวโน้มการใช้พลังงานของโลกเพิ่มสูงขึ้น โดยสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลในปัจจุบันอยู่ที่ 82 เปอร์เซ็นต์ของการใช้พลังงานทั้งหมด แต่ในปี 2035 สัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลจะลดลงเหลือ 76 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากมีการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น และยอมรับว่าถ่านหินยังคงเป็นทางเลือกที่ราคาถูกที่สุดในการผลิตไฟฟ้าในหลายภูมิภาค ซึ่งในแผนพลังงาน 20 ปีของไทยที่คำนึงถึงความมั่นคงเพียงพอราคาไม่แพงจะต้องลดสัดส่วนการพึ่งพาก๊าซธรรมชาติไปสู่ถ่านหินมากขึ้น พล.อ.อนันตพร กาญจนรัตน์ กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า “การยกเลิกการก่อสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่ 800 เมกะวัตต์จะไม่มีทางเกิดขึ้น แต่อาจจะล่าช้า เนื่องจากกระบวนการรับฟังความเห็นจากหลายภาคส่วน โดยเฉพาะคณะกรรมการไตรภาคี”

หลังจากการส่งสัญญาณของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ในวันที่ 19 กันยายน 2559 การประชุมไตรภาคี ซึ่งเป็นการประชุมครั้งที่ 6 ได้ยุติลงอย่างไม่มีเหตุผล หลังพลเอกสกลธ์ สัจจานิตย์ ประธานคณะกรรมการไตรภาคี สั่งให้เลิกการประชุม โดยตัวแทนภาคประชาชน ชี้แจงว่า การประชุมเป็นการแจกแบบสอบถามให้อนุกรรมการ ที่ระบุเพียงคำถามเดียวว่า “ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับโรงไฟฟ้าพลังความร้อน” โดยอ้างว่า ต้องสรุปความคืบหน้า ส่งต่อให้นายกรัฐมนตรี ทำให้เกิดข้อสงสัยและความไม่ไว้วางใจกับภาคประชาชน ก่อนจะสั่งยกเลิกการประชุม และให้เหตุผลว่า มีเวลาไม่มากพอ ที่จะรอฟังสรุป จากอนุกรรมการทั้ง 3 ชุด และหลายครั้งที่ผ่านมา ไม่ได้เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนนำเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงจากพื้นที่ มีเพียงการนำเสนอข้อมูลของ กฟผ. ที่ชี้แจงข้อเท็จจริง ของคณะกรรมการชำนาญการ 150 ข้อ ที่ถูกตีกลับไปให้ กฟผ. แก่ไชรายงาน EIA เท่านั้น อนุกรมบางส่วน ตั้งข้อสังเกตว่าการตั้งคณะกรรมการไตรภาคีโดยมีตัวแทนของประชาชน ถูกนำมา

เป็นเครื่องมือสร้างความชอบธรรมให้โครงการเดินหน้าต่อไป รวมไปถึงการล่ารายชื่อสนับสนุนการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินของเครือขายกฟผ.ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ นี่คือเหตุผลหลักที่อนุกรรมการทั้ง 3 ชุด ยื่นหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีเพื่อชี้แจงการลาออก

นายกิตติชัย เอ่งฉ้วน รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ หนึ่งในอนุกรรมการชุดที่ 2 ซึ่งศึกษาความเป็นไปได้ในการผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนเพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงานไฟฟ้าของจังหวัดกระบี่ เผยถึงการทำงานของคณะกรรมการไตรภาคีที่ผ่านมาว่า เรื่องการทำงานของไตรภาคีที่ประชุมมาแล้ว 6 ครั้ง และอนุกรรมการชุดที่ 2 9 ครั้ง บรรยากาศการทำงานยอมรับว่า ไม่ได้รับความร่วมมือจากส่วนราชการที่มีหน้าที่ในเรื่องของการซัพพอร์ตข้อมูลเลย ต้องวิ่งหากันเอง กว่าจะได้ข้อสรุป ถูกทักท้วง ถูกเตะตัดขาดตลอด ในส่วนของกรรมการไตรภาคี มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ไม่ชอบมาพากล การที่กฟผ. ยังคงดำเนินการต่าง ๆ ในพื้นที่ ทั้ง ๆ ที่คณะกรรมการไตรภาคี ยังไม่ได้ข้อสรุปอย่างล่าสุดเป็นเรื่องที่น่าเกลียดมาก คือ กฟผ. เอาเอกสารไปให้นักเรียน นักศึกษา ที่วิทยาลัยเทคนิคกระบี่เซ็นเพื่อสนับสนุนโรงไฟฟ้า เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะการจะให้สนับสนุนหรือไม่ต้องให้ข้อมูลรอบด้านก่อน แต่การกระทำครั้งนี้ เป็นการมัดมือชก ซึ่งก็คิดว่าเอกสารเหล่านั้น คงจะนำมาประกอบเรื่องที่จะนำเสนอท่านนายกฯ ต่อไป นอกจากนี้นายกิตติชัย กล่าวต่อว่า แม้จะไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือในเรื่องของข้อมูลต่าง ๆ แต่วันนี้ผลการศึกษาออกมาแล้ว ภายในสามปีเราสามารถผลิตไฟฟ้าใช้เองได้แน่นอน ผู้ประกอบการจำนวนมากตั้งใจจะผลิตไฟฟ้า แต่ปัญหาคือการไฟฟ้าภูมิภาคไม่เปิดรับซื้อ ในเมื่อรัฐบาลไม่รับซื้อก็ไม่อยากลงทุน ปัจจุบันมีการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานเชื้อเพลิงชีวมวล (Biomass) และพลังงานชีวภาพ (Biogas) จ่ายกระแสไฟฟ้าเข้าระบบแล้วจำนวน 42.05 เมกะวัตต์ กำลังดำเนินการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าจำนวน 7.39 เมกะวัตต์ กำลังพัฒนาโครงการเพื่อขออนุญาตจำหน่ายไฟฟ้าจำนวน 92.1 เมกะวัตต์ รวมปริมาณกระแสไฟฟ้าที่จะสามารถผลิตเข้าระบบได้ในปัจจุบัน (หากได้รับอนุญาต) จำนวน 141.54 เมกะวัตต์ ขณะที่กระบี่มีการใช้ไฟสูงสุดที่ 142.9 เมกะวัตต์ และคาดการณ์ว่าอีก 3 ปีจะเพิ่มขึ้นที่ 175 เมกะวัตต์ ที่ผ่านมาในการประชุมของอนุกรรมการมีข้อสรุปแล้ว แต่ที่น่าห่วง คือ จากการประชุมใหญ่หลาย ๆ ครั้ง ไม่มีการดำเนินการให้เป็นรูปธรรม “การที่จะนับ 3 ปี จะเริ่มนับหนึ่งไม่ได้ トラバドที่การไฟฟ้ายังไม่รับซื้อ ปัญหาที่ว่าระบบสายส่งไม่พอ ถ้าคุณไม่เปิดรับซื้อ สายส่งไม่มี แล้วจะบอกว่ากระบี่ผลิตไฟฟ้า พลังงานทดแทนไม่ได้ ก็ไม่ถูก”

ในประเด็นการใช้พลังงานทดแทน กิตติชัย อธิบายว่านอกจากผลผลิตจากปาล์ม ไม้ยาง ไอโอแก๊ส ไบโอมแอส ของเสียจากโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม วันนี้อย่างไรก็ต้องเผาทิ้งไปเพราะมีต้นทุน ทั้งยังไม่สามารถนำเอาไปผลิตเป็นไฟฟ้าได้ ถึงผลิตก็ไม่สามารถขายได้ ก็เลยต้องเผาทิ้ง ซึ่งเป็นมูลค่าที่น่าเสียดายในแง่ธุรกิจ ตอนนี้อย่างจังหวัดข้างเคียงกระบี่ล้วนแต่มีสวนปาล์ม ถ้าผลักดันกระบี่ได้ ก็สามารถจะผลิตในจังหวัดอื่น ๆ ได้ เรามีทรัพยากรส่วนนี้เหลือเฟือ กระบี่มีพื้นที่ปลูกปาล์ม 1.4 ล้านไร่

มีต้นปาล์ม ประมาณ 20 ล้านต้น ในแต่ละปีเกษตรกรต้องเอาต้นปาล์มลงไม่ต่ำกว่า 1 ล้านต้นต่อปี ตอนนี้กำลังจะมีค่า เพราะต่อไปสามารถใช้เป็นพลังงานทดแทนได้ นักวิจัยญี่ปุ่นเห็นเขาตกใจว่าเรามีวัตถุดิบมากขนาดนี้ทำไมไม่เอามาใช้ประโยชน์ นายกิตติชัย เผยถึงข้อเรียกร้องจากอนุกรรมการชุดที่ 2 ว่า

1) ให้วิจัยในเรื่องของการใช้พลังงานทดแทนของจังหวัดกระบี่อย่างจริงจัง พร้อมทั้งทำแผนปฏิบัติการ นั่นคือที่ศึกษามาแล้วทำอย่างไร ให้เกิดในภาคปฏิบัติ

2) ให้มีการศึกษาการใช้พลังงานทดแทนของจังหวัดกระบี่ เพราะในสมัยกำหนดโรงไฟฟ้าถ่านหิน กระบี่ยังไม่ทราบว่าพลังงานทดแทนในจังหวัดกระบี่ มีมากน้อยแค่ไหน และอยู่ ๆ ก็กำหนดมา 880 เมกกะวัตต์โดยใช้ถ่านหิน เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ ต้องเอาฐานพลังงานทดแทนมาวาง และก็เอาโรงไฟฟ้าที่จะมาชั้บพอร์ต หรืออาจไม่มีเลยก็ได้ หากพลังงานหมุนเวียนสามารถทดแทนได้ 100%

3) เพิ่มระบบสายส่งให้พลังงานทดแทนทันที

นอกจากนี้ รศ.ดร. เรณู เวชรัชต์พิมล อนุกรรมการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม เปิดเผยว่าที่ผ่านมาในการประชุมใหญ่ ไม่เคยได้ฟังภาคประชาชน ฟังแต่ กฟผ.ทำงานกันมา 9 เดือน แต่ไม่สามารถหาข้อสรุปรวมกันได้ เพราะยังมีความขัดแย้งระหว่างกฟผ.กับภาคประชาชน ประเด็นปัญหาที่ว่ามีหลายอย่าง ประเด็นแรกคือตั้งแต่เริ่มตั้งไตรภาคีคือให้ชะลอการทำ EIA EHIA แต่ปรากฏว่ากฟผ.พยายามลงพื้นที่ เก็บข้อมูล สร้างความขัดแย้งกับชาวบ้าน เพราะชาวบ้านกลัวว่าข้อมูลที่ได้ไปจะไปมีผลต่อการตัดสินใจ และเปิดประมูลแล้ว ประกาศแล้วว่าได้รับประมูล เราเลยสงสัยว่าที่ประชุมมา 9 ครั้งได้อะไรไปใส่ใน TOR บ้างหรือเปล่า รศ.ดร. เรณู กล่าวว่า สิ่งที่ท่านประธานอนุกรรมการชุดที่ 1 พลเรือเอกวัลลภ เกิดผล กังวลที่สุดคือ การเดินเรือขนถ่านหินเข้าช่องแคบหมหิน ตรงนั้นเป็นพื้นที่ของหญ้าทะเล ที่สำคัญมันเชื่อมต่อกับป่าชายเลน ที่ผ่านมาสำนึกความหลากหลายของกระทรวงทรัพยากรฯ ได้ออกจดหมายมาถึงผู้ทำรายงานว่าตรงนี้มีความสำคัญจะกระทบระบบนิเวศที่ประชุมเลยมีมติกันว่า ให้ไปวัดความขุ่นของน้ำ เมื่อลงไปทำกัน ตกกลอย่างดีว่าจะมีทั้งฝ่ายกฟผ. นักวิชาการ ภาคประชาชน

อย่างไรก็ตาม ว่าที่พันตรี ดร.อนุชาติ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา ผู้แทน กฟผ. คณะอนุกรรมการฯ ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ส่วนหนึ่งของกรรมการ 3 ฝ่าย ได้ออกมาแสดงความคิดเห็นต่อการลาออกของกรรมการฝ่ายประชาชนและนักวิชาการว่า “ไตรภาคีจะสิ้นสุดลงหรือไม่ แต่ประเทศไทยยังต้องไปต่อ”

รศ.ดร. เรณู เวชรัชต์พิมล อนุกรรมการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า

วันแรกวัดข้อมูลพื้นฐานผ่านไปด้วยดี วันต่อมาที่ทดลองแล่นเรือเกิดความผิดปกติ เรือมาในลักษณะหัวจมน้ำ ท้ายลอยเพื่อให้ใบพัดไม่จมมาก แล้วแล่นเรือเข้าจมนองไม่ออกว่าแล่นอยู่

เมื่อสอบถามทางกัปตันเรือ เขาก็บอกว่า ขับเร็วไม่ได้เดี๋ยวตะกอนฟุ้ง เพราะเบื่องบนสั่งมา อันนี้สร้างความขัดแย้งไม่ไว้วางใจในภาคประชาชน และในที่สุดเมื่อลองวัดดู ก็พบว่ามันกระทบความชุ่ม ซึ่งมีผลต่อการเจริญเติบโตของหญ้าทะเลที่มีความหลากหลายในพื้นที่ ซึ่งพวกหญ้าใบยาวเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์วัยอ่อน และใบสั้นเป็นอาหารของเต่าทะเลและพะยูน คำถามคือเราศึกษา EIA ไปทำไม เมื่อการศึกษาเราไม่เอาผลการศึกษาไปใช้ ที่ตั้งตรงนั้นไม่เหมาะสม เพราะเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ ภายใต้อนุสัญญาแรมซ่า นอกจากนี้ กฟผ. เอาบริษัทที่ปรึกษามาเล่ารายละเอียด พอเราถามว่า เรื่องผลกระทบที่มีผลต่อชุมชน เขาบอกว่าไม่ได้ศึกษาที่ชุมชนจริง แต่เอาข้อมูล ทุติยภูมิมา ซึ่งนั่นไม่ใช่ค่าพื้นฐานที่จะเอามาเปรียบเทียบก่อนโครงการและหลัง มีหน้าซ้ำในจุดอื่น ๆ ไม่มีค่า Base Line เลย คำถามคือเราจะเดินสำรวจของเหมืองทองหรือ ที่ต่อให้ประชาชนเจ็บป่วยก็สรุปไม่ได้ ว่าเกิดจากอะไร เพราะไม่มีค่าก่อนการดำเนินการ แต่ถ้ามีวัดค่าก่อนดำเนินการ ว่าผลกระทบเราเห็นอยู่แล้ว จะเกิดที่ไหน แล้วกำหนดจุดที่เราจะมามอนิเตอร์ตามจุดต่าง ๆ แบบนั้นจะช่วยสรุปได้ตั้งนั้นสิ่งที่ กฟผ. สรุปว่า สามารถสร้างได้ไม่ส่งกระทบมันไม่ตรงไปตามหลักวิชาการ ข้อมูลไม่ครบถ้วน ทั้งยังละเมิดสิทธิชุมชน ไม่มีการเชิญชุมชนมาประชุม เป็นแบบนี้จะจบได้อย่างไร ต้องย้อนกลับไปทำใหม่ เพราะถ้าคุณจะอยู่กับชาวบ้านอีก 20-30 ปี ทำอย่างไรที่จะอยู่ร่วมกับกระบี่ที่เขาจะ Go Green

วันที่ 28 กันยายน 2559 เพจหยุดถ่านหินกระบี่ ได้เผยแพร่ แถลงการณ์และข้อเรียกร้องต่อนายกรัฐมนตรีของคณะกรรมการไตรภาคีภาคประชาชน โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่ เรียกร้องให้ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ทบทวนความเหมาะสมในการทำหน้าที่ของ พล.อ. สกนธ์ สัจจานิตย์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ในฐานะประธานคณะกรรมการไตรภาคี สำหรับสาระสำคัญของแถลงการณ์ ระบุว่า ตามที่นายกรัฐมนตรีได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการไตรภาคีเพื่อพิสูจน์ว่า จ.กระบี่ สามารถพึ่งตนเองจากพลังงานหมุนเวียน 100% ภายในระยะเวลา 3 ปี ได้หรือไม่นั้น จากการประชุมของคณะกรรมการไตรภาคีและอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ตลอดระยะเวลา 8 เดือนที่ผ่านมา ได้ข้อสรุปว่า จ.กระบี่ มีศักยภาพทางด้านพลังงานหมุนเวียน 1,699 เมกะวัตต์ และจะมีความต้องการไฟฟ้าสูงสุดประมาณ 169 เมกะวัตต์ ในอีก 2 ปีข้างหน้า

ว่าที่พันตรี ดร.อนุชาติ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา ผู้แทน กฟผ. คณะอนุกรรมการฯ ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า

คณะกรรมการไตรภาคีได้รับรายงานความคืบหน้าของอนุกรรมการฯ ทั้ง 3 ชุด การประชุมใช้เวลารวม 3 ชั่วโมง ทุกฝ่ายได้แสดงความเห็นจนถึงเวลา 12.00 น. ก่อนที่ผ่านประธานไตรภาคี คือ พลเอกสกนธ์ สัจจานิตย์ จะให้กรรมการแต่ละท่าน กรอกแบบฟอร์มรายงานว่า

เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไร มีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะอย่างไร และจะนำข้อสรุปของอนุกรรมการฯ ทุกท่าน พร้อมความเห็นคณะกรรมการชุดใหญ่ เสนอท่านนายกรัฐมนตรีโดยเร็ว ซึ่งเป็นความตั้งใจของ ประธานฯ ที่ไม่ต้องการละเลยความเห็นของกรรมการท่านใด ท่านหนึ่ง ตามกรอบที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ณ เวลานี้ คงต้องยอมรับว่า ผู้แทนไตรภาคีในแต่ละภาคส่วน ยังมีจุดยืนที่อาจจะไม่แตกต่างจากวันแรกเท่าใดนัก จึงทำให้ไตรภาคีไม่มีข้อสรุปร่วมกัน แต่ยังคงเชื่อมั่นว่า ประโยชน์ที่สังคมได้รับ ตลอดระยะเวลา 9 เดือนที่ผ่านมา คือข้อมูลข้อเท็จจริง และความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ถูกนำเสนอต่อสาธารณะมากยิ่งขึ้น ทั้งเรื่องของพลังงานหมุนเวียน ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทางเลือกของการพัฒนาพลังงาน ก่อให้เกิดการถกเถียงและแลกเปลี่ยนในสังคมในวงกว้าง ซึ่งจะทำให้สังคมเกิดการตักตวงข้อดีต่อประเด็นปัญหา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพลังงานของประเทศต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันผู้ผลิตพลังงานหมุนเวียน จ.กระบี่ ยังประสบปัญหาไม่สามารถขายไฟฟ้าเข้าสู่ระบบได้ คณะอนุกรรมการฯ ชุดที่ 2 จึงมีข้อเสนอแนะถึงรัฐบาลให้เปิดรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนเป็นการเร่งด่วน และ พล.อ.ประยุทธ์ ได้มีบัญชาเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน ที่ผ่านมา ให้คณะกรรมการไตรภาคีไปศึกษาเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียรวมถึงต้นทุนและความคุ้มค่าเพื่อประกอบการตัดสินใจ ขณะเดียวกัน คณะอนุกรรมการฯ ชุดที่ 1 ได้พบความเห็นที่แตกต่างเรื่องขอบเขตการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (อีไอเอ) ระหว่างการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) กับข้อเสนอของอนุกรรมการภาคประชาชน โดยอนุกรรมการภาคประชาชนเรียกร้องให้ กฟผ. ถอนรายงานอีไอเอออกมากำหนดขอบเขตกันใหม่แต่ก็ถูกปฏิเสธ คณะอนุกรรมการภาคประชาชนจึงขอลาออกจากการเป็นคณะอนุกรรมการฯ ชุดที่ 1 เพราะไม่เห็นถึงความตั้งใจจริงของ กฟผ. ในการหาข้อสรุปร่วมกัน

นอกจากนี้ ในการประชุมคณะกรรมการไตรภาคี ครั้งที่ 6/2559 เมื่อวันที่ 19 กันยายน ที่ผ่านมา ระหว่างที่กำลังประชุมตามข้อบัญชาของนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พล.อ.สกันธ์ กลับกล่าวต่อที่ประชุมว่า จะไม่มีการพิจารณาอะไรเพื่อพิจารณานี้แล้วเนื่องจากไม่มีเวลา และขอให้คณะกรรมการไตรภาคีแต่ละคนกรอกแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ แล้วประธานฯ จะนำไปสรุปแก่นายกรัฐมนตรีเอง พร้อมกันนี้ยังได้สั่งให้ยุติการดำเนินงานของคณะกรรมการไตรภาคีลง ทั้งนี้ คณะกรรมการไตรภาคีภาคประชาชนเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวของ พล.อ.สกันธ์ ขัดกับเจตนารมณ์ของนายกรัฐมนตรีในการแสวงหาคำตอบร่วมกันด้วยกระบวนการทางวิชาการและยังแสดงถึงความไม่มีธรรมาภิบาลในการประชุมและการแสวงหาคำตอบร่วมกัน จึงเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีทบทวนความเหมาะสมในการทำหน้าที่ของ พล.อ.สกันธ์ ที่ไม่ยอมให้มีการพิจารณาข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี และยังได้ยุติการทำงานของคณะกรรมการไตรภาคี โดยที่

ยังไม่มีข้อสรุปใด ๆ สำหรับคณะกรรมการไตรภาคีภาคประชาชน พร้อมทำหน้าที่ในคณะกรรมการไตรภาคีต่อไปหากรัฐบาลและ กฟผ. มีความจริงใจที่หาข้อสรุปทางวิชาการและข้อยุติร่วมกันเรื่องพลังงานหมุนเวียน 100% ตอนท้ายของแถลงการณ์ ระบุว่า “คณะกรรมการไตรภาคีภาคประชาชนขอประกาศให้ทราบล่วงหน้าว่าคณะกรรมการไตรภาคีภาคประชาชนจะไม่ยอมรับข้อสรุปและการตัดสินใจใด ๆ จากรัฐบาล ที่จะเดินหน้าโครงการโรงไฟฟ้ากระบี่ โดยที่ยังไม่มีข้อสรุปอันเป็นมติร่วมกันของคณะกรรมการไตรภาคี”

นายอัครเดช กล่าวกับผู้วิจัยว่า จริง ๆ การลาออกจากคณะกรรมการ 3 ฝ่าย ของฝ่ายประชาชนก็เป็นการเดินที่ผิดพลาด เพราะฝ่ายประชาชนไม่ทันเกมส์ของอีกฝั่ง หากเราทบทวนอีกนิดงานวิจัยของกระบี่ที่สามารถใช้พลังงานสะอาดได้จะออกมาในนามของคณะกรรมการที่นายกฯ แต่งตั้งซึ่งจะน่าเชื่อถืออย่างมาก แต่น่าเสียดายที่ฝั่งนั้นเขาเล่นเกม เพื่อขัดขวางงานวิจัยชิ้นนั้น แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยชิ้นดังกล่าวก็ได้รับการศึกษาต่อโดย กรีนพีซประเทศไทย ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มูลนิธินโยบายสุขภาวะ ในชื่อว่า รายงาน KRABI GOES GREEN สู่มืองต้นแบบพลังงานหมุนเวียนเกินร้อย ซึ่งกล่าวถึงการใช้ไฟฟ้าและแนวโน้มการใช้ไฟฟ้าของคนในจังหวัดกระบี่ ศักยภาพพลังงานหมุนเวียนในจังหวัดกระบี่ แผนพลังงานกระบี่

วันที่ 25 ตุลาคม 2559 นายวัชรวิทย์ เหมรัชตานันต์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท กฟผ. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด เปิดเผยว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้บริษัท กฟผ.อินเตอร์ฯ ซึ่งเป็นบริษัทลูกของ กฟผ. เข้าซื้อหุ้นของบริษัท Adaro Indonesia (AI) สัดส่วน 11-12 เปอร์เซ็นต์ มูลค่าราว 1.17 หมื่นล้านบาท เพื่อดำเนินธุรกิจเหมืองถ่านหินบนเกาะกาลิมันตัน ประเทศอินโดนีเซีย กฟผ.อินเตอร์ฯ ได้รับอนุมัติงบประมาณเพื่อลงทุนตามแผนการประมาณการเบิกจ่าย พร้อมทั้งให้ กฟผ. เพิ่มทุนให้ กฟผ.อินเตอร์ฯ เพื่อลงทุนดังกล่าวด้วย สำหรับการลงทุนซื้อเหมืองถ่านหินดังกล่าวเป็นแผนงานในแนวทางการแก้ปัญหาการขาดทุนจากการดำเนินงานของ กฟผ.อินเตอร์ฯ ในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งจะสามารถสร้างผลตอบแทนหรือรับรู้รายได้ให้กับ กฟผ.อินเตอร์ฯ ที่ลงทุนทันที เนื่องจากเหมืองดังกล่าวเปิดดำเนินการอยู่แล้ว มีปริมาณสำรองมากถึง 900 ล้านตัน โดยปัจจุบันชุดถ่านหินส่งขายทั่วโลกได้ปีละ 50 ล้านตัน นอกจากนี้ กฟผ.มีนโยบายแสวงหาเหมืองถ่านหิน เพื่อเป็นแหล่งสำรองสำหรับโรงไฟฟ้าของ กฟผ.ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ไม่ว่าจะเป็น โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ โรงไฟฟ้าถ่านหินเทพา และโรงไฟฟ้าถ่านหินแห่งใหม่ในอนาคต รวมทั้งหมด 6 โรง โดยมีความต้องการใช้ถ่านหินประมาณ 600 ล้านตัน ในระยะเวลา 30 ปี รวมทั้งยังป้อนให้กับโรงไฟฟ้าถ่านหินขนาด 1,200 เมกะวัตต์ ที่ กฟผ.อินเตอร์ฯ ได้ไปลงทุนในประเทศเวียดนาม ที่คาดว่าจะก่อสร้างและจ่ายไฟฟ้าได้ในอีก 5-6 ปีข้างหน้า และยังเปิดโอกาสการลงทุนสำหรับโครงการอื่น ๆ ในอินโดนีเซียด้วย

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 ตำรวจภูธรจังหวัดกระบี่ ตรวจค้นบ้าน ทำประวัติ และตรวจเก็บ DNA ของนายสมศักดิ์ นบอบ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 ตำบลปกาสัย อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจอ้างว่า เป็นแกนนำเคลื่อนไหวคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่ ผลจากการตรวจค้นไม่พบสิ่งผิดกฎหมาย และไม่พบหลักฐานว่าเป็นผู้ยุยงส่งเสริมเคลื่อนไหวคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน ซึ่งกลุ่มต่อต้านถ่านหินมองว่าเป็นการใช้อำนาจรัฐในการข่มขู่ ให้คนที่ต่อต้านถ่านหินหวาดกลัว อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์แบบนี้ก็เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว ในวันที่ 18 พฤศจิกายน 2559 บริเวณด้านหน้าสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พร.) ตรงข้ามประตู 4 ทำเนียบรัฐบาล เครือข่ายปกป้องอันตามันจากถ่านหินจำนวน 8 คน นำโดยหม่อมหลวงรุ่งคุณ กิตติยากร นายประสิทธิ์ชัย หนูนวล และนายอัครเดช ฉากจินดา เดินทางมาทำกิจกรรมนั่งสมาธิภาวนาบนทางเท้า โดยนายอัครเดช 1 ในเครือข่ายฯ ได้โกนหัวประท้วง เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลรักษาคำสัญญาที่ให้จังหวัดกระบี่ ทำพลังงานหมุนเวียนและยุติการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินรวมถึงยุติการทำท่าเรือขนส่งถ่านหิน เนื่องจากรัฐบาลยอมรับเงื่อนไขของทางเครือข่ายฯ เมื่อเดือนสิงหาคม 2558 ด้วยการให้ชะลอกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (อีไอเอ) และยุติการประมูลโรงไฟฟ้าและท่าเรือขนส่งถ่านหิน แต่ต่อมากลับปรากฏว่ารัฐบาลได้เสียสัตย์ ด้วยการประกาศให้บริษัท ไชน่าพาวเวอร์ และอิตาเลียนไทย เป็นผู้ชนะการประมูลโรงไฟฟ้าและท่าเรือฯ ดังนั้น ทางเครือข่ายฯ จึงมาทวงคำสัญญาที่รัฐบาลรับปากไว้แล้วว่า จะให้จังหวัดกระบี่ทำพลังงานหมุนเวียน 3 ปี เพื่อการพึ่งตนเอง 100 เปอร์เซ็นต์ ภายใต้การสนับสนุนสายส่งและการรับซื้อเข้าสู่ระบบจากรัฐบาล โดยทางเครือข่ายฯ จะขอยื่นหยัดจนกว่าคำสัญญานั้น จะคืนสู่ความเป็นธรรมให้กับประชาชน โดยในวันดังกล่าวมีสมาชิก ขบวนการประชาธิปไตยใหม่และนิสิตจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เดินทางมาเพื่อสังเกตการณ์การประท้วงอย่างสันติวิธีในครั้งนี้ เพื่อทั้งได้ให้กำลังใจแก่ผู้ประท้วงด้วย ท่ามกลางการเฝ้าจับตาของเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ ทั้งในและนอกเครื่องแบบตลอดเวลา และในช่วงบ่ายมีพันเอกศทาวุธ ขจรกิตติยุทธ ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เดินทางมาเพื่อประชุมเจรจาประเด็นปัญหาของกลุ่มเครือข่ายปกป้องอันตามันฯ หลังจากนั้นประสิทธิ์ชัย หนูนวล แกลงถึงผลจากการประชุมเจรจาโดยยืนยันในหลักการ และข้อเสนอของทางเครือข่ายฯ ว่า การเคลื่อนไหวในครั้งนี้ไม่ได้มีประเด็นใดที่เป็นประเด็นใหม่ เพียงแต่ต้องการมาทวงสัญญาที่นายกรัฐมนตรีได้เคยให้ไว้กับเครือข่ายฯ คือการชะลอกระบวนการ EIA ยุติการประมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน และให้รัฐบาลสนับสนุนการทำพลังงานหมุนเวียนเป็นระยะเวลา 3 ปี เพื่อเป็นเป็นการพิสูจน์ว่าพลังงานทางเลือกสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจริง ทั้งนี้ประสิทธิ์ชัย หนูนวล หนึ่งในกลุ่มผู้ประท้วงในครั้งนี้ได้ระบุว่า ทางด้านพันเอกศทาวุธ ได้ชี้แจงกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงที่เข้าร่วมประชุมด้วยว่า การจัดกิจกรรมของเครือข่ายปกป้องอันตามัน สามารถทำได้แต่อย่างให้เป็นการรบกวนการจราจร และขอความร่วมมือ

ทางเครือข่ายให้ย้ายสถานที่ประท้วง เมื่อมีขบวนเสด็จผ่านมายังบริเวณดังกล่าว ประสิทธิชัย ระบุด้วยว่า จะยังคงทำกิจกรรมประท้วงอย่างสันติวิธีต่อไป จนจะได้รับความชัดเจนจากทางรัฐบาลที่จะดำเนินการตามข้อตกลงทั้งสามข้อที่เคยให้ไว้ก่อนหน้านี้

วันที่ 21 พฤศจิกายน 2559 นายกิตติชัย เอ่งฉ้วน รองนายกอบจ.กระบี่ ได้มาให้กำลังใจผู้ชุมนุมที่หน้าบริเวณทำเนียบรัฐบาล โดยในวันดังกล่าวมีการจัดเสวนา การภาวนาหยุดถ่านหินกระบี่ ทวงคำสัตย์ที่นายกได้ให้ไว้กับคนกระบี่ ล้อมวงสนทนา แฉเบื้องหลังกลุ่มทุนพลังงานโดยกิจกรรมดังกล่าวเผยแพร่โดย ทาง YouTube ชื่อว่า หยุดถ่านหินกระบี่:ล้อมวงสนทนา แฉ “เบื้องหลังกลุ่มทุนพลังงาน 21-11-2559 โดยมีแขกรับเชิญ คือ นายศรีสุวรรณ จรรยา และรองนายกอบจ. นายกิตติชัย เอ่งฉ้วน ตัวแทนคณะกรรมการไต่รภาคีภาคประชาชน กล่าวว่

การประชุมไต่รภาคีครั้งสุดท้าย ทำให้ผมรู้สึกว่ การเป็นกรรมการไต่รภาคีโดยการแต่งตั้งของนายก เราไม่ได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ เพราะในวันประชุมวันสุดท้าย พลเอกสกล รุกข์รุ๊ก รนมาก พยายามที่จะสรุป บอกว่าผมไม่มีเวลาแล้ว การที่เราได้ประชุมและศึกษาใช้เวลา 9 เดือน ก่อนที่เราจะมีการสรุปส่งท่านนายก มันจะต้องผ่านที่ประชุม ว่จะสรุปอะไรบ้าง “แต่ท่านประธานก็ตัดบทว่ ไม่เป็นไรเดี๋ยวมไปสรุปเอง ผมจะคุยกับนายกเอง พวกเราก็ได้ทักท้วงในที่ประชุมแล้ว ว่มันไม่ถูกต้อง อย่างน้อยก็ให้เราได้เห็นด้วย แต่ท่านก็พยายามตัดบท ผมไม่มีเวลาแล้ว ผมไม่มีเวลาแล้ว

ในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2559 มติชนออนไลน์ได้มีรายงานพิเศษเรื่อง โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ยั้งยื้อ ทั้งหนุน-ต้าน ยื่นหนังสือร้องนายกฯ แสดงจุดยืน โดยกล่าวถึงบรรยากาศในพื้นที่ที่กลุ่มต่อต้านมีการติดป้ายแสดงจุดยืนในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงข้อกังวลของประชาชนทั้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม สุขภาพ วิถีชุมชน และแหล่งทำมาหากินของชาวบ้าน นอกจากนี้มีคำสัมภาษณ์ของนายเขมณูชาติ ยมนานันตกุล ผอ.โรงไฟฟ้าภาคใต้ กล่าวว่ ตั้งแต่ต้นเดือนมิถุนายน กฟผ.ได้มีการถอนคณะทำงานออกจากพื้นที่ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี และที่มีการพบเห็นเจ้าหน้าที่ของกฟผ. ลงพื้นที่สำรวจร่องน้ำ คุณภาพอากาศ การมอบทุนการศึกษา การสนับสนุนกิจกรรมของท้องถิ่นนั้นเป็นไปตามกฎหมายไม่เกี่ยวข้องกับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินแต่อย่างใด รวมไปถึงนายอนันต์ สันหาต อดีตกำนันตำบลคลองขนาน ได้กล่าวว่ต้องการให้มีโรงไฟฟ้าอย่างเร่งด่วน เพราะมีประชาชนลงชื่อสนับสนุนจำนวนกว่ 15,000 รายชื่อ และในย่อหน้าสุดท้ายผู้สื่อข่าวรายงานว่าความล่าช้าของการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่จะส่งผลต่อความมั่นคงทางไฟฟ้าในช่วงปี 2562-2563 และไม่ใช่เฉพาะภาคใต้แต่รวมถึงภาคกลางด้วย เพราะจะมีการส่งไฟฟ้าจากภาคกลางลงไปช่วยภาคใต้ด้วย

การประชุมของกลุ่มต่อต้านที่บริเวณทำเนียบรัฐบาลยังคงอยู่ต่อไป ในวันที่ 7 ธันวาคม 2559 ที่ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ ทำเนียบรัฐบาล มีภาคประชาชนหลายกลุ่มมายื่นหนังสือร้องเรียนที่

ทำเนียบรัฐบาล หนึ่งในนั้นก็คือสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายถาวร เสนเนียม อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายกรณ์ จาติกวณิช นายวิรัตน์ กัลยาศิริ มือกฎหมายของพรรค และนายสุชิน เอ่งฉ้วน อดีต ส.ส.จังหวัดกระบี่ เดินทางมายื่นคำร้องไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ มีข้อเสนอให้สร้างโรงไฟฟ้าก๊าซ LNG แทนการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน เพราะว่าต้นทุนถูกกว่า และตอบโจทย์เรื่องความมั่นคงทางพลังงานได้เหมือนกัน นายกรณ์ กล่าวว่า ในแง่ต้นทุนแล้ว ก๊าซ LNG มีราคาใกล้เคียงกับถ่านหินมาก และต่ำกว่าด้วยซึ่งในอนาคตหากราคาน้ำมันขึ้นราคา ถ่านหินก็อาจจะขึ้นราคาตามด้วยเหมือนกัน ทั้งนี้ก๊าซ LNG มีแนวโน้มถูกกว่าราคาน้ำมันด้วย ส่วนการกระจายความเสี่ยงด้านพลังงานหากใช้ก๊าซ LNG ผลิตไฟฟ้าในสัดส่วนที่มาก จะกระทบความมั่นคงทางพลังงานหรือไม่นั้น หากการกระจายความเสี่ยงในที่นี้ คือ การจัดหาก๊าซ LNG ก็สามารถนำเข้าจากที่ใดก็ได้ ต่างจากถ่านหินที่ล็อกสเปก ไม่สามารถซื้อได้จากหลายแหล่ง นอกจากนี้เงินลงทุนในการสร้างโรงไฟฟ้า LNG ยังต่ำกว่าเงินลงทุนในการโรงไฟฟ้าถ่านหิน ประมาณ 50% และใช้เวลาในการขออนุญาตก่อสร้างเพียง 48 เดือน เทียบกับระยะเวลาในการขออนุญาตและก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่ต้องใช้เวลาถึง 80 เดือน อย่างน้อย

ในวันเดียวกันเพจ กฟผ. ได้โพสต์ว่า นายบุญญนิตย์ วงศ์รักมิตร รองผู้ว่าการกิจการสังคม การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เปิดเผยถึงความคืบหน้าในการดำเนินการตามการสั่งการของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ว่า กฟผ.ได้เตรียมแนวทางสอบถามความเห็นชาว จ.กระบี่ว่าต้องการจะให้สร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินหรือไม่ โดยเบื้องต้นอาจใช้วิธีการลงคะแนนเสียงหาประชามติร่วมกัน เพื่อนำผลโหวตที่เป็นเสียงส่วนใหญ่มาเป็นเครื่องตัดสินซึ่งน่าจะช่วยให้เกิดความชัดเจนมากที่สุด ส่วนกรณีที่มีการเสนอให้ตั้งโรงไฟฟ้าก๊าซธรรมชาติเหลว (LNG) แทนโรงไฟฟ้าถ่านหินนั้น ถึงแม้ว่าจะดำเนินการได้ง่ายและรวดเร็วกว่าโรงไฟฟ้าถ่านหินจริง เพราะการต่อต้านจากสังคมน้อยกว่า แต่ค่าใช้จ่ายด้านเชื้อเพลิงจะสูงขึ้นเมื่อเทียบกับถ่านหิน และจะกระทบค่าไฟฟ้าระยะยาว ส่วนนายอมฤต ศิริพรจุฑากุล ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จ.กระบี่ กล่าวว่า ภาคการท่องเที่ยวของกระบี่เตรียมหารือร่วมกันถึงผลที่จะเกิดขึ้น ของโรงไฟฟ้าแอลเอ็นจี วันที่ 10 ธันวาคม นี้ หากโรงไฟฟ้าแอลเอ็นจี ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก็เห็นด้วยที่จะสร้างแทนโรงไฟฟ้าถ่านหิน แม้ว่าต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจะแพงกว่าก็ตาม

ในวันที่ 30 ธันวาคม 2559 ชาวเศรษฐกิจ หมวดข่าว “ประชาสัมพันธ์” ได้นำเสนอข่าวมติชุมชน 4 ตำบลรอบโรงไฟฟ้า พร้อมแสดงจุดยืนโครงการกระบี่ โดยนำเสนอบทสัมภาษณ์ของนาย กิจจา ทองทิพย์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 ตำบลปกาสัย นายเอกวิทย์ ภิญโญธรรมโนทัย กรรมการผู้จัดการ พิษลากูน่า รีสอร์ทแอนด์สปา โดยทั้ง 2 กล่าวว่า เห็นด้วยกับการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ เพราะเชื่อมั่นว่าหากมีโรงไฟฟ้าถ่านหินเกิดขึ้นในพื้นที่ จะช่วยให้พลังงานไฟฟ้าเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยว เนื่องจากจะลดปัญหาไฟฟ้าตกและดับ รวมถึงพยุงราคาค่าไฟฟ้าให้มีราคาไม่

สูงขึ้น เนื่องจากเชื้อเพลิงถ่านหินมีต้นทุนต่ำ จึงเป็นทางเลือกที่ดีในการผลิตไฟฟ้า ในอดีตกระบี่ก็มีโรงไฟฟ้าซึ่งใช้เชื้อเพลิงถ่านหินในการผลิตไฟฟ้าตั้งอยู่ในพื้นที่นานมากกว่า 40-50 ปี โดยยังไม่เคยพบว่ากระทบต่อสุขภาพหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง อย่างไรก็ตาม อยากฝากให้ภาครัฐดูแลมาตรการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่สัญญาไว้ เพราะหากมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก็จะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีการบดสัมภาษณ์ของนายจักรกฤษ คมขำ ชาวประมง หมู่ 9 บ้านท่ายาง ต.คลองขนาน อ.เหนือคลอง จ.กระบี่ กล่าวว่า คนกระบี่อยู่กับโรงไฟฟ้านานกว่า 40-50 ปี แต่ยังไม่ได้อะไรเปลี่ยนแปลง ชาวบ้านใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข สามารถทำประมงได้เช่นเดิม ชาวบ้านในพื้นที่หมู่ 9 ซึ่งทำประมงชายฝั่งใกล้ท่าเรือขนส่งถ่านหิน ต้องการให้เกิดการพัฒนาถนนไฟฟ้า ประปา เช่น ถนนเลียบสายพานลำเลียง ซึ่งจะทำให้สามารถส่งสินค้าทะเลออกสู่ตลาดได้สะดวกยิ่งขึ้น เมื่อกล่าวถึงกลุ่มผู้คัดค้าน นายจักรกฤษ กล่าวว่า ขอให้โรงไฟฟ้าถ่านหินได้ขึ้นมาก่อน เพราะปัจจุบันเทคโนโลยีทันสมัยขึ้นมาก ซึ่งหากมีผลกระทบเกิดขึ้นจริงหลังจากมีโรงไฟฟ้า ก็คงไม่ยอม และพร้อมที่จะคัดค้านหรือตรวจสอบกันอีกครั้งอย่างแน่นอน อย่างไรก็ตาม หากโรงไฟฟ้าถ่านหินเกิดขึ้นไม่ได้ ก็อยากให้รัฐบาลสนับสนุนให้เกิดโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ซึ่งเป็นโรงไฟฟ้าที่ผลิตพลังงานที่สะอาด อยู่ในญี่ปุ่น

ในวันที่ 20 มกราคม 2560 นางวารวภรณ์ คุณวานากิจ วิศวกรระดับ 11 ของ กฟผ.เปิดเผยในเวทีรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) แผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศภายหลังปี พ.ศ. 2563 โดยเผยสาเหตุที่ยังต้องใช้เชื้อเพลิงถ่านหินเพราะประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางพลังงานมากกว่าการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเมื่อใช้เชื้อเพลิงถ่านหินแล้วก็จำเป็นต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในส่วนอื่น ๆ แทน เช่น การเพิ่มสัดส่วนพลังงานทดแทน หรือการรณรงค์ด้านประหยัดพลังงาน เช่น ฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5 เป็นต้น หลังจากนั้นในวันที่ 24 มกราคม 2560 หลังจากการประชุม ครม. พล.ท.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเปิดเผยว่า ในที่ประชุม ครม. พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กำชับว่าโครงการโรงไฟฟ้าเทพากับโรงไฟฟ้ากระบี่ ต้องมีความชัดเจนภายใน 1 เดือน หรือภายในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2560 โดยจะมีการประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ เพื่อพิจารณาเดินหน้าโครงการดังกล่าว พร้อมทั้งเสนอให้สำรวจ ‘ความต้องการที่แท้จริง’ จากชาวบ้านในพื้นที่ หลังจากนั้นนายวิวัฒน์ ช่างเขิงพานิช รองผู้ว่าการพัฒนาโรงไฟฟ้า กฟผ. ระบุว่า ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนรอบโรงไฟฟ้ากระบี่ พบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่ให้การ ‘สนับสนุน’ โดยกระทรวงพลังงานจะนำเสนอผลการสำรวจดังกล่าวต่อที่ประชุม กพช. ในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ นายวิวัฒน์กล่าวว่า “มีชาวบ้านประมาณ 15,000 คน ที่ยังคงยืนยันให้สร้าง หรือหากคิดโดยรวมแล้วมีชาวบ้านที่เห็นด้วยกับการสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่ ประมาณ 80-90 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่ไม่เห็นด้วยมีลดลงเหลือไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์” รองผู้ว่า กฟผ. ยืนยันตัวเลข”

วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อดีตนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ได้ตั้งโต๊ะแถลงข่าวร่วมกับ นายกรณ์ จาติกวณิช อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ที่พรรคประชาธิปัตย์ โดยกล่าวว่า จุดยืนของพรรคประชาธิปัตย์ที่เคยเสนอให้รัฐบาลเลือกใช้แนวทางพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และโลกอนาคตโดยสนับสนุนให้หาข้อยุติในภาพรวมไม่ใช่เฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่งเพราะมีความเชื่อมโยงกัน โดยพรรคขอเสนอสูตรให้การก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่อำเภอเทพาจังหวัดสงขลาใช้ก๊าซธรรมชาติเหลว (LNG) ส่วนที่กระบี่ให้ศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ปาล์มน้ำมัน ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรด้วยและผลักดันพลังงานหมุนเวียนซึ่งจะเป็นคำตอบที่สอดคล้องเป้าหมายคือมั่นคงสะอาดยั่งยืน เพราะมีข้อดีในเรื่องความมั่นคงทางพลังงาน ทั้งนี้ยืนยันว่าเราไม่ได้คัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าในภาคใต้ และการให้โรงไฟฟ้าเทพาใช้แอลเอ็นจีไม่ได้ขัดแย้ง เรื่องการลดการพึ่งพาก๊าซธรรมชาติจากอ่าวไทยหรือประเทศเพื่อนบ้านมากเกินไป เพราะเป็นสิ่งที่ต้องนำเข้าเช่นเดียวกับถ่านหิน นอกจากนี้ข้อมูลทางเทคนิคพบว่าการก่อสร้างโรงไฟฟ้าแอลเอ็นจีจะสามารถดำเนินการได้รวดเร็วกว่าการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน จึงไม่ล่าช้าแต่จะทำให้รวดเร็วมากขึ้นอีก ทั้งยังมั่นใจว่าการใช้แอลเอ็นจีที่เทพาและปาล์มน้ำมันที่กระบี่จะช่วยลดความขัดแย้งในพื้นที่กับกลุ่มอนุรักษ์ที่เป็นห่วงเรื่องมลภาวะทั้งในเรื่องการขนส่งนำเข้า และกระบวนการผลิตด้วย ดังนั้นข้อเสนอนี้จะสอดคล้องกับเป้าหมายในอนาคตเนื่องจากเป็นพลังงานสะอาดจะปรับตัวรองรับการใช้พลังงานหมุนเวียนได้ดีขึ้นด้วย การไม่ใช้ถ่านหินจะสอดคล้องกับที่รัฐบาลเคยประกาศต่อชาวโลกว่าจะลดการผลิตคาร์บอน ซึ่งไทยจะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความผันผวนของภูมิอากาศ จึงถือเป็นข้อเสนอที่มีแต่ได้กับได้แต่จะมีความยุ่งยากในเรื่องการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะคุ้มค่าเพราะไม่ยากเกินไป ไม่มีหน่วยงานใดสูญเสียประโยชน์จึงอยากให้นายกฯ มีข้อยุติในภาพรวมเกี่ยวกับเรื่องนี้หากทำตามข้อเสนอของพรรคประชาธิปัตย์ ก็จะสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปด้วยซึ่งตนมั่นใจว่าภาคประชาชนจะเห็นว่าข้อเสนอนี้เป็นทางเลือกที่ดีกว่าถ่านหินอีกทั้งยังดูแลเกษตรกรและมีเงินลงทุนโครงสร้างเรื่องพลังงานหมุนเวียนด้วย

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อดีตนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวว่า ผมไม่อยากให้รัฐบาลใช้กฎหมายพิเศษมาทำโรงไฟฟ้าถ่านหิน เพราะต้องตัดสินใจที่ยั่งยืนโดยดูแนวโน้มของโลกด้วยเอไอบีบอกกับผมว่าประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมปล่อยให้ไปตามกระบวนการภายใน แต่จะไม่ปล่อยให้โรงไฟฟ้าถ่านหินและในหลายประเทศพูดว่าจะต้องเก็บภาษีคาร์บอน และเราประกาศจะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก แต่จะลงทุนในสิ่งที่สวนทางกับที่ประกาศก็กระไรอยู่ เพราะไม่ใช่ที่เราไม่มีทางเลือกตอนที่เราเป็นรัฐบาลนั้นก๊าซธรรมชาติเหลว ราคาสูงมาก แต่ขณะนี้สถานการณ์เปลี่ยนแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องไปพึ่งพาถ่านหินเรามีทางเลือกแล้วก็ต้องพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ซึ่งการตัดสินใจนี้จะสะท้อนการปฏิรูปว่า

รัฐบาลตอบสนองทั้งการเปลี่ยนแปลงของโลกและความต้องการของประชาชนโดยลดความขัดแย้งระหว่างนโยบายรัฐกับประชาชนในพื้นที่และทำให้เกิดความปรองดองด้วย

ขณะที่นายกรณ์ จาติกวณิช อดีตรมว.คลัง กล่าวว่า พรรคได้ศึกษาข้อเท็จจริงก่อนที่จะสรุปข้อเสนอดังกล่าว ซึ่งตนเห็นใจฝ่ายราชการที่กำหนดนโยบายเรื่องนี้ แต่หากเปรียบเทียบความเหมาะสมระหว่างถ่านหินกับก๊าซแอลเอ็นจีจะพบว่าก๊าซแอลเอ็นจีปรับลดลงอย่างมาก ซึ่งจะมีผลต่อค่าไฟเกือบจะเท่ากับไฟฟ้าที่ผลิตด้วยถ่านหิน หรือน้อยกว่าเล็กน้อย อีกทั้งจะทำให้ภาคใต้ในโรงไฟฟ้าได้เร็วขึ้นโดยใช้เวลาก่อสร้างเพียง 48 เดือนแตกต่างจากถ่านหินที่ใช้เวลา 80 เดือน และยังใช้เงินลงทุนต่ำกว่าประมาณ 50% ด้วย

นายกรณ์ จาติกวณิช อดีตรมว.คลัง กล่าวว่า

หากรัฐบาลยืนยันเดินหน้าต่อจะต้องใช้เวลาอีกนานมาก เพราะต้องผ่านการอนุมัติผลศึกษาทั้งอีไอเอและอีเอชไอเอ ซึ่งสุ่มเสี่ยงต่อการไม่ได้รับอนุมัติ ขณะที่กรณีการสร้างโรงไฟฟ้าก๊าซธรรมชาติเหลวใช้แค่อีไอเอ ไม่ต้องมีผลศึกษาอีเอชไอเอ จึงมีความแน่นอนและระยะเวลาในการก่อสร้างที่ชัดเจนกว่า ด้วยเหตุนี้จึงกังวลว่าหากรัฐบาลเดินหน้าแผนนี้ต่อไปชาวใต้จะไม่ได้โรงไฟฟ้าหรือกว่าจะได้คงอีกนานมากจะมีผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจทั้งภาคใต้และประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2560 สื่อหลายสำนัก อาทิ รายงานข่าวว่า ชาวกระบี่ร่วม “ครึ่งหมื่น” แสดงพลัง “สิทธิชุมชน” ยื่นหนังสือสนับสนุนสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ส่วน รายงานข่าว ชุมชนชาวกระบี่ พร้อมใจยื่นหนังสือหนุนโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ และ รายงานข่าวว่า ชุมชนชาวกระบี่ หนุนโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ซึ่งได้ข่าวถึงเครือข่ายภาคประชาชนและผู้นำชุมชนทุกภาคส่วนของ อ.เหนือคลอง จ.กระบี่ จำนวนกว่า 5,000 คนยื่นหนังสือสนับสนุนโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ต่อนายวิสูตร อินทรกำเนิด นายอำเภอเหนือคลองเพื่อเสนอต่อนายกรัฐมนตรี ที่ว่าการอำเภอเหนือคลอง จ.กระบี่ เพื่อให้เร่งรัดการพิจารณาก่อสร้างโครงการในพื้นที่โดยเร็ว โดยเห็นพ้องว่าโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่จะช่วยเสริมความมั่นคงของระบบไฟฟ้าในจ.กระบี่และภาคใต้ตลอดจนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ ทั้งนี้เครือข่ายภาคประชาชนและผู้นำชุมชนนำโดย นายดำรงส ประทีป ณ ถลาง อดีตรองประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านอ.เหนือคลอง นายอนันต์ สันหาต อดีตรองประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน อ.เหนือคลอง นายฐานิส เองฉ้วน ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน อ.เหนือคลอง นายบุญเที่ยง บัวเลิศ ประธานชมรมชาวลิกไนต์กระบี่ และนายอุดม กิตติธรรมกุล อดีตรองผู้ใหญ่บ้านห้วยโสก ต.คลองขนาน

ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2560 เพจปกป้องอันดามันจากถ่านหิน ได้โพสต์แถลงการณ์เครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน ฉบับที่ 2/2560 ได้กล่าวถึงภัยร้ายของถ่านหิน และการประกาศของประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาเรื่องปิดโรงงานถ่านหินพร้อมกับปลุกมวลชนคนกระบี่ที่ไม่ต้องการโรงไฟฟ้าถ่านหินให้มารวมตัวกันที่ ลานปูดำ เวลา 14.00 น. หลังจากนั้นในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2560 ที่ลานปูดำ จังหวัดกระบี่นายอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย นายอมฤต ศิริพรจุฑากุล ประธานสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จ.กระบี่ พร้อมด้วยประธานหอการค้าจังหวัดและภาคเอกชนด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งชาวบ้านจากหลายพื้นที่ในจังหวัดกระบี่ จำนวนมาก ได้ร่วมกันชุมนุมคัดค้านการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินขนาด 870 เมกกะวัตต์ มีการอ่านแถลงการณ์โดย นายอมฤต ระบุว่า คำประกาศเจตนารมณ์หลังเคลื่อนขบวนเจตนาที่เราได้มาร่วมกันในวันนี้ ย่อมประจักษ์ชัดต่อสายตาชาวโลกว่า เราไม่ต้องการให้จังหวัดกระบี่ถูกทำลายจากโรงไฟฟ้าถ่านหิน เราต้องการรักษากระบี่ ให้เป็นแหล่งอาหารการเกษตรการท่องเที่ยวสืบไป เป็นมรดกสำคัญแก่ลูกหลาน และวันที่ 17 กุมภาพันธ์นี้ จะเดินทางไปยังท่าเนียบรัฐบาล และจะอยู่ที่นั่นจนกว่ารัฐบาลจะยกเลิก จากนั้นได้มีการเคลื่อนขบวนไปยังศาลากลางจังหวัดกระบี่ โดยผ่านบริเวณย่านการค้า เมื่อไปถึงศาลากลางได้มีการอ่านบทความ โดยนายแพทย์อิทธิราช ดำดี เพื่อให้ทุกคนร่วมกันปกป้องจังหวัดกระบี่จากถ่านหิน และพี่น้องชาวมุสลิมสวดดุอาอ์ขอพรจากพระผู้เป็นเจ้า หลังจากนั้นผู้ชุมนุมได้แสดงเชิงสัญลักษณ์นำโรงไฟฟ้าจำลองที่ทำจากไม้ไผ่และกระดาษมาทำลาย

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2560 พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวกับสื่อมวลชนยืนยันว่าในวันที่ 17 กุมภาพันธ์นี้จะได้คำตอบที่ชัดเจน จึงอยากขอร้องกลุ่มประชาชนอย่ามาเดินขบวนในช่วงเวลาเดียวกันนี้ เพราะจะมีปัญหาทางกฎหมายได้

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า

ผมขอร้องอย่าเข้ามากรุงเทพฯ เดี่ยวผิดกฎหมายและถูกดำเนินคดีอีก เพราะเป็นที่ทราบที่เราห้ามการเคลื่อนไหวในลักษณะนี้ ฉะนั้นมีอะไรให้พูดคุยกันให้รู้เรื่องในพื้นที่ ผมขอเตือนไว้ก่อน การเดินขบวนคุณขออนุญาตกันหรือยัง เพราะมีคำสั่ง คสช. และกฎหมายอยู่ นี่คือปัญหาประเทศไทยทั้งที่มีกฎหมายก็ยังไม่ทำตามอ้างประชาธิปไตย ที่ผ่านมามคนอื่นเขาเดือดร้อนหรือไม่ ถ้ามันสร้างไม่ได้ แล้วภาคใต้มีพลังงานไฟฟ้าไม่พอใช้จะทำอย่างไร

ซึ่งในวันเดียวกันเพจหยุดถ่านหินกระบี่ได้เผยแพร่หนังสือราชการ ลงนามโดย นายเศวตฉัตร สุวรรณรัตน์ ปลัดอำเภอคลองท่อม (เจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญการ) รักษาราชการแทนนายอำเภอคลองท่อมที่ระบุให้ทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จัดคนหมู่บ้านละ 20 คน ไปสนับสนุนดำเนินการสร้างโรงไฟฟ้าในพื้นที่ จ.กระบี่ ในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560 เวลา 15.00 น. บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดกระบี่ ซึ่งมีการอ้างอิงคำสั่งของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2559 ว่ารัฐบาลจะ

ดำเนินการสร้างโรงไฟฟ้าในพื้นที่ภาคใต้ แก้ไขปัญหาขาดแคลนพลังงาน ซึ่งหนังสือดังกล่าวถูกแชร์ต่ออย่างรวดเร็วและเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ถึงความเหมาะสม โดยเฉพาะส่วนราชการ เนื่องจากขณะนี้เกิดความขัดแย้งในการเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยของทั้งกลุ่มต้านและสนับสนุนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จึงควรวางตัวเป็นกลางและรับฟังความเห็นต่างของทั้ง 2 ฝ่ายอย่างเหมาะสม ด้าน นายพินิจ บุญเลิศ ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ กล่าวว่า หลังทราบเรื่องได้ให้เจ้าหน้าที่เชิญตัวปลัดอำเภอคลองท่อม รักษาราชการแทนนายอำเภอคลองท่อม ผู้ลงนามในหนังสือดังกล่าวให้มาชี้แจงที่ศาลากลางวันนี้ และอยู่ระหว่างการประสานงาน ทั้งนี้ นายเศวตฉัตร สุวรรณรัตน์ ปลัดอำเภอคลองท่อม กลับบอกว่า ไม่ได้ลงนามในหนังสือ สามารถตรวจสอบได้จากเลขรับ-ออก หนังสือของอำเภอได้ และสอบถาม กำนันผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่ว่า ได้รับหนังสือหรือไม่หรือเป็นการปลอมแปลงขึ้นมา เพื่อสร้างให้เกิดความขัดแย้งจากกลุ่มผู้ไม่หวังดี และที่หน้าศาลากลางจังหวัดกระบี่ ก็ไม่มีผู้มาชุมนุมสนับสนุนสร้างโรงไฟฟ้าแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตามหลังจากการพูดคุยกันผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ได้มีคำสั่งย้ายนายเศวตฉัตร สุวรรณรัตน์ ปลัดอำเภอคลองท่อม ให้ไปช่วยราชการที่ทำการปกครองจังหวัดกระบี่ รวมไปถึงกรมการปกครองยังออกหนังสือชี้แจงและกล่าวคำขอโทษในลักษณะเดียวกันอีกด้วย โดยนายกฤษฎา บุญราช ปลัดกระทรวงมหาดไทย กล่าวยืนยันว่ากระทรวงมหาดไทยไม่เคยมีนโยบายและไม่เคยสั่งการให้กระทำในลักษณะดังกล่าว

เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560 รายงานข่าวเรื่อง พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้สัมภาษณ์ขณะร่วมงานที่ลานด้านหน้าศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ถ.ราชประสงค์ กรุงเทพมหานครถึงกรณี กลุ่ม NGO จ.กระบี่ ออกมากล่าวหารัฐบาลสั่งการเกณฑ์ประชาชนหมู่บ้านละ 20 คนสนับสนุนการจัดสร้างโรงไฟฟ้าที่ จ.กระบี่ ว่า จะพูดอย่างไรก็พูดได้ “ไม่มี เป็นไปไม่ได้ จะไปเกณฑ์ได้อย่างไร หากเป็นคนที่สนับสนุนเขาก็ออกมาสนับสนุน หากไม่สนับสนุนเขาก็ไม่ออกมา จะไปเกณฑ์ได้อย่างไร เอกสารใครก็สามารถทำได้ และก็ไม่ทราบว่าเป็นคนทำ” พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ กล่าว

วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2560 เครือข่ายปกป้องอันตมามันจากถ่านหินมารวมตัวกันที่ทำเนียบรัฐบาล โดยได้เดินรอบทำเนียบรัฐบาล เป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ติดตามผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ หรือ กพข. พร้อมกับปักหลักตรงข้ามทำเนียบรัฐบาลเพื่อรอฟังผลว่าสุดท้ายการประชุมวันนี้ จะอนุมัติการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่จังหวัดกระบี่ หรือไม่ หากอนุมัติเครือข่ายจะปักหลักชุมนุมที่ทำเนียบรัฐบาลต่อไป ส่วนด้านในทำเนียบรัฐบาล การประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ยังดำเนินต่อไป โดยที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน จะเสนอให้ที่ประชุมซึ่งมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ชี้ขาดเรื่องการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ทั้งนี้มีรายงานว่า ที่ประชุมจะนำผลสำรวจความเห็นของประชาชนรอบพื้นที่

โรงไฟฟ้าซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการก่อสร้างเข้าพิจารณาในที่ประชุมด้วย แต่เครือข่ายปกป้องอันดามัน อ้างว่ารายชื่อดังกล่าวเป็นชื่อที่ได้มาจากการจัดกิจกรรมอื่นไม่ใช่ชื่อที่สำรวจความคิดเห็นเรื่องโรงไฟฟ้าถ่านหิน นอกจากนี้ พล.ท.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวเรียกร้องให้ฝ่ายคัดค้านยื่นข้อเสนอที่ชัดเจนว่าหากไม่ยอมให้ก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินใน 2 จังหวัดดังกล่าว ควรจะอย่างไรต่อไป ยืนยันว่ารัฐบาลพยายามรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย แต่หากไม่มีการสร้างโรงไฟฟ้าแห่งใหม่ในภาคใต้ ก็อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงด้านพลังงานตั้งแต่ปี 2562 เป็นต้นไป เนื่องจากในภาคใต้มีความต้องการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 4.5% ต่อปี ซึ่งในปี 2556 ก็เคยเกิดเหตุไฟฟ้าดับครั้งใหญ่ใน 14 จังหวัดภาคใต้ เป็นเวลาเกือบ 3 ชั่วโมงมาแล้ว ทั้งยังกล่าวยืนยันว่าที่ผ่าน กฟผ. ได้พิจารณาอย่างรอบด้านแล้ว จนได้ข้อสรุปว่าโรงไฟฟ้าถ่านหินมีความเหมาะสมมากที่สุดในการลงทุน เมื่อเปรียบเทียบกับพลังงานอื่น ๆ พล.ท.สรรเสริญ แก้วกำเนิด กล่าวว่า “รัฐบาลขอเรียกร้องให้กลุ่มผู้คัดค้านแสดงความเห็นอย่างสร้างสรรค์ ไม่กระทำการที่ขัดต่อกฎหมาย หรือสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น โดยยืนยันว่าเมื่อรัฐบาลยินดีรับฟังความคิดเห็นของท่านแล้ว ท่านก็ควรรับฟังรัฐบาลและคนส่วนใหญ่ด้วยเช่นเดียวกัน” พล.ท.สรรเสริญ แก้วกำเนิดกล่าว

หลังจากการประชุม กพช. แล้วเสร็จ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้ออกมาแถลงในฐานะประธาน กพช. ได้เปิดเผยถึงมติ กพช. ว่าเห็นชอบดำเนินการตามแผน PDP2010 ฉบับแก้ไขครั้งที่ 3 เพื่อการสร้างความมั่นคงด้านไฟฟ้าภาคใต้ ซึ่งปัจจุบันกำลังผลิตไฟฟ้าในพื้นที่ภาคใต้ อยู่ที่ 3,089.5 เมกะวัตต์ ขณะที่ความต้องการไฟฟ้าสูงสุดของระบบฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยอยู่ที่ 2,713 เมกะวัตต์ และหากเกิดกรณีวิกฤติ หรือเหตุสุดวิสัยที่ทำให้โรงไฟฟ้าหลักในพื้นที่หยุดกะทันหัน จะส่งผลให้ภาคใต้มีกำลังผลิตไฟฟ้าสำรองไม่เพียงพอ ดังนั้น เพื่อเพิ่มความมั่นคงให้ระบบไฟฟ้าของภาคใต้ สนองความต้องการไฟฟ้าที่เพิ่มสูงขึ้นในอนาคต กำลังผลิตไฟฟ้าสำรองไม่เพียงพอ ดังนั้น เพื่อเพิ่มความมั่นคงให้ระบบไฟฟ้าของภาคใต้ สนองความต้องการไฟฟ้าที่เพิ่มสูงขึ้นในอนาคต แผนพัฒนา กำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2558-2579 (PDP2015) จึงได้บรรจุโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ กำลังผลิตไฟฟ้า 800 เมกะวัตต์ มีกำหนดการจ่ายไฟฟ้าเชิงพาณิชย์ ในปี 2562 และโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพา กำลังผลิตไฟฟ้า 2,000 เมกะวัตต์ มีกำหนดการจ่ายไฟฟ้าเชิงพาณิชย์ ตั้งแต่ปี 2564 แต่เนื่องจากมีประชาชนบางส่วนยังไม่เห็นด้วย ทำให้ กฟผ. ไม่สามารถก่อสร้างโรงไฟฟ้าในพื้นที่ภาคใต้ได้ตามแผน จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการไตรภาคีฯ เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางการดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่ โดยมีข้อเสนอแนะให้มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการติดตามตรวจสอบการทำงานของโรงไฟฟ้า ขยายเขตกองทุนพัฒนาพื้นที่โดยรอบโรงไฟฟ้าเกินกว่ารัศมี 5 กิโลเมตร รอบโรงไฟฟ้า ให้ครอบคลุมพื้นที่ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการขนส่งถ่านหิน และให้ กฟผ. ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนในพื้นที่ รวมทั้งบริหารจัดการพื้นที่โครงการตามที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรี

ยังได้มีข้อสั่งการให้ กฟผ. ไปดำเนินการให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ สร้างความเข้าใจและการยอมรับก่อนเริ่มดำเนินโครงการ ซึ่ง กฟผ. ได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการไตรภาคีฯ และข้อสั่งการดังกล่าวแล้ว ดังนั้น ที่ประชุม กฟผ. จึงเห็นชอบให้ดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ตามแผน PDP2015 เพื่อเพิ่มความมั่นคงให้ระบบไฟฟ้าภาคใต้

หลังทราบผลประชุม กฟผ. เครือข่ายปกป้องอันตมามันจากถ่านหินจำนวนนับร้อยคน ที่มาชุมนุมอยู่หน้าทำเนียบรัฐบาล ก็พยายามที่จะเคลื่อนขบวนเข้าไปภายใน จนเกิดการกระทบกระทั่งกับเจ้าหน้าที่ ก่อนประกาศว่าจะปักหลักชุมนุมประท้วงยึดเยื้อหน้าทำเนียบรัฐบาล นอกจากนี้ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ที่เข้าร่วมประชุมแนวทางปรองดองที่กระทรวงกลาโหมกล่าวว่า มติของ กฟผ. ที่ให้สร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินใน จ.กระบี่ ถือเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาด และไม่สอดคล้องกับทิศทางของพลังงานในอนาคตที่มีทางเลือกที่ดีกว่า รวมถึงเสี่ยงต่อการสร้างความเสียหายกับพื้นที่การท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ โดยในช่วงค่ำมีตำรวจ ทหาร เชิญตัวแกนนำม็อบถ่านหินเจรจาแล้ว โดย พล.ท.อภิรัชต์ คงสมพงษ์ แม่ทัพภาคที่ 1 เดินทางมาบริเวณถนนพิษณุโลก เจรจากับนายนายประสิทธิชัย หนูนวล แกนนำม็อบด้านถ่านหินได้เจรจากับใช้เวลาประมาณ 15 นาที ภายหลังจากเจรจา นายประสิทธิชัย เปิดเผยว่า ทางเจ้าหน้าที่ขอให้ชุมนุมด้วยความสงบ อย่าทำอะไรที่ไม่เรียบร้อย ทางเจ้าหน้าที่ก็จะดูแลโดยรอบให้ พวกตนก็จะชุมนุมอยู่ข้างทำเนียบรัฐบาล ถึงวันที่ 20 กุมภาพันธ์นี้ ก่อนเดินทางไปศาลแพ่ง รัชดาภิเษกตามที่ศาลให้มีการไต่สวน ทั้งนี้พวกตนจะไม่เคลื่อนมวลชนไปไหน จะปักหลักอยู่ที่นั่นเท่านั้น

หลังจากการประกาศมติของ กฟผ. 1 วัน โดยในช่วงเช้าวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2560 พล.ต.ต. สมพงษ์ ชิงดวง รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล นำกำลังเข้าเจรจากับผู้ชุมนุมช่วงเช้าที่ผ่านมา และโน้มน้าวให้ผู้ชุมนุมเคลื่อนไปยังสถานที่ที่ทางการจัดให้ คือ บริเวณพุทธมณฑล แต่ไม่เป็นผลสำเร็จ จึงได้มีการนำกำลังควบคุมตัวแกนนำทั้ง 3 คน โดยถ้อยแถลงของตำรวจนครบาลระบุว่าเจ้าหน้าที่ได้ให้เวลากลุ่มผู้ชุมนุมประมาณ 5 นาทีให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ แต่ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะต้องบังคับใช้กฎหมาย และยืนยันว่าจะไม่มีการทำร้ายประชาชน หลังจากนั้นตำรวจนครบาลควบคุมตัวแกนนำผู้ชุมนุมคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน 3 ราย ได้แก่ นายประสิทธิชัย หนูนวล ม.ล. รุ่งคุณ กิตติยากร และนายอัครเดช ฉากจินดา ออกจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ซึ่งอยู่ตรงข้ามทำเนียบรัฐบาล และเมื่อมีเหตุควบคุมตัวแกนนำทำให้ผู้ชุมนุมถูกแยกเป็น 2 จุด คือบริเวณสะพานชมัยมรุเชษฐ และภายในสำนักงาน กพร. ซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตให้มีการส่งเสบียงอาหารเข้าไปข้างใน ในช่วงเย็นวันเดียวกันเจ้าหน้าที่รัฐได้ควบคุมตัวแกนนำเพิ่มเติมอีก 2 คน คือ นายบรรจง นะแส และนายธัชพงศ์ แกดดำ โดยทั้งหมดถูกคุมตัวไปยัง มทบ. 11 ชาวบ้านจากเครือข่ายปกป้องอันตมามันจากถ่านหิน 11 คน เป็นเด็ก 1 คน ซึ่งปักหลักอยู่ที่ กพร. ถูกตำรวจคุมตัวไปยังกองบังคับการสายตรวจ 191 วิภาวดี เพื่อสอบประวัติเพิ่มเติม โดยเจ้าหน้าที่ระบุว่าเป็นการ

อาศัยอำนาจตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ เพื่อให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารแทนกฏอัยการศึก และไม่อนุญาตให้หน่วยความเข้ารับฟัง โดยระบุว่า เป็นเพียงการซักถามไม่ใช่การสอบสวน หากพบว่าไม่มีเป้าหมายทางการเมืองก็จะปล่อยตัวกลับ

หลังจากการควบคุมตัวแกนนำและควบคุมตัวเพื่อ ‘ซักถาม’ ผู้ชุมนุม สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน สมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน ศูนย์พิทักษ์และฟื้นฟูสิทธิชุมชนท้องถิ่น และเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีสาน ได้ออกแถลงการณ์เรียกร้องปล่อยตัวแกนนำและผู้ชุมนุมทันทีและขอให้เจ้าหน้าที่เคารพเสรีภาพในการชุมนุม เนื่องจากได้มีการแจ้งเรื่องจัดการชุมนุมสาธารณะแล้ว แต่เจ้าหน้าที่คัดค้าน และศาลแพ่งมีกำหนดนัดวินิจฉัยในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ ในโลกออนไลน์มีการสร้างแคมเปญและรณรงค์ให้ร่วมลงชื่อใน Change.org และมีการติดแฮชแท็ก #ปล่อยหม่อมไฉ่ ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้ ใบตองแห้งได้แสดงความคิดเห็นผ่านหนังสือพิมพ์ข่าวสดว่า ปรากฏการณ์นี้เป็นละคร โรแมนติกตบจูบเพราะมีอบต่านถ่านหินเป็น ‘หม่อมมีเส้น’

ในช่วงเย็นวันเดียวกัน นางอังคณา นีละไพจิตร กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ในฐานะประธานคณะกรรมการสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้เดินทางมาที่ชุมนุมโดยพูดคุยกับผู้ชุมนุมโดยมีความคิดเห็นว่าทางคณะกรรมการสิทธิฯ ได้รับทราบการมาชุมนุมของผู้ชุมนุมแล้วในข้อกังวลเรื่องสิ่งแวดล้อมในสถานที่ที่จะสร้างโรงไฟฟ้า และการชุมนุมครั้งนี้ก็เป็นการชุมนุมที่สงบเรียบร้อย ไม่ได้กีดขวางการจราจรและไม่ได้ก่อความเดือดร้อนให้กับประชาชน และเรื่องนี้ควรรอให้กระบวนการยุติธรรมได้สวน รัฐบาลไม่ควรใช้กฎหมายพิเศษแบบนี้ และคณะกรรมการสิทธิฯ กำลังหารือกันว่าจะออกแถลงการณ์เสนอแนะรัฐบาลและขอให้ตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

หลังจากการเข้าจับกุมแกนนำต่อต้านถ่านหิน 1 วัน วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2560 ก็ยังมีผู้ชุมนุมประมาณ 100 คน ปักหลักอยู่ที่ท่าเนียบ บริเวณลานรูปปั้นกรมหลวงชุมพรฯ ข้างโรงเรียนพาณิชย์พระนคร จากนั้น 5 แกนนำผู้ชุมนุม เดินทางมาพร้อม พลโทอภิรัชต์ คงสมพงษ์ เป็นแม่ทัพภาคที่ 1 พล.ท.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แถลงกับมวลชน โดยพลโทอภิรัชต์กล่าวว่า รัฐบาลมีหน้าที่หาแหล่งพลังงาน ส่วนแหล่งพลังงานจะสร้างได้หรือไม่ได้นั้น อยู่ที่ประชาชนเมื่อมีการทบทวนและเริ่มต้นทำ EHIA ใหม่ ยืนยันว่า แหล่งพลังงานในประเทศต้องเกิด แต่จะเกิดหรือเป็นแหล่งพลังงานใด เป็นเรื่องที่ต้องไปหารือ และหาข้อยุติต่อไป ด้านพล.ท.สรรเสริญ กล่าวว่า เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ได้มีการนำข้อมูลส่งถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน และนายกรัฐมนตรีหมดแล้ว โดยนายกรัฐมนตรี ยืนยันว่า รัฐบาลเข้าใจพี่น้องประชาชนที่รักกระบี่ รักภาคใต้ รักประเทศไทย รัฐบาลก็รักเช่นเดียวกัน จากนั้นนายประสิทธิชัย หนูนวนล แกนนำฯ กล่าวกับผู้ชุมนุมว่า วันอังคารที่ 21 กุมภาพันธ์ จะมีการประกาศยกเลิกรายงาน EHIA ฉบับเดิมอย่างเป็นทางการหลังการ

ประชุมกรม. โดยนัยทางกฎหมายเมื่อรายงาน EHIA ยกเลิกเท่ากับโรงไฟฟ้าจังหวัดกระบี่กลายเป็นศูนย์ หากกฟผ.จะสร้างใหม่ก็ต้องมานับหนึ่งใหม่ในกระบวนการ EHIA

ประสิทธิ์ชัย หนูนวนล แกนนนำฯ กล่าวว่า

การจัดทำกระบวนการ EHIA จะไม่เหมือนเดิม จะเป็นไปตามเจตนารมณ์ตามกฎหมาย ไม่มีการเกณฑ์คนอีกแล้ว ฉะนั้นข้อเรียกร้องเราถือว่า รัฐบาลรับฟังและทำเรื่องสำคัญที่สุดคือยกเลิก EHIA เชื้อซีจีโร และขอบคุณรัฐบาลที่เข้าใจเรา เห็นมิติสิ่งแวดล้อมสำคัญ ขอขอบคุณรัฐบาลที่ให้กระบวนการพัฒนาใด ๆ ก็ตามเกิดความยุติธรรมกับประชาชน เราได้สำเร็จจุดมุ่งในการปกป้องกระบี่ และอันดามัน หลังจากนั้นจะเดินทางกลับบ้านทันที

นอกจากนี้เว็บไซต์สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เผยแพร่บทสัมภาษณ์ที่นักข่าว Thai PBS สัมภาษณ์ นางรวิวรรณ ภูริเดช เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือสผ. ได้ยืนยันว่ากฟผ.ถอดรายงานสิ่งแวดล้อม โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ กลับไปตั้งแต่ปี 2558 หลังมีการชี้จุดที่ควรได้รับแก้ไขจากคชก.ที่ สผ.แต่งตั้งขึ้นจนถึงขณะนี้ผ่านมากกว่า 1 ปี เจ้าของโครงการยังไม่มีรายงานEHIAเข้ามาพิจารณารอบใหม่ พร้อมทั้งยืนยันยังไม่มีแรงกดดันจากฝ่ายการเมือง

ในวันเดียว นายปริญญา เทวานฤมิตรกุล รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้โพสต์ใน Facebook ส่วนตัวระบุถึง การตัดสินใจเดินหน้าโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่รัฐบาลแน่ใจหรือว่าได้คุ้มเสีย โดยอธิบายว่า ถ่านหินเป็นพลังงานที่สกปรก และต้องใช้ต้นทุนมหาศาลในการทำให้สะอาด ซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดกับเหตุผลว่า ต้องการพลังงานราคาถูก และยกตัวอย่างเช่น จำนวนคาร์บอนไดออกไซด์ต่อปีที่โรงไฟฟ้าถ่านหิน 800 เมกะวัตต์ที่กระบี่ และอีก 2,000 เมกะวัตต์ที่เทพา จะปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ เท่ากับปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ที่ปล่อยจากรถยนต์ทุกคันในประเทศไทยรวมกัน และที่สำคัญคือพื้นที่ที่จะก่อสร้างที่กระบี่ เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของภาคใต้ เป็นพื้นที่ประมงชายฝั่งสำหรับชุมชน และยังเป็นอยู่ในเขตพื้นที่แรมซาร์ หรือพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับระหว่างประเทศ การเอาโครงการที่มีข้อสงสัยเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไปสร้างในพื้นที่ละเอียดอ่อนอย่างนี้ ก็ต้องมีคนคัดค้านแน่ ไหนจะเรื่องมีปัญหาเรื่องการล่อเย้น ที่น้ำที่ปล่อยมาจะมีอุณหภูมิสูงขึ้น 3 หรือ 4 องศา ซึ่งจะกระทบต่อระบบนิเวศและวงจรชีวิตของแพลงตอนที่เป็นอาหารสัตว์ทะเล ไหนจะเรื่องเรือขนถ่ายถ่านหินที่วิ่งไปมา ฯลฯ ถ้ารัฐบาลไม่มีทางเลือกอื่นใดยังพอว่า แต่โรงไฟฟ้าน้ำมันปาล์มของเอกชนที่ภาคใต้ก็ผลิตไฟฟ้าได้หลายร้อยเมกะวัตต์ แต่ กฟผ. ไม่ยอมไปซื้อเขาเอง แล้วที่จังหวัดกระบี่ยังมีศักยภาพความพร้อมที่จะผลิตพลังงานทางเลือกอื่น ๆ อีกมากมาย

นายปริญญา กล่าวต่ออีกว่า กฟผ. มักจะบอกว่า ประเทศไทยไหน ๆ ก็มีโรงไฟฟ้าถ่านหิน ประเทศที่มีพลังงานทางเลือกมากที่สุดอย่างสแกนดิเนเวียและเยอรมันนี่ ก็มีโรงไฟฟ้าถ่านหิน ดังนั้นประเทศเราก็มีได้ จริงครับ แต่เขาทยอยเลิกใช้และไม่สร้างใหม่เพิ่มแล้ว ล่าสุดแม้กระทั่งประเทศจีนที่ใช้พลังงานถ่านหินมากที่สุดก็ประกาศยกเลิกโรงไฟฟ้าถ่านหินจำนวนกว่าหนึ่งร้อยแห่งแล้ว

นายปริญญา เทวานฤมิตรกุล รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่า ถ้าจะบอกว่าภาคใต้จำเป็นต้องมีโรงไฟฟ้า เพราะมีไฟฟ้าสำรองน้อยที่สุด อันนี้ กฟผ. หลงประเด็นนะครับ ชาวบ้านไม่ได้ค้ำโรงไฟฟ้า เขาค้ำถ่านหินครับ! เรื่องนี้ได้ไม่คุ้มเสีย ทั้งความสูญเสียในเรื่องผลกระทบต่อระบบนิเวศของกระบี่ และความสูญเสียในทางการเมือง เรื่องหลังนี้อาจจะสำคัญกว่าเรื่องแรกด้วยซ้ำ ทางเลือกอื่นยังมี #โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ รัฐบาลควรจะต้องถอยก่อนครับ

ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2560 หลังการประชุมคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เปิดเผยภายหลังการประชุมคณะรัฐมนตรี ว่า ที่ประชุม มีมติให้ชะลอโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่ และให้กลับไปทำกระบวนการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือ EIA และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ หรือ EHIA ใหม่ โดยให้ประชาชนที่เห็นต่างเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งคาดว่าจะใช้เวลาประมาณ 1 ปี “หากผลออกมา ไม่สามารถทำโรงไฟฟ้าได้ ก็จะไม่ดันทุรัง และหาแนวทางใช้พลังงานอื่นมาทดแทน เพราะรัฐบาลมีหน้าที่จัดหาแหล่งพลังงานให้กับประเทศ” พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กล่าว

หลังจากนั้นนายวิจารณ์ สิมาฉายา ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) กล่าวว่า เบื้องต้น จากมติคณะรัฐมนตรีที่ให้มีการทบทวนรายงาน EHIA โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ ขณะนี้กระทรวงทรัพยากรฯ เตรียมนัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดูว่าขั้นตอนหลังจากมีมติ ครม.ออกมา ซึ่งก่อนหน้านี้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาโครงการ (คชก.) ได้เคยสรุปความเห็นให้ปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาที่ไม่สมบูรณ์ ในรายงาน EHIA 17 ประเด็นสำคัญ 143 ข้อย่อย โดยให้เจ้าของโครงการแก้ไขเนื้อหาให้ครบถ้วน ขณะเดียวกัน พล.อ.สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ยังขอให้มีการเพิ่มการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) เพื่อดูภาพรวมโครงการพัฒนาในพื้นที่ภาคใต้ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการพลังงานและภาพรวมการพัฒนาในพื้นที่ เพื่อต่อไปจะได้ไม่มีการพิจารณาแค่รายโครงการ โดยจะดูผลกระทบแบบภาพรวมทั้งหมด

สถานภาพรายงาน “EHIA” โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2560 ซึ่ง กฟผ. มอบหมายให้บริษัทแอร์เซฟ จำกัด เป็นผู้ศึกษารายงาน EHIA และได้นำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาโครงการผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (คชก.) สำนักงานนโยบาย

และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ในการประชุมครั้งที่ 5/2558 เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2558 ทั้งนี้ ที่ประชุมมีมติให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมให้ครบถ้วนรวม 17 ประเด็นใหญ่ และ 143 ประเด็นย่อย รวมเอกสารจำนวน 15 หน้า โดย นางปิยนันท์ ไศภณคณาภรณ์ ผู้อำนวยการสำนักวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้ส่งหนังสือแจ้งผลการพิจารณารายงาน EHIA ไปยัง กฟผ.วันที่ 10 มีนาคม 2558 สถานภาพปัจจุบัน กฟผ.ได้ทำเรื่องขอลอนรายงานชี้แจงเพิ่มเติมจากสผ.ไปเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2558 ส่วนโครงการถ้าเทียบเรือบ้านคลองรั้วซึ่งต้องทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมหรือ (EIA) ซึ่งจัดทำโดยบริษัททีเอ็ม คอนซัลติ้ง เอ็นจิเนียริง ได้เสนอรายงานการเสนอรายงานวันที่ 17 ธันวาคม 2557 และ คชก.พิจารณาวันที่ 6 มีนาคม 2558 และมีมติส่งไปให้ปรับปรุงวันที่ 18 มีนาคม 2558 สถานภาพคือ ยังไม่มีการส่งรายงานเพิ่มเติมมาที่สผ.

ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 นายกรศิษฏ์ ภัคโชตานนท์ ผู้ว่าการ กฟผ. กล่าวว่า กฟผ.น้อมรับปฏิบัติตามข้อสั่งการของพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์นี้ เหมือนเช่นทุกครั้งที่ผ่านมา โดยให้ กฟผ. ยกเลิกผลการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้ว และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน ซึ่ง กฟผ. ได้ดำเนินการไปก่อนหน้านี้แล้ว โดยนายกรัฐมนตรีมีความเป็นห่วงเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ต้องดำเนินการอย่างโปร่งใส ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ กฟผ. ได้รับทราบหนังสือของสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือสผ. ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ นี้ แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำรายงาน EHIA โครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่ (ส่วนขยาย ครั้งที่ 1) ของ กฟผ. โดยให้ไปศึกษาและทำความเข้าใจใหม่ พร้อมกับทำ EIA ใหม่ โดยเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ “กฟผ. เป็นหน่วยงานภาครัฐ ที่พร้อมจะปฏิบัติตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี เช่นทุกครั้งที่ผ่านมา โดยรอบปฏิบัติตามขั้นตอนของการจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบ EIA และ EHIA ใหม่ ตามที่ สผ. กำหนดต่อไป” นายกรศิษฏ์ ภัคโชตานนท์ กล่าว

หลังจากนั้นความตึงเครียดในประเด็นโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ก็แทบจะเงียบหายไปจนกระทั่ง วันที่ 25 สิงหาคม 2560 นายเนวิน ชิดชอบ ซึ่งได้เข้าพบผู้บริหารอบจ.กระบี่ที่ห้องข้างเผือก ซึ่งการพูดคุยตอนหนึ่งได้ถูกโพสในเฟซบุ๊กส่วนตัวของ นายกิตติชัย เอ่งฉ้วน รองนายกอบจ.กระบี่ว่า “ผมรู้สึกใจหาย ตอนที่มติคณะรัฐมนตรี บอกว่าจะสร้าง โรงไฟฟ้าถ่านหินที่กระบี่ ถ้าคนบุรีรัมย์ มีทะเลมีเกาะ เหมือนที่พี่น้องชาวกระบี่มี พวกผมสู้ยิบตาครับ สู้ตายแน่นอน” นายเนวิน ชิดชอบ กล่าว

ในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2561 ราชกิจจานุเบกษา เผยแพร่พระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีและแต่งตั้งรัฐมนตรี ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนคณะรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยให้พลเอกอนันตพร กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน

พ้นจากความเป็นรัฐมนตรี และได้แต่งตั้งนายศิริ จิระพงษ์พันธ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน แทน

แม้นายกรัฐมนตรีประกาศว่าให้ยกเลิก EHIA ของโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่และท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้ว และระงับการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินไว้ก่อน 3 ปี แต่ในวันที่ 7 มกราคม 2561 กฟผ.ก็ได้ประกาศการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ครั้งที่ 1 (ค.1) โดยนายสุรัฐ บุญโพธิภักดี รองผู้ว่าการพลังงานหมุนเวียนและพลังงานใหม่ กฟผ. ในฐานะโฆษก กฟผ. เปิดเผยว่า ในวันอาทิตย์ที่ 28 มกราคม นี้ จะมีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ครั้งที่ 1 (ค.1) เพื่อกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่ (ส่วนขยาย ครั้งที่ 1) โดยกฟผ.อ้างว่าดำเนินการตามหนังสือของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2560 ที่ให้ กฟผ. ศึกษาและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) ใหม่ ซึ่งการรับฟังความคิดเห็นครั้งนี้ ขยายขอบเขตการจัดรับฟังความคิดเห็นตามกฎหมายในเชิงพื้นที่จากเดิม 2 ตำบล คือ อบต.คลองขนาน และ อบต.ปกาสัย ได้เพิ่มอีก 2 ตำบล คือ อบต.คลองท่อมใต้ และ อบต.โคกยาง ด้วย ในส่วนประเด็นหัวข้อการศึกษาเพิ่มเติม โครงการฯ ได้นำข้อคิดเห็นของคณะกรรมการไตรภาคี คณะกรรมการศึกษาการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินจังหวัดกระบี่ (คณะกรรมการไตรภาคี) รวมถึงข้อคิดเห็นจากคณะอนุกรรมการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมฯ ภาคประชาชน (คณะกรรมการไตรภาคี) มาศึกษาเพิ่มเติม อาทิ ประเด็น ฝุ่นละออง PM 2.5 สมุดลมวลปรอท ผลกระทบโครงการต่อวิถีทัศน์กระบี่ เป็นต้น ส่วนโครงการท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้ว ก็ได้พิจารณาเพิ่มเติมเรื่องการฟุ้งกระจายของตะกอนเนื่องจากใบพัดเรือ ศึกษาการกัดเซาะชายฝั่งครอบคลุมถึงฝั่งท่าเรือ และฝั่งตรงข้าม เป็นต้น โดยการรับฟังความคิดเห็นครั้งนี้ กฟผ.ได้เพิ่มกิจกรรมขึ้น โดยมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่ง กฟผ.กล่าวอ้างว่าการเพิ่มกิจกรรมที่มากขึ้นเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและได้ความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง เช่น แผ่นพับให้ความรู้ หอกระจายเสียงชุมชน สถานีวิทยุ ป้ายประกาศ รถแห่ประชาสัมพันธ์ การแถลงข่าวสื่อมวลชน ให้ข้อมูลในที่ประชุมส่วนราชการของจังหวัดและท้องถิ่น ทางเว็บไซต์สำนักนายกรัฐมนตรี เว็บไซต์ของ กฟผ. และบริษัทที่ปรึกษา รวมถึงช่องทางสื่อสารออนไลน์อื่น ๆ พร้อมทั้งส่งจดหมายเชิญไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงครัวเรือนที่อยู่ในรัศมี 5 กิโลเมตรจากขอบรั้วพื้นที่โครงการ และประชาชนที่ไม่สะดวกเดินทางไปร่วมงาน ยังสามารถร่วมแสดงความคิดเห็น โดยส่งความคิดเห็นไปที่ ศูนย์ภูษิตา ประดับ บริษัท แอร์เซฟ จำกัด โทรศัพท์ 02-540-0055 และ 089-793-8090 โทรสาร 02-917-0020 หรืออีเมลล์ as.public.consult@gmail.com

สำหรับกระบวนการจัดทำรายงาน EHIA จะประกอบด้วยการจัดรับฟังความคิดเห็น 3 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 (ค.1) เพื่อกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

ครั้งที่ 2 (ค.2) เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียในขั้นตอนการประเมินและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และครั้งที่ 3 (ค.3) เพื่อทบทวนร่างรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โดยการศึกษาและจัดทำรายงาน EHIA โครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่ (ส่วนขยาย ครั้งที่ 1) และรายงาน EIA โครงการทำเทียบเรือบ้านคลองรั้ว มีบริษัท แอร์เซฟ จำกัด บริษัทที่ปรึกษาที่ได้รับใบอนุญาตและมีสิทธิ์จัดทำรายงาน EHIA และ EIA จาก สผ. เป็นผู้ดำเนินการ โดยจะศึกษาและจัดทำรายงานของทั้ง 2 โครงการ แยกออกจากกัน คาดว่าใช้เวลาการศึกษาและจัดทำรายงานทั้ง 2 ฉบับประมาณ 1 ปี ทั้งนี้ บริษัทกำหนดจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นในการกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (ค.1) โครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่ (ส่วนขยาย ครั้งที่ 1) ในวันอาทิตย์ที่ 28 มกราคม 2561 เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขนาน อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ และกำหนดจัดรับฟังความคิดเห็น ค.1 โครงการทำเทียบเรือบ้านคลองรั้วในวันอาทิตย์ที่ 25 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขนาน เช่นเดียวกัน

ตามกำหนดการของกฟผ.จะมีการเปิดเวที ค.1 วันที่ 28 มกราคม 2561 แต่ภาคประชาชนนำโดยเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน ‘ชิง’ จัดเวทีเสวนา กระบี่อันดามันเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือแหล่งมลพิษถ่านหิน (ค.0) ในวันที่ 24 มกราคม 2561 ที่โรงแรมบุญสยาม ในจังหวัดกระบี่ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกว่า 1,000 คน โดยมี พล.ต.ต. บุญทวี โตรักษา ผู้บังคับการตำรวจจังหวัดกระบี่ เข้าร่วมสังเกตการณ์และดูแลความสงบเรียบร้อยด้วย ในงานมีนายอมกฤต ศิริพรจุฑากุล อดีตประธานสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่ เป็นผู้กล่าวเปิดงาน โดยแสดงความเห็นว่า เวที ค.1 ที่จะจัดขึ้นโดย กฟผ. ที่เร่งจัดขึ้นจะเป็นการสร้างความขัดแย้งครั้งใหม่ให้คนในพื้นที่ ทั้ง ๆ บรรยากาศในพื้นที่กำลังได้รับการเยียวยา และโครงการนี้สวนทางกับยุทธศาสตร์จังหวัดกระบี่ที่เน้นสร้างให้กระบี่เป็นเมืองสีเขียว อีกทั้งการผลิตไฟฟ้ายังมีหนทางอื่นอีกมากมายที่ไม่จำเป็นต้องใช้ถ่านหิน ส่วนนายวัฒน์ เรืองสมุทร นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2561 ที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองขนานมีกองกำลังเจ้าหน้าที่ชุดสืบสวนตำรวจภูธรภาค 8 ตำรวจภูธร จ.กระบี่ เจ้าหน้าที่กองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 15 เจ้าหน้าที่ อส.อป.พร. ทั้งในและนอกเครื่องแบบจำนวน กว่า 2,000 นาย ประจำตามจุดต่าง ๆ เพื่อดูแลความสงบเรียบร้อย ก่อนที่จะมีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพโครงการ ก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ส่วนขยาย) ขนาด 800 เมกกะวัตต์ รวมไปถึงตามจุดต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางแยกตลอดเส้นทางสองข้างถนน ย่านชุมชนบ้านเรือนประชาชน ในพื้นที่ ต.คลองขนาน ได้มีการตั้งจุดตรวจทั้งฝั่งขาเข้าและขาออก รวมจำนวนฝั่งละ 3 จุด เพื่อคอยตรวจตรารถที่ผ่านไปมาอย่างเข้มงวด เพื่อ

ป้องกันมือที่สามเข้ามาก่อความวุ่นวาย ในวันดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น จำนวน 2,630 คน โดยมีผู้แจ้ง แสดงความคิดเห็นด้วยวาจาจำนวน 57 คน

หลังจากการจัดเวที ค.1 ของกฟผ. เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2561 ที่ผ่านมา แต่ไม่กี่วันต่อมา ภาคประชาชนซึ่งเป็นกลุ่มคัดค้านการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ที่จังหวัดกระบี่ และอำเภอเทพา จ.สงขลา รวมตัวกันชุมนุมบริเวณทำเนียบรัฐบาล ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าครั้งนี้อการต่อสู้ต่อต้านถ่านหิน ในพื้นที่ภาคใต้ทั้งกระบี่และเทพามีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งอย่างมาก และเป็นการรวมตัวกันอย่าง เป็นทางการครั้งแรกภายหลังการรวมตัวอย่างไม่เป็นทางการเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2560 นับว่าเป็นครั้งแรกที่การต่อสู้ได้รวมเป็นเรื่องเดียวกัน

เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2561 ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีเวทีเสวนาเรื่อง “หยุดถ่านหิน ภาคใต้ เราจะช่วยกันอย่างไร?” จัดโดยเครือข่ายโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพา-กระบี่ คณะกรรมการ ประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคใต้ (กป.อพช.ใต้) และภาคีเครือข่าย โดยมี ดร.เกื้อ ฤทธิบุรณ์ ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มอ.ปัตตานี กล่าวถึงความไม่ชอบธรรมทางวิชาการใน รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพหรือ EHIA ของโรงไฟฟ้าเทพาที่กำลังจะเข้าสู่การพิจารณา ของกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ว่า เรื่องของฐานทรัพยากร ทั้งป่าไม้ ระบบนิเวศ ทั้งหมดไม่ได้รับการแก้ไขในรายงานที่กำลังจะเข้าพิจารณา โดยเฉพาะเรื่องป่าชายเลน ที่ระบุในรายงานว่ามีเพียงจอด แหน่น ปอทะเล และพีชน้ำไม่กี่ชนิดเท่านั้น ทั้งที่ความจริงป่าชายเลนในพื้นที่สมบูรณ์มากกว่านั้น นอกจากนี้มีนายดิเรก เหมนคร ผู้ประสานงานเครือข่ายคนสงขลา-ปัตตานีไม่เอาโรงไฟฟ้าถ่านหิน กล่าวถึงรายงาน EHIA มีกระบวนการไม่ชอบธรรมไม่เป็นไปตามกฎหมาย เนื้อหาไม่เป็นที่ที่ไม่สามารถให้อภัยได้ ในเนื้อหา รายงานชัดเจนว่าในด้านสังคมว่า ส่งผลกระทบและไม่สามารถเยียวยาได้ สรุบบนตรงไปตรงมา การสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่เทพามีผลกระทบรุนแรงทางสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อย่างแน่นอน ด้วยกระบวนการที่ไม่ชอบธรรม และไม่สอดคล้องการชะลอ 3ปีตามที่รัฐมนตรีพลังงาน ออกมาประกาศจึงถือเป็นความไม่ชัดเจน ไม่สามารถที่จะเยียวยาแก้ไขปัญหา รัฐบาลต้องถอนรายงาน จากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม ประการที่สอง ถอนการดำเนินคดีกับคนที่มาคัดค้าน เพราะถือว่าใช้ กฎหมายที่ไม่ถูกต้อง ประการที่สามแผนพลังงานแห่งชาติ PDP ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมที่ชัดเจน

ดร.เกื้อ ฤทธิบุรณ์ ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มอ.ปัตตานี กล่าวว่า

เท่าที่ไปสำรวจกันมา พบว่ามีพีชน้ำมากถึง 30 ชนิด ทั้งยังเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์ที่มีความ หลากหลายทางชีวภาพ ในรายงานระบุว่าไม่มีพื้นที่ป่าในโครงการ แต่หากเอาแผนที่โครงการ ลงทับกับแผนที่ในพื้นที่จริงพบว่า มีป่าชายเลนในพื้นที่มากถึง 200 ไร่ ส่วนอื่น ๆ ไม่มี การศึกษาเพิ่มเติม เช่น ป่าชายหาด ที่รายงานระบุว่าไม่มีเพียง 7 ชนิด แต่การสำรวจพบของ กลุ่มนักวิชาการกลับพบว่ามีพันธุ์ไม้ถึง 40 ชนิด นอกจากนี้รายงาน EHIA ยังไม่ระบุถึงพื้นที่ เกษตรอย่างการปลูกแตงโม สะท้อนว่าพื้นที่ได้รับการศึกษาของรัฐ กับการตรวจสอบในส่วน

ที่ภาคประชาชนได้ลงในพื้นที่ มีความแตกต่างอย่างแท้จริง แม้ว่าเพลงตอน ในรายงานเราพบว่ามากถึง 75 ชนิด แต่ในรายงานบอกว่ามีเพียง 25 ชนิดสิ่งที่ปรากฏที่ไม่บ่งบอกความเป็นจริงของพื้นที่ การนำข้อมูลนี้ไปประเมินถือว่าเป็นการประเมินที่หยาบทั้งวิธีคิด และการกระทำ ในพื้นที่ป่าชายเลน รัฐใช้วิธีการประเมินจากพืชที่วัดในขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง แล้วไปคิดมูลค่าว่าต้นกี่บาทต่อไร่ ซึ่งตกแค่กว่าราคาต้นไม้อยู่หลักพันบาท ถึงหมื่นบาทต่อไร่เท่านั้น การใช้วิธีคิดแบบนี้ในการหาผลกระทบไม่สามารถใช้วิธีการแบบนี้ได้ เพราะไม่ได้มีค่าแค่เรื่องไม้ซุง ทรัพยากรป่าไม้เป็นฐานระบบนิเวศ เป็นแหล่งของมูลค่าเชิงนิเวศที่มีความเชื่อมโยง ไม่สามารถแยกวิเคราะห์ ประเมินได้ อย่างที่อาจารย์ประสาท มีแต้มกล่าวไว้ว่าถ้าเราจะทำให้ชาติล่มสลาย ทำได้โดยการลดคุณภาพการศึกษา และทรัพยากรธรรมชาติของประเทศล่มสลายก็คือการยอมรับ EHIAแบบนี้

ด้านนายประสิทธิ์ชัย หนูนวนล ผู้ประสานงานเครือข่ายอเนกนิเวศไม่เอาโรงไฟฟ้าถ่านหิน มีความเห็นว่า คำประกาศของรัฐมนตรีพลังงานเรื่องเลื่อนการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินไปอีก 3 ปี ไม่มีความหมายอะไร เพราะว่า ตอนนี้มีกระบวนการรับฟังความเห็น ค.1 ใหม่แล้วในพื้นที่ ซึ่งหมายความว่าอาจจะเสร็จกระบวนการรับฟังความเห็น ก็จจะราว 3 ปีพอดี ดังนั้นการประกาศดังกล่าวจึงไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง สิ่งที่ประชาชนจะมีปฏิกิริยาจากคำลวงเหล่านี้ เราให้เวลารัฐ 4-5 วันในการมีสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม ประกาศการยุทธศาสตร์ในการพัฒนาภาคใต้เลือกเอาว่ารัฐบาลอยากให้อเนกนิเวศเป็นแหล่งท่องเที่ยว ผลิตอาหาร หรือเป็นแหล่งผลิตมลพิษ ส่วนนายแพทย์สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจะนะ มีความเห็นว่าการประกาศเลื่อนนี้คือการเลื่อนแบบสอดไส้ไร้ความหมายเพราะเป็นการเลื่อนที่อนุญาตให้พื้นที่อย่างกระบี่ทำรายงาน EHIA ต่อให้เสร็จ ที่รับไม่ได้กับการเลื่อน 3 ปี เป็นการเลื่อนเพื่อจัดทำ EHIA เป็นชุดวิธีคิดชุดเก่า แท้จริงรัฐควรยกเลิก EHIA ทั้งสองเล่ม แล้ว 3 ปีค่อยว่ากันใหม่ แบบนี้ถึงจะคุยกันได้ สิ่งที่สำคัญที่สุด ณ วันนี้ ต้องการให้มีการเลิกโครงการทั้งสอง เพราะไม่มีความเหมาะสมใด ๆ ในที่ตั้งเพราะทั้งกระบี่มีเรื่องท่องเที่ยว ส่วนเทพาคือความอุดมสมบูรณ์ ใน 4-5 วันนี้ เราจะเห็นความร่วมมือของประชาชน เพราะนี่คือภัยพิบัติคนภาคใต้ที่ข้อกำหนดอนาคตของตนเอง การเลื่อนอย่างเดียวจึงไม่ใช่คำตอบ และด้านนายบรรจง นะแส นายกสมาคมรักษ์ทะเลไทย มีความเห็นว่า วันนี้หมดยุคแล้วที่รัฐกับทุนจะกำหนดทิศทางการพัฒนา หมดเวลาที่ประชาชนจะต้องเสียสละ เราต้องมีส่วนร่วมในเรื่องนั้นๆ ชุมชนมีบทเรียนประสบการณ์มากพอจากทิศทางเป้าหมายพัฒนาที่กำหนดโดยทุนข้างเดียว ประสบการณ์ชุมชนคือเสียเปรียบ เสียหาย ถอยร่นมาโดยตลอด เราไม่ยอมให้ปรากฏการณ์แบบนี้เกิดขึ้นอีก ชุมชนเทพาอาจเป็นจุดเล็ก ๆ ในแผนที่ แต่ศักดิ์ศรีความเป็นคน มนุษย์เท่าเทียมกัน สิ่งที่เราประกาศต้องเข้าใจว่ามีความจำเป็นต้องหยุดโรงไฟฟ้าถ่านหิน ทั้งที่เทพาและกระบี่ ขอเรียกร้องให้รัฐบาลได้ตัดสินใจภายใน

13 กุมภาพันธ์ 2561 นี้ที่ผ่านมาเราดำเนินการวิธีการอารยชน ใช้ความสงบสันติ ขอใช้สถานที่ชุมนุม ยื่นหนังสือทุกหน่วยงานเกี่ยวข้อง หวังว่าการประชุมคณะรัฐมนตรีวันที่ 13 กุมภาพันธ์ นี้ จะได้รับ คำตอบตามที่ยื่นเรื่องไปแล้ว ถ้ารัฐบาลคิดว่า เรื่องของพี่น้องกระบี่เทพาไม่มีความสำคัญ ไม่สนใจ หรือรัฐบาลยังตกภายใต้ถ่านหิน กลุ่มทุน เราจะยกระดับการชุมนุมเพื่อปกป้องพื้นที่ต่อไป

นอกจากการเสวนาแล้วในวันเดียวกันนั้นเองภาคประชาชนภาคใต้ที่ต่อต้านถ่านหินยัง ประกาศขีดเส้นตายให้รัฐบาลให้คำตอบให้ชัดเจนภายในวันที่ 13 กุมภาพันธ์นี้ ว่าภาครัฐจะต้องการ อย่งไร และระหว่างนี้ภาคประชาชนทั้ง 2 พื้นที่จะชุมนุมในบริเวณทำเนียบรัฐบาลต่อไป การชุมนุม ของประชาชนทั้งเทพาและกระบี่ ที่บริเวณทำเนียบรัฐบาลถูกขัดขวางโดยเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561 กองบัญชาการตำรวจนครบาล ออกประกาศที่ 54/2561 ประกาศห้ามชุมนุม สาธารณะในรัศมีห้าสิบบเมตร รอบพื้นที่ทำเนียบรัฐบาล ตามมาตรา 7 วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติ การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ประกอบกับคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 151/2560 ลงวันที่ 28 มีนาคม 2560 และคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาลที่ 29/2561 ลงวันที่ 31 มกราคม 2561 เนื่องจาก กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 รายงานกลุ่มมวลชนเครือข่ายประชาชนปกป้องประเทศ, กลุ่มเครือข่ายคนสงขลาปัตตานีไม่เอาโรงไฟฟ้าถ่านหิน และกลุ่มเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่าน หิน บริเวณทางเท้าหน้าสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กุมภาพันธ์.) และยังมีกลุ่มผู้ ชุมนุมอีกหลายกลุ่มเดินทางมาชุมนุมเรียกร้องหรือคัดค้านรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง กองบัญชาการตำรวจ นครบาล พิจารณาแล้วเห็นว่า บริเวณดังกล่าวมีกลุ่มผู้ชุมนุมเรียกร้องจำนวนมากและมีแนวโน้ม เพิ่มจำนวนมากขึ้น มีการใช้ทางเดินเท้าถนนพิษณุโลก บริเวณด้านหน้าสำนักงาน กุมภาพันธ์. และ ฝั่งทำเนียบรัฐบาล โดยกลุ่มผู้ชุมนุมมีการใช้แผ่นไวลิ่งซึ่งติดแสดงข้อเรียกร้องและใช้เป็นที่ยึดติด ทำให้ประชาชนผู้ใช้ทางเดินเท้าไม่สามารถเดินผ่านได้ ต้องมาใช้ผิวทางจราจรเป็นทางสัญจร อาจเกิด อันตรายถูกรถเฉี่ยวชน อีกทั้งเป็นเส้นทางสำคัญในการรองรับรถจากสะพานพระราม 8 สู่ใจกลางเมือง ซึ่งสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนที่ใช้เส้นทางดังกล่าวสัญจรนั้น

ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2561 กลุ่มผู้ชุมนุมได้แถลงว่ามาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการบีบ บังคับประชาชนโดยใช้กฎหมายและไม่รับฟังเสียงเดือดร้อนของประชาชน และที่ผ่านมาการชุมนุม ของภาคประชาชนเป็นการชุมนุมโดยสงบมาโดยตลอด และยืนยันว่าจะยังคงปักหลักอยู่ที่เดิม โดยเคลื่อนย้ายขยับพื้นที่ชุมนุมออกไปในระยะ 50 เมตร และจะทำการยื่นอุทธรณ์และโต้แย้งคำสั่ง ดังกล่าว ซึ่งจะมีระยะเวลาภายใน 15 วัน ซึ่งในวันนี้เองเป็นวันเดียวกับที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สังเกตแบบ ไม่มีส่วนร่วม พบว่าบรรยากาศระหว่างตำรวจกับผู้ชุมนุมนั้นเป็นไปอย่างขึงขัง โดยแกนนำของ ผู้ชุมนุมกล่าวกับผู้วิจัยว่าในความเป็นจริงแล้วตำรวจกับพวกเรามีความเข้าใจกันดี เขาแค่บอกว่าทำ ตามเทคนิคชนิดเดียว จะได้ชุมนุมอย่างยาวนานดีกว่าต้องถูกสั่งห้ามไม่ให้ชุมนุม รวมไปถึงการกล่าวถึง เหตุผลของการชุมนุมในครั้งนี้นอกจากกดดันให้ กฟผ.ที่เร่งการศึกษา EHIA ไม่ทำตามคำสั่งของ

นายกรัฐมนตรีที่สั่งให้หยุดทุกอย่างไว้ 3 ปีแล้ว แก่นนำผู้ชุมนุมต้องการให้การเริ่มต้นใหม่เกี่ยวกับโครงการโรงไฟฟ้าที่ภาคใต้นั้นต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง แต่ กพผ.กลับเร่งรับฟังความคิดเห็นเมื่อปลายเดือนมกราคมที่ผ่านมา และไม่ได้รับฟังความคิดเห็นอย่างแท้จริง เป็นการจัดเพื่อเป็น ‘พิธีกรรม’ เหมือนเช่นเคย และอีกเหตุผลหนึ่งในการชุมนุมครั้งนี้ก็เพื่อเป็น ‘เงื่อนไขที่สุกงอม’ ของการประกาศยกเลิกโรงไฟฟ้าถ่านหิน เพราะการออกมาครั้งนี้ก็มี ‘การส่งสัญญาณจากผู้ใกล้ชิดผู้ใหญ่ในรัฐบาล’ ให้ออกมาสร้างเงื่อนไขเพื่อนำไปสู่การยกเลิกโรงไฟฟ้าถ่านหินอย่างแท้จริง เพราะมีผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดกับรัฐบาลหลายคน รับทราบแล้วว่าการผลิตไฟฟ้าสามารถผลิตได้จากหลายเชื้อเพลิงไม่ใช่เฉพาะถ่านหิน และกิจกรรมระหว่างนี้จะมึนักวิชาการคนที่มีชื่อเสียงรวมถึงผู้มีตำแหน่งทางการเมืองระหว่างประเทศจะหมุนเวียนเข้ามาทำกิจกรรมกับผู้ชุมนุมด้วย “ผู้ใหญ่ด้านบระดับที่ปรึกษานายกฯ” ส่งสัญญาณมาว่า นายกฯ ต้องการยกเลิกโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่แต่หากไม่มีสถานการณ์ที่สุกงอมการที่ให้นายกฯ ประกาศยกเลิกไปเลยอาจสร้างความขัดแย้งกับหน่วยงานของรัฐที่มีอิทธิพลสูงในการจัดการเรื่องการผลิตไฟฟ้า” แก่นนำผู้ชุมนุมฯ กล่าว

หลังจากนั้นในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561 ประชาชนเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน และเครือข่ายคนสงขลา-ปัตตานีไม่เอาโรงไฟฟ้าถ่านหินกว่า 150 คน ได้พากันเดินทางไปปักหลักอยู่ที่หน้า สำนักงานองค์การสหประชาชาติ (UN) เพื่อแสดงจุดยืนไม่เอาโรงไฟฟ้าถ่านหิน นอกจากนี้กลุ่มประชาชนยังได้ประกาศอารยะขัดขืนขั้นสูงสุดต่อรัฐบาล โดยตัวแทนประมาณ 30 คน ได้ประกาศอดอาหาร และดื่มแต่น้ำ เพื่อประกาศไปยังคนทั่วโลกว่าการปกป้องสิ่งแวดล้อมจากโรงไฟฟ้าถ่านหินในประเทศไทย ต้องใช้ชีวิตมาแลกกัน พร้อมกันนี้กลุ่มผู้ชุมนุมทั้ง 2 เครือข่ายได้ออกแถลงการณ์ร่วมโดยระบุว่า จะขอปักหลักชุมนุมต่อสู้อันว่ารัฐบาลจะยอมประกาศยกเลิกโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพา และโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ พร้อมทั้งให้มีการรับซื้อพลังงานหมุนเวียนที่มีศักยภาพการผลิตจำนวนมากในขณะนี้ และตั้งแต่วันที่ 13 กุมภาพันธ์เป็นต้นไป จะมีกลุ่มชาวบ้านจาก จ.สงขลา และ จ.กระบี่ ททยอยเดินทางเข้ามาสมทบกับผู้ชุมนุมจนกว่ารัฐบาลจะยอมฟังเสียงประชาชนและปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง รวมทั้งอาจมีความเป็นไปได้ว่าจะมีผู้ประกาศอดอาหารเพิ่มขึ้น

การชุมนุมในครั้งนี้ผู้ชุมนุมกล่าวกับผู้วิจัยว่า พวกเราตั้งเป้าหมายว่าจะนั่งชุมนุมจนกว่ารัฐบาลจะตอบสนองตามข้อเรียกร้อง อันเป็นการใช้เสรีภาพการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามรัฐธรรมนูญ และได้ยื่นแจ้งการชุมนุมสาธารณะต่อผู้กำกับกับการสถานีตำรวจนางเลิ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมงก่อนเริ่มการชุมนุมตามที่พระราชบัญญัติชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 (พ.ร.บ.ชุมนุมฯ) กำหนดไว้โดยถูกต้องทุกประการ และวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2561 ผู้กำกับกับการสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง ในฐานะผู้รับแจ้งการชุมนุมสาธารณะก็ได้มีหนังสือสรุปสาระสำคัญการชุมนุม ฉบับลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2561 ตอบกลับถึงกลุ่มผู้ชุมนุมรับทราบการแจ้งจัดการชุมนุมสาธารณะดังกล่าว โดยไม่ได้มีข้อกำหนดเงื่อนไข หรือข้อห้ามคำสั่งใด ๆ กิจกรรมการชุมนุมเริ่มดำเนินไปอย่างสงบและ

เรียบร้อย ในระหว่างนั้น พล.ท.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ให้สัมภาษณ์ กล่าวถึงกรณีผู้ชุมนุมอดอาหารคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าเทพา จ.กระบี่ ว่า อย่าเอาการอดอาหาร มาทำให้สังคมเกิดความรู้สึกกลัว หรือขัดแย้ง เพราะการคุยกันด้วยเหตุและผลเท่านั้นที่จะทำให้ ประเทศเดินไปได้ โดยต้องไม่ใช่อารมณ์ รัฐบาลไม่ได้บังคับว่าจะต้องสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน แต่ต้องการ ให้ทุกคนโดยเฉพาะผู้ชุมนุมเปิดใจรับฟังเสียงของคนอื่น ฟังเหตุผล แนวคิดทางวิทยาศาสตร์ เราขอ เวลาศึกษาให้รอบด้านก่อนได้หรือไม่ว่าพลังงานที่จะนำมาสร้างกระแสไฟฟ้าแต่ละชนิดนั้นมีผลกระทบต่อ อย่างไร และจะสามารถลดผลกระทบนั้นได้อย่างไรบ้าง แต่หากตั้งเป้าคัดค้านโดยไม่สนใจเหตุผล และ ข้อมูลทางวิชาการแล้วประเทศจะเดินหน้าได้อย่างไร ตามในแถลงการณ์ระบุ

การตัดสินใจนั่งลงตรงนี้ เพื่อยืนยันว่า เราจะปกป้องสิ่งแวดล้อมและชีวิตของประชาชนถึง ที่สุด เรานั่งตรงนี้เพื่อจะบอกกับโลกว่าคนไทยทำตามที่สหประชาชาติเรียกร้องว่าด้วยการลด โลกร้อน เพื่อจะบอกกับคนใต้ทั้งภาคว่าถึงเวลาแล้วที่เราจะลุกขึ้นมาปกป้องภาคใต้ หวังว่า วันที่ 13 กุมภาพันธ์วันประชุมคณะรัฐมนตรี รัฐบาลจะตัดสินใจเพื่อประโยชน์ของประชาชน และสิ่งแวดล้อม ยกเลิกโรงไฟฟ้าถ่านหิน ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน

อย่างไรก็ตาม วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 มีเจ้าหน้าที่ตำรวจนำประกาศเจ้าพนักงานดูแลการ ชุมนุมสาธารณะ สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง ที่ 2/2561 เรื่องให้แก้ไขการชุมนุมสาธารณะ ที่ออก โดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.ชุมนุมฯ มาตรา 21 (2) มาแจ้งแก่ผู้ชุมนุม อ้างว่ามีการชุมนุมโดยฝ่าฝืน พ.ร.บ.ชุมนุมฯ มาตรา 16 (1) เป็นการกีดขวางและก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่ประชาชนที่ใช้ทางเท้า และประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนบริเวณดังกล่าว ทำให้ได้รับความเดือดร้อนเกินที่พึงคาดหมาย และสั่ง ให้ผู้ชุมนุมทั้งสองเครือข่ายแก้ไขการชุมนุมสาธารณะโดยการเคลื่อนย้ายที่ชุมนุมจากทางเดินเท้าเกาะ กลางถนนหน้าตึกองค์การสหประชาชาติ (ตึกยูเอ็น) ถนนราชดำเนินนอก ออกไปอยู่ที่บริเวณทางเท้า ริมหคลองผดุงกรุงเกษม ฝั่งหน้าวัดโสมนัส ให้เสร็จสิ้นภายในเวลา 16.00 น. ของวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 แต่ผู้ชุมนุมทั้ง 2 เครือข่ายร่วมกันทำหนังสืออุทธรณ์โต้แย้งคัดค้านประกาศเจ้าพนักงานดูแล การชุมนุมสาธารณะฉบับดังกล่าวที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายยื่นต่อผู้กำกับสถานีตำรวจนคร บาลนางเลิ้ง ยืนยันว่าการชุมนุมของเครือข่ายฯ เป็นการนั่งชุมนุมบนทางเท้าโดยสงบปราศจากอาวุธ และความรุนแรง มิได้มีการชุมนุมรบกวนกีดขวางบริเวณพื้นผิวการจราจรหรือบนถนน ประชาชน ทั่วไปยังคงสามารถใช้เส้นทางการจราจรในบริเวณใกล้เคียงได้ตามปกติ และไม่กีดขวางทางเข้าออก หรือรบกวนการปฏิบัติหน้าที่หรือการใช้บริการสถานที่ทำการของหน่วยงานในบริเวณที่ชุมนุม ไม่มี การปิดกั้นขวางทางเดินเท้า ไม่ก่อให้เกิดเสียงดังรบกวนหรือมีพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลอื่นรู้สึกไม่ ปลอดภัย ประชาชนทั่วไปยังคงสามารถเดินสัญจรผ่านไปมาในบริเวณพื้นที่ชุมนุมได้โดยสะดวกและ ปลอดภัย กับทั้งทางเดินเท้าในบริเวณดังกล่าวก็มีพื้นที่กว้างขวางทั้งในส่วนเกาะกลางถนนระหว่าง

ช่องทางด่วนและช่องทางคู่ขนาน และในส่วนริมถนนติดกับอาคารสำนักงานที่ประชาชนยังสามารถเดินสัญจรผ่านได้ในระหว่างที่มีการชุมนุม และยืนยันเสรีภาพในการชุมนุมอยู่บนทางเท้าจุดเดิมต่อไป และจนล่วงเลยเวลา 16.00 น. ตามประกาศฯ การชุมนุมยังคงดำเนินต่อไปตามปกติ ไม่มีปฏิบัติการใด ๆ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อผู้ชุมนุมในช่วงเย็นวันนั้น

สารี อ๋องสมหวัง เลขาธิการมูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภค กล่าวว่า

คนกรุงเทพฯทุกคน หรือคนที่อยู่บนผืนแผ่นดินไทย เป็นหนี้พี่น้องกระบี่-เทพาที่ออกมาเรียกร้องให้ยุติโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน ทำให้คนทั้งสังคมต้องตั้งคำถามเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าถ่านหิน เพราะถ่านหินมีปัญหาต่อสุขภาพ ราคาแพง และปริมาณไฟฟ้าเกินความต้องการ. เราไม่จำเป็นแล้วที่จะต้องสร้างโรงไฟฟ้า เราไม่พร้อมที่จะใช้พลังงานถ่านหิน ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะเลือกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี

ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2561 สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้บังคับการตำรวจนครบาล 1 ฉบับลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2561 ที่พิจารณาแล้วเห็นว่าประกาศฯให้แก้ไขการชุมนุมสาธารณะออกโดยชอบแล้ว ไม่รับอุทธรณ์ของผู้ชุมนุม โดยไม่มีรายละเอียดข้อเท็จจริงและเหตุผลประกอบการพิจารณาใด ๆ ระบุไว้ ประชาชนผู้ชุมนุมก็ยังคงนั่งชุมนุมอยู่ที่เดิม ซึ่งในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2561 เจ้าพนักงานศาลนำหมายนัดไต่สวนของศาลแพ่งพร้อมสำเนาคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้เลิกการชุมนุมของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งที่อ้างว่าผู้ชุมนุมฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามประกาศเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะที่สั่งให้ย้ายสถานที่ชุมนุม มาแจ้งแก่ผู้ชุมนุมโดยวิธีการปิดหมาย ณ สถานที่ชุมนุมเกาะกลางถนนหน้าตึกองค์การสหประชาชาติ โดยศาลแพ่งนัดไต่สวนคำร้อง วันอังคารที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 09.00 น. ระหว่างนี้ผู้ชุมนุมก็ได้นั่งชุมนุมที่เดิม นอกจากนี้มี ตัวแทนประชาชนชาวเทพาและกระบี่ที่ชุมนุมแสดงจุดยืนอยู่ที่หน้าสำนักงานองค์การสหประชาชาติ (UN) เข้าพูดคุยกับตัวแทนจากองค์การสหประชาชาติ หน่วยงานธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน องค์การอนามัยโลก (WHO) องค์การสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) และองค์การสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ เพื่ออธิบายถึงผลกระทบระยะยาวด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตของชาวบ้านที่จะเปลี่ยนไปในพื้นที่ อ.เทพา จ.สงขลา และ จ.กระบี่ หากยังเดินหน้าดำเนินการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน โดยในระหว่างที่มีการอดอาหารประท้วงได้มีผู้ชุมนุมหลายคนเป็นลม หหมดสติ ถูกห้ามส่งโรงพยาบาลหลายราย ซึ่งถูกมองว่าเป็นกลยุทธ์เรียกพื้นที่สื่อของกลุ่มต่อต้านฯ แต่เหตุการณ์ดังกล่าวก็ได้เรียกพื้นที่สื่อได้ จนข่าวการชุมนุมของผู้ต่อต้านที่อดอาหารหน้าสหประชาชาติประจำประเทศไทย ได้รับความสนใจจากประชาชนจำนวนมาก

ในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2561 ทางเครือข่ายฯ จัดกิจกรรมอดอาหารและนั่งสมาธิหน้าองค์การสหประชาชาติ โดยเชิญประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวด้วย เพื่อส่งใจถึงนายกรัฐมนตรี

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้รับฟังข้อร้องเรียนและยุติโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่-เทพา และในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2561 เครือข่ายจะจัดกิจกรรม “รวมพล...คนไม่เอาถ่าน” เพื่อให้รัฐบาลยุติโครงการฯ ดังกล่าว เริ่มจากการอดอาหาร 9 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 09.00 น. ถึง 18.00 น. และร่วมรับฟังการเสวนาเพื่อแสดงเจตนารมณ์ ตั้งแต่เวลา 16.00 น. ถึง 18.00 น. ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าวจะจัดขึ้นหน้าองค์การสหประชาชาติ ด้วยแนวคิดที่ว่าให้องค์การสหประชาชาติ หนึ่งในองค์กรนานาชาติผู้พิทักษ์หลักการสิทธิมนุษยชน ซึ่งการจัดกิจกรรมการมีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก

สุณี ไชยรส อาจารย์วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต กล่าวว่า สิ่งทีพี่น้องกระบี่-เทพาทำในวันนี้เป็นการต่อสู้ที่ก้าวหน้า เป็นประวัติศาสตร์ของสังคมไทย และมีความหมายต่อการสร้างบรรทัดฐานในสังคมว่า สิทธิชาวบ้านเป็นสิทธิพื้นฐานในการปกป้องชุมชนตามรัฐธรรมนูญ ถ้ารัฐบาลอยากพิสูจน์ว่าเป็นผู้ที่ฟังเสียงประชาชน รัฐบาลต้องกรุณาไปทบทวนการตัดสินใจ

นายปริญญา เทวานฤมิตรกุล รองอธิการบดีฝ่ายบริหารและความยั่งยืน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่า

โลกนี้ไม่ใช่แค่โลกของเรา แต่เป็นของลูกหลานในอนาคตด้วย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือโลกร้อนเป็นวิกฤตที่จะสร้างเพิ่มไม่ได้อีกแล้ว

จ่านงค์ หนูพันธ์ เครือข่ายสลัม 4 ภาค กล่าวว่า

ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว แต่รัฐบาลกำลังทำลาย โรงไฟฟ้าถ่านหินทั่วโลกเขาไม่ใช้กันแล้ว เราต้องช่วยพี่น้องกระบี่-เทพาหยุดถ่านหินให้ได้ เพราะโรงไฟฟ้าถ่านหินคือการทำลายสิ่งแวดล้อมระดับโลก รัฐบาลหยุดได้แล้วเรื่องโรงไฟฟ้าถ่านหิน

สมศรี หาญอนันท์สุข เครือข่ายประชาชนปฏิรูปตำรวจ กล่าวว่า

เรื่องความสำเร็จในการปฏิรูปเป็นเพียงกระพี้ แต่แก่นสารการปฏิรูปไม่เป็นจริงเลย เราจะเป็นไทยแลนด์ 4.0 แล้ว เราจะเอาโรงไฟฟ้าถ่านหินอีกหรือ?

เดชรัตน์ สุขกำเนิด อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการวางแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้ากำหนดว่าจะสร้างโรงไฟฟ้าที่ไหน การวางแผนพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้าสูงเกินกว่าความเป็นจริงไฟฟ้าเหลือในระบบมีประมาณ 7,000 เมกะวัตต์ ดังนั้นโรงไฟฟ้าที่จะทำที่กระบี่-เทพาไม่มีความจำเป็น แต่ระบบไฟฟ้าผูกขาด

สร้างโรงไฟฟ้าเยอะ สุดท้ายมาเก็บตั้งเราเยอะขึ้น ลงทุนสร้างโรงไฟฟ้าเท่าไรมาเก็บตั้งเราได้หมด โรงไฟฟ้า 2 โรงนี้ลงทุนเกินไป 2 แสนล้านบาท และพวกเราต้องจ่าย

ศรีสุวรรณ จรรยา เลขาธิการสมาคมพิทักษ์รัฐธรรมนูญไทย นายกสมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน กล่าวว่า

ในพื้นที่ภาคใต้เองมีแหล่งผลิตไฟฟ้าทั้งในจังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ฯ ก่อนหน้านี้ปัญหาไฟฟ้าดับไม่ใช่ไม่มีโรงไฟฟ้าในพื้นที่ภาคใต้ แต่เป็นเทคนิคของกฟผ. นั่นคือไม่ยอมลงทุนสายส่งประเทศไทยเข้าสู่นโยบาย 4.0 ขนาดการลงทุนสายส่งไฟฟ้าเชื่อมกันยังไม่สามารถทำได้ ถ้า กฟผ. สามารถทำสายส่งครอบคลุมทั่วประเทศก็สามารถแก้ปัญหาได้ กฟผ. ไปลงทุนทำเหมืองถ่านหินถ้าไม่มีการใช้ถ่านหิน กฟผ. ก็จะขาดทุน แต่ความสำคัญไม่ใช่อยู่ที่ขาดทุนของรัฐบาลและ กฟผ. แต่อยู่ที่วิถีชีวิตของประชาชน ชาวเล ชาวประมงที่จะสูญเสียตลอดไปหากมีโรงไฟฟ้าถ่านหิน

หลังจากการจัดกิจกรรม “รวมพล...คนไม่เอาถ่าน” ได้ 1 วัน วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 นายประสิทธิ์ชัย หนูนวล ผู้ประสานงานเครือข่าย ปกป้องอันตม้านจากถ่านหิน เปิดเผยว่า การชุมนุมที่ผ่านมาเป็นการชุมนุมแบบอารยะขัดขืนไม่มีความรุนแรงใด ๆ และพร้อมยอมถูกจับรวมถึงรับโทษทางกฎหมายทุกอย่าง กลุ่มผู้ชุมนุมปักหลักชุมนุมมา 20 วัน และอดข้าวเป็นเวลา 6-7 วัน แต่ไม่ได้รับคำตอบใด ๆ จากรัฐบาล ดังนั้นจึงต้องมีการยกระดับการชุมนุม โดยในวันที่ 20 กุมภาพันธ์จะเดินขบวนไปยังทำเนียบรัฐบาล ด้านพล.ท.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า รัฐบาลขอวิงวอนให้ทุกฝ่ายฟังเหตุและผล ซึ่งนายกรัฐมนตรีพร้อมฟังเสียงประชาชนทุกคน และให้สังคมตัดสินโดยให้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (อีเอชไอเอ) และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (อีไอเอ) ขึ้นใหม่ทั้งจากคนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย หากพบว่าผลเสียมากกว่าผลดีก็พร้อมที่จะยกเลิก แต่หากผลกระทบด้านพลังงานตามมาทุกฝ่ายจะต้องช่วยกันรับผิดชอบ เพราะรัฐบาลไม่สามารถให้คำตอบโดยไม่คำนึงถึงเหตุผล ซึ่งเรื่องนี้จะเอาอารมณ์มาตัดสินไม่ได้ เพราะไม่ใช่เรื่องส่วนตัวแต่เป็นเรื่องผลประโยชน์ของประเทศ ทั้งนี้ไม่หวังว่าการชุมนุมจะบานปลาย ขอให้สังคมรับฟังเหตุและผล รวมถึงไม่จำเป็นต้องกำชับเจ้าหน้าที่เพราะรู้ว่าทุกฝ่ายรู้หน้าที่ดี

จนกระทั่งวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 นายศิริ จิระพงษ์พันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน พร้อมด้วยตัวแทนของกฟผ. ได้เดินทางมาที่ชุมนุม ได้พูดคุยกับแกนนำและหารือร่วมกับเครือข่ายโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่-เทพา ภายในรถตู้ของคณะรัฐมนตรี นานกว่า 1 ชั่วโมง และในที่สุดได้ข้อสรุปด้วยการตั้งโต๊ะเซ็นสัญญาบันทึกข้อตกลงหยุดโครงการไฟฟ้าถ่านหิน ซึ่งมี 4 ประเด็นสำคัญ คือ

1) ให้ กฟผ. ถอนรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) ของโรงไฟฟ้า ถ่านหินเทพา และโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ออกจากสำนักงานนโยบายและแผนการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ภายใน 3 วัน นับตั้งแต่วันลงนาม

2) ให้กระทรวงพลังงานจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์ (SEA) เพื่อศึกษาว่าพื้นที่ จ.กระบี่ และ อ.เทพา จ.สงขลามีความเหมาะสมในการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน หรือไม่ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลา 9 เดือน โดยนักวิชาการที่เป็นกลาง และเป็นที่ยอมรับทั้งสองฝ่าย หาก ผลออกมาว่าพื้นที่ไม่เหมาะสมทำโรงไฟฟ้าถ่านหิน กฟผ. ต้องยุติโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ทั้ง สองพื้นที่

3) หากผลรายงานออกมาว่าเหมาะสมต่อการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ในขั้นตอนการ ทำ EHIA จะต้องจัดทำโดยคนกลางที่ยอมรับร่วมกัน

4) ให้คดีระหว่างเครือข่ายผู้ชุมนุม กับ กฟผ. เลิกแล้วต่อกัน การทำเอ็มโอยูครั้งนี้ ถือเป็นโมเดลที่ดี ที่ภาครัฐประชาชนสามารถหาทางออกร่วมกันได้

หลังจากลงนามในข้อตกลงดังกล่าว ด้านนายประสิทธิ์ชัย หนูนวน แกนนำกลุ่มดังกล่าว เปิดเผยว่า พอใจการทำเอ็มโอยู โดยหลังจากนี้กลุ่มผู้ชุมนุมจะเดินทางกลับภูมิลำเนาของตัวเอง ซึ่งแต่ ละพื้นที่ก็ต้องไปเตรียมข้อมูลสำหรับการทำรายงานประเมินผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์ต่อไป โดยใน เพจหยุดถ่านหินกระบี่ ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในวันนี้ว่า “ชัยชนะจากพลังของประชาชน” แต่สื่อหลาย สำนักเช่น เนชั่นทีวี สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 กรุงเทพธุรกิจและประชาชาติธุรกิจ รายงาน ว่า เครือข่ายคนเทพาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสนับสนุนโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินทั้ง 2 แห่ง ออก แถลงการณ์คัดค้านการตัดสินใจของ รมต.พลังงาน โดยระบุว่าจะไปแจ้งความดำเนินคดีกับรมต. พลังงาน ตามมาตรา 157 ในข้อหาละเว้นการปฏิบัติโดยมิชอบ พร้อมกับจะไปยื่นฟ้องร้องต่อศาล ปกครองให้ออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวและไต่สวนฉุกเฉิน

การลงนามของรัฐมนตรีพลังงานในครั้งนี้ ถูกตั้งข้อสังเกตจาก วิศวกรระดับ 10 ท่านหนึ่งของ กฟผ. ว่า การลงนามของรัฐมนตรี ใช้เวลาเพียงแค่ 1 ชั่วโมง ทั้ง ๆ ที่จุดกำเนิดโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ มาจากมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งมันง่ายตายเกินไป ศักดิ์ศรีก็ไม่เท่ากัน ไม่ทราบเหตุผลที่แท้จริงว่าทำไม รัฐมนตรีถึงได้ลงนามร่วมกับกลุ่มคนเพียงแค่นี้ก็ไม่เกิน อย่างไรก็ตาม กฟผ. ในฐานะหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานหนึ่งก็น้อมรับการตัดสินใจ ซึ่งข้อสังเกตของกฟผ.นี้ได้รับคำตอบจาก นาย อัครเดช แกนนำ ต่อต้านถ่านหิน กล่าวว่า ในความเป็นจริง ภาครัฐโดยเฉพาะรัฐมนตรี ได้พูดคุยกับภาคประชาชนมา 2-3 วันแล้ว MOU ที่ลงนามก็ผ่านมาพูดคุย ทบทวน กันมามากกว่า 2 วันแล้ว ในวันที่ลงนามจึงใช้เวลา พูดคุยเพียงแค่ 1 ชั่วโมงเท่านั้น นอกจากนี้ในช่วงบ่ายวันเดียวกัน ศาลแพ่งนัดไต่สวนคำร้องขอให้มี คำสั่งเลิกการประชุม ศาลแพ่งได้อ่านคำสั่งคดีหมายเลขแดงที่ ชส 2/2561 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561ระหว่าง พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง (พ.ต.ต.อรรณวิทย์ เรืองโกวิทวิทย์) ผู้ร้อง

นายสมยศ โต๊ะหลัง และนางสาวจินดารัตน์ เพิ่มลาภวิรุฬห์ ผู้คัดค้าน ระบุว่า “พีเคาระห์ พยานหลักฐานตามทางไต่สวนผู้ร้องและผู้คัดค้านแล้ว เห็นว่า การชุมนุมของผู้ชุมนุมบริเวณทางเดินเท้า เกาะกลางถนนราชดำเนินนอกหน้าตึกองค์การสหประชาชาติ (UN) เป็นไปตามที่เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะจัดและกำหนดเงื่อนไขในการชุมนุมตามหนังสือเรื่องสรุปสาระสำคัญการชุมนุมสาธารณะและแผนที่ ประชาชนที่ใช้ทางเดินเท้าอาจไม่สะดวกบ้าง แต่ไม่ถึงกับทำให้ได้รับความเดือดร้อนเกินที่พึงคาดหมายได้ว่าเป็นไปตามเหตุอันควร ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ชุมนุมขัดขวางหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะในการคุ้มครองความสะดวกของประชาชนในการใช้ที่สาธารณะและการดูแลการชุมนุมสาธารณะนั้น ประกอบกับผู้จัดการชุมนุมดูแลและรับผิดชอบการชุมนุมสาธารณะให้เป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธภายใต้ขอบเขตการใช้สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กรณีเป็นการชุมนุมสาธารณะที่ขอด้วยกฎหมาย จึงให้ยกคำร้อง

หลังจากผู้ชุมนุมยุติการชุมนุม พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าว ขอบคุณเครือข่ายคนสงขลา-ปัตตานี ไม่เอาโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพาและเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน หลังยอมยุติการชุมนุม โดยจะเดินหน้าทำตามข้อตกลง ซึ่งสิ่งสำคัญ คือทำอย่างไรในการเพิ่มไฟฟ้าในภาคใต้ เพื่อป้องกันการขาดแคลนในวันหน้า เพราะการก่อสร้างต้องใช้เวลา และต้องไม่ทำให้ค่าไฟฟ้าทั้งประเทศเพิ่มขึ้น เพราะระยะสั้นสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยการทำสายส่งเพิ่มเติมจากพื้นที่ แต่จะทำต้นทุนของไฟฟ้าเพิ่ม และจะส่งผลให้คนทั้งประเทศได้รับผลกระทบหรือไม่ แต่หากลงทุนเป็นรายพื้นที่ จะลดภาระในส่วนนี้ได้ พร้อมขอให้ทุกฝ่ายเข้าใจวิธีการด้วย นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรียังฝากถึงกลุ่มอื่น ๆ ที่ออกมาเคลื่อนไหวว่า ขอให้ฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน สิ่งใดที่รัฐบาลดำเนินการอยู่ ขอให้เป็นไปตามกระบวนการขั้นตอน ไม่อยากให้มีการออกมาสร้างความวุ่นวายให้กับบ้านเมืองอีก เพราะศาลปกครองให้ความคุ้มครองเพียงบางประเด็น หากนอกเหนือจากนั้น ถ้าทำผิดกฎหมายก็ต้องดำเนินการ ส่วนนายสีบพงษ์ บุณศิริรินทร์ รองผู้ว่าการกิจการสังคม กฟผ. เปิดเผยภายหลังลงนามเอ็มโอยูว่า เรื่องดังกล่าวต้องขอรับทราบรายละเอียดต่าง ๆ ที่ชัดเจนจากทางรัฐบาลก่อนจะมาหารือกันต่อไป ซึ่งตามหลักการคือหากให้ศึกษาศักยภาพเหมาะสม หรือ SEA ใหม่ ก็ต้องใช้เวลา 9 เดือน หลังจากนั้นจึงศึกษาจัดทำการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment หรือ EIA) และการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาโครงการ (Environment and Health Impact Assessment หรือ EHIA) ต่อไป “การทบทวนนั้นมีหลายด้าน เช่น การก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินจังหวัดกระบี่ ซึ่งเมื่อช่วงต้นปีรัฐบาลมีมติให้ชะลอการก่อสร้างออกไปก่อน แต่เวลานี้ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าจะเป็นการยกเลิกจริงหรือไม่ รวมถึงต้องไปพูดคุยกับประชาชนในพื้นที่ และชี้แจงทำความเข้าใจถึงประเด็นที่หากไม่มีโรงไฟฟ้าถ่านหินแล้วจะเป็นอย่างไร” นายสีบพงษ์ บุณศิริรินทร์ กล่าว

ส่วนนายอนุชาติ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา ผู้ช่วยผู้ว่าการชุมชนสัมพันธ์และสิ่งแวดล้อมโครงการ กฟผ. เปิดเผยว่า จะต้องรอนหนังสือคำสั่งอย่างเป็นทางการจาก รมว.พลังงาน จึงจะทราบอย่างชัดเจนว่าจะต้องปฏิบัติตามอย่างไร อย่างไรก็ตาม การก่อสร้างโรงไฟฟ้าหลักในพื้นที่ภาคใต้ที่มีความล่าช้าจะทำให้พื้นที่ภาคใต้มีความเสี่ยงเรื่องของความมั่นคงไฟฟ้ามากขึ้น ในภาพรวมกฟผ.จะต้องหารือกันว่าจะมีการหาทางออกอื่น ๆ ให้ภาคใต้ยังคงมีความมั่นคงไฟฟ้าและรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าที่ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละปีได้อย่างไร

หลังจากการลงนาม MOU ระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานกับประชาชนที่ต่อต้านการนำถ่านหินมาผลิตกระแสไฟฟ้าผ่านไปไม่กี่วัน ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2561 ที่ว่าการอำเภอเหนือคลอง เครือข่ายปกป้องสิทธิชุมชนคนจังหวัดกระบี่นับร้อยคน นำโดย นายไพโรจน์ บุตรเฟียน นายกิจจา ทองทิพย์ ได้รวมตัวกันพร้อมออกแถลงการณ์ กรณีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงกับทางเครือข่ายปกป้องทะเลสองฝั่งทะเลกระบี่-เทพา ยุติโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จำนวน 5 ข้อ และยื่นหนังสือผ่านนายอำเภอเหนือคลอง โดยแถลงการณ์ระบุไว้ดังนี้

- 1) คนกระบี่ไม่ยอมรับบันทึกข้อตกลงดังกล่าว เนื่องจากเป็นเพียงเสียงส่วนน้อย ประกอบกับไม่ทำตามข้อสั่งการของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2560 ที่สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปศึกษาและทำความเข้าใจ พร้อมกับทำการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมใหม่ โดยเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามหลักสิทธิชุมชนและตามหลักประชาธิปไตย
- 2) คนกระบี่ไม่เห็นด้วยที่มีบุคคลเพียง 3-4 คน มีอำนาจในการล้มเลิกโครงการพัฒนาด้านพลังงานของรัฐ เพื่อความมั่นคงของชาติ และเป็นโครงการเพื่อประโยชน์ของคนไทยทั้งประเทศ ซึ่งเป็นการใช้กฎหมายเหินกฎหมาย
- 3) ขอให้นายกรัฐมนตรีสั่งการให้ยกเลิกบันทึกข้อตกลงระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานและเครือข่ายปกป้องสองฝั่งทะเลกระบี่-เทพา ยุติโรงไฟฟ้าถ่านหิน เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 โดยเร็วที่สุด
- 4) ให้นายศิริ จิระพงษ์พันธ์ รมว.พลังงาน แสดงความรับผิดชอบด้วยการลาออกจากตำแหน่งโดยทันที และ
- 5) หากไม่ดำเนินการตามข้อเรียกร้อง เครือข่ายปกป้องสิทธิชุมชนคนจังหวัดกระบี่และชาวกระบี่จะแสดงพลังและใช้มาตรการที่รุนแรงขึ้นตามลำดับ เพื่อเรียกร้องสิทธิของชุมชนในการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าให้มีความมั่นคงตลอดไป

แม้มีการชุมนุมและแถลงการณ์ของกลุ่มสนับสนุนถ่านหินแต่ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2560 นายศิริ จิระพงษ์พันธ์ รมว.พลังงาน ลงนามในคำสั่งกระทรวงพลังงาน เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2561 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับพื้นที่

จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้ โดยมีทั้งสิ้น 13 ราย (ดูตารางที่ 4.11) ทำหน้าที่กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ศึกษา SEA พร้อมให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยกำหนดให้การศึกษาดำเนินการแล้วเสร็จภายใน 9 เดือน

ตารางที่ 4.11 คณะกรรมการศึกษาการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่ (ไตรภาคี)

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง
1	รองปลัดกระทรวงพลังงาน	ประธานคณะกรรมการร่วม
2	รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ประธานคณะกรรมการร่วม
3	ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)	กรรมการ
4	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.)	กรรมการ
5	นายธรรม์ อารงนาวาสวัสดิ์	กรรมการ
6	น.ส.สุภาภรณ์ ปิติพร	กรรมการ
7	นายอานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการ
8	ศ.สุริชัย หวันแก้ว	กรรมการ
9	รศ.ดร.ปกรณ์ ปรียากร	กรรมการ
10	รศ.ดร.ปริญญา เทวานฤมิตรกุล	กรรมการ
11	นายสินาด ตรีวรรณไชยกุล	กรรมการ
12	นายเดิมนศักดิ์ สุขวิบูลย์	กรรมการ
13	ผู้แทนสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน	เป็นกรรมการและเลขานุการ

แหล่งที่มา: GreenNews, 2561, 4 เมษายน.

หลังจากนั้นนายประสิทธิ์ชัย หนูนวล ผู้ประสานงานเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหินกล่าวว่า ในส่วนของรายชื่อนั้นไม่มีปัญหา เนื่องจากเป็นคณะกรรมการกำกับการศึกษาซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน โดยจะมีหน้าที่กำกับทิศทาง แต่ทั้งนี้ผู้จัดทำ SEA จะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาอีก 2 ชุด ที่มาจากการเสนอสำหรับกรอบของคณะกรรมการศึกษาในส่วนของกระบี่ที่ได้เสนอไปนั้น จะเน้นดูเรื่องของการท่องเที่ยวและพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นหลัก แต่จะต้องมีนักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์มาคำนวณผลประโยชน์ สิ่งที่ประชาชนจะได้รับหากยังคงรักษาสภาพแวดล้อม หรือหากมีโรงไฟฟ้า

ถ่านหินจะสูญเสียอย่างไร ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องใช้ความชำนาญและความเชี่ยวชาญของนักเศรษฐศาสตร์ “พูดง่าย ๆ ว่าเรื่องนี้ยังไม่จบ โดยคณะกรรมการกำกับเรายอมรับได้ แต่สิ่งสำคัญอีกอันคือ คณะกรรมการศึกษา 2 ชุด ของกระบี่ 1 ชุด และเทพา 1 ชุด ในส่วนของกระบี่ได้ประชุมกันแล้ว เราก็จะเสนอกรอบไป และดูว่าคณะกรรมการเขาจะกำหนดกรอบของเขาอย่างไร ซึ่งสุดท้ายก็ต้องมาถกกัน” นายประสิทธิ์ชัย หุ่นวล กล่าว

ในวันเดียวกันเพจ หยุตถ่านหินกระบี่ ได้เผยแพร่ภาพการประกาศเชิญชวนพนักงาน กฟผ. แต่งชุดดำเพื่อประท้วงรัฐมนตรีพลังงานที่ลงนาม MOU โดยในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.) ร่วม 100 คน ได้แต่งชุดดำเดินทางมายัง กระทรวงพลังงาน เพื่อยื่นหนังสือคัดค้านกรณีที่นายศิริ จิระพงษ์พันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานได้ใช้อำนาจเกินหน้าที่ไปลงนาม (MOU) กับเครือข่ายต่อต้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน กระบี่-เทพา (“ชุมชนชาวกระบี่ พร้อมใจยื่นหนังสือ,” 2560) โดยนายพนมทวน ทองน้อย รองประธานบริหาร สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.) ได้ยื่นหนังสือเพื่อต้องการ สอบถาม รมว.พลังงาน ดังนี้

1) ท่านเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ รมว.พลังงานมากน้อยแค่ไหน เพราะแผนการก่อสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่และเทพา ได้ผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.)แล้ว มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม อีไอเอ อีเอชไอเอ ซึ่งการที่สั่งให้ยกเลิกโดยอ้างถึงเอ็มโอยูถือว่าลู่แก่อำนาจ ไม่เป็นไปตามหลักการ

2) ท่านได้เห็นความสำคัญกับประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ที่ให้การยอมรับเสมอภาค เท่าเทียมกับกลุ่มคัดค้านหรือไม่ เพราะการดำเนินการให้ความเข้าใจกับกลุ่มประชาชนในพื้นที่ กฟผ. ได้ดำเนินการตามที่รัฐบาลสั่งการ ซึ่งท่านก็ล้มแบบไม่สนใจใยดี ซึ่งท้ายที่สุดกลายเป็นความไม่น่าเชื่อถือของกระทรวงพลังงาน

3) การที่ให้ข่าวว่าในช่วง 5 ปีจากนี้ พื้นที่ภาคใต้ไม่จำเป็นต้องสร้างโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ อยากทราบว่าท่านมีข้อมูลอะไรหรือเป็นนโยบายรายวัน ในประเด็นเรื่องความมั่นคงในการผลิต หากจะต้องสร้างโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ เมื่อกำลังการผลิตในภาคใต้ขยายตัวและวิกฤต จะต้องใช้กระบวนการก่อสร้างมากกว่า 5 ปี จะทำอย่างไร

4) กระบวนการผลิตไฟฟ้าในปัจจุบัน ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงมีสัดส่วนเกือบ 70% ซึ่งเป็นความเสี่ยง การใช้เชื้อเพลิงผลิตไฟฟ้าต้องมีความสมดุล ซึ่งความมั่นคงและราคาไฟฟ้าที่ไม่เป็นการต่อประชาชนส่วนใหญ่จะทำอย่างไร

นายพนมทวน ทองน้อย รองประธานบริหาร สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.) กล่าวว่า

เราเชื่อว่าท่านเป็น รมว.ใหม่ และยังมีคุณสมบัติ แต่การตัดสินใจแบบนี้ส่งผลกับการแผนงานที่ดำเนินการของ กฟผ. มาก่อนหน้านี้ กว่าที่จะเสร็จแต่ละอย่างต้องผ่านขั้นตอนมากมาย และใช้เวลาหลายปี แต่ท่านใช้เวลาไม่กี่ชั่วโมงในการเข้าไปเซ็นยินยอมกับกลุ่มคัดค้านส่งผลให้โรงไฟฟ้าต้องเลื่อนไปอีก และทุกอย่าง กฟผ. ก็ต้องมาเริ่มต้นทำใหม่ทั้งหมด วันนี้เราสับสนจึงต้องมาหา และยื่นหนังสือต้องการคำตอบจากรมว.พลังงาน ที่ไม่เข้าใจว่าได้รับคำสั่งหรือ มติ ครม. มาหรือเปล่า อย่างไรก็ตามไม่ได้มีปัญหาที่ รมว. ไม่ได้ลงมารับหนังสือด้วยตัวเอง เพราะเชื่อว่าอย่างไรก็ต้องถึงมือแน่นอน เพราะเรื่องโรงไฟฟ้าภาคใต้มีความสำคัญต่อประเทศชาติและประชาชน

ในช่วงเวลาเดียวประชาชนที่เห็นด้วยกับการสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่เมื่อไม่ได้มีเสียงตอบรับจากรัฐบาลกลุ่มสนับสนุนถ่านหิน ประมาณ 200 คนได้เดินทางมายังกรุงเทพฯ เพื่อชุมนุมระยะยาวสนับสนุนถ่านหินบริเวณหน้าอาคารสำนักงานใหญ่ของ กฟผ. บางกรวย โดยมีการมอบหนังสือเพื่อเป็นกำลังใจให้ผู้ว่าราชการ กฟผ. และพนักงาน กฟผ. โดยกลุ่มผู้ชุมนุมกล่าวว่าที่ตนเองสนับสนุนโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินเพราะจะช่วยในเรื่องเศรษฐกิจในภาคใต้และประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาได้รับทราบข้อดีและข้อเสียของโรงไฟฟ้าเป็นอย่างดี นายพนวพรรณ พงษ์ประยูร เลขาธิการเครือข่ายคนเทพาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน กล่าวว่ากรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานไปลงนาม MOU กับกลุ่มคนเพียงไม่กี่คนเป็นการกระทำที่ขัดหลักประชาธิปไตยและขัดด้วยกฎหมายพวกเราจึงไม่ยอมรับ และเรียกร้องให้ยกเลิก MOU ฉบับดังกล่าว

วันที่ 5 มีนาคม 2561 ซึ่งเป็นวันนักข่าวหรือวันสื่อสารมวลชนแห่งชาติ ทางเพจหยุดถ่านหินกระบี่ได้โพสต์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำหน้าที่สื่อมวลชนกับกรณีโรงไฟฟ้าถ่านหิน โดยโพสต์บทความในหัวข้อ “จรรยาบรรณกับความอยู่รอด กรณีโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่” โดยกล่าวถึงบทบาทที่บิดเบี้ยวของสื่อมวลชนในกรณีโรงไฟฟ้าถ่านหิน โดยส่วนหนึ่งในโพสต์จรรยาบรรณกับความอยู่รอด กรณีโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ระบุว่า

ในกรณีโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ สะท้อนให้เห็นการทำหน้าที่ของสื่อเป็นอย่างดี ทั้งสื่อหลักอย่างโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์ สื่อบางสื่อเลือกนำเสนอข้อมูลด้านเดียวหรือให้น้ำหนักในเรื่องที่ได้รับผลประโยชน์ร่วม ในขณะที่ปัญหาและเสียงสะท้อนจากผลของอีกฝ่ายไม่ได้นำเสนอ ที่สำคัญสื่อพยายามหลีกเลี่ยงการนำเสนอข้อมูลสถานการณ์โลกซึ่งอาจจะส่งผลดี หรือไม่ดี เกี่ยวกับการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน โรงไฟฟ้าถ่านหิน ยังคงเนือหอมหลายสำนักข่าวพยายามนำเสนอข้อมูลด้านดี โดยไม่คำนึงถึงประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ นำเสนอโจมตีกลุ่มต่อต้าน พยายามจูงใจให้สังคมในพื้นที่เกิดความแตกแยกขาดจรรยาบรรณในวิชาชีพเพื่อให้โรงไฟฟ้าถ่านหินได้มองเห็นสื่อของตน

นอกจากนี้ในวันที่ 6 มีนาคม มีการรวมตัวของ 21 องค์กรเอกชนในจังหวัดกระบี่ (ดูตารางที่ 4.11) ที่โรงแรมเซาท์เทิร์น ลันตา อ.เกาะลันตา จ.กระบี่ โดยการรวมตัวนี้ได้นำเสนอยุทธศาสตร์ก้าวสู่ krabi - Andaman go green พร้อมส่งจดหมายเปิดผนึกถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ขอให้ยุติโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินพร้อมทั้งส่งจดหมายให้กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน โดยกลุ่ม 21 องค์กรเอกชนโดยอ้างถึง อ้างถึงประกาศการก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ในยุคการพัฒนา 4.0 ของรัฐบาลที่จะนำพาประเทศไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศที่ใส่ใจการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตามการลงนามของรัฐบาลในปฏิญญาปารีส องค์กรด้านการท่องเที่ยว และการค้าจังหวัดกระบี่ ได้ตระหนักและดำเนินการพัฒนาตามแนวทางที่รัฐบาลกำหนดไว้ ด้วยเหตุนี้ การก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากมีปัจจัยคุกคามต่อความยั่งยืนในพื้นที่อันดามัน โดยได้ระดมความคิดกันว่าการพัฒนาแบบใดที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน การเติบโต การจ้างงานได้มากกว่ากัน ระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวกับการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน มีผลสรุปว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวควบคู่กับพลังงานหมุนเวียนจะนำไปสู่การเติบโต ความยั่งยืนได้มากกว่า ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1) ตัวเลขทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวบ่งชี้ว่ามูลค่าการท่องเที่ยว 3 จังหวัดหลักในพื้นที่อันดามัน คือ กระบี่ ภูเก็ต พังงา มีมูลค่า จำนวน 5 แสนล้านบาท ก่อเกิดห่วงโซ่ทางเศรษฐกิจจำนวนมาก

2) จากงานวิจัยของธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้ เกิดการจ้างงานในสาขาการท่องเที่ยวมากถึง 430,170 ตำแหน่ง ในปี 2557 ซึ่งเป็นบทพิสูจน์ว่าการท่องเที่ยวสามารถจ้างงานได้จำนวนมากและมีกิจการที่ต่อเนื่องจากการท่องเที่ยวจำนวนมาก

3) ภาคใต้ฝั่งอันดามันมีระบบนิเวศที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ คือ พื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการยกย่องให้มีความสำคัญระดับนานาชาติ หรือแรมซาร์ไซด์ในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา ระนอง มีพื้นที่รวมกว่า 1.5 ล้านไร่ ซึ่งเป็นนิเวศที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงอาหาร และนิเวศการท่องเที่ยว

4) สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวเกาะลันตา ได้ทำแบบสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวโดยได้รับการสนับสนุนทางวิชาการจากนักวิชาการมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เพื่อสำรวจความเห็นนักท่องเที่ยวกับการเกิดขึ้นของโรงไฟฟ้าถ่านหิน จำนวน 1,129 คน จาก 30 ประเทศ พบประเด็นสำคัญว่านักท่องเที่ยวร้อยละ 90 ตอบว่า จะไม่กลับมาเที่ยวอีกหากเกิดโรงไฟฟ้าถ่านหินในจังหวัดกระบี่

ตารางที่ 4.12 รายชื่อ 21 องค์กรเอกชนร่วมแสดงเจตนารมณ์ส่งจดหมายเปิดผนึกถึงรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงพลังงาน

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน
1	สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่
2	หอการค้าจังหวัดกระบี่
3	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดกระบี่
4	สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่
5	สมาคมธุรกิจท่องเที่ยววิถีชุมชนจังหวัดกระบี่
6	สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวเกาะลันตา
7	สมาคมการโรงแรมเกาะลันตา
8	สมาคมประมงจังหวัดกระบี่
9	สภาวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่
10	สภาเกษตรกรจังหวัดกระบี่
11	สมาคมชาวสวนยางจังหวัดกระบี่
12	สมาคมคนรักทะเลจังหวัดกระบี่
13	ชมรมท่องเที่ยวอ่าวนาง
14	กลุ่มพิทักษ์พีพีจังหวัดกระบี่
15	ชมรมท่องเที่ยวเกาะพีพีจังหวัดกระบี่
16	ชมรมท่องเที่ยวหาดไร่เลย์จังหวัดกระบี่
17	สโมสรไลออนจังหวัดกระบี่
18	สโมสรโรตารีจังหวัดกระบี่
19	ชมรมร้านอาหารจังหวัดกระบี่
20	สมาคมค้าส่งค้าปลีกจังหวัดกระบี่
21	ชมรมร้านอาหารฮาลาลจังหวัดกระบี่

วันที่ 13 มีนาคม 2561 มีการจัดเวทีดีเบต “ถ่านหินสะอาดจริงหรือไม่ กระบี่ควรพัฒนาไปสู่
อะไร” โดยเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหินขอเสนอตัวแทนดีเบตฝ่ายละ 3 คน และในหัวข้อ
การดีเบต 4 ประเด็น ดังนี้ 1) โรงไฟฟ้าถ่านหินและเทคโนโลยีถ่านหินสะอาดมีหรือไม่ 2) ทางออกการ
ผลิตไฟฟ้าเพื่อความมั่นคงของภาคใต้ 3) มลพิษจากโรงไฟฟ้าถ่านหินมีจริงหรือไม่ควรวิตกกังวลหรือไม่
4) จังหวัดกระบี่ควรนำไปพัฒนาแบบไหนในเชิงยุทธศาสตร์ โดยการดีเบตครั้งนี้เป็นการเปิดกว้างให้

สาธารณะเข้ารับฟัง และซักถามได้เพื่อทำความเข้าใจต่อสังคมให้กระจ่าง โดยมีการถ่ายทอดสดผ่านทางเพจ “หยุดถ่านหินกระบี่” ซึ่งปรากฏว่า ในการตีเบตดังกล่าวไม่มีตัวแทนของ กฟผ. ฝ่ายสนับสนุนโรงไฟฟ้าถ่านหิน หรือตัวแทนสหภาพ กฟผ.มาร่วมเวทีแต่อย่างใด มีเพียงอาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 คน ที่มาร่วมเวที และพูดคุยในเชิงชี้แจงแทน กฟผ. (ผู้จัดการออนไลน์ ศูนย์ข่าวภาคใต้, 2561) ในวันเดียวกันนั้น กลุ่มที่สนับสนุนถ่านหินประมาณ 40 คนได้เดินทางด้วยเรือด่วนเจ้าพระยาไปยังท่าเนียบรัฐบาลเพื่อพบกับนายกรัฐมนตรี เพื่อกดดันให้นายกรัฐมนตรียกเลิกข้อตกลง MOU และทำประชามติในจังหวัดกระบี่เพื่อยุติปัญหาที่ได้ยื่นคำขาดว่าหากไม่ได้รับความสนใจ จะยกระดับการชุมนุมในวันที่ 16 มีนาคม 2561 แต่หลังจากนั้นก็ไม่มีพบเจอการยกระดับการชุมนุมแต่อย่างใด แต่ในวันที่ 18 มีนาคม 2561 นายสุชฎัมภ์พงษ์ เกี่ยวข้อง รองนายก อบจ.กระบี่ ได้ให้สัมภาษณ์กับว่า โรงไฟฟ้ามีความสำคัญเป็นยุทธศาสตร์ของชาติ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ ซึ่งเจ้าภาพของการก่อสร้างโรงไฟฟ้าคือรัฐบาล กฟผ. เป็นเพียงคนขับเคลื่อนนโยบาย แต่รมว.กระทรวงพลังงาน นายกรัฐมนตรีได้ทำอะไร ที่ผ่านมานายสุชฎัมภ์พงษ์ไม่เคยเห็น รัฐมนตรีลงพื้นที่จริง รับฟังความคิดเห็นของคนในพื้นที่เลย การทำ EIA AHIA ที่ผ่านมามีกฎหมายทั้งหมด โดยได้เสนอให้ทำประชามติของคนในพื้นที่ไปเลย ว่าประชาชนในพื้นที่ต้องการโรงไฟฟ้าหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับประชาชนสนับสนุนถ่านหินที่เคยชุมนุมหน้าทำเนียบไม่กี่วันก่อน นอกจากนี้ นายสุชฎัมภ์พงษ์ ยังกล่าวอีกว่า ตนในฐานะรองนายก อบจ.กระบี่ เสนอทำให้ฟรีจากเงินเรียไรของประชาชนเอง แล้วกล่าวถึงท้ายว่า

การลงนาม MOU คือการผูกพันระหว่าง 2 ฝ่าย แต่เรื่องพลังงานไฟฟ้าไม่ใช่แค่ 2 ฝ่าย ยังมีประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีก

คนกระบี่ไม่เห็นด้วยใน MOU คนกระบี่ไม่เห็นด้วยกับการย่อนรอยศึกษา SEA เพราะต้องทำมาก่อนวางนโยบายและยุทธศาสตร์ประเทศอยู่แล้ว บริษัทที่ปรึกษาที่ กฟผ. จ้างทำ EIA EHIA ผิดกฎหมาย ทุจริต ตรงไหน และถ้าผลการศึกษาใหม่เหมือนเดิมใครรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการศึกษาใหม่ ประเทศไทยปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่ทำไมฟังเสียงคนส่วนน้อย หรือประชาธิปไตยเมืองนี้แล้วแต่ผู้มีอำนาจ เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานแผ่นดินต่อไปที่ผ่านมามีโรงไฟฟ้ากระบี่ ทำให้มีเงินหมุนเวียนในพื้นที่ และยังไม่เคยมีใครตายจากโรงไฟฟ้า ขอให้รัฐบาลมีใจเป็นธรรมและยึดผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ เป็นอำนาจเบ็ดเสร็จจากส่วนกลาง ซึ่งมีผลประโยชน์ทางพลังงานหรือเปล่าอย่ารอให้เกิดปัญหาพลังงานไฟฟ้าขึ้นก่อนถ่านหินอยู่คู่กับทะเลกระบี่มาอย่างยาวนาน ไม่เคยเห็นกุ้ง หอย ปู ปลาในทะเล ตายเพราะถ่านหินมาก่อน ฝ่ายสนับสนุนมากกลับไม่ได้รับความใส่ใจ แต่ไปสนใจพวกคัดค้าน

ในวันที่ 23 มีนาคม 2561 ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เวทีเสวนาวิชาการ “โรงไฟฟ้าถ่านหิน เป็นความหวังหรือเป็นปัญหาของภาคใต้” ซึ่งเป็นการจัดงานที่ถูกมองว่าเป็นเวทีที่ใช้ประชาสัมพันธ์ และสร้างพื้นที่ในสื่อของฝั่งที่เห็นด้วยกับการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ซึ่งมีผู้บรรยายทั้งหมด 8 คนซึ่งทุกคนล้วนแต่เป็นผู้สนับสนุนโรงไฟฟ้าถ่านหินทั้งสิ้น โดยเฉพาะสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง รองนายก อบจ. กระบี่ ที่พูดบนเวทีว่าสถานการณ์ของการก่อสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่เป็นวิกฤตการณ์ของเรื่องการรักษาชีวิต คนเห็นแก่ตัวเพิ่มมากขึ้น ไม่เข้าใจสถานะของประเทศ เห็นต่างประเทศที่มีโซลาร์เซลล์แล้วอยากใช้ได้ซึ่งบริบทของประเทศไทยไม่เหมือนกับฝรั่งเศส เยอรมัน หรือญี่ปุ่น ซึ่งแต่ละกลุ่มมีมุมมองแตกต่างกัน NGOs มองเรื่องสิ่งแวดล้อม ประชาชนมองเรื่องต้นทุนและราคา รัฐบาลและ กฟผ. มองที่ความมั่นคงทางพลังงาน นอกจากนี้สฤกษ์พงษ์ ได้ตั้งคำถามต่อรัฐบาลว่าจุดเริ่มต้นของโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่เริ่มจากแผน PDP เริ่มจากแผนของรัฐบาลแต่ทำไมในปัจจุบันถึงได้โยนภาระนั้นให้กับ กฟผ. ในความคิดเห็นของเขามองว่าการพยายามเข้าไปแก้ไขความขัดแย้ง ลงพื้นที่ที่ประชาชนเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องเป็น ‘แถวหน้า’ ในการทำความเข้าใจกับประชาชน แต่ปัจจุบัน กฟผ. กลายเป็นหน่วยงานที่ต้องเป็นเจ้าภาพในเรื่องนี้ สฤกษ์พงษ์ ย้ำว่าตนเองมีความรักชาติ รักแผ่นดินจึงต้องการให้ จ.กระบี่ เป็นจังหวัดที่เสียสละให้ตั้งโรงไฟฟ้า เพราะกระบี่เคยมีโรงไฟฟ้ามาตั้งแต่ปี 2507 แล้ว และได้เน้นย้ำว่าถ่านหินไม่ได้สกปรกอย่างที่ NGOs เข้าใจ “คนกระบี่ไม่ได้กินถ่านหินเป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงหรืออาหารที่คนกินเข้าไปหลายอย่างสกปรกกว่าถ่านหินอีก การที่บอกว่าถ่านหินสกปรกแสดงว่าท่านไม่เชื่อมั่นในเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป” นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง กล่าว

ในงานเสวนาดังกล่าวยังมี นายกิจจา ทองทิพย์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 3 ต.ปกาสัย อ.เหนือคลอง จ.กระบี่ ซึ่งร่วมวงเสวนา ยืนยันว่าชาวบ้านในพื้นที่ต่างสนับสนุนการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ขนาด 800 เมกะวัตต์ ในพื้นที่ หมู่ 2 ต.คลองขนาน อ.เหนือคลอง ซึ่งที่ผ่านมา ได้ยื่นหนังสือให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ เพื่อยื่นต่อ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ให้เร่งรัดโครงการพร้อมกับยื่นรายชื่อผู้สนับสนุนกว่า 15,000 ราย แต่ก็มีกลุ่มคัดค้านพยายามบิดเบือนข้อมูลและยึดเยียดข้อกล่าวหาเรื่องสิ่งแวดล้อมและมลพิษในพื้นที่มาโดยตลอด จึงขออย่าว่าโรงไฟฟ้าถ่านหินที่จะสร้างในอนาคต จะเป็นโรงไฟฟ้าที่มีเทคโนโลยีทันสมัย สามารถป้องกันปัญหามลพิษและไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมายังไม่เคยตรวจพบว่าสาเหตุการเสียชีวิตของคนพื้นที่ว่าเกิดจากปัญหามลพิษจากโรงไฟฟ้า

ในวันที่ 30 มีนาคม 2561 นายศิริ จิระพงษ์พันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ลงนามในคำสั่งกระทรวงพลังงาน ที่ 11/2561 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับพื้นที่จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้ โดยมีทั้งสิ้น 19 ราย (ดูตารางที่ 4.12) ทำหน้าที่กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ศึกษา SEA พร้อมให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

โดยกำหนดให้การศึกษาดำเนินการแล้วเสร็จภายใน 9 เดือน โดยได้มีการยกเลิกคำสั่งกระทรวงพลังงาน ที่ 9/2561 เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2561 ซึ่งเป็นประกาศแต่งตั้งเรื่องเดียวกันนั่นเอง

ตารางที่ 4.13 รายชื่อคณะกรรมการกำกับการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับพื้นที่จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้ ชุดคำสั่งกระทรวงพลังงาน ที่ 11/2561

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่งในคณะกรรมการ
1	รองปลัดกระทรวงพลังงาน ที่กำกับดูแลสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	ประธานคณะกรรมการร่วม
2	รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ประธานคณะกรรมการร่วม
3	ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)	กรรมการ
4	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.)	กรรมการ
5	นายวัฒนพงษ์ คุโรวาท รองผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.)	กรรมการ
6	นายสุทิน อยู่สุข	กรรมการ
7	นางเรวดี โรจนกนันท์	กรรมการ
8	น.ส.สุภาภรณ์ ปิติพร	กรรมการ
9	นายปกรณ์ ปรียากร	กรรมการ
10	นายโสภณ พรโชคชัย	กรรมการ
11	นายธรณ์ อังรณาวาสวัสดิ์	กรรมการ
12	น.ส.เพชฌุ์ เดชรัตน์	กรรมการ
13	นายเต็มศักดิ์ สุขวิบูลย์	กรรมการ
14	นายอานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการ
15	นายอริช อัสซโคสิต	กรรมการ
16	นายฐิติศักดิ์ บุญปราโมทย์	กรรมการ
17	นายมนูญ ศิริวรรณ	กรรมการ
18	นายมนูญ ศิริวรรณ	กรรมการ
19	ผู้แทนสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงาน	กรรมการและเลขานุการ

ลำดับ รายชื่อ

ตำแหน่งในคณะกรรมการ

ปลัดกระทรวงพลังงาน

แหล่งที่มา: กระทรวงพลังงาน, 2561.

ในการแต่งตั้งครั้งนี้ นายประสิทธิ์ชัย หนูนวล ผู้ประสานงานเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน ได้แสดงความคิดเห็นไม่เห็นด้วยกับรายชื่อคณะกรรมการชุดใหม่นี้เนื่องจากคณะกรรมการกำกับการศึกษาชุดนี้มีบุคคลที่ร่วมสนับสนุนถ่านหินร่วมอยู่ด้วย ความเป็นกลางจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อไม่มีบุคคลที่ทั้งสนับสนุนและต่อต้าน เพื่อให้ได้กรรมการศึกษาที่เป็นกลางมากที่สุด จากรายชื่อทั้งหมดพบว่ามี 4 ราย ซึ่งให้การสนับสนุนถ่านหินอย่างแน่นนอน โดยเป็นบุคคลหลักอีกด้วย ส่วนคนอื่น ๆ ในรายชื่อทางเครือข่ายไม่มั่นใจว่าสนับสนุนหรือไม่อย่างไร ขณะนี้ทางเครือข่ายอยู่ระหว่างการปรึกษาหารือร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการชุดนี้ไม่สามารถทำงานได้ และต่อจากนี้อาจจะมีการส่งหนังสือหรือหากไม่มีผลตอบรับที่ดีคงมีการเดินทางไปพูดคุยที่กระทรวงพลังงาน “รายชื่อคณะกรรมการครั้งแรกทางกระทรวงพลังงานแต่งตั้งกันเอง เพียงแต่เครือข่ายเสนอชื่อไป ต่อมาเมื่อเกิดเหตุการณ์กลุ่มผู้สนับสนุนโรงไฟฟ้าถ่านหินขึ้นมา ทางกระทรวงมีการเปลี่ยนแปลงรายชื่อ โดยนำเอาบุคคลที่สนับสนุนโรงไฟฟ้าเข้ามา ซึ่งเครือข่ายไม่สามารถยอมรับได้ เพราะไม่เป็นไปตามข้อตกลงที่ยอมรับร่วมกัน คนกลางต้องไม่สนับสนุนและไม่ต่อต้าน ต้องเอาบุคคลเหล่านี้ออกไปให้หมด” นายประสิทธิ์ชัย หนูนวล กล่าว

จากการศึกษาข้างต้นและตามแนวคิดกระบวนการนโยบายสาธารณะในส่วนของขั้นตอนการกำหนดนโยบายผู้วิจัยมองว่ากระบวนการนโยบายมี 6 ขั้นตอนดังนี้

- 1) การระบุปัญหาของสาธารณะ เพราะนโยบายหนึ่ง ๆ ต้องมีเพื่อแก้ไขปัญหาของสังคมดังนั้นในขั้นตอนแรกควรมีการระบุปัญหาของสาธารณะว่ามีปัญหาอะไรบ้าง
- 2) การเลือกปัญหาของสาธารณะเพื่อกำหนดนโยบาย โดยทั่วไปในสังคมหนึ่ง ๆ มีปัญหาสาธารณะที่เยอะมาก และไม่สามารถแก้ไขหรือสร้างนโยบายที่แก้ไขปัญหาได้ครบทุกปัญหา ทางเลือกที่ดีที่สุดคือการเลือกปัญหาที่สำคัญ เร่งด่วน กระทบต่อคนจำนวนมากกำหนดนโยบายก่อน
- 3) การสร้างทางเลือกของนโยบาย ในขั้นตอนนี้ควรเป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าในปัญหานั้น ๆ เราควรมีนโยบายเช่นใด ในกระบวนการอาจกล่าวได้ว่าเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นเพื่อสร้างการยอมรับในตัวนโยบายนั่นเอง
- 4) การเลือกนโยบาย เป็นการเลือกนโยบายที่ผลกระทบน้อยที่สุดและสร้างคุณประโยชน์สูงสุดซึ่งในการเลือกนี้แม้ผู้มีอำนาจจะเป็นผู้ตัดสินใจ แต่ผู้มีอำนาจตัดสินใจก็ควรรับฟังประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อที่จะเกิดการยอมรับนโยบายนั้น ๆ ด้วย

5) การนำนโยบายไปปฏิบัติ ในส่วนนี้เกี่ยวข้องกับระบบราชการหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงประชาชนด้วย

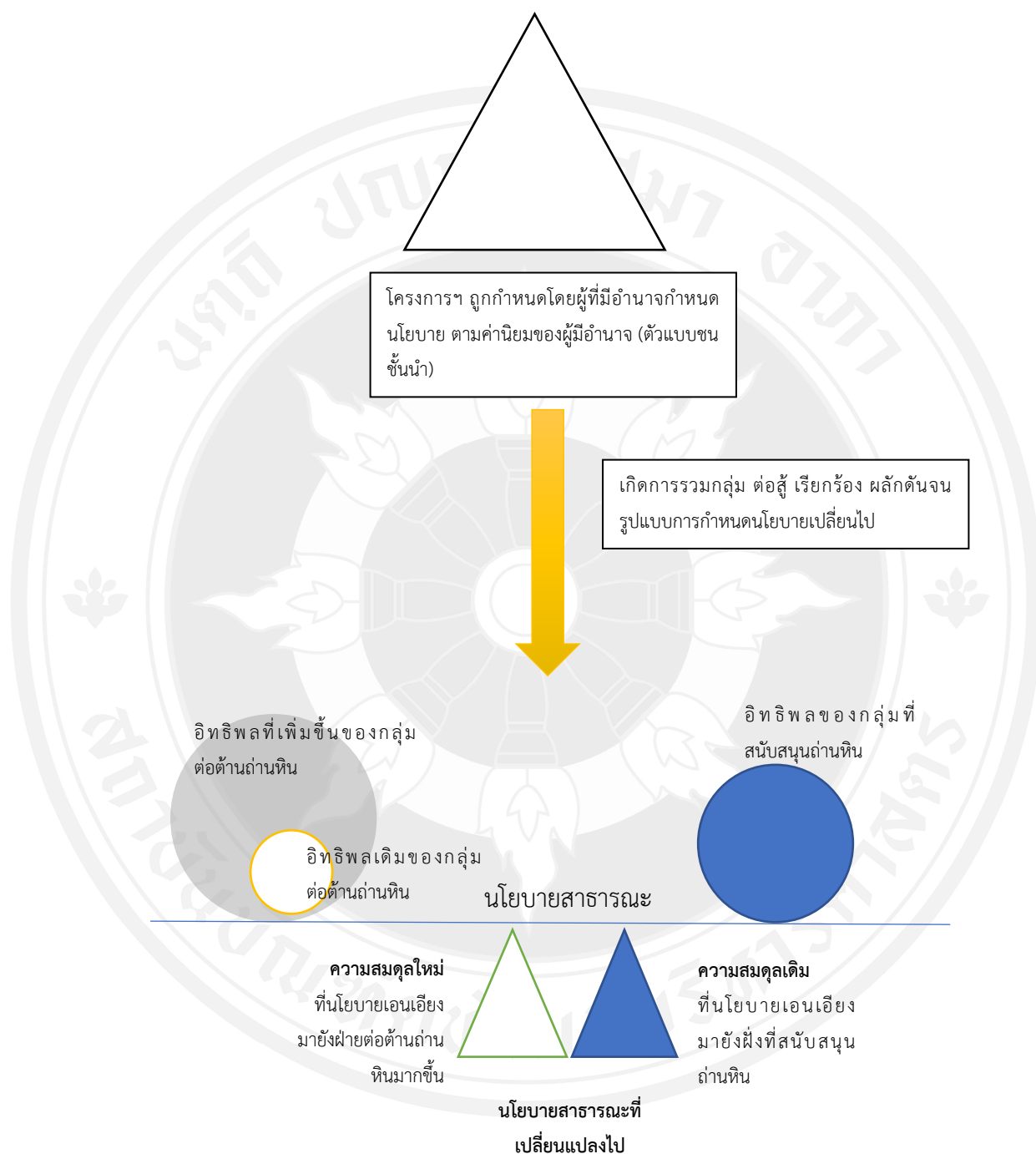
6) การประเมินผลนโยบายที่นำไปปฏิบัติว่าเกิดผลกระทบอย่างไรบ้าง ทั้งผลกระทบเชิงบวกและผลกระทบเชิงลบ และหากนโยบายควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงก็ควรที่จะแก้ไข เปลี่ยนแปลงด้วย

ในกระบวนการนโยบายของสาธารณะของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระทบ สิ่งที่ทำให้เกิดการต่อต้านจากประชาชนอย่างกว้างขวาง เป็นระบบ และยาวนานจนพูดได้ว่าการต่อต้านประสบความสำเร็จเพราะกระบวนการนโยบายสาธารณะของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระทบ ข้อดีที่สำคัญที่สุดคือการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการเลือกนโยบาย ทำให้รัฐบาลตัดสินใจเลือกนโยบายที่ไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชน กระบวนการและพลวัตของกระบวนการนโยบายสาธารณะของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระทบ จากเหตุการณ์ทั้งหมดเริ่มตั้งแต่แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (Power Development Plan: PDP) เกิดขึ้นจากการจัดทำโดยคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยตามคำสั่งคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน (กพข.) ที่ 8/2552 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย จำนวน 17 ตำแหน่ง ลงนามแต่งตั้งโดย นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ในฐานะประธานการบริหารนโยบายพลังงานในขณะนั้น จนถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับพื้นที่จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้ ลงนามในคำสั่งกระทรวงพลังงาน ที่ 11/2561 จำนวน 19 ตำแหน่ง ลงนามแต่งตั้งโดย นายศิริ จิระพงษ์พันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานนั้นสรุปได้ว่า การตัดสินใจนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระทบ ตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำนั้นขึ้นอยู่กับรัฐบาลเพราะรัฐบาลอภิสิทธิ์ได้ตัดสินใจเลือกใช้พลังงานอื่น ๆ ในการผลิตไฟฟ้า ก่อนที่รัฐบาลยิ่งลักษณ์จะเลือกใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า แม้ในเอกสารทางการจะเขียนว่าได้รับคำแนะนำและพิจารณาขั้นต้นโดยคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ซึ่งแต่งตั้งและจัดทำโดยคณะอนุกรรมการพยากรณ์และจัดทำแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยและคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย แต่เห็นชัดว่าการตัดสินใจนโยบายพลังงานขั้นสุดท้ายเกิดจากการประชุมของ กพข. ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคณะรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงพลังงาน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานปรมาณู ผู้ดำเนินการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ล้วนแต่ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลตามที่ประชุมของ กพข.

จากการศึกษากระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ซึ่งเริ่มต้นด้วยการมีลักษณะตัวแบบนโยบายสาธารณะที่ใกล้เคียงมากที่สุดคือตัวแบบชนชั้นนำ (Elite Model) ซึ่งตัวแบบชนชั้นนำหรือ The Elite Model วางอยู่บนสมมติฐานที่ว่า นโยบายสาธารณะเป็นผลที่เกิดจากความต้องการคือค่านิยมของผู้นำทางการเมือง หนึ่งในคุณสมบัติที่สำคัญของตัวแบบชนชั้นนำนี้คือ ชนชั้นนำเป็นผู้กำหนดแนวทาง พฤติกรรม และค่านิยมพื้นฐานในสังคมเพื่อการคงอยู่ของระบบ รวมไปถึงนโยบายสาธารณะจะไม่ใช้สิ่งที่เป็นการสะท้อนความต้องการของคนส่วนใหญ่ในสังคม แต่จะสะท้อนความต้องการของชนชั้นนำเป็นสำคัญ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายสาธารณะจะมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปมากกว่าเป็นลักษณะรี้อถอน และทิศทางของนโยบายสาธารณะจะเป็นลักษณะที่กำหนดจากบนลงล่างไม่ใช่ล่างขึ้นบน เช่นเดียวกันกับการกำหนดนโยบายพลังของประเทศไทยที่กระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ถูกกำหนดโดยหน่วยงานส่วนกลางผ่านคณะกรรมการพยานกรรมและจัดทำแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศและคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยได้จัดทำแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (Power Development Plan: PDP) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาฯ มาจากการแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานในขณะนั้น และคณะกรรมการพิจารณาฯ เป็นข้าราชการและตัวแทนรัฐวิสาหกิจ มากถึง 12 জনจาก 17 คน ส่วนที่เหลือเป็นนักวิชาการและผู้แทนสมาคมผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชน และเมื่อแผน PDP ได้จัดทำขึ้นก็ได้ผ่านการลงมติเห็นชอบโดยคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ซึ่งส่วนใหญ่คือ คณะรัฐมนตรี โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ มีลักษณะเป็นการกำหนดนโยบายแบบชนชั้นนำ ซึ่งลักษณะการกำหนดนโยบายตามตัวแบบชนชั้นนำนั้นทำให้เกิดกระบวนการนโยบายสาธารณะที่มีลักษณะบิดเบี้ยวคือ การก่อรูปนโยบาย (Formulation) เพื่อกำหนดทางเลือกของนโยบาย (Policy Alternatives) ว่ามีทางเลือกใดบ้าง และการตัดสินใจนโยบาย (Adoption) ขึ้นอยู่กับคนเพียงไม่กี่คน ทำให้เกิดการต่อต้านจากประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ นักวิชาการ นักการเมือง จนเกิดเป็นขบวนการการเรียกร้อง/ต่อสู้ให้ทบทวนการใช้ถ่านหินในการผลิตไฟฟ้าในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ซึ่งกระบวนการสร้างอิทธิพลในกระบวนการนโยบายนี้ทำให้ตัวแบบนโยบายที่ใช้กรณีโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่นี้เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่มีลักษณะเป็นตัวแบบชนชั้นนำ เปลี่ยนเป็นตัวแบบกลุ่ม (The Group Model) เป็นผลให้จุดสมดุลของนโยบายมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้นโยบายค้ำยันถึงผลประโยชน์หรือความต้องการของกลุ่มต่อต้านถ่านหินมากขึ้น ซึ่งกระบวนการนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นอาจกล่าวได้ว่ามันสะท้อนความเป็นจริงในสังคมได้มากกว่าเพราะนโยบายสาธารณะที่มีผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับ

ผลกระทบเป็นวงกว้าง จำเป็นต้องมีพื้นที่ให้กลุ่มต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการนโยบายเพื่อหาจุดสมดุลที่เหมาะสมต่อทุกฝ่าย ที่ไม่เอนเอียงไปยังกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

ภาพที่ 4.1 แผนภาพสรุปกระบวนการและพลวัตรของกระบวนการนโยบายสาธารณะของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

4.2 กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและวิธีการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รายละเอียดและวิธีการการสร้างอิทธิพลของแต่ละกลุ่มต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ กรณีโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ซึ่งประกอบไปด้วย 6 กลุ่ม โดยเนื้อหาจะแบ่งตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับนโยบายสาธารณะ กรณีโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ดังนี้

4.2.1 หน่วยงานภาครัฐ

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กฟผ. เป็นผู้ผลักดันโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่อย่างแข็งขันโดยมองว่าหากมีโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่จะสามารถช่วยประเทศชาติได้อีกทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นความเป็นอยู่ของประชาชนไม่ต้องกลัวว่าไฟจะดับ รวมถึงช่วยด้านเศรษฐกิจโดยเฉพาะในภาคใต้ที่มีธุรกิจการท่องเที่ยว โรงแรม นอกจากนี้จะเป็นการสร้างงานให้แก่บุคลากรของกฟผ. และลูกหลานคนกระบี่อย่างมากมายอีกด้วย

ส่วนเหตุผลว่าทำไมถึงต้องเป็นถ่านหิน วิศวกรระดับ 10 ของ กฟผ. (จากการสัมภาษณ์) ได้กล่าวว่า มีเหตุผลด้วยกัน 3 ประการด้วยกันที่ กฟผ. สนับสนุนการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหิน คือ

1) เรื่องความมั่นคงทางพลังงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดโดยเรื่องความมั่นคงทางพลังงานมี 2 ประเด็นคือ

(1) ความมั่นคงเรื่องระยะเวลาต่อจากนี้อีก 20 ปี คริวเรือนเพิ่มมากขึ้น อุตสาหกรรมทั้งการท่องเที่ยว โรงแรม โรงงานเพิ่มมากขึ้นเยอะมาก ประเทศต้องมีไฟฟ้ารองรับ รวมถึงระยะเวลาการสร้างที่ใช้เวลานานต้องวางแผน 10-20 ปี

(2) ความหลากหลายของเชื้อเพลิงพลังงาน เพื่อป้องกันปัญหาทางเทคนิค เช่น หาเชื้อเพลิงไม่ได้ หาเชื้อเพลิงไม่ทัน เป็นต้น เราจำเป็นต้องมีเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าที่หลากหลายจะไปเน้นที่แก๊สอย่างเดียวก็ไม่ควรทำอย่างมากเพราะแก๊สในอ่าวไทยก็กำลังจะหมด เน้นน้ำมันก็ไม่ควรทำเช่นเดียวกันเพราะน้ำมันมีความผันผวนทั้งการผลิตและราคา เน้นพลังงานสีเขียว ซึ่งได้ชื่อว่า เป็นพลังงานทางเลือกมาเป็นพลังงานหลักก็ยอมไม่ควร ซึ่งเรื่องแบบนี้เป็นเรื่องที่ทั่วโลกก็ทำกัน

2) เรื่องราคาค่าไฟ กฟผ. จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าโดยเฉพาะในเรื่องค่าไฟฟ้า ที่ต้องไม่สูงเกินไป แหล่งเชื้อเพลิงจากถ่านหินก็จะทำให้ราคาค่าไฟฟ้าไม่สูงเกินไปจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมาก (3.78 บาท/หน่วย) แต่พลังงานอื่น ๆ อาจจะทำให้ค่าไฟฟ้าเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อประชาชนแน่นอน

3) เรื่องสิ่งแวดล้อม โรงไฟฟ้าจากถ่านหินอาจได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์หนักในเรื่องสิ่งที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทางกฟผ. ได้ยืนยันอย่างหนักแน่นว่าโรงไฟฟ้าถ่านหินสะอาดในปัจจุบันมันไม่เหมือนกับโรงไฟฟ้าถ่านหินเมื่อ 40 ปีก่อน กฟผ. มั่นใจในเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีการพัฒนาไปมากแล้ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีถ่านหินสะอาด ดักกรองหลายอย่างมาก อยากรู้ให้ประชาชนมั่นใจในเทคโนโลยี

นอกจากนี้เมื่อถามถึงเหตุผลว่าทำไมถึงต้องเป็นที่กระบี่ กฟผ. ได้ให้เห็นผลว่า เป็นเรื่องของความสะดวกสบายของสถานที่เพราะ กฟผ. มีทั้งท่าเรือและพื้นที่ของโรงไฟฟ้าซึ่งก็เคยใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงมาแล้วตั้งแต่การเริ่มเดินเครื่องครั้งแรก ปี พ.ศ. 2507 และปิดตัวลงเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2538 และตอนนี้ กฟผ. ก็มีแผนที่จะสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินซึ่งมีกำลังการผลิตติดตั้งประมาณ 870 เมกะวัตต์ (ขนาดกำลังการผลิตสุทธิ 800 เมกะวัตต์) แต่ก็เกิดปัญหาการคัดค้านจากประชาชนในพื้นที่ก่อน โดยวิศวกรระดับ 10 ของ กฟผ. ให้ความเห็นว่า การประท้วงของประชาชนที่คัดค้านถ่านหินนั้นเกิดจากความกลัว ความกังวล และความไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงเทคโนโลยีถ่านหินสะอาด การเห็นแก่ประโยชน์เล็ก ๆ น้อย ๆ ของกลุ่มตัวเอง การคัดค้านเหล่านั้นจะทำให้เกิดปัญหาใหญ่ในระดับชาติ กลุ่มคนคัดค้านจึงควร ‘เสียสละ’ ประโยชน์ส่วนตนที่มีเพียงเล็กน้อยเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ ซึ่งเป็นเรื่องที่ใหญ่กว่ามาก

อย่างไรก็ตาม กฟผ. ได้ยอมรับว่าโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่อาจผลกระทบบ้าง ซึ่งตัวท่านมองว่าผลกระทบมีไม่เยอะมาก ประชาชนในพื้นที่ที่เสียโอกาส (ได้รับผลกระทบ) ต้องเสียสละ โดยสิ่งที่ควรมองคือผลประโยชน์ประเทศชาติ ไม่ใช่ประโยชน์ของกลุ่มคนเล็ก ๆ ในพื้นที่ และที่สำคัญหากประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบกฟผ. จะมีการชดเชยทั้งกองทุนพัฒนารอบโรงไฟฟ้าซึ่งมี “เม็ดเงิน” สูงมาก ในระหว่างการก่อสร้างเม็ดเงินเข้าสู่กองทุนฯ จำนวน 40 ล้านบาทในทุก ๆ ปี ผู้วิจัยได้ค้นคว้าประเด็น กองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า ตามเอกสารที่ปรากฏในเว็บไซต์ของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน พบว่าปัจจุบันมีการจัดสรรงบประมาณจัดตั้งกองทุนฯ ไปแล้วทั้งสิ้นจำนวน 75 กองทุน และในปัจจุบันสำหรับในพื้นที่จังหวัดกระบี่มีแล้วอยู่ 2 กองทุนคือ กองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้ากระบี่ และกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าบริษัท ชารอฟ เอ็นเนอร์ยี่ จำกัด ซึ่งเขตพื้นที่ที่จะได้รับงบประมาณนี้คือชุมชนรอบ ๆ โรงไฟฟ้าในรัศมี 5 กม. ซึ่งในปัจจุบันงบประมาณส่วนนี้นำไปใช้พัฒนาด้านใดบ้างยังไม่มีรายละเอียดปรากฏต่อสาธารณะเลย วิศวกรระดับ 10 ของกฟผ. กล่าวต่อไปว่าเมื่อโรงไฟฟ้าสร้างแล้วเสร็จในแต่ละปีจะมีเงินเข้าสู่กองทุนฯ จำนวนสูงถึง 120 ล้านบาท และที่สำคัญที่สุด “ประชาชนในพื้นที่” จะเป็นผู้บริหารกองทุนฯ นั้นเอง นอกจากกองทุนพัฒนารอบโรงไฟฟ้าแล้ว กฟผ. ยังมีงบประมาณด้าน CSR ที่สนับสนุนกิจกรรมของประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอในแต่ละปีจำนวน 4 ล้านบาท ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นหาเพิ่มเติมที่เว็บไซต์พบว่างบประมาณด้าน CSR ของ กฟผ. ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาเป็นไปในลักษณะ สนับสนุนเงินให้แก่

องค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชนรอบ ๆ โรงไฟฟ้า อาทิ เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2561 ณ โรงเรียน วัดธรรมาวุธสรณาราม หมู่ที่ 6 ตำบลปกาสัย อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จังหวัดกระบี่ โดยนายธัญบุรณ์ สกลกิติวัฒน์ หัวหน้าหน่วยประชาสัมพันธ์และชุมชนสัมพันธ์ โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่ โดยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน นายสุชาติ มาศโอสถ วิทยากรระดับ 9 โรงไฟฟ้าภาคใต้และคณะ ได้มอบเงินสนับสนุนโครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ศิลปินพื้นบ้าน “สอนรามโนราห์” ของแหล่งเรียนรู้อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นศิลปินพื้นบ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลปกาสัย อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ เป็นจำนวนเงิน 30,000 บาท โดยมีนางสาวพรปวีร์ เครือวัลย์ ประธานกลุ่มมโนราห์ปกาสัย เป็นผู้รับมอบ รวมไปถึง วันที่ 14 เมษายน 2561 นายสุชาติ มาศโอสถ วิทยากรระดับ 9 โรงไฟฟ้าภาคใต้ เป็นตัวแทนหน่วยงานกฟผ.กระบี่ เข้าร่วมพิธีเปิด พร้อมมอบเงินไม่ทราบจำนวนให้กับชุมชนบ้านควน หมู่ที่ 1 ตำบลคลองขนาน อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ เพื่อสนับสนุนการจัดงานประจำปีของหมู่บ้าน “งานแข่งขันตกปลาบ้านควน ครั้งที่ 2”

นอกจากกิจกรรมพื้นบ้านแล้ว กฟผ. ยังใช้งบประมาณด้าน CSR มอบให้กับกิจกรรมทางศาสนาอีกด้วย เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2561 กฟผ.กระบี่ โดยนายธัญบุรณ์ สกลกิติวัฒน์ หัวหน้าหน่วยประชาสัมพันธ์และชุมชนสัมพันธ์ โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่ โดยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน พร้อมกับนายพัฒน์นัท รัชมิทิต ช่างระดับ 7 แผนกประชาสัมพันธ์และชุมชนสัมพันธ์ โรงไฟฟ้ากระบี่ เป็นตัวแทนหน่วยงาน เข้าร่วมพิธีพร้อมถวายปัจจัยจำนวน 5,000 บาท สนับสนุนโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ประจำปี 2561 ของสำนักสงฆ์บ้านทุ่งสาคร หมู่ที่ 4 ตำบลปกาสัย อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ และ วันที่ 5-6 เมษายน 2561 เข้าร่วมพิธีโกนผมนาค พร้อมถวายปัจจัย จำนวน 5,000 บาท สนับสนุนโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ประจำปี 2561 ของวัดธรรมาวุธสรณาราม (วัดคลองเสียด) หมู่ที่ 6 ตำบลปกาสัย อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ โดยมีพระครูปริยัติธรรมวฑู เจ้าคณะอำเภอเหนือคลอง เจ้าอาวาสวัดธรรมาวุธสรณาราม เป็นผู้รับมอบ

กฟผ. กล่าวว่ากรณีโรงไฟฟ้าถ่านหินจะส่งเสริมให้จังหวัดกระบี่ดีขึ้น โดยเฉพาะคนรอบ ๆ โรงไฟฟ้า นอกจากนี้ กฟผ. ได้กล่าวเรียกร้องให้หน่วยงานภาครัฐใช้กลไกของรัฐโดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยมาช่วยกันทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ให้มากกว่านี้ บูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ เช่น นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้ามาช่วยกันสร้างความเข้าใจกับประชาชนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะที่ผ่านมาในเรื่องการทำความเข้าใจกับประชาชนเหมือนกฟผ.เป็นผู้ที่ทำความเข้าใจกับประชาชนอยู่ฝ่ายเดียว

4.2.2 ประชาชน

ประชาชนในพื้นที่ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันแยกเป็น 2 ฝั่งอย่างชัดเจน ซึ่งในปัจจุบันได้กลายเป็นความขัดแย้งกันอีกด้วย

ประชาชนผู้ที่สนับสนุนการใช้ถ่านหินเพื่อผลิตไฟฟ้าในพื้นที่ ต.คลองขนาน ที่หน้าบ้านมีการติดป้ายสนับสนุนถ่านหิน พบว่าประชาชนที่สนับสนุนถ่านหินส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเครือญาติของผู้นำชุมชน และส่วนใหญ่อยู่ในตำบลคลองขนาน (สัมภาษณ์, 2561) นอกจากนี้ นายกิจจา ทองทิพย์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 3 ต.ปกาสัย อ.เหนือคลอง จ.กระบี่ ซึ่งได้เข้าร่วมเสวนาวิชาการ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเรื่อง “โรงไฟฟ้าถ่านหินเป็นความหวังหรือเป็นปัญหาของภาคใต้” เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2561 ซึ่งในเวทีดังกล่าว นายกิจจา ทองทิพย์ กล่าวว่า ตัวเองเป็นตัวแทนคนรอบโรงไฟฟ้า 4 ตำบล โดยเฉพาะตัวเองที่เกิดในปี 2508 โรงไฟฟ้ากระบี่เกิดขึ้นปี 2507 หากโรงไฟฟ้าสร้างมลพิษจริง ๆ ตัวเองคงไม่มีโอกาสมาอยู่ ณ จุดนี้ ประชาชนที่รอบโรงไฟฟ้ามีความคุ้นชินและคุ้นเคยกับการผลิตไฟฟ้า โดยเฉพาะประชาชนในรัศมีไม่เกิน 5 กิโลเมตร มีคนเห็นด้วยเยอะมาก ระยะเวลากว่า 30 ปีที่มีโรงไฟฟ้าถ่านหินลิกไนต์เป็นช่วงระยะเวลาที่พิสูจน์ได้แล้วว่า คนเหนือคลองยินดีกับการมีโรงไฟฟ้า รวมไปถึงวิถีชีวิตที่ กพผ.อำนวยความสะดวกนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดตลาดให้พี่น้องในพื้นที่ไปขายสินค้าทางการเกษตร นอกจากนี้ กิจจา กล่าวอีกว่าตนเองมีรายชื่อประชาชน 15,000 รายชื่อคนที่สนับสนุนโรงไฟฟ้าถ่านหินจะเป็นสิ่งยืนยันว่าข้อมูลของฝ่ายต่อต้านถ่านหินหรือฝ่ายตรงข้าม มีปัญหาข้อมูลผิดเพี้ยน เพราะหากมีมลพิษเกิดขึ้นจริงจากการใช้ถ่านหินเป็นพลังงานเพื่อผลิตไฟฟ้า ประชาชนที่ลงชื่อ 15,000 รายชื่อคงไม่มีทางเกิดขึ้นอย่างแน่นอน แต่ก็มีกลุ่มคัดค้านพยายาม ‘บิดเบือนข้อมูลและยึดยึดข้อกล่าวหา’ เรื่องสิ่งแวดล้อมและมลพิษในพื้นที่มาโดยตลอด (สัมภาษณ์, 2561)

อย่างไรก็ตาม นายกิจจา ทองทิพย์ยืนยันว่าที่ผ่านมายังไม่เคยมีการตรวจพบว่าสาเหตุการเสียชีวิตของคนพื้นที่ที่เกิดจากปัญหามลพิษจากโรงไฟฟ้า รวมถึงหากโรงไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหินในการผลิตเกิดหรือสร้างปัญหา ทางภาครัฐก็มีรูปแบบและแผนการเยียวยา การช่วงเหลือประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เรื่องสุดท้ายที่นายกิจจา ทองทิพย์ กล่าวบนเวทีคือการเกิดขึ้นของโรงไฟฟ้าถ่านหินจะสร้างความเจริญให้แก่พื้นที่แถบนั้น สร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้กับประชาชนบริเวณนั้น สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ สร้างความรู้ให้กับเยาวชน ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาคนบริเวณนั้นล้วนแต่ได้รับการช่วยเหลือจาก กพผ.มาโดยตลอด ตนเองจึงขอย้ำว่าโรงไฟฟ้าถ่านหินที่จะสร้างในอนาคต จะเป็นโรงไฟฟ้าที่มีเทคโนโลยีทันสมัย สามารถป้องกันปัญหามลพิษและไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่หลายเรื่องได้สร้างความลำบากใจ ความกังวลให้แก่คนในพื้นที่อยู่บ้างโดยเฉพาะการสร้างความขัดแย้งของกลุ่มต่าง ๆ

นายกิจจา ทองทิพย์ได้ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยว่า ประชาชนในพื้นที่หลายครัวเรือนพร้อมที่จะ ‘เสียสละ’ เพื่อประโยชน์ของคนทั้งประเทศเพราะประชาชนไม่รู้ลึกถึงกระทบจากโรงไฟฟ้าถ่านหิน

ประชาชนมีชีวิตที่ดีขึ้นเมื่อมีโรงไฟฟ้าโดยเฉพาะในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา กฟผ.มีงบประมาณอุดหนุนกิจกรรมของ อบต.และชุมชนโดยรอบโรงไฟฟ้า ซึ่งงบประมาณที่นายกิจจา ทองทิพย์ กล่าวถึงนั้นเป็นงบประมาณด้าน CSR ของ กฟผ.ที่ กฟผ.ให้แก่ อบต.และชุมชนโดยรอบโรงไฟฟ้าที่มีการจัดโครงการเพื่อชุมชน นายกิจจา ทองทิพย์กล่าวว่า โดยส่วนใหญ่ เงินที่ กฟผ.สนับสนุนประมาณ 1-3 แสนบาทต่อโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของคนในพื้นที่ทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนา กิจกรรมผู้สูงอายุ กฟผ.มักจะสนับสนุนน้ำดื่ม เต็นท์ (สัมภาษณ์, 2561) นอกจากนี้ประชาชนในตำบลคลองขนาน อำเภอเหนือคลอง ที่ติดป้ายหน้าบ้านว่า ‘ต้องการถ่านหิน’ จากการสัมภาษณ์พบว่า ประชาชนที่ติดป้ายสนับสนุนถ่านหินส่วนหนึ่งก็ไม่ได้มีความมั่นใจ 100% สำหรับการใช้ถ่านหินผลิตไฟฟ้า ได้รับข้อมูลข่าวสารมาบ้างสำหรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินเพื่อผลิตไฟฟ้า ถึงหน้าบ้านจะติดป้ายต้องการถ่านหินแต่ประชาชนในพื้นที่ก็มีความกลัวผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับทะเลกระบี่และผลกระทบจากการเผาไหม้ 2 เรื่องนี้เป็น 2 เรื่องหลักที่ประชาชนผู้สนับสนุนการใช้ถ่านหินกังวล การติดป้ายสนับสนุนถ่านหินนั้นเกิดขึ้นเพราะมีญาติเคยทำงานใน กฟผ.และคนของ กฟผ.นำป้ายมามอบให้มาติด เป็นการ ‘ขอความช่วยเหลือ’ หรือ ‘ความร่วมมือ’ ให้ติดป้าย และครอบครัวผู้ให้สัมภาษณ์ก็รู้สึกเกรงใจเพราะ กฟผ.ให้ผลประโยชน์แก่ประชาชนบริเวณนั้นมาอย่างยาวนาน เช่น แวนตาของผู้เฒ่าผู้แก่ก็ได้ฟรีจาก กฟผ. (ผ่านโครงการแวนแก้ว) หรือแม้แต่หญ้าริมถนนก็กฟผ. ส่งคนมาตัดแต่งดูแลให้ (เพราะถนนบริเวณนั้นเป็นทางผ่านเข้าไปยังโรงไฟฟ้าฯ) ซึ่งสอดคล้องกับประชาชนในตำบลปกาสัยท่านหนึ่งที่ติดป้ายสนับสนุนถ่านหินให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลของการติดป้ายสนับสนุนถ่านหินเพราะลูกสาวเรียนโรงเรียนในจังหวัดทุกวันต้องนั่งรถบัสซึ่งเป็นสวัสดิการของ กฟผ.ไปโรงเรียนในตัวเมือง โดยรถโดยสารของ กฟผ.นั้นราคาสูงกว่าตลาดมาก โดยปกติจากที่ต้องจ่ายค่ารถสาธารณะเข้าตัวเมืองกระบี่ 1,000 บาทต่อเดือน แต่หากใช้บริการรถสวัสดิการของ กฟผ.จะประหยัดค่าใช้จ่ายได้ จากต้องจ่าย 1,000 บาทต่อเดือน ครอบครัวนี้จะจ่ายเพียง 1,000 บาทต่อปีเท่านั้นเอง ผู้ให้สัมภาษณ์ผู้นี้ได้กล่าวต่อไปอีกว่า ในอดีตรถสวัสดิการมีไว้สำหรับลูกหลานของผู้ที่ทำงานหรือเคยทำงานอยู่ใน กฟผ.แต่ในปัจจุบันรถสวัสดิการตรงนี้เปิดกว้างมากขึ้นโดยคนนอกสามารถให้คนที่ทำงานหรือเคยทำงานใน กฟผ. ‘ฝาก’ ให้นั่งรถของ กฟผ.ได้ ซึ่งเพราะเหตุผลนี้เองทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ประสงค์ออกนามผู้ี้ต้องติดป้ายสนับสนุนถ่านหินที่หน้าบ้านของตนเอง (สัมภาษณ์, 2561) กล่าวได้ว่าการหาแนวร่วมโดยการเอื้อประโยชน์บางอย่างให้กับประชาชนของ กฟผ.เป็นสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายของ กฟผ.เป็นการนำเรื่อง ‘บุญคุณต่างตอบแทน’ มาสร้างเครือข่ายเพราะเป็นสิ่งที่ประชาชนไม่สามารถบอกปฏิเสธได้ อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ครอบครัวผู้ใหญ่บ้านท่านหนึ่งพบว่าในความเป็นจริงก็มีครอบครัวเรือที่ติดป้ายต้องการถ่านหินจากการสนับสนุนการใช้ถ่านหินเพื่อผลิตไฟฟ้าอย่างบริสุทธิ์ใจก็มี ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นเครือญาติของผู้นำในท้องถิ่น (สัมภาษณ์, 2561) นอกจากนี้ยังมีการสร้างอิทธิพลโดยการให้ผู้นำชุมชนใน

ฐานะประชาชนคนหนึ่งเป็นตัวแทนมาพูดสนับสนุนในเวทีเสวนาวิชาการที่กรุงเทพฯ ซึ่งการได้ไปพูดในที่สาธารณะนอกจากเป็นการสร้างพื้นที่ที่ชาวแล้ว ยังเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่กลุ่มที่สนับสนุนถนัดหน้าว่ามีประชาชนที่เข้าร่วมจริง ไม่ใช่กลุ่มที่ถูกจัดตั้งโดย กฟผ.อย่างที่ถูกล้อว่าหา

ประชาชนต่อต้านถ่านหินหรือไม่สนับสนุนให้มีการใช้ถ่านหินเพื่อผลิตไฟฟ้าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มคนที่สนับสนุนและเห็นด้วยกับการโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ มักจะประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ประมง เช่น ข้าราชการ พนักงานบริษัท ธุรกิจส่วนตัว เป็นต้น โดยเฉพาะคนใน ต.ตลิ่งชัน ที่เห็นว่าการพยายามในการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินขนาดใหญ่สร้างความกลัวให้กับประชาชนอย่างมากโดยเฉพาะเรื่องผลกระทบจากการขนส่งถ่านหินด้วยเรือขนาดใหญ่ และสิ่งนี้เป็นการสร้างความอึดอัดใจแก่คนตลิ่งชัน คือความกลัว/ความกังวล ซึ่งไม่มีหน่วยงานไหนมองเห็นความทุกข์ร้อนนี้เลย และหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ได้ลงพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจเลย ชาวประมงในตำบลตลิ่งชันท่านหนึ่งให้สัมภาษณ์ (2561) ว่า

ประชาชนคนทำมาหากินกับทะเลไม่ได้มีเงินเดือนที่สูงเหมือนหลาย ๆ คนที่นั่งในห้องแอร์ หากไม่มีทะเลพวกเราก็ทำมาหากินลำบาก ตนรู้สึกเสียใจที่เสียงของประชาชนไม่ถึงหูของผู้มีอำนาจเพราะไม่ว่าจะเป็น นายกอบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะอิหม่ามก็ล้วนได้ไปศึกษาดูงานกับกฟผ. พวกเขาเชื่อว่าโรงไฟฟ้าถ่านหินจะมีผลกระทบต่อพื้นที่เพียงน้อยนิดแล้วมา ‘ขายความคิด’ ให้กับประชาชนคนอื่น ๆ แต่อย่าลืมว่าพวกเขามีเงินเดือน ธรรมชาติและทะเลเป็นอย่างไรก็ไม่เดือดร้อน แต่หากผลกระทบเกิดขึ้นในทะเลพวกเราจะไม่มีกิน พวกเราจะไม่มีรายได้

นอกจากนี้การสร้างความสำเร็จจาก กฟผ.เกี่ยวกับการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินและการขนส่งถ่านหิน ประชาชนในพื้นที่กลัวเป็นเสียงเดียวกันว่าเคยพบเห็นการลงพื้นที่ของ กฟผ.อย่างจริงจังสักครั้งเลย โดยวิธีการสร้างความเข้าใจในเรื่องการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินของ กฟผ.คือการเข้าพบคนที่มีตำแหน่งสำคัญ ๆ ในตำบล/หมู่บ้าน เข้าหาผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา เป็นต้น กฟผ.อาจเชื่อว่าผู้นำชุมชนเหล่านั้นสามารถสร้างการขึ้นนำความคิดของคนในหมู่บ้านได้ (สัมภาษณ์, 2561) ประชาชนในหมู่บ้านบ้านคลองยวนหลายคนไม่เคยไปเข้าร่วมชุมนุมเพราะเกรงกลัวการโดนควบคุมตัว การดำเนินคดี หรือการบาดเจ็บล้มตาย หรือการชุมนุมนั้นจะสร้างความลำบากให้กับครอบครัว เพราะที่ผ่านมามีเวทีรับฟังความคิดเห็นสำหรับการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินหรือการก่อสร้างท่าเรือขนถ่ายถ่านหิน จะมีตำรวจและทหารลงพื้นที่มา “ทำความเข้าใจ” กับคนที่ไม่เห็นด้วยอยู่เสมอ ประชาชนในพื้นที่จึงมีความกลัวและไม่กล้าที่จะออกไปแสดงความคิดเห็น แต่ในหมู่บ้านมีการจับกลุ่มพูดคุยกันในหมู่บ้าน โดยเฉพาะเมื่อมีกลุ่มคนที่เคยไปชุมนุมกลับมาจากการชุมนุมก็มักจะเอาข้อมูลที่ได้รับมาพูดต่อในหมู่บ้าน

ประชาชนส่วนหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยและเป็นเครือข่ายเดียวกับกลุ่ม NGOs มักจะเข้าร่วมชุมนุม โดยเฉพาะชาวประมงบ้านแหลมหิน การไปชุมนุมแต่ละครั้งไปร่วมชุมนุมมากกว่า 10 คน โดยกลุ่มที่เข้าร่วมชุมนุมให้เหตุผลว่าการไปชุมนุมต่อต้านถ่านหินของพวกเขานั้นนอกจากมีความรู้สึก สนิทสนมกับกลุ่มแกนนำหรือกลุ่ม NGOs แล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือประชาชนไม่มีทางเลือกอื่นที่จะแสดงความรู้สึก แสดงความคิดเห็น และไม่มีทางเลือกอื่นในการต่อสู้เพราะประชาชนในพื้นที่ที่มีความกลัวและความกังวลอย่างมากในเรื่องวิถีชีวิตปกติที่อาจเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีโรงไฟฟ้าถ่านหิน หรือมีการขนส่งถ่านหินมายังท่าเรือทุกวัน เมื่อมีการขนส่งถ่านหินในทุก ๆ วัน เพราะทะเลแถบนั้นเปรียบเสมือนตู้เย็นหรือตู้ ATM ของคนในพื้นที่ เป็นแหล่งทำมาหากินของคนในครอบครัวมาตั้งแต่บรรพบุรุษหลายชั่วอายุคน ทะเลบริเวณนั้นเป็นแหล่งรายได้ของคนในพื้นที่ที่ใช้เลี้ยงดูและพัฒนาชีวิตหลายชีวิต สร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยบ้านแหลมหินมีพื้นที่ติดทะเลและในอนาคตหากโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินประสบความสำเร็จบริเวณที่ตั้งของบ้านแหลมหินจะกลายเป็นทางผ่านของเรือขนส่งถ่านหิน เพื่อขนส่งถ่านหินไปยังท่าเรือบ้านคลองรั้วที่ปัจจุบันเป็นท่าเทียบเรือขนถ่ายน้ำมันเตา โดยจะมีการปรับปรุงให้เป็นท่าเทียบเรือขนถ่ายถ่านหินแล้วหลังจากถ่ายถ่านหินจากเรือเข้าสู่ท่าเรือแล้วถ่านหินเหล่านั้นจะเข้าสู่สายพานลำเลียงและลำเลียงสู่โรงไฟฟ้าต่อไป

ปัจจุบันในวันที่มีเรือขนส่งน้ำมันเตาเข้าสู่ท่าเรือ ซึ่งมีเพียงเดือนละ 1 ครั้งในวันดังกล่าวก็เกิดปัญหาหลายอย่างมาก เช่น ประชาชนก็ต้องเสียเวลาสำหรับการข้ามทะเลไปยังท่าเรือแหลมสนหนา ตำบลเกาะศรีบอยา โดยในช่วงที่เรือแล่นผ่านเรือของประชาชนต้องหยุดแล่นเพื่อรอให้เรือบรรทุกน้ำมันเตาเข้าท่าทำให้เสร็จก่อนถึงจะกลับมาแล่นได้ตามปกติ เพราะหากมีการออกทะเลในช่วงเวลาที่มีเรือบรรทุกน้ำมันเตาแล่นผ่าน เรือบรรทุกน้ำมันเตาจะสร้างคลื่นขนาดใหญ่กว่าปกติ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือขนาดเล็ก เพราะเรือโดยสารขนาดเล็กของประชาชนไม่ได้มีเพียงคนโดยสารเท่านั้น แต่เรือโดยสารขนาดเล็กนั้นมีรถจักรยานยนต์รวมอยู่ด้วย นอกจากอุปสรรคในการเดินเรือโดยสารขนาดเล็กของประชาชนแล้วการมีเรือขนาดใหญ่แล่นที่บรรทุกน้ำมันเตามาด้วยนั้นได้ทำให้น้ำทะเลในบริเวณนั้นขุ่นมากขึ้นโดยในความคิดเห็นของชาวประมงบ้านแหลมหินมองว่าการที่น้ำทะเลขุ่นทำให้เกิดปัญหาต่อสัตว์ทะเล ต่อหญ้าทะเลบริเวณนั้นอย่างมาก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือโดยเฉพาะการหาปลา หาหอย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการทำมาหากินของคนในท้องถิ่น (สัมภาษณ์, 2561)

จากการสังเกตในพื้นที่ที่มีการชุมนุมของผู้ต่อต้านถ่านหินพบว่ากลุ่มผู้ชุมนุมมีการบริการข้าวฟรี น้ำฟรี ซึ่งหนึ่งในผู้ชุมนุมกล่าวที่เล่นที่จริงกับผู้วิจัยว่า “ตอนอยู่บ้านไม่ค่อยได้ทานแกงเนื้อเพราะมีแต่อาหารทะเล แต่มาชุมนุมก็ได้ทานแกงเนื้อ” ในส่วนของที่พักในช่วงระหว่างการชุมนุมคือผู้ชุมนุมต้องไปนอนที่วัดแห่งหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับทำเนียบรัฐบาล ส่วนการชุมนุมครั้งอื่น ๆ ผู้เข้าร่วมชุมนุมหลายคนไปพักกับญาติ บ้างก็ไปเช่าโรงแรมนอน แต่ช่วงหลัง ๆ พักที่วัดก็มีความสะดวกสบายจึงไม่

จำเป็นที่ต้องไปนอนที่อื่น (สัมภาษณ์, 2561) การชุมนุมถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะหรือโครงการของรัฐบาลโดยเฉพาะในประเด็นโรงไฟฟ้าถ่านหินนี้ เพราะทำให้ประเด็นการต่อต้านถ่านหินได้รับความสนใจจากประชาชนทั่ว ๆ ไปแล้ว การชุมนุมเป็นการสร้างแรงกดดันที่สำคัญที่ทำให้ผู้มีอำนาจการตัดสินใจนโยบายโดยเฉพาะรัฐบาลหันมาสนใจและใส่ใจกับข้อเรียกร้องของกลุ่มซึ่งตามแนวคิดของทฤษฎีการระดมทรัพยากร (Resource Mobilization) ของกล่าวไว้ว่าหัวใจสำคัญของทฤษฎีการระดมทรัพยากรคือการอธิบายการเกิดและการพัฒนาขบวนการทางสังคมไปสู่ความเข้มแข็ง ตลอดจนความสำเร็จของขบวนการทางสังคมด้วย “เงื่อนไขที่เพียงพอ (Sufficiency Condition)” ซึ่งประกอบไปด้วย 1) องค์การการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement Organization-SMO) 2) การระดมทรัพยากร และ 3) ปฏิบัติการในการเคลื่อนไหว พบว่ากลุ่มต่อต้านถ่านหินมีเงื่อนไขที่เพียงพอต่อการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบาย เพราะการต่อต้านถ่านหินกระเป๋ามีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์การการเคลื่อนไหวทางสังคมโดยมีชื่อกลุ่มว่า “หยุดถ่านหินกระเป๋” เป็นองค์การหลักในการต่อสู้คัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าฯ และมีการระดมทรัพยากรอย่างที่ได้กล่าวไปว่ามีการร่วมกันบริจาคเงินจากเจ้าของธุรกิจโรงแรมในพื้นที่ อ.เกาะลันตา เพื่อสนับสนุนการชุมนุมของกลุ่มที่ต่อต้านถ่านหิน อีกทั้งยังมีปฏิบัติการที่หลากหลายของกลุ่มเคลื่อนไหว เช่น การอดอาหาร การเดินขบวน การอ่านแถลงการณ์ การยื่นหนังสือและจดหมายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

สำหรับประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน แต่ไม่เคยไปร่วมชุมนุมนั้นมีความกลัวผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และด้วยความกลัวที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยก็ทำให้ไม่เคยมีโอกาสสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายนี้เลย ซึ่งความกลัวที่เกิดขึ้นจากการ “ทำความเข้าใจ” โดยเจ้าหน้าที่รัฐผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะการทำความเข้าใจผ่านผู้นำชุมชนผ่านหน่วยงานราชการโดยเฉพาะตำรวจและทหาร ซึ่งการทำความเข้าใจของ กฟผ.ผ่านช่องทางต่าง ๆ ทำให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) คือวัฒนธรรมทางการเมืองที่บุคคลในสังคมสนใจการเมืองอย่าบ้าง แต่เข้าใจการเมืองในลักษณะที่ยอมรับอำนาจของผู้ปกครองอย่างสุดดี ดังนั้น จึงไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง หรือที่พูดง่าย ๆ ว่า “เขาเอาอย่างไรก็เอาอย่างนั้น” นั่นเอง อย่างไรก็ตามหากมองอีกมุมหนึ่งการที่เจ้าหน้าที่รัฐโดยเฉพาะทหารและตำรวจมา “ทำความเข้าใจ” กับประชาชนก็เป็นการสร้างอิทธิพลต่อโครงการฯ นี้ในอีกรูปแบบหนึ่งโดยการใช้อำนาจรัฐ กฎหมายที่มีบีบบังคับให้ประชาชนไม่กล้าที่จะแสดงออกถึงความคิดเห็น ความต้องการของประชาชน ส่วนประชาชนที่เป็นเครือข่ายกับกลุ่ม NGOs มีการออกไปร่วมชุมนุมโดยการนำของ NGOs ทั้งในพื้นที่จังหวัดกระบี่และกรุงเทพฯ หลายครั้ง โดยการชุมนุมประท้วงหรือ การเดินขบวน การเสนอผลการสร้างองค์ความรู้ใหม่ เป็นการเผชิญหน้า (Confrontation) ตามแนวคิดเรื่องการเคลื่อนไหวภาคประชาชนสังคมของ

4.2.3 หน่วยงานเอกชน

บริษัท ทีเอ็ม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริง แอนด์ แมเนจเม้นท์ จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่มักจะได้รับงานต่าง ๆ ไม่ใช่เฉพาะงานศึกษาและจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) หรือการศึกษาถึงผลกระทบของสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) จากโครงการของรัฐหลายโครงการ อาทิ บริหารโครงการและควบคุมงานก่อสร้างโครงการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ระยะที่ 2 การสำรวจและออกแบบทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายชลบุรี-หนองคาย ตอนชลบุรี (ท่าเรือแหลมฉบัง)-ปราจีนบุรี (ทางหลวงหมายเลข 359) ตอน 1 ส่วนที่ 2 โครงการแก้มลิงคลองมหาชัย-คลองสนามชัย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วม บริษัท อาเซียนโปแตชชัยภูมิ จำกัด (มหาชน) การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชนโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมโรจนะเพาเวอร์ 3 (SPP3) เป็นต้น รายงานว่า ในช่วงปี 2544-2558 บริษัททีเอ็มฯ ได้รับว่าจ้างงานของรัฐทั้งสิ้น 80 โครงการ รวมวงเงิน 3,423,590,650 บาท

โครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ บริษัททีเอ็มฯ เป็นบริษัทที่ได้รับจ้างเป็นที่ปรึกษาดำเนินการศึกษาและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ (ท่าเรือขนถ่ายถ่านหิน) วงเงิน 11,699,000 บาท นอกจากนี้ในปี 2555 บริษัททีเอ็มฯ มีงานอื่น ๆ ที่ได้รับจาก กฟผ.อีก ได้แก่ 1) จ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการเหมืองแร่ลิคไนต์แม่เกาะคำขอประทานบัตรที่ 14-36/2553 ร่วมแผนผังโครงการทำเหมืองเดียวกันกับประทานบัตรพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันออกเฉียงใต้ที่แม่เกาะคำ วงเงิน 14,500,000 บาท 2) จ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขาแหลมตอนล่าง วงเงิน 7,970,000 บาท 3) จ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินสะอาด จ.นครศรีธรรมราช วงเงิน 4,800,000 บาท และ 4) จ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาและจัดทำรายงานชี้แจงการเปลี่ยนแปลงลักษณะโครงการโรงไฟฟ้าจะนะ วงเงิน 4,442,300 บาท โดยสรุปในปี พ.ศ. 2555 ปีเดียวบริษัททีเอ็มฯ ได้รับงานจาก กฟผ. ด้วยวงเงิน 43,411,300 บาท

ด้วยการเข้าถึงข้อมูลอย่างจำกัดหลายอย่างการเข้าถึงข้อมูลเป็นไปอย่างยากลำบากทำให้การศึกษาก่อสร้างอิทธิพลของบริษัททีเอ็มฯ ในกระบวนการนโยบายโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่จึงเป็นไปอย่างจำกัดด้วย อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ตัวแทนผู้บริหารและหนึ่งในคณะกรรมการบริษัททีเอ็มฯ ที่เป็นบริษัทที่จัดทำผลการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ผลการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) ทำเทียบเรือบ้านครองรั้ว ซึ่งตัวแทนผู้บริหารบริษัททีเอ็มฯ กล่าวว่า การได้รับความไว้วางใจให้ศึกษาและรับผิดชอบโครงการทำเทียบเรือขนถ่ายถ่าน

หินที่ขนส่งมาจากต่างประเทศไม่มีลัทธิลมนิยมในเลย บริษัทได้รับความไว้วางใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้จัดทำ EIA/EHIA ซึ่งบริษัทก็จัดทำตามกรอบของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) และกรอบการดำเนินการ EIA/EHIA ของ สผ. นั้นเป็นกรอบที่เข้มงวดมาก รัดกุม ละเอียดย และชัดเจนมากซึ่งบริษัทก็ได้ทำตามกรอบอย่างเคร่งครัด ตัวแทนผู้บริหารบริษัทที่มากล่าวต่อไปอีกว่า กระบวนการจัดทำ EIA/EHIA ในทางเทคนิคไม่มีปัญหาเกิดขึ้นเลย แต่สิ่งที่ปัญหาคือการต่อต้านของประชาชนที่รักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตัวเอง ซึ่งยังไม่มี ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ หรือหลายคนไม่ได้ทราบข้อมูลจริง ๆ ตัวแทนผู้บริหารบริษัทที่มากล่าวว่ายอมรับว่าการจัดทำ EIA/EHIA มีปัญหาที่สำคัญคือเรื่องการสื่อสารกับประชาชน ที่การสื่อสารและเรื่องเวลาให้ประชาชนรับรู้มีน้อยเกินไป ซึ่งส่งผลให้ประชาชนยังไม่ตกผลึกในเรื่องเหล่านี้จนประชาชนรู้สึกเหมือนถูกบีบคั้น-บีบบังคับ เลยทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกไม่พอใจ และรวมถึงการสื่อสารของกลุ่มที่คัดค้านเขาสื่อสารถึงประชาชนในวงกว้างได้มากกว่าหน่วยงานของรัฐ (สัมภาษณ์, 2561)

ตัวแทนผู้บริหารบริษัทที่มากล่าวได้นั้นย้ำถึงเทคโนโลยีใหม่ที่จะนำมาใช้ในโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ว่าเป็นเทคโนโลยีแบบใหม่ มีความก้าวหน้าอย่างมาก และการคัดค้านของประชาชนเป็นเพราะประชาชน ‘ติดภาพ’ โรงไฟฟ้าถ่านหินแบบเดิม ๆ เหมือนที่เคยเป็นมาหรือเหมือนที่เกิดขึ้นในข่าว ซึ่งเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในปัจจุบันนั้นเทคโนโลยีได้ก้าวกระโดดไปไกลมากแล้ว และกฟผ. เขาก็มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพิ่มเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้ยกตัวอย่างสมาร์ตโฟนที่มีความเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาก โทรศัพท์มือถือเมื่อ 10-20 ปีก่อนต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับโทรศัพท์มือถือในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามถึงในที่สุดหากการดำเนินการของโรงไฟฟ้ากระบี่เกิดปัญหาขึ้นทั้งในช่วงการก่อสร้างหรือการดำเนินการผลิตไฟฟ้า หรือประชาชนได้รับผลกระทบจากการขนส่งถ่านหิน ที่ท่าเรือหรือที่โรงไฟฟ้าเอง ใน EIA/EHIA ก็ได้มีการวางมาตรการการแก้ไข บรรเทาผลกระทบไว้เยอะมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่บังคับให้ กฟผ. ต้องดำเนินการด้วย และหากกฟผ. ไม่ปฏิบัติตาม กฟผ. อาจมีความผิดได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นมาตรการที่สร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ทั้งสิ้น ดังนั้น EIA/EHIA เป็นสิ่งที่ประกันว่ากฟผ. จะรับผิดชอบต่อผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (สัมภาษณ์, 2561) นอกจากนี้ประเด็นที่กล่าวไปข้างต้นแล้วผู้วิจัยได้ถามถึงประเด็นที่ถูกรวิพากษ์วิจารณ์ว่า ในความเป็นจริง EIA/EHIA จะต้องให้คำตอบว่าต้องสร้างหรือไม่สร้างโรงไฟฟ้า เป็นเหมือนข้อมูลประกอบการตัดสินใจทั้งเรื่องค่าใช้จ่าย ความเหมาะสมทางวิศวกรรม และประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อม แต่กรณี EIA/EHIA ของโรงไฟฟ้ากระบี่ถูกมองจากคนกลุ่มหนึ่งว่าเป็นการจัดทำเพื่อเป็น ‘ใบอนุญาตให้สร้าง’ โรงไฟฟ้าถ่านหินที่กระบี่เพราะมีพูดถึงเฉพาะข้อดีและข้อมูลขาดตกบกพร่องหลายประการ ในประเด็นนี้ตัวแทนผู้บริหารบริษัทที่มากล่าวได้นั้นถึงเรื่อง ‘วิชาชีพ’ ในการทำ EIA/EHIA รวมถึงการทำหน้าที่นี้จะต้องเกี่ยวข้องกับใบอนุญาตการทำงาน ซึ่งจะไม่เสี่ยงที่จะเอาใบอนุญาต เอาวิชาชีพไปเสี่ยงกับการบิดพลิ้ว แต่ท่านก็ได้ยอมรับว่าใน EIA/EHIA ที่ผ่านมามีจุดที่ได้รับคำแนะนำมาอาจมีส่วนที่

ข้อมูลขาดหายหรือไม่เพียงพอ แต่ก็ยังไม่ได้แก้ไขก็ถูกนายกรัฐมนตรียกเลิกไปก่อน” (สัมภาษณ์, 2561)

ตัวแทนผู้บริหารบริษัทที่มิฯ ได้กล่าวทิ้งท้ายในประเด็นที่ EIA และ EHIA ถูกนายกรัฐมนตรียกเลิกเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2560 ว่า ในฐานะเป็นหนึ่งในผู้จัดทำมองว่าในกระบวนการการจัดทำ EIA/EHIA ไม่ได้ขาดตกบกพร่อง ทั้ง กฟผ.และบริษัทที่จัดทำ EIA/EHIA ทำตามกระบวนการและกรอบต่าง ๆ ที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เป็นผู้กำหนด แต่อย่างไรก็ตามก็น้อมรับผลที่เกิดขึ้น ตัวแทนผู้บริหารบริษัทที่มิฯ กล่าวว่า

กระบวนการการจัดทำ EIA/EHIA ในทางเทคนิคไม่มีปัญหาเกิดขึ้นเลย แต่สิ่งที่ปัญหาคือการต่อต้านของประชาชนที่รักษาสผลประโยชน์ของกลุ่มตัวเอง ซึ่งยังไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ หรือหลายคนไม่ได้ทราบข้อมูลจริง ๆ

สำหรับหน่วยงานเอกชนผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มเจ้าของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดกระบี่ ในฐานะที่กลุ่มเจ้าของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดกระบี่สร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ มุตตอผา เกื้อชาติ เจ้าของโรงแรมในพื้นที่เกาะลันตา ซึ่งเป็นเจ้าของโรงแรมที่เคยพาครอบครัวเข้าร่วมการประชุมต่อต้านโรงไฟฟ้าถ่านหินที่กรุงเทพฯ หลายครั้งซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่าก่อนที่จะเข้าร่วมการประชุม นายมุตตอผาเคยสนับสนุนเงินให้การต่อต้านโรงไฟฟ้าถ่านหินผ่านกลุ่มที่คัดค้าน ผ่านกลุ่ม NGOs ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางและค่าอาหารหลายครั้ง อย่างไรก็ตามเมื่อผ่านไป นายมุตตอผามองว่านอกจากการช่วยเหลือเรื่องเงินเพียงอย่างเดียวนั้นคงไม่เพียงพอสำหรับการต่อสู้กับหน่วยงานของรัฐ นโยบายของรัฐอีกต่อไปแล้ว นั่นคือจุดเริ่มต้นของการพาครอบครัวไปร่วมชุมนุมกับเครือข่ายต่อต้านถ่านหินทั้งในพื้นที่จังหวัดกระบี่และที่กรุงเทพฯ เหตุผลหลักที่มุตตอผา ได้เข้าร่วมชุมนุมเพราะหลายฝ่ายโดยเฉพาะกลุ่มคนที่สนับสนุนโรงไฟฟ้าถ่านหินมักจะใส่ร้ายว่าประชาชนที่ต่อต้านถ่านหินรับเงินมาชุมนุม ไม่ได้มีความจริงใจต่อการต่อต้านถ่านหินจริง ๆ ซึ่งนายมุตตอผาต้องการเป็นผู้ยืนยันว่า เจ้าของโรงแรมก็มาต้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน และหากมีการจ้างวานให้มาชุมนุมจริง ๆ จะจ้างตัวเองวันละ 1 แสนบาทถึงจะจ้างได้ เพราะไม่หากจ้างน้อยกว่านั้นคงไม่คุ้มค่ากับการทิ้งบ้าน ทิ้งรีสอร์ทที่มานั่ง ๆ นอน ๆ ที่กรุงเทพฯ นอกจากครอบครัวของนายมุตตอผาแล้วยังมีผู้ประกอบการจำนวนไม่น้อยที่ช่วยสนับสนุนเงินให้กับกลุ่มต่อต้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน โดยเฉพาะในอำเภอเกาะลันตามีโรงแรมขนาดย่อมประมาณ 22-23 โรงแรม ที่ร่วมกันสนับสนุนเงินให้กับขบวนการต่อต้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน ซึ่งในแต่ละครั้งที่มีการรวบรวมเงินอย่างน้อย ๆ ประมาณ 3 แสนบาท ซึ่งมีหลายครั้งก็ได้มากกว่านั้น (สัมภาษณ์, 2561) การสนับสนุนเงินของโรงแรมต่าง ๆ เป็นการสร้างอิทธิพลต่อโครงการฯ เพราะการสนับสนุนเงินซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการต่อสู้โดยการชุมนุมของกลุ่มที่ต่อต้านโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ที่รวมกลุ่มกันแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทั้งที่กระบี่และ

กรุงเทพฯ ซึ่งการสร้างอิทธิพลแบบนี้เป็นการสร้างอิทธิพลทางอ้อม กล่าวคือเป็นการใช้และสื่อสารผ่านเครือข่ายมาสนับสนุนการชุมนุมซึ่งเป็นการสร้างอิทธิพลต่อโครงการฯ โดยตรงซึ่งเป็นช่องทางที่มีความชอบธรรมตามกรอบรัฐธรรมนูญ นายมุตตอฝากกล่าวถึงความสำคัญของโรงไฟฟ้าว่า โรงไฟฟ้ามีความสำคัญแน่นอน แต่หากวันนี้คือเมื่อ 10 ปีก่อน ที่ไม่มีทางเลือกมากมายนัก เราสามารถทำใจยอมรับถ่านหินได้ แต่ปัจจุบัน โซลาร์เซลล์ ปาล์มน้ำมัน ก็สามารถสร้างไฟฟ้าได้แล้ว ที่สำคัญมีความสะอาดกว่าถ่านหินเยอะมาก ช่วยชาวเกษตรกรให้หลุดพ้นจากความยากจนได้เยอะมาก ทำให้รัฐต้องเอาเงินไปให้ต่างชาติ ทำให้รัฐต้องเอาเชื้อเพลิงที่ไม่สะอาดอย่างถ่านหิน นี่คืออีกเหตุว่าทำไมถึงต้องคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน (สัมภาษณ์, 2561) นอกจากนี้ NGOs ระดับแกนนำท่านหนึ่งให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัย (2561) ว่าฝ่ายต่อต้านถ่านหินมีเครือข่ายเจ้าของธุรกิจโรงแรมที่เป็นเพื่อนหรือรู้จักและมีความสนิทกับผู้มีอำนาจหลายคน ซึ่งบุคคลเหล่านั้นนอกจากสนับสนุนเงินแล้ว ก็มีการพูดคุยกับผู้มีอำนาจทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศเพื่อพยายามคานอำนาจกับรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐเอาไว้ โดยในการพูดคุยมักจะหยิบยกเรื่องผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวมาเป็นประเด็นหลักในการพูดคุย

นอกจากที่กล่าวมาความพยายามในการสร้างอิทธิพลของกลุ่มเอกชนต่อโครงการฯ ยังมีรูปแบบอื่นอีกด้วย โดยเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2561 มี 21 องค์กรเอกชนรวมกลุ่มกันออกแถลงการณ์แสดงเจตนาารมณ์และสงจดหมายเปิดผนึกถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน โดยในแถลงการณ์ได้กล่าวถึงนโยบายรัฐที่ก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ในยุคการพัฒนา 4.0 ที่จะนำพาประเทศไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศที่ใส่ใจการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศตามการลงนามของรัฐบาลในปฏิญญาปารีส ด้วยเหตุนี้การก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากมีปัจจัยคุกคามต่อความยั่งยืนในพื้นที่อันดามัน กลุ่ม 21 องค์กรเอกชนรวมจึงขอเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานว่า องค์กรธุรกิจและภาคประชาชนได้ร่วมกันจัดสัมมนาว่าด้วยการประเมินเชิงยุทธศาสตร์เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2561 เพื่อระดมความเห็นว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาแบบใดที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน การเติบโต การจ้างงาน ได้มากกว่ากันระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวกับการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน มีผลสรุปว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวควบคู่กับพลังงานหมุนเวียนจะนำไปสู่การเติบโต ความยั่งยืน ได้มากกว่าด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1) ตัวเลขทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวบ่งชี้ว่ามูลค่าการท่องเที่ยว 3 จังหวัดหลักในพื้นที่อันดามัน คือ กระบี่ ภูเก็ต พังงา มีมูลค่าจำนวน 5 แสนล้านบาท ก่อเกิดห่วงโซ่ทางเศรษฐกิจจำนวนมาก

2) จากงานวิจัยของธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาภาคใต้เกิดการจ้างงานในสาขาการท่องเที่ยวมากถึง 430,170 ตำแหน่งในปี 2557 ซึ่งเป็นบทพิสูจน์ว่าการท่องเที่ยวสามารถจ้างงานได้จำนวนมากและมีกิจการที่ต่อเนื่องจากการท่องเที่ยวจำนวนมาก

3) ภาคใต้ฝั่งอันดามันมีระบบนิเวศที่มีความสำคัญระดับนานาชาติคือพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการยกย่องให้มีความสำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซต์ในจังหวัด ตรัง กระบี่ พังงา ระนอง มีพื้นที่รวมกว่า 1.5 ล้านไร่ ซึ่งเป็นนิเวศที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงอาหารและนิเวศการท่องเที่ยว ด้านธีรพจน์ กล่าวไว้ว่า สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวเกาะลันตาได้ทำแบบสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวโดยได้รับการสนับสนุนทางวิชาการจากนักวิชาการมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เพื่อสำรวจความเห็นนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของโรงไฟฟ้าถ่านหิน จำนวน 1,127 คน จาก 30 ประเทศ พบประเด็นสำคัญว่านักท่องเที่ยวร้อยละ 90 ตอบว่าจะไม่กลับมาเที่ยวอีกหากเกิดโรงไฟฟ้าถ่านหินในจังหวัดกระบี่

ในการแถลงการณ์ดังกล่าว นายอมฤต ศิริพรจุฑากุล ที่ปรึกษาสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ กล่าวด้วยว่า ประกอบกับก่อนหน้านี้มีการศึกษาเชิงยุทธศาสตร์สำคัญ 3 ประการที่เป็นการตกผลิกร่วมกันที่จะนำพากระบี่ไปสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน ปี พ.ศ. 2556 มีการจัดทำวิสัยทัศน์กระบี่ 2020 ว่าด้วยการพัฒนากระบี่ไปสู่ความยั่งยืนหรือ Krabi Go Green ซึ่งเป็นการจัดทำของทุกภาคส่วนในจังหวัดจนกลายเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่สำคัญ และยึดถือปฏิบัติร่วมกันมา การศึกษาของคณะกรรมการ 3 ฝ่ายซึ่งแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรีเพื่อประเมินและศึกษายุทธศาสตร์การใช้พลังงานหมุนเวียนของจังหวัดกระบี่ในปี 2559 ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงพลังงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สมาชิกสภานิติบัญญัติ นักวิชาการ มีผลสรุปออกมารวมกันว่ากระบี่มีศักยภาพการทำพลังงานหมุนเวียนได้ 1,700 เมกกะวัตต์ มีการริเริ่มศึกษาศักยภาพพื้นที่อันดามันของคณะนักวิชาการเพื่อนำไปสู่การจดทะเบียนเป็นมรดกโลก ซึ่งในงานศึกษาพบความมหัศจรรย์จำนวนมากของระบบนิเวศที่มีอยู่ในฝั่งอันดามันตั้งแต่จังหวัดสตูลจนถึงระนอง แสดงให้เห็นถึงความพิเศษของระบบนิเวศที่ควรค่าแก่การรักษาไว้ ฉะนั้นการประเมินการพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์จังหวัดกระบี่แท้จริงแล้วมีการประเมินและตกผลึกมาก่อนหน้านี้ด้วยหลักการทางวิชาการ ความเห็นของทุกภาคส่วนในจังหวัดกระบี่ที่จะนำพากระบี่ไปสู่วิสัยทัศน์ Krabi Go Green การประเมินเชิงยุทธศาสตร์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานมีคำสั่งให้จัดทำนั้น ภาคีเครือข่ายเอกชน ประชาชน ที่ปรากฏในจดหมายเปิดผนึกนี้ ขอยืนยันว่า จังหวัดกระบี่ได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาและนำมาปฏิบัติแล้วเป็นเวลาหลายปี และปัจจัยคุกคามสำคัญสำหรับการบรรลุยุทธศาสตร์คือ การเกิดขึ้นของโรงไฟฟ้าถ่านหิน และทั้ง 21 กลุ่มได้ส่งจดหมายถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเพื่อพิจารณายุติโรงไฟฟ้าถ่านหินเพื่อให้จังหวัดกระบี่ดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ได้ร่วมกันคิดและศึกษาไว้แล้วต่อไป

ในงานเสวนาเรื่อง “Andaman Talk: หายนะ 3 แสนล้านท่องเที่ยวอันดามันจากถ่านหิน” เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2558 ที่ศูนย์ศึกษาวิภาวดีรังสิต มหาวิทยาลัยรังสิต อมฤต ศิริพรจุฑากุล ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ กล่าวว่า ขณะนี้การท่องเที่ยวของประเทศไทยยังไม่ได้ได้รับความนิยมเท่าประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซีย เพราะสถานการณ์การจัดการท่องเที่ยว

ที่เน้นคุณภาพสิ่งแวดล้อมของมาเลเซียนั้น มีมาตรฐานกว่าของไทย ทำให้กระแสการท่องเที่ยวที่ มาเลเซียเติบโตกว่าประเทศไทย ดังนั้นหากประเทศไทยล่าช้าเรื่องการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมรายได้ก็ต้อง ลดลง ภาคการท่องเที่ยวของไทยจึงต้องร่วมสนับสนุนการคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินและส่งเสริมการใช้ พลังงานทดแทนจากอุตสาหกรรมปาล์ม น้ำเสียจากโรงงานแปรรูปยาง รวมถึงการลดการใช้พลังงาน ไฟฟ้าในโรงแรม ร้านอาหารและจุดบริการการท่องเที่ยว เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก็จะทำให้ไทยมี จุดแข็งทางการท่องเที่ยวมากขึ้น และเน้นการอนุรักษ์ด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าอุตสาหกรรมสกปรก และภายหลังการเสวนา นายวัฒนา ธนาศักดิ์เจริญ ประธานหอการค้าภาคใต้ ให้สัมภาษณ์ว่า จากการศึกษาสถานการณ์ความคุ้มค่าของการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่รัฐบาลอ้าง เรื่องความคุ้มค่าทาง เศรษฐกิจและการความคุ้มค่าของพลังงานนั้น เป็นเรื่องไม่จริงเพราะที่ผ่านมาจังหวัดกระบี่นั้นมีรายได้ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม หรือ จีดีพี ที่ดีกว่าภาคอื่น ๆ คือประชากรจังหวัดกระบี่มีจีดีพี ประมาณ 10.7 ของประเทศไทย โดยรายได้ส่วนมากมาจากการท่องเที่ยว ประมงพื้นบ้านและเกษตรอื่น ๆ อาทิ สวน ปาล์ม สวนยาง ซึ่งค่าเฉลี่ยรายได้โดยรวมของประมงและเกษตรนั้นอยู่ที่ประมาณ 1.2 ล้าน ๆ บาทต่อ ปี วัฒนา กล่าวต่อว่าจากการรวบรวมสถิติรายได้ของภาคการท่องเที่ยวอ้างอิงจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ระบุว่า รายได้การท่องเที่ยวในอันดามัน ปี 2556 มีรายได้อยู่ที่ 3.28 แสนล้านบาท ส่วนปี 2558 คาดการณ์ว่าจะเติบโตสูง 28% คือ ประมาณ 4 แสนล้านบาท ขณะที่จังหวัดกระบี่ มีรายได้จากการท่องเที่ยวปี 2556 อยู่ที่ 6 หมื่นล้านบาท และปี 2558 มีการคาดการณ์ว่าจะมีรายได้ สูงถึง 7 หมื่นล้านบาท ซึ่งกระบี่เป็นจังหวัดที่สร้างรายได้หลักทางการท่องเที่ยวแก่ภาคใต้จังหวัดหนึ่ง ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องแต่ต้องมีเงื่อนไข คือ เน้นการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

หน่วยงานเอกชนเจ้าของธุรกิจโรงแรมในพื้นที่จังหวัดกระบี่มีการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการ นโยบายสาธารณะในครั้งนี้อยู่ 4 รูปแบบ คือ 1) การร่วมกันสนับสนุนเงินให้แก่กลุ่มต่อต้านถ่านหินซึ่ง เป็นการสร้างอิทธิพลฯ ทางอ้อมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมทั้งค่าเดินทาง ค่าอาหาร ซึ่งเจ้าของธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่สร้างอิทธิพลฯ แบบนี้เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงแรงปะทะจากอีกกลุ่ม ได้ดีที่สุด 2) การร่วมชุมนุมกับกลุ่มที่ต่อต้านถ่านหินทั้งที่ในตัวเมืองกระบี่ และกรุงเทพฯ และ 3) การ ออกแถลงการณ์ในนามองค์กรเอกชนในจังหวัดกระบี่เพื่อแสดงเจตนาารมณ์และส่งจดหมายเปิดผนึกถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน 4) เข้าร่วมงานวิชาการที่มีการพูดถึงประเด็นโรงไฟฟ้าถ่านหินเพื่อส่ง เสียง ส่งความคิดเห็นของกลุ่มให้ผู้มีอำนาจได้ยิน ซึ่งแกนนำกลุ่มต่อต้านถ่านหิน กล่าวว่า การออก แถลงการณ์และการขึ้นเวทีต่าง ๆ ของกลุ่มเอกชนในกระบี่ทำให้รัฐสนใจ ใส่ใจมากขึ้นเหมือนกัน อาจเป็นเพราะพวกเขาคือแหล่งรายได้ที่สำคัญของชาติ (สัมภาษณ์, 2561)

4.2.4 นักการเมือง

ในประเด็นโรงไฟฟ้าถ่านหินเราได้เห็นบทบาทของนักการเมืองที่หลากหลายเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเจ้าของพื้นที่ทางการเมือง พรรคประชาธิปัตย์เคยนั่งโต๊ะแถลงการณ์คัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่และเทพา เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560 ที่ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ พร้อมด้วย นายกรณ์ จาติกวณิช เสนอรัฐบาลการแก้ปัญหาความขัดแย้งเรื่องโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่และเทพา นายอภิสิทธิ์ กล่าวว่า ที่น่าเสียดายในคำชี้แจงยังพยายามที่จะบังคับให้คนมองแค่เพียงว่า ถ้าไม่มีโรงไฟฟ้าถ่านหิน จะไม่มีไฟฟ้าใช้ซึ่งไม่เป็นความจริง นอกจากนั้นต้องพิจารณาภาพกว้างในระดับโลก ที่รัฐบาลไทยเคยไปประกาศแผนงานในเรื่องคาร์บอน เครดิต ซึ่งหลายประเทศ แม้กระทั่งประเทศจีนก็พยายามลดการพึ่งพาพลังงานถ่านหิน ตนจึงรู้สึกเสียดายที่ไม่มีการพิจารณาเรื่องนี้อย่างจริงจัง แต่เป็นความพยายามที่จะทำตามแผนเดิมที่มีอยู่เท่านั้น ทั้งที่สถานการณ์พลังงานโลกเปลี่ยนมาใช้พลังงานหมุนเวียนกันหมดแล้ว นอกจากนี้นายอภิสิทธิ์ กล่าวว่า มีความพยายามไปมองว่าผู้มาชุมนุมหวังแต่เรื่องสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่เป็นความจริง เขาเสนอทางเลือกเกี่ยวกับพลังงานด้วย และต้องมองด้วยว่าก่อนหน้านี้แม้กระทั่งสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) เคยเสนอให้อันตามันเป็นมรดกโลก แต่รัฐบาลไม่สนใจเรื่องแบบนี้เลย เป็นการไม่มองภาพรวมการพัฒนาจนเกิดความขัดแย้ง สิ่งที่ตนเสนอจงใจเสนอว่าให้ทำที่ อ.เทพา จ.สงขลา ก่อน ทำไม่ต้องมาตัดสินใจว่าเอาถ่านหินที่ จ.กระบี่ทันที ในเมื่อ อ.เทพาสามารถทำได้

นายอภิสิทธิ์ กล่าวต่อว่า ข้อเสนอนี้สอดคล้องกับเป้าหมายของการสร้างความมั่นคงทางด้านพลังงานให้แก่ภาคใต้ และลดการพึ่งพาการใช้ก๊าซธรรมชาติจากอ่าวไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งยังสามารถดำเนินการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยไม่มีการเพิ่มภาระให้แก่ประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและการเผชิญหน้ากับประชาชนในพื้นที่และกลุ่มอนุรักษ์ ยังจะเป็นวิธีการรองรับการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นในอนาคต สนับสนุนเกษตรกรในพื้นที่และสอดคล้องกับการประกาศเจตนารมณ์ของรัฐบาล ที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยพรรคประชาธิปัตย์เสนอแนวทางให้รัฐบาลเร่งก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่ อ.เทพา จ.สงขลา แต่เปลี่ยนการใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงมาเป็นการใช้ก๊าซธรรมชาติเหลว (LNG) ควบคู่ไปกับการศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างโรงไฟฟ้าที่ จ.กระบี่ โดยใช้ปาล์มน้ำมันเป็นเชื้อเพลิงทางเลือก พร้อมกับลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับพลังงานหมุนเวียน อาทิ โซลาร์เซลล์และพลังงานลม ซึ่งจะเป็นทิศทางของการใช้พลังงานในอนาคตของโลก

การตั้งโต๊ะแถลงของอดีตนายกฯ และรองนายกฯ ถือว่าเป็นการสร้างอิทธิพลต่อโครงการฯ ที่มีพลังอย่างมากเพราะนอกจากจะสร้างพื้นที่ข่าวในช่วงกระแสหลักแล้วยังทำให้ผู้มีอำนาจหันมาสนใจประเด็นนี้มากขึ้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์แกนนำกลุ่ม NGOs พบว่าก่อนที่อดีตนายกฯ จะตั้งโต๊ะแถลงมีการพูดคุยกับหลายกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มผู้ต่อต้านถ่านหินกระบี่ และการแถลงการณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ทำให้ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีท่านหนึ่ง ติดต่อเข้ามาพูดถึงและถามถึงความต้องการที่แท้จริง (สัมภาษณ์, 2561) ซึ่งตรงนี้ ถือว่าเป็นการสื่อสารผ่านพรรคการเมือง ซึ่งเป็นไปตามครรลอง

ประชาธิปไตยซึ่งพรรคการเมืองจำเป็นต้องอาศัยแรงสนับสนุนจากกลุ่มผลประโยชน์เพื่อการสร้างฐานเสียง การสื่อสารผ่านพรรคการเมืองจึงทำให้พรรคการเมืองได้แสดงบทบาทตัวตนของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ อย่างเป็นทางการในระบบการเมืองด้วย

แต่อย่างไรก็ตามนักการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ในระดับหัวหน้าและรองหัวหน้าพรรคเท่านั้นที่ออกมาพูดเรื่องนี้ เพราะในพื้นที่ อดีตส.ส.ของพรรคประชาธิปัตย์ก็ไม่เคยแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้เลย แตกต่างจากนักการเมืองท้องถิ่นอย่าง นายกิตติชัย เอ่งฉ้วน รองนายกอบจ.กระบี่ ออกตัวค้านถ่านหินตั้งแต่มีข่าวช่วงแรก ๆ อาจเป็นเพราะบ้านที่ท่านเติบโตมา ‘อยู่ใต้ปล่องไฟ’ ของกฟผ. บ้านเกิดของท่านคือ ตำบลปกาสัยซึ่งอยู่พื้นที่ติดกับโรงไฟฟ้ากระบี่ นอกจากรองนายกอบจ. คนนี้จะค้านสุดตัวแล้วครอบครัวของท่านโดยเฉพาะพี่สาว พี่ชาย พ่อ แม่ ก็ล้วนแต่คัดค้านและมีการร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่ปกาสัยตั้งกลุ่ม ‘พิทักษ์ปกาสัย’ และออกมาเป็นกลุ่มแรก ๆ ที่คัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินรวมถึงทำข้อมูลประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนให้คนออกมาต้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน กิตติชัย เอ่งฉ้วน ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยอีกเหตุผลที่ท่านรองกิตติชัย ค้านถ่านหินเพราะบ้านท่านได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้ามาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ ทั้งเรื่องสุขภาพ และชีวิตความเป็นอยู่ เมื่อกฟผ.ประกาศจะสร้างโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ ครอบครัวท่านจึงออกมามีเสียงคัดค้านอย่างสุดตัว พ่อแม่ของท่านเคยไปร่วมกับประชาชนนั่งประท้วงคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินที่กรุงเทพฯ ด้วย ซึ่งสร้างความประทับใจ เรียกกำลังใจให้แก่ผู้คัดค้านถ่านหินอย่างมาก นาย กิตติชัย เอ่งฉ้วน รองนายกอบจ.กระบี่ได้ให้สัมภาษณ์ถึงเหตุผลที่คัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ว่า โรงไฟฟ้าถ่านหินไม่เหมาะกับกระบี่อย่างมากเพราะจะทำให้วิถีชีวิตของคนในพื้นที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะชาวประมงที่มีแหล่งทำมาหากินในบริเวณนั้น หากเขาหาปลาไม่ได้ เขาจะเอาเงินจากไหนมาใช้ในแต่ละวัน ไหนลูกหลานที่ต้องเรียนหนังสืออีก ทะเลคือชีวิตของพวกเขา นอกจากนี้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่กระบี่จะถูกมองว่า ‘สกปรก’ รายได้จากนักท่องเที่ยวหายไป ใครจะรับผิดชอบ นี่ยังไม่นับรวมการเผาไหม้ สารต่าง ๆ ที่จะถูกปล่อยออกมาจากปล่องหลังจากการเผาไหม้ (สัมภาษณ์, 2561)

นอกจากนี้นายกิตติชัยได้อธิบายถึงข้อกังวลในการเดินเรือของเรือขนส่งถ่านหินวันละ 1 เที่ยว (ไปและกลับ) ที่จะ ‘นำเข้า’ ถ่านหิน ผ่านแหล่งท่องเที่ยวมากมาย ตั้งแต่เกาะลันตา เกาะปู เกาะจำ และเข้าทางเกาะศรีบอยมายังท่าเรือบ้านคลองรั้ว เส้นทางนี้เป็นเส้นทางขนส่งน้ำมันเตาในปัจจุบัน แต่น้ำมันเตาขนเดือนละ 1 ครั้ง แต่เรือขนส่งถ่านหินจะเข้าวันละ 2 ลำ บริเวณนั้นเป็นแหล่งของหญ้าทะเลที่เป็นอาหารของปลาพะยูน เป็นที่วางไข่ของหอยชักตีนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ซึ่งเป็นอาหารประจำจังหวัดกระบี่ เรือที่ขนถ่านหินหนัก 1 หมื่นตัน ใบพัดต้องใหญ่มากแน่ ๆ จะพัดพวกหญ้าทะเลแล้วทำให้น้ำทะเลขุ่น แล้วธรรมชาติของน้ำทะเล เขาจะไหลตามกระแส น้ำ กฟผ.อ้างว่าห่างจากที่ดำน้ำสำคัญ 3.9 กิโลเมตร แต่เมื่อน้ำขุ่นแล้วมันไม่ได้อยู่นิ่ง กระแสอาจไหลพาพวกตะกอนที่ถูกใบพัดเรือไปยังแหล่งท่องเที่ยวพวกนี้ได้ การหาปลา หาหอย ซึ่งเป็นรายได้หลักของคนแถบนี้จากที่เคย

หาได้เยอะมาก ๆ เขากลัวมากกว่าจะกระทบต่อการทำมาหากิน ต่อวิถีชีวิตของเรา ซึ่งเขาไม่อยากเสียโอกาสตรงนี้ไป เพราะเขามีเงิน ส่งเงินให้ลูกหลานได้เรียนหนังสือก็มาจากทะเลตรงนี้ (สัมภาษณ์, 2561)

นายกิตติชัย กล่าวต่อว่าจริง ๆ เรื่องโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ มันผิดกระบวนการมาตั้งแต่ต้น การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนถูกตัดขาดออกไป การรับฟังความคิดเห็นเป็นการรับฟังเทียมคือ คนที่เห็นต่างถูกกีดกันออกจากเวทีแสดงความคิดเห็น ในหอประชุมช่วงรับฟังความคิดเห็นมีเฉพาะคนที่เห็นด้วย รวมถึงวิธีการของกฟผ.ที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่ยอมรับนั้นผิดมหันต์วิธีการของ กฟผ.คือการเข้าหาผู้นำชุมชน เช่น นายก อบต.กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะอิหม่าม พวกคนเหล่านี้ไปศึกษาดูงาน โรงไฟฟ้าแม่เมาะ มาบตาพุด พานักการเมืองตำแหน่งใหญ่ ๆ ไปต่างประเทศไปญี่ปุ่น ไปเยอรมัน สิ่งเหล่านี้อาจจูงใจนักการเมืองได้ แต่จูงใจหรือลบความกลัวในใจประชาชนไม่ได้หรอก เพราะประชาชนกลัวการไม่มีแหล่งทำมาหากิน กลัวการไม่มีเงินเพื่อส่งให้ลูกหลานเรียนหนังสือมากกว่าตัวท่านเองก็เคยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัด คนจากกฟผ.มาขอคำแนะนำในเรื่องโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ท่านรองนายกได้ให้คำแนะนำสั้น ๆ คือ ‘ยกเลิกโรงไฟฟ้าจากถ่านหินสิ ประชาชนเห็นด้วยแน่นอน’ (สัมภาษณ์, 2561)

นอกจากนี้นายกิตติชัยได้กล่าวว่า ปัจจุบันโลกของเราเปลี่ยนไปเยอะแล้ว คนไทยก็เปลี่ยนไปแล้ว ทางการจะมาชี้แจงสั่งอย่างไร พ.ศ. 2504 ว่า ‘ทางการสั่งมาว่า’ แบบนี้ไม่ได้ ไม่มีทางที่จะสำเร็จ หมดเวลาของการทำงานจากบนลงล่างแล้ว ในปัจจุบันควรเน้นที่การมีส่วนร่วมของประชาชน ‘อย่างแท้จริง’ รับฟังเขา ถามเขา ตั้งแต่ต้นเลยว่าต้องการแบบไหน กลัวอะไร ไม่ใช่การเขียนแผนแล้วยัดใส่มือประชาชนว่าต้องเป็นแบบนั้น แบบนี้ ไม่ได้อีกต่อไปแล้ว ที่สำคัญเรื่องโรงไฟฟ้านี้กระบี่มีทางเลือกที่หลากหลายมาก ยกตัวอย่างคือการนำ ‘ศาสตร์พระราชา’ มาปฏิบัติใช้ คือการนำปาล์มน้ำมันการผลิตไฟฟ้า นอกจากจะได้ไฟฟ้าจากพลังงานสะอาดแล้ว การผลิตไฟฟ้าจากปาล์มน้ำมันจะช่วยเกษตรกรซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของกระบี่ได้มีรายได้ที่ดี เกษตรกรมีรายได้ที่ดีก็จะมีชีวิตที่ดีขึ้นด้วย แต่ปัญหาคือทางภาครัฐสนใจ ใส่ใจสิ่งเหล่านี้มากพอหรือยัง (สัมภาษณ์, 2561)

นอกจากรองนายกิตติชัยที่คัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่แล้ว ในอบจ.กระบี่มีรองนายกอีกคนหนึ่งคือนายสฤกษ์พงศ์ เกี่ยวข้อง ถึงจะเป็นรองนายก อบจ. เหมือนกันแต่ความคิดเห็นในเรื่องโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ รองนายกอบจ. 2 คนคิดเห็นแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง โดยรองนายกสฤกษ์พงศ์ได้พูดในเวทีเสวนาวิชาการ “โรงไฟฟ้าถ่านหินเป็นความหวังหรือเป็นปัญหาของภาคใต้” ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2561 ไว้ว่าสถานการณ์ของการก่อสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่เป็นวิกฤตการณ์ของเรื่องการรักษาดี คนเห็นแก่ตัวเพิ่มมากขึ้น จึงไม่เสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประเทศชาติส่วนรวม ไม่เข้าใจสถานะของประเทศ เห็นต่างประเทศที่มีโซลาร์เซลล์แล้วอยากใช้ได้ ซึ่งบริบทของประเทศไทยไม่เหมือนกับฝรั่งเศส เยอรมัน หรือญี่ปุ่น แต่ละกลุ่มมีมุมมองแตกต่างกัน

NGOs มองเรื่องสิ่งแวดล้อม ประชาชนมองเรื่องต้นทุนและราคา รัฐบาล (กฟผ.) มองที่ความมั่นคงทางพลังงานทำให้เกิดความขัดแย้ง นอกจากนี้สถุขณ์พงศ์ ได้ตั้งคำถามต่อรัฐบาลว่าจุดเริ่มต้นของโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ เริ่มจากแผน PDP เริ่มจากแผนของรัฐบาลแต่ทำไมในปัจจุบันถึงได้โยนภาระนั้นให้กับกฟผ. ในความคิดเห็นของท่านมองว่าการพยายามเข้าไปแก้ไขความขัดแย้ง ลงพื้นที่ประชาชนเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องเป็น “แถวหน้า” ในการทำความเข้าใจกับประชาชนไม่ใช่กฟผ. แต่ปัจจุบัน กฟผ. กลายเป็นหน่วยงานที่ต้องเป็นเจ้าภาพในเรื่องนี้

สถุขณ์พงศ์ ย้ำว่าตนเองมีความรักชาติ รักแผ่นดินจึงต้องการให้กระบี่มีโรงไฟฟ้าถ่านหินให้จังหวัดกระบี่เป็นจังหวัดที่เสียสละให้ตั้งโรงไฟฟ้าที่กระบี่เพราะกระบี่เคยมีโรงไฟฟ้ามาตั้งแต่ปี 2507 และย้ำว่าถ่านหินไม่ได้สกปรกอย่างที่ NGOs เข้าใจ คนกระบี่ไม่ได้กินถ่านหินเป็นอาหารอาหารที่คนกินเข้าไปหลายอย่างสกปรกกว่าถ่านหินอีก การที่บอกว่าถ่านหินสกปรกแสดงว่าท่านไม่เชื่อมั่นในเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป นอกจากนี้จากการเข้าสัมภาษณ์ผู้บริหารท้องถิ่น 4 ตำบลรอบโรงไฟฟ้ากระบี่ พบว่าทุกคนเคยเดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับกฟผ. ทั้งในและต่างประเทศแทบทั้งสิ้น และมีความคิดเห็นคือภาครัฐควรใช้กลไกของรัฐผ่านกระทรวงมหาดไทยเข้ามาทำความเข้าใจกับประชาชนให้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะประชาชนมักจะเชื่อข้อมูลที่ผิดและบิดเบือน การสร้างอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นที่เปิดเผยตัวว่าสนับสนุนการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ จะแตกต่างจากนักการเมืองท้องถิ่นที่ต่อต้านถ่านหิน คือไม่เข้าร่วมชุมนุมกับผู้สนับสนุนถ่านหิน แต่เน้นการร่วมงานเสวนาต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยส่วนราชการ รวมถึงการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนด้วย

4.2.5 กลุ่มภาคประชาสังคมและนักวิชาการ

อัครเดช ฉากจินดา NGOs ระดับแกนนำต่อต้านถ่านหินกระบี่ กล่าวว่าเริ่มต้นที่ตนเองเข้ามาต่อสู้เรื่องต่อต้านถ่านหินด้วยการถูกทาบตามจาก นายสมนึก กรดเสื่อ แกนนำกลุ่มพิทักษ์ป่าส้าย เพราะกลุ่มพิทักษ์ ป่าส้ายต้องการต่อต้านโรงไฟฟ้าอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นการพยายามสร้างและใช้เครือข่าย ตามแนวคิดของ ซึ่งเป็นช่องทางที่มีความชอบธรรมตามกรอบของรัฐธรรมนูญ หลักจากนั้นกลุ่ม NGOs มีการวางแผนการทำงานกันโดยมีเป้าหมายคือการนำเสนอข้อมูลอีกด้านที่ภาครัฐพยายามปกปิด และเป้าหมายในเรื่องการผลิตไฟฟ้าพลังงานด้วยพลังงานสะอาดก็ตามมา การวางแผนต่อสู้และสร้างอิทธิพลในกระบวนการนโยบายครั้งนี้ นายอัครเดชกล่าวว่าทางกลุ่มต่อต้านถ่านหินจะต้องทำให้เกิดเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อสร้างพลังในการต่อสู้ โดยทางกลุ่มได้ลงพื้นที่ร่วมกับมูลนิธิอันดามันเพื่อหาตัวแทนชาวบ้านที่มีลักษณะเหมือน ‘ผู้นำทางจิตวิญญาณ’ ไม่ใช่ผู้นำโดยตำแหน่งมาร่วมกับเครือข่ายฯ เพื่อนำเสนอข้อมูลและชักชวนการแสดงออกต่าง ๆ (สัมภาษณ์, 2561) การพยายามสร้างเครือข่ายมีความสำคัญอย่างมากเพราะนอกจากการเข้าหาประชาชนในพื้นที่แล้วทางกลุ่มต่อต้านถ่านหินได้เข้าหานักการเมืองท้องถิ่นที่เห็นด้วย รวมไปถึงนักธุรกิจในจังหวัดกระบี่ จน

ทำให้นักธุรกิจเอกชนต่าง ๆ เห็นด้วยและร่วมกันออกแถลงการณ์ต่อนายกรัฐมนตรีอย่างที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้ว ซึ่งอัครเดช กล่าวว่า การมีเครือข่ายเป็นนักธุรกิจนั้นทำให้ตำรวจและทหารมีความเกรงใจกลุ่มต่อต้านฯ อย่างมากทำให้เกิดการ ‘ปล่อยผ่าน’ ในหลาย ๆ ครั้งเมื่อมีการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ต่าง ๆ รวมไปถึงกลุ่มนักธุรกิจในจังหวัดก็เป็นแหล่งทุนที่สำคัญของกลุ่มต่อต้านฯ ทุกการเคลื่อนไหวทางกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มเหล่านี้เสมอ ๆ แม้หลายคนไม่ได้ออกตัวอย่างเต็มที่แต่เบื้องหลังก็คอยช่วยเหลืออยู่เสมอ (สัมภาษณ์, 2561)

นอกจากนี้ยังมีการลือขบปี ซึ่งเป็นการโน้มน้าวใจผู้ที่มีอำนาจให้รับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอของกลุ่มผลประโยชน์ ทางกลุ่ม NGOs กล่าวว่าทางกลุ่มไม่เชิงลือขบปีแต่เป็นการใช้ช่องทางระบบราชการ ให้คนในกระทรวงต่าง ๆ รวมไปถึงที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีได้รับทราบข้อมูลอีกชุดหนึ่ง ในความเป็นจริงแล้ว ผู้หลักผู้ใหญ่ระดับสูงในรัฐบาลที่มีอำนาจกำหนดนโยบายหลายท่านก็ไม่ได้เห็นด้วยกับถ่านหิน แต่ ‘เงื่อนไข’ ในการยกเลิกยังมีไม่เพียงพอ การที่กลุ่มคนคัดค้านมาชุมนุมจึงเป็นการเพิ่มเงื่อนไขในการยกเลิกถ่านหินไป (สัมภาษณ์, 2561) แต่อย่างไรก็ตาม อัครเดช (2561) กล่าวว่า การที่รัฐบาลถอยเรื่องโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ก็เป็นเพียงการพยายามผลักปัญหาให้ไกลตัวจากรัฐบาล เพราะปัญหาของรัฐบาลมีเยอะพออยู่แล้ว เห็นได้ชัดว่าการสร้างอิทธิพลต่อโครงการฯ เป็นการสื่อสารผ่านผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดรัฐบาล ซึ่งวิธีการสื่อสารผ่านระบบราชการที่ผสมการลือขบปีนี้มีความสำคัญมาก เพราะระบบราชการเป็นกลไกหลักในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ให้แก่รัฐบาลหากบุคลากรในระบบราชการมีความเห็นอกเห็นใจกลุ่มผลประโยชน์แล้วนโยบายสาธารณะต่าง ๆ ย่อมเอื้อให้กลุ่มผลประโยชน์ได้ รวมไปถึงการสื่อสารผ่านสื่อมวลชน โดยเฉพาะโทรทัศน์ (Thai PBS, Springnews, ผู้จัดการ, นิตยสาร Way) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ โดยกลุ่มต่อต้านฯ ได้สถาปนาตัวเองมาเป็นสื่อโดยการสร้างเพจและรายงานข่าวแบบทันท่วงที่ไม่จำเป็นต้องรอให้สำนักข่าวใหญ่ ๆ มาทำข่าวซึ่งประสบความสำเร็จอย่างมาก เพราะมีผู้ให้ความสนใจแชร์ข่าวจากเพจ ‘หยุดถ่านหินกระบี่’ จำนวนมาก ปัจจุบัน (วันที่ 4 กรกฎาคม 2561) จำนวนผู้ติดตามเพจอยู่ที่ 21,227 การใช้สื่อเหล่านี้จะสร้างแรงสนับสนุนหรือมติมหาชนให้แก่กลุ่มผลประโยชน์เพื่อเป็นแรงกดดันหรือผลักดันให้ผู้มีอำนาจรับรู้ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแนวทางกลุ่มต่อต้านฯ มีการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายโดยการประท้วง ทางกลุ่มมีการใช้หลายรูปแบบมาก ทั้งการเดินขบวนในวันที่มีการจัดการรับฟังความคิดเห็น การเดินขบวนในตัวจังหวัด การนำเรือมาชุมนุมในบริเวณพื้นที่ป่าชุ่มน้ำ การอดอาหาร เป็นต้น ซึ่งการประท้วงจะทำให้สื่อมวลชนหลักและประชาชนทั่ว ๆ ไป รวมถึงผู้มีอำนาจหันมาสนใจกลุ่มผลประโยชน์มากขึ้น และการสร้างอิทธิพลประการสุดท้ายคือ การใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านพรรคการเมือง นายอัครเดช ได้กล่าวว่าทางกลุ่มเคยได้เข้าพบอดีตนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เพื่อแจ้งให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น รวมไปถึงเพื่อให้นักการเมืองซึ่งมีบทบาทในพื้นที่ได้มีปฏิกริยาเพื่อส่งผ่านไปยังผู้มีอำนาจเพื่อเป็นการสร้างอิทธิพลต่อ

กระบวนการนโยบายอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งวิธีการนี้ก็ทำให้เกิดการตั้งโต๊ะแถลงข่าวของอดีตนายกฯ และอดีตรองนายกฯ ที่ต่อต้านการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหินและมีข้อเสนออื่นซึ่งได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

นอกจากกลุ่ม NGOs แล้ว มีนักวิชาการหลายคนที่ออกแสดงความคิดเห็น จุดยืนซึ่งได้สร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะของโครงการนี้ ซึ่งนายศุภกิจ นันทะวรการ ผู้จัดการฝ่ายนโยบายสาธารณะ มูลนิธินโยบายสุขภาวะ กล่าวว่า หากคาดการณ์ตามแผนอนุรักษ์พลังงานของกระทรวงพลังงาน ตัวเลขการใช้ไฟฟ้าสูงสุดของ จ.กระบี่ ในปี 2562 จะอยู่ที่ 167 เมกะวัตต์ ฉะนั้นในอีก 3 ปี จ.กระบี่ สามารถมีกำลังการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนที่พึงได้ 170 เมกะวัตต์ ก็เท่ากับว่าเพียงพอ นายศุภกิจ กล่าวอีกว่า ปัจจุบัน จ.กระบี่ ได้รับผลประโยชน์จากค่าเชื้อเพลิงชีวมวลและก๊าซชีวภาพถึงปีละ 793 ล้านบาท แต่หากในอนาคตสามารถใช้พลังงานหมุนเวียนได้ 100% ตัวเลขจะเพิ่มขึ้นเป็นปีละ 3,051 ล้านบาท และยังช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ถึงปีละ 888,858 ตัน ซึ่งสอดคล้องกับนายสมพร ช่วยอารีย์ อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กล่าวว่า จ.กระบี่ มีศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าจากโซลาร์เซลล์จำนวน 1,131 เมกะวัตต์ โดยในแผน 3 ปีแรก จะสามารถผลิตได้รวม 65 เมกะวัตต์ ส่วนพลังงานลมจะมีศักยภาพประมาณ 200 เมกะวัตต์ โดยในแผน 3 ปีแรก จะสามารถผลิตได้ 15 เมกะวัตต์ และนายอิทธิราชกูร์ ดำดี ที่ปรึกษาคณะกรรมการปาล์มน้ำมัน จ.กระบี่ กล่าวว่า จ.กระบี่ มีพื้นที่การเกษตร 1.8 ล้านไร่ เป็นปาล์มน้ำมัน 9.8 แสนไร่ หรือคิดเป็น 52% มีผลผลิตรวม 3.28 ล้านตันต่อปี และด้วยนโยบายที่ให้เปลี่ยนพื้นที่จากยางพาราเป็นปาล์มน้ำมัน ทำให้มีอัตราการปลูกเพิ่มเฉลี่ย 5% ต่อปี ทั้งนี้ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่ให้ผลผลิตได้มากที่สุดในทุกด้าน เพราะนอกจากผลผลิตที่เป็นน้ำมันราว 10% ส่วนที่เหลือล้วนเป็นพลังงานชีวมวลแทบทั้งสิ้น

หากเป็นชีวมวลจากพืชประเภทอื่นอาจต้องรองจนกว่าจะถูกโค่น แต่ปาล์มน้ำมันเป็นพื้นที่เราเก็บเกี่ยวและตัดแต่งตลอดทั้งปี ให้ผลผลิตที่ต่อเนื่องจนกว่าจะครบ 25 ปีจึงทำการโค่นแล้วปลูกใหม่ ทำให้ปัจจุบันมีมูลค่าจากการขายชีวมวลเหล่านี้กว่า 2 หมื่นล้านบาทต่อปี นายอิทธิราชกูร์ กล่าว

นายปริญญา เทวานฤมิตรกุล รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้โพสต์ใน Facebook ส่วนตัวเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2560 โดยระบุถึง เหตุผลที่รัฐบาลไม่ควรเดินหน้าทำโรงงานไฟฟ้าถ่านหิน เพราะได้ไม่คุ้มเสีย โดยอธิบายว่า ถ่านหินเป็นพลังงานที่สกปรก และต้องใช้ต้นทุนมหาศาลในการทำให้อสะอาด ซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดกับเหตุผลว่า ต้องการพลังงานราคาถูก และยกตัวอย่างเช่น จำนวนคาร์บอนไดออกไซด์ต่อปีที่โรงไฟฟ้าถ่านหิน 800 เมกะวัตต์ที่กระบี่ และอีก 2,000 เมกะวัตต์ที่เทพา จะปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ เท่ากับปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ที่ปล่อยจากรถยนต์ทุกคันในประเทศไทยรวมกัน และที่สำคัญคือพื้นที่ที่จะก่อสร้างที่กระบี่ เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของ

ภาคใต้ เป็นพื้นที่ประมงชายฝั่งสำหรับชุมชน และยังเป็นอยู่ในเขตพื้นที่แรมซาร์ หรือพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับระหว่างประเทศ การเอาโครงการที่มีข้อสงสัยเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไปสร้างในพื้นที่ละเอียดอ่อนอย่างนี้ ก็ต้องมีคนคัดค้านแน่ ไทหนจะเรื่องมีปัญหาเรื่องการล่อเย้น ที่น้ำที่ปล่อยมาจะมีอุณหภูมิสูงขึ้น 3 หรือ 4 องศา ซึ่งจะกระทบต่อระบบนิเวศและวงจรชีวิตของแพลงตอนที่เป็นอาหารสัตว์ทะเล ไทหนจะเรื่องเรือขนถ่ายถ่านหินที่วิ่งไปมา ฯลฯ ถ้ารัฐบาลไม่มีทางเลือกอื่นโดยังพอว่า แต่โรงไฟฟ้าน้ำมันปาล์มของเอกชนที่ภาคใต้ก็ผลิตไฟฟ้าได้หลายร้อยเมกะวัตต์ แต่ กฟผ. ไม่ยอมไปซื้อเขาเอง แล้วที่จังหวัดกระบี่ยังมีศักยภาพความพร้อมที่จะผลิตพลังงานทางเลือกอื่น ๆ อีกมากมาย นายปริญญา กล่าวต่ออีกว่า กฟผ. มักจะบอกว่า ประเทศไทยไหน ๆ ก็มีโรงไฟฟ้าถ่านหิน ประเทศที่มีพลังงานทางเลือกมากที่สุดอย่างสแกนดิเนเวียและเยอรมันนี่ ก็มีโรงไฟฟ้าถ่านหิน ดังนั้นประเทศเราก็มีได้ จริงครับ แต่เขาทยอยเลิกใช้และไม่สร้างใหม่เพิ่มแล้ว ล่าสุดแม้กระทั่งประเทศจีนที่ใช้พลังงานถ่านหินมากที่สุดก็ประกาศยกเลิกโรงไฟฟ้าถ่านหินจำนวนกว่าหนึ่งร้อยแห่งแล้ว

ถ้าจะบอกว่าภาคใต้จำเป็นต้องมีโรงไฟฟ้า เพราะมีไฟฟ้าสำรองน้อยที่สุด อันนี้ กฟผ. หลงประเด็นนะครับ ชาวบ้านไม่ได้ค้านโรงไฟฟ้า เขาค้านถ่านหินครับ! เรื่องนี้ได้ไม่คุ้มเสีย ทั้งความเสี่ยงในเรื่องผลกระทบต่อระบบนิเวศของกระบี่ และความเสี่ยงในทางการเมือง เรื่องหลังนี้อาจจะสำคัญกว่าเรื่องแรกด้วยซ้ำ ทางเลือกอื่นยังมี #โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่รัฐบาลควรจะถอยก่อนครับ นายปริญญา กล่าว

การประชุมของกลุ่มต่อต้านถ่านหินถูกมองว่าเป็น ‘มือบีมี่เส้น’ เพราะในกลุ่มต่อต้านฯ มี หม่อมหลวง รุ่งคุณ กิติยากร ซึ่งเป็นบุตรของ หม่อมราชวงศ์เกียรติคุณ กิติยากร ทำให้ตำรวจ ทหาร ไม่ค่อยเข้ามา ‘จัดการ’ หลายครั้งยังได้รับการอำนวยความสะดวกให้ด้วย ซึ่ง NGOs ระดับแกนนำ กล่าวกับผู้วิจัยว่า ตนเองก็รู้สึกเหมือนกันว่ากลุ่มต่อต้านถ่านหินมีเส้น เพราะสามารถมาชุมนุมหลาย ๆ วันรอบทำเนียบได้ซึ่งหากเป็นมือบีมี่คนอื่นคงโดนจัดการไปบ้างแล้ว (สัมภาษณ์, 2561) สอดคล้องกับข้อสังเกตของใบตองแห้ง

กลุ่ม NGOs มีการสร้างอิทธิพลต่อโครงการฯ ที่สำคัญเลยก็คือการสร้างและใช้เครือข่ายต่าง ๆ ที่กลุ่มมีโดยเฉพาะจากนักการเมืองท้องถิ่น นักธุรกิจ ซึ่งคนกลุ่มนี้ล้วนแต่ทำให้การจัดกิจกรรมในพื้นที่เป็นไปอย่างง่ายมากขึ้น เป็นเสมือนกลุ่มคนที่คอยต่อรองกับผู้มีอำนาจและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้กับกลุ่มต่อต้านถ่านหิน รวมไปถึงการที่กลุ่มต่อต้านถ่านหินมีบุคคลที่มาจากราชสกุลที่คอยช่วยเหลือและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอจนเกิดปรากฏการณ์ปล่อยผ่านได้หลายกิจกรรม และการได้พูดคุยกับอดีตนายกรัฐมนตรีจนทำให้เกิดการตั้งโต๊ะแถลงการณ์ของอดีตนายกฯ และอดีตรองนายกฯ ซึ่งทำให้ภาพของกลุ่มต่อต้านถ่านหินถูกจับตามอง และถูกให้ความสนใจมากขึ้น ส่วนนักวิชาการ

4.2.6 สื่อมวลชน

การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนมีการนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องเน้นการนำเสนอข่าวในช่วงการชุมนุมของทั้ง 2 ฝ่ายแต่ด้วยการชุมนุมของฝ่ายต่อต้านถ่านหินมาบ่อยครั้งกว่าทำให้ดูเหมือนว่าการนำเสนอข่าวของฝ่ายต่อต้านถ่านหินมากกว่า อีกทั้งในสื่อกระแสหลักทั้งโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ยังมีการนำเสนอข่าวความจำเป็นในการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินอยู่บ้าง ซึ่งให้เหตุผลเรื่องการรับซื้อไฟฟ้าจากต่างประเทศซึ่งมีความเสี่ยงมีต่างประเทศหยุดการผลิตหรือหยุดส่งกระแสไฟฟ้า รวมถึงความจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคใต้ และการนำเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มต่าง ๆ ในช่วงที่มีการชุมนุมเรียกร้อง แต่ไม่ค่อยพบเจอการนำเสนอและถกเถียงกันในประเด็นการถกเถียงถึงความจำเป็นในการใช้เชื้อเพลิงถ่านหินในการผลิตไฟฟ้า อย่างไรก็ตามมีช่อง Thai PBS และสื่อกระแสรองในโลกออนไลน์จำนวนหนึ่ง อาทิ Way Magazine, TCJ, The Momentum เป็นต้น ที่นำเสนอข่าวในการให้ข้อมูลอีกด้านหนึ่งซึ่งขัดแย้งหรือถอดข้อมูลที่กพพ.มักจะนำเสนอ เช่น ศักยภาพของการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทางเลือก ผลเสียของถ่านหิน การตั้งคำถามกับคำว่าถ่านหินสะอาด เป็นต้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์อดีตนักข่าวสายสิ่งแวดล้อมท่านหนึ่ง พบว่าปัญหาการนำเสนอข่าวของช่องต่าง ๆ มีข้อจำกัดอย่างมากโดยเฉพาะเม็ดเงินจากการซื้อโฆษณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคม เพราะสำนักข่าวหลายแห่งก็มี “ความเกรงใจ” และ “เกรงกลัว” ว่าการนำเสนอข่าวจะกระทบต่อการซื้อโฆษณา แต่การที่ช่อง Thai PBS สามารถนำเสนอข่าวได้อย่างต่อเนื่องเพราะ Thai PBS เป็นช่องสาธารณะไม่จำเป็นต้องมีรายได้จากการซื้อโฆษณาทำให้ความเกรงและเกรงกลัวในเรื่องรายได้นั้นไม่มีเลย จึงทำให้มีการนำเสนอข่าวในประเด็นทางสังคมได้อย่างอิสระกว่าช่องอื่น ๆ รวมไปถึงการที่ Thai PBS มีสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ Thai PBS ซึ่งคอยตรวจสอบการนำเสนอข่าวต่าง ๆ ให้รอบด้าน ส่วนสื่อกระแสรองในโลกออนไลน์ที่นำเสนอข่าวในประเด็นนี้เป็นเพราะการมีนักข่าวที่สนใจเฉพาะด้าน คือการให้ความสำคัญกับประเด็นด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการต่อสู้ภาคประชาชน ด้านโครงการของรัฐทำให้มีการนำเสนอข่าวประเภทนี้อย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการ ‘โฆษณาแฝง’ ของ กพพ.ที่มักจะมาในรูปแบบการเชิญสื่อมวลชนไปดูขั้นตอนการผลิตไฟฟ้าถ่านหิน การเชิญไปดูโรงไฟฟ้าในที่ต่าง ๆ และการแถลงข่าวของ กพพ. ซึ่งนักข่าวท่านนี้กล่าวว่าสิ่งเหล่านี้คือโฆษณาแฝงของกพพ. ที่จะใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ จำเป็นต้องนำเสนอข่าวไปตามที่เห็น (สัมภาษณ์, 2561) อย่างไรก็ตามเป็นที่ตั้งข้อสังเกตว่า ประชาไท ซึ่งเป็นสื่อทางเลือกที่มักจะตั้งคำถามต่อประเด็นเชิงโครงสร้างของสังคมไทยแต่กลับนำเสนอข่าวในเรื่องโรงไฟฟ้าถ่านหินกระป๋องน้อยมาก และมาเน้นการนำเสนอข่าวของกลุ่มต่อต้านถ่านหินในช่วงหลังรัฐประหาร 2557 มากขึ้น NGOs ระดับแกนนำคนหนึ่งได้คาดเดาเหตุผลว่าอาจเป็นเพราะแกนนำกลุ่มต่อต้านถ่านหินคนสำคัญอย่าง ประสิทธิ์ชัย หนูนวนล ซึ่งเคยเข้าร่วมการชุมนุมกับกลุ่ม กปปส. และมีความสนิท/รู้จักกับหลาย ๆ คนในกปปส. ด้วยเหตุตรงนี้เองก็อาจเป็นเหตุผลว่าทำไม ประชาไท

ถึงนำเสนอข่าวในประเด็นนี้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น แต่ในช่วยหลังการรัฐประหารก็มีการนำเสนอข่าวในประเด็นนี้เพิ่มมากขึ้น (สัมภาษณ์, 2561)

อดีตนักข่าวสายสิ่งแวดล้อมกล่าวต่อว่าการนำเสนอข่าวของสายสิ่งแวดล้อมมักจะเป็นไปคนละทางกับข่าวสายเศรษฐกิจ คือเป็นที่รู้กันในสื่อมวลชนว่าสายเศรษฐกิจมักจะมีการนำเสนอข่าวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านพลังงาน เหตุผลทางเศรษฐกิจมากกว่าการนำเสนอข่าวอื่น ๆ (สัมภาษณ์, 2561) นอกจากนี้บรรณาธิการสื่อออนไลน์ฉบับหนึ่งให้ข้อมูลว่ามี ‘ผู้ใหญ่ในกระทรวงพลังงาน’ ติดต่อกับและเชิญไปทานข้าวพร้อมกับสอบถามถึงความเชื่อด้านพลังงานว่าสนใจในพลังงานแบบใด และให้ข้อมูลถึงความจำเป็นและสำคัญในการใช้พลังงานถ่านหินผลิตไฟฟ้า แต่ก็ไม่มีการพูดถึงการขอซื้อโฆษณาหรือขอให้นำเสนอข่าวในส่วนของคุณข้อมูลของกฟผ.แต่อย่างไร (สัมภาษณ์, 2561)

สื่อมวลชนกระแสหลักมีความเกรงกลัวและเกรงใจในการนำเสนอข่าวอย่างมาก เพราะมีเรื่องเงินและการซื้อโฆษณาเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้การนำเสนอข่าวของสื่อกระแสหลักในเรื่องการวิเคราะห์ข้อดี/ข้อเสียของการผลิตไฟฟ้าโดยถ่านหินมีน้อยมาก และเน้นไปการนำเสนอข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่า เช่น ข่าวการประชุมของกลุ่มที่ต่อต้านและสนับสนุนถ่านหิน อย่างไรก็ตามในสื่อกระแสรองหรือสื่อออนไลน์ รวมถึงสื่อสาธารณะที่ไม่ได้รายได้จากการขายโฆษณามีการนำเสนอข่าวที่เยาะแยะและลึกลับกว่า โดยสื่อกระแสรองและสื่อออนไลน์ที่หันมาสนใจเรื่องนี้เพราะมีนักข่าวที่สนใจเฉพาะด้าน และรายได้ขององค์กรมาจากแหล่งอื่นไม่ใช้การขายโฆษณา รวมไปถึงช่องสาธารณะอย่าง Thai PBS มีสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ Thai PBS ซึ่งคอยตรวจสอบการนำเสนอข่าวต่าง ๆ ให้รอบด้าน รวมถึงการมีรายได้จากภาคีสรรพสามิตทำให้สะดวกใจในการนำเสนอข่าว สิ่งเหล่านี้ของสื่อมวลชนถึงแม้ไม่ใช่การสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะโดยตรงแต่การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนก็เป็นสิ่งหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ เพราะอย่างน้อยก็เป็นตัวกลางในการนำข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน ตามแนวคิดของ ที่มองว่าสื่อมวลชนเป็นหนึ่งในผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการนโยบายสาธารณะเพราะเป็นตัวกลางที่เชื่อมความรู้สึกนึกคิดของสังคมเปรียบเสมือนระบบประสาทรับรู้ของสังคม สื่อมวลชนจึงเป็นหนึ่งในฝ่ายที่สำคัญสำหรับกระบวนการนโยบายสาธารณะ ซึ่งอาจจะมิบัติวิเคราะห์ของตัวเอง นำเสนอเปรียบเทียบกับต่างประเทศ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการนโยบายสาธารณะ กรณี โรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ เพื่อต่อบัณฑิตผู้ประสงค์ของการศึกษาวิจัย 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก เพื่อศึกษากระบวนการและพลวัตรของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่ และ ประการที่สอง เพื่อศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและวิธีการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอในบทนี้ ออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้ คือ

- 5.1 สรุปผลการศึกษา
- 5.2 อภิปรายผลการศึกษา
- 5.3 ข้อเสนอแนะ
- 5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลการศึกษา

โรงไฟฟ้าในพื้นที่ภาคใต้มีความจำเป็นอย่างมากสำหรับการดำเนินชีวิต ดำเนินธุรกิจเพราะ ปริมาณการใช้ไฟฟ้าโดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้เพิ่มสูงขึ้นทุกปีเพราะการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ นำมาสู่ การพัฒนาต่าง ๆ จนทำให้การใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอยู่ตลอด แต่การผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงชนิดใดก็ เป็นสิ่งที่ควรได้รับการพูดคุย ถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง และให้เวลาประชาชนและหน่วยงานของรัฐ ในการใช้ความคิดให้ตกผลึกถึงประเภทของเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า โดยปัญหาของการกำหนด นโยบายสาธารณะในครั้งนี้เกิดจาก 3 ประการ คือ 1) การสื่อสารของภาครัฐที่สื่อสารผิดพลาดคือเน้น การสื่อสารที่กับผู้นำชุมชน ไม่ได้ทำความเข้าใจกับประชาชนโดยตรง 2) การที่ภาครัฐไม่มีสนใจหรือใส่ใจเสียงของผู้ที่คัดค้าน มองว่าผู้คัดค้านเป็นศัตรู จากการศึกษาภาครัฐและกลุ่มคัดค้านถ่านหินไม่เคย นั่งพูดคุยหรือขึ้นเวทีสาธารณะพร้อมกันเลย ซึ่งสิ่งนี้เป็นอุปสรรคอย่างมากในการดำเนินนโยบาย สาธารณะที่ถูกรู้ว่ามีกระกระทบในวงกว้างเช่นกรณีนี้ 3) การมีส่วนร่วมที่ล้มเหลว ในเวทีการรับฟัง

ความคิดเห็นถูกปิดกั้นด้วยกองกำลังของเจ้าหน้าที่ ซึ่งไม่อนุญาตให้กลุ่มที่คัดค้านมาร่วมพูดคุยในเวทีเลย และเวทีรับฟังความคิดเห็นได้กลายเป็นเวทีประชาสัมพันธ์โครงการของ กฟผ. เอง

จากการศึกษาพบว่าผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ได้มีวิธีการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่ มีดังนี้

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ถือเป็นผู้ที่มีส่วนได้ที่สำคัญในโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ โดย กฟผ. โดย กฟผ. เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายนี้ตั้งแต่กระบวนการออกแบบนโยบาย ในขั้นที่ 2 คือ การก่อรูปนโยบาย (Formulation) และขั้นที่ 3 คือ การตัดสินใจนโยบาย (Adoption) ผ่านการส่งตัวแทนไปนั่งในคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน หลังจากนั้น กฟผ. ก็ได้มีบทบาทในการพยายามผลักดันให้เกิดโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่มาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนเงินให้ชุมชน และสร้างกลุ่มผู้สนับสนุนโรงไฟฟ้ากระบี่ผ่านการสนับสนุนเงินผ่านงบประมาณด้าน CSR ของ กฟผ. เอง นอกจากนี้ กฟผ. ยังได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐไม่ว่าจะเป็นทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่ปกครอง เป็นต้น สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของ กฟผ. ในส่วนผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนในจังหวัดกระบี่สร้างอิทธิพลโดยการสนับสนุนเงินให้แก่กลุ่มต่อต้านถ่านหิน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางและอาหารสำหรับผู้ชุมนุม รวมไปถึงการพูดคุยกับผู้หลักผู้ใหญ่ที่มีอำนาจในจังหวัดกระบี่ และการลงนาม ออกแถลงการณ์ร่วมกันเพื่อส่งจดหมายที่เขียนถึงความต้องการของกลุ่มธุรกิจเอกชนในจังหวัดกระบี่ไปยังรัฐบาล อย่างไรก็ตามนักการเมืองแต่ละระดับมีการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายนี้แตกต่างกันโดยระดับชาติโดยพรรคการเมืองที่มีบทบาทในพื้นที่อย่างพรรคประชาธิปัตย์ โดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะร่วมกับนายกรณ์ จาติกวณิช ได้ออกแถลงการณ์แนะนำรัฐบาลให้สร้างโรงไฟฟ้าแอลเอ็นจีและโรงไฟฟ้าน้ำมันปาล์มแทนถ่านหินแต่ไม่ปรากฏการแสดงจุดยืนของอดีตส.ส. ในพื้นที่เลย ส่วนนักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทในการนำประชาชนมาแสดงจุดยืนทั้งสนับสนุนและคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน รวมไปถึงการไปนั่งในคณะกรรมการต่าง ๆ ที่รัฐบาลแต่งตั้งเพื่อหาทางออก

ในส่วนการสร้างอิทธิพลต่อนโยบายของประชาชนนั้น สำหรับประชาชนที่เห็นด้วยกับโรงไฟฟ้าถ่านหิน ซึ่งมักจะเป็นกลุ่มบุคคลในเครือข่ายของ กฟผ. ซึ่งเกิดจากการจูงใจของ กฟผ. อีกทั้งยังมีการล่อลวงซื้อผู้สนับสนุน ดัดป้ายสนับสนุนถ่านหินที่หน้าบ้าน นอกจากนี้มีงบประมาณที่ได้จาก กฟผ. เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่น ส่วนประชาชนที่ต่อต้านถ่านหินมีการรวมตัวกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการชุมนุมและการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในชุมชน ในตัวจังหวัดกระบี่และหน่วยงานราชการที่กรุงเทพฯ หลังจากการชุมนุมมีการพูดคุยในประเด็นต่าง ๆ ในหมู่บ้านซึ่งเป็นการกระจายข่าวและข้อมูลอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ นั้นได้รับมาจากกลุ่มเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมและนักวิชาการซึ่งได้ออกมาแสดงความคิดเห็น นำเสนอข้อมูลอีกชุดหนึ่งโดยเฉพาะ

ผลกระทบหากมีโรงไฟฟ้าถ่านหินเกิดขึ้นโดยการนำเสนอข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อส่งสารไปยังประชาชนให้มากที่สุด รวมไปถึงความพยายามในการลอบบี้หรือการสื่อสารผ่านระบบราชการ การสื่อสารผ่านสื่อมวลชน การสื่อสารผ่านพรรคการเมืองและการพยายามจูงใจบุคคลที่มีชื่อเสียงเข้ามาร่วมด้วย ซึ่งการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายเหล่านี้ก็ยังคงเป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

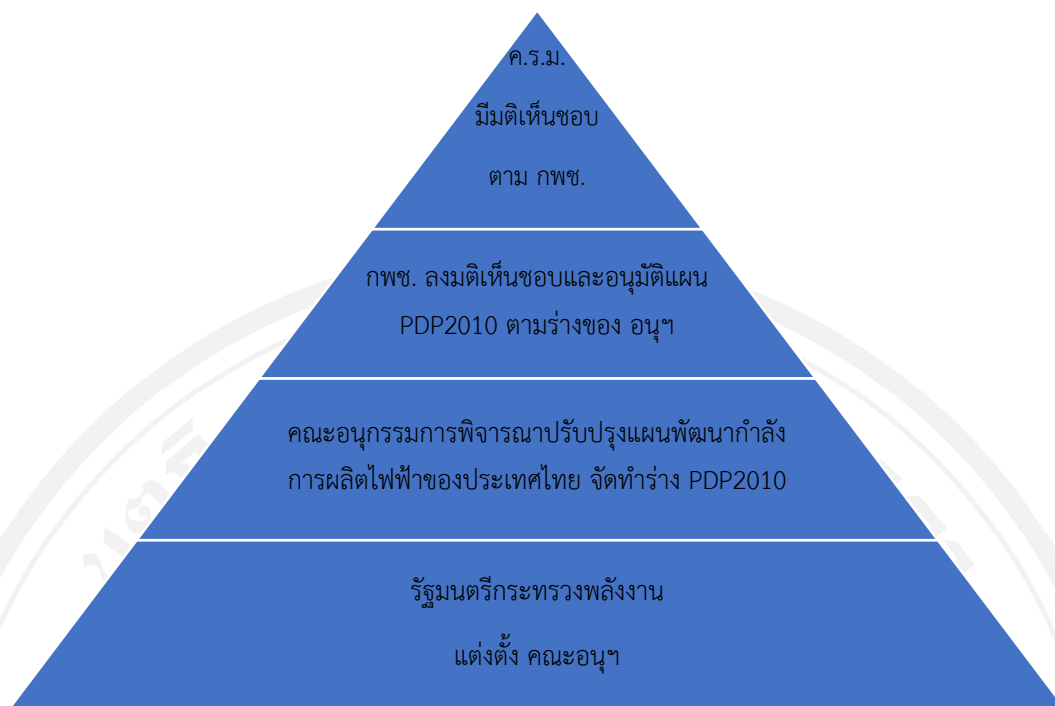
การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนนับได้ว่าเป็นอีกหนึ่งการสร้างอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายนี้ ซึ่งพบว่าทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ได้พื้นที่ที่มีเพียงความแตกต่างค่าฝ่ายที่เห็นด้วยหรือสนับสนุนการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่จะได้พื้นที่ในสื่อกระแสหลัก ทั้งโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ แต่ไม่เจอการนำเสนอและถกเถียงกันในประเด็นการถกเถียงถึงความจำเป็นในการใช้เชื้อเพลิงถ่านหินในการผลิตไฟฟ้า อย่างไรก็ตามมีช่อง Thai PBS และสื่อกระแสรองในโลกออนไลน์จำนวนหนึ่ง อาทิ Way Magazine, TCJ, The Momentum เป็นต้น ที่นำเสนอข่าวในการให้ข้อมูลอีกด้านหนึ่งซึ่งขัดแย้งกับข้อมูลที่กฟผ. มักจะนำเสนอ ซึ่งพบว่าปัญหาการนำเสนอข่าวของช่องต่าง ๆ มีข้อจำกัดอย่างมากโดยเฉพาะเม็ดเงินจากการซื้อโฆษณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคม เพราะสำนักข่าวหลายแห่งก็มี “ความเกรงใจ” และ “เกรงกลัว” ว่าการนำเสนอข่าวจะกระทบต่อการซื้อโฆษณาส่วนสื่อกระแสรองในโลกออนไลน์ที่นำเสนอข่าวในประเด็นนี้เป็นเพราะการมีนักข่าวที่สนใจเฉพาะด้าน คือการให้ความสำคัญกับประเด็นด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการต่อสู้ภาคประชาชน ด้านโครงการของรัฐทำให้มีการนำเสนอข่าวประเภทนี้อย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการ ‘โฆษณาแฝง’ ของกฟผ. ที่มักจะจะมาในรูปแบบการเชิญสื่อมวลชนไปดูขั้นตอนการผลิตไฟฟ้าถ่านหิน การเชิญไปดูโรงไฟฟ้าในที่ต่าง ๆ และการแถลงข่าวของกฟผ. ซึ่งนักข่าวท่านนี้กล่าวว่า สิ่งเหล่านี้คือ โฆษณาแฝงของกฟผ. ที่จะใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ จำเป็นต้องนำเสนอข่าว

กระบวนการการจัดทำแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (PDP2010) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ในฐานะประธานการบริหารนโยบายพลังงานในขณะนั้นแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย ซึ่งปรากฏในคำสั่งคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน (กพข.) ที่ 8/2552 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย จำนวน 17 ตำแหน่ง ซึ่งมีนายอนุคุณ สิทธิพงษ์ รองปลัดกระทรวงพลังงาน เป็นประธานอนุกรรมการฯ

2) อนุกรรมการฯ ได้จัดทำร่าง PDP2010 ขึ้นเสนอให้คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ลงมติเห็นชอบ

- 3) กพข. ได้ลงมติเห็นชอบและอนุมัติ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2553 ตรงกับการประชุม กพข. ครั้งที่ 1/2553 (ครั้งที่ 130)
- 4) หลังจากนั้น แผน PDP2010 ได้ถูกบรรจุวาระในการพิจารณาโดยคณะรัฐมนตรี และผ่านมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ 23 มีนาคม 2553
- 5) ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2553 มีมติเห็นชอบตามมติ กพข. เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2553 ซึ่งมติในครั้งนั้นได้มีการปรับปรุงแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2573 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 (PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1)
- 6) หลังเกิดเหตุการณ์โรงไฟฟ้านิวเคลียร์หลังเกิดอุบัติเหตุที่ญี่ปุ่นที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2554 มีมติเห็นชอบตามมติ กพข. เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2554 ได้เห็นชอบแผนการปรับเลื่อนโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ออกไป 3 ปี เพื่อทบทวนมาตรการด้านความปลอดภัย จึงได้มีการปรับปรุงแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2573 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2 (PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2) อย่างไรก็ตามในแผน PDP ทั้ง 3 ฉบับที่ผ่านมายังไม่ได้กำหนดให้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงหลักในการผลิตไฟฟ้า เพราะเน้นที่เชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติ
- 7) โรงไฟฟ้าถ่านหินมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นในแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2573 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3 (PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3) ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2554 (รัฐบาลของนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) มีมติเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติหรือ กพข. ที่มีการประชุมเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2554 โดยมี นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง รองนายกรัฐมนตรี รองประธานกรรมการ เป็นประธานที่ประชุม

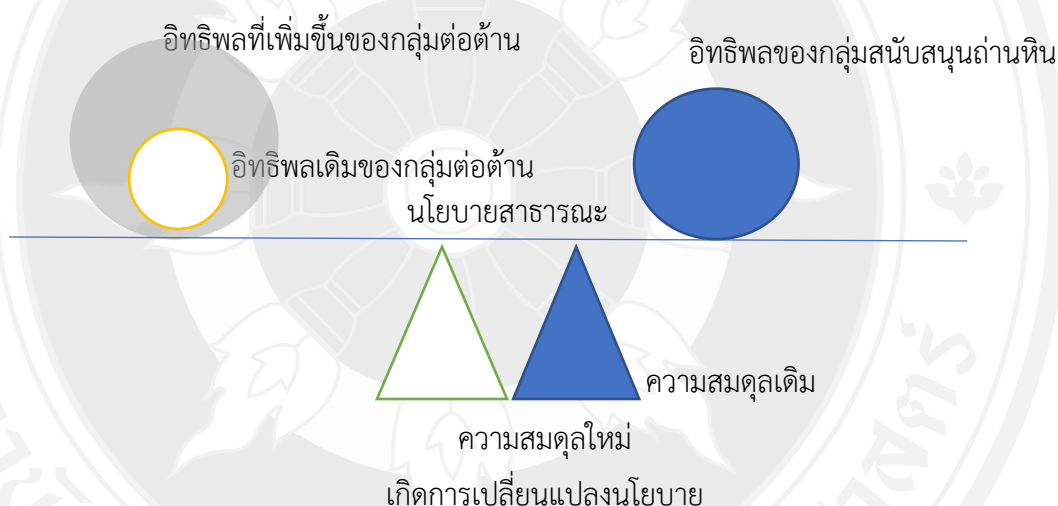

ภาพที่ 5.1 ลักษณะของกระบวนการนโยบายรูปแบบชนชั้นนำของกระบวนการนโยบายโรงไฟฟ้าพลังความร้อน

จากโครงสร้างการจัดทำแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (PDP2010) ข้างต้นสรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะกรณีโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระจับปี่ นั้นมีที่มาหรือจุดเริ่มต้นจากส่วนกลาง ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจกลุ่มหนึ่งกำหนดขึ้นมา ซึ่งสอดคล้องกับตัวแบบชนชั้นนำ (The Elite Model) ตามแนวคิดของดาย (Dye, 1987) และของไซเกอร์ (Zeigler, 1981) ที่นโยบายสาธารณะถูกกำหนดโดยความต้องการและค่านิยมของผู้หน้าที่ปกครองประเทศ (Policy as Elite Preference) ชนชั้นนำที่มีอำนาจในการตัดสินใจส่วนข้าราชการก็มีหน้าที่เพียงนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้นำ ซึ่งทิศทางของการกำหนดนโยบายจึงเป็นทิศทางแนวตั้ง (Vertical) ซึ่งการกำหนดและตัดสินใจนโยบายสาธารณะแบบนี้ โดยส่วนใหญ่ นโยบายจะถูกกำหนดเพื่อตอบสนองความต้องการของชนชั้นผู้นำเอง หรือกลุ่มที่สนับสนุนผู้นำ จุดอ่อนคือได้การละเลยความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายของข้าราชการและประชาชน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาขึ้นอย่างที่เกิดขึ้น คือมีกลุ่มที่ต่อต้านการดำเนินนโยบายนี้ และมีการสร้างเครือข่ายทั้งฝ่ายต่อต้านและสนับสนุนขึ้น ซึ่งฝ่ายสนับสนุนก็ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ผ่านโครงการ ผ่านการสนับสนุนด้านงบประมาณ และผ่านเครือข่ายผู้นำชุมชน ส่วนฝ่ายต่อต้านก็เกิดเครือข่ายที่เริ่มจากคนในชุมชนเป็นกลุ่มองค์กรนอกภาครัฐ (NGO) และได้รับ

การสนับสนุนจากกลุ่มธุรกิจเอกชน นักการเมืองบางส่วน และผู้นำพรรคการเมืองที่มีฐานคะแนนเสียงในพื้นที่

หลังจากเกิดการต่อสู้ทางความคิดและการสร้างอิทธิพลของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต้นนโยบายนี้ ปรากฏรูปแบบการกำหนดนโยบายสาธารณะเปลี่ยนไปจากเดิมจากที่เป็นตัวแบบชนชั้นนำได้ กลายเป็นตัวแบบกลุ่ม (The Group Model) ที่นโยบายสาธารณะเป็นผลลัพธ์ของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมืองแบบพหุสังคมประชาธิปไตย ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มการเมืองจำนวนมากโดยกลุ่มเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นเสมือนตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับรัฐบาลในการกำหนดนโยบายที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ตามตัวแบบนี้ นโยบายสาธารณะเป็นดุลยภาพ (Equilibrium) ที่เกิดจากการต่อสู้ระหว่างกลุ่ม ซึ่งในโลกแห่งความเป็นจริงดุลยภาพมักจะเอนเอียงไปที่กลุ่มที่มีอิทธิพลมาก เอนเอียงไปตามการเรียกร้องของกลุ่มที่มีอิทธิพลมากกว่า

ภาพที่ 5.2 ลักษณะของกระบวนการนโยบายรูปแบบกลุ่ม

เดิมกลุ่มที่สนับสนุนการใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้ามีอิทธิพลอย่างมากในกระบวนการนโยบายทำให้นโยบายเอนเอียงไปตามข้อเรียกร้องของกลุ่มสนับสนุนถ่านหินแต่เมื่อมีการรวมกลุ่มต่อสู้ของกลุ่มต่อต้านการใช้ถ่านหินอิทธิพลของกลุ่มต่อต้านถ่านหินก็เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอิทธิพลที่เพิ่มหรือลดลงอาจขึ้นอยู่กับเงินทุน สถานภาพทางสังคมของผู้นำกลุ่ม ภาวะผู้นำกลุ่ม จำนวนสมาชิก หรือขนาดของกลุ่ม เป้าหมาย ความเหนียวแน่น การประนีประนอมหรือต่อรองอำนาจ อย่างไรก็ตาม เมื่ออิทธิพลของกลุ่มต่อต้านถ่านหินเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้ความสมดุลของนโยบายมีการเปลี่ยนไปจากเดิม และในที่สุดความสมดุลใหม่ทำให้นโยบายมีการเปลี่ยนแปลงด้วย ซึ่งนโยบายที่เปลี่ยนแปลง

ไปนั้นจะมีลักษณะโน้มเอียงมีแนวโน้มสอดคล้องกับความคิดของกลุ่มที่มีอิทธิพลใหม่อีกด้วย เป็นนโยบายที่คำนึงถึงผลประโยชน์หรือความต้องการของกลุ่มต่อต้านถ่านหินมากขึ้น ลักษณะของนโยบายที่มีลักษณะเป็นตัวแบบกลุ่ม (The Group Model) นี้จะสะท้อนระบบการเมืองที่ได้พยายามที่จะเข้ามาอิทธิพลเหนือการกำหนดนโยบายสาธารณะ กลุ่มพยายามแสวงหาหนทางเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจของกลุ่ม เพื่อให้นโยบายสาธารณะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของตนมากที่สุด ซึ่งกลุ่มต่อต้านถ่านหินประสบความสำเร็จในส่วนนี้

ในช่วงตั้งแต่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย ที่ลงนามแต่งตั้งโดย นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ในฐานะประธานการบริหารนโยบายพลังงานในขณะนั้น จนถึงการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับพื้นที่จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้ ลงนามในคำสั่งกระทรวงพลังงาน ที่ 11/2561 ลงนามแต่งตั้งโดย นายศิริ จิระพงษ์พันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน สรุปเป็นเส้นเวลา (Timeline) ได้ดังนี้

ตารางที่ 5.1 สรุปเส้นเวลา (Timeline) ของการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย

วันเดือนปี	กิจกรรม
16 ก.ย. 52	นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ในฐานะประธานการบริหารนโยบายพลังงาน ลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย ตามคำสั่งคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน (กพช.) ที่ 8/2552 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย
12 มี.ค. 53	แผน PDP2010 ผ่านมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2553 (ครั้งที่ 130)
23 มี.ค. 53	แผน PDP2010 ผ่านมติคณะรัฐมนตรี (รัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)
25 พ.ย. 53	กพช. ได้เห็นชอบแผนแก้ไขปัญหาระยะสั้น (ปี 2554-2562) เพื่อรองรับความต้องการไฟฟ้าที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าที่ พยากรณ์ไว้ตามแผน PDP2010 และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งปัญหาความล่าช้าของโรงไฟฟ้าเอกชน (IPP) ที่เลื่อนกำหนดแล้วเสร็จออกไป
30 พ.ย. 53	คณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบตามมติ กพช. ซึ่งถือได้ว่าเป็นการปรับปรุง

วันเดือนปี	กิจกรรม
	แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2573 (PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1)
27 เม.ย. 54	กพช. ได้เห็นชอบปรับปรุงแผน PDP2010 อีกครั้ง เรียกว่าแผน PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2 เพราะอุบัติเหตุในโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ฟุกุชิมะ
3 พ.ค. 54	แผน PDP2010 ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2 ผ่านที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (รัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)
3 ก.ค. 54	เลือกตั้งใหม่ เกิดรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
30 พ.ย. 54	กพช. มีมติแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผน PDP2010 เรียกว่า แผน PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3 ซึ่งในฉบับนี้เองที่มีเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตไฟฟ้าที่เน้นการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหินเพิ่มมากขึ้น
27 ธ.ค. 54	คณะรัฐมนตรี (รัฐบาลยิ่งลักษณ์) มีมติเห็นชอบแผน PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3 ตามมติของ กพช.
25 ส.ค. 55	กฟผ. ร่วมกับบริษัท แอร์เซฟ จำกัด มหาวิทยาลัยมหิดล และ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เริ่มสำรวจและความเป็นไปได้ของโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่และทำเรื่อน้ำลึกสำหรับการขนถ่ายถ่านหิน รวมทั้งเริ่มเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ที่มีชื่อเรียกว่าเวทีรับฟังความคิดเห็น หรือเวที ค.1 ที่หอประชุมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 2 ต.โคกยาง อ.เหนือคลอง จ.กระบี่
26 ส.ค. 55	กฟผ.ได้จัดงานสัมมนาสื่อมวลชนกับคนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโครงการขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวของจังหวัด และพื้นที่ชายฝั่งอันดามัน จัดขึ้นที่ห้องประชุมโรงแรมมารีไทม์ ปาร์ค แอนด์ สปา รีสอร์ท จังหวัดกระบี่
1 พ.ย. 55	กฟผ.ร่วมกับบริษัทแอร์เซฟจำกัดลงพื้นที่หมู่บ้านรอบโรงไฟฟ้าโดยการสัมภาษณ์ประชาชนรายบุคคล
10-15 พ.ย. 55	ประชุมเชิงปฏิบัติการ การสนทนากลุ่มย่อยอีก 3 ครั้ง ในชุมชนในแนวเส้นทางขนส่ง
24-25 พ.ย. 55	1. เวทีรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ 2 เวที ค.2 ที่โรงเรียนเหนือคลองประชานำรุง ต.เหนือคลอง อ.เหนือคลอง จ.กระบี่

วันเดือนปี	กิจกรรม
26 พ.ย. 55	2. กลุ่มพิทักษ์ปกาสัยเคลื่อนไหวคัดค้านโครงการฯ ในพื้นที่จัดงาน 1. เวทีรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ 2 เวทีค.2 ที่ โรงเรียนวัดเกาะลันตา
มิ.ย. 56	2. กลุ่มรักษาลันตาเคลื่อนไหวคัดค้านโครงการฯ ในพื้นที่จัดงาน ภาครัฐและภาคธุรกิจในจังหวัดกระบี่ได้ร่วมลงนามในปฏิญญาการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ สู่ความยั่งยืนจนนำมาสู่ยุทธศาสตร์กระบี่ Go Green
9 มี.ค. 57	1. กฟผ.ก็มีการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในส่วนของโครงการท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้วครั้งที่ 1 (เวที ค.1 ท่าเรือ) ที่อาคารอเนกประสงค์โรงเรียนบ้านคลองรั้ว อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ 2. มีกลุ่มคัดค้านชุมนุมคัดค้านในพื้นที่จัดงาน ซึ่งเกิดการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนที่ต่อต้านออกนอกพื้นที่จัดงาน รวมถึงเกิดการปะทะคารมเกิดขึ้นระหว่างประชาชนที่คัดค้านกับกำนัน ต.คลองขนาน
28 เม.ย. - 23 พ.ค. 57	ประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียในขั้นตอนการประเมิน ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ค.2) โครงการท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้ว และกิจกรรมการสัมภาษณ์รายบุคคลของหน่วยงานราชการ ผู้นำทางการและไม่เป็นทางการ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรเอกชน ผู้แทนสถานศึกษา และกลุ่มครัวเรือน ที่หน่วยงานต่าง ๆ และหมู่บ้าน โดยรอบพื้นที่โครงการ
28 เม.ย. - 5 พ.ค. 57	สนทนากลุ่ม ในพื้นที่ 3 ตำบล ของอำเภอเหนือคลอง และ 5 ตำบล ของ อำเภอเกาะลันตา กลุ่มผู้แทนทางศาสนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอเหนือคลอง และอำเภอเกาะลันตา กลุ่มประมงและกลุ่มท่องเที่ยวในอำเภอเกาะลันตา และสื่อมวลชน รวมถึงการประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย
6-9 พ.ค. 57	กฟผ. ประชุมห้องร่วมกับนายก ประธานสภา และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานสมาคม/กลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มประมง อสม. และผู้นำไม่เป็นทางการ ของตำบลตลิ่งชัน ตำบลคลองขนาน และตำบลเกาะศรีบอยา
8 พ.ค. 57	1. กฟผ. ลงพื้นที่พร้อมทีมสำรวจและกำนันตำบลคลองขนานในครั้งนี้ได้เข้าชุดเจาะและสำรวจพื้นที่บ้านคลองรั้ว ซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการท่า

วันเดือนปี	กิจกรรม
	<p>เทียบเรือสำหรับขนถ่ายถ่านหิน</p> <p>2. ชาวบ้านแหลมหินนำเรือจำนวน 80 ลำ เข้าขัดขวางจนทีมสำรวจต้องถอยร่นออกไป หลังจากนั้นไม่นานชาวบ้านได้ยินเสียงยิงปืนข่มขู่ดังขึ้น 3 นัด</p>
22 พ.ค. 57	เกิดรัฐประหารล้มรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เกิดรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)
13 มิ.ย. 57	คณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีคำสั่งเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) ครั้งที่ 1 ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 54/2557
17 ก.ค. 57	รัฐบาลของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 95/2557 เรื่อง การให้เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานพ้นจากตำแหน่งและการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน
19 ส.ค. 57	เครือข่ายชาห์นปฏิรูปพลังงานจาก 14 จังหวัดภาคใต้ พร้อมด้วยเครือข่ายศิลปินเพื่อชีวิตภาคใต้รวมตัวกันบริเวณหน้าหอนาฬิกาหาดใหญ่เทศบาลนครหาดใหญ่ ประกาศเจตนารมณ์ในกิจกรรมเดินวันละโยชน์ เพื่อประโยชน์คนทั้งชาติ ซึ่งเป็นการเดินเท้าจากในพื้นที่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ไปยังกรุงเทพมหานคร
20 ส.ค. 57	การเดินขบวนวันที่ 2 ของกลุ่มชาห์นพลังงาน มีนายทหาร ตำรวจ ข้าราชการพลเรือน ประมาณ 20 คน ซึ่งพ.อ.วรพล วรพันธ์ เสนาธิการมณฑลทหารบกที่ 42 ได้สั่งการให้ขบวนเดินเท้ายุติการเดินทาง โดยให้เหตุผลว่าเป็นการทำผิดกฎหมายที่ห้ามชุมนุมเกิน 5 คน หลังจากนั้นควบคุมตัวผู้ร่วมเดินทั้งหมดไปยังประมาณ 15 คน ไปค่ายเสนาณรงค์
8 ก.ย. 57	นายสมนึก กรดเสื่อ ตัวแทนชาวบ้านตำบลปกาสัย ยื่นหนังสือต่อเลขาธิการสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อขอให้ระงับการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น ค.3 โครงการทำเรือถ่านหินบ้านคลองรั้ว และการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานถ่านหินขนาด 800 เมกะวัตต์ ในวันที่ 28 กันยายน 2577 และ 12 ตุลาคม 2557
16 ก.ย. 57	กฟผ.และผู้บริหารบริษัทที่มิฯ ร่วมประชุมหารือและเตรียมการที่ห้อง

วันเดือนปี	กิจกรรม
	<p>ตำเสา ฝ่ายปฏิบัติการภาคใต้ อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ สำหรับการเตรียมความพร้อมในการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น ครั้งที่ 3 (ค.3) ของโครงการทำเทียบเรือบ้านคลองรั้ว ที่จะจัดขึ้นในวันที่ ในวันอาทิตย์ ที่ 28 กันยายน 2557</p>
26 ก.ย. 57	<p>นายศรีสุวรรณ จรรยา พร้อมด้วยตัวแทนชุมชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินและทำเทียบเรือถ่านหินกระบี่เดินทางมายังศาลปกครองเพื่อยื่นฟ้อง กฟผ. เรียกร้องความเป็นธรรมตามสิทธิเสรีภาพที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 ของรัฐธรรมนูญชั่วคราว 2557 ในการปกป้องกระบี่จากถ่านหิน</p>
28 ก.ย. 57	<ol style="list-style-type: none"> 1. กฟผ.ร่วมกับบริษัทต่างๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขอเปิดเวทีมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนครั้งที่ 3 โครงการทำเทียบเรือบ้านคลองรั้ว (ค.3) ศาลาประชาคม อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ มีประชาชนเข้าร่วมกว่า 1,505 คนนายกริช รังสีเสนา ณ อยุธยา รองผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ เป็นประธานในที่ประชุม 2. กลุ่มผู้คัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าจังหวัดกระบี่กว่า 300 คน นำโดยธีรพจน์ กิษวิวัฒน์ นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวเกาะลันตา แต่ก็เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจ อาสาสมัคร และชุดควบคุมฝูงชน ร่วม 500 นายมาปิดกั้นไม่ให้ผู้คัดค้านเข้าไปในที่ประชุม ทำให้ผู้ชุมนุมคัดค้านถ่านหินได้นั่งคัดค้าน พร้อมมีผ้าปิดปาก ที่บริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอเหนือคลอง
12 ต.ค. 57	<ol style="list-style-type: none"> 1. กฟผ. ร่วมกับบริษัทที่ปรึกษา ม.มทิดล และ ม.เกษตรฯ นำเสนอผลวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โดยมีนายสมควร ชันเงิน ปลัดจังหวัดกระบี่ ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่เป็นประธานในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ในการทบทวนร่างรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (ค.3) โครงการขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่ ที่ศาลาประชาคม อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ 2. มีกลุ่มชาวบ้านที่คัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินและทำเรือขนส่งถ่านหินมาชุมนุมเกือบ 1,000 คน แต่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในภายในท่ามกลางเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจชุดปราบจลาจล หลายร้อยนาย โดยหน้า

วันเดือนปี	กิจกรรม
	<p>หอบประชุมมีการตั้งเครื่องตรวจอาวุธ พร้อมทั้งตรวจบัตรประชาชนผู้ที่จะเข้าไปร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นด้วย</p>
18 ม.ค. 58	<p>3. สื่อมวลชนที่เข้าร่วมได้เฉพาะที่กฟผ. อนุญาตหรือมีชื่อเชิญมาเท่านั้น</p> <p>1. เครือข่ายปกป้องกระบี่จากถ่านหินแสดงสัญลักษณ์จำลองเหตุการณ์คนนอนเสียชีวิต 1 คน ส่วนอีก 2 คนนั่งชูป้ายข้อความที่กระทรวงท่องเที่ยวฯ เรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกโรงไฟฟ้าถ่านหิน และออกแถลงการณ์ปกป้องการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่และอันดามันจากโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน หลังจากรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโรงไฟฟ้าถ่านหินที่อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ คืบหน้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.)</p> <p>2. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน ผู้ตรวจราชการกระทรวงท่องเที่ยวฯ และเจ้าหน้าที่ในกระทรวงเข้ามาพูดคุย และพยายามขอรับเรื่องไว้แทนรัฐมนตรีกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา และขอให้ยุติการนั่งแสดงออกเชิงสัญลักษณ์เพื่อภาพลักษณ์ของประเทศ</p>
3 มี.ค. 58	<p>1. เครือข่ายปกป้องกระบี่จากถ่านหิน จำนวน 5 คน เดินทางไปยังหน่วยงานรัฐและสถาบันอุดมศึกษาที่ คณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) สังกัดอยู่เพื่อฝากความหวังให้คณะคชก. ทั้ง 8 คน</p> <p>2. ประภาศรวมกลุ่ม 25 กลุ่มที่ต่อสู้ต่อต้านถ่านหิน รวมเป็นกลุ่มและใช้ชื่อเครือข่ายปกป้องกระบี่จากถ่านหิน</p>
6 มี.ค. 58	<p>1. คณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) ในการพิจารณา EIA ทำเรื่องถ่ายถ่านหินคลองรี้วประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นต่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ของโครงการทำเทียบเรือขนถ่ายถ่านหินคลองรี้ว ที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)</p> <p>2. หน้าตึกสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เครือข่ายปกป้องกระบี่จากถ่านหิน นอนเรียงกันบนพื้น ผ้าขาวคลุมร่าง ปลายเท้าของทุกคนมีอักษรเขียนไว้ว่า 'No Coal' เป็นการแสดงเชิงสัญลักษณ์เพื่อคัดค้านกระบวนการ EIA โครงการทำเทียบเรือคลองรี้ว และเรียกร้องให้มีการปฏิรูปกระบวนการ EIA พร้อมแนบรายชื่อกว่า 47,000 ราย</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
26 มี.ค. 58	<p>3. ผลการพิจารณาใน คชก. ครั้งที่ 5/2558 คชก.มีมติให้กฟผ.ปรับปรุงและเพิ่มเติมรายละเอียดในการโครงการทำเทียบเรือคลองรั้วโดยนางปิยนันท์ ไศภณคณาภรณ์ ผอ.สำนักวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมีหนังสือแจ้งมติประชุมส่งกลับไปยัง กฟผ. โดยให้กฟผ.ปรับปรุงและเพิ่มเติมรายละเอียดในการโครงการทำเทียบเรือคลองรั้ว รวม 12 ประเด็นใหญ่ 160 ประเด็นย่อย รวมเอกสารจำนวน 16 หน้า</p> <p>กฟผ.ได้ออกประกาศเรื่องประกวดราคาเลขที่ EGAT 5/2558-KBTP ซึ่งมีความประสงค์จะจัดซื้อและจ้างก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ โดยใช้งบประมาณของกฟผ. ราคากลางอยู่ที่ 49,500 ล้านบาท ลงนามโดยนางนิภาพรรณ สีหิรัญวงศ์</p>
15 พ.ค. 58	<p>นายสุนชัย คำนูณเศรษฐ์ ผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เดินทางมาดูพื้นที่ที่จะก่อสร้างท่าเรือขนถ่านหิน และโรงไฟฟ้าถ่านหิน ที่บ้านคลองรั้ว ตำบลตลิ่งชัน อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ โดยมีผู้แทนชาวบ้านบางส่วนได้ยื่นข้อเสนอดต่อ กฟผ. ให้พิจารณาข้อกังวลของชุมชน 3 ข้อ</p>
18 พ.ค. 58	<p>Facebook หยุดถ่านหินกระบี่ มีการโพส มีการโพสเปิดตัวกลุ่มเครื่องข่ายฯ โดยมีนายอมฤต ศิริพรจุฑากุล ประธานสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่ ดำรงตำแหน่งประธานเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน และได้ออกแถลงการณ์เครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหินฉบับที่ 1 ขอให้รัฐบาลมีคำสั่งยกเลิกแผนการดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินในพื้นที่อันดามัน</p>
9 ก.ค. 58	<p>ตัวแทนเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหินเดินทางไปสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยยื่นหนังสือขอคุณต่อประเทศสหรัฐอเมริกาที่เล็งเห็นพิษภัยของโรงไฟฟ้าถ่านหินและเผยแพร่งานวิจัยที่ทำให้ทั่วโลกเห็นถึงผลกระทบ ของโรงไฟฟ้าถ่านหินทั้งต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และได้พูดคุยกับคุณทาทาร์รา ไวสเจ้าหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อม, วิทยาศาสตร์, เทคโนโลยี, และสุขภาพประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในฐานะผู้แทนของท่านเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
10 ก.ค. 58	1. เครือข่ายปกป้องอันตรายจากถ่านหินนำโดย นาย ประสิทธิ์ชัย หนู นवल และ นายอัครเดช ฉากจินดา ได้ประท้วงรัฐบาลโดยการนั่งอดอาหารเพื่อแสดงออกถึงอารยะขัดขืนเรียกร้องให้รัฐบาลจะยุติโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ 2. นายสุธรรม เดชดี ผอ.สำนักทะเบียนกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีการท่องเที่ยวและกีฬา ออกมาพูดคุยกับเครือข่ายฯ
13 ก.ค. 58	1. จากการแสดงอารยะขัดขืนกลายเป็นการชุมนุมมีนักวิชาการ ประชาชนเข้าร่วมชุมนุมมากขึ้น และที่ชุมนุมมีการเสวนาวิชาการ แลกเปลี่ยนคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ และเรียกร้องให้รัฐบาลต้องล้มเลิกโครงการนี้ทันที 2. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) เข้าหารือกับนายกรัฐมนตรีเรื่องถ่านหินกระบี่
16 ก.ค. 58	1. ตัวแทนเครือข่ายปกป้องอันตรายจากถ่านหิน ยังคงนั่งอดอาหาร เป็นวันที่ 7 เพื่อเรียกร้องให้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีคำสั่งให้ยกเลิกโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานถ่านหินในพื้นที่ จ.กระบี่ 2. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ในฐานะตัวแทนรัฐบาล ได้มารับหนังสือกับตัวแทนเครือข่ายฯ และแจ้งผลหารือกับนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 ก.ค.2558 ว่ายังไม่มีความคืบหน้า
17 ก.ค. 58	กฟผ.ได้ออกประกาศยืนยันว่าจะมีการประมูลการก่อสร้างโรงไฟฟ้า ถ่านหินกระบี่และท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้วแต่ได้เลื่อนการประมูลก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ จากเดิม 22 กรกฎาคม เป็นวันที่ 5 สิงหาคม 2558
19 ก.ค. 58	51 องค์กรเครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิ่งแวดล้อมออกแถลงการณ์ ร่วมกันเรื่อง “คัดค้านโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่และการเปิดประมูลโครงการ”
20 ก.ค. 58	1. แกนนำเครือข่ายปกป้องอันตรายจากถ่านหิน พร้อมด้วยชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ เดินทางจากหน้ากระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มายังประตู 1 ทำเนียบรัฐบาล

วันเดือนปี	กิจกรรม
21 ก.ค. 58	<p>เพื่อยื่นแถลงการณ์เครือข่ายปกป้องอันตม้านจากถ่านหิน และข้อเสนอยกเลิกโครงการไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ ฉบับที่ 8 ต่อนายกรัฐมนตรี</p> <p>2. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้มาหารือกับกลุ่มเครือข่ายปกป้องอันตม้านฯ โดยนายวัลลภ ได้อาสาเป็นผู้ประสานงานระหว่างกลุ่มและรัฐบาล และจะเป็นคนไปยื่นหนังสือและข้อเสนอจากกลุ่มต่อนายกรัฐมนตรี</p> <p>1. เป็นวันที่ 2 ของเครือข่ายปกป้องฯ พร้อมกับเครือข่ายนักวิชาการหลายคนรวมตัวกันหน้าทำเนียบรัฐบาล เพื่อกดดันให้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ออกมาตอบข้อเรียกร้องให้ยกเลิกรายงาน EHIA และยุติโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ ทันที โดยมีกลุ่มนักวิชาการมาร่วมยื่นเอกสารและรายชื่อคัดค้านการตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในพื้นที่กระบี่กว่า 27,000 รายชื่อ ต่อ พล.ท.สกล ชื่นตระกูล ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี</p> <p>2. กลุ่มกรีนพีซได้ออกแถลงการณ์วิพากษ์ กฟผ. ที่ที่เดินหน้าเปิดประมูลโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ โดยเพิกเฉยต่อเสียงเรียกร้องของประชาชนและกระบวนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม (อีเอชไอเอ) ที่ยังเต็มไปด้วยข้อบกพร่อง รวมถึงสนับสนุนข้อเรียกร้องของเครือข่ายปกป้องอันตม้านจากถ่านหินที่มีต่อรัฐบาล</p> <p>3. เป็นวันประชุม ครม. นายกรัฐมนตรีได้กล่าวกับสื่อมวลชน “ตนจะส่งคนไปดูว่าอดข้าวจริงหรือไม่”</p> <p>4. เฟซบุ๊กวาสนา นาน่วม ได้โพสต์ข้อความฉบับเต็มที่ระบุว่า เป็นคำพูดของนายกรัฐมนตรี “ต้องอดให้จริงนะ ผมพร้อมช่วยเรื่องโรงพยาบาล อดจริงหรือเปล่าไม่รู้ กลางคืนแอบกินหรือเปล่า สมัยก่อนเคยมีชุดรูข้างล่าง แต่นี่อาจจะอดจริงก็ได้ แต่ก็รู้กันดี อดข้าวอดน้ำ 3 วันตายแล้ว อดต่อต้านการใช้พลังงานทดแทน ต่อจากนี้จะขอความร่วมมือสภาปฏิรูปแห่งชาติสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งจะมีการผ่านกฎหมายอีกหลายฉบับ นอกจากนี้รัฐยังต้องชี้แจงผลกระทบด้านต่าง ๆ อยู่แล้ว ทั้งเรื่องมลภาวะ ถ้ายังไม่มาทดแทน อีกไม่นาน ราคาไฟฟ้าสูงแน่ แต่ตอนนี้ราคาน้ำมันยังไม่ขึ้นเลยยังอยู่ได้”</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
22 ก.ค. 58	<p>1. สถานการณ์การชุมนุมตึงเครียดขึ้น และมีชาวบ้าน จ.กระบี่ และพื้นที่ภาคใต้เดินทางมาสมทบกับผู้ชุมนุม</p> <p>2. นายณรงค์ชัย อัครเศรณี รมว.พลังงาน เปิดเผยว่ากระทรวงพลังงาน ยืนยันว่าจะเดินหน้าโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินตามแผนที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากภาคใต้มีความเสี่ยงด้านพลังงาน จำเป็นต้องมีโรงไฟฟ้าที่เป็นเชื้อเพลิงหลักเพื่อผลิตไฟฟ้ารองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้น และคงไม่สามารถพึ่งพาพลังงานทดแทนอย่างเดียวได้อีกทั้งเร่งทำความเข้าใจกับประชาชนที่ไม่เห็นด้วยตามที่นายกรัฐมนตรีขอ</p>
23 ก.ค. 58	<p>1. กลุ่มเครือข่ายปกป้องอันดามันยังคงชุมนุมต่อไปเป็นวันที่ 13 และในวันนี้เดิมที่มีกำหนดการ ที่จะนัดแสดงพลังคล้องแขนล้อมทำเนียบรัฐบาล พล.อ.จีระศักดิ์ ชมประสพ ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี เป็นตัวแทนรัฐบาล มาพบเครือข่ายฯขอให้ยุติกิจกรรมไปก่อน เนื่องจากภายในทำเนียบรัฐบาลมีงานสำคัญในการต้อนรับคณะนายกรัฐมนตรีเวียดนาม โดยผู้ชุมนุมได้ยื่นข้อเรียกร้อง 3 ข้อกับที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีผ่านไป ยังนายกรัฐมนตรี และขอให้กลับมาให้คำตอบในเวลา 15.00 น. วันเดียวกันนี้ หากไม่รับข้อเสนอจะมีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2. เวลา 19.00 น. แกนนำเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหินฯ เปิดเผยว่าพล.อ.ประยุทธ์ มีบัญชาให้รับข้อเสนอของเครือข่ายฯ ในการตั้งคณะกรรมการร่วมฯ จึงทำให้กระบวนการทั้งหมดต้องหยุดไว้ก่อน ดังนั้นจากนี้ไปกระบวนการทั้งหมดต้องยุติลง แต่แกนนำยืนยันจะอยู่รอหนังสือประกาศการยุติลงอย่างเป็นทางการเพราะไม่ไว้วางใจราชการ และหน่วยงานที่จะไม่ปฏิบัติตามบัญชา ซึ่งอาจทำให้กระบวนการอื่นไม่ยุติจริง</p>
24 ก.ค. 58	<p>นายกรัฐมนตรีเรียกสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และกระทรวงพลังงานมาพบที่ชั้น 2 อาคารสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ถนนพิษณุโลก ซึ่งหลังจากการพูดคุยได้มีข้อสรุปว่าทาง กฟผ. และ สผ. จะยุติกระบวนการจัดทำรายงาน EIA และ EHIA ของโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่ และเพื่อหารือในการตั้งคณะกรรมการไตรภาคี ซึ่งจะประกอบไปด้วย กระทรวงพลังงาน</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
5 ส.ค. 58	<p>กับ กฟผ., สภาปฏิรูปแห่งชาติกับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, และฝ่ายประชาชนชาวจังหวัดกระบี่กับนักวิชาการ แต่ กฟผ.ขอไว้เรื่องหนึ่งคือการประมูลงานที่จะเกิดขึ้นในวันที่ 5 สิงหาคมนี้ เพราะได้นัดกับบริษัทต่างประเทศเอาไว้แล้ว ไม่ต้องการให้เสียหายด้านธุรกิจ</p> <p>1. สำนักงานใหญ่บางกรวย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) มีการเปิดประมูลด้านเทคนิคเพื่อก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ขนาดกำลังการผลิต 800 เมกะวัตต์ มูลค่าก่อสร้างประมาณ 49,000 ล้านบาท มีผู้ซื้อประมูลเพียง 2 ราย ประกอบด้วย 1. กิจการร่วมค้าบริษัท อัลสตอม เพาเวอร์ ซิสเต็ม บริษัท อัลสตอม (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัท มารูเบนี จำกัด และ 2. กิจการร่วมค้า พาวเวอร์ คอนสตรัคชั่น คอร์ปอเรชั่น ออฟ ไชน่า และบริษัท อิตาเลียน-ไทย ดีเวลล็อปเมนต์ จำกัด</p> <p>2. นายมนูญ ศิริวรรณ สมาชิกสภาปฏิรูป ได้เขียนคอลัมน์ พลังงานเพื่อความยั่งยืน หัวข้อ ทำไมต้องถ่านหิน ในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ กล่าวโจมตีข้อเรียกร้องของกลุ่มเครือข่ายประชาชนปกป้องอันดามันจากถ่านหิน</p>
6 ส.ค. 58	<p>กลุ่มคณะทำงานโลกเย็นที่เป็นธรรมหรือ Thai Climate Justice Working Group ซึ่งมีที่ทำการอยู่ที่สถาบันวิจัยสังคม อาคารวิศิษฐ์-ประจวบเหมาะ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ออกจดหมายเปิดผนึก: ทางออกเฉพาะหน้ากรณีความขัดแย้งโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ – เทพา ที่เรียกร้องให้ชะลอการเปิดประมูลก่อสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่ ซึ่งท้ายจดหมายเปิดผนึกได้แนบรายชื่อทั้งหมด 44 องค์กร 55 รายชื่อ บุคคล</p>
25 ส.ค. 58	<p>หน้าศาลากลางจังหวัดกระบี่ กลุ่มเครือข่ายประชาชนจังหวัดกระบี่ และกลุ่มเครือข่าย 4 ตำบลรอบโรงไฟฟ้ากระบี่ พร้อมด้วยผู้นำท้องถิ่น ที่เห็นด้วยกับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินของ กฟผ. นำโดย นายไพโรจน์ บุตรเฟียน ประธานชมรมอนุรักษ์ป่าชายเลน และสิ่งแวดล้อมตำบลปกาสัย นายอนันต์ สันหาท กำนันตำบลคลองขนาน อ.เหนือคลอง และชาวบ้านประมาณ 50 คน เดินทางมาชุมนุมเพื่อเรียกร้องให้ กฟผ. ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
7 ก.ย. 58	ที่กระทรวงพลังงาน มีเครือข่ายประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย 18 องค์กร จากหลายพื้นที่ อาทิ จังหวัดกระบี่ อำเภอกะปง จังหวัดสงขลา กลุ่มน้ำสาละวิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดอุบลราชธานี รวมกลุ่มกันยื่นหนังสือเปิดผนึกถึงนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน
10 ก.ย. 58	ที่หอประชุม กฟผ.1 อาคารประชาสัมพันธ์ ฝ่ายสื่อสารองค์กร กฟผ. ได้จัดเสวนาเรื่อง “โรงไฟฟ้าถ่านหิน ฆ่าอันตามัน...จริงหรือ ?” เพื่อกระตุ้นการรับรู้ สร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมต่อประเด็นปัญหาการพัฒนาโรงไฟฟ้าใหม่ รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงาน กฟผ. ได้รับทราบข้อมูลเชิงลึก เพื่อนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน อย่างเป็นเอกภาพและทิศทางเดียวกัน
22 ก.ย. 58	รัฐบาลของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีคำสั่งเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ครั้งที่ 2 ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 2/2558 เรื่อง เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 54/2557
19 ธ.ค. 58	<p>1. พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ เรียกว่าคณะกรรมการไตรภาคีประกอบไปด้วย 29 คน โดยเป็นตัวแทนจาก 3 ฝ่าย ประกอบด้วยฝ่ายราชการ ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายประชาชน</p> <p>2. นอกจากนี้ยังมีคณะอนุกรรมการเพิ่มเติมอีก 3 ชุด คือ อนุกรรมการศึกษารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม อนุกรรมการการรับฟังความคิดเห็นประชาชน และอนุกรรมการพิจารณาศักยภาพการทำงานพลังงานหมุนเวียน ซึ่งทำงานควบคู่กับคณะกรรมการชุดดังกล่าว</p>
23 ก.พ. 59	บริเวณตลาดเหนือคลอง อ. เหนือคลอง จ.กระบี่ กลุ่มเครือข่ายประชาชนในจังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนรอบโรงไฟฟ้ากระบี่ จำนวนกว่า 150 นำโดย นายอนันต์ สันหาต กำนันตำบลคลองขนาน อ. เหนือคลอง จ.กระบี่ รวมตัวกันถือป้ายและเดินรณรงค์สนับสนุนโรงไฟฟ้ากระบี่ในบริเวณตลาดเหนือ

วันเดือนปี	กิจกรรม
25 ก.พ. 59	<p>คลอง ก่อนที่จะนำขบวนเดินทางไปยังศาลากลางจังหวัดกระบี่ เพื่อยื่นหนังสือถึงพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เพื่อทวงถามความคืบหน้าถึงหนังสือสนับสนุนโครงการโรงไฟฟ้ากระบี่ที่เครือข่ายประชาชนในจังหวัดกระบี่ยื่นไปเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2558 ซึ่งมีนายพินิจ บุญเลิศ ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ รอร์รับหนังสือจากประชาชน</p> <p>เกิดเพจ เครือข่ายชุมชนโรงไฟฟ้าลิกไนต์และท่าเรือคลองรั้วกระบี่ ซึ่งเป็นเพจที่สนับสนุนการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่</p>
27 ก.พ. 59	<p>คณะของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) กว่า 20 คน นำโดยนายพีระศักดิ์ พอจิต รองประธานสนช. คนที่ 2 นายกล้าณรงค์ จันทิก พล.อ. อภิวิชญ์ หมื่นสวัสดิ์ พล.ท.ชัยยุทธ พร้อมสุข นายอนุวัติ อาหมัด พล.ต.กลชัย สุวรรณบุรณ์ ร่วมกับหัวหน้าผู้ตรวจสำนักงานกฤษฎีกา รัฐมนตรี ร่วมด้วย ลงพื้นที่จังหวัดกระบี่เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ภายใต้โครงการ สนช.พบประชาชน</p>
22 มิ.ย. 59	<p>นายกรัฐมนตรีนได้มีบัญชาให้คณะกรรมการไตรภาคี ศึกษาเปรียบเทียบ ข้อดีและข้อเสียของพลังงานหมุนเวียนกับพลังงานหลักในมิติต่าง ๆ รวมถึงต้นทุนและความคุ้มค่าเพื่อประกอบการตัดสินใจทำให้ออนุกรรมการพิจารณาศักยภาพการทำงานพลังงานหมุนเวียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการไตรภาคีได้เริ่มศึกษาความเป็นไปได้ของการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานสะอาดในจังหวัดกระบี่</p>
30 มิ.ย. 59	<p>นายกรศิษฏ์ ภัคโชตานนท์ รับผิดชอบผู้ว่าการ กฟผ. แถลงนโยบาย การดำเนินงานต่อสื่อมวลชน เขามุ่งมั่นจะผลักดัน กฟผ. ให้พัฒนาพลังงานหมุนเวียนควบคู่กับโรงไฟฟ้าถ่านหิน เพราะถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงหลักในปัจจุบันที่มีปริมาณสำรองมาก สามารถควบคุมต้นทุนค่าไฟฟ้าไม่ให้สูงเกินไป ช่วยสร้างความมั่นคงในระบบไฟฟ้าได้ และ กฟผ. จะทำให้โรงไฟฟ้ากระบี่และโรงไฟฟ้าเทพาเป็นที่ยอมรับของประชาชน โดยยึดแนวทาง “โรงไฟฟ้าอยู่ที่ใด สังคมอยู่ดีมีสุข”</p>
4 ก.ค. 59	<p>กฟผ. ได้จัดให้มีการเปิดซองประกวดราคา (Bid Opening Date) เปิดซองประกวดราคางานจัดซื้อและจ้างก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินจังหวัดกระบี่ สำหรับโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ณ โถงอาคาร ประชาสัมพันธ์ ชั้น 1 อาคาร ท.031</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
19 ส.ค. 59	เกิดความขัดแย้งในคณะกรรมการไตรภาคีในประเด็นการศึกษา ศักยภาพพลังงานทดแทน และพลังงานทางเลือก จนทำให้อนุกรรมการ ส่วนภาคประชาชนขอลาออกกลางห้องประชุม เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับ กระบวนการทำงานของคณะอนุกรรมการในส่วนของภาครัฐ หลังการ ไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ไม่ทำตามข้อตกลงในการถอน รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และรายงานการ วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) จากสำนักงาน นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
8 ก.ย. 59	นายกรศิษฏ์ ภัคโชตานนท์ ผู้ว่าการ กฟผ. กล่าวถึงความคืบหน้า โครงการโรงไฟฟ้ากระบี่ อยู่ระหว่างการดำเนินงานของคณะกรรมการ ไตรภาคี เพื่อหาข้อสรุปนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อส่งการต่อไป สำหรับ โครงการโรงไฟฟ้าเทพา เป็นไปตามแผนงานอยู่ในระหว่างการพิจารณา ของ คชก. ซึ่งทั้ง 2 โครงการ มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การพัฒนา กำลังผลิตไฟฟ้าในภาคใต้และของประเทศ
9 ก.ย. 59	พล.อ.อนันตพร กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน กล่าว ในงานสัมมนา Energy Symposium 2016 ว่า แนวโน้มการใช้ พลังงานของโลกเพิ่มสูงขึ้น โดยสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลใน ปัจจุบันอยู่ที่ 82 เปอร์เซ็นต์ของการใช้พลังงานทั้งหมด แต่ในปี 2035 สัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลจะลดลงเหลือ 76 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจาก มีการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น และยอมรับว่าถ่านหินยังคงเป็น ทางเลือกที่ราคาถูกที่สุดในการผลิตไฟฟ้าในหลายภูมิภาค
19 ก.ย. 59	การประชุมครั้งที่ 6 คณะกรรมการไตรภาคีได้ยุติลงอย่างไม่มีเหตุผล หลังพลเอกสกลธี สัจจานิตย์ ประธานคณะกรรมการไตรภาคี สั่งให้เลิก การประชุม หลังจากเจ้าหน้าที่แจกแบบสอบถามให้คณะกรรมการตอบ ซึ่งในแบบสอบถามมีเพียงคำถามเดียวคือ “ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับ โรงไฟฟ้าพลังความร้อน” โดยอ้างว่าต้องสรุปความคืบหน้าส่งต่อให้ นายกรัฐมนตรีทำให้เกิดข้อสงสัยและความไม่ไว้วางใจกับภาค ประชาชน และไม่มีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น
28 ก.ย. 59	เพจหยุดถ่านหินกระบี่ ได้เผยแพร่แถลงการณ์และข้อเรียกร้องต่อ นายกรัฐมนตรีของคณะกรรมการไตรภาคีภาคประชาชน โครงการ

วันเดือนปี	กิจกรรม
	โรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่ เรียกร้องให้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ทบทวนความเหมาะสมในการทำหน้าที่ของ พล.อ. สกนธ์ สัจจานิตย์ สมาชิกสภาอนุบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ในฐานะ ประธานคณะกรรมการไตรภาคี
25 ต.ค. 59	นายวัชรวิทย์ เหมรัชตานันต์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท กฟผ. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด เปิดเผยว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้บริษัท กฟผ. อินเตอร์เนชั่นแนล ซึ่งเป็นบริษัทลูกของ กฟผ. เข้าซื้อหุ้นของบริษัท Adaro Indonesia (AI) สัดส่วน 11-12 เปอร์เซ็นต์ มูลค่าราว 1.17 หมื่นล้านบาท เพื่อดำเนินธุรกิจในเมืองถ่านหินบนเกาะกาลิมันตัน ประเทศอินโดนีเซีย
1 พ.ย. 59	ตำรวจภูธรจังหวัดกระบี่ ตรวจสอบบ้าน ทำประวัติ และตรวจเก็บ DNA ของนายสมศักดิ์ นบอบ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 ตำบลปกาสัย อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจอ้างว่า เป็นแกนนำเคลื่อนไหวคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่ ผลจากการตรวจสอบไม่พบสิ่งผิดกฎหมาย และไม่พบหลักฐานว่าเป็นผู้ยุยงส่งเสริมเคลื่อนไหวคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน ซึ่งกลุ่มต่อต้านถ่านหินมองว่าเป็นการใช้อำนาจรัฐในการข่มขู่ ให้คนที่ต่อต้านถ่านหินหวาดกลัว
18 พ.ย. 59	<ol style="list-style-type: none"> 1. บริเวณด้านหน้าสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ตรงข้ามประตู 4 ทำเนียบรัฐบาล เครือข่ายปกป้องอันตรายจากถ่านหินจำนวน 8 คน นำโดยหม่อมหลวงรุ่งคุณ กิตติยากร นายประสิทธิ์ชัย หนูนวล และนายอัครเดช ฉากจินดา เดินทางมาทำกิจกรรมนั่งสมาธิภาวนาบนทางเท้า 2. นายอัครเดช 1 ในเครือข่ายฯ ได้โกนหัวประท้วง เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลรักษาคำสัญญาที่ให้จังหวัดกระบี่ ทำพลังงานหมุนเวียนและยุติการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินรวมถึงยุติการทำท่าเรือขนส่งถ่านหิน
21 พ.ย. 59	<ol style="list-style-type: none"> 1. นายกิตติชัย เอ่งฉ้วน รองนายกอบจ. กระบี่ ได้มาให้กำลังใจผู้ชุมนุมที่หน้าบริเวณทำเนียบรัฐบาล 2. มีการจัดเสวนา การภาวนาหยุดถ่านหินกระบี่ที่วงคำสัตย์ที่นายกได้ให้ไว้กับคนกระบี่ หัวข้อล้อมวงสนทนา แฉเบื้องหลังกลุ่มทุนพลังงาน โดยกิจกรรมดังกล่าวเผยแพร่โดย Stopcoal Krabi ทาง YouTube ชื่อ

วันเดือนปี	กิจกรรม
7 ธ.ค. 59	<p>ว่า หยุดถ่านหินกระบี่: ล้อมวงสนทนา แฉเบื้องหลังกลุ่มทุนพลังงาน 21-11-2559</p> <p>1. ที่ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ ทำเนียบรัฐบาล มีภาคประชาชนหลายกลุ่มมายื่นหนังสือร้องเรียนที่ทำเนียบรัฐบาล หนึ่งในนั้นก็คือสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายถาวร เสนเนียม อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายกรณ์ จาติกวณิช นายวิรัตน์ กัลยาศิรี มือกฎหมายของพรรค และนายสุชิน เอ่งฉ้วน อดีตร.ส.จังหวัดกระบี่ เดินทางมายื่นคำร้องไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ มีข้อเสนอให้สร้างโรงไฟฟ้าก๊าซ LNG แทนการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน</p> <p>2. เพจ กฟผ. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ได้โพสต์ว่า นายบุญญ นิตย์ วงศ์รักมิตร รองผู้ว่าการกิจการสังคมเปิดเผยถึงความคืบหน้าในการดำเนินการตามการสั่งการของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ว่า กฟผ.ได้เตรียมแนวทางสอบถามความเห็นชาว จังหวัดกระบี่ว่าต้องการจะให้สร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินหรือไม่ โดยเบื้องต้น อาจใช้วิธีการลงคะแนนเสียงหาประชามติร่วมกัน</p>
9 ธ.ค. 59	<p>นายอมฤต ศิริพรจุฑากุล ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จ.กระบี่ กล่าวว่า ภาคการท่องเที่ยวของกระบี่เตรียมหารือร่วมกันถึงผลที่จะเกิดขึ้น ของโรงไฟฟ้าแอลเอ็นจี วันที่ 10 ธ.ค.นี้ หากโรงไฟฟ้าแอลเอ็นจี ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก็เห็นด้วยที่จะสร้างแทนโรงไฟฟ้าถ่านหิน แม้ว่าต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจะแพงกว่าก็ตาม</p>
30 ธ.ค. 59	<p>เว็บไซต์ไทยรัฐ ข่าวเศรษฐกิจ หมวดข่าว “ประชาสัมพันธ์” ได้นำเสนอข่าวมติชุมชน 4 ตำบลรอบโรงไฟฟ้า พร้อมแสดงจุดยืนโครงการกระบี่ โดยนำเสนอบทสัมภาษณ์ของนายกิจจา ทองทิพย์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 ตำบลปกาสัย นายเอกวิทย์ ภิญโญธรรมโนทัย กรรมการผู้จัดการ พิช ลาภูน่า รีสอร์ทแอนด์สปา โดยทั้ง 2 กล่าวว่า เห็นด้วยกับการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่</p>
20 ม.ค. 60	<p>นางวารภรณ์ คุณวานากิจ วิศวกรระดับ 11 ของ กฟผ. เปิดเผยในเวทีรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) แผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศภายหลังปี พ.ศ. 2563 โดยเผยสาเหตุที่ยังต้องใช้เชื้อเพลิงถ่านหินเพราะประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางพลังงาน</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
24 ม.ค. 60	<p>มากกว่าการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเมื่อใช้เชื้อเพลิงถ่านหินแล้วก็จำเป็นต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในส่วนอื่น ๆ แทน</p> <p>หลังจากการประชุมกรม. พล.ท.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดเผยว่า ในที่ประชุม กรม. พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กำชับว่าโครงการโรงไฟฟ้าเทพากับโรงไฟฟ้ากระบี่ ต้องมีความชัดเจนภายใน 1 เดือน หรือภายในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2560 โดยจะมีการประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ เพื่อพิจารณาเดินทางโครงการดังกล่าว พร้อมทั้งเสนอให้สำรวจ ‘ความต้องการที่แท้จริง’ จากชาวบ้านในพื้นที่ หลังจากนั้นนายวิวัฒน์ ช่างเขิงพานิช รองผู้ว่าการพัฒนาโรงไฟฟ้า กพช. ระบุว่า ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนรอบโรงไฟฟ้ากระบี่ พบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่ให้การ ‘สนับสนุน’</p>
8 ก.พ. 60	<p>อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อดีตนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ได้ตั้งโต๊ะแถลงข่าวร่วมกับ นายกรณ์ จาติกวณิช อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ที่พรรคประชาธิปัตย์ โดยกล่าวว่า จุดยืนของพรรคประชาธิปัตย์ที่เคยเสนอให้รัฐบาลเลือกใช้แนวทางพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และโลกอนาคตโดยสนับสนุนให้หาข้อยุติในภาพรวมไม่ใช่เฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่งเพราะมีความเชื่อมโยงกัน โดยพรรคขอเสนอสูตรให้การก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่อำเภอเทพาจังหวัดสงขลาใช้ก๊าซธรรมชาติเหลว (LNG) ส่วนที่กระบี่ให้ศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ปาล์มน้ำมัน</p>
9 ก.พ. 60	<p>เครือข่ายภาคประชาชนและผู้นำชุมชนทุกภาคส่วนของ อ.เหนือคลอง จ.กระบี่ จำนวนกว่า 5,000 คนยื่นหนังสือสนับสนุนโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ต่อนายวิสูตร อินทรกำเนิด นายอำเภอเหนือคลองเพื่อเสนอต่อนายกรัฐมนตรี ณ ที่ว่าการอำเภอเหนือคลอง จ.กระบี่ เพื่อให้เร่งรัดการพิจารณาก่อสร้างโครงการในพื้นที่โดยเร็ว</p>
10 ก.พ. 60	<p>เพจปกป้องอันตรายจากถ่านหิน ได้โพสต์แถลงการณ์เครือข่ายปกป้องอันตรายจากถ่านหิน ฉบับที่ 2/2560 ได้กล่าวถึงภัยร้ายของถ่านหินและการประกาศของประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาเรื่องปิดโรงงาน</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
	<p>ถ่านหินพร้อมกับปลุกมวลชนคนกระบี่ที่ไม่ต้องการโรงไฟฟ้าถ่านหินให้มารวมตัวกันที่ ลานปูดำ เวลา 14.00 น. ของวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2560</p>
13 ก.พ. 60	<ol style="list-style-type: none"> 1. ที่ลานปูดำ จังหวัดกระบี่ นายอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย นายอมฤต ศิริพรจุฑากุล ประธานสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จ.กระบี่ พร้อมด้วยประธานหอการค้าจังหวัดและภาคเอกชนด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งชาวบ้านจากหลายพื้นที่ในจังหวัดกระบี่ จำนวนมาก ได้ร่วมกันชุมนุมคัดค้านการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินขนาด 870 เมกกะวัตต์ มีการอ่านแถลงการณ์โดยนายอมฤต หลังจากนั้นผู้ชุมนุมเดินเท้าไปยังศาลากลางจ. กระบี่ 2. ที่ศาลากลาง จ.กระบี่มีการอ่านบทความ โดยนายแพทย์อิริราช ดำดี, น้องชาวมุสลิมสวดดุอาอ์ขอพรจากพระผู้เป็นเจ้า และผู้ชุมนุมได้แสดงเชิงสัญลักษณ์นำโรงไฟฟ้าจำลองที่ทำจากไม้ไผ่และกระดาษมาทำลาย
14 ก.พ. 60	<ol style="list-style-type: none"> 1. พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวกับสื่อมวลชนยืนยันว่าในวันที่ 17 กุมภาพันธ์นี้จะได้คำตอบที่ชัดเจน จึงอยากขอร้องกลุ่มประชาชนอย่ามาเดินขบวนในช่วงเวลาเดียวกันนี้ เพราะจะมีปัญหาทางกฎหมายได้ 2. เพจหยุดถ่านหินกระบี่ได้เผยแพร่หนังสือราชการ ลงนามโดย นายเสวตฉัตร สุวรรณรัตน์ ปลัดอำเภอคลองท่อม(เจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญการ) รักษาราชการแทนนายอำเภอคลองท่อมที่ระบุให้ทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จัดคนหมู่บ้านละ 20 คน ไปสนับสนุนดำเนินการสร้างโรงไฟฟ้าในพื้นที่ จ.กระบี่ ในวันที่ 16 ก.พ. 60 เวลา 15.00 น. บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดกระบี่ ซึ่งมีการอ้างอิงคำสั่งของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 พ.ย. 59 ว่ารัฐบาลจะดำเนินการสร้างโรงไฟฟ้าในพื้นที่ภาคใต้ แก้ไขปัญหาขาดแคลนพลังงาน
15 ก.พ. 60	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ได้มีคำสั่งย้ายนายเสวตฉัตร สุวรรณรัตน์ ปลัดอำเภอคลองท่อม ให้ไปช่วยราชการที่ทำการปกครองจังหวัดกระบี่ รวมถึงไปถึงกรรมการปกครองยังออกหนังสือชี้แจงและกล่าวคำขอโทษในลักษณะเดียวกันอีกด้วย โดยนายฤทธิชัย บุญราช ปลัดกระทรวง

วันเดือนปี	กิจกรรม
	<p>มหาดไทย กล่าวยืนยันว่ากระทรวงมหาดไทยไม่เคยมีนโยบายและไม่เคยสั่งการให้กระทำในลักษณะดังกล่าว</p> <p>2. พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้สัมภาษณ์ขณะร่วมงานที่ลานด้านหน้าศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ถ.ราชประสงค์ กรุงเทพมหานครถึงกรณี กลุ่ม NGO จ.กระบี่ ออกมากล่าวหารัฐบาลสั่งการเกณฑ์ประชาชนหมู่บ้านละ 20 คนสนับสนุนการจัดสร้างโรงไฟฟ้าที่ จ.กระบี่ ว่า “ไม่มี เป็นไปไม่ได้ จะไปเกณฑ์ได้อย่างไร หากเป็นคนที่สนับสนุนเขาก็ออกมาสนับสนุน หากไม่สนับสนุนเขาก็ไม่ออกมา จะไปเกณฑ์ได้อย่างไร เอกสารใครก็สามารถทำได้ และก็ไม่มีใครว่าใครเป็นคนทำ”</p>
17 ก.พ. 60	<p>1. เครือข่ายปกป้องอันตามันจากถ่านหินมารวมตัวกันที่ทำเนียบรัฐบาล โดยได้เดินรอบทำเนียบรัฐบาล เป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ติดตามผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ หรือ กพข. พร้อมกับปักหลักตรงข้ามทำเนียบรัฐบาลเพื่อรอฟังผล</p>
	<p>2. หลังจากการประชุม กพข. แล้วเสร็จ พล.อ.ประยุทธ์ แถลงในฐานะประธาน กพข. ได้เปิดเผยถึงมติ กพข. ว่าเห็นชอบดำเนินการตามแผน PDP2010 ฉบับแก้ไขครั้งที่ 3 เพื่อการสร้างความมั่นคงด้านไฟฟ้าภาคใต้</p> <p>3. ประชาชนที่ชุมนุมหน้าทำเนียบรัฐบาลพยายามที่จะเคลื่อนขบวนเข้าไปภายใน จนเกิดการกระทบกระทั่งกับเจ้าหน้าที่ ก่อนประกาศว่าจะปักหลักชุมนุมประท้วงยึดเยื้อหน้าทำเนียบรัฐบาล</p> <p>4. อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่เข้าร่วมประชุมแนวทางปรองดองที่กระทรวงกลาโหมกล่าวว่า มติของ กพข. ที่ให้สร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินในจ.กระบี่ ถือเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาด</p> <p>5. พล.ท.อภิรัชต์ คงสมพงษ์ แม่ทัพภาคที่ 1 เดินทางมาบริเวณถนนพิษณุโลก เจรจากับนายนายประสิทธิชัย หนูนวนล แกนนำมือบตันถ่านหินได้เจรจากับใช้เวลาประมาณ 15 นาที</p>
18 ก.พ. 60	<p>1. ช่วงบ่ายพล.ต.ต.สมพงษ์ ชิงดวง รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล นำกำลังเข้าเจรจากับผู้ชุมนุมช่วงเช้าที่ผ่านมา และโน้มน้าวให้ผู้ชุมนุมเคลื่อนไปยังบริเวณพุทธมณฑล แต่ไม่เป็นผลสำเร็จจึงได้มีการนำกำลัง</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
	<p>ควบคุมตัวแกนนำทั้ง 3 คน ได้แก่ นายประสิทธิ์ชัย หนูนวล ม.ล.รุ่งคุณ กิตติยากร และนายอัครเดช ฉากจินดา ออกจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ส่วนผู้ชุมนุมที่เหลือเจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตให้มีการส่งเสบียงอาหารเข้าไปข้างใน</p> <p>2. ช่วงเย็นเจ้าหน้าที่ได้ควบคุมตัวแกนนำเพิ่มเติมอีก 2 คน คือ นายบรรจง นะแส และนายธัชพงศ์ แกดำ โดยทั้งหมดถูกคุมตัวไปยัง มทป. 11 ชาวบ้านจากเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน 11 คน เป็นเด็ก 1 คน ซึ่งปักหลักอยู่ที่ กพร. ถูกตำรวจคุมตัวไปยังกองบังคับการสายตรวจ 191 วิภาวดี เพื่อสอบประวัติเพิ่มเติม โดยเจ้าหน้าที่ระบุว่าเป็นการอาศัยอำนาจตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ เพื่อให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารแทนกฏอัยการศึก และไม่อนุญาตให้ทนายความเข้ารับฟัง โดยระบุว่า เป็นเพียงการซักถามไม่ใช่การสอบสวน หากพบว่าไม่มีเป้าหมายทางการเมืองก็จะปล่อยตัวกลับ</p> <p>3. ในช่วงค่ำสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน, สมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน, มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา, มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม, มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน, ศูนย์พิทักษ์และฟื้นฟูสิทธิชุมชนท้องถิ่น และเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีสาน ได้ออกแถลงการณ์เรียกร้องปล่อยตัวแกนนำและผู้ชุมนุมทันทีและขอให้เจ้าหน้าที่เคารพเสรีภาพในการชุมนุม เนื่องจากได้มีการแจ้งเรื่องจัดการชุมนุมสาธารณะแล้ว แต่เจ้าหน้าที่คัดค้าน และศาลแพ่งมีกำหนดนัดวินิจฉัยในวันที่ 20 ก.พ.</p> <p>4. ในโลกออนไลน์มีการสร้างแคมเปญและรณรงค์ให้ร่วมลงชื่อใน Change.org และมีการติดแฮชแท็ก #ปล่อยหม่อมไฉ่ ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้ ใบตองแห้งแสดงความคิดเห็นผ่านข่าวสดว่าปรากฏการณ์นี้เป็นละครโรแมนติคตบจูบเพราะมีอบต่านถ่านหินเป็น ‘มือभीเส้น’</p>
19 ก.พ. 60	<p>1. นางอังคณา นีละไพจิตร กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ในฐานะประธานคณะกรรมการสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้เดินทางมาที่ชุมนุมโดยพูดคุยกับผู้ชุมนุมและให้สัมภาษณ์ว่าได้รับทราบ</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
	<p>การมาชุมนุมของผู้ชุมนุมแล้วในข้อกังวลเรื่องสิ่งแวดล้อมในสถานที่ที่จะสร้างโรงไฟฟ้า และการชุมนุมครั้งนี้ก็เป็นการชุมนุมที่สงบเรียบร้อย ไม่ได้กีดขวางการจราจรและไม่ได้ก่อความเดือดร้อนให้กับประชาชน และเรื่องนี้ควรรอให้กระบวนการยุติธรรมได้สวน รัฐบาลไม่ควรใช้กฎหมายพิเศษแบบนี้ และคณะกรรมการสิทธิฯ กำลังหาหรือกันว่า จะออกแถลงการณ์เสนอแนะรัฐบาลและขอให้ตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน</p> <p>2. 5 แกนนำเดินทางมาจากการควบคุมตัวพร้อม พลโทอภิรัชต์ คงสมพงษ์ และพล.ท.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โดยได้แถลงข่าวกับสื่อมวลชนว่า รัฐบาลมีหน้าที่หาแหล่งพลังงาน ส่วนแหล่งพลังงานจะสร้างได้หรือไม่ได้นั้น อยู่ที่ประชาชน เมื่อมีการทบทวนและเริ่มต้นทำ EHIA ใหม่ จากนั้นนายประสิทธิชัย หนูนวล แกนนำฯ กล่าวกับผู้ชุมนุมว่า วันอังคารที่ 21 กุมภาพันธ์ จะมีการประกาศยกเลิกรายงาน EHIA ฉบับเดิมอย่างเป็นทางการหลังการประชุมกรม. โดยนัยทางกฎหมายเมื่อรายงาน EHIA ยกเลิกเท่ากับโรงไฟฟ้าจังหวัดกระบี่กลายเป็นศูนย์ หาก กพผ.จะสร้างใหม่ก็ต้องมานับหนึ่งใหม่ในกระบวนการ EHIA</p>
20 ก.พ. 60	<p>1. เว็บไซต์สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เผยแพร่บทสัมภาษณ์ที่นักข่าว Thai PBS สัมภาษณ์นางรวีวรรณ ภูริเดช เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือสผ. ได้ยืนยันว่า กพผ. ถอดรายงานสิ่งแวดล้อม โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ กลับไปตั้งแต่ปี 2558 หลังมีการชี้จุดที่ควรได้รับแก้ไขจากคชก.ที่ สผ. แต่งตั้งขึ้นจนถึงขณะนี้ผ่านมากกว่า 1 ปี เจ้าของโครงการยังไม่มีส่งรายงาน EHIA เข้ามาพิจารณารอบใหม่</p> <p>2. ปริญญา เทวานฤมิตรกุล รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้โพสต์ใน Facebook ส่วนตัวระบุถึง การตัดสินใจเดินหน้าโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่รัฐบาลแน่ใจหรือว่าได้คุ้มเสีย ซึ่งได้พูดถึงความสกปรกและต้นทุนที่จะทำให้ถ่านหินสะอาด</p>
21 ก.พ. 60	<p>หลังการประชุมคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เปิดเผยภายหลังการประชุมคณะรัฐมนตรี ว่า ที่ประชุม</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
	<p>มีมติให้ชะลอโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่ และให้กลับไปทำกระบวนการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือ EIA และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ หรือ EHIA ใหม่ โดยให้ประชาชนที่เห็นต่างเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งคาดว่าจะใช้เวลาประมาณ 1 ปี</p>
28 ก.พ. 60	<p>นายกรศิษฏ์ ภัคโชตานนท์ ผู้ว่าการ กฟผ. กล่าวว่า กฟผ.น้อมรับปฏิบัติตามข้อสั่งการของพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 ก.พ.นี้ เหมือนเช่นทุกครั้งที่ผ่านมา โดยให้ กฟผ.ยกเลิกผลการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้ว และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน</p>
25 ส.ค. 60	<p>นายเนวิน ชิดชอบ ซึ่งได้เข้าพบผู้บริหารอบจ.กระบี่ที่ห้องข้างเผือก ซึ่งได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ว่า “ผมรู้สึกใจหายตอนที่มติคณะรัฐมนตรี บอกว่าจะสร้าง โรงไฟฟ้าถ่านหินที่กระบี่ ถ้าคนบุรีรัมย์ มีทะเล มีเกาะ เหมือนที่พี่น้องชาวกระบี่มี พวกผมสู้ยิบตาครับ สู้ตายแน่นอน”</p>
24 พ.ย. 60	<p>ราชกิจจานุเบกษา เผยแพร่พระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีและแต่งตั้งรัฐมนตรี ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนคณะรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยให้พลเอกอนันตพร กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน พ้นจากความเป็นรัฐมนตรี และได้แต่งตั้งนายศิริ จิระพงษ์พันธ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานแทน</p>
7 ม.ค. 61	<p>กฟผ.ก็ได้ประกาศการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ครั้งที่ 1 (ค.1) ในวันอาทิตย์ที่ 28 มกราคมนี้ ซึ่ง นายสหัสรัฐ บุญโพธิภักดี รองผู้ว่าการพลังงานหมุนเวียนและพลังงานใหม่ กฟผ. ในฐานะโฆษก กฟผ. เปิดเผยว่าการศึกษารั้งนี้จะเพิ่มการศึกษาทั้งในเรื่องพื้นที่และเนื้อหาสาระ</p>
24 ม.ค. 61	<p>เครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน ‘ชิง’ จัดเวทีเสวนา กระบี่อันดามันเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือแหล่งมลพิษถ่านหิน (ค.0) ที่โรงแรมบุญสยาม ในจังหวัดกระบี่ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกว่า 1,000 คน โดยมี พล.ต.ต. บุญทวี โตรักษา ผู้บังคับการตำรวจจังหวัดกระบี่ เข้าร่วมสังเกตการณ์</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
	และดูแลความสงบเรียบร้อยด้วย ในงานมีนายอมกฤต ศิริพรจุฑาทกุล อดีตประธานสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่ เป็นผู้กล่าวเปิดงาน
28 ม.ค. 61	ท้องที่การบริหารส่วนตำบลคลองขนานมีกองกำลังเจ้าหน้าที่ชุดสืบสวน ตำรวจภูธรภาค 8 ตำรวจภูธร จ.กระบี่ เจ้าหน้าที่กองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 15 เจ้าหน้าที่ อส.อป.พร. ทั้งในและนอกเครื่องแบบ จำนวน กว่า 2,000 นาย ประจำตามจุดต่าง ๆ เพื่อดูแลความสงบเรียบร้อย ก่อนที่จะมีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และสุขภาพโครงการ ก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ส่วนขยาย) ขนาด 800 เมกกะวัตต์
7 ก.พ. 61	ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีเวทีเสวนาเรื่อง “หยุดถ่านหินภาคใต้ เราจะช่วยกันอย่างไร?” จัดโดยเครือข่ายโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพา-กระบี่ คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคใต้ (กป.อพช.ใต้) และภาคีเครือข่าย โดยมี ดร.เกื้อ ฤทธิบุรณ์ ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มอ.ปัตตานี เข้าร่วมด้วย
8 ก.พ. 61	เครือข่ายโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพา-กระบี่ ประกาศชุมนุมทำเนียบรัฐบาล โดยเรียกร้องให้รัฐบาลได้ตัดสินใจเรื่องโรงไฟฟ้าของทั้ง 2 พื้นที่ภายใน 13 ก.พ.61 นี้ หากยังไม่ตัดสินใจผู้ชุมนุมจะยกระดับการชุมนุมเพื่อปกป้องพื้นที่ต่อไป
9 ก.พ. 61	กองบัญชาการตำรวจนครบาล ออกประกาศที่ 54/2561 ประกาศห้ามชุมนุมสาธารณะในรัศมีห้าสิบลเมตร รอบพื้นที่ทำเนียบรัฐบาล ตามมาตรา 7 วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ประกอบกับคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 151/2560 ลงวันที่ 28 มี.ค. 2560 และคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาลที่ 29/2561 ลงวันที่ 31 ม.ค. 2561
10 ก.พ. 61	กลุ่มผู้ชุมนุมได้แถลงว่ามาตรการของตำรวจเป็นมาตรการบีบบังคับประชาชนโดยใช้กฎหมายและไม่รับฟังเสียงเดือดร้อนของประชาชน และที่ผ่านมาการชุมนุมของภาคประชาชนเป็นการชุมนุมโดยสงบมาโดยตลอด และยืนยันว่าจะยังคงปักหลักอยู่ที่เดิม

วันเดือนปี	กิจกรรม
12 ก.พ. 61	<p>1. ประชาชนเครือข่ายปกป้องอันตมามันจากถ่านหิน และเครือข่ายคนสงขลา-ปัตตานีไม่เอาโรงไฟฟ้าถ่านหินกว่า 150 คน ได้พากันเดินทางไปปักหลักอยู่ที่หน้า สำนักงานองค์การสหประชาชาติ (UN) เพื่อแสดงจุดยืนไม่เอาโรงไฟฟ้าถ่านหิน</p> <p>2. ตัวแทนประมาณ 30 คน ได้ประกาศอดอาหาร และดื่มแต่น้ำ เพื่อประกาศไปยังคนทั่วโลกว่าการปกป้องสิ่งแวดล้อมจากโรงไฟฟ้าถ่านหินในประเทศไทย ต้องใช้ชีวิตมาแลกกัน</p> <p>3. เครือข่ายได้ออกแถลงการณ์ร่วม โดยระบุว่า จะขอปักหลักชุมนุมต่อสู้อันกว่ารัฐบาลจะยอมประกาศยกเลิกโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินเทพา และโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ พร้อมทั้งให้มีการรับซื้อพลังงานหมุนเวียนที่มีศักยภาพการผลิตจำนวนมากในขณะนี้ และตั้งแต่วันที่ 13 กุมภาพันธ์เป็นต้นไป จะมีกลุ่มชาวบ้านจาก จ.สงขลา และ จ.กระบี่ ททยอยเดินทางเข้ามาสมทบกับผู้ชุมนุมจนกว่ารัฐบาลจะยอมฟังเสียงประชาชนและปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง</p>
13 ก.พ. 61	<p>มีเจ้าหน้าที่ตำรวจนำประกาศเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง ที่ 2/2561 เรื่องให้แก้ไขการชุมนุมสาธารณะ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.ชุมนุมฯ มาตรา 21 (2) มาแจ้งแก่ผู้ชุมนุม อ้างว่ามีการชุมนุมโดยฝ่าฝืน พ.ร.บ.ชุมนุมฯ มาตรา 16 (1)</p>
15 ก.พ. 61	<p>สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้บังคับการตำรวจนครบาล 1 ฉบับลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2561 ที่พิจารณาแล้วเห็นว่าประกาศฯ ให้แก้ไขการชุมนุมสาธารณะออกโดยชอบแล้ว ไม่รับอุทธรณ์ของผู้ชุมนุม</p>
16 ก.พ. 61	<p>เจ้าพนักงานศาลาหมายนัดไต่สวนของศาลแพ่งพร้อมสำเนาคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้เลิกการชุมนุมของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งที่อ้างว่าผู้ชุมนุมฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามประกาศเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะที่สั่งให้ย้ายสถานที่ชุมนุม มาแจ้งแก่ผู้ชุมนุมโดยวิธีการปิดหมาย ณ สถานที่ชุมนุมเกาะกลางถนนหน้าตึกองค์การสหประชาชาติ โดยศาลแพ่งนัดไต่สวนคำร้อง วันอังคารที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 09.00 น. ระหว่างนี้ผู้ชุมนุมก็ได้นั่งชุมนุมที่</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
17 ก.พ. 61	<p>เดิม</p> <p>เครือข่ายฯ จัดกิจกรรมอดอาหารและนั่งสมาธิหน้าองค์การสหประชาชาติ โดยเชิญประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวด้วย เพื่อส่งใจถึงนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้รับฟังข้อร้องเรียนและยุติโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่-เทพา และในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2561 เครือข่ายจะจัดกิจกรรม “รวมพล...คนไม่เอาถ่าน” เพื่อให้รัฐบาลยุติโครงการฯ ดังกล่าว เริ่มจากการอดอาหาร 9 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 09.00 น. ถึง 18.00 น. และร่วมรับฟังการเสวนาเพื่อแสดงเจตนารมณ์ ตั้งแต่เวลา 16.00 น. ถึง 18.00 น. ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าวจะจัดขึ้นหน้าองค์การสหประชาชาติ ด้วยแนวคิดที่ว่าให้องค์การสหประชาชาติ หนึ่งในองค์กรนานาชาติผู้พิทักษ์หลักการสิทธิมนุษยชน</p>
19 ก.พ. 61	<ol style="list-style-type: none"> 1. นายประสิทธิชัย หนูนวล ผู้ประสานงานเครือข่าย ปกป้องอันดามัน จากถ่านหิน เปิดเผยว่า การชุมนุมที่ผ่านมาเป็นการชุมนุมแบบอารยะขัดขืนไม่มีความรุนแรงใด ๆ และพร้อมยอมถูกจับรวมถึงรับโทษทางกฎหมายทุกอย่าง กลุ่มผู้ชุมนุมปักหลักชุมนุมมา 20 วัน และอดข้าวเป็นเวลา 6-7 วัน แต่ไม่ได้รับคำตอบใด ๆ จากรัฐบาล ดังนั้นจึงต้องมีการยกระดับการชุมนุม โดยในวันที่ 20 กุมภาพันธ์จะเดินขบวนไปยังทำเนียบรัฐบาล 2. พล.ท.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า รัฐบาลขอวิงวอนให้ทุกฝ่ายฟังเหตุและผล ซึ่งนายกรัฐมนตรีพร้อมฟังเสียงประชาชนทุกคนและให้สังคมตัดสินโดยให้จัดทำรายงาน
20 ก.พ. 61	<p>นายศิริ จิระพงษ์พันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานพร้อมด้วยตัวแทนของกฟผ. ได้เดินทางมาที่ชุมนุม ได้พูดคุยกับแกนนำและหารือร่วมกับเครือข่ายโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่-เทพา ภายในรถตู้ของคณะรัฐมนตรี นานกว่า 1 ชั่วโมง และในที่สุดได้ข้อสรุปด้วยการตั้งโต๊ะเซ็นสัญญาบันทึกข้อตกลงหยุดโครงการไฟฟ้าถ่านหิน ซึ่งมี 4 ประเด็น</p>
21 ก.พ. 61	<p>ที่ว่า การอำเภอนี้คือคลอง เครือข่ายปกป้องสิทธิชุมชนคนจังหวัดกระบี่นับร้อยคน นำโดย นายไพโรจน์ บุตรเฟียน นายกิจจา ทองทิพย์ ได้รวมตัวกันพร้อมออกแถลงการณ์ กรณีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง</p>

วันเดือนปี	กิจกรรม
	พลังงาน ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงกับทางเครือข่ายปกป้องทะเลสองฝั่งทะเลกระบี่-เทพา ยุติโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จำนวน 5 ข้อ และยื่นหนังสือผ่านนายอำเภอเหนือคลอง
27 ก.พ. 61	นายศิริ จิระพงษ์พันธ์ รมว.พลังงาน ลงนามในคำสั่งกระทรวงพลังงาน แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับพื้นที่จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้ โดยมีทั้งสิ้น 13 ราย ทำหน้าที่กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ศึกษา SEA พร้อมให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
28 ก.พ. 61	สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.) ร่วม 100 คน ได้แต่งชุดดำเดินทางมายังกระทรวงพลังงาน เพื่อยื่นหนังสือคัดค้านกรณีที่นายศิริ จิระพงษ์พันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานได้ใช้อำนาจเกินหน้าที่ไปลงนาม (MOU) กับเครือข่ายต่อต้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน กระบี่-เทพา
1 มี.ค. 61	ประชาชนที่เห็นด้วยกับการสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่เมื่อไม่ได้มีเสียงตอบรับจากรัฐบาลกลุ่มสนับสนุนถ่านหิน ประมาณ 200 คนได้เดินทางมายังกรุงเทพฯ เพื่อชุมนุมระยะยาวสนับสนุนถ่านหินบริเวณหน้าอาคารสำนักงานใหญ่ของ กฟผ.บางกรวย โดยมีการมอบหนังสือเพื่อเป็นกำลังใจให้ผู้ว่าราชการกฟผ. และพนักงานกฟผ. โดยกลุ่มผู้ชุมนุมกล่าวว่าที่ตนเองสนับสนุนโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินเพราะจะช่วยในเรื่องเศรษฐกิจในภาคใต้และประเทศ
6 มี.ค. 61	21 องค์กรเอกชนในจังหวัดกระบี่ ได้รวมตัวที่โรงแรมเซาท์เทิร์น ลันตา อ.เกาะลันตา จ.กระบี่ โดยการรวมตัวนี้ได้นำเสนอยุทธศาสตร์ก้าวสู่ Krabi-Andaman Go Green พ พร้อม ส่งจดหมายเปิดผนึกถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ขอให้ยุติโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน พร้อมทั้งส่งจดหมายให้กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน
13 มี.ค. 61	1. เวทีดีเบต “ถ่านหินสะอาดจริงหรือไม่ กระบี่ควรพัฒนาไปสู่อะไร” โดยเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหินขอเสนอตัวแทนดีเบตฝ่ายละ 3 คน ซึ่งปรากฏว่า ในการดีเบตดังกล่าวไม่มีตัวแทนของ กฟผ. ฝ่ายสนับสนุนโรงไฟฟ้าถ่านหิน หรือตัวแทนสหภาพ กฟผ.มาร่วมเวทีแต่อย่างใด มีเพียงอาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 คน ที่มาร่วม

วันเดือนปี	กิจกรรม
	<p>เวที และพูดคุยในเชิงชี้แจงแทน กฟผ.</p> <p>2. กลุ่มที่สนับสนุนถ่ายหินประมาณ 40 คนได้เดินทางด้วยเรือด่วนเจ้าพระยาไปยังท่าเนียบรัฐบาลเพื่อพบกับนายกรัฐมนตรี เพื่อกดดันให้นายกรัฐมนตรีเรียกเลิกข้อตกลง MOU และทำประชามติในจังหวัดกระบี่เพื่อยุติปัญหานี้โดยได้ยื่นคำขาดว่าหากไม่ได้รับความสนใจ จะยกระดับการชุมนุมในวันที่ 16 มีนาคม 2561</p>
18 มี.ค. 61	<p>นายสุภรณ์พงษ์ เกี่ยวข้อง รองนายก อบจ.กระบี่ ได้ให้สัมภาษณ์กับ 77 ชาวเดียด (2561) ว่า โรงไฟฟ้ามีความสำคัญเป็นยุทธศาสตร์ของชาติ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ ซึ่งเจ้าภาพของการก่อสร้างโรงไฟฟ้าคือรัฐบาล กฟผ. เป็นเพียงคนขับเคลื่อนนโยบาย แต่รวมว.กระทรวงพลังงาน มายกเลิกยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างไร ที่ผ่านมามีไม่เคยเห็นรัฐมนตรีลงพื้นที่จริง รับฟังความคิดเห็นของคนในพื้นที่เลย การทำ EIA AHIA ที่ผ่านมามีถูกกฎหมายทั้งหมด โดยได้เสนอให้มีการทำประชามติของคนในพื้นที่ไปเลย</p>
23 มี.ค. 61	<p>ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เวทีเสวนาวิชาการ “โรงไฟฟ้าถ่านหินเป็นความหวังหรือเป็นปัญหาของภาคใต้” ซึ่งเป็นการจัดงานที่ถูกมองว่าเป็นเวทีที่ใช้ประชาสัมพันธ์และสร้างพื้นที่ในสื่อของฝั่งที่เห็นด้วยกับการสร้างไฟฟ้าถ่านหิน ซึ่งมีผู้บรรยายทั้งหมด 8 คนซึ่งทุกคนล้วนแต่เป็นผู้สนับสนุนโรงไฟฟ้าถ่านหินทั้งสิ้น</p>
30 มี.ค. 61	<p>นายศิริ จิระพงษ์พันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ลงนามในคำสั่งกระทรวงพลังงาน ที่ 11/2561 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับพื้นที่จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้ ชุดใหม่ โดยมีทั้งสิ้น 19 ราย ได้มีการยกเลิกคำสั่งกระทรวงพลังงาน ที่ 9/2561 เมื่อวันที่ 27 ก.พ.2561 ซึ่งเป็นประกาศแต่งตั้งเรื่องเดียวกันนั่นเอง</p>

ภาพที่ 5.3 สรุปผลการศึกษา

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

นโยบายสาธารณะกรณีโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระทบ ที่มีที่มาหรือจุดเริ่มต้นจากส่วนกลางของอำนาจ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจกลุ่มหนึ่งกำหนดขึ้นมาผ่านคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนาการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย ทำให้ทิศทางของการกำหนดนโยบายจึงเป็นทิศทางแนวดิ่ง (Vertical) ซึ่งการกำหนดและตัดสินใจนโยบายสาธารณะแบบนี้ โดยส่วนใหญ่จะนโยบายจะถูกกำหนดเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีอำนาจเอง อย่างไรก็ตามหลังจากเกิดการต่อสู้ทางความคิดและการสร้างอิทธิพลของกลุ่มต่าง ๆ การกำหนดนโยบายสาธารณะเปลี่ยนไปจากเดิมจากที่เป็นตัวแบบชนชั้นนำได้กลายเป็นตัวแบบกลุ่ม (The Group Model) ซึ่งลักษณะของนโยบายที่มีลักษณะเป็นตัวแบบกลุ่ม (The Group Model) นี้จะสะท้อนระบบการเมืองที่ได้พยายามที่จะเข้ามามีอิทธิพลเหนือการกำหนดนโยบายสาธารณะ กลุ่มพยายามแสวงหาหนทางเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจของกลุ่ม เพื่อให้นโยบายสาธารณะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของตนมากที่สุด กระบวนการนโยบายสาธารณะกรณีโรงไฟฟ้าถ่านหินกระทบที่มีปัญหา 3 ประการ คือ 1) การสื่อสารของภาครัฐที่สื่อสารผิดพลาดคือเน้นการสื่อสารที่กับผู้นำชุมชน ไม่ได้ทำความเข้าใจกับประชาชนโดยตรง 2) การที่ภาครัฐไม่มีสนใจหรือใส่ใจเสียงของผู้ที่คัดค้าน มองว่าผู้คัดค้านเป็นศัตรู จากการศึกษาภาครัฐและกลุ่มคัดค้านถ่านหินไม่เคยนั่งพูดคุยหรือขึ้นเวทีสาธารณะพร้อมกันเลย ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างมากในการดำเนินนโยบายสาธารณะที่อาจมีผลกระทบในวงกว้างเช่นกรณีนี้ 3) การมีส่วนร่วมที่ล้มเหลว ในเวทีการรับฟังความคิดเห็นถูกปิดกั้นด้วยกองกำลังของเจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตให้กลุ่มที่คัดค้านมาร่วมเวทีและเวทีรับฟังความคิดเห็นได้กลายเป็นเวทีประชาสัมพันธ์โครงการของกฟผ.

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) มีการสร้างอิทธิพลในกระบวนการนโยบายโดยการมีผู้แทนอยู่ในคณะกรรมการการจัดทำและอนุมัติแผน PDP ทำให้ กฟผ. มักจะได้รับผลประโยชน์จากนโยบายสาธารณะนี้ แต่เมื่อเกิดการต่อสู้ของกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างอิทธิพลในนโยบายการใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า อิทธิพลของกฟผ. ลดน้อยถอยลงอย่างมากจากที่แผนการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระทบจะเริ่มในปี 2558 กฟผ. จึงมีการใช้เครือข่ายผ่านนักการเมืองท้องถิ่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะอิหม่ามในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในท้องถิ่น โดยการพากลุ่มบุคคลที่อยู่ในเครือข่ายของกฟผ. ไปศึกษาดูงานโรงไฟฟ้าต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับหน่วยงานรัฐและหน่วยงานอื่น ๆ นอกจากนี้กฟผ. ยังมีการทุ่มงบประมาณโดยการอุดหนุนโครงการของท้องถิ่นในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า และการที่กฟผ. หน่วยงานภาครัฐก็มีการขอความร่วมมือจากทั้งตำรวจและทหารในการดูแลรักษาความปลอดภัยในช่วงที่มีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นอีกด้วย

การสร้างอิทธิพลของผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนในจังหวัดกระบี่ สร้างอิทธิพลโดยการสนับสนุนเงินให้แก่กลุ่มต่อต้านถ่านหิน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางและหารสำหรับผู้ชุมนุม รวมไปถึงการพูดคุยกับผู้หลักผู้ใหญ่ที่มีอำนาจในจังหวัดกระบี่ และการลงนาม ออกแถลงการณ์ร่วมกัน เพื่อส่งจดหมายที่เขียนถึงความต้องการของกลุ่มธุรกิจเอกชนในจังหวัดกระบี่ไปยังรัฐบาล ส่วนประชาชนที่เห็นด้วยกับโรงไฟฟ้าถ่านหิน ซึ่งมักจะเป็นกลุ่มบุคคลในเครือข่ายของ กฟผ. ซึ่งเกิดจากการจูงใจของ กฟผ. อีกทั้งยังมีการล่อลวงซื้อผู้สนับสนุน ติดป้ายสนับสนุนถ่านหินที่หน้าบ้าน นอกจากนี้ยังมีงบประมาณที่ได้จากกฟผ. เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่น ส่วนประชาชนที่ต่อต้านถ่านหินมีการรวมตัวกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการชุมนุมและการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในชุมชน ในตัวจังหวัดกระบี่และหน่วยงานราชการที่กรุงเทพฯ หลังจากการชุมนุมมีการพูดคุยในประเด็นต่าง ๆ ในหมู่บ้านซึ่งเป็นการกระจายข่าวและข้อมูลอีกทางหนึ่งด้วย

นักการเมืองระดับชาติโดยพรรคการเมืองที่มีบทบาทในพื้นที่อย่างพรรคประชาธิปัตย์ โดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ร่วมกับนายกรณ์ จาติกวณิช ได้ออกแถลงการณ์แนะนำรัฐบาลให้สร้างโรงไฟฟ้าแอลเอ็นจีและโรงไฟฟ้าน้ำมันปาล์มแทนถ่านหินแต่ไม่ปรากฏการแสดงจุดยืนของอดีต ส.ส. ในพื้นที่เลย ส่วนนักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทในการนำประชาชนมาแสดงจุดยืนทั้งสนับสนุนและคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน รวมไปถึงการไปนั่งในคณะกรรมการต่าง ๆ ที่รัฐบาลแต่งตั้งเพื่อหาทางออก ส่วนบทบาทของ NGOs และนักวิชาการมีการออกมาแสดงความคิดเห็น นำเสนอข้อมูลอีกชุดหนึ่ง โดยเฉพาะผลกระทบหากมีโรงไฟฟ้าถ่านหินเกิดขึ้นโดยการนำเสนอข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อส่งสารไปยังประชาชนให้มากที่สุด รวมไปถึงความพยายามในการล๊อบบี้หรือการสื่อสารผ่านระบบราชการ การสื่อสารผ่านสื่อมวลชน การสื่อสารผ่านพรรคการเมืองและการพยายามจูงใจบุคคลที่มีชื่อเสียงเข้าร่วมด้วย ซึ่งการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายเหล่านี้ก็ยังคงเป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

นอกจากนี้จากการลงพื้นที่ ผู้วิจัยพบว่าประชาชนในตำบลปกาสัยท่านหนึ่งประกอบอาชีพค้าขายในชุมชนกล่าวว่า ประเด็นเรื่องโรงไฟฟ้าถ่านหินได้สร้าง ‘ความขัดแย้งใหม่’ ขึ้นมาในชุมชนซึ่งเป็นการขัดแย้งที่ใหญ่และกำลังเป็นที่ลู่ถามอย่างมาก คือกลุ่มคนที่เห็นด้วยและคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินไม่สามารถพูดคุยกันอย่างเป็นปกติหรือเป็นอย่างที่เป็นมา คนที่เป็นเครือข่ายกันก็ไม่สามารถพูดคุยกันได้อย่างปกติ ตัวอย่างคือในวันที่คนในหมู่บ้านมีงานเลี้ยงไม่ว่าจะเป็นงานแต่งงาน งานบวช หรืองานสำคัญต่าง ๆ ประชาชนแต่ละกลุ่มมีการแยกกันนั่งอย่างชัดเจน ฝั่งหนึ่งเป็นคนต้องการโรงไฟฟ้าถ่านหิน อีกฝั่งหนึ่งเป็นคนที่ต่อต้าน ซึ่งปรากฏการณ์นี้ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ได้เกิดขึ้นหลังจากมีประเด็นโรงไฟฟ้าถ่านหินเข้ามา

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กระบวนการนโยบายในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ครบทุกกลุ่ม โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ซึ่งจะต้องเสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบและต้องอยู่กับโครงการไปตลอดชีวิต ดังนั้นการกำหนดนโยบายในขั้นตอนแรกควรที่จะให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น ภาครัฐต้องแก้ไขกฎกระทรวงเพื่อเพิ่มสัดส่วนของนักวิชาการ ภาคประชาชนตั้งแต่อนุกรรมการศึกษาจัดทำแผน PDP และกระบวนการมีส่วนร่วมต้องโปร่งใส ไม่ใช่การใช้เครือข่ายของตนเองมาสวมรอยการมีส่วนร่วม ซึ่งการมีส่วนร่วมแบบสวมรอยหรือจัดตั้งไม่ได้ช่วยอำนวยความสะดวกแก่กระบวนการนโยบาย รังแต่สร้างปัญหา สร้างความขัดแย้งใหม่ ๆ ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อทั้งกระบวนการนโยบาย ชุมชน และสังคมโดยรวมเลย ประเด็นไฟฟ้าในภาคใต้ไม่เพียงพอภาครัฐไม่ควรโยนคำถามลงในพื้นที่ว่า ‘จะเอาไหมถ่านหิน’ แต่ภาครัฐควรโยนคำถามให้ชุมชนว่า ‘ไฟฟ้าไม่เพียงพอ คนภาคใต้จะทำอย่างไรกันดี’ ซึ่งการโยนคำถามแบบหลังจะทำให้เกิดการพุดคุย การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลชุดอื่นหรือทางเลือกอื่นด้วย ไม่ใช่การปิดกั้นข้อมูลข่าวสารและเกิดการ ‘โฆษณา’ ข้อมูลฝ่ายเดียว และภาครัฐโดยเฉพาะรัฐบาลเมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับพื้นที่ หน่วยงานภาครัฐควรเป็นเวทีกลางให้การแสดงความคิดเห็น ถกเถียงอย่างเสรี ไม่ใช่การใช้อำนาจรัฐที่มีอำนาจความสะดวกให้กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และปิดกั้นอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งจะเป็นการสร้างปัญหาเพิ่มขึ้นอีก

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด 6 กลุ่ม ซึ่งถือว่าเยอะมาก ทำให้หลายกลุ่มผู้วิจัยไม่ได้ข้อมูลที่เจาะลึกเพียงพอเนื่องจากเงื่อนไขทางด้านเวลา งบประมาณ เป็นต้น ดังนั้นงานวิจัยในอนาคตอาจศึกษาเจาะลึกในแต่ละผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างงานวิจัยที่มีข้อมูลเชิงลึกมากกว่างานชิ้นนี้
- 2) งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษากระบวนการนโยบายพลังงาน ซึ่งอาจแตกต่างจากกระบวนการนโยบายอื่น ๆ และอาจไม่สามารถอธิบายกระบวนการนโยบายอื่น ๆ ได้ ดังนั้นงานวิจัยในอนาคตอาจศึกษากระบวนการนโยบายสาธารณะอื่น ๆ เพื่อสร้างความหลากหลายและสามารถสร้างรูปแบบที่เป็นสากลมากขึ้น
- 3) งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ได้รับการเก็บรวบรวมจาก พื้นที่จังหวัดกระบี่พื้นที่เดียวซึ่งมีบริบทที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ และอาจไม่สามารถอธิบายการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบายในพื้นที่อื่น ๆ ได้อย่างชัดเจนนัก ดังนั้น งานวิจัยใน

อนาคตอาจเป็นการนำประเด็นของงานวิจัยชิ้นนี้ไปศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อสร้างความหลากหลายของพื้นที่ศึกษาให้มากขึ้นและสามารถสร้างรูปแบบที่เป็นสากลมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กฟผ. เติมน้ำศึกษาประมุลนำเข้าถ่านหิน. (2559, 5 สิงหาคม). *กรุงเทพธุรกิจ*. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/711008>
- 'กฟผ.' แต่งดำเนินขบวน ประท้วง รุมว.พลังงาน จี้เดินหน้าโรงไฟฟ้าเทพา. (2561, 28 กุมภาพันธ์). *ข่าวสด*. สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/economics/news_782664
- กรองกาญจน์ การเนตร และสุรางค์รัตน์ จำเนียรพล. (2558) การต่อสู้ของขบวนการเคลื่อนไหวคัดค้านโครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือผ่านวาทกรรมการพัฒนา ต.กลายเป็น อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช. *วารสารวิจัยสังคม*, 38(2), 211-254.
- กระทรวงพลังงาน. (2555). กองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า. สืบค้นจาก <http://www2.dede.go.th/share/KMcornerDoc130255.pdf>
- กรีนพีซประเทศไทย. (2558). ทุกย่างก้าวเพื่อจุดจบยุคถ่านหิน ปฏิรูประบบ Eia ประเทศไทย. สืบค้นจาก <http://www.greenpeace.org/seasia/th/news/blog1/ehia/blog/52224/>
- กรีนพีซประเทศไทย. (2560). เหยื่อโฉมหน้า คชก. EIA ท่าเรือถ่านหินคลองรั้ว ผู้กุมชะตาและความหวังของกระบี่ ยุติยุคถ่านหิน. สืบค้นจาก <http://www.greenpeace.org/seasia/th/news/blog1/8-eia/blog/52190/>.
- กรีนพีซประเทศไทย. (2561). รายงาน Krabi Goes Green สู่เมืองต้นแบบพลังงานหมุนเวียนเกินร้อย. สืบค้นจาก <http://www.greenpeace.org/seasia/th/press/reports/Krabi-go-green/>
- กลุ่มค้านถ่านหินกระบี่ ยืนยันไม่ถอยกลับจนกว่า “รัฐบาลจะทำตามสัญญา. (2559, 18 พฤศจิกายน). *ประชาไท*. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2016/11/68895>
- กลุ่มปฏิรูปพลังงานเพื่อความยั่งยืน. (2558, 5 สิงหาคม). *กรุงเทพธุรกิจ*. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/635227>
- กลุ่มผู้สนับสนุนถ่านหินกระบี่เรียกร้องให้สร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน. (2558, 6 กันยายน). *MGR Online*. สืบค้นจาก <https://amp.mgronline.com/south/9580000096328.html>
- “กสม.” พบผู้ชุมนุมต้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน เล็งออกแถลงการณ์เนะรัฐบาลตระหนักสิทธิประชาชน. (2560, 18 กุมภาพันธ์). *มติชนออนไลน์*. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/local/crime/news_468219
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2557). เชิญเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในขั้นตอนและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ

และสุขภาพโครงการขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่. สืบค้นจาก

<http://www.egat.co.th/images/information/articles/2558/egat-hearing57-krabi-k2.jpg>

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2557). ป้ายแสดงข้อมูลโครงการการศึกษาและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โครงการทำเทียบเรือบ้านคลองรั้ว. สืบค้นจาก

<http://www.egat.co.th/images/information/articles/egat-hearing57-krabi-port-k2.pdf>

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2557, 12 มีนาคม). เวที ค. 1 ทำเทียบเรือบ้านคลองรั้ว คนในพื้นที่ ไม่ปิดกั้นข้อมูล รong ผวจ. กระบี่ ขอให้ศึกษาเพิ่ม 7 ประเด็นข้อกังวลใจของชาวบ้าน.

สืบค้นจาก https://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=535:egatnews-20140312-01&catid=30&Itemid=112

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2557, 24 กันยายน). กฟผ. เตรียมจัด ค.3 โครงการทำเทียบเรือบ้านคลองรั้ว 28 กันยายน 2557 ณ ศาลาประชาคม อำเภอเหนือคลอง. สืบค้นจาก

https://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=727:egatnews-20140925-01&catid=30&Itemid=112

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2558). *โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินเทคโนโลยีสะอาดและทำเทียบเรือบ้านคลองรั้ว จ.กระบี่* (พิมพ์ครั้งที่ 2). (กรุงเทพฯ: ฝ่ายสื่อสารองค์กร การไฟฟ้าฝ่ายผลิต

แห่งประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://www.egat.co.th/images/information/cleancoal/plantinfo/cleancoal-krabi-plant-info.pdf>

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2558, 2 สิงหาคม). 6 คำถามโรงไฟฟ้าถ่านหิน ที่สังคมต้องการคำตอบ. สืบค้นจาก https://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1105:article20150802&catid=49&Itemid=251

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2558, 17 กันยายน). ศ.ดร. ธารพงษ์ มองถ่านหินจำเป็น ช้ำไทยจะเสียโอกาส สื่อแนะหาก กฟผ. มั่นใจในข้อมูล ต้องอดทนสร้างความเข้าใจ. สืบค้นจาก

https://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1162:20150917-01&catid=30&Itemid=112

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2559, 24 กุมภาพันธ์). เครือข่ายประชาชนในจังหวัดกระบี่ยื่นหนังสือถึงนายกฯ และ รมต.พลังงาน สนับสนุนโครงการโรงไฟฟ้ากระบี่ ผ่านผู้ว่าราชการ

จังหวัดกระบี่. สืบค้นจาก https://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1387:article-20160224-01&catid=30&Itemid=112

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2559, 5 กรกฎาคม). เปิดซองประกวดราคาโครงการโรงไฟฟ้าถ่าน

หินกระบี่ กฟผ. ยืนยันจะมีผลเมื่อโครงการฯ ผ่าน EHIA และได้รับอนุมัติจากรัฐบาลเท่านั้น.

สืบค้นจาก https://www.egat.co.th/index.php?option=com_content

&view=article&id=1588:20160705-2&catid=30&Itemid=112

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2559, 7 ธันวาคม). โทมัสไลน์ [เฟซบุ๊ก เพจ]. สืบค้นจาก

<https://www.facebook.com/EGAT.Official/posts/936071509826225/>

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2560). ตอบคำถามทุกข้อสงสัย โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่.

สืบค้นจาก https://www.egat.co.th/index.php?option=com_content

&view=article&id=1882&catid=15&Itemid=101

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2561, 28 มกราคม). กฟผ. จัด ค.1 โครงการโรงไฟฟ้ากระบี่ ตาม
ขั้นตอนกฎหมายอย่างโปร่งใส และเปิดกว้างการมีส่วนร่วม. สืบค้นจาก

https://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=2356:press-20180125-01&catid=31&Itemid=208

เกษียร เตชะพีระ. ธรรมรัฐ-ธรรมและพิพิธ. *ผู้จัดการรายวัน*. (8 สิงหาคม 2540 2540): 9.

คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน. (2558). ความสำคัญของแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า (แผน

PDP) ของประเทศไทย. สืบค้นจาก [https://www.erc.or.th/ERCWeb2/Front/StaticPage/StaticPage.aspx?p=111&Tag=แผนพัฒนาพลังงานไฟฟ้า%20\(แผน%20PDP\)&muid=23&prid=22](https://www.erc.or.th/ERCWeb2/Front/StaticPage/StaticPage.aspx?p=111&Tag=แผนพัฒนาพลังงานไฟฟ้า%20(แผน%20PDP)&muid=23&prid=22)

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 54/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ.

สืบค้นจาก <http://www.kamphaengphet.go.th/ncpo/command/k54.PDF>

เครือข่ายข่าวทันปฏิรูปพลังงาน ตัวแทน 14 จังหวัดภาคใต้พร้อมเดินเท้าทางไกลไปกรุงเทพฯ. (2557, 19

สิงหาคม). *MGR Online*. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/south/detail/9570000094444>

เครือข่ายปกป้องอันดามันฯ ขอขอบคุณสหรัฐ รับฟังปัญหาผลกระทบจากถ่านหิน. (2558, 9 กรกฎาคม).

ประชาไท. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2015/07/60266>

เครือข่ายปกป้องอันดามันฯ จัดเวที ค.0 ยืนยันไม่เอาโรงไฟฟ้าถ่านหิน. (2561, 24 มกราคม). *MGR*

Online. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/south/detail/9610000007747>

เครือข่ายปกป้องอันดามันฯ บุกทำเนียบโกนหัวประท้วงรัฐบาล ผิดสัญญาไม่สร้างโรงไฟฟ้ากระบี่.

(2559, 5 พฤศจิกายน). *ข่าวสด*. สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_105136

เครือข่ายปกป้องอันดามันเดินหน้าค่านโรงไฟฟ้าถ่านหิน ไปทำเนียบ 17 กุมภาพันธ์นี้. (2560,

13 กุมภาพันธ์). *MGR Online*. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/south/>

detail/9600000015211

- จันทรานุก มหากาญจนะ. (2559). *การเมืองเปรียบเทียบ กรอบทฤษฎีพื้นฐานเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จามะรี เชียงทอง และอานันท์ กาญจนพันธ์. (2543). *พลวัตของชุมชนในการจัดการทรัพยากร : สถานการณ์ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จิรวัดน์ ศรีเรือง (2562) โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่: พลวัตและสาเหตุแห่งความขัดแย้ง. *วารสารพัฒนาสังคม*, 21(1), 21-40.
- จุมพล หนิมพานิช. (2549). *การวิเคราะห์นโยบาย: ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎีและกรณีตัวอย่าง* (พิมพ์ครั้งที่ 3 ปรับปรุงแก้ไข). นนทบุรี: โครงการส่งเสริมการแต่งตั้งราชมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยณรงค์ เครือนวน. (2559). การเคลื่อนไหวสังคมของเครือข่ายขบวนการที่ดินและที่อยู่อาศัยตำบลคลองหินปูน อำเภอลำทับ จังหวัดสระแก้ว. *วารสารร่วมพฤษ มหาวิทยาลัยเกริก*, 31(1), 165-187.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2530). *รัฐ*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญชัย คุ้มปัญญา. (2560). กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) ทางการเมือง. สืบค้นจาก <http://www.chanchaiworldvision.com/ดูบทความ-50857-กลุ่มผลประโยชน์-interest-group-ทางการเมือง.html>
- ชาญชัย ฮวดศรี. (2553). *พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และการเลือกตั้ง* (รายงานการวิจัย). นครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. (2533). *การมีส่วนร่วมของประชาชนและการสนับสนุนการพัฒนาขององค์กรประชาชน*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชาวกระบี่-เทพาเจอจายเอิ้น เชื้อโรงไฟฟ้าถ่านหินจะยุติ แม้ไร้ท่าทีจากรัฐบาล. (2561, 18 กุมภาพันธ์). *ประชาไท*. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2018/02/75488>
- ชาวกระบี่ร่วม “ครึ่งหมื่น” แสดงพลัง “สิทธิชุมชน” ยื่นหนังสือสนับสนุนสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่. (2560, 10 กุมภาพันธ์). *ไทยรัฐ*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/854956>
- ชาวบ้านยื่นคัดค้านสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่กระบี่. (2557, 8 กุมภาพันธ์). *ไทยรัฐ*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/448756>
- ชาวบ้านหนุน-ค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินบุกร่อง 'สนช.' ลงพื้นที่ จ.กระบี่ กก.ไตรภาคีนัดถก 29 กุมภาพันธ์. (2559, 27 กุมภาพันธ์). *มติชนออนไลน์*. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/local/news_52202

- ชาวบ้านแหลมหิน กระบี่ ทำละหมาดฮายัตให้ กฟผ.ลุ่มเล็กโครงการเรือขนถ่านหิน. (2557, 8 พฤษภาคม). *MGR Online*. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/south/detail/9570000051347>
- ชำนาญ จันทรเรือง. (2559). วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/637713>
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2540). *การบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ: บทสำรวจพรมแดนแห่งความรู้แนววิพากษ์* (พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2554). *วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะ และความ เป็นอื่น* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- ชุมชนชาวกระบี่ พร้อมใจยื่นหนังสือหนุนโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่. (2560, 9 กุมภาพันธ์). *คมชัดลึก*. สืบค้นจาก <http://www.komchadluek.net/recommended/pr/230892>
- ชุมชนชาวกระบี่ หนุนโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่. (2560, 9 กุมภาพันธ์). *กรุงเทพธุรกิจ*. สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/pr/detail/21724>
- ณรงค์ บุญสวยขวัญ. (2550). ปฏิบัติการของกลุ่ม องค์กร ขบวนการประชาสังคมชนบทไทยกับนโยบายของการเมือง ภาคพลเมือง. สืบค้นจาก http://kpi.ac.th/media/pdf/M7_111.pdf
- ณัฐรัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน. (2556). ประชาสังคม: นิยาม ความหมาย และลักษณะของความเป็นประชาสังคม. สืบค้นจาก http://nattawatt.blogspot.com/2013/10/blog-post_3674.html
- ณัฐธรา วินิจฉัยภาค. (2555). *นโยบายสาธารณะและการจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ตำรวจออกประกาศให้ชาวบ้านค้านโรงไฟฟ้าเทพา-กระบี่ ยุติการนั่งหน้าทำเนียบ. (2561, 10 กุมภาพันธ์). *ประชาไท*. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2018/02/75365>
- ถวัลย์รัฐ วรเทพพุดพิงษ์. (2540). *การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- ทหารรบ ‘ซาหุนปฏิรูปพลังงาน’ เข้าค่าย ขณะเดินขบวนมา กทม.". (2557, 20 สิงหาคม). *ประชาไท*. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2014/08/55147>
- ธนพันธ์ โล่ประกอบทรัพย์. (2557). ระบอบประชาธิปไตยกับผลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ. *วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย*, 6(3), 283-300.
- ธันยวัฒน์ รัตนศักดิ์. (2546). *นโยบายสาธารณะ*. เชียงใหม่: ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2536). *สังคมเข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ: มิ่งมิตร.
- นายคุณภาพ (นามปากกา). (2552). Stakeholder Analysis การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย. *For*

Quality Magazine, 145, 40-45.

- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ. (2554). รายงานการศึกษาเรื่องการเมืองการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
- บีบีซีไทย. (2560, 17 กุมภาพันธ์). กพช.อนุมัติให้ก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่แล้ว. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-39000921>
- บีบีซีไทย. (2560, 18 กุมภาพันธ์). ตำรวจคุมตัวแกนนำต่อต้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน-สอบประวัติผู้ชุมนุม 11 คน รวมเด็ก. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-39013799>
- บีบีซีไทย. (2561, 18 กุมภาพันธ์). ก.พลังงานลงนาม ยุติการศึกษา EHIA โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่-เทพา. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-43041219>
- บุษอริ ยี่หะ. (2558). การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554: จังหวัดสงขลา. นนทบุรี: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- ปกรณัม ปรียากร. (2556). การวางแผนกลยุทธ์: แนวคิดและแนวทางเชิงประยุกต์ (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปมโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ยังยื้อ ทั้งหนุน-ต้าน ยื่นร้องนายกฯแสดงจุดยืน. (2559, 29 พฤศจิกายน). *มติชนออนไลน์*. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/region/news_377552
- ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 95/2557 เรื่อง การให้เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานพ้นจากตำแหน่งและการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน. สืบค้นจาก <http://www.personnelpolice.com/kosorcho/announce/kct95.pdf>
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งกรรมการกำกับกิจการพลังงาน. *ราชกิจจานุเบกษา*. 128, ตอนพิเศษ 88ง (9 สิงหาคม 2554): 17.
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการกำกับกิจการพลังงาน. *ราชกิจจานุเบกษา*. 125, 31ง (13 มีนาคม 2551): 2.
- ประธานหอการค้าได้ ชี้ โรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ สนองผลประโยชน์ภาคอุตสาหกรรม ไม่ใช่ประชาชน. (2558, 30 มิถุนายน). *ประชาไท*. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2015/06/60081>
- ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2540). การเมืองของขบวนการชาวบ้านด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2552). *กรอบการวิเคราะห์การเมืองแบบทฤษฎีขบวนการทางสังคม*. กรุงเทพฯ: โครงการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประเวศ วะสี. (2539). บทบาทของบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ในการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2541). *ประชาสังคม: ทรรศนะนักคิดในสังคมไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มติชน.
- ปิยะพงษ์ บุซบงก์. (2563). *ถอดรหัสนโยบายสาธารณะและการวางแผน: เครื่องมือวิเคราะห์สำหรับศตวรรษที่ 21*. เชียงใหม่ : โครงการผลิตตำราฯ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง และสถาบันนโยบายสาธารณะ.
- พนักงานกฟผ.แต่งคำประท้วง'รอมว.พลังงาน' เซ็น MOU มีอบต่านถ่านหิน. (2561, 28 กุมภาพันธ์). *คมชัดลึก*. สืบค้นจาก <http://www.komchadluek.net/news/economic/314899>
- พรณิฉัย นิติโรจน์. (2551). *การนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- พฤทธิสาณ ชุมพล. (2547). *การศึกษาการเมืองการปกครองเปรียบเทียบแนวทางสังคมวิทยาการเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พฤทธิสาณ ชุมพล. (2547). *ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7 ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พล.อ.ประยุทธ์จะส่งคนไปคุมดูกลุ่มต้านโรงไฟฟ้าถ่านหินว่าอดข้าวจริงหรือเปล่า. (2558, 21 กรกฎาคม). *ประชาไท*. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2015/07/60463>
- พลังงานออกโรงเตือน!. (2558, 30 มีนาคม). *ไทยรัฐ*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/489928>
- พิมพ์วัลย์ บุญมงคล และคณะ. (2546). *ศักยภาพประชาคมในการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิลึก! ขาใหญ่ กฟผ.หัวหดไม่โผล่ตีเบตตามคำเชิญเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน แต่อาจารย์จุฬาฯ 2 คนมาแจงแทน (มีคลิปสด). (2561, 13 มีนาคม). *MGR Online*. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/south/detail/9610000025209>
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. (2540). *แนวทางการปฏิรูปภาคราชการที่จะบังเกิดผลอย่างจริงจังและยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- มติชุมชน 4 ตำบลรอบโรงไฟฟ้า พร้อมแสดงจุดยืนโครงการกระบี่. (2559, 30 ธันวาคม). *ไทยรัฐ*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/824746>
- มยุรี อนุমানราชธน. (2556). *นโยบายสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- มีอบต่านถ่านหินเตรียมบุกทำเนียบพรั้งนี้ ขอคำตอวยกเลิกโรงไฟฟ้าฯ ลั่นยอมถูกจับ. (2561, 19

- กุมภาพันธ์). *ประชาชาติธุรกิจ*. <https://www.prachachat.net/politics/news-118998>
- มีอบมีเส้น?: คอลัมน์ ใบตองแห้ง. (2560, 24 กุมภาพันธ์). *ข่าวสด*. https://www.khaosod.co.th/politics/news_231545
- มีอบหนูนถ่านหินบี๊จิก MOU กลุ่มถ่าน. (2561, 21 กุมภาพันธ์). *ไทยโพสต์*. สืบค้นจาก <https://www.thaipost.net/main/detail/3572>
- มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม. (2558). แลกเปลี่ยนภาคประชาสังคมคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่. สืบค้นจาก <https://enlawfoundation.org/newweb/?p=2573>
- มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม. (2561). ยกคำร้องเลิกการขออนุมัติคัดค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่-เทพา ศาลชี้ชุมนุมชอบด้วยกฎหมาย. สืบค้นจาก <https://enlawfoundation.org/newweb/?p=4064>
- มูลนิธิสถาบันพลังงานทางเลือกแห่งประเทศไทย. (2561). ชาวกระบี่แห่รับฟังความคิดเห็นโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน. สืบค้นจาก <http://aeitfthai.org/featured-news/5405.html>
- ร้องศาลปกครอง. เปรกทำเทียบเรือถ่านหินกระบี่. (2557, 26 กันยายน). *โพสต์ทูเดย์*. สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/social/general/320736>
- ระอุ! 30 ชาวบ้านปักหลักอดอาหารหน้า Un 'สงขลา-กระบี่' เข้ายึดฐานโรงไฟฟ้า. (2561, 12 กุมภาพันธ์). *แนวหน้า*. สืบค้นจาก <http://www.naewna.com/politic/320379>
- โรงไฟฟ้ากระบี่. (2561). โรงไฟฟ้ากระบี่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมและชุมชน. สืบค้นจาก <http://krabi.egat.co.th/home/index.php/en/>
- โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ในเงาเวลา คสช. (2560, 21 กุมภาพันธ์). *Waymagazine*. สืบค้นจาก https://waymagazine.org/coal_technology_power/
- วรวรรณ ทาระธรรม. (2554). *ความพร้อมและความเข้มแข็งของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม: กรณีศึกษา กลุ่มเสรีชน จังหวัดอุบลราชธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี).
- วิเชียร บุราณรักษ์. (2548). *ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชน ศึกษากรณี: กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จังหวัดอุดรธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่).
- ศศิชา สืบแสง. (2550). *นโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ*. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภชัย ยาวะประภา. (2533). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2556). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ* (พิมพ์ครั้งที่ 26). กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (2543). *สาธาณบริหารศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 4 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สาขงปมขัดแย้งโรงไฟฟ้ากระบี่-เทพา ภาคประชาชนยื่นรัฐทำ 3 ข้อ. (2558, 8 สิงหาคม). *MGR Online*. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/daily/detail/9580000089116>.

สำนักข่าวชายขอบ. (2557, 19 มกราคม). บุกรบระท้วงหน้าก.ท่องเที่ยว ค้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน หวันอันดา มันตย. สืบค้นจาก <http://transbordernews.in.th/home/?p=6625>

สำนักข่าวอิศรา. (2561, 7 กุมภาพันธ์). ปชช.ภาคใต้ ชัดเส้นตาย13 กุมภาพันธ์ รัฐต้องยกเลิกสร้าง โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่-เทพา. สืบค้นจาก <https://www.isranews.org/isranews-news/63370-coalpowerplant.html>

สำนักข่าวอิศรา. (2560, 19 กุมภาพันธ์). ได้ข้อยุติ ประชุมกรม. 21 กุมภาพันธ์ ยกเลิก Ehia โรงไฟฟ้า ถ่านหินกระบี่. สืบค้นจาก <https://www.isranews.org/main-thaireform/54140-kkk-54140.html>.

สำนักข่าวอิศรา. (2559, 3 มิถุนายน). เปิดชุมทรัพย์ ‘จ้างที่ปรึกษา’ ใน ก.คมนาคม 2 กลุ่มใหญ่รวบ 146 โครงการ 6.3 พันล. สืบค้นจาก https://www.isranews.org/isranews-scoop/47449-report_trainnorth_30659.html

สำนักข่าวอิศรา. (2559, 20 กันยายน). พลิกปมข่าว : อนาคตไตรภาคี อนาคตโรงไฟฟ้า. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/255941>.

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน. (2553). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนากำลังผลิต ไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2573 (PDP2010)*. สืบค้นจาก <http://www.efe.or.th/pdf/pdp2010-summary.pdf>

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน. (2555). “มติคณะกรรมการนโยบายพลังงาน แห่งชาติ ครั้งที่ 2/2556 (ครั้งที่ 145)”. สืบค้นจาก <http://www.eppo.go.th/index.php/th/eppo-intranet/item/1272-nepc-yingluck145>

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน. (2560, 17 กุมภาพันธ์). กพช. เดินหน้าสร้างความมั่นคงของระบบไฟฟ้าภาคใต้ ตามแผน PDP2015 พร้อมหนุนพลังงานทดแทนผ่าน โครงการโรงไฟฟ้าประชารัฐ. สืบค้นจาก <http://www.eppo.go.th/index.php/th/eppo-intranet/item/11955-news-110260>

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. (2542). *ทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย พ.ศ. 2545-2558. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/>

statseries23.html.

สิทธิชัย สิขวัตร. (2561). เปิดใจस्थ्यพงษ์ เกี่ยวข้อง รองนายก อบจ.กระบี่ สนับสนุนโรงไฟฟ้าพลังงาน ถ่านหิน กระบี่-เทพา. สืบค้นจาก <https://www.77kaoded.com/news/sittichaikrabi77kaoded/67636>

สุรศักดิ์ บุญเทียน. (2555). รูปแบบการสร้างนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาเฉพาะพื้นที่. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 29(2), 133-163.

สุรสิทธิ์ วชิรขจร. (2549). *นโยบายสาธารณะเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

หยุดถ่านหินกระบี่. (2561, 6 มีนาคม). ไทม์ไลน์ [เฟซบุ๊ก เพจ]. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/stopcoalkrabi/posts/2013768338861077/>

ห้องข่าวกระบี่. (2555, 18 ตุลาคม). ไทม์ไลน์ [เฟซบุ๊ก เพจ]. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/Andamannews/posts/485641084789988>

'อภิสิทธิ์-กรณ์'เสนอรัฐหยุดศึกโรงไฟฟ้าถ่านหิน. (2560, 8 กุมภาพันธ์). *กรุงเทพธุรกิจ*. สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/739679>

อุทัย เลหาวิเชียร. (2545). *รัฐประศาสนศาสตร์: ลักษณะวิชาและมิติต่าง ๆ* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

เอกชน 2 รายยื่นประมูลโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่. (2558, 5 สิงหาคม). *โพสต์ทูเดย์*. สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/economy/380254>

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). *การเมืองของพลเมือง*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: คบไฟ.

ฮือฮือ! ชาวบ้านต่อต้านสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่ ประท้วงเชิงสัญลักษณ์ ต้อนรับคณะสนช. (2559, 27 กุมภาพันธ์). *มติชนออนไลน์*. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/region/news_51823

Almond, G. A., Powell, G. B., Strom, K., & Dalton, R. J. (2006). *Comparative politics today: A world view* (8th ed.). Harlow: Pearson/Longman.

Baker, E. M. (1973). The Threads of public policy: A study in policy leadership. *American Political Science Review*, 67(3), 1013-1014.

Bentley, A. F. (1949). *The process of government: A study of social pressure*. Illinois: The Principia Press of Illinois.

Chantana Banpasirichote. "Civil Society discourse and the future of radical environment movements in Thailand. In *A paper presented in Workshop on Civil Society in Southeast Asia* (12-13 November 2001).

- Dale, E. (1965). *Management: Theory and practice*. Metro Manila: Rex Bookstore.
- Diamond, L. (1994). Rethinking Civil Society: Toward Democratic Consolidation. *Journal of Democracy*, 5(3), 5-17
- Dunn, W. N. (1981). *Public policy analysis: An introduction*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Dye, R. T. (1984). *Understanding public policy* (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Dye, T. R. (1987). *Understanding public policy* (6th ed.). Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Dye, T. R. (2013). *Understanding public policy* (14th ed.). Boston: Pearson.
- Easton, D. (1969). The new revolution in political science. *The American Political Science Review*, 63(4), 1051-1061.
- EGAT Today. (2557). กฟผ. พบสื่อมวลชน จ.กระบี่ ให้ข้อมูล ค.1 โครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่ (ส่วนขยาย) พร้อมประชุมติดตามความคืบหน้าการดำเนินงาน. สืบค้นจาก https://www.egat.co.th/egattoday/index.php?option=com_k2&view=item&id=3277:20182401-001&Itemid=129
- EGAT Today. (2561). กลุ่มทุนโรงไฟฟ้าเดินทางไปทำเนียบเพื่อรอกำตอบจากนายกฯ. สืบค้นจาก https://www.egat.co.th/egattoday/egattoday/index.php?option=com_k2&view=item&id=3791:20181403-1&Itemid=129
- Ethridge, M. E., & Handelman, H. (2004). *Politics in a changing World: A comparative introduction to political science* (3rd ed.). Belmont: Wadsworth/Thomson Learning.
- GreenNews. (2558, 3 มีนาคม). โทมัสไลน์ [เฟซบุ๊ก เพจ]. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/greennewsagency/posts/820198521386820>
- GreenNews. (2559, 28 กันยายน). ไตรภาคีภาคประชาชน แลกเปลี่ยนใจ ‘ปักตู’ ปลด ‘พล.อ.สภนธ์’ พันหัวโต๊ะวงถก 3 ฝ่าย. สืบค้นจาก <https://greennews.agency/?p=10631>
- GreenNews. (2561, 28 กุมภาพันธ์). รมว.พลังงานตั้ง กก.กำกับ ‘Sea’ โรงไฟฟ้าใต้ Ngo ยอมรับรายชื่อ-จับตาทิมศึกษาอีก 2 ชุด. สืบค้นจาก <https://greennews.agency/?p=16469>
- GreenNews. (2561, 4 เมษายน). รมว.พลังงาน ตั้ง กก.สาบปมโรงไฟฟ้าใต้ชุดใหม่ ‘ประสิทธิชัย’ ไม่ยอมรับ-ชี้บางรายเอื้อถ่านหินขัด. สืบค้นจาก <https://greennews.agency/?p=16716>
- Hari555 Bandita. (2557). “ก้านัน กร่างจัดหนักฝรั่ง [ไฟล์วีดีโอ]. สืบค้นจาก

- <https://www.youtube.com/watch?v=VJX1NS3iRUU&feature=youtu.be>
- Kittichai Angchuan. “เมื่อท่านเนวินพุดถึงโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ Timeline [Facebookpage].” (8 สิงหาคม 2561). สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/kittichai.angchuan/videos/2014359765260706/?t=38>
- Lester, J. P., & Stewart, J. (2000). *Public policy: An evolutionary approach* (2nd ed.). United States: Wadsworth Thomson Learning.
- Lindblom, C. E. (1980). *The policy-making process* (2nd ed.). Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Nation Online. (2558, 28 กรกฎาคม). “เครือข่ายปกป้องอันดามัน” ยื่น 3 ข้อให้เลื่อนประมูลโรงไฟฟ้ากระบี่. สืบค้นจาก <http://www.nationtv.tv/main/content/378464446/>
- Nation Online. (2559, 7 ธันวาคม). ตัวแทนประชาชนบุกทำเนียบ ค้านโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่. [http://www.nationtv.tv/main/content/378526432/?=MOSTVIEW_FULLPATH.%27day/%27.\\$news_model_list\[0\]\[%27CategoryNameEng%27\].%27/%27?%3E](http://www.nationtv.tv/main/content/378526432/?=MOSTVIEW_FULLPATH.%27day/%27.$news_model_list[0][%27CategoryNameEng%27].%27/%27?%3E)
- PPTV Online. (2560). ปลัดคลองท่อมโยยหนังสือปลอม “ปกครอง-ผู้ว่าฯ” ออกโรงขอโทษแทน. สืบค้นจาก <https://www.pptvhd36.com//news/ประเด็นร้อน/46826>
- PPTV Online. (2560). ม็อบค้านถ่านหิน ยันปักหลักข้างทำเนียบ หลังเจรจาแม่ทัพ ภาค 1. <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/46933>
- Prinya Thaewanarumitkul. (2560, 18 กุมภาพันธ์). การตัดสินใจเดินหน้าโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ #รัฐบาลแน่ใจหรือว่าได้คุ้มเสีย [อัพเดทสถานะเฟซบุ๊ก]. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/prinya.thaewanarumitkul/posts/1319220448121890>
- Ryt9.com. (2553). สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรีชุด นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (นายกรัฐมนตรี) . สืบค้นจาก <https://www.ryt9.com/s/cabt/869389>
- Quade, E. S. (1982). *Analysis for public decision* (2nd ed.). New York: North Holland.
- Salisbury, R. H. (1969). An exchange theory of interest groups. *Midwest Journal of Political Science*, 13(1), 1-32.
- Schattschneider, E. E. (1960). *The semi-sovereign people: A realist's view of democracy in America*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- SpringNews. (2561). “มีอบหนูนถ่านหิน” ชุมนุมเรียกร้องให้รัฐฯ ยกเลิก Mou ชะลอโครงการฯ [ไฟล์วีดีโอ]. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=tasMwTCjB64>
- SpringNews. (2561, 23 มีนาคม). ไทมีไลน์ [เฟซบุ๊ก เพจ]. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/SpringNewsonline/videos/10155331589685841/?v=1>

0155331589685841

Stopcoal Krabi. (2559, 4 ธันวาคม). หยุดถ่านหินกระบี่-ลือมวงสนทนา แฉ”เบื้องหลังกลุ่มทุนพลังงาน. [ไฟล์วิดีโอ]. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=-hv45ttL-c4&t=21s>

TCIJ. (2555). อีโกล์โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่-ระเบิดทะเล แฉชนผู้นำท้องถิ่นทัวร์ญี่ปุ่นหวังปิดข้อมูล อบต. จ่อฟ้องศาลปกครองจังหวัดโครงการ. สืบค้นจาก <https://www.tcijthai.com/news/2012/28/scoop/1042>

TCIJ. (2557). กฟผ.เกณฑ์ร่วมเวทีค.3 เมิชชาวบ้านต้านโรงไฟฟ้า. สืบค้นจาก <https://www.tcijthai.com/news/2014/12/scoop/4980>

TCIJ. (2557). กฟผ.ละเมิดสิทธิพิจารณา ขนถ่านหินโรงไฟฟ้ากระบี่. สืบค้นจาก <https://www.tcijthai.com/news/2014/28/scoop/4052>

ThaiPBS. (2558, 16 กรกฎาคม). เครื่องช่วยปกป้องอันตราย ชัดเส้น 22 ก.ค.รัฐบาลให้คำตอบยุติสร้างโรงไฟฟ้า. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/3598>

ThaiPBS. (2558, 20 กรกฎาคม). กฟผ.เลื่อนยื่นซองประมูลโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ยันไม่เกี่ยวมีกลุ่มค้าน. สืบค้นจาก <http://news.thaipbs.or.th/content/3696>

ThaiPBS. (2558, 24 กรกฎาคม). “รัฐยอมยุติ Eia-Ehia โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/3839>

ThaiPBS. (2558, 25 ธันวาคม). นายกลงนามตั้งคณะกรรมการไตรภาคี หาข้อยุติสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/6956>

ThaiPBS. (2559, 6 กันยายน). อนุกรรมการไตรภาคีโรงไฟฟ้ากระบี่ แท้ลาออก หลังกฟผ. ไม่ถอนอีไอเอจากการพิจารณา. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/255529>

ThaiPBS. (2560, 15 กุมภาพันธ์). พล.อ.ประวิตร ปิดข่าวเกณฑ์คนหนุนโรงไฟฟ้ากระบี่. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/260231>

ThaiPBS. (2560, 17 กุมภาพันธ์). ลำดับเหตุการณ์ก่อน กพข.ออกมติเดินหน้าสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/260285>

ThaiPBS. (2560, 18 กุมภาพันธ์). สผ. ชี้ “อีไอเอ” โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ ยังไม่ผ่านสิ่งแวดล้อม. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/260298>

ThaiPBS. (2560, 19 กุมภาพันธ์). ยุทธศาสตร์จังหวัดกระบี่สีเขียว พัฒนาธุรกิจ-การเกษตร ยั่งยืน. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/260321>

ThaiPBS. (2560, 21 กุมภาพันธ์). ทส.เตรียม நடกมติ ครม.ปรับเนื้อหา “Ehia” โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/260364>

ThaiPBS. (2560, 21 กุมภาพันธ์). มติ ครม.ปรับปรุง Eia โรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ คาดใช้เวลา 1 ปี.
สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/260363>

ThaiPBS. (2560, 23 กุมภาพันธ์). เปิด 12 จุดอ่อน 160 ประเด็นย่อยสผ.ตีกลับ “ทำเทียบเรือบ้าน
คลองรั้ว” กระบี่. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/260419>

ThaiPBS. (2560, 28 กุมภาพันธ์). กฟผ.ยอมรับข้อสั่งการนายกรัฐมนตรื เริ่มศึกษา EIA และ EHIA
โรงไฟฟ้ากระบี่ใหม่. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/260539>

Truman, D. B. (1951). *The governmental process: Political interests and public opinion*.
New York: Alfred A. Knopf.

Truman, D. B. (1971). *The governmental process: Political interests and public opinion*.
New York: Alfred A. Knopf.

Turner, R. H., & Killian, L. M. (1957). *Collective behavior*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-
Hall.

Wond, E. (2013). *Post-Punk perception: Living in the social milieu*. Bloomington, IN:
Xlibris Corporation.

ภาคผนวก ก

ชุดคำถามสัมภาษณ์

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ต่อกระบวนการนโยบายถ่านหิน กระบี่” ได้ออกแบบแบบสัมภาษณ์ไว้ 6 แบบสำหรับการถามกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกัน โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ของหน่วยงานภาครัฐ

1.1 ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของผู้ให้สัมภาษณ์

- ชื่อ-สกุล
- อายุ

1.2 คำถามเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าฯ

- ท่านคิดว่าโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่มีที่มาอย่างไร
- ท่านมีความคิดเห็นต่อประโยชน์อย่างไร โรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน)

กระบี่มีที่มา/ถูกกำหนดโดยรัฐส่วนกลาง

- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบาย(ที่ถูกมองว่ากำหนดโดยส่วนกลาง)

โรงไฟฟ้าฯ มีปัญหาหรือไม่ หากมีมีปัญหาคือส่วนใด

- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบายของโรงไฟฟ้าถ่านหิน กระบี่ ที่ควรจะเป็น

ควรมีลักษณะอย่างไร

- กระบวนการจัดทำ EIA/EHIA มีลักษณะอย่างไร
- ท่านคิดกระบวนการจัดทำ EIA/EHIA มีปัญหาหรือไม่ หากมีมีปัญหาคือจุดใด
- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับคำวิจารณ์ที่บอก กระบวนการจัดทำ EIA/EHIA มี

ปัญหาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับการยกเลิก EIA/EHIA ของนายกรัฐมนตรี

- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินมีการ

เปลี่ยนแปลงจากเดิมหรือไม่ หากมีการเปลี่ยนแปลงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

- ท่านคิดอย่างไรกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยมีการเพิ่มบทบาทของ

ภาคประชาชนในกระบวนการนโยบายโครงการโรงไฟฟ้าฯ

- ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่ที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ
โรงไฟฟ้าฯ

- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับความต้องการของประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมใน
กระบวนการนโยบายโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับคำกล่าวที่ว่า ตอนนี้กระบวนการนโยบายได้
เปลี่ยนไปแล้วคือประชาชนมีส่วนร่วมกับการบวนการนโยบายฯ ไปแล้วภาครัฐจึงต้องฟังเสียง
ประชาชน

1.3 คำถามเกี่ยวกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการสร้างอิทธิพลต่อของโครงการ
โรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

- ท่านคิดว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน
(ถ่านหิน) กระบี่มีกลุ่มใดบ้าง

- ในช่วงเริ่มต้นโครงการโรงไฟฟ้าฯ ท่านมองว่ากลุ่มไหนมีบทบาทมากที่สุด

- ในปัจจุบันหละ กลุ่มใดมีบทบาทในกระบวนการนโยบายมากที่สุด

- ที่ผ่านมานหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย

- ที่ผ่านมาเอกชนมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย

- ที่ผ่านมานักการเมืองมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย

- คิดเห็นอย่างไรที่นักการเมืองออกมาแถลงการณ์คัดค้าน

- ที่ผ่านมาประชาชนมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย

- ที่ผ่านมากลุ่ม NGOs และนักวิชาการมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการ
นโยบาย

- ที่ผ่านมาสื่อมวลชนมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย

- มีความคิดเห็นอย่างไรกับประโยคนี้ สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือของกลุ่มที่
ต่อต้าน และประโยค สื่อมวลชนของรัฐมักจะนำเสนอข่าวให้กับกฟผ.

- ท่านคิดว่ากลุ่มใดมีบทบาทมากที่สุดในกระบวนการนโยบายที่ผ่านมา

- ท่านคิดว่ากลุ่มใดควรมีบทบาทมากที่สุดในกระบวนการนโยบาย

- ท่านคิดว่าท่านควรมีบทบาทในกระบวนการนโยบายหรือไม่ และควรมี
บทบาทอย่างไร

1.4 คำถามเกี่ยวกับกลุ่มต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

- ท่านคิดว่าเพราะเหตุใดถึงมีกลุ่มที่ต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน
- ท่านคิดว่ากลุ่มต่อต้านมีจุดเริ่มต้นมาจากอะไร
- ท่านคิดว่าในฝั่งต่อต้านฯ มีคนในกลุ่มใดบ้าง

- ท่านคิดว่าในฝั่งต่อต้านฯ กลุ่มไหนมีบทบาทมากที่สุด
- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับการชุมนุม
- ในการชุมนุมแต่ละครั้งต้องมีค่าเดินทาง/ค่ากิน ท่านคิดว่ากลุ่มคนที่

ต่อต้านฯ มีเงินมาจากแหล่งใด

2. แบบสัมภาษณ์ของประชาชน

2.1 ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของผู้ให้สัมภาษณ์

- ชื่อ-สกุล
- อายุ
- อาชีพ

2.2 คำถามเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าฯ

- มีความคิดเห็นอย่างไรกับเรื่องโรงไฟฟ้าถ่านหิน
- กลัวไหมว่าจะมีผลกระทบ
- ท่านมีความคิดเห็นต่อประโยชน์อย่างไร โรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน)

กระบี่มีที่มา/ถูกกำหนดโดยรัฐส่วนกลาง

- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ (กฟผ.) เข้ามาทำความเข้าใจบ้างไหม
- คิดว่าโครงการโรงไฟฟ้าฯ มีปัญหาไหม มีที่ตรงไหน
- ในหมู่บ้านมีความขัดแย้งกันไหม ขัดแย้งกันมากไหม
- คิดว่าในโครงการโรงไฟฟ้าใครมีบทบาทมากที่สุด
- มีคนมาเชิญชวนไปชุมนุมบ้างไหม
- เคยมีคนมาชักชวนให้ไปเกี่ยวกับเรื่องถ่านหินไหม
- มีคนพูดกันว่านายกฯ ผู้ใหญ่บ้าน ไปร่วมกับกฟผ.นี้จริงไหม
- หากมีถ่านหินมาคิดว่าตัวเองจะได้รับผลกระทบไหม กลัวว่าจะกระทบส่วน

ใดมากที่สุด

- มีนักการเมืองลงมาทำความเข้าใจไหม
- เคยมี NGOs หรือนักวิชาการลงพื้นที่มาพูดคุยบ้างไหม
- คนต่อต้านเยอะไหม ในหมู่บ้าน
- พอทราบหรือไม่เวลาไปชุมนุม มีการขึ้นรถที่ไหน ใครไปรับไปส่ง

3. แบบสัมภาษณ์ของนักการเมือง

3.1 คำถามเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าฯ

- ท่านคิดว่าโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่มีที่มาอย่างไร

- ท่านมีความคิดเห็นต่อประโยชน์อย่างไร โรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ที่มีมา/ถูกกำหนดโดยรัฐส่วนกลาง
- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบาย(ที่ถูกมองว่ากำหนดโดยส่วนกลาง) โรงไฟฟ้าฯ มีปัญหาหรือไม่ หากมีมีปัญหาคือส่วนใด
- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบายของโรงไฟฟ้าถ่านหิน กระบี่ ที่ควรจะเป็น ควรจะมีลักษณะอย่างไร
- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมหรือไม่ หากมีการเปลี่ยนแปลงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร
- ท่านคิดอย่างไรกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยมีการเพิ่มบทบาทของภาคประชาชนในกระบวนการนโยบายโครงการโรงไฟฟ้าฯ
- ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่ที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการโรงไฟฟ้าฯ
- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับความต้องการของประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่
- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับคำกล่าวที่ว่า ตอนนี้กระบวนการนโยบายได้เปลี่ยนไปแล้วคือประชาชนมีส่วนร่วมกับการกระบวนการนโยบายฯ ไปแล้วภาครัฐจึงต้องฟังเสียงประชาชน

3.2 คำถามเกี่ยวกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการสร้างอิทธิพลต่อของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

- ท่านคิดว่าท่านควรมีบทบาทในกระบวนการนโยบายหรือไม่ และควรมีบทบาทอย่างไร
- ท่านคิดว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่มีกลุ่มใดบ้าง
- ในช่วงเริ่มต้นโครงการโรงไฟฟ้าฯ ท่านมองว่ากลุ่มไหนมีบทบาทมากที่สุด
- ในปัจจุบันหละ กลุ่มใดมีบทบาทในกระบวนการนโยบายมากที่สุด
- ที่ผ่านมานักวิชาการมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
- ที่ผ่านมาเอกชนมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
- ที่ผ่านมานักการเมืองมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
- คิดเห็นอย่างไรที่นักการเมืองออกมาแถลงการณ์คัดค้าน
- ที่ผ่านมาประชาชนมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย

- ที่ผ่านมากลุ่ม NGOs และนักวิชาการมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย

- ที่ผ่านมาสื่อมวลชนมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย

- มีความคิดเห็นอย่างไรกับประโยชน์ สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือของกลุ่มที่ต่อต้าน และประโยชน์ สื่อมวลชนของรัฐมักจะนำเสนอข่าวให้กับกฟผ.

- ท่านคิดว่ากลุ่มใดมีบทบาทมากที่สุดในกระบวนการนโยบายที่ผ่านมา

- ท่านคิดว่ากลุ่มใดควรมีบทบาทมากที่สุดในกระบวนการนโยบาย

3.3 คำถามเกี่ยวกับกลุ่มต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

- ท่านคิดว่าเพราะเหตุใดถึงมีกลุ่มที่ต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน

- ท่านคิดว่ากลุ่มต่อต้านมีจุดเริ่มต้นมาจากอะไร

- ท่านคิดว่าในฝั่งต่อต้านฯ มีคนในกลุ่มใดบ้าง

- ท่านคิดว่าในฝั่งต่อต้านฯ กลุ่มไหนมีบทบาทมากที่สุด

- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับการชุมนุม

- ในการชุมนุมแต่ละครั้งต้องมีค่าเดินทาง/ค่ากิน ท่านคิดว่ากลุ่มคนที่

ต่อต้านฯ ได้เงินมาจากแหล่งใด

4. แบบสัมภาษณ์ของ NGOs นักวิชาการ

4.1 คำถามเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าฯ

- ท่านคิดว่าโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่มีที่มาอย่างไร

- ท่านมีความคิดเห็นต่อประโยชน์อย่างไร โรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน)

กระบี่มีที่มา/ถูกกำหนดโดยรัฐส่วนกลาง

- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบาย (ที่ถูกมองว่ากำหนดโดยส่วนกลาง)

โรงไฟฟ้าฯ มีปัญหาหรือไม่ หากมีมีปัญหาคือส่วนใด

- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบายของโรงไฟฟ้าถ่านหิน กระบี่ ที่ควรจะเป็นควรมีลักษณะอย่างไร

- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมหรือไม่ หากมีการเปลี่ยนแปลงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

- ท่านคิดอย่างไรกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยมีการเพิ่มบทบาทของภาคประชาชนในกระบวนการนโยบายโครงการโรงไฟฟ้าฯ

- ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่ที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการโรงไฟฟ้าฯ

- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับความต้องการของประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่
- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับคำกล่าวที่ว่า ตอนนี้กระบวนการนโยบายได้เปลี่ยนไปแล้วคือประชาชนมีส่วนร่วมกับการกระบวนการนโยบายฯ ไปแล้วภาครัฐจึงต้องฟังเสียงประชาชน

4.2 คำถามเกี่ยวกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการสร้างอิทธิพลต่อของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

- ท่านคิดว่าท่านควรมีบทบาทในกระบวนการนโยบายหรือไม่ และควรมีบทบาทอย่างไร
- ท่านคิดว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่มีกลุ่มใดบ้าง
 - ในช่วงเริ่มต้นโครงการโรงไฟฟ้าฯ ท่านมองว่ากลุ่มไหนมีบทบาทมากที่สุด
 - ในปัจจุบันหละ กลุ่มใดมีบทบาทในกระบวนการนโยบายมากที่สุด
 - ที่ผ่านมานหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
 - ที่ผ่านมาเอกชนมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
 - ที่ผ่านมานักการเมืองมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
 - คิดเห็นอย่างไรที่นักการเมืองออกมาแถลงการณ์คัดค้าน
 - ที่ผ่านมาประชาชนมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
 - ที่ผ่านมากลุ่ม NGOs และนักวิชาการมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
 - ที่ผ่านมาสื่อมวลชนมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
 - มีความคิดเห็นอย่างไรกับประโยคนี้ สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือของกลุ่มที่ต่อต้าน และประโยค สื่อมวลชนของรัฐมักจะนำเสนอข่าวให้กับกฟผ.

4.3 คำถามเกี่ยวกับกลุ่มต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

- ท่านคิดว่าเพราะเหตุใดถึงมีกลุ่มที่ต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน
- ท่านคิดว่ากลุ่มต่อต้านมีจุดเริ่มต้นมาจากอะไร
- ท่านคิดว่าในฝั่งต่อต้านฯ มีคนในกลุ่มใดบ้าง
- ท่านคิดว่าในฝั่งต่อต้านฯ กลุ่มไหนมีบทบาทมากที่สุด
- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับการชุมนุม

- ในการชุมนุมแต่ละครั้งต้องมีค่าเดินทาง/ค่ากิน ท่านคิดว่ากลุ่มคนที่ต่อต้านฯ ได้เงินมาจากแหล่งใด

5. แบบสัมภาษณ์ของเอกชน

5.1 เอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ EIA/EHIA

- ท่านมีความคิดเห็นต่อประโยชน์อย่างไร โรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่มีที่มา/ถูกกำหนดโดยรัฐส่วนกลาง

- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมหรือไม่ หากมีการเปลี่ยนแปลงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับความต้องการของประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

- กระบวนการจัดทำ EIA/EHIA ที่ผ่านมามีลักษณะอย่างไร

- กระบวนการจัดทำ EIA/EHIA ที่ผ่านมามีปัญหาใหม่ มีที่ตรงไหน

- คิดว่าในกระบวนการทำ EIA ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมหรือไม่

- คิดอย่างไรกับประโยชน์ กระบวนการทำ EIA/EHIA มีปัญหาในเรื่องการมี

ส่วนร่วม

- คิดอย่างไรกับประโยชน์ การจัดทำ EIA/EHIA มีกระบวนการการจัดตั้งมวลชนที่เห็นด้วยไปแสดงความคิดเห็น

- คิดอย่างไรกับประโยชน์ EIA/EHIA ไม่ผ่านในรอบแรกสุดท้ายก็แก้ไขจนผ่าน ดังนั้นกระบวนการ EIA/EHIA จึงไม่ชอบธรรม

- ท่านคิดว่าบทบาทของท่านในโครงการโรงไฟฟ้าฯ ควรเป็นอย่างไร

- ท่านมองการทำงานของสื่อมวลชนที่ผ่านมว่าเป็นอย่างไร

- ท่านคิดว่าทำไมถึงมีการต่อต้านถ่านหิน

5.2 เอกชนในพื้นที่จังหวัดกระบี่

- ท่านมีความคิดเห็นต่อประโยชน์อย่างไร โรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่มีที่มา/ถูกกำหนดโดยรัฐส่วนกลาง

- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบาย(ที่ถูกมองว่ากำหนดโดยส่วนกลาง) โรงไฟฟ้าฯ มีปัญหาหรือไม่ หากมีมีปัญหาคือส่วนใด

- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบายของโรงไฟฟ้าถ่านหิน กระบี่ ที่ควรจะเป็นควรมีลักษณะอย่างไร

- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบายของโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมหรือไม่ หากมีการเปลี่ยนแปลงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

- ท่านคิดอย่างไรกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยมีการเพิ่มบทบาทของภาคประชาชนในกระบวนการนโยบายโครงการโรงไฟฟ้าฯ
- ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่ที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการโรงไฟฟ้าฯ
- ท่านคิดว่าท่านควรมีบทบาทในกระบวนการนโยบายหรือไม่ และควรมีบทบาทอย่างไร

- ในช่วงเริ่มต้นโครงการโรงไฟฟ้าฯ ท่านมองว่ากลุ่มไหนมีบทบาทมากที่สุด
- ในปัจจุบันหละ กลุ่มใดมีบทบาทในกระบวนการนโยบายมากที่สุด
- ที่ผ่านมานักวิชาการภาครัฐมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
- ที่ผ่านมาเอกชนมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
- ที่ผ่านมานักการเมืองมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
- คิดเห็นอย่างไรที่นักการเมืองออกมาแถลงการณ์คัดค้าน
- ที่ผ่านมาประชาชนมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
- ที่ผ่านมากลุ่ม NGOs และนักวิชาการมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย

- ที่ผ่านมาสื่อมวลชนมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
- มีความคิดเห็นอย่างไรกับประโยคนี้ สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือของกลุ่มที่ต่อต้าน และประโยค สื่อมวลชนของรัฐมักจะนำเสนอข่าวให้กับภพ.

- ท่านคิดว่าเพราะเหตุใดถึงมีกลุ่มที่ต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน
- ท่านคิดว่ากลุ่มต่อต้านมีจุดเริ่มต้นมาจากอะไร
- ท่านคิดว่าในฝั่งต่อต้านฯ มีคนในกลุ่มใดบ้าง
- ท่านคิดว่าในฝั่งต่อต้านฯ กลุ่มไหนมีบทบาทมากที่สุด
- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับการชุมนุม
- ในการชุมนุมแต่ละครั้งต้องมีค่าเดินทาง/ค่ากิน ท่านคิดว่ากลุ่มคนที่ต่อต้านฯ ได้เงินมาจากแหล่งใด

6. แบบสัมภาษณ์ของสื่อมวลชน

6.1 คำถามเกี่ยวกับกระบวนการนโยบาย

- ท่านมีความคิดเห็นต่อประโยคนี้อย่างไร โรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระป๋มีที่มา/ถูกกำหนดโดยรัฐส่วนกลาง
- ท่านคิดว่ากระบวนการนโยบาย (ที่ถูกละเลยกำหนดโดยส่วนกลาง) โรงไฟฟ้าฯ มีปัญหาหรือไม่ หากมีมีปัญหาคือส่วนใด

- ท่านคิดอย่างไรกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยมีการเพิ่มบทบาทของภาคประชาชนในกระบวนการนโยบายโครงการโรงไฟฟ้าฯ
- ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่ที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการโรงไฟฟ้าฯ
- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับความต้องการของประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

6.2 คำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อ

- ท่านคิดว่าท่านควรมีบทบาทในกระบวนการนโยบายหรือไม่ และควรมีบทบาทอย่างไร
- ทำไมท่านถึงนำเสนอข่าวของกลุ่มต่อต้าน
- ทำไมสำนักข่าวอื่น ๆ ถึงไม่ค่อยออกข่าวการต่อต้านถ่านหิน
- ท่านคิดยังไงกับประโยชน์ สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือของกลุ่มต่อต้านถ่านหิน
- ท่านคิดยังไงกับประโยชน์ สื่อมวลชนส่วนมากถูก กฟผ. ซื้อ ด้วยโฆษณา
- เคยมี กฟผ. มาขอช่วยให้นำเสนอข่าวถ่านหินสะอาดบ้างไหม

6.3 คำถามเกี่ยวกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการสร้างอิทธิพลต่อของโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

- ในช่วงเริ่มต้นโครงการโรงไฟฟ้าฯ ท่านมองว่ากลุ่มไหนมีบทบาทมากที่สุด
- ในปัจจุบันหละ กลุ่มใดมีบทบาทในกระบวนการนโยบายมากที่สุด
- ท่านคิดว่ากลุ่มใดควรมีบทบาทที่สุดในกระบวนการนโยบาย
- ที่ผ่านมานักการเมืองมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
- ที่ผ่านมานักวิชาการมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
- ที่ผ่านมานักการเมืองมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
- คิดเห็นอย่างไรที่นักการเมืองออกมาแถลงการณ์คัดค้าน
- ที่ผ่านมาประชาชนมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย
- ที่ผ่านมากลุ่ม NGOs และนักวิชาการมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย

- ที่ผ่านมาสื่อมวลชนอื่น ๆ มีบทบาทอย่างไรในกระบวนการนโยบาย

6.4 คำถามเกี่ยวกับกลุ่มต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่

- ท่านคิดว่าเพราะเหตุใดถึงมีกลุ่มที่ต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน
- ท่านคิดว่ากลุ่มต่อต้านมีจุดเริ่มต้นมาจากอะไร
- ท่านคิดว่าในฝั่งต่อต้านฯ มีคนในกลุ่มใดบ้าง

- ท่านคิดว่าในฝั่งต่อต้านฯ กลุ่มไหนมีบทบาทมากที่สุด
- ท่านคิดเห็นอย่างไรกับการชุมนุม
- ในการชุมนุมแต่ละครั้งต้องมีค่าเดินทาง/ค่ากิน ท่านคิดว่ากลุ่มคนที่

ต่อต้านฯ ได้เงินมาจากแหล่งใด

ภาคผนวก ข

ประวัติโรงไฟฟ้าประวัติและความเป็นมาของโรงไฟฟ้ากระบี่

โรงไฟฟ้ากระบี่ ดำเนินการโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ตั้งอยู่ในตำบลคลองขนาน อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่เดิมเป็นโรงไฟฟ้าลิกไนต์ มีการค้นพบซากฟอสซิลของสัตว์หลายชนิดในยุคดึกดำบรรพ์ในปีพุทธศักราช 2504 ซึ่งได้มีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าลิกไนต์กระบี่ ซึ่งมีขนาดกำลังผลิต 60,000 กิโลวัตต์ และเปิดเหมืองลิกไนต์ขึ้นที่บริเวณคลองปุดำ ตำบลคลองขนาน อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ เพื่อป้อนถ่านลิกไนต์สำหรับใช้เป็นเชื้อเพลิงให้กับโรงไฟฟ้า และที่นี่เป็นจุดเริ่มต้นการค้นพบซากฟอสซิล ของลิกติกดาบรพส์สกุลและชนิดใหม่ของโลกที่มีสายพันธุ์เดียวกับมนุษย์ในปัจจุบัน ที่ชื่อว่า สยามโมพิเทคัส อีโอซีนัส หรือคำที่ใช้เรียกซากดึกดำบรรพ์ของลิงจากสยาม อายุอีโอซีน (35-37 ล้านปี) มีกรามค่อนข้างหนาและใหญ่ สันเชื่อมระหว่างปุ่มฟันด้านในและเคลือบฟันไม่เรียบ ขนาดฟันกรามบนซี่ที่หนึ่งใหญ่กว่าฟันกรามซี่ที่สอง ถูกค้นพบได้จากบริเวณเหมืองถ่านหิน ที่ อ.เหนือคลอง การค้นพบครั้งนี้ได้สร้างข้อสันนิษฐานใหม่เกี่ยวกับต้นกำเนิดของมนุษย์ น่าจะมีศูนย์กลางการวิวัฒนาการในทวีปเอเชียแล้วขยายไปตามที่ต่าง ๆ ทั่วโลก

จากโครงการร่วมมือสำรวจและศึกษาซากบรรพชีวิตร่วมกันระหว่าง ไทย-ฝรั่งเศสโดยกรมทรัพยากรธรณีประเทศไทย และมหาวิทยาลัยมงเปอริเออร์ ประเทศฝรั่งเศส ณ บริเวณเหมืองถ่านหินลิกไนต์ อ.เหนือคลอง จ.กระบี่ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้สำรวจพบซากสิ่งมีชีวิตสัตว์มีกระดูกสันหลังโบราณยุคก่อนประวัติศาสตร์หลายชนิด จากการศึกษาพบว่า เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ประมาณ 27 ชนิด และสัตว์เลื้อยคลาน จำพวก งู เต่า จระเข้ อีก 6 ชนิด นอกจากนี้ยังพบซากปลาและหอยหลายชนิด ในจำพวกนี้เป็นซากฟอสซิลชนิดใหม่หลายชนิด ได้แก่ บ้างไพรมेट สัตว์กินเนื้อ สัตว์กินพืช และยังขุดพบเขี้ยวของเสือเขี้ยวตาบได้เป็นครั้งแรกของเมืองไทย ในปี พ.ศ. 2533 หลังจากที่สูงสูญพันธุ์ไปจากโลก เมื่อหลายสิบล้านปีก่อน และได้ขุดพบฟันกรามบนและกรามล่างของสัตว์กินชนิดใหม่ซึ่งค้นพบครั้งแรกที่เหมืองกระบี่ จึงได้ตั้งชื่อสัตว์กินดังกล่าวเพื่อเป็นเกียรติแก่ กฟผ. คือ Egatochocrus Jaederi นอกจากฟอสซิลสัตว์ ยังพบฟอสซิลพืชใบเลี้ยงเดี่ยวและใบเลี้ยงคู่ ส่วนใหญ่เป็นซากใบไม้แต่ก็พบซากต้นไม้อายุเป็นถ่านหินอยู่ในบางบริเวณ ในส่วนของลำต้นและโคนมีลักษณะโครงสร้างที่สมบูรณ์สามารถเห็นกิ่งก้านได้ชัดเจน คำนวณอายุเฉลี่ยได้ 35-37 ล้านปี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560)

อย่างไรก็ตามโรงไฟฟ้าที่ใช้ลิกไนต์เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าได้ปิดตัวลงเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2538 แต่ต่อมา กฟผ.ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2540 ให้ก่อสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่ เครื่องที่ 1 กำลังผลิต 340 เมกะวัตต์ โดยใช้น้ำมันเตาเป็นเชื้อเพลิง แต่เนื่องด้วยปัจจุบันน้ำมันเตามีต้นทุนในการผลิตไฟฟ้าสูง โรงไฟฟ้ากระบี่ถูกกำหนดให้เดินเครื่องเพื่อเป็นกำลังผลิตไฟฟ้าสำรองเท่านั้น หลังจากนั้นจึงสร้างโรงไฟฟ้าน้ำมันเตา และทุกวันนี้ก็ปรับปรุงให้ใช้เชื้อเพลิงจากน้ำมันปาล์มได้ด้วย ก็รับซื้ออยู่ที่โลกรมละ 24 บาทโดยการประมูลแข่งขัน แต่ครั้งที่ประมูลจะให้จัดหาน้ำมันปาล์มให้คราวละ 5,000 ตัน หลักการคือ ใช้น้ำมันเตา 77% ใช้น้ำมันปาล์ม 23% จนกว่าราคาน้ำมันปาล์มจะคืนสู่ภาวะปกติ (ฐานเศรษฐกิจ, 2558) โรงไฟฟ้าที่เปลี่ยนไปใช้น้ำมันเตาเป็นเชื้อเพลิง ชาวบ้าน (ตำบลปกาสัย) ก็ร้องเรียนว่า ได้รับผลกระทบจากควันของโรงไฟฟ้า ซึ่ง นายไพฑูรย์ สุวรรณบริบาล อดีตผู้อำนวยการโรงไฟฟ้าภาคใต้ ก็ยอมรับว่า โรงไฟฟ้ามีผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมจริง (ภาคภูมิ โคมะโสภา, 2558)

แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยปี พ.ศ. 2553-2573 (PDP2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3) (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน, 2555) ได้พิจารณาการกระจายแหล่งเชื้อเพลิงตามนโยบายของกระทรวงพลังงาน โดยการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินเทคโนโลยีสะอาด ซึ่งมีกำลังการผลิตติดตั้งประมาณ 870 เมกะวัตต์ (ขนาดกำลังการผลิตสุทธิ 800 เมกะวัตต์) โดยใช้ถ่านหินนำเข้าเพื่อเป็นเชื้อเพลิงเป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินเทคโนโลยีสะอาด เพื่อสนองความต้องการใช้ไฟฟ้าของประเทศและเสริมความมั่นคงของระบบไฟฟ้าในภาคใต้ อีกทั้งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการกระจายสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิง โครงการขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่เป็นโรงไฟฟ้าพลังความร้อนที่ใช้ถ่านหินประเภทซับบิทูมินัสเป็นเชื้อเพลิง โดยเป็นถ่านหินคุณภาพดีที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ขนส่งโดยเรือบรรทุกถ่านหินมายังท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้ว ลำเลียงถ่านหินผ่านสายพานลำเลียงถ่านหินระบบปิดของโครงการ มีระยะทางประมาณ 9 กิโลเมตร จากท่าเทียบเรือบ้านคลองรั้วจนถึงอาคารเก็บถ่านหินหลักบริเวณโรงไฟฟ้า เพื่อลดผลกระทบต่อพื้นที่ป่าชายเลนซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ชุ่มน้ำ จึงมีการก่อสร้างอุโมงค์ลำเลียงถ่านหินลอดใต้พื้นที่ดังกล่าวเป็นระยะทาง 2 กิโลเมตร การก่อสร้างท่าเรือของโรงไฟฟ้าเพื่อขนถ่ายถ่านหิน ซึ่งต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศอย่างน้อย 2.3 ล้านตันต่อปี

โครงการขยายกำลังผลิตโรงไฟฟ้ากระบี่ก่อสร้างบนพื้นที่ว่างของโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกระบี่ โครงการเลือกใช้เทคโนโลยีการเผาไหม้แบบ Pulverized-coal Combustion Technology (PC) ซึ่งเป็นวิธีการเผาไหม้ถ่านหินที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหิน ในการเผาไหม้แบบ PC ถ่านหินจะถูกบดให้มีขนาดเล็กมาก แล้วพ่นเข้าไปในห้องเผาไหม้พร้อมอากาศ เมื่อถ่านหินติดไฟจะให้ความร้อนแก่เครื่องกำเนิดไอน้ำเพื่อผลิตไอน้ำแรงดันสูง และนำไอน้ำที่ผลิตได้ไปหมุนเครื่องกังหันไอน้ำซึ่งต่อกับแกนของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เทคโนโลยีการเผาไหม้แบบ Pulverized-coal

สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ Sub-critical, Supercritical และ Ultra-supercritical จุดแตกต่างของแต่ละประเภทขึ้นอยู่กับอุณหภูมิและความดันในการทำงาน โดยประสิทธิภาพของระบบจะเพิ่มขึ้นแปรผันตามอุณหภูมิและความดันในการทำงาน (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2560)

กระทรวงพลังงานให้เหตุผลว่า การขยายโรงไฟฟ้ากระบี่จะช่วยตอบสนองต่อความต้องการใช้ไฟฟ้าของประเทศ และทำให้ระบบไฟฟ้าในภาคใต้มีความมั่นคงมากขึ้น รวมถึงยังเป็นการตอรับนโยบายของรัฐบาลในการกระจายสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงอีกด้วย อย่างไรก็ตาม โรงไฟฟ้ากระบี่กลับสร้างผลกระทบในทางลบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมในจังหวัด โดยผลกระทบดังกล่าวมีจุดเริ่มต้นตั้งแต่โรงไฟฟ้ากระบี่แห่งแรก เพราะแม้ทั้งโรงไฟฟ้าและเหมืองถ่านหินลิกไนต์จะปิดตัวไปแล้ว 32 ปี แต่น้ำจากเหมืองยังคงไหลออกมาอยู่เรื่อย ๆ ทำให้แหล่งน้ำและพื้นที่ป่าชายเลนบริเวณใกล้เคียงเกิดการปนเปื้อน ปัจจุบันชาวกระบี่จึงไม่สามารถใช้น้ำฝนและน้ำบาดาลได้ เนื่องจากมีตะกอนดำ ส่วนภาคประชาชนได้กล่าวว่าเหตุผลที่แท้จริงของการพยายามสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินเพราะต้องการ ‘รับใช้นายทุน’ ที่ไปซื้อหุ้นหรือซื้อกิจการในพลังงานถ่านหินทั้งบริษัทที่อินโดนีเซียและออสเตรเลีย รวมถึงการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ที่ไปลงทุนในกิจการพลังงานถ่านหิน เพื่อรับผลประโยชน์จากการลงทุนครั้งนี้ อย่างสูงสุดจึงจำเป็นต้องผลักดันโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินให้ถึงที่สุด

จุดเริ่มต้นของการต่อต้านโรงไฟฟ้าแห่งใหม่ซึ่งใช้ถ่านหินสะอาดเป็นเชื้อเพลิงนั้น เริ่มต้นจากการก่อสร้างท่าเรือของโรงไฟฟ้าเพื่อขนถ่ายถ่านหิน ซึ่งต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศอย่างน้อย 2.3 ล้านตันต่อปี โดยท่าเรือถ่านหินจะตั้งอยู่ในพื้นที่ชุ่มน้ำบริเวณปากแม่น้ำกระบี่ อันเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะแนวปะการัง พะยูน และหญ้าทะเล ซึ่งองค์กรสิ่งแวดล้อมระดับโลกอย่าง RAMSAR (RAMSAR Site) ได้ประกาศให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญ การก่อสร้างท่าเรือในบริเวณดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อระบบนิเวศ หากมีการรั่วไหลของผลิตภัณฑ์ถ่านหินและของเสียลงทะเล รัฐบาลจึงพยายามลดกระแสต่อต้านด้วยการปรับเปลี่ยนเรือบรรทุกถ่านหินจากขนาดเล็ก (3000 ตัน) ไปเป็นเรือขนาดใหญ่ (10000 ตัน) ที่มีระบบปิด เพื่อลดความเสี่ยงในการรั่วไหลลง อย่างไรก็ตาม การขนส่งถ่านหินจำเป็นต้องมีการขุดลอกร่องน้ำเพิ่ม ซึ่งจะก่อให้เกิดการทับถมตะกอนและส่งเสริมให้เกิดการชนถ่านหินมากขึ้น ผลกระทบต่อแหล่งหญ้าทะเลและแนวปะการัง แหล่งอนุรักษณ์ และแหล่งประมงของชาวกระบี่จึงยังคงอยู่

อีกประเด็นที่สำคัญคือ ตามกฎกระทรวงฉบับใหม่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการไฟฟ้าถ่านหินกระบี่แห่งใหม่ที่มีกำลังผลิตติดตั้งมากกว่า 100 เมกะวัตต์ ถือเป็นโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมชุมชนในพื้นที่อย่างรุนแรง จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของโรงไฟฟ้า (EHIA) โดยสาธารณชนจะต้องมีส่วนร่วมในการศึกษา แต่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อโรงไฟฟ้ากลับไม่ได้รับฟังความ

ความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างพอเพียง ยกตัวอย่างเช่น มีการกำหนดขอบเขตรัศมีการศึกษาเพียง 5 กิโลเมตรรอบพื้นที่โครงการ ทั้ง ๆ ที่ประชาชนนอกรัศมีการดังกล่าวก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน และการจัดเวทีตอบรับความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ที่มีจำนวนน้อยเกินความเหมาะสม ทำให้กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถยุติข้อพิพาทระหว่างประชาชนในพื้นที่และผู้เสนอโครงการได้ ดังนั้นแม้โครงการขยายโรงไฟฟ้ากระบี่จะทำให้จังหวัดกระบี่มีความมั่นคงเรื่องกระแสไฟฟ้า แต่ตัวโครงการเองกลับสร้างความเสี่ยงต่อระบบนิเวศ และวิถีชีวิตของชุมชนชาวกระบี่

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	เชมภักดิ์ ห้วยลึก
ประวัติการศึกษา	รัฐศาสตรบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) เกียรตินิยม อันดับ 1 วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2559 ได้รับทุนเรียนดี 'ภูมิพล' ประจำปีการศึกษา 2558 วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2563 ผู้ปฏิบัติงานแผนวิเคราะห์ข้อมูล ศูนย์ข้อมูลและไอที บริษัท Spectre C จำกัด พ.ศ. 2562 - คณะอนุกรรมการกลั่นกรองเรื่องร้องเรียนและสภาพปัญหาการคุ้มครอง ผู้บริโภค ภายใต้คณะกรรมการการคุ้มครองผู้บริโภค สภาผู้แทนราษฎร - ผู้อำนวยการคนที่ 1 ประจำตัว นายประเสริฐพงษ์ ศรนวัตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 - ผู้วิจัยเรื่อง อิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพระบวรการนโยบาย สาธารณะ: กรณีโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ถ่านหิน) กระบี่ - หัวหน้าแผนกสำรวจความคิดเห็นสาธารณะและเครือข่ายข้อมูล พรรคอนาคตใหม่ พ.ศ. 2560 ผู้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นที่มีต่อการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีตามร่างรัฐธรรมนูญ 2559 ของนักศึกษาคนไทย ระดับปริญญาโท ภาคปกติ สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์ (นิด้า) พ.ศ. 2559 ผู้วิจัยเรื่อง ความเป็นชายขอบของเยาวชนมุสลิมที่มีความหลากหลายทาง เพศ (เกย์มุสลิม) ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ พ.ศ. 2558

- ชนะเลิศการแข่งขันรายการคิดสร้างชาติ ในประเด็นการเสนอแนวปฏิรูปประเทศ เรื่องท้องถิ่นไทย
- ผู้ช่วยวิจัยเรื่อง การสร้างกระบวนการการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การคุ้มครองสิทธิเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากระชังในระบบเกษตรพันธสัญญา ทุน สกว.
- ผู้วิจัยเรื่อง ผลกระทบจนกลายเป็นปัญหาของการดูหมิ่น-ดูถูกราย: หมูบ้านพาลูกา อ.ห้วยใหญ่ จ.มุกดาหาร
- ผู้วิจัยเรื่อง การพัฒนาเชิงคานกับการบริหารท้องถิ่นแบบประชาภิ:
เทศบาลตำบลเชียงคาน จ.เลย
พ.ศ. 2557
- ผู้วิจัยเรื่อง แนวความคิดและการยอมรับการคอร์รัปชันของผู้สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ผู้วิจัยเรื่อง การปรับตัวของเกษตรกรภายใต้บริบทการสนับสนุนพืชพลังงาน (มันสำปะหลัง):
กรณีศึกษา บ้านกุดโบท อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา